ಪಟ್ಟೋಳೆ ಪಳಮೆ

(ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕತ್‌ರ ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆ)

● ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪ

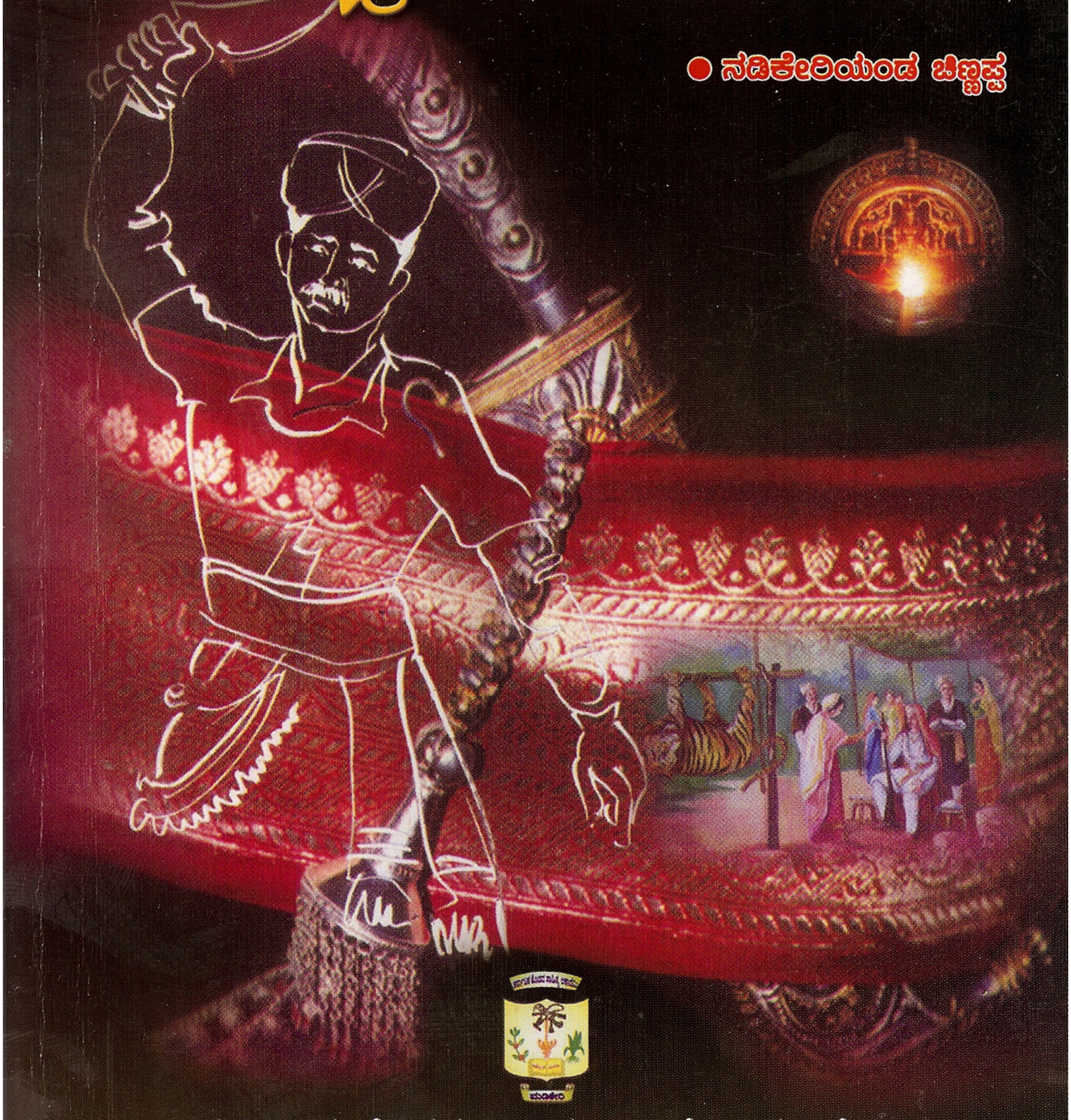

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಡಿಕೇರಿ

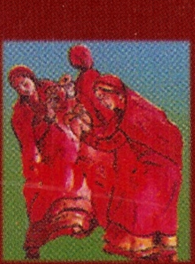

ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ

ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಮಡಿಕೇರಿ

PATTOLE PALAME - A study of the culture, customs and institutions of the KODAVAs of Kodagu district in Karnataka. Compiled and edited by Sri Nadikerianda Chinnappa. The first edition was published in 1924 by the author himself; the second edition was published in 1975 by the Institute of Kannada Studies, University of Mysore, Mysore. The third edition was published in 1995 by the Kannada Book Authority (Kannada Pusthaka Pradhikara) Bangalore. The fourth edition was published in 2002 by the Karnataka Kodava Sahithya Academy, Madikeri. The fifth edition was published in 2006, by the Karnataka Kodava Sahithya Academy, Madikeri.

Sixth : **2012**

ಆರನೇ ಮುದ್ರಣ : **2012**

ಕ್ರಯ : ‘. **375.00**

Price : ‘. **375.00**

ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕ್‌ನ ಕಾತ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್

All rights reserved

ಬೊಳಿಪಡ್‌ತ್‌ನವು : ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಸ್ಕೌಟ್‌ಭವನ, ಮ್ಯಾನ್ಸ್ ಕಾಂಪೌಂಡ್
ಮಡಿಕೇರಿ – **574201 (**ಫೋನ್ **: 08272 229074)**

ಅಚ್ಚ್‌ಕಾರ : ಹೃಷಿಕಾ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್ & ಸ್ಪೀಡ್ ಪ್ರಿಂಟ್
ದರ್ಬೆ, ಪುತ್ತೂರು, ದ. ಕ.
ಫೋನ್ **: 08251 - 230805**

18

ಸಮರ್ಪಣೆ

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನನ್ನ ಮಾತೋಶ್ರೀ ತಾಯಮ್ಮನವರಾದ

ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಪೊನ್ನವ್ವನವರ ಪಾದಾರವಿಂದಕ್ಕೆ

ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಸ್ವದೇಶ ಪ್ರಿಯ ಕೀರ್ತನೆ

1. ಶ್ರೀ ಮೂಲ ಕನ್ನಿಯೆ ।
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡು ಮಾಲೆ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆಂದ್ ನೀ ಚೂಡಿಯೊಳೊ ಕಾವೇರಿಯಮ್ಮೆ! ॥
ಜೋಮಾಲೆ ಎನ್ನಂಗ್ ?
ಪೂಮಾಲೆ ಎನ್ನಂಗ್ ?
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುನ ಮಾಲೆಂದ್ ನೀ ಚೂಡಿಯ ತಾಯೆ ॥

2. ಶ್ರೀ ಪಾರ್ವತಿ ಮಾಯೆ
ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಯೇ
ನೀ ಪಾರುವಂಗ್ ಮೋವಳಾಯಿತ್ ಭೂಮಿಕ್ ಬಂದ್ ॥
ಪಾಪಿ ಜನಡೆಲ್ಲಾ
ಪಾಪ ತ್ಪೇಪಕ್ಂದ್,
ನೀ ಪರಿಂಜಿಯ ಕುಂಡಿಕೆಲ್ಂಜಿ ಕೇಕ್ ಕಡಲೋಳ ! ॥

3. ಚೊಕ್ಕನಯಂಕೆಲ್ಲ
ಒಕ್ಕುವಳ ನೀರೆ !
ಚಿಕ್ಕನಯಂಕೆಲ್ಲ ದುಃಖ ತ್ಪೇಪಳ ಪುಣ್ಯತ್ ನೀರ್ ! ॥
ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲತೆಯೊ,
ಒಕ್ಕಾಮಿಲ್ಲತೆಯೊ
ಚಿಕ್ಕಿ ಚೋತಕ ನಂದ್ ಮಾಡಿತ್ ಚಾಕಿ ಪೊಲತವ್ವಾ ॥

– ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ನನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡಗು ಪದಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದು, ಕೆಲವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಡುಗಳು ದೊರೆತ ನಂತರ ಕೊಡಗರ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ತೊಡಗಿದೆನು. ಪದ್ಧತಿಗಳು "ಆರ್ ನಾಡ್‌ಕ್ ನೂರ್ ಪಾಜೆ' (ಆರುನಾಡಿಗೆ ನೂರುಭಾಷೆ) ಎಂಬಂತೆ ತೋರ ಬಂದವು; ಆದರೂ

ಕೆಲವಂ ಬಲ್ಲವರಿಂದ ಕಲ್ತು ಕೆಲವಂ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಕೇಳುತಾ॥
ಕೆಲವಂ ಮಾಳ್ಪವರಿಂದ ಕಂಡು ಕೆಲವಂ ಸುಜ್ಞಾನದಿಂ ನೋಡುತ॥
ಕೆಲವಂ ಸಜ್ಜನ ಸಂಗದಿಂದ

ಅರಿತು ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮರೆತುಹೋದುದ್ದರಿಂದಲೂ ತಪ್ಪಿತದಿಂದಲೂ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾದುದಾಗಿಯೂ, ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಬಹು ಕಿಂಚಿತ್ ಬಾಬಿನವುಗಳಾಗಿಯೂ ಕಂಡು ಬಂದುವು. ಆದುದರಿಂದ ಇಂಥ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟರೆ ಉಪಯೋಗ ವಾದೀತೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟು ಬರೆಯಲು ತೊಡಗಿದೆನು.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಒಡನೆ ಪ್ರಕಟಿಸುವೆನೆಂದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಕಟಾಕ್ಷವು ಕಡಿಮೆಯಾದುದರಿಂದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ ಕೊಡಗು ಕಮೀಷನರಾಗಿದ್ದ ಸಿ. ಎಸ್. ಸೂಟರ್ ಸಾಹೇಬರವರೂ, ಸಿ. ಹಿಲ್ಟನ್ ಬ್ರೌನ್ ಸಾಹೇಬರವರೂ ನನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಾದ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್ ಕೇಟೋಳಿರ ಚಂಗಪ್ಪನವರಿಂದಲೂ, ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಕೌನ್‌ಸಿಲ್ಲರಾಗಿದ್ದು ರಿಟೈರಾದ ರಾವ್ ಬಹದೂರ್ ಕೋದಂಡ ಮಾದೈಯ್ಯನವರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮೀಷನರಾಗಿದ್ದು ರಿಟೈರಾದ ರಾಯಬಹದೂರ್ ಕೊಡಂದೆರ ಕುಟ್ಟೈಯ್ಯನವರಿಂದಲೂ ಪರಿಶೋಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರೆ, ಮರೆತು ಹೋಗುವುದರಿಂದಲೂ, ತಪ್ಪಿತದಿಂದಲೂ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾ ಅಥವ ಭಿನ್ನವಾಗುತ್ತಾ ಬರುವ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಏಕೀಭಾವದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದರಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಬಹಳ ಉಪಯೋಗವಾದೀತೆಂದು ಇವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡಲು ಸರಕಾರವು ಕೆಲವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ದ್ರವ್ಯ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅಚ್ಚಿ ಹಾಕಿಸಲು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದೆನು.

ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಏನು ಹೆಸರು ಹಾಕಲೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಕೊನೆಗೆ **"ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ"** ಎಂದು ಕರೆದೆನು. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳು ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿರುವವುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ "ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ" ಎಂಬ ಹೆಸರು ಇಟ್ಟದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು.

ಮುದ್ರಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ
ಮೈಸೂರು ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಪ್ರೆಸ್, ಪ್ರೂಫ್ ಎಗ್ಜಾಮಿನರ್
ಮ॥ ರಾ॥ ಕುಲ್ಲಚ್ಚಂಡ ಕರಿಂಬೈಯ್ಯನವರಿಗೆ
ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿರುತ್ತೇನೆ.

ಕರಡ ಗ್ರಾಮ
1–1–1922

– ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪ

15

ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ

ಪೀಠಿಕೆ

॥ಕಂದ॥ ಅರಿತವನೆ ನಿನಗೇತಕಿದು ?
ಅರಿಯಲಿಷ್ಟಿಲ್ಲದವನೆ ನಿನಗೇತಕಿದು ?
ಅರಿಯಲಾರದವಗೇತಕಿದು ?
ಅರಿಯಲಪೇಕ್ಷಿಸುವವನೆ ನೀನಿದನು ಓದು !

– ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪ
(ಗ್ರಂಥ ಕರ್ತ)

ಅಂಜನೇ ಮುದ್ರಣಕ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷಿಣಿರ ತಕ್ಕ್

ಕೊಡವ ತಕ್ಕ್‌ಲ್ ಇಕ್ಕಣೆಕ್ ಬೊಳಿ ಕಂಡ ಪುಸ್ತಕತ್‌ರ ಕೂಟ್‌ಲ್ ಏರ ಕುರಿ ಮುದ್ರಣ ಆನದ್ 'ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ'. ಆದಿಲ್, 1924ಲ್ ಬೊಳಿಕಂಡ ಈ 'ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ' ಕಯಿಂಜ 82 ಕಾಲತ್‌ರ ಸಮಯತ್ ಒಟ್ಟು ಅಂಜಿ ಕುರಿ ಪುನರ್ ಮುದ್ರಣ ಆಯಿತ್. ಈ ಲೆಕ್ಕತ್, ಏರ ಕೊಡವಾಭಿಮಾನಿಯಡ ಮನೆಲ್ ಉಳ್ಳ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಶ ಇದೇ.

'ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ'ನ ಬೊರೀ ಒರ್ ಪುಸ್ತಕ ಎಣ್ಣುವಾಂಗ್‌ಂಜಿ ಒರ್ ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥ, ಮಾಹಿತಿರ ಗೂಡ್, ನೀತಿ ನಡ್‌ಪುರ ಬಟ್ಟೆಬೊಳಿರ ತೂಡ್... ಎಣ್ಣಕೋ ತಪ್ಪಾಗ. 1920ನೇ ದಶಕತ್ ಕೊಡವ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಕ್, ಕೊಡಗ್‌ರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಲ್ಯ ಬೀರ್ಯ–ಬರ್ಕತ್ತ್ ಇಲ್ಲತಿಂಜ ಕಾಲತ್ ಎಳ್‌ಕಾರ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚೆಣ್ಣಪ್ಪ ಅಯಿಂಗ ವಿವರತ್‌ನೆಲ್ಲ ಕೂಟಿ ಕೂಟೀ, ಬಯ್ಯಂಜಿ ಈ ರೂಪತ್‌ರ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಡ್‌ನದ್ ಚೆರಿಯ ಸಾಸವೊಂದೂ ಅಲ್ಲ. ಇನ್ನನಾಯಿತೇ ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತತ್‌ರ ಆದ್ಯ ಜಾನಪದ ಗ್ರಂಥ ಎಣ್ಣುವ ಪೆದವೂ ಬಾತ್. ಮೈಸೂರ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ... ಇನ್ನತ ಸರಕಾರೀ ಪುಡ್‌ತತ್‌ರ ಸಂಸ್ಥೆಕಾರ ಇದ್‌ನ ಬೊಳಿಪಡ್‌ತ್‌ನದ್ ಪುಸ್ತಕಕ್ ಇಂಞಾಚ್ಚಕ್ ಬೆಲೆ ಬಪ್ಪನೆಕೆ ಆಚಿ. ಪದ್ಧತಿ ಪರಂಪರೆ, ನಡ್‌ಪು – ನೀತೀರ ವಿಷಯತ್, ಎನ್ನೇಂಗಿ ಅಪ್ಪರಿಪ್ಪರ ವಾದ–ವ್ಯಾಜ್ಯ ಬಂದಲ್ಲಿ 'ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ'ನ ಆಧಾರ ಆಯಿತ್ ಕೋರ್ಟ್ – ಕಛೇರಿಲ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವು ಬಳಸುವ ಎಣ್ಣುವದ್ ಅರಿಂಜಿತಿರಂಡಿಯ ಸಂಗತಿ ಆಯಿತುಂಡ್.

ಕೊಡಗ್‌ರ ಭೂಭಾಗ ವಿವರಣೆ, ಪುರಾಣ, ಕಾವೇರಿ ಪುರಾಣ, ಚರಿತ್ರೆ, ಜನಜೀವನ, ಕೆಟ್ಟ್‌ಪಾಡ್, ಜಾನಪದ ಬದ್‌ಕ್, ಕುಂಞಿ ಪುಟ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿಂಜಿ ಚಾವಲ್ಲಿಕೆತ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆ – ಕಾರ್ಬಾರ್, ಅದದ್ ಸಂದರ್ಭತ್‌ರ ಬಾಳೋಪಾಟ್ ವಿವರ, ಪಾಟ್, ಪಳಂಜೊಲ್ಲ್, ಒಡ್‌ಪ ಗಾದೆ, ನಂಬಿಕೆ, ಮೂಡನಂಬಿಕೆ... ಇನ್ನನೆ ಕೊಡಗ್‌ರ, ಕೊಡವ ಸಂಪ್ರದಾಯತ್‌ರ ಮನೆರ ವಿವರ – ವಿಶೇಷತೆ ಈ ಪುಸ್ತಕತ್ ಅಡ್‌ಂಗಿತುಂಡ್.

1924ಲ್ ಇದ್‌ನ ಆದ್ಯ ಬೊಳಿಪಡ್‌ತ್‌ನ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚೆಣ್ಣಪ್ಪ ಅಯಿಂಡ ಬಲ್ಯ ಸಾಸತ್‌ನ ದೇಶತ್‌ರ ಜನ ಎಂದೂ ಕೊಂಡಾಡಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ 1975ಲ್ ಇದ್‌ನ ಬೊಳಿಪಡ್‌ತ್‌ನ ಮೈಸೂರ್ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಯತ್‌ರ ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆನೋ ಮರ್‌ಪಕಾಗ. ಇದಾನದು 1995ಲ್ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಇದ್‌ನ ಬೊಳಿಪಡ್‌ತ್‌ಚಿ, 2002ಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಇದ್‌ಂಡ ನಾಲನೇ ಮುದ್ರಣತ್‌ನ ಮಾಡ್‌ಚಿ. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿರ ಮೂಲಕ "ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕನಮ್ಮೆ"ರ ಮಾರೀಪತ್ ಅಂಜನೇ ಮುದ್ರಣ ಕಂಡಂಡುಳ್ಳದ್ ಏರ ಕುಸಿ ಪಡುವನ್ನತ ಸಂಗತಿ. ಈ ಪುಸ್ತಕತ್‌ರ ಪ್ರೂಫ್ ನೋಟುವಕ್ ಸಹಾಯ ಮಾಡ್‌ನ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚೆಣ್ಣಪ್ಪ ಅಯಿಂಡ ಕ್‌ರ್‌ಮಕ್ಕ್, ಬೆಂಗಳೂರ್ ನಿವಾಸಿಯಳಾನ ಬೊವ್ವೇರಿಯಂಡ ಎಂ. ಚೆಣ್ಣಪ್ಪ ಪಿಂಞ ಡಾ. ನಂಜಮ್ಮ ಚೆಣ್ಣಪ್ಪ ಇಯಂಗಕ್ ಅಕಾಡೆಮಿರ ಪರ ವಂದನೆ. ಅಲ್ಲತೆ, ಈ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆಕ್ ಪಲತರತ್ ಸಹಕರಿಚಿಟ್ಟ ಬೋರೆಲ್ಲಾ ಅಭಿಮಾನಿಯಕೂ ನಂಗಡ ವಂದನೆ.

ಎನ್ನನೆಯೂ, ಮಿಂಞತ್‌ರನ್ನಕೇ, ಈ ಅಂಜನೇ ಮುದ್ರಣತ್‌ರ ಪುಸ್ತಕವೂ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿಮಾನಿಯಡ ಮನೆ ಮನೆಲ್ ಎಂದು ಎಲಂಗಿಯಂಡಿರಡ್.

ಬಾಳೋ ಬಾಳೋ ನಂಗಡ
ಚೆಣ್ಣಪ್ಪ ಬಾಳೋ ಮಾಕವಿ...

ಮಡಿಕೇರಿ
20-12-2006

ಉಳ್ಳಿಯಡ ಡಾಟಿ ಪೂವಯ್ಯ, ಅಧ್ಯಕ್ಷಿಣಿ
ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಡಿಕೇರಿ

ನಾಲನೆ ಮುದ್ರಣಕ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷಂಡ ತಕ್ಕ್

ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆನ ಕೊಡವ ತಕ್ಕ್ ಪರಿವಯಿಂಗಡ 'ವೇದಾ'ಂದ್ ಚೆನ್ನ ಜನ ಎಣ್ಣ್‌ನಾಲ್ ನಲ್ಲ ಅರ್ಥ ಉಂಡ್. 1924ನೇ ಇಸವಿಲ್ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪ ಎಣ್ಣುವಯಿಂಗ ಕೊಡಗ್‌ರ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆ ಸುತ್ತಿತ್ ಮನೆ ಮನೆಕ್ ಎತ್ತಿತ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡ್‌ನ ಆದ್ಯ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹ ಇದ್. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತತ್‌ಲೇ ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ ಒರ್ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ ಉಂಡ್. ಆ ಕಾಲತ್ ಇನ್ನತ್ತೋರ್ ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆ ಆಗತೇ ಪೋಯಿತುಂಡೇಂಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿರ ಪ್ರಭಾವತ್‌ನಗುಂಡ್ ಕೊಡವ ಭಾಷೆ, ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕೊಡವ ಕಲೆ, ಕೊಡವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಿಂಞ ಕೊಡವ ಜಾನಪದ ಎಂದೋ ಮರೆಯಾಯಿ ಪೋಪಕಿಂಜತ್. ಇಚ್ಚಕ್ ಮಹತ್ವತ್‌ರ ಒರ್ ಸಂಗ್ರಹ ದಾಖಲೆ ಇಂಜಕಲೂ ಅದ್‌ಂಗ್ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮನ್ನಣೆ ಪೆರ್ತ್‌ಕಾಲ ಕ್‌ಟ್ಟಿತಿಂಜ್‌ಲೆ. ಕೊಡಗ್‌ರ ವಿದ್ಯಾವಂತಂಗಳೆಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿರ ಪ್ರಭಾವಕ್ ಒಳಪಟ್ಟ್‌ತಿಂಜಾನಗುಂಡ್ ಕೊಡಗ್‌ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಿಂಞ ಜಾನಪದ ಕಲೆಯೆಲ್ಲ ಮೂಲೆಕಾಯಂಡ್ ಬಾತ್. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯತ್ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆಕ್ ವಿದ್ವಾಂಸಂಗ ಇಳ್‌ಂಜಿತಾಪಕ ಕೊಡಗ್‌ರ ಜಾನಪದತ್‌ರ ವಿಚಾರತ್‌ಲ್ ಚೆನ್ನ ವಿದ್ವಾಂಸಂಗ ಸಂಶೋಧನೆಕ್ ಇಳ್‌ಂಜತ್. ಅಕ್ಕ ಇಡೀ ಕೊಡಗ್‌ರ ಜಾನಪದತ್‌ರ ಬಲ್ಯೋರ್ ಖಜಾನೆಯಾನ ಈ ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ ಸಂಶೋಧಕಂಗಡ ಕಣ್ಣ್‌ಕ್ ಬುದ್ದತ್. ಇನ್ನತೋರ್ ವಿಶೇಷಪಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕ ಉಂಡ್‌ೕಂದೂ, ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪಂಡ ಸಾಧನೆ ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತತ್‌ಲೇ ಸುರೂವತ್‌ರದೂ ಪಿಂಞ ಕೇಳಿಪಟ್ಟದ್‌ೕಂದೂ ಪೊರಮೆರ ಸಂಶೋಧಕಂಗ ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ ದುಂಬ ಪ್ರಚಾರ ಕೊಡ್‌ತತ್. ಆಚೇಂಗಿ ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆರ ಪ್ರತಿಯೇ ಕ್‌ಟ್ಟತಾಯಿಪೋಯಿತಿಂಜತ್. ಕೊಡಗ್‌ರ ಜನ ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆರ ಕೇಳಿ ಕೇಟ್‌ತುಂಡೇಂಗಿಯೂ ಪುಸ್ತಕ ನೋಟತಯಿಂಗಳೇ ಜಾಸ್ತಿ ಇಂಜತ್.

ಈ ಕೊರತೆನ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡ್‌ವಕಾಯಿತ್ 1975ನೇ ಇಸವಿಲ್ ಮೈಸೂರ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯತ್‌ರ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಕಾರ ಈ ಪುಸ್ತಕತ್‌ರ ಪುನರ್ ಮುದ್ರಣ ಮಾಡ್‌ಚಿ. ಆಚೇಂಗಿ ಆ ಪ್ರತಿಯೆಲ್ಲ ಬೆರಿಯ ತ್‌ೕಂದ್‌ಪೋಚಿ. ಪುಸ್ತಕಕ್ ಬೋಡಿಕೆ ಜಾಸ್ತಿ ಅನಾನಗುಂಡ್ 1995ಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರತ್‌ರ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ 3ನೇ ಮುದ್ರಣ ಮಾಡ್‌ಚಿ. [ಈ 3ನೇ ಮುದ್ರಣವೂ ತ್‌ೕಂದ್ ಪೋಯಿತ್ ಚೆನ್ನಕಾಲತ್‌ಂಜಿಪ್ಪರ] ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆನ ಓದಂಡೂಂದ್ ಕೇಟಂಡ್ ಬಪ್ಪಯಿಂಗಕ್ ಬಲ್ಯ ನಿರಾಶೆ ಆಯಿ ಪೋಪಯಿಂಜತ್. ಕೊಡವ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಿಂಞ ಜಾನಪದತ್‌ಲ್ ಸಂಶೋಧನೆಕ್ ಇಳಿವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಡ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ ಆಯಂಡ್ ಬಾತ್. ಪೊರ ರಾಜ್ಯ ಪಿಂಞ ಪೊರದೇಶತ್‌ರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಕೂ ಈ ಚೆರಿಯ ಕೊಡಗ್‌ರ ಮೇಲೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವ ಪುರ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟಿತ್, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಬಂದಿತ್ ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ ಬೋಂಡೂಂದ್ ಹಟ ಮಾಡ್‌ವಯಿಂಜತ್. ಕೆಲಬಯಿಚಿತ್ ಕೂಳ್ ಕೇಪವಂಗ್ ಕೂಳ್‌ಡ್‌ವದ್ ಮನೆಕಾರಡ ಧರ್ಮ. ಅನ್ನನೆ ಆಸಕ್ತ ಜನಡ ಬೋಡಿಕೆನ ಪೂರೈಚಿಡ್‌ವಕ್ಕಾಯಿತ್ ಈ ಅವಧಿರ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆರ 4ನೇ ಮುದ್ರಣಕ್ ಇಳ್‌ಂಜತ್.

ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆಲ್ ಎಂತ ಉಂಡ್‌ೕಂದ್ ಕೇಪಾಂಗ್‌ಂಜಿ ಎಂತದ್ ಇಲ್ಲೇಂದ್ ಕೇಪದೇ ಸೆರೀಂದ್ ತೋಂದುವ. ಕೊಡಗ್‌ರ ಭೂ ವಿವರಣೆ, ಕೊಡಗ್‌ರ್ ಪುರಾಣ, ಕಾವೇರಿ ಪುರಾಣ, ಕೊಡಗ್‌ರ ಇತಿಹಾಸ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೆಟ್ಟ್‌ಪಾಡ್,

ಪಂಡೇತ ಪದ್ಧತಿ, ಪರಂಪರೆ, ಜಾನಪದ ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ... ಇನ್ನನೆ ಇಡೀ ಕೊಡಗ್‌ರ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ. ಒರೇ ಒರ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಡ್‌ನ ಸಾಧನೆ ಇದ್. ಕೊಡಗ್‌ರ ಆದ್ಯ ಸಂಶೋಧಕ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪಂದ್ ಎಣ್ಣಲು. ಏದೇದ್ ಕಾಲಕೂ ಕೊಡವ ತಕ್ಕ್ ಪರಿಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಂಡ ಮನೆಲೂ ಎಲಂಗಂಡಿಯಂತ ಮಹಾಗ್ರಂಥ ಇದ್.

ಇಕ್ಕಿಕ್ಕ ಸಂಶೋಧನೆಕ್ ಇಳ್‌ಂಜ ಚೆನ್ನ ಜನ ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆಲುಳ್ಳ ಪಂಡೇತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯತ್‌ನ ತಪ್ಪರ್ಥ ಮಾಡಿಯಂಡ್ ಕುತ್ತ ಪರ್‌ಂದವು ಉಂಟ್. ಆಚೇಂಗಿ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಎಳ್ತ್‌ಕಾರಂಡ ಅಭಿಪ್ರಾಯತ್‌ನ ಎಳ್‌ದ್‌ನದಲ್ಲಾಂದ್ ಈ ಕುತ್ತ ಪರಿಯುವಯಿಂಗ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಯವಂಡು. ಇದ್ ಪಂಡೇತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪದ್ಧತಿ ಎನ್ನನೆ ಇಂಜತ್, ಎಣ್ಣುವಾಂಡ ಸಮಗ್ರ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾತ್ರ. ಪಂಡಿಂಜ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ, ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪ ಮಾಡಿತ್ ಬೆಚ್ಚದ್ ಅಲ್ಲ! ಇವು ಆ ಪದ್ಧತಿನ ದಾಖಲೆ ಮಾಡಿಯೆ ಮಾತ್ರ. ಅಯಿಂಗಳೇ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡ್‌ನ ಪದ್ಧತಿ ಅಲ್ಲ ಎಣ್ಣುವಾನ ಇಕ್ಕತ್‌ರ ಜನಾಂಗ ಅರ್‌ಂಜವಂಡಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಉಂಡ್. ಈ ಪುಸ್ತಕ ಎಳ್‌ದ್‌ನ ಕಾಲ ಸುಮಾರ್ 80 ಕಾಲಕ್ ಬಯ್ಯ ಎಣ್ಣ್‌ವಾನೋ ಚೆನ್ನ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಯಂಡ್ ಪಿಮರ್ಶಕಂಗ ಎಳ್‌ದುವಕ ತಂಗಡ ಮನಸ್ಸ್‌ಕೂ, ಪೆನ್ನ್‌ಕೂ ಲಗಾಮು ಇಡಂಡಿಯದ್ ನಲ್ಲದ್ !

ಪುಸ್ತಕ 2, 3ನೇ ಮುದ್ರಣ ಆಯಂಡ್ ಬಂದನ್ನಕೇ ಮೂಲ ಎಳ್ತ್‌ಲೂ ಪುನರ್ ಮುದ್ರಣತ್‌ಲೂ ಪೆರ್ತ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಬಂದ್‌ರ್‌ತ್. ಅಕ್ಷರ ತಪ್ಪ್, ಶಬ್ದ ತಪ್ಪ್, ಬುಟ್ಟ್‌ಪೋನ ಭಾಗ, ಈರಂಡ್‌ಕುರಿ ಎಳ್ದಿಪೋನದ್ ಇನ್ನತ ತಪ್ಪ್ ಕಾಂಬಕಾಚಿ. ಈ ತಪ್ಪ್‌ನ ತಿದ್ದಿತ್ ಸೆರಿಪಡ್‌ತ್‌ವಕ್ ಆದ್ಯ ಮುದ್ರಣತ್‌ರ ಪುಸ್ತಕ ಕ್‌ಟ್ಟತಾಯಿತ್ ಇಂಜ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಲ್ ನಂಗಡ ಸಹಾಯಕ್ ನಿಂದವು ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪ ಅಯಿಂಗಡ ಕ್‌ರ್‌ಮಕ್ಕಳಾನ ಶ್ರೀ ಬೊವ್ವೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪ ಪಿಂಞ ಶ್ರೀಮತಿ ನಂಜಮ್ಮ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪ, ಬೆಂಗಳೂರ್, ಇಯಂಗ. ಈ ದಂಪತಿಯ ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆರ ಪ್ರತಿ ಗೆರೆನೋ ಪ್ರತಿ ಅಕ್ಷರತ್‌ನೋ ಮೂಲ ಎಳ್ತ್‌ಕ್ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿತ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಪಿಂಞ ತಪ್ಪ್‌ನೆಲ್ಲಾ ಸೆರಿಪಡ್‌ತಿತ್ ತಂದಿತ್ ಸಹಾಯಮಾಡ್‌ಚಿ. ಇಯಂಗಕ್ ಅಕಾಡೆಮಿರ ಪರವಾಯಿತ್ ವಂದನೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕತ್‌ನ ಚೆನ್ನಂಗೇ ಅವಧಿಲ್ ಚಾಯಿಲ್ ಅಚ್ಚ್ ಮಾಡಿತ್ ಕೊಡಗ್‌ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಒಪ್ಪುವಂಥ ಎದಿಕೆ ಪಾಳೆನ (ಮುಖಪುಟ) ತಾನೇ ತಾಂಡ ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಲ್ ರೂಪ್ ಕೊಡ್‌ತಿತ್ ಅಚ್ಚ್ ಮಾಡಿ ತಂದಂತ ಮೈಸೂರ್‌ರ ಗುಡ್‌ಟಚ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಮಾಲಿಕಂಗಳಾನ ಶ್ರೀ ಪೊಯ್ಯೇಟಿರ ಗಣಪತಿ ಅಯಿಂಗಕೂ, ಅಯಿಂಗಡ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗಕೂ ನಂಗಡ ವಂದನೆ. ಅದತ್‌ಲೂ ಕುಮಾರಿ ಉಮ ಅಯಿಂಗಡ ಮುತುವರ್ಜಿ ಮೆಚ್ಚುವಂತದೆ.

ಈ ನಾಲನೇ (4ನೇ) ಮುದ್ರಣತ್‌ಲ್ ತಪ್ಪ್ ಬರತನ್ನಕೆ ನಂಗ ಪೆರ್ತ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟತ್. ಆನಕಲೂ ಎನ್ನೇಂಗಿ ಚೆರಿಯ ಚೆರಿಯ ದೋಷ ಕಣ್ಣ್ ತಪ್ಪ್‌ನಗುಂಡ್ ಬಂದೇ ಬಪ್ಪ. ಅನ್ನತ ತಪ್ಪ್ ಕಂಡಕ ಓದುಗಂಗ ಮಾಪ್ ಮಾಡಂಡೂಂದ್ ಕೇಟವಿ.

ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೊಡವ ಭಾಷಿಕಂಗಡ ಮನೆರ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ಬೊಳಕ್‌ರಡಿಲ್ ಸ್ಥಾನ ಪಡ್‌ಂದಿತ್ ಕೊಡವಾಮೆರ ಬೊಳಚೆಕೊ ಕೇಳಿಕೂ ಸಹಾಯ ಆಡ್‌ಂದ್ ಬಯಂದವಿ.

ಬಾಚರಣಿಯಂಡ ಪಿ. ಅಪ್ಪಣ್ಣ
ಅಧ್ಯಕ್ಷ
ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಡಿಕೇರಿ

ಮೂರನೆಯ ಮುದ್ರಣದ ಮುನ್ನುಡಿ

ಮೊದಲನೆಯ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿತು. ಒಂದು ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸುಲಭ ಬೆಲೆಗೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು.

ಈ ಘನವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 'ಜನಪ್ರಿಯ ಪುಸ್ತಕಮಾಲೆ'ಯ ಮೂಲಕ ಮುಂದುವರೆಸಿತು. "ಕನ್ನಡ ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ವಾಚನಾಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಲಭ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ" ೧೯೮೯–೯೦ರ, ಸಾಲಿನಿಂದ 'ಜನಪ್ರಿಯ ಪುಸ್ತಕಮಾಲೆ'ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿತ್ತು. ೧೯೯೩–೯೪ರ ವರ್ಷದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೭೮ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದವು.

ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು 'ಜನಪ್ರಿಯ ಪುಸ್ತಕಮಾಲೆ'ಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕಣ್ಣ ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ಮೌಲಿಕವಾದ ಕೃತಿಗಳು ಹಲವು ಇಂದು ಓದಬಯಸುವವರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ, ಒಂದು ಆವೃತ್ತಿಯ ಪ್ರಟಕಣೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಸುಲಭ ಬೆಲೆಗೆ ಓದುಗರಿಗೆ ಲಭ್ಯಮಾಡಿಕೊಡಲು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

'ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ'ಯು ಈ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅರಳುತ್ತಿರುವುದು ನನಗೆ ವಿಶೇಷ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಕೊಡಗು, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನೂ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಕೊಡಗು ಭಾಷೆಗೆ ಸ್ವಂತ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ನಮ್ಮ ಸೋದರ ಸೋದರಿಯರು ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃತಿಯು ಕೊಡಗಿನ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಕೊಡುಗೆ. ಇದನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ಶ್ರೀ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪನವರು ಅಸಾಧಾರಣ ನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು. ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನ, ಭಾಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಯಾವುದನ್ನು ಕೈಗೊಂಡವರಿಗೂ ಬಹು ಮೌಲಿಕವಾದ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೈಯಲ್ಲಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾದುದು ನಮ್ಮ ಸುಯೋಗ.

ಈ ಕೃತಿಯ ಈ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿದವರು ಆಗ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದು ಈಗ ಕಾನೂನು, ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಹಾಗೂ ವಾರ್ತಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಸಚಿವರಾದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನಾಣಯ್ಯನವರು. ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರತಿಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶದ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಸೆಳೆದು ಅದರ ಪುನರ್ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದವರು ಅವರು. ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪಾಧಿಕಾರವು ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಹಲವು ಅಡ್ಡಿಗಳು ಎದುರಾದವು. ಅವನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿದವರು

ಅವರು. ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರತಿ ದೊರೆಯದಿದ್ದಾಗ ವಿಶೇಷ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು ಅವರು. ನಮಗೆ ನೆರವಾದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತರು ಮೈಸೂರಿನ, ಮೈಸೂರು ಮಿತ್ರ, ಸ್ಟಾರ್ ಆಫ್ ಮೈಸೂರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಬಿ. ಗಣಪತಿ ಅವರು. ಅಚ್ಚಿಗೆ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದರು.

ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟವರು ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ತಿಮ್ಮಯ್ಯ ಅವರು. ಈ ಕೃತಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಯಿತು. ೧೯೭೫ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಎರಡನೆ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಈ ಮೂರನೆ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದು ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನಾಣಯ್ಯ, ಶ್ರೀ ಕೆ. ಬಿ. ಗಣಪತಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ತಿಮ್ಮಯ್ಯ ಅವರ ಸಹಕಾರದಿಂದ. ಈ ಮೂವರು ಸಹೃದಯರಿಗೂ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕರದ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಕೃತಿಯು ಅಚ್ಚಾಗುವಾಗ ಕೊಡವ ಭಾಷೆ ಬಲ್ಲವರು ಕರಡು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತಿದ್ದ ಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಬಯಸಿದೆವು. ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಟಿ. ರತಿ ಅವರು ನಮ್ಮ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದು ಕರಡು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತೀಶ ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸಸ್ ಮುದ್ರಣಾಲಯದವರು ಬಹು ಮಿತವಾದ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಬೆಂಗಳೂರು
೧-೩-೧೯೯೫

ಎಲ್. ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿ ರಾವ್
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಎರಡನೆ ಆವೃತ್ತಿಗೆ ಮುನ್ನುಡಿ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸ ಉತ್ಸಾಹಗಳು ತೋರಿಬರುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ವಿಷಯ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತಾಯಿಬೇರಾದ ಜಾನಪದದ ಬಗೆಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ಈವರೆಗೆ ನಡೆದಿರುವ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯ ತುಂಬ ಅಸಮಗ್ರ ಎನಿಸಿದೆ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜಾನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಸಮಗ್ರ ಜಾನಪದದ ಬಗೆಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಕಾರ್ಯ ಇನ್ನೂ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. 'ಭಾರತ ಜಾನಪದದ ತೌರು' ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ ಸಂಗ್ರಹ, ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಇನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೈಯಾಡಿಸಿದ ಯಾವ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದರೂ ಈ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಜಾನಪದದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಬಗೆ, ಭಾಷಿಕ ಬಗೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬಗೆ, ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಬಗೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕತೆ, ಗೀತೆ, ಲಾವಣಿ, ಒಗಟು, ಗಾದೆ, ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ವೈದ್ಯ, ಅಡುಗೆ, ಉಡುಗೆ, ತೊಡುಗೆ, ವೃತ್ತಿ, ಮಾಟ, ಮಂತ್ರ, ನೃತ್ಯ, ನಾಟಕ, ಚಿತ್ರ, ಶಿಲ್ಪ, ಆಟ, ಕೂಟ, ನಡೆ, ನುಡಿ ಮುಂತಾಗಿ ಜನಪದ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ವಿಸ್ತಾರ, ವೈವಿಧ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೋಧನೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಳು ನಡೆಯಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಂಥ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ, ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಜಾನಪದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ, ಸಂಶೋಧನಾಲಯ, ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಮಾಡಿವೆ. ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹ ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾದರೂ ಗೀತೆ ಮತ್ತು ಗಾದೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಕಾರ್ಯ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಗಿದೆ. ಜಾನಪದದ ಉಳಿದ ಪ್ರಕಾರಗಳತ್ತ ಯಾರೂ ವಿಶೇಷವಾದ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹರಿಸದೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಅಪಾರವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಗೀತೆ, ಗಾದೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಜಾನಪದದ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕಾರಗಳ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ಥಿರವಾದ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಕೀರ್ತಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಜಾನಪದ ಸಂಬಂಧವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಮವಾಗಿ ಆರಂಭವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಜಾನಪದವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಎಂ. ಎ. ತರಗತಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿದ್ದರ ಜೊತೆಗೆ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆ, ಜಾನಪದ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ

ಸಂಸ್ಥೆ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಂವರ್ಧನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಅಪೂರ್ವ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಇತರ ಸಂಗ್ರಹಕರು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಜಾನಪದ ಸಂಬಂಧವಾದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೂ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯ ಗಮನ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೊಡಗಿನ ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಮಾಜ ಜೀವನ, ಇತಿಹಾಸ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಬೀರುವ ಅಮೂಲ್ಯ ಗ್ರಂಥವಾದ ದಿ। ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪನವರ 'ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ' ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು, ಈಚೆಗೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಗಳು ದುರ್ಲಭವಾಗಿದ್ದುವು. ಅದರ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಮನಗಂಡು ದಿ। ಚಿಣ್ಣಪ್ಪನವರ ಪುತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಎನ್. ಸಿ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರು ಎರಡನೆಯ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಗ್ರಂಥದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ 'ಜಾನಪದ ಮಾಲೆ'ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು. ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ 'ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ' ಈಗ ಹೊರಬರುತ್ತಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತೋರಿದ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಮೊದಲ ಪುಟಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಭಾಗ ಕೊಡಗಿನ ಅನುರಾಧ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅಚ್ಚಾಗಿರುವ ಪುಟಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ತಪ್ಪುಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತೆ 'ಮೆ. ಕೂರ್ಗ್‌ಸ್ಟೀಲ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್'ನ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಬಿ. ಸೋಮಯ್ಯನವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆವು. ಅವರು ತುಂಬ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಇಡೀ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪಾಠಾಂತರ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಂಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ 'ಒಪ್ಪೋಲೆ'ಯೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ, ಅಚ್ಚಾಗಿರುವ ಈ ಪ್ರತಿ ಸಂಕಲನಕಾರರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ನಿಕಟವಾಗಿ ಹೋಲುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ತೌಲನಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ದೃಢಪಟ್ಟಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಶ್ರೀ ಸೋಮಯ್ಯನವರು ಸೂಚಿಸಿದ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಈ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹೋಗಿದೆ. ಆದರೂ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಅವರು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಂಥಭಾಗವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅನುರಾಧ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನವರಿಗೂ, ಮೊದಲ ಪುಟಗಳ ಮುದ್ರಣ, ರಕ್ಷಾಕವಚದ ಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಬೈಂಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿರುವ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೂ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು

ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ

ಎರಡನೆ ಆವೃತ್ತಿಗೆ ವಿಭಾಗ ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು

೧

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗೀತಸಂಕಲನಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 'ಗರತಿಯ ಹಾಡು'(೧೯೩೧), ಸಮಗ್ರ ಜಾನಪದ ದೃಷ್ಟಿಯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ 'ಹುಟ್ಟಿದ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡು'(೧೯೩೪), ಇವುಗಳನ್ನು ಆದ್ಯಕೃತಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊಡಗಿನ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ೧೯೨೪ರ ವೇಳೆಗೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದ 'ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ' ಸಂಶೋಧಕರ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸೆಳೆದಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಇಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವದ ಮತ್ತೊಂದು ಕೃತಿ 'ಹುಟ್ಟಿದ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡು' ಸಹ ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಮತ್ತೆ ಕಂಡಿತು. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಆಚಾರ್ಯ ಕೃತಿಯಾದ 'ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ' ಈ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಅಭಿಮಾನದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ, ಈ ಶತಮಾನದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಮೂಲಕವೇ ನಮಗೆ ಪರಿಚಯವಾಗಬೇಕಿದ್ದಿತು. ಗೋವರ್ ಹಾಗೂ ಫ್ಲೀಟರು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದ ಜನಪದಗೀತೆ, ಲಾವಣಿಗಳು ಈ ಬಗೆಯವು. ಲಾವಣಿಗಳ ಕನ್ನಡ ರೂಪಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಫ್ಲೀಟರು ನೀಡಿದ್ದರೂ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಕಲನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಅವು ಲಭ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.[1] 'ಮುಂದೆ ೧೮೯೪ರ ವೇಳೆಗೆ ಕಿಟ್ಟೆಲ್ ಕೋಶದ ಗಾದೆಗಳು ನಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಆದಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ಹೊರತಂದ ಎರಡು ಗಾದೆಗಳ ಸಂಕಲನವೂ ಅಷ್ಟೇನೂ ಪ್ರಮುಖವಾದುವಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ವಿವರವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ೧೯೨೪ರವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊಡಗಿನ ಶ್ರೀ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪನವರು ಕೊಡವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ 'ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ'ಯಂಥ ಅತ್ಯಂತ ಗಮನಾರ್ಹ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಂದಿಯನ್ನು ಹಾಡಿದರು. ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಮಗ್ರ ಜಾನಪದ ದೃಷ್ಟಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ.

'ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ' ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ಹರಿದು ಬಂದ ಮಾತನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕೃತಿ. ಪರಂಪರಾನುಗತ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು, ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ. ಕೃತಿಕಾರರು ಪ್ರಥಮ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ 'ಇವರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನೇ ಬಳಸಿ, ತಾವು ಜನರ ನಡೆ, ನುಡಿ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 'ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ' ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೊಡವ ಮೂಲದ ಜಾನಪದದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ತಾವೊಬ್ಬ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ

---

[1] ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಜಾನಪದ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಫ್ಲೀಟರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಮಗ್ರ ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೆಸರಾಗಿ ಉಳಿದುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

"ನನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡಗು ಪದಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತ ಇದ್ದು ಕೆಲವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಡುಗಳು ದೊರೆತನಂತರ ಕೊಡವರ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯತೊಡಗಿದೆ..." ಎಂದು ಅವರು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸ ಬಿ. ಎ. ಬಾಟ್ಕಿನ್ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ 'In a purely oral cuture every thing is folklore' ಎಂಬ ಮಾತು ಇಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಕೊಡವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಲಿಪಿಯಿಲ್ಲ. ಬದುಕಿನ ಸಮಸ್ತವೂ ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮೂಲಕವೇ ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಬರಬೇಕು. ಜೀವನ ವಿಧಾನ, ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಕಲೆ, ಗಾದೆ, ಒಗಟು, ಹಾಡು, ಕತೆ, ಅಡುಗೆ, ವೈದ್ಯ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ ಅವರು ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಜಿಣ್ಣಪ್ಪನವರು ಇಂಥ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ'ಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೇವಲ ಅದರ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಗ್ರಂಥರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುವ ಸ್ತುತ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ಕೊಡವ ಜನಾಂಗದ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ'ಯ ಕೈಪಿಡಿ ಎಂಬಂತೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೨

ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ತನ್ನ ನಿಸರ್ಗ ಸಂಪತ್ತಿನಂತೆಯೇ ಕಾಫಿ, ಕಿತ್ತಳೆ, ಏಲಕ್ಕಿ, ಜೇನುತುಪ್ಪಗಳಿಗೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಜಾನಪದ ಹಾಗೂ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗಲೂ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಸಾಮಾಗ್ರಿ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರವರು, ಜೇನುಕುರುಬರು, ಬೆಟ್ಟಕುರುಬರು, ಮಲೆಕುಡಿಯರು ಮುಂತಾದವರು ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡವ ಜನಾಂಗದ ಜೊತೆಗೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರು, ವೀರಶೈವರು, ಹರಿಜನರು, ವಿವಿಧ ಉಪಕಸುಬಿನ ಮಲಬಾರಿನ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಜನರು, ತುಳುನಾಡಿನಿಂದ ಬಂದ ಜನರು ಅನೇಕ ಕಾಲದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ನಾಲ್ಕನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಹದಿಮೂರನೆ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಕೊಡಗು ಪ್ರದೇಶ ಜೈನಪ್ರಭುಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ವೀರಶೈವ ಅರಸರು ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದರು. ಇಂಥ ಶಿಷ್ಟಧರ್ಮಗಳ ಅಲೆಗಳು ಬೀಸಿದರೂ ಕೊಡವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತನ್ನ ನೈಜಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಧರ್ಮವನ್ನು (Natural Religion) ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಕೊಡವರು ಅತ್ಯಂತ ನಾಗರಿಕರೂ ಹೌದು ಸಂಪ್ರದಾಯನಿಷ್ಠರೂ ಹೌದು. ಅಮ್ಮ ಕೊಡವ, ಸಣ್ಣ ಕೊಡವ, ಮಲ್ಲ ಕೊಡವ, ಜಮ್ಮ ಕೊಡವ ಮುಂತಾದ ಅವರ ಒಳವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ ಕೊಡವರು ಶಾಖಾಹಾರಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಕೊಡವರು ಶೌರ್ಯಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದವರು. ಅವರದೇ ಆದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಬದುಕತಕ್ಕವರು. ಇಂದಿಗೂ ಅವರ ಮದುವೆಗಳಲ್ಲಿ, ಹಬ್ಬ, ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪೋಷಾಕನ್ನು ಧರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅಪಾರ ಅಭಿಮಾನ, ನಿಷ್ಠೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನೂ ಅಷ್ಟೇ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಕೊಡಗು ಪ್ರದೇಶ ವಿಭಿನ್ನ ರಾಜಕೀಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಭಾಷಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರವಾಹಗಳಿಗೆ ಪಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸ್ವರೂಪದ ಜಾನಪದ ನೆಲೆಯೊಂದು ರೂಪುಗೊಂಡಿರಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಕೊಡಗರು ತಮ್ಮ ತೌರನ್ನು ತೊರೆದು, ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಮಿಳು ನಾಡಿನ ಚೆಟ್ಟಿಯಾರರು, ಕೇರಳದ ಮಲೆಯಾಳಿಗಳಿಗೂ ಕೊಡಗಿನ ಎಸ್ಟೇಟುಗಳ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡವರೇ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಾದರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕೊಡವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ನಮಗೆ 'ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ' ಯಂಥ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಶ್ರೀ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪನವರು ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಏನು ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

೨

ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧಕರ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಜರ್ಮನ್ ಮಿಷನರಿಗಳಾದ ಗ್ರೆಯಟರ್ ಮತ್ತು ಜಾರ್ಜ್ ರಿಕ್ಟರ್ ಅವರು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡವ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಮೂಲಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರು. ಗ್ರೆಯಟರ್ ಕೆಲವು ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಗೂ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಡಗಿನಂಥ ಅಪರಿಚಿತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಜನರೊಡನೆ ಬೆರೆತು, ಅವರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿತು ಜನರನ್ನೂ ರಾಜರನ್ನೂ ಒಲಿಸಿಕೊಂಡು ರಿಕ್ಟರ್ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರದ ಜೊತೆಗೆ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನೂ ನಡೆಸಿದನು. ಮಡಿಕೇರಿಯ ಶಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯನಾಗಿ, ಕೆಲದಿನ ಶಾಲಾ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಇವನು ಕೊಡಗನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಾಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಕೊಡಗು ಗೆಜೆಟಿಯರನ್ನು ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ರೂಪಿಸಿದ.

ಗ್ರೆಯಟರ್ ಮತ್ತು ರಿಕ್ಟರ್ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಕೆಲವು ಶಿಶುಪ್ರಾಸಗಳೂ, ಹುತ್ತರಿ ಹಾಡುಗಳೂ, ಗೋವರ್ ಅವರ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ [1]ಬೆಳಕು ಕಂಡಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗೋವರ್ ಹುತ್ತರಿ ಹಬ್ಬ ಹಾಗೂ ಕೊಡಗು ಪ್ರದೇಶದ ವಿವರವಾದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಡಗು ಜಾನಪದ ಕೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಐ. ಮಾ. ಮುತ್ತಣ್ಣ. ಶ್ರೀ ಪೇರಿಯಂಡ ಚಂಗಪ್ಪ, ಶ್ರೀ ಬಿ. ಡಿ. ಗಣಪತಿ, ಶ್ರೀ ಕೆ. ಸಿ. ಭೀಮಯ್ಯ ಮುಂತಾದವರು ಮುಖ್ಯರು. ಆದರೆ ಕಾಲದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ವಿಷಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪನವರ 'ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ' ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ.

"ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ'ಯ ಮೊದಲನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಕೊಡಗಿನ ಭೌಗೋಳಿಕ ಹಾಗೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ನಾವು 'ಜಾನಪದ' ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತ ಸಂಗ್ರಹಕರು ಹುಟ್ಟು, ವಿವಾಹ, ಸಾವು ಮುಂತಾದ ಘಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೊಡವರ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿನ ಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಕೊಡಗಿನ ಹಬ್ಬಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡುತ್ತದೆ. ಹುತ್ತರಿ, ಕಾವೇರಿ ಸಂಕ್ರಮಣ, ಕೈಲ್ ಮುಹೂರ್ತ ಮುಂತಾದ ಹಬ್ಬಗಳ ಸಕ್ರಮ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ

---

[1]The Folksongs of Southern India (1871)

ನೋಡಬಹುದು. ಕೇವಲ ಹಬ್ಬಗಳ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲೆ, ಈ ಭಾಗಗಳು ಪರ್ಯವಸಾನವಾಗದೆ ಹುತ್ತರಿಕೋಲು, ಹುತ್ತರಿಹಾಡು ಮುಂತಾದುವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಪಾರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

'ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ'ಯ ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ದೈವ ಸಂಬಂಧಿ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೇವರ ಪದಗಳನ್ನು ಹೇರಳವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. 'ನಾನಾ ತರದ ವಿಷಯಗಳು' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಜಾನಪದದ ಉಳಿದ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಗಾದೆ, ಒಗಟು, ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟಳೆ, ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ, ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೆಸರು, ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳು ಹೀಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ವಿಷಯಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡಿವೆ.

೫೦೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪುಟಗಳ ಈ ಗ್ರಂಥ ಕೊಡವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿ ಕೃತಿ; ನಮ್ಮ ಜಾನಪದ ಕೃತಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಮತ್ತು ವಸ್ತು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಕಲನ. 'ಹುಟ್ಟಿದ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡು' ಕೃತಿಗಿಂತ ವಿಷಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮಿಗಿಲಾದ ಸ್ಥಾನ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಅಪೂರ್ವ ಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಕೊಡವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪನವರು ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

೪

ಪ್ರಕೃತ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಣೆಯ ಭಾಗ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಗೀತೆ, ಗಾದೆ, ಒಗಟು ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಜಾನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಲು ಕೊಡಗು ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ಅವುಗಳ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನಾಗಲೀ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲು ಈ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ೬೫೫ ಗಾದೆಗಳೂ ೬೯ ಒಗಟುಗಳೂ ಮೂಲಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಕೊಡವ ಭಾಷೆಯ ಬನಿಯನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾರವನ್ನೂ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಪರಿಚಯಮಾಡುತ್ತವೆ. ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜಾನಪದ ಈ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೂ ಪ್ರಕೃತ ಕೃತಿ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವವರು ಇಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಗ್ರಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಮೂಲಕ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಡವ ಜಾನಪದದ ಎಲ್ಲ ಮುಖಗಳನ್ನೂ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೊಡಗಿನ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು ಈವರೆಗೆ ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಅಪಾರ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಧೀರ್ಘ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧಕರು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲಿನ ಅಪೂರ್ವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಲಾಗಿದ. ಇಲ್ಲಿನ ಆದಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜಾನಪದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನ ವಿಭಾಗದ ಮೊದಲ ಹಂತದ ಕೆಲಸವಾಗಿ ಕೊಡವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ 'ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ'ಯೂ ಅಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 'ಕೆರೆ ಹೊನ್ನಮ್ಮ ಮತ್ತು ಇತರ ಲಾವಣಿಗಳು' ಸಂಕಲನವೂ ಹೊರ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಸಂಶೋಧಕರು ಈ ಕೃತಿಗಳ ಪೂರ್ಣಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಹಾರೈಸಬಹುದು.

ಜೀ. ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ

2

ಪರಿವಿಡಿ

ಮುನ್ನುಡಿ	....	
1 : ಕೊಡಗು ವಿವರಣೆ...	....	1
2 : ಕೊಡಗರ ಪದ್ಧತಿ...	....	55
3 : ಹಬ್ಬಗಳು...	....	154
4 : ದೇವತೆಯಡ ಪಾಟ್	....	204
5 : ಕೇಳಿಪೋನಯಂಡ ಪಾಟ್	....	308
6 : ನಾನಾ ತರದ ವಿಷಯಗಳು	....	385
ಮೃಗಗಳ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕೂಗುಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹೆಸರುಗಳು	....	415
ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥಗಳು ಮತ್ತು ವಿವರಗಳು	....	416

೧. ಕೊಡಗು ವಿವರಣೆ

ಕೊಡಗು ದೇಶವು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಮೇಲ್ಭಾಗದಿಂದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಹರಡಿರುವ ಮನೋಹರವಾದ ಪರ್ವತ ಸೀಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತದಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ 11.56 ಮತ್ತು 12.50ರ ಅಕ್ಷ ವೃತ್ತಗಳ ಮಧ್ಯೆಯೂ, ಮಧ್ಯ ರೇಖೆಯಿಂದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ 75.22ರ ಮತ್ತು 76.12ರ ರೇಖಾವೃತ್ತಗಳ ಮಧ್ಯೆಯೂ ಇದೆ.

ಹೆಸರು : ಕೊಡಗು ಎಂಬ ಶಬ್ದವು "ಕುಡು" ಅಂದರೆ ಕಡುದಾದ ಬೆಟ್ಟಗಳುಳ್ಳದ್ದು ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಬಂತೆಂದೂ "ಕ್ರೋಡ" ಅಂದರೆ ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಹಂದಿಗಳಂತೆ ಗುಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಬಯಲು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಬಂತೆಂದೂ, "ಕೊಡುಮಲೆ" ಅಂದರೆ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಲೆ ಎಂಬುದರಿಂದ ಬಂತೆಂದೂ, ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೊಡಗು ಮಲಯಾಳ ಮತ್ತು ವಯನಾಡು ಸಹ ಮಲೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದುದರಿಂದ ಕೊಡು ಮಲೆ ಅಥವಾ ಕೊಡವು ಮಲೆಯೇ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಲೆಯೆಂದೂ ಮಲಯಾಳವೆ ಆಳದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಲೆಯೆಂದೂ ವಯ ನಾಡೇ ಬಯಲಾಗಿರುವ ನಾಡೆಂದೂ ಆಯಾಯ ದೇಶಗಳ ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಆಯಾಯ ಹೆಸರುಗಳು ಬಂದವೆಂದೂ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ವಿಸ್ತೀರ್ಣ : ಈ ದೇಶವು 1,582 ಚದರ ಮೈಲುಗಳಿವೆ. ಉದ್ದವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ 60 ಮೈಲಿಗಳೂ ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ 40 ಮೈಲಿಗಳೂ ಇದೆ.

ಮೇರೆ : ಇದರ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಹಾಸನ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ಗಳೂ ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಮಲಯಾಳ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ಗಳೂ ಇವೆ.

ಪಟ್ಣಗಳು : ಈ ದೇಶದ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣವು ಮಡಿಕೇರಿ. ಇದಲ್ಲದೆ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಪೇಟೆ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ, ಕೊಡ್ಲಿಪೇಟೆ, ಕುಶಾಲ್‌ನಗರ ಅಥವಾ ಫ್ರೆಜರ್‌ಪೇಟೆ, ಗೋಣಿಕೊಪ್ಪಲು, ಸುಂಟಿಕೊಪ್ಪಲು, ಪೊನ್ನಂಪೇಟೆ, ಸಿದ್ಧಾಪುರ ಅಮ್ಮತ್ತಿ ಅಥವಾ ಕೋಲ್‌ಪೇಟೆ, ನಾಪೊಕ್ಲು, ಶನಿವಾರಸಂತೆ, ಮೂರುನಾಡು ಇತ್ಯಾದಿ ಹಲವು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಪಟ್ಟಣಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳಾದ ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರವಾರವೂ, ಶನಿವಾರ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಶನಿವಾರವೂ, ಸಿದ್ಧಾಪುರ ಗೋಣಿಕೊಪ್ಪಲು ಮತ್ತು ಸುಂಟಿ ಕೊಪ್ಪಲು ಎಂಬ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿತ್ಯವಾರವೂ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಮ ವಾರವೂ, ಅಮ್ಮತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳವಾರವೂ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಬುಧವಾರವೂ ಮೂರು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರವೂ ವಾರಕ್ಕೊಂದಾವರ್ತಿ ಸಂತೆಯು ಮೆರೆಯುತ್ತದೆ.

ಎತ್ತರ : ಮಡಿಕೇರಿಯು ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ 3,809 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಸೋಮವಾರಪೇಟೆಯವರೆಗೂ ನೆಲವು ಸರಾಸರಿ 3,500 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದ್ದು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಕಾವೇರಿ ಹೊಳೆಯವರೆಗೂ ಬರು ಬರುತ್ತಾ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ. ಫ್ರೇಜರ್ ಪೇಟೆಯು ಬಳಿ

2,720 ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದೆ.

ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳು : ಕೊಡಗಿನ ವಾಯುವ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಪುಷ್ಪಗಿರಿ (ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಬೆಟ್ಟ)ಯಿಂದ ತಾವಳಗೇರಿ ಮೂರುನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಯವರೆಗೆ 60 ಮೈಲು ದೂರ ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟ ಸಾಲುಗಳು ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿವೆ. ಬೆನ್ನೆಲು ಬೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಿಂದ ಪಕ್ಕೆಲುಬುಗಳೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗುಡ್ಡಗಳು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಹಾಯುತ್ತದೆ.

ಜೋಡುಕೋಡಿನ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಬೆಟ್ಟವು 5,625 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದೆ. ಮಡಿಕೇರಿಯಿಂದ 9 ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಕೋಟೆಬೆಟ್ಟವು 5,375 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದೆ. ಮಡಿಕೇರಿಯಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಇರುವ ಬೇಂಗುನಾಡು ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿಗಳು ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಸೇರುವಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿಯು ಉದ್ಭವಿಸುವ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಯ ಶಿಖರವಿದೆ. ಇದು 4,447 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದೆ.

ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ಶಿಖರವೇ ತಡಿಯಂಡ ಮೋಳು. ಇದು 5,729 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದೆ.

ತಾವಳಗೇರಿ ಮೂರುನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಯು 5,277 ಅಡಿ ಎತ್ತರದಿವೆ. ಇದರ ಶಿಖರವಾದ ದೇವಸಿ ಬೆಟ್ಟವು ಮನೋಹರವಾದ ಹುಯ್ಯಾಲೆ ಮಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದರ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ 4,205 ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಹನುಮಂತನ ಬೆಟ್ಟವಿದೆ.

ಇನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾದ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ – ನಾಲ್ಕು ನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ 5,625 ಅಡಿ ಎತ್ತರವುಳ್ಳ ತುಂಬೆಮಲೆ, 5,221 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿರುವ ಇಗ್ಗುತಪ್ಪನ ಬೆಟ್ಟ, ಇದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಗುಡ್ಡಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇವೆ.

ನದಿಗಳು : ಬೇಂಗುನಾಡು ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಪವಿತ್ರವಾದ ಕಾವೇರಿಯು ಕೊಡಗಿನ ಮುಖ್ಯವಾದ ನದಿಯು. ಇದು 470 ಮೈಲು ಉದ್ದವಿದೆ. ಇದು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಕಣಿವೆ ಹೋಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಿರಂಗಾಲ ಗ್ರಾಮದವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹರಿದುಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೈಸೂರು ದೇಶಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಮದರಾಸು ದೇಶದ ತಿರುಚನಪಳ್ಳಿ ತಂಜಾವೂರುಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರವಹಿಸಿ ಬಂಗಾಳಕೊಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಉಪನದಿಗಳು : ತಡಿಯಂಡ ಮೋಳಿನಿಂದ ಹರಿದು ಬರುವ ಕಕ್ಕಬ್ಬೆ ಹೊಳೆಯೂ ಸೋಮ ಬೆಟ್ಟದಿಂದ* ಹರಿದು ಬರುವ ಕರಡ ಹೊಳೆಯೂ ಹೆಗ್ಗಳದಿಂದ ಹರಿದು ಬರುವ ಕದನೂರು ಹೊಳೆಯೂ ಮಗ್ಗುಲದಿಂದ ಹರಿದುಬರುವ ಕುಮ್ಮೆ ಹೊಳೆಯೂ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದಲೂ ಕಗ್ಗೋಡು ನಾಡಿನಿಂದ ಹರಿದು ಬರುವ ಮುತ್ತಾರಮುಡಿ ಹೊಳೆಯೂ ಹೊರೂರು ನೂರೊಕ್ಕಲು ನಾಡಿನಿಂದ ಹರಿದು ಬರುವ ಚಿಕ್ಲಿ ಹೊಳೆಯೂ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದಲೂ ಕಾವೇರಿ ಹೊಳೆಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಸೋಮವಾರಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಕುಕ್ಕೆ ಹೊಳೆಯೂ ಶಾಂತಳ್ಳಿಯಿಂದ ಹರಿದುಬರುವ ಚೋರ (ಎಣ್ಣೆ) ಹೊಳೆಯೂ ಕೋಟೆ ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಮಾದಾಪುರ ಹಟ್ಟಿ ಹೊಳೆಗಳೂ ಹಾರಂಗಿ ಹೊಳೆಗೆ ಬಿದ್ದು ಕೂಡಿಗೆ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಹೇಮಾವತಿಯು ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಕೊಡಗಿಗೆ ಮೇರೆಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡಗಿನಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ತಾವಳಗೇರಿ ಮೂರುನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತೀರ್ಥವು ದಕ್ಷಿಣ ಕೊಡಗಿನಿಂದಲೂ ಕಾವೇರಿಯನ್ನು ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತದೆ. ರಾಮತೀರ್ಥವು, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.

---

* **ಸೋಮ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿ ಬೆಟ್ಟವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.**

ಕಿಗ್ಗಟ್ಟುನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಬರಪೊಳೆಯೂ ಸಂಪಾಜೆಯಲ್ಲಿರುವ ನೊಜೆಕಲ್ಲು ಹೊಳೆಯೂ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಗಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಕುಮಾರಧಾರ ಹೊಳೆಯೂ ಅರಬ್ಬೀ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಬರಪೊಳೆಯು 434 ಅಡಿ ಎತ್ತರದಿಂದ ಧುಮುಕಿ ಸಾರತ ಅಬ್ಬಿ ಎಂದು ಹೆಸರುಗೊಂಡು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಳೆ : ಪಾಟಿಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ 250 ಇಂಚೂ ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ 130 ಇಂಚೂ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ 110 ಇಂಚೂ ಭಾಗಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಮಳೆಯು 203 ಇಂಚೂ ಹೊಡಿಯುತ್ತದೆ.

ವಾಯುಗುಣ : ಕೊಡಗು ಶೀತಳವಾದ ಸೀಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಜನಸಂಖ್ಯೆ : 3,21,516 (1916ನೇ ಖಾನೇಷ್ ಮಾರಿ ಪ್ರಕಾರ)

ಕಾವೇರಿ ಪುರಾಣ

ಕಾವೇರಿ ಪುರಾಣವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹಾಡುವರು

ಬಾಳೊ, ಬಾಳೊ ನಂಗಡ
ದೇವ ಬಾಳೊ ಮಾದೇವ;
ಪಟ್ಟ ಬಾಳೊ ಸೂರಿಯ;
ಕೂಡ ಬಾಳೊ ಚಣ್ಣೂರ;
ಭೂಮಿ ಬಾಳೊ ಜಬ್ಬೂಮಿ;
ಕನ್ನಿ ಬಾಳೊ ಕಾವೇರಿ;
ಗಂಗೆ ಬಾಳೊ ತೀರ್‌ತ;
ತೀರ್‌ತ ಕುಳಿಚಕ್ಕ,
ಈ ಚೆರ್ ಮನ್‌ಸಂಡ,
ಕೆಜ್ಜ ಪಾಪ ಪೋಕುಲ,
ಮೇಲೆ ಪಾಪ ಪೊದ್ದಲ;
ಪೊದ್ದ್‌ನ ಶನಿಯೆಲ್ಲ
ದೂರ ನೀಂಗಿ ನಿಕ್ಕುಲ,
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿರ
ಸತ್ತಿಯ ಸ್ಥಳತ್‌ಲ್
ಸತ್ತಿಯ ನಡಪಕ್ಕ
ಅನ್ನತ ನೆಲೆಯಾಪ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೋ ಸಂಜಾದಿ
ಸಂಜಾದಿ ಮನವೇಂಗಿ,
ಕೊಟ್ಟೊಂದ್ ಮರಿಕನ
ಪಾಟೊಂದ್ ತಿರ್‌ಕನ;
ಕೊಟ್ಟೊಂದ್ ಮರಿಪಕ್ಕ್
ಬಟ್ಟಿ ಕೂಟಿ ಬೋಂಡಲ
ಕತ್ತಿ ಮತ್ತ್ ತಾಂಬೋಂಡ
ಮುಲ್ಲೆ ಪೂವೆಳೆ ಪೊಂಗ
ಕೂಬಾಕಿ ಮರಿಚೋಲೆ
ಎಲ್‌ಂಬಿಲ್ಲತ ನಾವ್‌ನ
ಕಾವೆರ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿನ
ಪಾಡಿನೊ ಕೊದಿ ಪೋಗ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಪಂಡ್ ಪಂಡ್ ಕಾಲತ್
ಕೃತಯುಗ ನಲ್ಲಾಲ್
ಕಶ್ಯಪ ಮಾಮುನಿಕ್
ದಂಡಾಳಿಂಜ ದೇವಿಯ
ನೀಲ ಕೊಡಿ ದಿತಿಯು
ದೇವಕನ್ನಿ ಅದಿತಿ.
ಅಕ್ಕತಂಗೆ ದಂಡಾಳು
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ್ಕ
ಕಾಲ ಮೂವಾಂಡಾಪಕ್ಕ
ಕನ್ನಿ ಪೊಲೆ ಕಂಡತ್,
ಆ ಪೊಲೆ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮಕ್ಕ ಪೊಲೆ ಕಂಡತ್,

ಆ ಪೊಲೆಯೊ ನಿಂದಿತ್
ಅಕ್ಕ ತಂಗೆ ದಂಡಾಕು
ತಾಂಗ್‌ನ ಕುಳಿಯಮೆ.
ಆರೂ ನಾಲೂ ಕೂಡಣೆ
ತಿಂಗ ಪತ್ತ್ ತೇಂದತ್.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ದೇವ ಕನ್ನಿ ಅದಿತಿ
ದೇಬುವಳ ಪೆತ್ತತ್.
ಅಕ್ಕಂಗೊತ್ತ ತಂಗಮ್ಮ
ನೀಲ ಕೊಡಿ ದಿತಿಯೊ
ರಾಕ್ರಾಸ್ಯಳ ಪೆತ್ತತ್.
ರಾಕ್ರಾಸ್ಯಳು ದೇಬುವ
ಆಳ್ ಕಾಳೆ ತೇಂದಿತ್
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ್ಕ
"ಚಾವದೂ ಪರಪದೂ
ಎಂಗಕ್ ತರವಲ್ಲ;
ಈಂಗೆನ್ನ ಕೊಯಲೆನ್ನ?
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಬೇರಂಗೊಂಡಳತತ್.
ಬೇರಂಗೊಂಡಳತದ್
ನಾರಾಯಣ ದೇವ್ಯೆಯ್ಯ
ತಾನರಿಂಜಿಕೊಂಡಿತ್
ದೇಬುವಳ ಕಾಕಿತ್
ರಾಕ್ರಾಸ್ಯಳ ಕೂಟಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್,
"ಜಬ್ಬೂಮಿರ ಮೀದಲ್
ಭೂಮಿಕೆಲ್ಲೊಯಂದದ್
ಮಹಮೇರು ಪರುವತ.
ಆ ಕುಂದ್ ಪೊರಿಚಿತ್
ಏಳ್ ಕಡಕಾಬರ
ಏಳ್ ಕಡಕೀಬರ
ನೆತ್ತಾಕಡ ಪಾಕಡ
ಪಾಕಡತ್ ತಾತಿತ್
ಪಾಕಡ ಕಡಂದಿನೊ
ಅಮೃತ ಪೊರಡುವ;
ಅಮೃತ ಕುಡಿಚಕ್ಕ
ಚಾವಂಡ ಪರಕಂಡ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಲು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಣೆ
ರಾಕ್ರಾಸಿಯ ದೇಬುವ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಪಾಕಡ ಕಡಂದತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಮಮ್ಮಾಯ!
ಧನ್ವಂತರಿ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಪಾಕಡತಿಂಜೆದ್ದಿತ್
ಅಮೃತೋಡೆ ಬಂದಿತ್
ಪೊಂಗಲಶ ಪಾತ್ರನ
ಅಲ್ಲಿ ಕೋಂದ್ ಬೆಕ್ಕಣೆ
ರಾಕ್ರಾಸಿಯ ದೇಬುವ
"ನಾಕ್ ನಾಕ್"ಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಕೂರ್ ಪಡೆ ಪೊತ್ತಿತ್
ರಾಕ್ರಾಸಿಯ ಗೆದ್ದತ್.
ರಾಕ್ರಾಸಿಯ ಗೆದ್ದಿತ್
ಪೊಂಗಲಶ ಕೊಂಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಡಣೆ
ನಾರಾಯಣ ದೇವ್ಯೆಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ,
ಅಲ್ಲತೊಂದು ಅಲ್ಲಲ

* ಕಾವೇರಿ ತುಂಗೆಯೆಂಬ ಎರಡು ನದಿಗಳು ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವು {(240ನೇ ಪುಟ) ನಿಜಗುರು ಶಿವಯೋಗೀಂದ್ರ ವಿರಚಿತಮಾದ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾ ಮಣಿ} ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯೊಳುದಿಸಿದ ಮಹನದಿಯೇ ಮರದ್ವೃೇದೆ ಕಾವೇರಿಯೆಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ವೇದಪುರಾಣ ಪ್ರತೀತಮಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಗಂಗಾ ತ್ರಿವೇಣಿಯೆನಿಸಿ, ಅಗಸ್ತ್ಯ ಕಮಂಡಲದಿಂದೊಗೆದು ಅರ್ಕ ಪುಷ್ಕರಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರಂಗಳಂ ಬಳಸಿ, ಗಜಾರಣ್ಯಮಂ ಪೊಕ್ಕು, ಕಪಿಲೆಯಂ ಕೂಡಿ ರಂಗತ್ರಯಮಂ ಕೂಡಿ, ಜಂಬುಕೇಶ್ವರ ಕುಂಭ ಕೋಣಾದಿ ಪ್ರಾಂತಮಾಗಿ ಚೋಳ ಜೀವಿಕೆಯೆನಿಸಿ ಪೂರ್ವ ಸಾಗರಮಂ ಪೊಕ್ಕು ಮಾಗಿಹುದು.

ಆಣ್ ರೂಪ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಮೋಹಿನಿರ ರೂಪಾಯಿ
ಪೊಣ್ಣಾಯಿತ್ ನಿಂದತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿ ಮಾತಾಯಿ
ಪಾರ್ವತ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿರ
ಮಮ್ಮಾಯವತಾರ–
ಲೋಪಾಮುದ್ರೆ ದೇವಿನ
ಕೂಟ್‌ಕ್ ತೊಣೆಯಾಯಿ
ಅಲ್ಲಿಕೆ ಅಯಚತ್.
ದೇವಿಯಳು ದಂಡಾಳು
ಜೋಡೊತ್ತಿತ್ ಪೋಕಣೆ
ರಾಕ್ರಾಸಿಯ ಕಂಡಿತ್
ಚಾಯಿಕ್ ಮರ್‌ಳಾಯಿ
"ನಾಕ್ ನಾಕ್"ಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಅಮ್ಯತೋಡೆ ಪಾತ್ರನ
ಮೋಹಿನಿಕ್ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮೋಹಿನಿ
ಪೊಂಗಲಶ ಪಾತ್ರನ
ದೇಬುವಕ್ಕೊಡ್‌ತತ್.
ದೇಬುವಕ್ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಸಹ್ಯಮಲಕ ಊರ್‌ಲ್
ಕಲ್ಲಾಯಿ ಮರಿಂಜತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಬೆಂದುವೆ
ಆ ಕಲ್ಲ್ ನಡುಕಾಲೆ
ನುಗ್ಗಲು ಪೊರಡಲು;
ನುಗ್ಗಿತ್ ಪೊರಟನೊ
ಕೆಜ್ಜ ಪಾಪ ಪೋಪಲ;
ಮೇಲೆ ಪಾಪ ಪೊದ್ದುಲೆ;
ಅನ್ನತ ನೆಲೆಯಾಪ.
ಇಞ್ಞಾ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಲೋಪಾಮುದ್ರೆ ದೇವಿನ
ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿ ಕೊಂಡಿತ್
ನಾಲ್ ಮಂಡೆ ಬ್ರಹ್ಮಂಗ್
ದತ್ತ್ ಮೋವಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಕೈನ್‌ಟಿ ಕೊಡ್‌ತತ್.

ಅದ್ ಕಂಡ ಬ್ರಹ್ಮನ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಲೋಪಾಮುದ್ರೆ ದೇವಿನ
ಕೊಂಡಾಟತ್ ಚಾಕ್‌ಚಿ
ಇನ್ನನ್ನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಜಬ್ಬೂಮಿರ ಮೀದಲ್
ಪುಟ್ಟ್‌ಚೊಬ್ಬ ಪಾರುವ
ಕವೇರ ಪೆದಂಗೊಂಡ್.
ಚೆನ್ನ ಕಾಲ ಪೋಕಣೆ
ಕವೇರ ಮಹಮುನೀಂದ್
ಭೂಮಿಲ್ ಪೆದಂಗೊಂಡ್
ತಾನೂ ತಾಂಡ ಕೊಂಡವಳೂ
ಜಬ್ಬೂಮಿನ ಸುತ್ತಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಸಹ್ಯಾದ್ರಿರ ಮೋಳ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಮಕ್ಕ ಫಲ ಬೋಂಡೂಂದ್
ನಾಲ್ ಮೂಡ್ ಬ್ರಹ್ಮನ
ಮನತ್ ನೆನತಿತ್
ಉಗ್ರ ತಪ ಕೆಜ್ಜತ್.
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಆ ತಪ ಬಲತ್‌ಲ್
ಅಗ್ನಿ ದೇವ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮೂಂದ್ ಲೋಕ ಚುಟ್ಟತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇಬುವ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ನಾಲ್ ಮಂಡೆಕಾರಂಗ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಅದರಿಂಜ ಬ್ರಹ್ಮನ್
"ದೇಬುವಳೆ ಬೊತ್ತಂಡ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ದೇಬುವಳ ಕೂಟಿತ್
ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಕ್ ಬಂದಿತ್
ಕವೇರಂಡ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಕವೇರಂಡ ಸುತ್ತಲೂ

ಮಾರ್‌ಟ್ಟಿತ್ ಕತ್ತುವ
ಅಗ್ಗಿ ಬಾಯಿ ತಿತ್ತ್‌ಕ್
ನಾಲ್ ಮಂಡೆ ದೇವೈಯ್ಯ
ಕೆಂದಾವರೆ ಕೈಯ್ಯೊಂಡ್
ತೀರ್‌ತ ತಳಿಚತ್.
ತೀರ್‌ತ ತಳಿಚಿತ್
ತಿತ್ತ್‌ನ ಕೆಡ್‌ತಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಕವೇರ
ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂಡ್
ಇನ್ನನೆ ತಪ ಕೆಜ್ಜ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಕವೇರ ಮುನಿರಾಯ
ಕಣ್ಣ್ ಬುಟ್ಟ್ ನೋಟ್‌ಚಿ.
ಕಣ್ಣ್ ಬುಟ್ಟ್ ನೋಟಣೆ
ನಾಲ್ ಮಂಡೆ ಬ್ರಹ್ಮನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಮಕ್ಕ ಫಲ ಬೋಂಡೂಂದ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವೈಯ್ಯ
ಉಳ್ಳ್ ಗೇನ ಮಾಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ, ಕೇಳೊ ಪಾರುವ
ಪಂಡಿಯ ಜನ್‌ಮತ್
ಕೆಜ್ಜ ಪಾಪಕ್ಕಾಯಿತ್
ಮಕ್ಕ ಫಲ ಕ್‌ಟ್ಟಲ.
ಆನಕ್ಕಿಕ ಮುನಿಯೆ
ನೀಕೆಜ್ಜ ತಪಸ್‌ಕ್
ಮೆಚ್ಚಿತೆ ವರ ತಪ್ಪಿ;
ಅಲ್ಲತೊಂದು ಅಲ್ಲಲ
ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿ ಮಾತಾಯಿ
ದತ್ತ್ ಮೊವಂದೆಣ್ಣಿತ್
ನಾಕ್ ತಂದ ಕುಞ್ಞಿನ
ಲೋಪ ಮುದ್ರೆ ದೇವಿನ
ನೀನೆಡ್‌ತ್ ಚಾಕಿಯ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್

ಕುಞ್ಞಿನ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕವೇರ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಲೋಪಾಮುದ್ರೆ ಕನ್ನಿನ
ಕೈಕೆಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಬ್ರಹ್ಮನ್
ದೇಬುವಳ ಕೂಟಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜ ಪೊರಟತ್.
ಕವೇರ ಮುನಿರಾಯ
ಲೋಪಾ ಮುದ್ರೆ ದೇವಿಕ್
ಭೂಮಿ ದೇವಿಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಬಾಳೊ ಬಾಳೊಂದೆಣ್ಣಿಚಿ;
ಅದ್ ಕೇಟ ಕನ್ನಿಯೊ
ಪಾರುವ ಕವೇರಂಗ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಇಂದಾಕಣೆ ಸ್ವರ್ಗತ್
ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಂದೆಣ್ಣಿತ್
ನಾಲ್ ಮಂಡೆ ಬ್ರಹ್ಮಂಡ
ದತ್ತ್ ಮೋವಳಾಯಿತ್
ಪುಟ್ಟಿತ್ ಬೊಳಂದನೋ;
ಇಞ್ಞಿ ಮಿಞ್ಞಿ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ನ್‌ಡ ಮೋವಳಾಯಿತ್
ಕಾವೆರ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವೀಂಚ್
ಭೂಮಿಲ್ ಪೆದಂಗೊಂಡ್
ಈ ಚೆರ್ ಮನ್‌ಸಂಡ
ಕೆಜ್ಜ ಪಾಪ ಪೋಪೋಲೆ
ಕೇಕಿಯ ಕಡಲೋಳ
ನೀರಾಯಿ ಪರಿವಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಕವೇರ ಮಹಾ ಮುನಿಕೂ
ಕವೇರಂಡ ಕೊಂಡವಕೂ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲಂದತ್.
ಕಾಲನ್ನನೆ ಪೋಪಕ
ದೇವ ದೇವಿ ದಂಡಾಳು
ಚತ್ತ್ ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರ್‌ಚಿ.

ಇಇಷ್ಟ್ಲಾ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿಯೊ
ಬ್ರಹ್ಮಾದ್ರಿರ ಮೋಳ್‌ಲ್
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ್ಕ
ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮಹಮುನಿಯೊ
ಜಬ್ಬೂಮಿನ ಸುತ್ತಿತ್
ಶಂಭು ಶಿವ ದೇವನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಾಂಬಕ್
ಸಹ್ಯಾದ್ರಿರ ಮೋಳ್‌ಕ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೆ
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ಕನ್ನಿನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಕಂಡಿತ್ ಕೊದಿಯಾಚಿ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ದೇವ ಕನ್ನಿ ಮಿಞ್ಞಲ್
ತಾನ್ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್;
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಕನ್ನಿಯೆ,
ಪೊಣ್ಣಿಲ್ಲತೆ ಮುಂಬಾಚೆ
ಬದ್ಧಿನೊ ಫಲವಿಲ್ಲೆ;
ಆನಂಗುಂಡ್ ಕನ್ನಿಯೆ,
ನಿನ್ನ ಕೂಡಿ ಬಾವಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿಯ;
ನೀನಿಕ್ಕ ಮನ ಬೆಚ್ಚಿ
ಎನ್ನ ಕೂಡಿ ಬದ್ದೋಳೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಕಣೆ
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿಯೋ
"ನಾಕೊತ್ತೋರ್ ದೇವನೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ತಕ್ಕ್ ಬಾಕ್ ತೀತಿತ್
ಪಂಡಿಯ ನಡಪೋಲೆ
ಮಾಲೆ ಚೂಡಿ ಮಂಗ್‌ಲ
ಶಾಸ್ತ್ರ ಪೋಲೆ ಮಾಡಿತ್
ಚಂದೋಳತೆ ಇಪ್ಪಕ,
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ತಾಯಿಯೊ
ದೇವೈಯ್ಯನ ನೋಟಿತ್

ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಒಂದ್ ಕೇಳ್ ದೇವೈಯ್ಯ
ಎನ್ನ ನೀ ಚದಿಕಂಡ
ನಿನ್ನ ನಾ ಮರೆಯುಲೆ;
ಎನ್ನ ನೀನ್ ಬುಟ್ಟಿತ್
ದೂರ ಬಟ್ಟೆ ಪೋಯಿನೊ
ನಿನ್ನ ನಾ ಚದಿಚಿತ್
ನೀರಾಯಿ ಪರಿವಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮಹಮುನಿಯೊ
ಆಕು ಪೋಕುಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಕೈ ಮುಟ್ಟಿ ಕಡಂದತ್.
ಇನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ದೇವ ದೇವಿ ದಂಡಾಳು
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ್ಕ
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮುನೀಶ್ವರ
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿನ
ಪೊಂಗಲಶ ಪಾತ್ರತ್
ಮುಚ್ಚಿ ಮರೆ ಮಾಡಿತ್
ಪಕ್ಕಲಿಂಜ ಪಾರುವ
ಮಕ್ಕಳ ಪುಡಿಚಿತ್
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಮಕ್ಕಳೆ
ನಾನಿಕ್ಕ ಕನಕೆಲ್
ಮುಂಜಿತ್ ಕುಳಿಚಿತ್
ಬೈಪಿರಿಂಜಿ ಬಕ್ಕಣೆ
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿನ
ಜೋಪಾನತ್ ಕಾಪಾಡಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಪೊಂಗಲಶೆಡ್‌ತಿತ್
ಶಿಷ್ಯಂಗ್ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಮಕ್ಕಕ್ ಕೊಡ್‌ಕಣೆ
"ಪೊಂಗಲಶ ಪಾತ್ರತ್
ಎನ್ನ ಮುಚ್ಚಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ದೂರ ಬಟ್ಟೆ ಪೋಚಿ"ಂಬ್
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿಕ್
ಮೈದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ.

ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಮಮ್ಮಾಯ!
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿರ
ಸತ್ಯ ಫಲಂಗುಂಡ್
ಪಾತ್ರೆಡ್‌ತ ಪಾರುವ
ಮುಟ್ಟ್ ಪಟ್ಟ್ ಬುದ್ದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವಿಯೊ
ಕುಂಡಿಕೆಕ್ ಪಾರಿತ್
ಪೊಣ್ಣ್ ರೂಪ ಬುಟ್ಟಿತ್
ನೀರಾಯಿ ಪರಿಂಜತ್.
ಅದ್‌ಕಂಡ ಪಟ್ಟಮ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
"ಇದೆನ್ನ ಕದೆ ಮಾಯ"?
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಒಕ್ಕುವಳ ನೀರ್‌ನ
ಮಾರ್‌ಟ್ಟ್ ತಡ್‌ತತ್;
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವಿಯೊ
ಆ ತಡೆನ ಕೊವ್ವತೆ
ಈ ಚೆರ್ ಮನ್‌ಸಂಡ
ಕಣ್ಣ್‌ಕ್ ಮರೆಯಾಚಿ.
ಅದರಿಂಜ ಪಟ್ಟಮ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ಅಗಸ್ತ್ಯಂಗರ್‌ಪ್‌ನ.
ಅದರಿಂಜಗಸ್ತ್ಯನ್
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಂದಿತ್
"ತಪ್ಪ್‌ಕೊಪ್ಪ್ ಮಾಡಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಕೂಡ ಬಯ್ಯ ಪೋಯಿತ್
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋಂಡ
ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಒಕ್ಕುವಳ ನೀರ್‌ಲ್
ಬಟ್ಟೆಕಡ್ಡ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ಮಾತಾಯಿ
ಬಲಬರಿಕ್ ಸುತ್ತ್‌ಚಿ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಸಂಜಾದಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಬಲಮುರಿ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪೆದ ಪೋನ.

ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಉಕ್ಕಿಡೊಕ್ಕಿ ಪೋಪಕ
ಬಯ್ಯ ಬಪ್ಪ ಮುನಿನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಪೋಪಕ್ ಕಾಲ್ ಬರ
ಬಪ್ಪಕ್ ಮನ ಬರ,
"ಆನಕಲೂ ನೋಟಂಡು
ತಪ್ಪ್ ನೆಪ್ಪರಿಯಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಕುಯ್ಯತ್
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿನ
ಪೊಂಗಲಶ ಪಾತ್ರತ್
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮದುವಡಿ
ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ನಿಂದಿತ್
ದೇವ ದೇವಿ ದಂಡಾಳು
ತಕ್ಕ್‌ಬಾಕ್ ತ್‌ಪಕ್ಕ
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ವಾಯು ಕಾತಡಿಕಣೆ
ತೊಪ್ಪ್ ತೊಪ್ಪಲೆ ಪೊಜ್ಜ.
ಅಲೆ ಪೊಜ್ಜ ಸದ್ದ್‌ಕ್
ತಕ್ಕ್ ಬಾಕ್ ಕೇಟ್‌ಲೆ;
ಅಕ್ಕಣೆ ಮುನಿರಾಯ
ಮೈ ದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
"ಸದ್ದ್! ಸದ್ದ್!"ಂದೆಣ್ಣ್‌ನ.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಅಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ಇಂದೋಳ
ಸದ್ದಡಂಗಿ ನಿಂದಿತ್!
ಒಂದ್ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮುನಿರಾಯ
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ಮಾತಾಯಿ
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮದುವಡಿ
ತಕ್ಕ್ ಬಾಕ್ ತ್‌ಪಿಂಜ;
ಅದ್ ಕೇಟ ಪಟ್ಟರೊ
ಅಗಸ್ತ್ಯನ ನೋಟಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಅಲ್ಲ ಕೇಳ್ ಮುನಿಯೆ,

ಮುಚ್ಚಿತ್ ಮರೆ ಮಾಡಿ
ಕನಕೆನ ಕೊದಿಚಿಯ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮಹಮುನಿಕ್
ಮ್ಮೈ ದುಂಬ ಚೊಡಿಬಂದ್
ಪಟ್ಟಮರ ನೋಟಿತ್
“ಮತ್ಸ್ಯದೇಶ ಪಟ್ಟರೆ,
ಈ ದೇಶ ಜನವೆಲ್ಲ
ನಿಂಗಕ್ ಮಿನಿಯಡ್!
ಉಂಬಕೂ ಕುಡಿಪಕೂ
ಬಾವಕೂ ಬದ್‌ಕುವಕೂ
ನಿಂಗಕೆತ್ತತಾಯೋಡ್!”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಶಾಪ್‌ಟ್ಟ,
ಅದ್ ಕೇಟ ಪಾರುವ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮ ದೇವಿರ
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
ದುಃಖತ್ ಮೊರಟತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಾತಾಯಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಪಟ್ಟಮರೆ ಕೇಳಿರೊ,
ದೇವ ಮುನಿ ನಿಂಗಕ್
ಇಟ್ಟ ಶಾಪ ತಟ್ಟುಲ;
ಆನಕಲೂ ಪಟ್ಟರೆ
ಎನ್ನ ನಿಂಗ ನಂಬಿತ್
ಇಂಜಚ್ಚಕ್ ನಾಳೋಳ
ಉಂಬಕೂ ಕುಡಿಪಕೂ
ನಿಂಗಕ್ ಕೊರುವಾಂಡ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್‌ಕೇಟ ಪಾರುವ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ನಿಂದತ್.
ಇಇಷ್ಣ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ,
ದೇವ ದೇವಿ ದಂಡಾಳು
ತಕ್ಕ ಬಾಕ್ ತ್‌ಇತಿತ್
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮ ಮಾತಾಯಿ
ದಂಡಾಯಿತೊಡಂದತ್–

ಅಗಸ್ತ್ಯಂಗ್ ಪೊಣ್ಣೊಬ್ಬ
ಲೋಪಾಮುದ್ರೆ ದೇವಿಯೊ,
ಲೋಕಕ್ ಪೊಳೆಯೊಬ್ಬ
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮ ಮಾತಾಯಿ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪೆದಪೋಯಿ
ಬೈಪಿರಿಂಜಿ ಬಂದಳೊ.
ಬೈಪಿರಿಂಜಿ ಬಂದದ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮುನಿರಾಯ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ದೇವಿಯ
ಲೋಕಕ್ ಪೊಳೆಯಾಯಿ
ಪೋಪ ಬಟ್ಟೆ ಎಣ್ಣುವಿ–
ಕುಂಡಿಕೆನ ಬುಟ್ಟಿತ್,
ಮತ್ಸ್ಯ ತೀರ್ಥ ಮುಟ್ಟಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಭಗಂಡಂಡ ಕ್ಷೇತ್ರತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕನಕೆನ
ಕೂಟಿಂಗೊಂಡ್ ಪೋಯಿತ್,
ಸಪ್ತ ಕೋಟೀಶ್ವರಂಡ
ಕ್ಷೇತ್ರಕಾಲೆ ಪೋಯಿತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್,
ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾಯಿತ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ಬಲಮುರಿ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಸುತ್ತಿತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಗಜಾಖ್ಯ ಗೋಮುಖಿನ
ಕಂಡಿತ್ ಪೊರಟಿತ್,
ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮಹಮುನಿ
ಉಳ್ಳಾಲೆ ಕಡಂದಿತ್
ಕಪಿಲ ಋಷಿ ಸ್ಥಾನತ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಚಂದ್ರಪುಷ್ಕರಿಣಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಕೂಡಿತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್

ಪಾಕಡ ಸೇರಿಯೋಳೋ;
ನೀನ್ ಪೋನ ಬಟ್ಟೆರ
ದಂಡ್‌ಕರೆ ಭೂಮಿಲೂ
ಶಿವಲಿಂಗ ಮಾಡಿತ್
ಶಾಂತಿಪೂಜೆ ಕೆಯ್ಯುವಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ಮಾತಾಯಿ
ಚಂದೋಳ ನಲಿಂಜಿತ್
ಉಕ್ಕಿ ಒಕ್ಕಿ ಪೋನಳೊ,
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಕಾವೇರಿ ಪೊಳೆಯಿಲ್
ಒಕ್ಕುವಳ ನೀರ್‌ಲ್
ಮುಂಜಿತ್ ಕುಳಿಚಕ್ಕ
ಕೆಜ್ಜ ಪಾಪ ಪೋಪದ್
ಎನ್ನನೆಂದರಿವಿಯ?
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮುನಿರಾಯ
ಪೊಂಗಲಶ ಪಾತ್ರತ್
ತೀರ್‌ತನ ಬೂಕಿತ್
ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಮೋಳ್‌ಲ್
ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಪೊರಟಿತ್
ಚೆನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ಪೋಯಿತ್
ಬೈಪಿರಿಂಜಿ ಬಕ್ಕಣಿ
ಪಾಪಿ ಕೆಟ್ಟ ಕಾಕೆಯೊ
ಪೊಂಗಲಶ ಪಾತ್ರತ್
ತೀರ್‌ತ ಮರಿಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡಗಸ್ತ್ಯನ್
ಮೈದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಣೆ,
ನಾಲ್ ಮಂಡೆ ಬ್ರಹ್ಮನ್
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಬಂದಿತ್
ಮುನಿ ಮಿಞ್ಞಾ ನಿಂದಿತ್
"ಚೊಡಿ ಬೋಂಡ ಋಷಿಯೆ
ಬೋಂಡಿಯದ್ ಬೋಡಿಯ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಚೊಡಿನ ತಣಿಚತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮುನಿರಾಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೆನ್ನಡ ದೇವೈಯ್ಯ
ಪೊಂಗಲಶ ಪಾತ್ರತ್
ಇಂಜ ತೀರ್ಥ ಚೆಲ್ಲ್‌ಚಿ
ಆನಂಗುಂಡ್ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ತೀರ್ಥ ಬುದ್ದ ಕುಂಡ್‌ಲ್
ಕಾಲೋರಾಂಡೆಕೋರಮ್ಮ
ತೀರ್ಥ ಪುಟ್ಟುವನ್ನನೆ
ನಾಕೋರ್ ವರ ತಾರೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡಣೆ
ನಾಲ್ ಮಂಡೆ ದೇವೈಯ್ಯ
ಕೇಟದ್ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಕಣ್ಣ್‌ಕ್ ಮರೆಯಾಚ.
ಅದರಿಂಜ ಪಾರುವ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
"ಸ್ವರ್ಗ ಮರ್ತ್ಯ ಪಾತಾಳ
ಈ ಮೂಂದ್ ಲೋಕತುಳ್ಳ
ತೀರ್‌ತೆಲ್ಲ ಬಾರಿ"ಂಬ್
ಕೈಯೆಡ್‌ತ್ ಕಾಕಣೆ
ತೀರ್‌ತ ಪೊಳೆಯೆಲ್ಲ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಕೇಟತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮುನಿಯೊ
ಅಪ್ಪಣೆಯೊ ಮಾಡ್‌ಚಿ
"ಏಳ್ ಕೋಟಿ ತೀರ್‌ತ
ಕಾಲೋರಾಂಡೆಕೋರಮ್ಮ
ನೇರ ಇಚ್ಚಕಾಪಕ್ಕ
ಶಂಭು ಶಿವ ದೇವಂಡ
ನೆತ್ತಿ ಕಣ್ಣ್ ಸೂರಿಯ
ತುಲಾ ರಾಶಿಕೆತ್ವಕ
ನಿಂಗೆಲ್ಲಾರು ಬಂದಿತ್
ಈ ಕುಂಡಿಕೆಲಿಂಜಿತ್
ಕುಂಡಿಕೆರೊಳ್‌ಲಿಂಜಿ
ಉಕ್ಕಿ ಉಕ್ಕಿ ಒಕ್ಕೊಂಡು.
ಅಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ಆರ್ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿತ್

ಮುಂಜಿತ್ ಕುಳಿಪನೊ
ಆ ಚೆರ್ ಮನ್‌ಸನ್
ಏಳೇಳ್ ಜನ್‌ಮತ್
ಕೆಜ್ಜ ಪಾಪ ಪೋಂಡುಲ
ಮೇಲೆ ಪಾಪ ಪೊದ್ದಲ.
ಪೊದ್ದ್‌ನ ಶನಿಯೆಲ್ಲ
ದೂರ ನೀಂಗಿ ನಿಕ್ಕಂಡು.
ಮಕ್ಕಿಲ್ಲತ ಮಾಲೋಂಗ್
ಮಕ್ಕ ಫಲ ಕ್‌ಟ್ಟಂಡು;
ಕಣ್ಣಿಲ್ಲತ ಮಾಲೋಂಗ್
ಕಂಬಲ ಕೊಡ್‌ಕಂಡು;
ಪೊಣ್ಣಿಲ್ಲತ ಬಾಲಂಗ್
ಕನ್ನಿ ಬಟ್ಟ್ ಕ್‌ಟ್ಟಂಡು;
ಕಾಲಿಲ್ಲತ ಕುಂಟಂಗ್
ಕಾಲ್ ಫಲ ಕ್‌ಟ್ಟಂಡು;
ಕೈಯಿಲ್ಲತ ಮೋಟಂಗ್
ಕೈಯಿ ಫಲ ಕ್‌ಟ್ಟಂಡು;
ಮನತ್ ನೆನತದ್
ಅಕ್ಕ ಅಲ್ಲಿ ಕ್‌ಟ್ಟಂಡು;
ಅನ್ನತ ನೆಲೆಯಾಂಡು"
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ತೀರ್‌ತ
ತೀರ್‌ತ ಪೊಳೆಯೆಲ್ಲಾ
ಬಪ್ಪಕೊವ್ವಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡಂದಿತ್
ಕಣ್ಣ್‌ಕ್ ಮರೆಯಾಚಿ.
        ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಬೆಂದುವೆ,
ಆ ಕುಂಡಿಕೆರೊಳ್‌ಕ್
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ಮಾತಾಯಿ
ಪಾರುವಂಜಿ ಬುದ್ದಿತ್
ಪೊಣ್ಣ್ ರೂಪ ಬುಟ್ಟಿತ್
ನೀರಾಯಿ ಪರಿಂಜದೊ;
ಆನ್‌ಗುಂಡ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿರ
ತೀರ್‌ತ ಕುಳ್‌ಚಕ್ಕ
ಮನತ್ ನೆನತದ್
ಅಕ್ಕ ಅಲ್ಲಿ ಕ್‌ಟ್ಟುವ.

ಪಿಞ್ಞಾ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ಸಂಜಾದಿ ಮನವೇಂಗಿ
ಭಗಂಡಂಡ ಕ್ಷೇತ್ರತ್
ಸಂಗಮತ್ ನೀರ್‌ಲ್
ಮುಂಞಿತ್ ಕುಳಿಚಕ್ಕ
ಕೆಜ್ಜ ಪಾಪ ಪೋಪದ್
ಎನ್ನನೆಂದರಿವಿಯ?
ಅಲ್ಲತೊಂದ್ ಅಲ್ಲಲ,
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕನಕೆಯು
ದೇವ ಕನ್ನಿ ಸುಜ್ಯೋತಿ
ಆರೆಣ್ಣಿತರಿವಿಯ?
ಅಲ್ಲತಾರು ಅಲ್ಲಲ.
ಪಾಡಿ ನೋಟಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕನಕೆಯೊ
ಯಕ್ಷಿಣಿ ಪೆದಲಿಂಜ
ದೇವೇಂದ್ರಂಡ ಮಚ್ಚಿಯೊ
ಸುಜ್ಯೋತಿನ ಕೂಡಿತ್
ನೀರಾಯಿ ಪರಿಂಜದ್
ಎನ್ನನೆಂದರಿವಿಯ?
ಪಂಡ್ ಪಂಡ್ ಕಾಲತ್
ಸುಯಜ್ಞನ್ ಪಾರುವ
ಜಬ್ಬೂಮಿನ ಸುತ್ತಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಊರ್ ಪೆದ ಚೆಲ್ಲುಳ್ಳ
ಸಹ್ಯ ಮಲಕ ಊರ್‌ಲ್
ನಾರಾಯಣ ದೇವನ
ಮನತ್ ನೆನತಿತ್
ಉಗ್ರ ತಪ ಕೆಜ್ಜತ್.
ಅದರಿಂಜ ದೇವ್ಯೆಯ್ಯ
ಸುಯಜ್ಞಂಡ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ನಿಂದಿತ್
ಪಾರುವ ಸುಯಜ್ಞನ"
ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂಡ್
ಇನ್ನನೆ ತಪ ಕೆಜ್ಜ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಸುಯಜ್ಞ ಮುನಿರಾಯ
ದೇವ್ಯೆಯ್ಯನ ನೋಟಿತ್

ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಮಕ್ಕ ಫಲ ಬೋಂಡೂಂದ್
ಕೈಯೊಡ್ಡಿತ್ ಬೋಡ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವೈಯ್ಯ
ಉಳ್ಳ್‌ಗೇನ ಮಾಡಿತ್
ತನ್ನಂಗುಂಡ್ ಪುಟ್ಟ್‌ನ
ಸುಜ್ಯೋತಿನೆಡ್‌ತಿತ್
ಕೈ ನ್‌ೀಟಿ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪಾರುವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ತಾರೊ
ಸತ್ತಿಯ ಸ್ಥಳವೇದೋ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಎಂಗಡ ಪಡಿಚವನ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳ್ ಕೇಳ್ ಮುನಿಯೆ
ಇಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಅಗ್ನಿ ಕುಂದ್‌ಕೇರಿತ್
ಬ್ರಹ್ಮಾದ್ರಿ ಬರಿಯಿಲ್
ಗಜಾದ್ರಿರ ಮೋಳ್‌ಲ್
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಯಕ್ಷಿಣಿ
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚಿತ್;
ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆಕೊಂಡೊಳೊ.
ಪಿಞ್ಞಿ ಚೆನ್ನ ಕಾಲತ್
ದೇವಕನ್ನಿ ಯಕ್ಷಿಣಿ
ನೀರಾಯಿ ಪರಿಯುವ;
ಅಕ್ಕ ಕೇಳ್ ಪಾರುವ
ಸುಜ್ಯೋತಿ ಕುಮಾರಿಯೂ
ನೀರಾಯಿತ್ ಒಕ್ಕುವ;
ಒಕ್ಕುವಳ ನೀರ್‌ಕ್
ಯಕ್ಷಿಣಿಯು ಕೂಡಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕನಕೆಂದ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೆದಗೊಂಡ್
ಕಾವೇರಿನ ಕೂಡಿತ್
ಪಾಕಡಕ್ ಸೇರುವ".
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ನಾರಾಯಣ ದೇವೈಯ್ಯ
ಕಣ್ಣ್‌ಕ್ ಮರೆಯಾಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಪಾರುವ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಗಜಾದ್ರಿಕ್ ಪೋಯಿತ್
ಚೆನ್ನ ಕಾಲ ಬಾವಂಜಿ
ಚತ್ತ್ ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರ್‌ಚಿ.
ಬಾಳೊ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಯಕ್ಷಿಣಿ
ಭೂಮಿದೇವಿ ಸುಜ್ಯೋತಿ
ದಂಡಾಳಿಂಜ ಕನ್ನಿಯ
ಕೂಳ್ ನೀರ್ ಬುಟ್ಟಿತ್
ನೂರಾಯಿರ ಕಾಲೋಳ
ಉಗ್ರ ತಪ ಕೆಜ್ಜತ್.
ಆ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ದೇವಲೋಕೊಡೆಯನ್
ಗಜಾದ್ರಿಕ್ ಬಂದಿತ್
ಸುಜ್ಯೋತಿ ಕುಮಾರಿನ
ಕಂಡಿತ್ ಕೊದಿಯಾಯಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್,
"ದೇವಕನ್ನಿ ಸುಜ್ಯೋತಿ
ನೀನ್ ತಪ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಎನ್ನಕೂಡಿ ಬಾವಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಟಲ್ಲಿ
ಆಕು ಪೋಕುಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಒತ್ತಿತ್ ಪಿರಿಂಜತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ದೇವೇಂದ್ರಂಗ್ ಪೊಣ್ಣಾಯಿ
ಚೆನ್ನ ಕಾಲ ಬದ್ದಲ್ಲಿ
ದೇವಕನ್ನಿ ಸುಜ್ಯೋತಿ
ಬೇರಂಗೊಂಡೆಳತಿತ್
ಯಕ್ಷಿಣಿನ ನೋಟಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳ್ ದೇವಿ ಯಕ್ಷಿಣಿ
ಎಂಗಿನ್ನನೆ ಬದ್ದಿನೊ
ಬದ್ದೋರ್ ಫಲವಿಲ್ಲೆ;
ನಲ್ಲದೊಂದು ಕ್‌ಟ್ಟುಲೆ.
ದೇವೇಂದ್ರಂಗ್ ಪೊಣ್ಣಾಯಿ

ಇಪ್ಪಕ್ ಮನವಿಲ್ಲೆ;
ಆನಂಗುಂಡ್ ದೇವಿಯೆ
ದಂಡಾಳುಳ್ಳ ಎಂಗಳೊ
ನೀರಾಯಿ ಪರಿಯನ.
ನೀರಾಯಿ ಪರಿಂಜಿನೊ
ಲೋಕಕ್ ಪೊಳೆಯಾಚಿ;
ಇಂದಾಕಣೆ ಯಕ್ಷಿಣಿ
ಇಞ್ಞಿ ನೀ ಕನಕೆಂದ್
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮ ದೇವಿರ
ಕೂಡ ಕೂಡಿ ಪೋಯಿತ್
ಪಾಕಡಕ್ ಸೇರಂಗ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಒತ್ತಿತ್ ಪೊರಟಿತ್
ಸುಜ್ಯೋತಿ ಕನಕೆಂದ್
ಜೋಡಾಯಿ ಪರಿಂಜತ್.
ಅದರಿಂಜ ದೇವೇಂದ್ರ
ಕ್‌ಬ್ಭೂಮಿಕ್ ಬಂದಿತ್
ಸುಜ್ಯೋತಿನ ನೋಟಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕನ್ನಿ ಕೇಳ್ ಸುಜ್ಯೋತಿ
ಎನ್ನ ನೀ ಮಿನಿಂಜಿತ್
ನೀರಾಯಿ ಪರಿಂಜಿಯ.
ನ್‌ೀಡ ನೀರ್ ಬತ್ತಿತ್
ಕಡಕೆತ್ತತಾಯೋಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಶಾಪ್‌ಟ್ಟ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಸುಜ್ಯೋತಿ
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ಮೊರಟತ್ ತೆರಂದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಇಂದ್ರನ್
ಕರಕರೆಯೊ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ದುಃಖ ಬೋಂಡ ಕನ್ನಿಯೆ
ಇಟ್ಟ ಶಾಪ ತಟ್ಟುಲ,
ಆನಂಗುಂಡ್ ಕನ್ನಿಯೆ
ನೀರಿಂಜಿತು ಇಲ್ಲತೆ
ಯಕ್ಷಿಣಿರ ಕೂಡೆಯೊ
ಭಗಂಡಂಡ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯೋಳೊ,

ಅಲ್ಲಿ ಉಂಡ್ ಕಾವೇರಿ;
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮ ದೇವಿನ
ಆ ದೇವಿನ ಕಂಡಿನೊ
ನಿನ್ನಡ ಮನ ಪೋಲೆ
ಪಾಕಡಕ್ ಸೇರಲು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಕಣ್ಣ್‌ಕ್ ಮರೆಯಾಚಿ.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಸುಜ್ಯೋತಿ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಭಗಂಡಂಡ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕನಕೆನ
ಕೂಡಿಂಗೊಂಡ್ ಬಕ್ಕಣೆ
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮ ದೇವಿರ
ಮಮ್ಮಾಯತ್ ತೀರ್‌ತ
ಉಕ್ಕಿ ಒಕ್ಕಿ ಬಪ್ಪದ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಾಂಗಣೆ
ಚಂದೋಳತ್ ಚಾಯೋಃಡೆ
ಕೊಂಡಾಟತ್ ಕೋಪೋಃಡೆ
ಒಪ್ಪೋಡೆ ಪೊರ್‌ಲೋಡೆ
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮ ದೇವಿರ
ನೂರಾರ್ ಪೆದಲೆಣ್ಣಿ
ತಂಗ ಕೂಡ ಬಪ್ಪಾಂದ್
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾವೇರಿ
ಸುಜ್ಯೋತಿ ಕನಕೆನ
ಸಂಗಮಾಯಿ ಕೂಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪಾಕಡಕ್ ಸೇರ್‌ಚಿ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಸಂಜಾದಿ,
ಸಂಗಮತ್ ನೀರ್‌ಲ್
ಮುಂಜಿತ್ ಕುಳ್‌ಚಕ್ಕ
ಕೆಜ್ಜ ಪಾಪ ಪೋಪಲ
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡ್‌ನ;
ಈ ಪಾಟ್‌ನ ಬೆಪ್ಪಿನೊ.
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ್ಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲಲ್ಲೇಲೊ !

ಸ್ಕಾಂದ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಕಾವೇರಿ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಮೇರೆ ಮತ್ಸ್ಯ ದೇಶದ ರಾಜನಾದ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನ ಕಿರಿ ಮಗ ಚಂದ್ರವರ್ಮನು ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಯಾತ್ರಾ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸಂಚರಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಕಾವೇರಿಯು ಹುಟ್ಟುವ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಗೆ ಬಂದು ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಲು ಪಾರ್ವತಿಯು ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನೂ ಒಂದು ಕತ್ತಿಯನ್ನೂ ಒಂದು ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ ದಯಪಾಲಿಸಿ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಮ್ಲೇಂಛರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ವರವನ್ನಿತ್ತಳು. ತನ್ನ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಲು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಬ್ಬ ಶೂದ್ರ ಕನ್ನಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಈ ಶೂದ್ರ ಸ್ತ್ರೀಯಿಂದ ಹನ್ನೊಂದು ಮಂದಿ ರಾಜಕುಮಾರರು ಹುಟ್ಟಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಂತೆ ಬೆಳೆದು ವಿದರ್ಭ ದೇಶದ ರಾಜನಿಗೆ ಶೂದ್ರ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನೂರು ಮಂದಿ ರಾಜಕುಮಾರಿಯರನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇವರಿಗೆ ನೂರು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿ ಇವರ ಸಂತಾನದವರು ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಬೆಟ್ಟ ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಕೆರೆದು ಮಟ್ಟ ಮಾಡಿ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ದೇಶವನ್ನು ಕ್ರೋಡ ದೇಶವೆಂದೂ ಮತ್ಸ್ಯ ದೇಶದ ರಾಜನ ಸಂತತಿಯವರು ಈ ದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಮತ್ಸ್ಯ ದೇಶವೆಂದೂ ಕರೆದರು.

ಕಾವೇರಿಯೇ ಪಾರ್ವತಿಯ ಅವತಾರವೆಂದು ಚಂದ್ರವರ್ಮನು ಪಾರ್ವತಿ ಯಿಂದ ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಚಂದ್ರವರ್ಮನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ದೇವಕಾಂತನಿಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಾನು ತಪಸ್ಸಿ ಗಾಗಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ತುಲಾ ಸಂಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಎರಡು ದಿನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ದೇವಕಾಂತನಿಗೆ ಪಾರ್ವತಿಯು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗಳ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಸಮಸ್ತರೂ ಬಲಮುರಿಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರೇ ಮೊದಲಾದ ಸ್ವಜನರನ್ನು ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಬಲಮುರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯಾಗಿ ಹರಿದುಬರುವ ಕಾವೇರಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಲು "ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಹಿಂದಣ ನೆರಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಆದರು."

ಕೊಡಗರ ಜಾತಿ : ಕೊಡಗರೇ ಈ ದೇಶದ ಮುಖ್ಯ ನಿವಾಸಿಗ ಳಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಕೊಡಗರ ಹೆಂಗಸರೇ ಹಿಂದಣ ನೆರಿಯುಳ್ಳವ ರಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಕೊಡಗರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸದೆ ಇರುವುದರಿಂದಲೂ ಇವರು ಚಂದ್ರವರ್ಮನ ವಂಶದವರೆಂದು ಹೇಳು ವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಕೊಡಗರು ಉಗ್ರರು. ಆದರೆ ಕೊಡಗರು ತಾವು ಕ್ಷತ್ರಿಯರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ಕೊಡಗರಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ, ಸಣ್ಣ, ಮಲ್ಲ ಮತ್ತು ಬೊಡ್ಡು ಕೊಡಗರೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಭೇದಗಳಿವೆಯೆಂದು ಕೆಲವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಣ್ಣ ಕೊಡಗರು ಎಲ್ಲ ಕೊಡಗರು ಮತ್ತು ಬೊಡ್ಡು ಕೊಡಗರೆಂಬ ಮಾತುಗಳು ಅಪಹಾಸ್ಯದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲದೆ ಅಂಥ ಬೇಧಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಮ್ಮ ಕೊಡಗರು : ಮಲಯಾಳ ದೇಶದ ತಾಯಿಕಾಟ್ ತಂಬಿರಾನ್ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದು ಕನ್ಯೆಯು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಮೊದಲು ಋತುವಾದ್ದರಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರಾಗಿಯೂ ಅವಳು ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಒಬ್ಬ ಕೊಡಗನನ್ನು ಕೂಡಿಯಾಡಿ ಉಂಟಾದ ಸಂತತಿಯವರು ತಾಯಿಯಂತೆ ಮಧುಮಾಂಸವನ್ನು ಸೇವಿಸದೆ "ಅಮ್ಮ ಕೊಡಗ"ರೆಂದೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಾಗಿಯೂ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು–ಗಂಡೇ ಆಗಲೀ ಕೊಡಗರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೂ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲವು ಅಮ್ಮ ಕೊಡಗರಾಗುತ್ತಾ ಬಂದು ಇವರ ವಂಶವು ಕೊಡಗು ದೇಶದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತಾಗಿಯೂ ಹೇಳುವರು.

ಅಮ್ಮ ಕೊಡವರು ಮತ್ತು ಕೊಡವರು ಎಂಬ ಭೇದವು ಲಿಂಗಾಯತ ರಾಜರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಕೊನೆಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳತೊಡಗಿತು. ಅಮ್ಮ ಕೊಡಗರು ಮಧುಮಾಂಸವನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲದೆ ಕರ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಸವೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುವುದೂ ತರುವುದೂ ಇತ್ತು.

ಕೊಡವರು ಚಂದ್ರವರ್ಮನ ಸಂತಾನದವರಲ್ಲವೆಂದೂ, ಮಾನವ್ಯ ಗೋತ್ರದ ಆಶ್ವಲಾಯನ ಸೂತ್ರದ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಸಂತಾನದವರೆಂದೂ, ಆದುದರಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೆಂದೂ' ಚರ್ಚಿಸುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಕೊಡವರು ಚಂದ್ರವರ್ಮನ ಸಂತಾನದವರಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲು ಆಧಾರವಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅಮ್ಮ ಕೊಡವರು ಅಗಸ್ತ್ಯನಿಂದ ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಆಧಾರಗಳಿವೆ.

ನೂರೊಕ್ಕಲು ಕುಟ್ಟಚ್ಚಮ್ಮನ ಕುಟ್ಟಮ್ಮ ಸುಬೇದಾರನ ದವಲತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ ಕೊಡವರು ತಾವೇ "ಕಾವೇರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು" ಅಂದರೆ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಋಷಿಯಿಂದ ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡು ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿರುವ ರಾಮಚಂದ್ರಪುರ ಮಠದ ಶಿಷ್ಯರಾಗುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು (ಜಯ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಾರ್ತೀಕ ಶುದ್ಧ : 10ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ. 1834ನೇ ನವಂಬರ್) ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ಕಾವೇರಿ ತೀರವಾದ ಬಲಮುರಿಯಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಅಮ್ಮ ಕೊಡವರು ಮುಂದೆ ಆಚರಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ಮಾಂತರಗಳನ್ನು ಆ ಮಠದ ಗುರುಗಳು ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರ ಪಾಲ್ಗುಣಶುದ್ಧ 6ರಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1847ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ) ನಿರೂಪಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೂ ಕಿಗ್ಗಟ್ಟು ನಾಡಿನ ಅಮ್ಮ ಕೊಡವರು ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಧರಿಸಲು ಸಮ್ಮತಿಸದೆ ಕೆಲವು ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದು ಆಮೇಲೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾನೂರು ಮಠದ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ಇರುಪ್ಪು ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕೆಲವು ಅಮ್ಮ ಕೊಡಗರು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಮಠದ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿಯೂ ಇದ್ದಾರೆ.

ಜಮ್ಮ ಕೊಡವರು : ಎಡನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಿದ್ಧಾಪುರ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಗಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಜಮ್ಮ ಕೊಡವರೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿದ್ದಾರೆ. ಲಿಂಗಾಯಿತ ರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಇಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಕ್ಕಲಿಗರನ್ನು ತಂದು ಅವರಿಗೆ ಜಮ್ಮದ ಹಿಡಿವಳಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಜಮ್ಮ ಕೊಡಗರೆಂದು ಕರೆದರಾಗಿ ಹೇಳುವರು. ಇವರನ್ನು ಕೊಡಗರು "ಎಡೆ ಕೊಡವ ಮತ್ತು ಬಡುವ" ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಇತಿಹಾಸ

ಗಂಗರಾಜರು : ಶಿಲಾಶಾಸನ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಹನ್ನೊಂದನೆ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಮೈಸೂರು ದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದ ಗಂಗರಾಜರು ಮೈಸೂರು ಪಟ್ಟಣದ ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿನ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ತಲಕಾಡು ಎಂಬುದನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೊಡಗನ್ನು ಮತ್ತು ವಯನಾಡನ್ನು ಒಂಭತ್ತು ಮತ್ತು ಹತ್ತನೇ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಆಳಿದವರಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಗಂಗರಾಜರು ಕದಂಬ ರಾಜ ವಂಶಿಕನೆಂದು ಕಂಡುಬರುವ ಚಂದ್ರವರ್ಮನ ಸಂತಾನದವರಾದ ಕೊಡಗರನ್ನು ಗೆದ್ದದಾಗಿ ಚರಿತ್ರಕರು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಗಂಗರಾಜರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಚಂಗಲ್ವರು (ಚಂಗನಾಡಿನ ರಾಜರು) ನಂಜರಾಜ ಪಟ್ಣದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದರು. ಇವರ ಶಾಸನವು, ಎಡವ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಟ್ಟತ್ತುನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಚಂಗಲ್ವರು ಜೈನ ಮತದವರಾಗಿದ್ದರು.

ಚೋಳರು : ಹನ್ನೊಂದನೆ ಶತಮಾನದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ತಮಿಳು ದೇಶದ ಚೋಳರಾಜರು ಗಂಗರಾಜರನ್ನು ಜೈಸಿ ಕೊಡಗನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಚಂಗಲ್ವರು ಇವರ ಅಧೀನರಾದರು. ಆಗ ಏಳು ಸಾವಿರ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಗಲ್ವರೂ, ದಕ್ಷಿಣ ಕೊಡಗನ್ನು ಚಂಗಲ್ವರೂ ಚೋಳ ರಾಜರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಆಳಿದರು. ಕೊಂಗಲ್ವರು ಸಹ ಜೈನ ಮತದವರು.

ಹೊಯಿ ಸಾಲರು* (ಪೊಯಿ ಸಾಲರು): ಗಂಗರಾಜರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಕೊನೆಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ಹೊಯಿಸಳರು ಎದ್ದು ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಚೋಳರನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಇವರ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ತಲಕಾಡನ್ನು ಕೈವಶಮಾಡಿ, ಹಾಸನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನ ಹಳೇಬೀಡನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮಾಲಪರಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಪರ್ವತ ರಾಜರಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮಿಸಿಗಳೆಂದೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಕ್ರಿ. ಶ. 997ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾಲಪರನ್ನು ನಮೂದಿಸಿದೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಇವರು ಮೈಸೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನ ತೆಂಕ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಗೋಪಾಲಸ್ವಾಮಿ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಕೋಟೆಯ (ಬೆಟ್ಟದ ಕೋಟೆಯ) ನಾಯಕ ರಾಗಿರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ದೇವಸಿ ಬೆಟ್ಟದವರೆಗೂ, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಗೋವೆಯವರೆಗೂ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೊಯಮುತ್ತೂರಿ ನಲ್ಲಿರುವ ಸತ್ಯಮಂಗಲದವರೆಗೂ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನ ವಾಯುವ್ಯ ದಿಕ್ಕಿ ನಲ್ಲಿರುವ ಬಿಸಲೆ ಗಟ್ಟದವರೆಗೂ ಜಯಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಶಾಸನವಿದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಕೊಡಗು ದೇಶವು ಇದರ ಒಳಗೆ ಅಡಗಿರಬೇಕು.

ನಾಯಕರು ಕೊಂಗಲ್ವರು ಸಹ ಈಚೆಗೆ ಅಡಗಿಹೋದರು.

ತಮ್ಮ ಮೇಲು ರಾಜರಾದ ಚೋಳರು ಸೋತುಹೋದ ನಂತರ ಹೊಯಿಸಾಲ ರಂತೆಯೇ ತಾವೂ ಸಹ ಚಂದ್ರವಂಶದ ಯಾದವರೆಂದು ಚಿಂಗಲ್ವರು ಸ್ವತಂತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ ಹೊಡೆದಾಡಿದರು. ಕ್ರಿ. ಶ. 1145ರ ವೇಳೆಗೆ ಹೊಯಿಸಾಲ ರಾಜನಾದ ರಾಜನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೊಂದು ಅವನ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ನಗ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಕೊಳ್ಳೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನು. ಆಮೇಲೆ ಚೆಂಗಲ್ವರು ಕೊಡಗು ಒಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

*** ಸಾಲ ಎಂಬ ರಾಜನು ಸೊಸೆ ಊರು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗೃಹ ದೇವತೆಯ ಪೂಜೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ಹುಲಿಯು ಕಾಡಿನಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಬಂತು. ಅರ್ಚಕನು ಅದನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ದಂಡವನ್ನು ಸಾಲರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು "ಪೊಯಿ! ಸಾಲ" "ಪೊಯಿ! ಸಾಲ" ಎಂದು ಕೂಗಲು ರಾಜನು ಹುಲಿಯನ್ನು ದೊಣ್ಣೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಪೊಯಿಸಾಲ ರಾಜನೆಂದು ಹೆಸರು ಬಂತು. ಅವನ ಸಂತಾನದವರೆಲ್ಲರೂ ಪೊಯಿಸಾಲ ರಾಜಸಂತತಿಯವರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟರು. ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು . ಹೊಯಿಸಾಲನೆಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.**

ಇನ್ನೊಂದು ಆಧಾರದ ಮೇರೆ : ಮೈಸೂರು ಸೀಮೆಯ ಬೇಲೂರಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ. 1117ನೇ ಇಸವಿಯ ತಾಮಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಇವರ ವಂಶಾವಳಿ ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದೆ. ಯದು ವಂಶದಲ್ಲಿ ಸಳನೆಂಬುವನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈ ಸಳನೆಂಬುವನು ಒಬ್ಬ ಜೈನ ಸನ್ಯಾಸಿಯೊಡನೆ ಶಶಕಾಪುರದ ಪದ್ಮಾವತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿವಸ ಪೂಜೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಲಿಯು..."

ಕ್ರಿ. ಶ. 1174ರಲ್ಲಿ ಹೊಯಿಸಾಲ ರಾಜನಾದ ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳನು ತನ್ನ ಸೇನಾನಾಯಕನಾದ ಬೆಟ್ಟರಸನನ್ನು ಹತ್ತುಗಟ್ಟು ನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಪಾಲ್ಪರೆ ಕೋಟೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಲು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಚಂಗಲ್ವ, ಮಹಾದೇವನು ಪರಾಜಿತನಾದನು. ಬೆಟ್ಟರಸನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಚಂಗಲ್ವ, ಪೆಮ್ಮ ವೀರಪ್ಪ, ಬುದಿಗೊಂಡೆಯ ನಂದಿದೇವ, ಕುರ್ಚಿಗ್ರಾಮದ ಉದಯಾದಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ನಾಡಿನ ಕೊಡವರು ಸಹ ಪಾಲ್ಪರೆ ಕೋಟೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ಬೆಟ್ಟರಸನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು. ಕೊಡಗರನ್ನು ಕೊಡವರು ಎಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದು ಇದೇ ಮೊದಲು. ಆ ಮೇಲೆ ಪುನಹ ಬೆಟ್ಟರಸನಿಗೆ ಜಯವಾಗಿ ಚೆಂಗಲ್ವರು ಪೂರ ಹೊಯಿಸಾಲರ ಅಧೀನರಾದರು.

ಚಂಗಲ್ವರ ರಾಜಧಾನಿಯು ಸಿದ್ಧಾಪುರದ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಕೊಡಗು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವಾಗಿತ್ತು. (ರಂಗಪಟ್ಟಣ)

ಜೈನರಾಗಿದ್ದ ಚಂಗಲ್ವರು 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾದ ಲಿಂಗಾಯುತ ಮತವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದರು.

ವಿಜಯನಗರ ರಾಜರು: ತೆಲುಗಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹಮ್ಮದಿಯರು ನುಗ್ಗಿ ಓರಗಲ್ಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ದೊರೆ ಮಕ್ಕಳು ಕ್ರಿ.ಶ. 1336ರಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜವಂಶವನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದರು. ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯಿಂದ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯವರೆಗೂ ಹಬ್ಬಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಈ ವಿಜಯನಗರ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮೇಲೆ ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಬಿದ್ದು 1565ರಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಒಡೆದರು. ಕೊಡಗು ದೇಶವು ಈ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿತ್ತು. ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಗಳಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳಿಗೆ ನಾಯಕರೆಂತಲೂ ಪಾಳ್ಯಗಾರರೆಂತಲೂ ಹೆಸರಿತ್ತು. ಈ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಒಡೆದು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಈ ಪಾಳ್ಯಗಾರರು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ಆಯಾಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರವರೇ ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂತಹ ಎಂಟು ನಾಯಕರು ಕೊಡಗು ದೇಶವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದುವರೆಗೂ ಬಾಳು ಅಥವಾ ಬಾಚೆಕಾರರೆಂದು ಹೆಸರುಗೊಂಡು, ನಾಡ್‌ಬಾಚೆಕಾರರೆಂದು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ದೇಶದ ಒಂದೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಕೆಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರೇ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದರು. "ಅರೆ ಬಾಚೆಕಾರ"ರೆಂದರೆ ಅರ್ಧ ಆಯುಷ್ಯದವರೆಂದು ಅರ್ಥ. ಈ ನಾಯಕರು ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬರು ಬಿದ್ದು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಮಾತ್ರ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಅರೆ ಬಾಚೆಕಾರರೆಂದು ಹೆಸರು ಸಲ್ಲಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ನಾಯಕರು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಇವರು ಅಡಗಿ ಹೋದರು.

ಇಕ್ಕೇರಿ ರಾಜರು

ಹದಿನಾರನೇ ಶತಮಾನದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕೇರಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಜಕುಮಾರ ನೊಬ್ಬನು ಅಲ್ಲಿ ಜಗಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದು ಹಾಲೇರಿ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಾಪಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮೈತುಂಬ ಬೂದಿ ಬಡಿದುಕೊಂಡು ಸನ್ಯಾಸಿಯಂತೆ ನಟಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಇವನನ್ನು "ಬೂದಿ ಚಾವಡಿ" ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವನಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಈಗಲೂ ಬೂದಿ ಚಾವಡಿಯೆಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಇವನು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಓದುಬರಹವನ್ನು

ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಕೊನೆಗೆ ಹಾಲೇರಿ ನಾಯಕನ ಒಳ ಹೊಕ್ಕು, ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಇತರ ನಾಯಕರನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನು. ತಾವು ನಾಡು ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದ ಕರ್ನ್ಯಯಬಾವು ಇವನಿಗೆ ಸೋತು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಕೊಡಗರನ್ನು ಪುಸಲಾಯಿಸಿ ಹಾಲೇರಿ ನಾಯಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನು. ದೇಶವು ಅನಾಯಕವಾಯಿತು.

ಬೂದಿ ಚಾವಡಿ ಸ್ವಾಮಿಯು ಕೊಡಗರನ್ನು ನೋಡಿ, ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಾವು ಆಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಯೂ, ಹಾಲೇರಿ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಂಥವರನ್ನು ಇಡಬೇಕಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದನು. ಕೊಡಗರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ತನ್ನಿಂದ ಕೂಡದು ನಮ್ಮಿಂದ ಕೂಡದು ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಆಲೋಚಿಸಿ, ಬೂದಿ ಚಾವಡಿ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಹಾಲೇರಿ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಕಪಟ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದುದು ಅದೇ. ಆದರೆ ಬೂದಿ ಚಾವಡಿ ಸ್ವಾಮಿಯು ತನಗೆ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿರಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಕೊಡಗರು ಪಹರೆ ಬಗ್ಗೆ ಸರದಿ ಮೇರೆ ಒಪ್ಪುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ಒಡಂಬಡಿಸಿದರು. ಬೂದಿ ಚಾವಡಿ ಸ್ವಾಮಿಯು ರಾಜನಾದನು. ಕೊಡಗರು ಅವನ ಚಾವಡಿಗೆ ಪಹರೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಚಾವಡಿಕಾರರು ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು.

ಇವನು ಪ್ರಾಯಶಃ ಚಂಗಲ್ವ ರಾಜರ ಸಂತಾನದವನಾಗಿರಬಹುದು. ಇವನ ಹೆಸರು ವೀರರಾಜ. ಇವನ ಸಂತಾನದವರು 1834ರವರೆಗೆ ಕೊಡಗು ದೇಶವನ್ನು ನಿರಂಕುಶವಾಗಿ ಆಳಿದರು.

ಇವನ ವಂಶ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

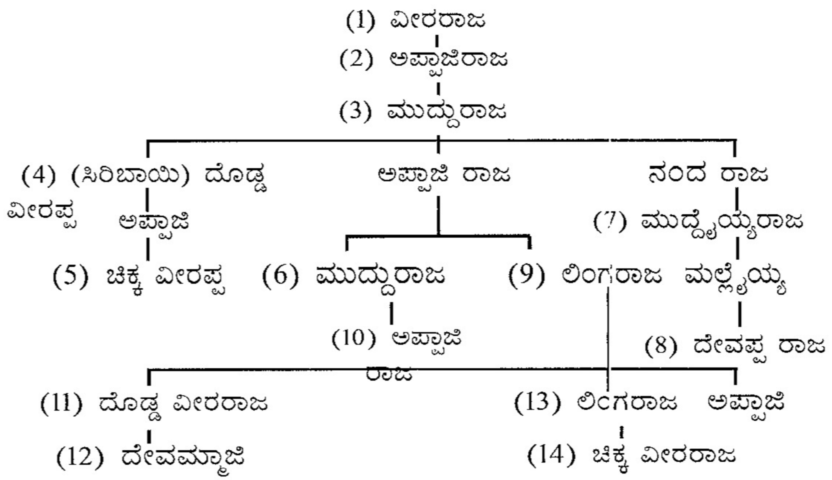

ಮೊದಲನೇ ವೀರರಾಜ ಮತ್ತು ಇವನ ಮಗ ಅಪ್ಪಾಜಿಯ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ವಿಷಯ ಏನೊಂದೂ ತಿಳಿಯಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ 1633ನೇ ಇಸವಿಗಿಂತ ಮುಂದಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನವಾಬ್ ಹೈದರಾಲಿ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರು ಸುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಕಿದವರು ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದವರು

ಮುದ್ದುರಾಜ

ಮುದ್ದುರಾಜನು 1633ರಲ್ಲಿ ಹಾಲೇರಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಇವನ ಕುಟುಂಬಿಕನಾದ ನಜುಂಡರಸನೆಂಬುವವನು ಪೆರ್ರ್ಯಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಬ್ಬರೂ ಏಕ ಗೃಹಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರು.

ಮುದ್ದುರಾಜನ ಪಟ್ಟದರಾಣಿ ದೇವಮ್ಮಾಜಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ 1657ರಲ್ಲಿ (ಸಿರಿ ಬಾಯಿ) ದೊಡ್ಡವೀರಪ್ಪನು ಜನನವಾದನು. ಆಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಾಜಿರಾಜನು ಮತ್ತು ನಂದರಾಜನು ಸಹ ಜನಿಸಿದರು. (ಸಿರಿಬಾಯಿ) ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನಿಗೆ ಮುದ್ದಮ್ಮಾಜಿ ಮತ್ತು ದೇವಮ್ಮಾಜಿ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿ 1681ರಲ್ಲಿ ಮುದ್ದುರಾಜನು ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ * ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿ (ಸಿರಿಬಾಯಿ) ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನಿಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು. ಅಪ್ಪಾಜಿರಾಜನಿಗೆ ರಾಜಮ್ಮಣ್ಣಿ ಎಂಬವಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಮುದ್ದುರಾಜನು ತನ್ನ ಬಳಿ ಹಾಲೇರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ನಂದರಾಜನಿಗೆ ನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿ ಎಂಬವಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಹೊರಮಲೆನಾಡನ್ನು ಜಹಗೀರು ಕೊಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿರಿಸಿದನು. 1686ರಲ್ಲಿ ಮುದ್ದುರಾಜನು ತೀರಿಹೋದನು.

(ಸಿರಿಬಾಯಿ) ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪ

ಮುದ್ದುರಾಜನು ಸತ್ತಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇವನಿಗೆ ಅಪ್ಪಾಜಿ ರಾಜನು ಜನಿಸಿದನು. ಅಪ್ಪಾಜಿ ರಾಜನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಇವನಿಗೆ ಚಿಕ್ಕ ವೀರಪ್ಪನು ಜನಿಸಿದನು. ಮುದ್ದುರಾಜನಿಗೆ ನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯನ್ನೂ ಲಿಂಗರಾಜನಿಗೆ ದೇವಾಂಬಿಕೆಯನ್ನೂ ಮದುವೆಮಾಡಿ ನಂಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಾಜಿರಾಜನೂ ದೇವಾಂಬಿಕೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ 1763ರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನೂ ಜನಿಸಿದರು. ಹೊರಮಲೆ ನಂದರಾಜ ಅರಸಿಗೆ ಮುದ್ದೈಯ್ಯ ಅರಸು ಜನಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಮಲ್ಲೈಯ್ಯನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು.

ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮೈಸೂರಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯನೂ, ಇಕ್ಕೇರಿ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸೋಮಶೇಖರನಾಯಕ ನಿಗಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯೂ, ಸೋದೆ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸದಾಶಿವ ರಾಜನೂ ಬೇಲೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟಾದ್ರಿನಾಯಕನೂ ಮತ್ತು ಚರಕಲ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ರವಿವರ್ಮನೂ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನಂಜುಂಡರಸು ಪೆರ್ರ್ಯಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಪೆರ್ರ್ಯಾಪಟ್ಟಣವು ಕೊಡಗಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದುದರಿಂದ ಕೊಡಗಿನ ಸರಹದ್ದು ಪೆರ್ರ್ಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲೋಕು ಕಟ್ಟೆಮಳಲವಾಡಿ ಸಮೀಪ ಕೊಡಗರ ಹಳ್ಳಿ ಎಂಬಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಶಾನಿ ಕಲ್ಲು ಸಹ ಇತ್ತು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೆರ್ರ್ಯಾಪಟ್ಟಣದ ಕೆಲವು ಜನರು ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಪೆರ್ರ್ಯಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಮೈಸೂರು ದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಚಾಡಿ ಹೇಳಲು ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜನು

*** ಕೋಟೆಯನ್ನು ಈಗ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಇರುವಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ನಾಯಿಯು ಒಂದು ಮೊಲವನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾ ಈಗ ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಲುಪಿದಾಗ ಮೊಲವು ನಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ನಾಯಿಯನ್ನು ಓಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿ ಹೇಳುವರು.**

ಪೆರ್ಯಾಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬರಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು. ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ನಂಜುಂಡರಸು ತಿಳಿದು, ತನ್ನ ಮಗ ವೀರರಾಜನನ್ನು ಅಲ್ಲಿರಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೇ ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನು ಕೊಡಗರನ್ನು ಜಮಾಯಿಸಿ ಪೆರ್ಯಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಚಾಡಿಕಾರರು ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜನಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಇವನು ಒಡನೆ ಬಂದು ಪೆರ್ಯಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಪೆರ್ಯಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದ ವೀರರಾಜನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಂದು ತಾನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಡಿದನು.

ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನು ಸಿದ್ದೇಶ್ವರನ ಗದ್ದಿಗೆಗೆ ಹೋಗಿ ತಲುಪುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯಸನಕರವಾದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಇನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿ ಫಲವಿಲ್ಲವೆಂದು ಮೈಸೂರಿನವರು ಕೊಡಗಿಗೆ ನುಗ್ಗದಂತೆ ಸರಹದ್ದನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಮಡಿಕೇರಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ನಂಜುಂಡರಸನಿಗೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

ನಂಜುಂಡರಸು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ, ಕೊಡಗು ರಾಜನು ಹೇಗಾದರೂ ಪೆರ್ಯಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪುನಹ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ತನಗೆ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದುದರಿಂದ ತಾನು ಇರಲು ತನಗೆ ಒಂದು ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಡಬೇಕೆಂತಲೂ, ತನ್ನ ಗೃಹದೇವತೆಯಾದ ವೀರಭದ್ರ ದೇವರಿಗೆ ಒಂದು ದೇವಸ್ಥಾನ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂತಲೂ, ಆ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂತಲೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪ ಹೊಳೆಸಾಲು ಹಳ್ಳಿ ಬಳಿ ಒಂದು ಅರಮನೆ ಮತ್ತು ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸಹ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಖರ್ಚಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉತ್ತರವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು.

ಮೈಸೂರು ಚಿಕ್ಕದೇವ ರಾಜನು ಪೆರ್ಯಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಮುತ್ತಲು ಬಂದಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೆಪ್ಪುನಾಡು ಅರಮೇರಿ ಗ್ರಾಮದ ನಾಯಕಂಡ ಉತ್ತು ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕಾರನು ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ "ಚಿಕ್ಕ ದೇವರಾಜನು ಪೆರ್ಯಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕೊಡಗನ್ನು ಮುತ್ತಲು ಬರುವರೆಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೊಡಗರು ತಿಳಿದು ಬಹಳ ಗಾಬರಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನಾಲ್ಕೈದು ಸಾವಿರ ನಾಯಮ್ಮಾರರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ತೋಮರಕ್ಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗು ದೇಶವು ನಿನ್ನ ವಶವಾಗುವಂತೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಚಾಡಿ ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿ ಕೋಟಂಗಡಿ ವೀರವರ್ಮರಾಜನು ಒಂದು ಸೈನ್ಯ ಸಮೇತ ಬಂದು ತೋಮರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಕಡಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಉತ್ತುವನ್ನು ಸಹಾಯ ಕೇಳಿದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗರೆಲ್ಲರೂ ರಾಜನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅವರು ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಒಡನೆ ತಕ್ಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದನು. ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ನಾಲ್ಕೈದು ಸಾವಿರ ನಾಯಮ್ಮಾರರನ್ನು ಮುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದುವರೆ ಸಾವಿರ ಕೊಡಗರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ತಾನು ಮೈಸೂರು ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸೈನ್ಯವು ಬಾಳೆಲೆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದು ಪಾಲ್ಪರೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಕೊಡಗರು ಅವರೊಡನೆ ಘೋರವಾದ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ 15,000 ಜನರನ್ನು ಕೊಂದು 77 ಅಂದಳದ ಸರದಾರರನ್ನು ಸಹ ಕಡಿದು ಹಾಕಿದರು.

ಮೈಸೂರರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನು ತೋಮರಕ್ಕೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗರು ನಾಯಮ್ಮಾರವರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆ ನಾಯಮ್ಮಾರ ರನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿ ಕೊಡಗರು ಕೋಟಂಗಡಿ ವೀರವರ್ಮರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟರು.

ಆ ಮೇಲೆ ಸಾಧಾರಣ 18 ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ರಾಜನು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಕಡಂಗ ಕಂದಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸುತ್ತಾ ಸುಖದಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವನು ಕೊಡಗನ್ನು ಹಾಲೇರಿ ಸಂಸ್ಥಾನವೆಂಬ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ 12 ಕೊಂಬುಗಳನ್ನೂ 35 ನಾಡುಗಳನ್ನೂ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಪುನಹ 35 ನಾಡುಗಳಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಅನಾದಿಯಿಂದ ಇದ್ದ ಊರು ಮತ್ತು ನಾಡು ತಕ್ಕಾಮೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಂಟು ನಾಯಕರ ಬದಲಿಗೆ ಎಂಟು ದೇಶ ತಕ್ಕರನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದಾಗಿ ಹೇಳುವರು.*

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ 35 ನಾಡುಗಳಿಗೆ 35 ತಕ್ಕರಿದರು. ನಾಡುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದುದರಿಂದ ತಕ್ಕರು ಹೆಚ್ಚಾಗಲೂ, ಮತ್ತು ತಕ್ಕರಲ್ಲದ ಕೆಲವು ಕುಳಗಳು ಹಣದ ಅಥವಾ ಉದ್ಯೋಗದ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತಕ್ಕಾಮೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ತಕ್ಕರೆಂದು ಅನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾದುದರಿಂದಲೂ, ತಕ್ಕರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು ಅಂಗೀಕರಿಸದೆ ಇರುವುದರಿಂದಲೂ ತಕ್ಕಾಮೆಯ ಲೆಕ್ಕವು ಕಂಡಾಬಟ್ಟೆ ಆಗಿ ಹೋಯಿತು. ಡೇಗೂ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕುಳಗಳು ನಾಡು ತಕ್ಕರೆಂದು ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ.

ತಾವಳಗೇರಿ ಮೂರ್ನಾಡು	...	...	1 ಅಣ್ಣಳಮಾಡ
			2 ಕೈಬಿಲಿರ
ಅಂಜಿಗೇರಿನಾಡು	...	...	1 ಅಜ್ಜಿ ಕುಟ್ಟಿರ
			2 ಚಕ್ಕೆರ
ಮರೆನಾಡು	...	...	1 ಕಾಯಪಂಡ
			2 ಬೊಳ್ಳೆರ
ಹತ್ತುಗಟ್ಟುನಾಡು	...	...	1 ಚೆಪ್ಪುಡಿರ
			2 ಪುಚ್ಚಿಮಾಡ
			3 ಮೇಚಮಾಡ
			4 ಪೋಡಮಾಡ
			5 ಆದೇಂಗಡ
			6 ಅಜ್ಜೆಂಗಡ
ಬೆಟ್ಟಯತ್ತು ನಾಡು	...	...	1 ಅಡ್ಡಂಡ
			2 ಮನೆಯಪ್ಪಂಡ
			3 ಕೊಡೆಂದೆರ
			4 ಪಂದಿಮಾಡ
			5 ಮಳವಂಡ
			6 ಬೊಳ್ಳಜಿರ
			7 ಸಣ್ಣುವಂಡ
ಅಮ್ಮತ್ತಿನಾಡು	...	...	1 ಕೊಲ್ಲಿರ
			2 ಸೋಮೈಯಂಡ

* ಕೊಡಗು ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟ ಕೆಲವು ಕೈ ಬರಹ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಏರ್ಪಾಡು ಮುದ್ದುರಾಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆದದ್ದೆಂದು ಇದೆ.

ಎಡೆನಾಲ್ಕುನಾಡು	... ...	1 ಅಜ್ಜಿನಿಕಂಡ
		2 ಕೊಳುವಂಡ
		3 ಮುಕ್ಕಾಟಿರ
		4 ಪೊನ್ನಕಚ್ಚಿರ
		5 ಅಮ್ಮಣಕುಟ್ಟಂಡ
ಬೆಪ್ಪುನಾಡು	... ...	1 ಮಾತಂಡ
		2 ಬಲ್ಲಚಂಡ
		3 ಐಚೆಟ್ಟಿರ
		4 ಪಾಲೇಕಂಡ
		5 ಮಾಳೇಟಿರ
		6 ಮುಕ್ಕಾಟಿರ
ಕಡಿಯತ್ತುನಾಡು	... ...	1 ಪೆಟ್ಟಚೆರವಂಡ
		2 ಪಾಲಂದಿರ
		3 ಅಪ್ಪನೆರಮಂಡ
ನಾಲ್ಕುನಾಡು	... ...	1 ಪರದಂಡ
		2 ಕಲಿಯಾಟಂಡ
		3 ಕೇಟೋಳಿರ
		4 ಮೇರಿಯಂಡ
ತಾವುನಾಡು	... ...	1 ಪೋರೆರ
		2 ಪರುವಂಡ
ಬೇಂಗುನಾಡು	... ...	1 ಪಟ್ಟಮಾಡ
		2 ಕಲ್ಲುಮಾಡಂಡ
		3 ತೇಲಪ್ಪಂಡ
ಕುಯ್ಯಂಗೇರಿನಾಡು	... ...	1 ಚೌರಿರ
		2 ಮುಂಜಾದಿರ
		3 ಕುಟ್ಟೇಟಿರ
		4 ಬೊಳ್ಳಂದಂಡ
ಕಾಂತಮೂರ್ನಾಡು	... ...	1 ಪಳಂಗಂಡ
		2 ಕೋಟೆರ
		3 ಮಡೆಯಂಡ
ಹುದಿಕೇರಿನಾಡು	... ...	1 ತಾತಪ್ಪಂಡ
ಮೂಡುಗೇರಿನಾಡು	... ...	1 ಪುಲ್ಲೆರ
ಪೊರೆನಾಲ್ಕುನಾಡು	... ...	1 ಕೊರವಂಡ
		2 ಪೊನ್ನಚೆಟ್ಟಿರ
ಹಾಲೇರಿನಾಡು	... ...	1 ಮುದ್ದುರ
		2 ಐಮುಡಿಯಂಡ
ಹೊರೂರು ಮೂಡುಗೇರಿನಾಡು	... ...	1 ಮುಳ್ಳಂಡ

ಕಗ್ಗೋಡುನಾಡು	...	...	1 ಕಣ್ಣಚಂಡ
ಮಡಿಕೇರಿನಾಡು	...	...	1 ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ
ಹೊರಮಲೆನಾಡು	...	...	1 ಪಾಂಡಿರ
ಮುತ್ತುನಾಡು	...	...	1 ಕಾಟೆರ
ಸೂರ್ಲಬಿನಾಡು	...	...	1 ಮೇದುಡ
ಗಡಿನಾಡು	...	...	1 ಚೋಕಂಡ

ಈ ದೇಶವನ್ನು 12 ಕೊಂಬುಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ ದೇಶ ತಕ್ಕರನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಹಾಡುವರು. ಅದಕ್ಕೆ ದೇಶಕೆಟ್ಟ್‌ಪಾಟ್ ಎಂದು ಹೆಸರು.

ದೇಶಕೆಟ್ಟ್ ಪಾಟ್

ಬಾಳೊ ಬಾಳೊ ನಂಗಡ
ದೇವ ಬಾಳೊ ಮಾದೇವ;
ಪಟ್ಟ ಬಾಳೊ ಸೂರಿಯ
ಕೂಡ ಬಾಳೊ ಚಣ್ಣೂರ;
ಭೂಮಿ ಬಾಳೊ ಜಬ್ಬೂಮಿ;
ಜಬ್ಬಾರಂಡ ಭೂಮಿಲ್
ಈ ಭೂಮಿರ ಮೀದಲ್
ಏದ್ ದೇಶ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ?
ಪಾಡಿ ನೋಟಿ ಕಾಂಬಕ್ಕ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವಾಪ.
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುನ
ಎನ್ನನೆ ಪವುತದೊ?
ಅಲ್ಲತೊಂದು ಅಲ್ಲಲ
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಕೊಂಬಾಯಿ
ಈ ದೇಶ ಪವುತತ್.
ಎನ್ನತಾಂಡ ಕೊಂಬಾಪ?
ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಬೆಂದುವೆ
ಕೈ ಬೈಯಿರಿ ಕೊಂಬಲ್ಲ;
ಬೊವ್ವಾಯಿರಿ ಕೊಂಬಲ್ಲ;
ಪಾಪಲಚಿ ಕೊಂಬಲ್ಲ;
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡ ಕೊಂಬಲ್ಲ;
ಕೆಂಗಡಮ ಕೊಂಬಲ್ಲ;
ಪೆಗ್ಗಾಟಿರ ಕೊಂಬಲ್ಲ;
ಬೊಳ್ಳಾನೆರ ಕೊಂಬಲ್ಲ;
ಇಂದ್ ಬಾವೊಡೆವೋಂಡ
ಪಲ್ಲಕಿರ ಕೊಂಬಲ್ಲ;
ಪಾಲೇರಿ ಒಡೆವೋಂಡ
ಕಚ್ಚಿಕೊಂಬ್ ನಲ್ಲಾಲ್
ಕೊಡುಮಲೆಕೊರ್‌ತೊರ
ಜಾಮ ಕೊಂಬುರ್‌ಪ್‌ನ.
ಜಾಮ ಕೊಂಬುರ್‌ಪಣೆ
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಕೊಂಬಾನ.
ಎನ್ನನೆಂದರಿವಿರ?
ಪಾಲೇರಿ ಒಡೆವೋಂಡ
ಪೊಂದೇವಡಿ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಜಾಮ ಕೊಂಬುರ್‌ಪ್‌ಚಿ;
ಆಂಡ ಧನಿ ನಿಂದಲ್ಲಿ
ಕೊಂಬ್‌ಡೆಣ್ಣ ಒಂದಾಚಿ;
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ಜಾಮ ಕೊಂಬುರ್‌ಪ್‌ಚಿ;
ಆಂಡ ಧನಿ ನಿಂದಲ್ಲಿ
ಕೊಂಬ್‌ಡೆಣ್ಣ ದಂಡಾಚಿ;
ಇನ್ನನಾಚಿ ಕೊಂಬೆಲ್ಲ.
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವ್‌ಲ್
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಕೊಂಬಾಚಿ.
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಎಚ್ಚಕುಳ್ಳ ನಾಡಾಪ?
ಅಲ್ಲತೊಂದ್ ಅಲ್ಲಲ
ನುಪ್ಪತಂಜಿ ನಾಡಾಪ.
ಎನ್ನನೆಂದರಿವಿರ?

ಮೂಲ ಕನ್ನಿ ಕಾವೇರಿ
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ತಾಯಿರ
ನೀಲಕೊಡಿ ತೀರ್‌ತ
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಚಾಯ ಬುದ್ದಿತೊಕ್ಕಿತ್
ಕೊಡವುನ ಪವುತತ್–
ಚೋರಂಗೆ ಮುರಿಚಿತ್
ಕೀತ್ ದಂಡ್ ಬೆಚ್ಚೋಲೆ;
ಬೊಳ್ಳ ತೆಂಗೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ಭಾಗ ದಂಡ್ ಬೆಚ್ಚೋಲೆ
ಸೀಮೆನ ಪವುತತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಕಾವೇರಿ ಕೊಂಡಾಕರೆ
ಕಾರೋಟೆ ನೆಡಿ ಪೋಲೆ
ಗುದ್ದ್‌ನ ಕಲ ಪೋಲೆ
ಗುದ್ದ ಗುದ್ದ ನಾಡೋನ್
ಕೆಂಗಳಮೆ ಕ್‌ಗ್ಗಟ್ಟ್
ಕ್‌ಗ್ಗಟ್ಟ್ ಪದಿನಾಲ್.
ಕಾವೇರಿ ಕೊಂಡೀಕರೆ
ಬೊಳ್ಳೋಟೆ ನೆಡಿ ಪೋಲೆ
ಪಾಬೊಳಿಯ ಮೇಂದಲೆ
ಮೇಂದಲೆ ಪದಿನಾಲ್.
ದಂಡ್ ನಾಡೂ ಕೂಡಣೆ
ನಾಡಿರುವತೆಟ್ಟಾನ.
ನಾಡ್ ಪೋರಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಪಟ್ಟಿ ಪೊಳೆಕಾಬರ
ಎಣ್ಣೆ ಪೊಳೆಕೀಬರ
ಏಳ್ ನಾಡ ಸೂರ್ಲಬಿ;
ಮೂಂದ್ ನಾಡೂ ಕೂಡಣೆ
ನುಪ್ಪತಂಜಿ ನಾಡಾನ.
ನುಪ್ಪತಂಜಿ ನಾಡ್‌ಕ್
ಸೀಮೆ ತಕ್ಕಂಗೆಚ್ಚಕ್?
ತಕ್ಕಂಡ ಪೆದಲೆನ್ನ?
ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಬೆಂದುವೆ,
ನೇರ ಬಂದುದಿಪಲ್ಲಿ
ತಾಳೆ ಪೂವ್ ತಾಳೇರಿ
ಆ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಕಾಜುಮಾಲೆ ಕಳ್ಳೆಯು,
ಬೀರಪಟ್ಟ ಬೊಳ್ಳೆಯು
ಜೋಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಂಗ;
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಪಲ್ಲಿ
ಆನೆ ಬೆಪ್ಪ್ ನಾಡ್‌ಲ್
ಮಾತನು ಬುಡುವನು
ಜೋಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಂಗ;
ನೇರೊಯಿಪತಾಪಲ್ಲಿ
ನಾಲಾಯಿರ ನಾಡ್‌ಲ್
ಜೊಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಂಗ
ಪಾಂಡಿಯು ಪರದನು;
ನೇರ ಪೋಯಿ ತಾವಲ್ಲಿ
ಉದ್ದ ಕೊಡೆ ತಾವುಲ್
ಪೋರೆಯು, ಪರುವನು
ಜೊಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಂಗ
ಸೀಮೆ ತಕ್ಕಂಗೆಟ್ಟಾನ.
ನುಪ್ಪತಂಜಿ ನಾಡ್‌ಲ್
ಕೂಟಇಾಯ ತ್‌ಪಕ್
ಎಚ್ಚಕುಳ್ಳ ಪಟ್ಯಾಪ?
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋಂಡ
ಪೊಂಬಾವಲಿ ಪಟ್ಯೊಂದ್;
ಕುಯ್ಯಂಗೇರಿ ನಾಡೋಂಡ
ಕಟ್ಟುರ್‌ಪ್ ಕಾರುಂದ
ಕಾರುಂದತ್ ಪಟ್ಯೊಂದ್;
ಉದ್ದ ಕೊಡೆ ತಾವುಲ್
ಅಲ್ಲಿಂಜೂ ತಿರುವುಳ್ಳ
ಪಚ್ಚೆ ಕೊಡೆ ಪಾಂಡತ್
ಪಾಂಡತುಳ್ಳ ಪಟ್ಯೊಂದ್;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
*ಪಾಂಬ್ ಕಣ್ಣ್ ಪಾಲೇರಿ
ಇಂದ್ ಬಾವೊಡೆವೋಂಡ
ಪೊಂದೇವಡಿ ಪಟ್ಯೊಂದ್;
ನುಪ್ಪತಂಜಿ ನಾಡ್‌ಕ್

---

* **ಉಕ್ಕಂಬ್ ಮಡಿಕೇರಿ – ಎಂದೂ ಹಾಡಬಹುದು.**

ನಾಲ್ ಪಟ್ಟಿಡಾಚಿಲ.
ನುಪ್ಪತಂಜಿ ನಾಡ್‌ಲ್
ತಕ್ಕ ಪೋಯಳಪಕ್
ನುಪ್ಪತಂಜಿ ಅಂಬ್‌ಲ;
ದೇಬುವ ಕುಳಿಪಕ್
ನುಪ್ಪತಂಜಿ ಪಾಕೆರೆ;
ಚಿಕ್ಕಿ ಬಂದ ಚೋಮಂಗ್
ನೀಕುಡಿ ಕುಡಿಪಕ್
ನುಪ್ಪತಂಜಿ ನೀಕೆರೆ;
ನಾಡ್‌ಕೊರ್ ಮಾದೇವ;
ಊರ್‌ಕೊರ್ ಪೊವ್ವದಿ;
ಕೇರಿಕೊರ್ ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ;
ಓಣಿಕೊರ್ ನಾತನ್;
ಒಕ್ಕಕೊರ್ ಪೂದನ್;
ಅನ್ನತ ನೆಲೆಯಾಪ;
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ;
ಈ ಪಾಟ್‌ನ ಬೆಪ್ಪಿನೊ.
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ್ಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೊ !

ಅನಂತರ ಮೈಸೂರು ಚಿಕ್ಕ ದೇವರಾಜನು ಬೇಲೂರು ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ ನಾಯಕನ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನು ತಿಳಿದು ಕೊಡಗಿನ ಸರಹದ್ದಿನ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಒಂದು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಾನೂ ಕಳುಹಿಸಿ ಏಳುಸಾವಿರ ಸೀಮೆ ಯನ್ನು ಕೊಡಗಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜನು ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ ನಾಯಕನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಏಳುಸಾವಿರ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಸಹ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಕೇಳಲು, ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನು ಸಮ್ಮತಿ ಸದಿದ್ದುದರಿಂದ ಯುದ್ಧವಾಗಿ ಮೈಸೂರವರು ಸೋತು ಹೋದರು. ಆದರೆ ಏಳು ಸಾವಿರ ಸೀಮೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದ ಮಲ್ಲಿಪಟ್ಟಣ, ಬೆಮ್ಮತ್ತಿ ಮತ್ತು ಹೊಸೂರು ಎಂಬವುಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರವರು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು, ಬೆಮ್ಮತ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಲ್ಲಿಪಟ್ಟಣ ಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿ ಠಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟರು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಮೈಸೂರವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಒಡನೆ, ಕೊಡಗರು ಆ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಚಿಕ್ಕ ದೇವರಾಜನು ಆ ಊರುಗಳನ್ನು ಏಳು ಸಾವಿರ ಸೀಮೆಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಕೊಡಗು ರಾಜನ ಆಡಳಿತತೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರಬಹುದಾಗಿಯೂ, ಆದರೆ ಆ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ವಸೂಲಾದ ಕಂದಾಯವನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಯೂ ಕೇಳಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ, ಒಪ್ಪಿಕೆಯಾಗಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹೋಬಳಿಗಳನ್ನು ಏಳುಸಾವಿರ ಸೀಮೆಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಏಳುಸಾವಿರ ಸೀಮೆಗೆ "ಇತ್ತೆರಿಕೆ ಸೀಮೆ"ಯೆಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜನು ತೀರಿಹೋಗಿ ದೊಡ್ಡ ಕೃಷ್ಣರಾಜನಿಗೆ ಪಟ್ಟವಾಯಿತು.

ಇಕ್ಕೇರಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನು ಚರಕಲ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ನೀಲೇಶ್ವರ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದು ಚರಕಲ ರಾಜ್ಯದ ಅರ್ಧಾಂಶವನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಪೂರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಗೆಲ್ಲತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಲಕಡಿ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಠಾಣ್ಯ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ರವಿವರ್ಮನು ಕಂಡು, ಹೆದರಿ, ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನನ್ನು ಮಧ್ಯಸ್ತಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು, ತನಗೆ ಬಹಳ ಹಣ ಖರ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ತಾನು ಜಯಿಸಿದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ತಿಳಿದ ರವಿವರ್ಮನು 18 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು 5 ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿ, ಕೊಡಗು ರಾಜನನ್ನು

ಜಾಮೀನು ಕೊಟ್ಟನು. ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು.

ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡಲು, ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನು ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಕಾರರನ್ನು ಹರಿಕಾರರನ್ನು ರವಿವರ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಕಳುಹಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಎರಡು ಮೂರು ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಹಣ ಮಾತ್ರ ಸಂದಾಯಿಸಿ ಬಾಕಿ ಹಣ ಕೊಡದೆ ಸತಾಯಿಸಿದ್ದರಿಂದ ವರಾತ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ತಳ್ಳಿಬಿಟ್ಟನು. ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ದೊಡ್ಡ ವರಾತ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ತಳ್ಳಿಬಿಟ್ಟನು. ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನು ತಿಳಿದು, ತನ್ನ ದಳವಾಯಿ ಕಾಂತಮೂರ್ನಾಡು ಬೋನಿರ ಮುತ್ತಣ್ಣನನ್ನು ಐದು ಸಾವಿರ ಕೊಡಗರ ಸಮೇತ ಹಣ ವಸೂಲಾತಿ ಬಗ್ಗೆ ಚರಕಲ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಈ ಮುತ್ತಣ್ಣನು ಹಣಕ್ಕೆ ತಗಾದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ರವಿವರ್ಮನು ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡು, ಅವನನ್ನೂ ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊಡಗರನ್ನೂ ಉಪಾಯದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಬೇಕಾಗಿ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದನ್ನು ಕಣ್ಣನೂರು ಆಲಿರಾಜನು ತಿಳಿದು ಮುತ್ತಣ್ಣನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಇವನು ಕೊಡಗರ ಸೈನ್ಯ ಸಮೇತ ಕಣ್ಣನೂರಿಗೆ ರಾತಾ ರಾತ್ರೆ ಹೊರಟನು. ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ರವಿವರ್ಮನು ತಿಳಿದು, ಮುತ್ತಣ್ಣನನ್ನು ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಕೈಸಾಗದೆ ಮಲಯಾಳದಿಂದ ಕೊಡಗಿಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಂದ್ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನು. ಇದನ್ನು ಆಲಿರಾಜನು ತಿಳಿದು ಮುತ್ತಣ್ಣನನ್ನು ಅವನ ಸೈನ್ಯ ಸಮೇತ ಪತ್ತೆಮರಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಸಿ ಇಕ್ಕೇರಿ ಸಂಸ್ಥಾನವಳಿತವಾದ ಕುಂಬಳೆ ತಾಲೋಕಿನಲ್ಲಿಳಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಮುತ್ತಣ್ಣನು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ತುಳುನಾಡು ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕೊಡಗಿಗೆ ಸೇರಿದನು.

ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನು ತಿಳಿದು ಚರಕಲ ರಾಜನಿಂದ ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ಹಣವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟನು. ಇದಕ್ಕೆ ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನು ಮೆಚ್ಚಿ, ಕೊಡಗಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ ತುಳುನಾಡು ವಳಿತವಾದ ಮೂಡ 9 ಮಾಗಣೆಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಹಾಲು ಬೆಣ್ಣೆ ಉದ್ದಿಶ್ಯಕ್ಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ "ಅಮರ"ವೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕೊಡಗು ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

ಅನಂತರ ಕಾವೇರಿಯಮ್ಮನವರ ಪೂಜೆಗೆ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯು ಸಿಕ್ಕದ್ದರಿಂದ, ಕೊಡಗಿಗೆ ಒತ್ತಾದ ಸೂಳ್ಯದ ಮಾಗಣೆಯನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನು ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬೇಗಮಲೆ ಒಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ತೋರಣಕಟ್ಟಿಸಿ ಸೂಳ್ಯದ ಮಾಗಣೆಯನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಇದರ ಕ್ರಯವನ್ನು ಕಾವೇರಿಯಮ್ಮನವರ ಭಂಡಾರದಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನು ಮೃತಪಟ್ಟು ಬೂದಿ ಬಸವಪ್ಪನಾಯಕನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ರಾಜಕುಮಾರ ಅಪ್ಪಾಜಿಯು ತನ್ನ ರಾಣಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ರಾಣಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವಳು ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ರಾಜನು ತಿಳಿದು, ಮಗ ಅಪ್ಪಾಜಿಯನ್ನೂ ಮೊಮ್ಮಗ ವೀರಪ್ಪನನ್ನೂ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದನು. 12 ವರುಷ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಪ್ಪಾಜಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮೃತಪಟ್ಟನು. ಆಮೇಲೆ ಆಪ್ತರಾದ ಕೆಲವು ಕೊಡಗರ ಮಾತಿನ ಮೇರೆ ರಾಜನು (ಚಿಕ್ಕ) ವೀರಪ್ಪನನ್ನು ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಟ್ಟನು.

ಚಿಕ್ಕ ವೀರಪ್ಪ

ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಟ್ಟ ಚಿಕ್ಕ ವೀರಪ್ಪನಿಗೆ 1730ರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು. ಇವನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ರೋಗಿಷ್ಟನಾಗಿದ್ದನು.

1736ರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನು ತೀರಿಹೋದನು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ದೊಡ್ಡ ಕೃಷ್ಣರಾಜನು ಮೃತಪಟ್ಟು ಚಾಮರಾಜನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇವನು ದೊಡ್ಡ ಕೃಷ್ಣರಾಜನ ಪಟ್ಟದ ಸ್ತ್ರೀಯ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಇಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಅರಸುಗಳು ಕೂಡಿ ಇವನನ್ನು ಕಪಾಲದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟು 10 ವರುಷ ಪ್ರಾಯದ ಚಿಕ್ಕ ಕೃಷ್ಣರಾಜನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿದನು.

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕೇರಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಬೂದಿ ಬಸಪ್ಪನಾಯಕನು ತೀರಿ ಹೋಗಿ, ಅವನ ರಾಣಿ ವೀರಮ್ಮಾಜಿಯು ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಚಿಕ್ಕ ಕೃಷ್ಣರಾಜನಿಗೆ ದಳವಾಯಿ ದೇವರಾಜ ಅರಸನ ತಮ್ಮನಾದ ಖರಾಚೂರಿ ನಂದರಾಜ ಅರಸನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡ ಲಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ನಂದರಾಜ ಅರಸನೇ ಸರ್ವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಅವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿ ಎಂಬ ನಾಯಕನು ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಸಮೇತ ಚಾಕರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

1750ರಲ್ಲಿ ಚಂದಾಸಾಹೇಬನು ಮಹಮದ್ ಅಲ್ಲಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ತಿರುಚಿನಾ ಪಳ್ಳಿ ಕೋಟೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದಾಗ ಮಹಮದ್ ಅಲ್ಲಿಯು ನಂದರಾಜ ಅರಸನನ್ನು ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ನಂದರಾಜ ಅರಸು ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೈದರ್ ನಾಯಕನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರವುಸಹ ಮಹಮದ್ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿತ್ತು. ಚಂದಾಸಾಹೇಬನು ಸೋತುಹೋದನು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೈದರ್ ನಾಯಕನು ಕೆಲವು ಫಿರಂಗಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಬಲಿಸಿದನು.

ಚಂದಾಸಾಹೇಬನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕ ಕೃಷ್ಣರಾಜನಿಗೂ ನಂದರಾಜನಿಗೂ ಮಾತು ಬಂದು ನಂದರಾಜನು ಚಿಕ್ಕಕೃಷ್ಣ ರಾಜನನ್ನು ಖೈದಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು.

ದಳವಾಯಿ ದೇವರಾಜ ಅರಸು ತೀರಿಹೋದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಅರಸಿಯಾದ ಚಲುವಾಜಮ್ಮನು ಖಂಡೇರಾವು ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೊಡ್ಡ ಕೃಷ್ಣರಾಜನ ರಾಣಿ ಮುದ್ದಮ್ಮಾಜಿಯ ಮೂಲಕ ಇವನಿಗೆ ಸರ್ವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಂದರಾಜ ಅರಸು ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ಖಂಡೇರಾವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಹೈದರ್ ನಾಯಕನ ಸಂಗಡ ಕೆಲವು ಪವುಜು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಹೈದರ್ ನಾಯಕನು ಖಂಡೇರಾವುವನ್ನು ಕೊಂದು ಮುದ್ದಮ್ಮಾಜಿಯ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ಕೃಷ್ಣರಾಜನು ಇದ್ದ ಅರಮನೆಗೆ ಪಹರೆ ಇಟ್ಟನು. ಇದರ ಮೇಲೆ ಹೈದರ್‌ನಾಯಕನು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೈದರಾಲಿಖಾನ್ ಬಹದೂರ್ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿ ಪವುತಿ ದಳವಾಯಿ ದೇವರಾಜ ಅರಸನ ಅರಮನೆ ಯಲ್ಲಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕೇರಿ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವೀರಮ್ಮಾ

ಜಿಯು, ನಂಬ್ಯಣ್ಣನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾದ ದೊರೆಮಗನನ್ನು

ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ನಂಬ್ಯಣ್ಣನಿಗೆ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಹೈದರಾಲಿಖಾನ್ ಬಹದೂರ್ ತಿಳಿದು ಇಕ್ಕೇರಿ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುವ ಸಮಯ ಇದೇ ಎಂದು 1764ರಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕೇರಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕೋಟೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ನಂಬ್ಯಣ್ಣನನ್ನು ಕೊಂದು ಆ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ನವಾಬ್ ಹೈದರಾಲಿಖಾನ್ ಬಹದೂರ್ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದನು.

ಆಮೇಲೆ ನವಾಬ್ ಹೈದರಾಲಿಖಾನ್ ಬಹದೂರ್ ಫೌಜು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾ ತನಗೆ ಅನುಕೂಲರಾದವರನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಪ್ರತಿಕೂಲರಾದವರನ್ನು ಕೊಂದು ತನ್ನ ಯಜಮಾನನಾದ ಖರಾಚೂರಿ ನಂದರಾಜನನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಮೈಸೂರು ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಕೆಲವು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಕೃಷ್ಣರಾಜನು ತೀರಿಹೋದುದರಿಂದ ಆ ಸಂತತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣರಾಜನೆಂಬವನಿಗೆ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿ ನೆಪಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ರಾಜನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

ಕೊಡಗು ರಾಜನು ಬೆಮ್ಮತ್ತಿ ಮಲ್ಲಿಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಹೊಸೂರು ಎಂಬ ಊರುಗಳಿಂದ ಕಂದಾಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೈಸೂರು ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದ್ದು ಸರಿಯಷ್ಟೇ. ಹೈದರಾಲಿಯ ಇರಾದೆ ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕವೀರಪ್ಪನು ಈ ಊರುಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು.

ಇದರಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯಾಗದೆ ಹೈದರು 1765ರಲ್ಲಿ ಫರ್‌ಜುಲ್ಲಾಖಾನನ ಸಂಗಡ ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಕೊಡಗನ್ನು ಪೂರ ಜಯಿಸಲು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅವನು ಬಂದು ಉಬ್ಬಲಂಗಡಿ ಮಾಳದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯ ಸಮೇತ ಇಳಿದುಕೊಂಡನು. ಕೊಡಗರು ಇವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಅವನ ದಂಡನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಓಡಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಕೊಡಗನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಕೈಸಾಗದ್ದರಿಂದ ಉಪಾಯಗಾರನಾದ ಹೈದರಾಲಿಯು, ತಮಗೆ ಜಗಳ ಬೇಡವಾಗಿಯೂ ಕೊಡಗಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿರುವ ಉಚ್ಚಂಗಿ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಊರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವುದಾಗಿಯೂ ಅದರ ಕ್ರಯ 3 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಯೂ ಕೇಳಿದನು. ಇವನ ಮೋಸವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯದ ಚಿಕ್ಕವೀರಪ್ಪನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕವುಲು ಕರಾರು ಆಗಿ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಲು ಪಾಲು ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ದಳವಾಯಿಯ ತಮ್ಮನಾದ ಚೆರಮಣ್ಣನನ್ನು ಹೊಣೆಕೊಟ್ಟನು. ಆದರೂ ಹೈದರಾಲಿಯು ಉಚ್ಚಂಗಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಇನ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಚೆರಮಣ್ಣನನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು.

ರೋಗಿಷ್ಟನಾದ ಚಿಕ್ಕವೀರಪ್ಪನು 1766ರಲ್ಲಿ ಪುತ್ರ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದೆ ಮೃತಪಟ್ಟನು.

ಮುದ್ದುರಾಜ ಮತ್ತು ಮುದ್ದಯ್ಯರಾಜ

ಹಾಲೇರಿಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಾಜಿಯ ಮಗ ಮುದ್ದುರಾಜನು ಮತ್ತು ಹೊರಮಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಂದರಾಜನ ಮಗ ಮುದ್ದೈಯ್ಯರಾಜನು ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿದರು.

ಇವರು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಹೈದರಾಲಿಯನ್ನು ಉಚ್ಚಂಗಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡೆಂದು ಕೇಳಿದಲ್ಲಿ, ಮೊದಲು ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿದ ಚಿಕ್ಕ ವೀರಪ್ಪನು ಸತ್ತು ಹೋದುದರಿಂದ ಪೂರ

ಹಣಕೊಟ್ಟು ವಿನಹ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಎರಡು ಕಡೆಯವರೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾದರು.

ಮುದ್ದುರಾಜನ ತಮ್ಮ ಲಿಂಗರಾಜನಿಗೂ ಫರ್‌ಜುಲ್ಲಾಖಾನನಿಗೂ ಏಳು ಸಾವಿರ ಸೀಮೆಯ ಬಳಿ ಯುದ್ಧವಾಗಿ ಫರ್‌ಜುಲ್ಲಾಖಾನನು ಸೋತು, ಬಿಸಿಲೆಘಟ್ಟದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನನ್ನು ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ, ಅವನ ಅರ್ಧ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೊಂದು ಅವನ ಸಾಮಾನು ಸರಂಜಾಮುಗಳನ್ನು ಕೊಡಗರು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರು.

* ಫರ್‌ಜುಲ್ಲಾಖಾನನು ಸೋತುಹೋದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಹೈದರಾಲಿಯು ತಿಳಿದು, ಇಕ್ಕೇರಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ವಳಿತವಾದ ಪಂಜ್ಯೆ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಾರೆ ಎಂಬ 2 ಮಾಗಣೆಗಳನ್ನು 1770ರಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಸರ್ವೆಹೊಳೆ ಬಳಿ ತೋರಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಚೆರಮಣ್ಣನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸಿಡುಬಿನಿಂದ ಸತ್ತುಹೋದನು.

1770ರಲ್ಲಿ ಮುದ್ದುರಾಜ ಮತ್ತು ಮುದ್ದೈಯ್ಯರಾಜ ಸಹ ತೀರಿಹೋದರು.

ದೇವಪ್ಪರಾಜ

ಮುದ್ದುರಾಜ ಮತ್ತು ಮುದ್ದೈಯ್ಯರಾಜ ಸಹ ಸತ್ತುಹೋದ ಮೇಲೆ, ಹಾಲೇರಿ ಯವರಿಗೂ ಹೊರಮಲೆಯವರಿಗೂ ಕೊಡಗು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪಟ್ಟಕ್ಕಾಗಿ ಜಗಳವಾಗಿ ಹೊರಮಲೆಯವರ ಬಲ ಹೆಚ್ಚಾದುದರಿಂದ, ಮುದ್ದೈಯ್ಯರಾಜನ ಮಗ ಮಲ್ಲೈಯ್ಯನು ತನ್ನ ಮಗ ದೇವಪ್ಪರಾಜನಿಗೆ ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿದನು.

ಹಾಲೇರಿಯವನಾದ ಲಿಂಗರಾಜನು, ತನ್ನ ಮಗ ದೊಡ್ಡ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ, ಅಣ್ಣನ ಮಗ ಅಪ್ಪಾಜಿರಾಜ ಅವನ ಮಕ್ಕಳು ಸಮೇತ ಹೈದರಾಲಿಯ ಮರೆಬಿದ್ದನು. ಕೊಡಗು ದೇಶವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈವಶ ಮಾಡಲು ಒಳ್ಳೇ ಸಮಯ ಒದಗಿತೆಂದು ಹೈದರಾಲಿಯು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರನಾದ ತ್ರಿಯಂಬಕ ಮಾಮನು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೈದರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಮೈಸೂರು ದೇಶವೆಲ್ಲವನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಹೈದರಾಲಿಯು ಹೇರಳ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತ್ರಿಯಂಬಕ ಮಾಮನನ್ನು ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆದರೂಈ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲವು ತಲೆದೋರಿತು.

ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ದವಸ ಧಾನ್ಯ ಸಿಕ್ಕುವುದೆಂದು ಲಿಂಗರಾಜನು ಹೈದರಾಲಿ ಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇವನು 1773ರಲ್ಲಿ ಅರಕಲಗೋಡು ಕಡೆಯಿಂದ ಬೆಟ್ಟ ಕಣಿವೆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕೊಡಗಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದನು. ಆದರೆ ಎಡವನಾಡು ಬಳಿ ಕೊಡಗರು ಇವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುದರಿಂದ ತುರುಕರು ಬಹಳ ಪೆಟ್ಟಾಗಿ ಓಡಿಹೋದರು. ಹೈದರಾಲಿಯು ಲಿಂಗರಾಜನಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲು, ಲಿಂಗರಾಜನು ಚಿಂತೆಪಟ್ಟು, ಹೈದರಾಲಿಯ ದಂಡು ಬಂದರೆ ಅವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡ ಬಾರದಾಗಿ ತನಗೆ ಆಪ್ತರಾದ ಕೊಡಗರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಸಮ್ಮತಿಸಿ ಬಾಳೆಲೆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕೊಡಗಿಗೆ ನುಗ್ಗಲು ಕೊಡಗರು ಇವನೊಡನೆ

*** ಹೈದರನು ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದಾರಿಗಾಗಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಕೊಡಗು ಅರಸರು ತನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಘಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಉಚ್ಚಂಗಿಯ ಬದಲಾಗಿ ಪಂಚ್ಯೆ ಬೆಳ್ಳಾರೆ ಮಾಗಣೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು. (ಹೈದರನ ಬರವಣಿಗೆಯಂತೆ)**

ಯುದ್ಧ ಮಾಡದೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟರು.

ರಾಜನು ಈ ಮೋಸವನ್ನು ತಿಳಿದು ಮಲಯಾಳಕ್ಕೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸನ ಮರೆಬಿದ್ದನು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಕಾರಣವನಾದ ವೀರವರ್ಮನನ್ನು ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನು ತೋಮರದಲ್ಲಿ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ ತಲೆಗೆ ತಲೆಯಾಗಲೀ ಬೆಲೆಯಾಗಲೀ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸು ದೇವಪ್ಪ ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳಿದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ 40 ಸಾವಿರ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ವೇಷವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಬರೀ ನಾಲ್ಕು ಜನರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹರಿಹರದಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಯ ಕಡೆಯವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅವರು ಇವನನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಯು ಇವನನ್ನೂ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಇವನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕೊಂದು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟನು.

ಲಿಂಗರಾಜ

ಹೈದರಾಲಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಲಿಂಗರಾಜನು 1774ರಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವು ಕೊಡಗಿಗೆ ಎರಡಾವರ್ತಿ ಬಂದು ಹೆಚ್ಚಾದ ನಷ್ಟವಾದುದರಿಂದ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ತಗಲಿದ ಖರ್ಚನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೈದರಾಲಿಯು ಲಿಂಗರಾಜನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಖಜಾನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಏನೊಂದೂ ಕೊಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿಯೂ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಯನಾಡು (ವಯನಾಡು) ಕಲ್ಪಾತಿವರೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸನಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ವರುಷ ಒಂದಕ್ಕೆ 24 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬಹುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದನು.

ಇದಕ್ಕೆ ಹೈದರಾಲಿಯು ಸಮ್ಮತಿಸಿ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪೂರ್ವಾಪರವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ, ಕಲ್ಪಾತಿ ಪರಿಯಂತರ ಕೊಡಗಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದದ್ದು ನಿಜವೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಕೊಡಗರ ಠಾಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದನು. ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ 40 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಇಕ್ಕೇರಿ ಸೋಮಶೇಖರ ನಾಯಕನು ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಅಮರ ಮತ್ತು ಸುಳ್ಯ ಮಾಗಣೆಗಳನ್ನೂ 1770ರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಪಂಚೆ ಬೆಳ್ಳಾರೆ ಮಾಗಣೆಗಳನ್ನೂ ಲಿಂಗರಾಜು ಹೈದರನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು.

ಲಿಂಗರಾಜನು 3 ಸಾವಿರ ಕೊಡಗರೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಲ್ಪಾತಿ ಸರಹದ್ದಿನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಕಡಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಆ ಕೋಟೆಯ ಖಿಲ್ಲೆದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಎಡೆನಾಲ್ಕು ನಾಡು ಮಂಜುಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು 2 ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಕೊಡಗರನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಗಡಿ ಬಂದೋಬಸ್ತಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ಕಗ್ಗೋಡುನಾಡು ಅಣ್ಣಪ್ಪನ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯನೆಂಬ ಸರದಾರನನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರುಷವಿದ್ದು 1 ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಸಮೇತ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದನು.

ಕಲ್ಪಾತಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಲಿಂಗರಾಜನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಮಗ ಅಪ್ಪಾಜಿಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು. ಇವನು 1775ರಲ್ಲಿ ಮೃತಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಲಿಂಗರಾಜನು ಪುನಹ ರಾಜ್ಯಾಭಾರವನ್ನು ತಾನೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಕಲ್ಪಾತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಗು ಜನರು 5 ವರುಷದವರೆಗೆ ಇದ್ದರು. ಇವರಿಗೆ ಮಲಯಾಳದಿಂದ ಸಾಮಾನು ಬರುವ ದಾರಿಯನ್ನ ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸು ಕಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದ ಸಾಮಾನುಗಳು ತೀರಿಹೋದವಾಗಿ ಇಬ್ಬರು ಕೊಡಗು ಸರದಾರರು ಬಂದು ರಾಜನಿಗೆ

ತಿಳಿಸಿದರು. ಕೂಡಲೇ ರಾಜನು ಮೃತಪಟ್ಟ ಅಪ್ಪಾಜಿರಾಜನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು 2 ಸಾವಿರ ಕೊಡಗರೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಇವರು ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸನ ಸೈನ್ಯವು ಅವುತಿದ್ದು, ರಾತ್ರಿ ಇವರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಕೊಡಗು ಜನರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಂದು, ಒಬ್ಬ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಕಡಿದುಹಾಕಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕದನೂರುಕೂಲಾ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಾಕಿ ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟನು.

1780ರಲ್ಲಿ ಲಿಂಗರಾಜನು ಮಹದೇವಪುರ (ಮಾದಾಪುರ)ದಲ್ಲಿ ಮೃತಪಟ್ಟನು.

ನವಾಬ್ ಹೈದರಾಲಿಖಾನ್ ಬಹದೂರ್

ಲಿಂಗರಾಜನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಹೈದರಾಲಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಒಂದು ನೆವನ ಸಿಕ್ಕಿ ಉಳಿದ ದೊರೆ ಮಕ್ಕಳು ಚಿಕ್ಕವರೆಂದು ಕೊಡಗಿನ ಆಡಳತೆಯನ್ನು ತಾನೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು.

1782ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಯು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಆರ್ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಕೊಡಗಿನ ಅಮಲನ್ನು ಕೊಡಗಿನ ಕರಣೀಕರನಾಗಿದ್ದ ಸುಬ್ಬರಸೈಯ್ಯನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದನು. ಆದರೆ ಕೊಡಗರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಇರಲು ಇಷ್ಟಪಡದೆ ದಂಗೆ ಎದ್ದರು. ಸುಬ್ಬರಸೈಯ್ಯನು ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಹೈದರಾಲಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ದೊರೆಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ದುರ್ಗದ ತಾಲೋಕು ಗೋರೂರಿನಲ್ಲಿಡುವ ಹಾಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಅದೇ ರೀತಿ ಸುಬ್ಬರಸೈಯ್ಯನು ದೊರೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗೋರೂರಿನಲ್ಲಿರಿಸಿದನು.

ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಡಗರು ಪುನಹ ದಂಗೆ ಎದ್ದು ತುರುಕರ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನು ಹೊಡೆದು ಓಡಿಸಿಬಿಟ್ಟರು.

ಪ್ರಜಾಧಿಪತ್ಯ

ಆಮೇಲೆ ರೈತರೇ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು.

1782ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಯು ಆರ್ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೃತಪಟ್ಟನು. ಹೈದರಾಲಿಯು ಸತ್ತನಂತರ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನನು ಕೊಡಗಿನ ರಾಜಕುಮಾರನ್ನು ಕುಟುಂಬ ಸಮೇತ ಗೋರೂರಿನ ಪೆರ್ಯಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಕೈದಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ಇವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಸಿಡುಬಿನಿಂದಲೂ ಸರಿಯಾದ ಅನ್ನಪಾನ ಇಲ್ಲದೆಯೂ ಮೃತಪಟ್ಟುಹೋದರು.

ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್

1784ರಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪುಗೆ ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದು ಶರಾರತು ಮಾಡಿದ ಕೊಡಗರಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಭರವಸೆಕೊಟ್ಟು, ಕೊಡಗರೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

1785ರಲ್ಲಿ ಕೊಡಗರು ಪುನಹ ದಂಗೆ ಎದ್ದರು. ಇದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಜೈನುಲಾಬುದ್ದೀನ್ ಸೂಸ್ತ್ರಿ ಎಂಬುವವನನ್ನು 15 ಸಾವಿರ ಪವುಜಿನೊಡನೆ ಕೊಡಗಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅವನು ಒಂದು ಉಲುಗುಲಿ ಸಂತೆಮಾಳದಲ್ಲಿಳಿದು ಕೊಂಡನು. ನಾಲ್ಕೈದು ಸಾವಿರ ಕೊಡಗರು ಅವನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಹಳ ತುರುಕರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದರು. ತುರುಕರು ಸಾಮಾನು ಸರಂಜಾಮು ಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಬೆಟ್ಟದಪುರದಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಕೊಂಡರು.

ಈ ವರ್ತಮಾನವು ಟಿಪ್ಪುವಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿ ತಾನೇ ಖುದ್ದು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅದೇ ಉಲುಗಲಿ ಸಂತೆಮಾಳದಲ್ಲಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊಡಗರಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಭಾಷೆಯನ್ನಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಡಿಕೇರಿಗೆ ಬಂದು ಅದೇ ಮೇರೆ ಮೋಸಪಡಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಭಾಗಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದೇವಟು ಪರಂಬಿನಲ್ಲಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೊಡಗರನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪಹರೆ ಭದ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಡಗು ಜನರ ಕುಟುಂಬ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ ಜನರನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಜಾತಿ ಕೆಡಿಸಿ ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದನು.

ಇದರ ಮೇಲೆ ಟಿಪ್ಪುವು ಕೊಡಗು ಜನರ ಭೂಮಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ಜಹಗೀರಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇಸ್ತಿಹಾರನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದನು.

"ಈ ದೇಶವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಜಹಗೀರಾಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಪರ್ವತ ನಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿ ರುವವರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಲ್ಲುವುದು ನಿಮಗೆ ದೊಡ್ಡ ಬಹುಮಾನವಾದ ಕೆಲಸವೆಂದು ತಿಳಿದಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಅವರ ಕುಟುಂಬ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲವೂ ನಿಮಗೆ ಗುಲಾಮರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು."

ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಂದ ಸಾಗುಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತೀರದ ಭುಮಿಯನ್ನು ಸಾಗು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಟಿಪ್ಪುವು ಬಳ್ಳಾರಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಅದವಾನಿಯಿಂದ ಜನರನ್ನು ತಂದು ರೈತಾವಿಗೆ ನೆಲೆಗೊಳಿಸತಕ್ಕ ಬಗ್ಯೆ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದುದ್ದನ್ನು ಕೊಡಲು ಕರಣೀಕ ಸುಬ್ಬರಸೈಯ್ಯನ ತಮ್ಮ ನಾಗಪ್ಪೈಯ್ಯನನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದನು.

ಈ ನಾಗಪ್ಪೈಯ್ಯನು ರೈತರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ತಾನು ತಿಂದು ಅವರಿಂದ ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೆಲವರನ್ನು ಆದವಾನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ವರ್ತಮಾನ ವನ್ನು ಟಿಪ್ಪುವು ತಿಳಿದು ನಾಗಪ್ಪೈಯ್ಯನನ್ನು ತೂಗುಹಾಕಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಇದನ್ನು ನಾಗಪ್ಪೈಯ್ಯನು ತಿಳಿದು ಓಡಿಹೋಗಿ ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸನ ಮರೆ ಬಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನ ಐವತ್ತು ಜನ ನಾಯಮ್ಮಾರರನ್ನು ಪೈಯೋಟು ಚಂದು ಎಂಬುವವನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಇವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲು ಅವರು ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದು ಕಾಡಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಕೊಡಗರನ್ನೂ ಪನ್ಯದ ಹೊಲೆಯರನ್ನೂ ಅಂತು 100 ಜನರನ್ನು ಜಮಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಆದವಾನಿಯಿಂದ ಬಂದ ರೈತರ ಮನೆಮಠಗಳನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಪೆರ್ಯಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತಮ್ಮ ರಾಜಕುಮಾರನಾದ ವೀರ ರಾಜೇಂದ್ರನಿಗೆ ಕೊಡಗರು ತಿಳಿಸಲು ರಾಜನು 1788ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಸಮೇತ ಅಲ್ಲಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ತಾವಳಗೇರಿ ಮೂರ್ನಾಡು ಕುರ್ಚಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇಳಿದುಕೊಂಡನು.

(ದೊಡ್ಡ) ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯ

ವೀರರಾಜನು ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ನಾಗಪ್ಪೈಯ್ಯನು ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು, ಪೂರ್ವದಿಂದಲೇ ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ಕೊಡಗಿನ ಅರಸುಗಳ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಹಗೆಯನ್ನು ತೀರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸಮಯ ವೆಂದು ವೀರರಾಜನನ್ನು ತನ್ನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಉಪಾಯದಿಂದ ಕರೆತರುವ ಹಾಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನಿತ್ತರು. ಅದೇ ಮೇರೆ ನೀಚ

ನಾಗಪ್ಪೈಯ್ಯನು ವೀರರಾಜನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆರಳ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ರಾಜನ ಸುತ್ತಲೂ ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳಾದ ನಾಯಮ್ಮಾರರನ್ನು ಪಹರೆ ಇಟ್ಟನು.

ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸು ರಾಜನನ್ನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ 20 ದಿವಸ ಸತಾಯಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ವೀರ ವರ್ಮನನ್ನು ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನು ಕೊಂದದ್ದರಿಂದ ತಲೆಗೆ ತಲೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ಅತ್ಯಂತ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಾಗಪ್ಪೈಯ್ಯನು ಬಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ, ಮಾರನೆ ದಿವಸ ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸನ ಭೇಟಿಯಾಗುವಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದನು. ಅದೇ ರೀತಿ ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸನ ಭೇಟಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ್ಯೆ ಬರೆದಿದ್ದ ಒಂದು ಕಾಗದಕ್ಕೆ ವೀರರಾಜನಿಂದ ರುಜುವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ಅನಂತರ ಅದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದೇನೆಂದರೆ :

ಕೀಲಕ ಸಂವತ್ಸರದ ಪುಷ್ಯ ಮಾಸದಲ್ಲು ಪಾಲೆ ವೀರವರ್ಮರಾಜರಿಗೆ.

ಕೊಡಗಿನ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಹಾಲೇರಿ ವೀರಪ್ಪ ಒಡೆಯರು ಬರಸಿಕೊಟ್ಟ ಕಾಗದದ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದರೆ :–

"*ಪ್ರಾಕು ನಿಮ್ಮ ಕಾರೋಣವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಾರೋಣವರು ಕೊಂದ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪೆರುಮಾಳು ಭಗವತಿಗೆ ನಾವು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟದ್ದು–ಕಿಗ್ಗಟ್ಟು ಹತ್ತುನಾಡು, ಅಮ್ಮತ್ತಿನಾಡು, ಎಡೆನಾಲ್ಕುನಾಡು. ನಿಮ್ಮ ಕಾರಣವರು ಬಿದ್ದು ಹೋದ ತೋಮರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಟೆಗೆ ಸ್ಥಾನ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ದಿವಸ ನಿಮ್ ಕುಡುಪಿ ತೀರಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿಮಗೂ ನಮಗೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯವೇ ಸರಿ."

ಅನಂತರ ರಾಜನನ್ನು ಕೊಡಗಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸು 300 ಜನ ನಾಯಮ್ಮಾರರ ಸಮೇತ ಘಟ್ಟ ಹತ್ತಿ ಮರೆನಾಡಿನಲ್ಲಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ರಾಜನು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಆಪ್ತರಾದ ಅಪ್ಪನೆರವಂಡ ಅಚ್ಚಯ್ಯ ಪಟ್ಟಚೆರವಂಡ ಬೋಳುಕನಿಗೆ ಸಹ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಲು, ಅವರು ಕಡಿಯತ್ತುನಾಡಿನ ಆಯುಧ ಪಾಣಿಗಳಾದ ಕೊಡಗರನ್ನು ಬರಪೊಳೆಗೆ ಕರೆತರಲು, ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರನ್ನು ಸಹ ಕೂಡಿಸಿ 500 ಮಂದಿಯನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿ ವೀರರಾಜನು ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಕೊಡಗನ್ನು ನುಗ್ಗಿದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸನು ತನಗೆ ಕರಾರು ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ರಾಜ್ಯದ ವಿಚಾರಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ತನ್ನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ರುಜು ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡ ಕರಾರು ನ್ಯಾಯವಾದು ದಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ಬಯನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ದೊರೆ ಮಕ್ಕಳ ತಲೆಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದು ತಲೆಗೆ ವೀರವರ್ಮನ ತಲೆಯಾಯಿತೆಂತಲೂ ಇನ್ನೊಂದು ತಲೆಗೆ ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸನ ತಲೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂತಲೂ ಕೇಳಿದನು.

ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಂಡು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಕಾಗದ ಕ್ರಮವೆಂತಂದರೆ :–

"ಕೀಲಕ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ 5ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮತ್ತು ಕೊಡಗಿನ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಹಾಲೇರಿ ವೀರಪ್ಪ ಒಡೆಯರಿಗೆ,

* ಕವಲು ಕರಾಳುಗಳ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸದೆ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಪಾಲೆ ವೀರವರ್ಮರಾಜನು ಬರಸಿಕೊಟ್ಟ ಕ್ರಮವೆಂತಂದರೆ:–

ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ದೊರೆ ಮಕ್ಕಳು ಇಬ್ಬರನ್ನು ನಾವು ಬಯನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂದು ಹಾಖಿದ್ದಕ್ಕೆ ಈ ಎರಡು ತಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದೊರೆ ಮಗನ ತಲೆಗೆ ಪ್ರಾಕು ತೋಮರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಾರಣವರ ನಿಮ್ಮ ಕಾರಣವರು ಹೊಡೆದ ತಲೆಗೆ ಒಂದ ಕ್ಕೊಂದು ಸಮವಾದದ್ದು ಹೋಗಲಾಗಿ, ಬಾಕಿ ಮತ್ತೊಂದು ನಿಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ದೊರೆ ಮಗನ ತಲೆಗೆ ಬಯನಾಡು ಕಲ್ಪಾತಿ ಪರಿಯಂತರ ನಿಮ್ಮದು ನಮ್ಮದು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿಮಗೂ ನಮಗೂ ವಿವಾದ ಬಿದ್ದಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವಿವಾದ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಕಲ್ಪಾತಿ ಗಡಿ ಪರಿಯಂತರಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮದೇ ಸರಿ. ನಮಗೆ ಸಮ್ಮಂದವಲ್ಲ. ನಾವು ಪಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಸಿ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯ ಗುರುತು ಹಾಕಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಉಭಯಸ್ತರ ಕುಡುಪಿಯು ತೀರಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿಮಗೆ ನಮಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯವೇ ಸರಿ.”

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬರೆದು ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಅದೇ ರಾತ್ರಿ ಕೋಟೆ ಅರಸು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯ ಸಮೇತ ಘಟ್ಟ ಇಳಿದು ಓಡಿಹೋದನು.

ಇದನ್ನು ಮಾರಣೆ ದಿವಸ ರಾಜನು ತಿಳಿದು ಸರಹದ್ದಿನವರೆಗೆ ನೋಡಿ ಬರಲು ಕೆಲವು ಕೊಡಗರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಕೋಟೆ ಅರಸು ಗಡಿ ದಾಟಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಹುಡುಕಲು ಹೋಗಿದ್ದ ಕೊಡಗರ ಕೈಗೆ ನಾಗಪ್ಪೈಯ್ಯನು ಸಿಕ್ಕಿದನು. ಕೊಡಗರು ಅವನನ್ನು ತಂದು ರಾಜನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲು ರಾಜನು ಅವನ ಕಾಲಿಗೆ ಸಂಕೋಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು.

ಆಮೇಲೆ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನು ಕುಟುಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಸಹಿತ ನಾಲ್ಕು ನಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೇಟೋಳಿರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡನು.

ಅಲ್ಲಿ 10 ದಿವಸದವರೆಗೆ ಇದ್ದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಗದ್ದಿಗೆ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸವಿದ್ದುಕೊಂಡು ಮೈಸೂರು ಕೊಡಗು ಸರಹದ್ದನ್ನು ಬಿಸಿಲೆ ಘಟ್ಟದಿಂದ ಬಯನಾಡುವರೆಗೆ ದುರಸ್ತು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಡು ಸೇರಿದ್ದ ಕೊಡಗರನ್ನು ಜಮಾಯಿಸುತ್ತಾ, ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಕೊಡಗರ ಭೂಮಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತು ಕೊಡಗರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾ, ಆದವಾನಿ ರೈತರನ್ನು ಸೆರೆಬಿಡಿಸುತ್ತಾ ಮೈಸೂರು ದೇಶವನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಲೂಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನು ಈ ರೀತಿ ಕಾಲಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇರೆ ಇದ್ದ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ವೀರರಾಜನ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ತಡಿಯಲಾರದೆ ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಟಿಪ್ಪುವಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಅವನು ಗುಲಾಮಲ್ಲಿ ಭಕ್ಷಿ ಎಂಬವನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕೊಡಗಿಗೆ ಭಾರಿ ದಂಡನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಇವನೊಡನೆ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಗದ್ದಿಗೆ ಬಳಿ ಯುದ್ದಮಾಡಿ ಮದ್ದು ಗುಂಡು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಕೊಡಗರು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಲು, ಗುಲಾಮಲ್ಲಿಯು ಕೊಡಗು ದೇಶದ ಒಳನುಗ್ಗಿ ಕಾಡು ಸೇರಿದ್ದ ಕೊಡಗರ ಕುಟುಂಬ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಚರಕಲರಾಜನು ಕೆಲವು ನಾಯಮ್ಮಾರರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಈ ನಾಯಮ್ಮಾರರ ದಂಡು ಬಂದು ನಾಲ್ಕು ನಾಡು ಯವ್ವಕಪಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಗರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತು ಕೊಡಗರ ಪೆಟ್ಟು ತಾಳಲಾರದೆ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಮಲಯಾಳಕ್ಕೆ ಓಡಿ ಹೋದರು.

ಗುಲಾಮಲ್ಲಿಯು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಒತ್ತಿನ ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಗರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಜನರು ನಷ್ಟವಾದುದರಿಂದ ಮೈದಾನ ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಲೂಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು.

ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಆಡಳತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಲಯಾಳದವರು ಅರಿತು ದಂಗೆ ಎದ್ದರು. ಆ ವರ್ತಮಾನವು ಟಿಪ್ಪುವಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿ ಮಲಯಾಳದವರ ಪುಂಡನ್ನು ಅಡಗಿಸಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಗುಲಾಮಲ್ಲಿ ಭಕ್ಷಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನಿತ್ತನು.

ಆದುದರಿಂದ ಗುಲಾಮಲ್ಲಿಯು ಮಲಯಾಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಇವನು ಕೋಡಂತೊರ ಕಂಡಿಗಾಗಿ ಹೋಗುವಾಗ ಕೊಡಗರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮದ್ದು ಗುಂಡು ತೀರುವವರೆಗೂ ಆದಷ್ಟು ತುರುಕರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಗುಲಾಮಲ್ಲಿಯು ಪಯ್ಯಾವೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಲೂಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಸಂಗತಿ ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸನಾದ ವೀರವರ್ಮನ ಅಣ್ಣನು ತಿಳಿದು, ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಅನಂತಶಯನಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದನ್ನು ಟಿಪ್ಪುವು ತಿಳಿದು ಜಾನ್‌ಕಾಸ್ಪೊರೆಜ್ ಎಂಬ ಫ್ರೆಂಚನ ಮತ್ತು ಫಜೂಲ್‌ಖಾನ್ ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಂಗಡ ದೊಡ್ಡ ಒಂದು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಗಿನ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಮಲಯಾಳಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಈ ಸೈನ್ಯವು ಹೆಗ್ಗಳ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ವೀರರಾಜನು ತನ್ನ ಕೊಡಗು ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಯುದ್ಧವಾಗಿ ತುರುಕರ ಸೈನ್ಯವು ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಫಜೂಲ್‌ಖಾನ್ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮಲಯಾಳಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋದನು. ಜಾನ್‌ಕಾಸ್ಪೊರೆಜ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಕಡೆಯವರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತುಬಿದ್ದರು.

ಕೊಡಗರು ತುರುಕರ ದಂಡಿನಿಂದ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮದ್ದುಗುಂಡು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕೈ ಸೆರೆ ಸಿಕ್ಕಿದಂತವರ ಕೈಯಿಂದ ಹೊರಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಬಾಳೆಲೆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಇವರು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾಳೆಲೆ ಲಕಡಿ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತಾಡಮರಿ ಮಲ್ಲಪ್ಪನಾಯಕನಿಗೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು, ಮದ್ದು ಗುಂಡು ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಅವನು ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಪಿರ್ಯಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡನು.

ಟಿಪ್ಪುವು ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ತಿಳಿದು 1790ರಲ್ಲಿ ಕೈವಶವಿರುವ ಜಫೀರ್‌ಬಾದ್ (ಮಡಿಕೇರಿ) ಮತ್ತು ಕುಶಾಲ್‌ನಗರ್* (ಮುಳ್ಳುಸೋಗೆ) ಕೋಟೆಗಳಿಗೂ ಅಬ್ಜಲಾಬಾದ್ (ಭಾಗಮಂಡಲ) ಮತ್ತು ಬೆಪ್ಪುನಾಡು ಲಕ್ಕಡಿ ಕೋಟೆಗಳಿಗೂ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನು ಸಮೇತವಾಗಿ ತನ್ನ ಭಾವಮೈದುನನಾದ ಬುರಾನುದ್ದೀನ್ ಎಂಬುವವನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಭಾರಿ ದಂಡನ್ನು ಕೊಡಗಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಈ ಬುರಾನುದ್ದೀನನು ಬಂದು ಕುಶಾಲ್‌ನಗರಕ್ಕಿರುವ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಡಿಕೇರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ವೀರರಾಜನು ಅರ್ಧದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅರ್ಧ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡನು. ಇದ್ದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಮಡಿಕೇರಿಗೆ ತಲಪಿಸಿ ತಿರುಗಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಡೆದ ವಿವರವನ್ನು ಬುರಾನುದ್ದೀನನು ಟಿಪ್ಪುವಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು.

*** ಮಡಿಕೇರಿ ಮತ್ತು ಭಾಗಮಂಡಲಗಳಿಗೆ ಹೈದರನೆ ಈ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿರಬೇಕು. ಒಮ್ಮೆ ಹೈದರಾಲಿಯು ಮುಳ್ಳುಸೋಗೆಯ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದಾಗ ತನಗೆ ಟಿಪ್ಪು ಹುಟ್ಟಿದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಈ ಊರಿಗೆ 'ಕುಶಾಲನಗರ'ವೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನೆಂದು ಪ್ರತೀತಿಯಿದೆ. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಈ ಊರಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಫ್ರೆಜರ್ ಪೇಟೆಯೆಂದು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದರು. (50ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ) ಈಗ ಪುನಃ ಈ ಊರನ್ನು ಕುಶಾಲನಗರವೆಂದು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.**

ಟಿಪ್ಪುವು ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಬಹಳ ಕೋಪಗೊಂಡು ತಾನು ಮಲಯಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಪುಂಡು ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಬುರಾನುದ್ದೀನನು ಕೊಡಗು ಜನರ ಪುಂಡನ್ನು ಅಡಗಿಸಿ ಅಬ್ಬುಲಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಬೆಪ್ಪುನಾಡು ಲಕ್ಕಡಿಕೋಟೆಗಳಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬರಬೇಕಾಗಿ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

ಟಿಪ್ಪುವು ಮಲಯಾಳಕ್ಕೆ ಹೋದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಚರಕಲರಾಜನು ತಿಳಿದು ದೇಶವನ್ನು ಬಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಕಡೆಯವರು ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಹೆದರಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಸತ್ತುಹೋದ ರಾಜನ ಹೆಣವನ್ನು ಟಿಪ್ಪುವಿಗೆ ಅವನ ಕಡೆಯವರು ಒಪ್ಪಿಸಲು ಅದರ ಕಾಲಿಗೆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ದಂಡಿನ ಸುತ್ತ ಎಳಸಿ ಒಂದು ಮರಕ್ಕೆ ತೂಗುಹಾಕಿಬಿಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು, ಕೇಳಿ, ಭಯಪಟ್ಟು, ಮಲಯಾಳದ ಜನರು ಓಡಿಹೋಗಿ ಅನಂತಶಯನದ ರಾಮರಾಜನ ಮರೆಬಿದ್ದರು.

ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ರಾಮರಾಜನನ್ನು ಟಿಪ್ಪುವು ಕೇಳಲು, ಮರೆಬಿದ್ದವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ರಾಮರಾಜನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದನು. ತಾನು ಅನಂತಶಯನವನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಟಿಪ್ಪುವು ರಾಮರಾಜನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ರಾಮರಾಜನು ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಅಂದರೆ 1789ರಲ್ಲಿ ವೀರರಾಜನು ಕುಶಾಲ್‌ನಗರದ ಕೋಟೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ 700 ಜನರಲ್ಲಿ 500 ಜನರನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿಬಿಟ್ಟನು. ಈ ಮುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಲ್ಲಟ್ಟಿ ಪೊನ್ನಣ್ಣನು ಹೆಚ್ಚಾದ ಪರಾಕ್ರಮ ತೋರಿಸಿದನು.ಕುಶಾಲ್‌ನಗರದ ಕೋಟೆಯ ರಾಜನ ಕೈವಶವಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟು ರಾಜನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ನಾಲ್ಕುನಾಡು ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡನು.

ಮೂರು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ರಾಜನು ಬೆಪ್ಪುನಾಡು ಲಕ್ಕಡಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅದನ್ನು ಸಹಾ ಸುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು.

ಕೈವಶವಾದ ಕೋಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮದ್ದು ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕುನಾಡು ಅರಮನೆಗೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತಾ, ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ದವಸ ಧಾನ್ಯ ದನಕರುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಡುತ್ತಾ ತುರುಕರನ್ನು ಈ ದೇಶದಿಂದ ಓಡಿಸುತ್ತಾ ರಾಜನು ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ಬೆಪ್ಪುನಾಡು ಕೋಟೆಯು ರಾಜನ ಕೈವಶವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು, ಆ ಕೋಟೆಯ ಖಿಲ್ಲೆದಾರನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬುರಾನುದ್ದೀನನ ಸಂಗಡ ಹೇಳಲು ಅವನು ಭಾರಿ ಪವುಜ ಸಮೇತ ಮಿಕ್ಕ ಇರುವ ಎರಡು ಕೋಟೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಈ ಸೈನ್ಯವನ್ನು 3 ಭಾಗವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಭಾಗವು ಸಯ್ಯದ್‌ಹಮೀದ್ ಶಿಪಾದಾರನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಅರಕಲಗೋಡು ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಎಡವನಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಬರುವಂತೆಯೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗವು ಶೇಕ್ ಅನ್‌ಸರ್ ಶಿಪಾದಾರನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಬಾಳೆಲೆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದು ಅಮ್ಮತ್ತಿಯಲ್ಲಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಎಡವನಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಬಂದ ದಂಡಿನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವಂತೆ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಕೊಡಗರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಬುರಾನುದ್ದೀನನ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ರಾಜನು ತಾನೇ ಹೊರಟನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಾಳೆಲೆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದ ಸೈನ್ಯವು ಕಾವಡಿಗೆ ಬಂದು ಇಳಿದಿತ್ತು. ಇದರ ಮೇಲೆ ಕೊಡಗರು ಬೀಳಲು ಆ ದಂಡು ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಹತ್ತಿರ ಅಮ್ಮತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬುರಾನುದ್ದೀನನ ದಂಡಿನೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬುರಾನುದ್ದೀನನು ಹೊರಟು ಕಡಿಯತ್ತುನಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಸೂರಂಬಡದಲ್ಲಿಳಿದು

ಬಲ್ಲಮಾವಟಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಭಾಗಮಂಡಲಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದನು. ಆದರೆ ಈ ದಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಕಡಿಯತ್ತುನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಾಲ್ಕುನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಡಗರು ಬಿದ್ದು, ತುರುಕರ ದಂಡು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುರಿದು ಹೋದುದಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾನು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಭಾಗಮಂಡಲ ಕೋಟೆಗೆ ಸೇರಿತು.

ಅಲ್ಲಿಯಣ ಕೋಟೆಗೆ ಸಾಮಾನುಗಳು ಸಾಲದ್ದರಿಂದ ತುಳುನಾಡಿಗೆ ಪವುಜು ಸಮೇತ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಘಟ್ಟ ಇಳಿಯಲು ಬುರಾನುದ್ದೀನನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಗರು ಇವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಸುಮಾರು 500 ಜನರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದರು. ತುಳುನಾಡಿನಿಂದ ಸಾಮಾನು ಸಮೇತ ಬುರಾನುದ್ದೀನನ ಸೈನ್ಯವು ಘಟ್ಟ ಹತ್ತುತ್ತಿರುವಾಗ ತಿರುಗಿ ಕೊಡಗರು ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಬಹಳ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರು. ಪುನಹ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ಕೊಡಗರು ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅವನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಭಾಗಮಂಡಲವನ್ನು ಸೇರಿ ಮಾರಣೆ ದಿನ ಬೆಪ್ಪುನಾಡು ಕೋಟೆಯ ಹತ್ತಿರ ಇಳಿದುಕೊಂಡು ಮಲೆಯಾಳದಲ್ಲಿರುವ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಜೊತೆ ಸೇರಲು ಹೆಗ್ಗಳ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೊರಟನು. ಹೆಗ್ಗಳದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗರು ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅವನನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಓಡಿಸಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಇವನು ಗದ್ದಿಗೆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡನು.

ಬುರಾನುದ್ದೀನನು ಸೋತು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಎಡನಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸಯ್ಯದ್ ಹಮೀದ್ ಶಿಪಾದಾರನು ಕೇಳಿ ಕೊಡಗರ ದಂಡಿಗೆ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದ ಹೊಂಬಾಳೆ ನಾಯಕನೊಡನೆ ಕದವನಂ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡನು. ಆಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾ ದಂಡುಗಳು ಗೆಜ್ಜಲಟ್ಟಿ ಘಟ್ಟ ಇಳಿದು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಜೊತೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡವು.

ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಟಿಪ್ಪುವು ತಾನೇ ಮಡಿಕೇರಿ ಕೋಟೆಗೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನು ಹೊರೂರು ನೂರೊಕ್ಲುನಾಡು ನೆಗದಾಳದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅವನು ತಂದಿದ್ದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕಡೆ ಜನರಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟನು.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಕೋಟಂಗಡಿ ಅರಸನ ಮದ್ದತು ಮೇರೆ ತಿರುನೆಲ್ಲಿ ತೆಂಕಮುತ್ತನು ಕೆಲವು ನಾಯಮ್ಮಾರರನ್ನೂ ಮುಳ್ಳುಕುರುಬರನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ಕುರ್ಚಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜನ ಕುಟುಂಬ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿ, ನಗನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಕೋಟೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದರು. ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ರಾಜನು ಕೇಳಿ, ಅತ್ಯಂತ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಒಂದೂವರೆ ತಿಂಗಳುಗಳವರೆಗೆ ನಾಲ್ಕುನಾಡು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನು.

ಅದೇ ವರುಷ ರಾಜನು ಕಾವೇರಿ ಕನಕೆ ಸುಜ್ಯೋತಿ ಎಂಬ ಪುಣ್ಯ ನದಿಗಳು ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮವಾಗಿ ಹರಿಯುವಂಥದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಗಮಂಡಲ ಕೋಟೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದನು. ಐದು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಈ ಕೋಟೆಯು ರಾಜನ ಕೈವಶವಾಯಿತು. ಈ ಮುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನು, ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶ್ವರರೆಂಬ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿರುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಮೇಲೆ ಮುಂಬಾರತು ಮೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮೂರು ಫಿರಂಗಿ ಹಾರಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ತಾಂಬ್ರದ ತಗಡು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋದುದಕ್ಕೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಗಡು ಹಾಕಿಸಿದನು.

ಭಾಗಮಂಡಲವು ತುರುಕರ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರೂ ಊರ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಪಟ್ಟಮಾಡ ಉತ್ತೈಯ್ಯನೆಂಬುವನು ತನ್ನ ಊರಿನಿಂದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹುಡುಗನನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಭಾಗಮಂಡಲದ ತ್ರಿವೇಣಿ

ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿ, ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ತಿಳಿದ ಹಾಗೆ ದೇವರಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮನೆಯಿಂದ ಅಕ್ಕಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಈಗಲೂ ಆ ಮನೆಯವರು ವರುಷಂಪ್ರತಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾನ ಅಕ್ಕಿಯ ಮೇರೆ ಅಕ್ಕಿ ಕೊಡುವರು. ಆಗ ಪಟ್ಟಮಾಡ ಮನೆಯು ನಾಲ್ಕುನಾಡು ಅಯ್ಯಂಗೇರಿ ಶ್ರೀಮಂಗಲದಲ್ಲಿತ್ತು.

ಭಾಗಮಂಡಲವು ಕೈಸೇರಿದ ಮೇಲೆ, ರಾಜನು ಕೆಲವು ಕೊಡಗರನ್ನು ತುರುಕರ ವಶವಿರುವ ತುಳುನಾಡನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಂಬಾಳೆ ನಾಯಕನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಇವರು ತುರುಕರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಅಮರ ಸೂಳ್ಯಕ್ಕೂ ಕೊಡೆಯಾಲಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ರಾಜರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಹೊಸದಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಸೀಮೆಗೆ ರಾಜನು ಹೊಂಬಾಳೆ ನಾಯಕನನ್ನೇ ಅಮಲ್ದಾರನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

1790ರ ಒಳಗೆ ಮಡಿಕೇರಿ ಕೋಟೆಯೊಂದು ಹೊರತು ಕೊಡಗು ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲ ವನ್ನು ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನು ತನ್ನ ಕೈವಶಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಇದರ ಮೇಲೆ ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿರುವ ತುರುಕರ ಪವುಜಿಗೆ ಸಾಮಾನು ಬರುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವಂತೆಯೂ, ಟಿಪ್ಪುವಿನ ದೇಶವನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆಮಾಡುವಂತೆಯೂ, ಮಂಡೇಪಂಡ ಅಪ್ಪಯ್ಯನನ್ನೂ ನಗರದಳ್ಳಿ ಪುಟ್ಟೇಗೌಡನನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಇವರು ಮಡಿಕೇರಿಗೆ ಸಾಮಾನು ಬರುವ ದಾರಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿ ಅರಕಲಗೋಡು ತಾಲೋಕು ಕೊಣನೂರನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ರೈತರು, ಟಿಪ್ಪುವಿಗೆ ಕೊಡುವ ಪ್ರತಿ ವರಹಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಮೇರೆ ಕೊಡಗು ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ, ಪುಟ್ಟೇಗೌಡ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಸಹ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗಿ ಹೈಗೂರು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತುರುಕರ ದಂಡನ್ನು ಹೊಡೆದು ಓಡಿಸಿ, ಮಂಜರಾಬಾದು ತಾಲೋಕಿನ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಠಾಣ್ಯ ಹೊಡೆದು ಅಲ್ಲಿ ಸೀಮೆಯ ಬಂದೋಬಸ್ತನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪುವು ಅನಂತಶಯನ ರಾಮರಾಜನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರವು ರಾಮರಾಜನ ಕಡೆ ಸೇರಿತು. ಕುಂಪಣಿಯವರ ದಂಡು ಮಲಯಾಳದ ಕಡೆಯಿಂದ ಹೊರಟಿತು. ಆಗ ರಾಬರ್ಟ್ ಟೇಯಿಲರ್ ಎಂಬವನು ತಲಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಡೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದನು.

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನು ತನಗೆ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನುಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆ ಕುದುರೆ–ಬೇಕಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದ ಮುತ್ತುಭಟ್ಟನೆಂಬುವನನ್ನು ತಲಚೇರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಈತನು ರಾಜನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಿರುವ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಟೇಯಿಲರ್ ತಿಳಿದು, ಅವನನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನಿಗೂ ಟಿಪ್ಪುವಿಗೂ ಇರುವ ಕಕ್ಷಿಯನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಟಿಪ್ಪುವು ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ರಾಜನಿಗೂ ಶತ್ರುವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ರಾಜನೊಡನೆ ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರವು ಸ್ನೇಹಾಚಾರದಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗಿ ತುಂಬಾ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇರುವುದರಿಂದ, ರಾಜನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತಾನು ತರಿಸಿಕೊಡುವುದಾಗಿಯೂ, ಕುಂಪಣಿಯವರ ಫಿರಂಗಿ ಗಾಡಿ ಎಳೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ದೊಡ್ಡ ತರದ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಯೂ ಮುತ್ತುಭಟ್ಟನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಸ್ನೇಹಭಾವದ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟನು. ರಾಜನು ಕಾಗದವನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗತಿಯನ್ನು

ಮುತ್ತುಭಟ್ಟನಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರದೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಲು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಆ ರೀತಿ ತಿಳಿಸಿದನು. ಟೇಯಿಲರು ರಾಜನನ್ನು ತಲಚೇರಿಗೆ ಕರೆತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಪ್ಟನ್ ಬ್ರವುನ್ ಎಂಬುವವನನ್ನು ಒಂದು ಕುಂಪಣಿ ಸಿಪಾಯಿ ಸಮೇತ ಕೊಡಗಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

1790ರಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೂ ಟೇಯಿಲರಿಗೂ ತಲಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಆದ ಒಪ್ಪಂದದ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದರೆ :–

"ಶ್ರೀ ಇಂಡ್ಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹುಮಾನಪಟ್ಟ ಇಂಗ್ರೇಜಿ ಕುಂಪಣಿ ಹೆಸರಿಗೆ ತಲಚೇರಿ ಕೋಟೆಗೆ ಮೈಯೂರ್ ರಾಬರ್ಟ್ ಟೇಯಿಲರ್ ಸೆಗುಂದಮಾರು ಕೊಡಗಿನ ಹಾಲೇರಿ ವೀರ ರಾಜ ಅರಸುಗಳು ತಮ್ಮ ಒಳಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ನಂಬಿಕೆ ಕಾಗದದ ವಿವರ:–

1. ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು ಇರುವ ಪರಿಯಂತರಕ್ಕೂ ಇರ್ಕತರ್ಕರ ಕಡೆ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಬಾರದಂತೆ ನಡೆದು ಬರುವಂಥಾದಕ್ಕೆ ಅಂತರ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.
2. ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನನಿಗೂ ಅವನ ಕಡೆ ಇರುವ ಪಕ್ಷದವರೂ ಯಾವತ್ತೂ, ಎರಡು ಕಡೆಯವರು, ಅವರು ನಮಗೆ ಶತ್ರು ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಇಂಗ್ರೇಜರಿಗೂ ಅವನಿಗೂ ನಡೆದು ಬರುವಂಥಾ ಲಡಾಯಿಯಲ್ಲು ಅರಸುಗಳಿಗೆ ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ತಮ್ಮಿಂದ ಆಗುವಷ್ಟು ಶತ್ರುವಿಗೆ ನಾಶಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಜರಿರಬೇಕು. ಬೇರೆ ಕೊಡಗು ಮಲೆದಾರಿ ಇಂಗ್ರೇಜಿಯವರ ಪಾಳ್ಯ ಒಂದು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಸಮ್ಮತವಿರಬೇಕು. ಯಾತರಿಂದ ಅಂದರೆ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವ ಸಮಯ ಬಂದರೆ ಆವಾಗ್ಯೆ ನಮ್ಮ ಪಾಳ್ಯದವರಿಗೆ ರಾತೀಪು ಜಿನಸು ನಿಮ್ಮ ಊರಲ್ಲಿರುವಂಥಾದ್ದು ಸಕಾಯ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಿಸಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಘಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಊರಲ್ಲಿ ನಮಗೂ ಆತನಿಗೂ ಲಡಾಯವಾಗುವಾಗ್ಯೆ ಅರಸುಗಳು ತಮಗೆ ಕೂಡಿದಷ್ಟು ಬಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇಂಗ್ರೇಜಿಯವರ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಇರಬೇಕು.
3. ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಗುವಂತ ಸರಕು ಮರ್ಯಾದೆ ಪ್ರಕಾರ ಸಕಾಯ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಕುಂಪಣಿಗೆ ಕೊಡುವ ಬಗ್ಯೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಬೇರೆ ಟೋಪಿಕಾರ ಜಾತಿಗೆ ಯಾರಿಗೂ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಯೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲ.
4. ಕುಂಪಣಿಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಿಡಿದು ನಡೆದು ಬರುವಂಥ ಅರಸುಗಳ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನನ ಒಂದು ಹುಕೂಮತ್ತೂ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಡೆಯದಂತೆ ಕುಂಪಣಿಯಿಂದ ಆಗುವಂಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಟಿಪ್ಪುವಿಗೂ ನಮಗೂ ಒಂದುವೇಳೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಯಾದರೆ ತಹನಾಮೆ ಬರದು ಇಡುವಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜರು ಇಂಗ್ರೇಜಿ ಕುಂಪಣಿಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಿಡಿದು ನಡೆದು ಬರುವಂಥಾದ್ದು ಅವರ ಮೇಲೆ ಆತನು ಜೋರಾವರಿಯು ನಡಿಸದಂತೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬರಸಿಯೇವು.
5. ರಾಜರಿಗೆ ಒಂದು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಕುಟುಂಬ ಮುಂತಾಗಿ ಆ ಊರಲ್ಲೂ ಇರುವ ರೈತರ ಕುಟುಂಬ ಮುಂತಾಗಿ ಘಟ್ಟದ ಕೆಳಗೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಒಂದು ಗಾಡದೆ ಸಿಪಾಯಿಗಳ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ದಾರಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಟಕಾವು ಆಗದಂತೆ ತಮ್ಮ ತಲಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆ ಸಹ ಬಿಡಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ರಾಜಸ್ಥಿತಿ ಸೌಖ್ಯವಾಗುವ ಪರಿಯಂತರ ರಕ್ಷಣ್ಯ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಪುನಃ ರಾಜಸ್ಥಿತಿ ಸುಖವಾಗುತ್ತಲೆ ನಿಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಸಂಗಡ ಮನುಷ್ಯರ ಕೂಡಿಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿ

ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಅಂತರವಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ನಡೆದು ಬರುವಲ್ಲಿ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಬರದಂತೆ ಇರ್ಕರ್ತರಲ್ಲೂ ಅಂತರ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕಡೆಯವರಿಗೂ ಶ್ರೀ ದೇವರು ಸೂರ್‍ಯ ಚಂದ್ರ ಭೂಮಿ ಸಾಕ್ಷಿ.

"ಸಾಧಾರಣ ಸಂವತ್ಸರ ಆಶ್ವೀಜ ಬ॥೫ರಲ್ಲು"

ಈ ಮೇಲಣ ರೀತಿ ಒಪ್ಪಂದವು ಆದ ಮೇಲೆ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನು ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದನು.

ಆಮೇಲೆ ಮಡಿಕೇರಿ ಕೋಟೆಗೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಖಾದರ್‌ಖಾನ್ ಖೈಸಗಿ ಎಂಬವನು ಬರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನು ಅವನನ್ನು ಬೂದಿಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟಿ ತುರುಕರ ದಂಡನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದನು. ಆಗ ಕೊಡಗರು ತುರುಕರ ದಂಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೇಳಿದಲ್ಲಿ, ಖಾದರ್‌ಖಾನ್ ಖೈಸಗಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ತಂದು ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬಹುದಾಗಿ ಹೇಳಲು, ಕೊಡಗರ ಖಾದರ್‌ಖಾನ್ ಖೈಸಗಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ರಾಜನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು.

ಪೆರ್ಯಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಖೈದಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ರಾಜನು ನಂಜರಾಜ ಪಟ್ಟಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯಾಗಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಅನುಕೂಲವಾಗದೆ ಇರುವಾಗ ಖಾದರ್‌ಖಾನ್ ಖೈಸಗಿಯು ರಾಜನನ್ನು ಕುಶಾಲ್‌ನಗರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎರಡು ಹೊತ್ತಿನ ಅಡುಗೆಗೆ ಇರುವ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವಾಗಿ ಅವನನ್ನೂ ಅವನ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರನ್ನೂ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಆದರೆ ಖಾದರ್‌ಖಾನ್ ಖೈಸಗಿಯು ಈ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಕೃತಜ್ಞನಾದರೂ ತಾನು ತಂದ ಸಾಮಾನು ಸರಂಜಾಮುಗಳನ್ನು ಮಡಿಕೇರಿ ಕೋಟೆಗೆ ತಲುಪಿಸದೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋದರೆ ತನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಸಮೇತವಾಗಿ ಟಿಪ್ಪುವು ನಾಶಪಡಿಸುವುದು ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ಹೇಳಿ ದುಃಖಿಸಲಾಗಿ, ಮಡಿಕೇರಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತಲುಪಿಸಿ ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ತುರುಕರ ಪವುಜು ಸಮೇತ ಕೊಡಗು ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತು ಇವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕಾರ ಕೊಂಗೆರ ಅಯ್ಯಣ್ಣನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಆದರೆ, ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪವುಜಿನ ಖಿಲ್ಲೆದಾರ ಜಾಫರ್ ಆಲಿ ಬೇಗ್ ಎಂಬುವವನು, ರಾಜನು ಇಷ್ಟು ದಯ ತೋರಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ತಂದ ಸಾಮಾನುಗಳು ತೀರುವವರೆಗೂ ಇದ್ದು, ಕೋಟೆಯನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಹೋಗುವುದಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜನು ಸಮ್ಮತಿಸಿದನು.

ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರವು ತಿಳಿದು ರಾಜನು ಮೋಸಗಾರನೆಂದು ಸಂಶಯಪಟ್ಟು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ರಾಜನು ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ವಹಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂತು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೊಂಬಾಯಿ ಗವರ್ನರಾಗಿದ್ದ ಜನರಲ್ ಆಬರ್‌ಕ್ರಾಂಬಿಯು ತಲಚೇರಿಗೆ ಬಂದು ರಾಜನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ತಲಚೇರಿಗೆ ಕರೆಸಿದನು. ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣನೂರು ಬೀಬಿಯು ಕುಂಪಣಿಯ ಪವುಜನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದಕ್ಕಾಗಿ ಕುಂಪಣಿಯವರು ಕಣ್ಣನೂರು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು. ಕಣ್ಣನೂರು ಬೀಬಿಯು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಡಗು ರಾಜನನ್ನು ಬೇಡಲು, ತನ್ನ ಪೂರ್ವಿಕನಾದ ಸಿರಿಬಾಯಿ ದೊಡ್ಡ ವೀರಪ್ಪನ ದಳವಾಯಿ ಬೋನಿರ ಮುತ್ತಣ್ಣನಿಗೆ ಕಣ್ಣನೂರು ಆಲಿರಾಜನು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವನ್ನು

ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು, ಬೀಬಿಯು ಮಗನನ್ನು ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದಾಗಿ ಗವರ್ನರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ, ಕುಂಪಣಿಯವರು ಕಣ್ಣನೂರು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಬೀಬಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು.

ಆಮೇಲೆ ರಾಜನು ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ತುರುಕರ ಪವುಜಿಗೆ ಸಾಂಆನುಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಕೋಟೆಯನ್ನು 1790ರಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಜಾಫರ್ ಆಲಿ ಬೇಗ್ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಈ ಪವುಜಿಗೆ 3 ತಿಂಗಳಿಂದ ಸಂಬಳವು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ 1,000 ವರಹವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಾಜನು ಇವರನ್ನು ಕೊಡಗಿನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಕೊಡಗು ದೇಶವೆಲ್ಲವು ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನ ಸ್ವಾಧೀನವಾಯಿತು.

ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸೈನ್ಯವು ಕೊಡಗು ದೇಶದ ಮೇಲೆ ದಾಟಿ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗಲೂ, ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವಾಗಲೂ ರಾಜನು ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸರಬರಾಯಿ ಮಾಡಿದನು.

ಪುನಃ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸೈನ್ಯವು 1791ನೆಯ ಇಸವಿಯ ಕಡೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಗ್ಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಳಿದುಕೊಂಡಿತು. ರಾಜನು ಈ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಬರಾಯಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದ್ದನ್ನು ಟಿಪ್ಪುವು ತಿಳಿದು ರಾಜನು ಖಾದರ್ ಖಾನ್ ಖೈಸಗಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಣಸಮೇತ ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು, ಮುಖ್ಯ ದಿವಾನನಾಗಿದ್ದ ಮೀರಸಾಧಕನಿಂದ ಒಂದು ಕಾಗದ ಕರಣೀಕ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನಿಂದ ಒಂದು ಕಾಗದ ಅಂತು ಮೂರು ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇಂಗ್ಲೀಷರನ್ನು ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಬಾರದಾಗಿಯೂ ತಾವೇ ಹತ್ತಿರ ಇರುವುದರಿಂದ ಸ್ನೇಹಾಚಾರದಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗಿಯೂ, ಇದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತವಾದರೆ ಕೊಡಗಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿರುವ ಹೆಗ್ಗಡ ದೇವನಕೋಟೆ, ಪಿರ್‍ಯಾಪಟ್ಟಣ, ಬೆಟ್ಟದಪುರ, ಕೊಣನೂರು, ಅರಕಲಗೋಡು ಸಹ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ರಾಜನು ಈ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮೊದಲು ಹೀಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಡಗು ದೇಶವೆಲ್ಲವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ತನಗೆ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಸ್ನೇಹ ಬೇಡವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಹೆಗ್ಗಳದಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸೈನ್ಯವು ಹೊರಟು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಕಿಗ್ಗಟ್ಟು ನಾಡು ತಾಲೋಕು ಅಮಲ್ದಾರನಾಗಿದ್ದ ಕೇಟೋಳಿ ಅಚ್ಚುವಣ್ಣನನ್ನು ಇವರ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಬರಾಯಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜನು ನೇಮಕಮಾಡಿದನು. ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಸರಬಯರಾಯಿ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಬಗ್ಯೆ ಇವನನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟರು.

1792ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರು. ಆ ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ 12 ಸಾವಿರ ಕೊಡಗರು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾನರು ಸಹ ಕೊಡಗು ದೇಶಕ್ಕೆ ಓಡಿಬಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಅನೇಕರು ಸಿಡುಬಿನಿಂದಲೂ ಅನ್ನಪಾನವಿಲ್ಲದೆಯೂ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಓಡಿ ಬಂದ ಜನರಿಗೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ರಾಜನು ಅರಮನೆ ಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಡಗರಿಗೆ ಅವರು ಮೊದಲು ಇದ್ದ ಸ್ಥಳ ಮನೆ ಮಾರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾನರಿಗೆ ಎಡೆನಾಲ್ಕುನಾಡು ತಾಲೋಕಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದನು.

ಆಮೇಲೆ ರಾಜನು ಕೊಡಗರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಐಗೂರು ಸೀಮೆ ತಾಲೂಕಿನ ಅರೆಕೆರೆ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಳಿದುಕೊಂಡು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು

ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು.

1792ನೇ ಮಾರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೂ ಟಿಪ್ಪುವಿಗೂ ರಾಜಿಯಾಯಿತು. ಕೊಡಗು ರಾಜನು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಪರಾ ವಹಿಸಿ ಟಿಪ್ಪುವಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಿಂತದ್ದರಿಂದ ಟಿಪ್ಪುವು ಕೊಡಗು ರಾಜನ ಮೇಲೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಶರಾರತ್ತು ಮಾಡದಂತೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಸಬೇಕಾಗಿ ಜನರಲ್ ಆಬರ್‌ಕ್ರಾಂಬಿಯು ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್‌ಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅದೇ ರೀತಿ ಟಿಪ್ಪುವಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಟಿಪ್ಪುವು ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಲಿಂಗರಾಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವರುಷ ಒಂದರ 24,000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ತನಗೆ ಇನ್ನೂ ಹಕ್ಕಿದೆಯೆಂದು ತಾನೇ ನೆನಸಿಕೊಂಡು ತನಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆ ಹಣವನ್ನು ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೆ ಬರೆದು ಕೊಡಗು ರಾಜನ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಕೋಪವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೂ ಟಿಪ್ಪುವಿಗೂ ರಾಜಿಯಾದ ವರ್ತಮಾನವು ರಾಜನಿಗೆ ಅರಕೆರೆ ಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ತಿಳಿದುಬಂತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಒಡನೆ, ಅಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟೇಗೌಡನನ್ನೂ ಮಂಡೇಪಂಡ ಅಪ್ಪಯ್ಯನನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಸೈನ್ಯ ಸಮೇತ ನಾಲ್ಕುನಾಡು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡನು.

ರಾಜಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗುವ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಜನರಲ್ ಆಬರ್ ಕ್ರಾಂಬಿಯು ಕೊಡಗಿನ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೆಗ್ಗಳದಲ್ಲಿಳಿದು ಕೊಂಡನು. ಅವನನ್ನು ರಾಜನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ಟಿಪ್ಪುವಿಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೂ ರಾಜಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ತಪಶೀಲನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜನು, ತಾನು ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಅಂಥ ಹಣ ಎಂದೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವಾಗಿಯೂ, ತಾನು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಿಂದ ಗೆದ್ದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ವಾಗಿಯೂ, ತನಗೆ ಅಂಥ ರಾಜಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಿಲ್ಲವಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದನು. ಆಬರ್‌ಕ್ರಾಂಬಿಯು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಿಂತೆಗೊಂಡು, ಕೊಡಗಿನ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಸರಹದ್ದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡುವಂತೆ ಒಬ್ಬ ಇಂಜಿನಿಯರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವು
ದಾಗಿಯೂ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪುನಹ ಬಂದ ಮೇಲೆ ರಾಜನ ಮನಸಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಕರಾರು ಬರೆದುಕೊಡುವುದಾಗಿಯೂ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಈ ಜನರಲ್ ಸರ್ ರಾಬರ್ಟ್ ಆಬರ್‌ಕ್ರಾಂಬಿಯು 1791ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನೂ ಅವನೂ ಮಗ್ಗುಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಡೇರೆಯೊಳಗೆ ಕೂತುಕೊಂಡು ಸ್ನೇಹಚಾರವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ 1792ರಲ್ಲಿ ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೇಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಪೇಟೆ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನು.

1770ರಲ್ಲಿ ಕೊಡಗು ರಾಜರಾಗಿದ್ದ ಮುದ್ದುರಾಜ ಮುದ್ದೈಯ್ಯ ರಾಜರೊಡನೆ ಹೈದರಾಲಿಯು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತು ಸೋತುಹೋಗಿ ಪಂಜ್ಯೆ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಾರೆ ಮಾಗಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟದ್ದು ಸರಿಯಷ್ಟೆ. ಟಿಪ್ಪುವಿಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೂ ರಾಜಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಟಿಪ್ಪುವು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಡಗು ರಾಜನು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯಾಗದೆ ಅಮರ ಸೂಳ್ಯ ಮಾಗಣೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ರಾಜನು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ಸಮ್ಮತಿಸದೆ ಉಭಯಕಕ್ಷಿಗಾರರ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೆ ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

1793ನೇ ಮಾರ್ಚಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಬರ್‌ಕ್ರಾಂಬಿಗೂ ರಾಜನಿಗೂ ಕಣ್ಣನೂರಿನಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾಗಿ 24,000 ರೂಪಾಯಿಯ ವಿಷಯ ಬಹಳವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿ ಆಬರ್‌ಕ್ರಾಂಬಿಯು ಬಹಳವಾಗಿ ನೊಂದುಕೊಂಡು, ಹಲವು ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ರಾಜನನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ

ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ನಾನಾತರದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತಾನು ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರವು ತನಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನಿಂದ ಕಪ್ಪವನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ಜನರು ಹೇಳಿಯಾರೆಂದು ರಾಜನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದಲ್ಲಿ, ರಾಜನು ಕೊಡುವುದು ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಯಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಸ್ನೇಹಾಚಾರದಿಂದ ಕೊಡುವುದೆಂತಲೂ ಹೇಳಿ ಆಬರ್‌ಕ್ರಾಂಬಿಯು ರಾಜನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಭಾಷಾ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟನು.

1. ರಾಜರವರು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಕೊಡಗಿನ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸೀಮೆ ಬಾಕಿ ಇದ್ದಂಥಾದ್ದನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಿಮ್ಮತ್ತಿನಿಂದಲೇ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರ ಕುಂಪಣಿ ಕಡೆಯಿಂದ ಏನೊಂದೂ ಮದ್ದತು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇರುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ರೇಜಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಆದ ಮೊದಲಿನ ಲಡಾಯದಲ್ಲಿ ದೊರೆಗಳವರು ಇಂಗ್ರೇಜಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ "ನೀವು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಏನೊಂದು ಸಹಾಯ ಸಂಪತ್ತು ಬೇಕಾದರೂ ನಾವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ." ಎಂತ ಕಬೂಲು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಮದ್ದತುಗಾರಿಯನ್ನು ಸರಕಾರದಲ್ಲು ಕಬೂಲು ಮಾಡಿ ರಾಜರ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಒಪ್ಪಿ ಕುಶಿಯಾಗಿ ಸರಕಾರ ಕುಂಪಣಿ ಕಡೆಯಿಂದ ತಲಚೇರಿ ಕೋಟೆ ಮೆಸ್ತ್ರರಾಬರ್ಟ್ ಟೇಯಿಲರ್ ಸಾಹೇಬರ ಮಾರೀಪತ್ತಿನಿಂದ ತಪಮಾನೆಯನು ಬರಸಿ ತಲಚೇರಿ ಸರಕಾರದ ದಪ್ತರದಲ್ಲು ಮಡಗಿದೆ.
2. ರಾಜರು ಅಂತಃಕರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ತಾವು ಮಾಡಿದರು. ಬೊಂಬಾಯಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕೆಲವು ಪವುಜು ನಮ್ಮ ಹುಕುಮತ್ತಿನಲ್ಲಿತ್ತು. ಆ ಲಷ್ಕರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎತ್ತು ಅಕ್ಕಿ ರಸದು ಮುಂತಾಗಿ ಯಾವತ್ತು ಕೊಟ್ಟ ಬಹಳ ಮೆಹನತ್ತೂ ಮದ್ದತು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕುಮ್ಮಕ್ಕು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಪವುಜು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಸವಿತ್ತು. ಈ ಪವುಜಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತ ರಸದು ಎತ್ತಿಗೆ ಸಹ ಇದರ ಕ್ರಯ ರಾಜರವರು ತಮ್ಮ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂತ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿ ಇದ್ದಾರೆ.
3. ಲಡಾಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾರಭ್ಯ ಲಡಾಯ ಅಖೈರು ಪರಿಯಂತರದಲ್ಲು ರಾಜರವರು ಅಂತಃಕರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರದ ಸಂಗಡ ದೋಸ್ತಿ ಮಡಗಿದ್ದರಿಂದ ಆ ದೋಸ್ತಿಗೆ ವಿಕಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನರು ಕುಂಪಣಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಅನೇಕ ಹಿಕಮತ್ತುಗಳ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಆ ಮಾತಿಗೆ ರಾಜರು ಒಡಂಬಡಲಿಲ್ಲ.
4. ಹೋದ ಮಾರ್ಚಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಸಲ್ಲ ಸನ್ನದು ಕರಾರು ಆದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಲಾರ್ಡ್‌ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲೀಸ್ ಸಾಹೇಬರವರು ರಾಜರವರ ಬಹುಮಾನ ಗುಣಾತಿಶಯ ನಿಷ್ಪ್ರಪಂಚಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಇರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ರಾಜರವರು ಆತಂಕವಿಲ್ಲದೆ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನರ ಅಂಗೇಜು ಇಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಇರಬೇಕು ಎಂತ ನಿಶ್ಚೈಸಿ ರಾಜರವರಿಗೂ ಅವರ ದೇಶಕ್ಕೂ ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೊಕರೂರು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಬಗ್ಯೆ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನರು ಬಹಳ ವಿರೋದವಾದಂಥ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಮಾತು ಯಾವತ್ತೂ ಕಂಡನೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನರು ಕೊಡಗಿನ ಸೀಮೆಯಿಂದ ವರುಷಂಪ್ರತಿಯಲ್ಲು ಕಂಡನೆ 8,000 ವರಹ ತಮಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು.

5. ರಾಜರವರು ಹೇಳಿದರು "ಯಾವಾಗ್ಯೂ ತಮ್ಮ ಸೀಮೆಯಿಂದ 8,000 ವರಹ ಕಂಡನೆ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರದ ಸ್ನೇಹ ಮಾದ್ದತಿನ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ನಮ್ಮ ಕುಶಿಯಿಂದ ವರುಷಂ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲು 8,000 ವರಹ ಕೊಟ್ಟೆವು"ಎಂಬುದಾಗಿ,
6. ದೊರೆಗಳವರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಕುಂಪಣಿ ಕಡೆಯಿಂದ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ತಂಟೆತಕರಾರು ಆಗಬಾರದು. ಏನು ಕಾರಣ ಅಂದರೆ ರಾಜರವರು ಬಹಳ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಜೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಸಿ ಪ್ರಜಾವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿಸುವಂಥಾದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರಿದ್ದಾರೆ.

   ತಾಜಾ ಕಾಲಂ. ಸದರಿ ಬರದ ವರಹ ಒಂದಕ್ಕೆ ರೂಪಾಯಿ ಮೂರರ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಾ ರಾಜರವರು ವರ್ಷಂಪ್ರತಿಯಲ್ಲು ತಲಚೇರಿಗೆ 24,000 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಒಪ್ಪಂದ ಬರೆದು ಆಬರ್‌ಕ್ರಾಂಬಿಯು ವೀರರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಲ್ಕತ್ತಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಟಿಪ್ಪುವು ಇಂಗ್ಲೀಷರೊಡನೆ ಆದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಜಿಯಲ್ಲಿ ಇರಲು ಇಷ್ಟಪಡದೆ ಪುನಹ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನಾಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದ್ದನ್ನು ವೀರರಾಜನು ಅರಿತು ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಟಿಪ್ಪುವು ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ರಾಜನ ಬಂಧು ವರ್ಗದ ಒಬ್ಬ ಲಿಂಗರಾಜನೆಂಬುವನನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು ಶಿಸ್ತು ಗುಂಡು ಹೊಡೆಯುವವರನ್ನೂ ರಾಜನು ಮಡಿಕೇರಿಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಶಿಸ್ತು ಹೊಡೆಯುವವರು ರಾಜನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಲು, ಅವರನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಹತ್ತಿರ ತಲಚೇರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅವರನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿ ಬಗ್ಗೆ ಜೀವಂತರಾಗಿ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷರು ತಿಳಿಸಿದ ಮೇರೆ ಅವರ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕುಯಿದು ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಪಹರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು.

ರಾಜನಿಗೆ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ 1796ರಲ್ಲಿ ಕರಣೀಕ ಸುಬ್ಬೈಯ್ಯನ ತಂಗಿಯಾದ ಮಹದೇವ ರಾಣಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

1799ರಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪುವಿಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೂ ಪುನಹ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸುರು ಆಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸೈನ್ಯವು ಕೊಡಗಿನ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಮಲಯಾಳ ಸರಹದ್ದಿನ ಕಲ್ಲು ಹೊಳೆಯ ಹತ್ತಿರ ಇಳಿದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಹರೆಯವರ ಮೇಲೆ ಮಲಯಾಳದ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಯವರು ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿ ತೊಂದರೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷರು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು, ರಾಜನು 300 ಜನ ಕೊಡಗರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಅವರ ಪುಂಡನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

ಟಿಪ್ಪುವು ಪಿರ್‍ಯಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷರೊಡನೆ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಬೆಟ್ಟದ ಹತ್ತಿರ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಸೋತು ಪಿರ್‍ಯಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡನು.

ಆ ಮೇಲೆ ರಾಜನು ನಾಲ್ಕುನಾಡು ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದು ಮೂರು ದಿವಸ ಇದ್ದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅರಕಲಗೋಡಿನ ಸೂರ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅರಕಲಗೋಡು ಬಸುವಾಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಕೊಣನೂರುಗಳಿಂದ ಜನರನ್ನು ಜಮಾಯಿಸಿ ಕೊಡಗನ್ನು ನುಗ್ಗಿ ತೊರೆನೂರು ಹೆಬ್ಬಾಲೆ ಶಿರಂಗಾಲ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಲೂಟಿಮಾಡಿ ಮನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋದನು. ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ರಾಜನು ಕೇಳಿ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕರಣೀಕ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನನ್ನೂ ಕಾರ್‍ಯಕಾರ ಬಿದ್ದಂಡ ಬೋಪುವನ್ನೂ ಕೊಡಗರ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಕೊಡೆಯಾಲ ತಾಲೋಕಿಗೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಈಶ್ವರಯ್ಯನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಗ್ಗಡದೇವನ

ಕೋಟೆಗೂ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಕೊಡೆಯಾಲದ ಕಡೆಗೆ ಹೋದ ಸೈನ್ಯವು ಲೂಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದ್ದನ್ನು ರಾಜನು ತಿಳಿದು, ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಲೂಟಿ ಮಾಡದೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿ ದೇಶವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅದೇ ರೀತಿ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೋಕು ಬಾರಕೂರು ಬಗ್ವಾಡಿ ಪರಿಯಂತರ ದೇಶವನ್ನು ಜೈಸಿ 500 ಮಂದಿ ಕೊಡಗರ ಸಮೇತ ಕಾರ್ಯಕಾರ ಬಿದ್ದಂಡ ಬೋಪುವು ವೀರಖಂಬದಲ್ಲಿ ನಿಂತನು. ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ತುರುಕರು ತಿಳಿದು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ವೀರ ಖಂಬಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕರಣೀಕ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ತುರುಕರು ದೊಡ್ಡ ಪವುಜು ತಂದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಬೋಪುವು ತಿಳಿದು, ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ತನ್ನ 500 ಜನರಿಂದ ವೀರಖಂಬವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಕೆಲಸವೆಂದು ತಿಳಿದು, ತಾನೇ ತುರುಕರ ದಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ತುರುಕರು ಕೊಡಗರ ಪೆಟ್ಟು ತಾಳಲಾರದೆ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿಹೋದರು. ತುರುಕರ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಇದ್ದ ಕೃಷ್ಣರಾಜನೆಂಬವನನ್ನು ಬೋಪುವು ಕೈಸೆರೆ ಹಿಡಿದು ತಮ್ಮ ದೊರೆಯಾದ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನ ಹತ್ತಿರ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ಕರಣೀಕ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬಂಟವಾಳದಲ್ಲಿ ತುರುಕರು ಬಿದ್ದು ಸೋತು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದರು. ಉದ್ಯಾವರದಲ್ಲಿ 500 ಕೊಡಗರೊಡನೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಜನರು, ಕಂದಾಚಾರದ ಜನರು, ನಾಯಮ್ಮಾರರು, ಮಾಪಿಳ್ಳೆಯವರು ಅಂತು ಕೊಡಗು ಸೈನ್ಯವು ಕೊಡೆಯಾಲದ ಆಚೆಗೆ ಬಾರಕೂರು ಬಗ್ವಾಡಿ ಪರಿಯಂತರವೂ, ಈಚೆಗೆ ಹೊಸಂಗಡಿ ಘಟ್ಟ ಪರಿಯಂತರವೂ, ಸೀಮೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಠಾಣ್ಯ ಇಟ್ಟರು. ಆಮೇಲೆ ಬೆಳ್ಳಾರೆ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ಎರಡು ಮೂರು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಮೂಡ ಕೊಡೆಯಾಲದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ಲಡಾಯ ಮಾಡಿ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ಈಶ್ವರೈಯ್ಯನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದ ಸೈನ್ಯವು ಬಸುವಾಪಟ್ಟಣದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಹಲ್ಲಾ ಮಾಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಊರುಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

1799ನೇ ಇಸವಿ ಮೇ 4ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರು. ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನನು ಮಾಡಿದನು.

ಹೈದರಾಲಿಯು ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನನು ಸಹ ಕೊಡಗು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ನೊರೊಕ್ಕಲು, ಅರವತ್ತೊಕ್ಕಲು, ಐವತ್ತೊಕ್ಕಲು, ನಲವತ್ತೊಕ್ಕಲು, ಸಹ ಇದ್ದ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಒಕ್ಕಲುಗಳು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬ ಚರಿತ್ರಕನು ನೂರೊಕ್ಕಲು ಬೆಟ್ಟ ಅಂದರೆ ನೂರು ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬೆಟ್ಟ ಎಂದು ಬರೆದನು.

ರಾಜನು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವಾಗಿ ಏನು ಬೇಕೆಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಕೇಳಿದಲ್ಲಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸ್ನೇಹವು ತನ್ನ ಪುತ್ರಪೌತ್ರ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು ಇರುವ ಪರಿಯಂತರವೂ ಇರುವಂತೆ ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರದ ನಿಶಾನಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಆದರೂ ರಾಜನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ 24,000 ರೂಪಾಯಿಯ ಬದಲಿಗೆ ವರುಷಂಪ್ರತಿ ಒಂದು ಆನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕೆಂದು ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರವು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ 1799ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರಿನಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಕರಣೀಕ ಸುಬ್ಬೈಯ್ಯನಿಗೂ ಕಾರ್ಯಕಾರ ಬೋಪುವಿಗೂ ಮತ್ತು ಈಶ್ವರೈಯ್ಯನಿಗೂ ಹೊಸದಾಗಿ

ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ರಾಜನೂ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು.

ಮೈಸೂರು ದೇಶವನ್ನು ಮೈಸೂರು ರಾಜವಂಶದವರಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರೆಂದು ರಾಜನು ತಿಳಿದು ಪಿರ್ಯಾಪಟ್ಟಣದ ಉದ್ದೂರು ಕೊಡಗರಹಳ್ಳಿ ಎಂಬಲ್ಲಿವರೆಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ರಾಜನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸರಕಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಪಿರ್ಯಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ತುಳುನಾಡುವಳಿತವಾದ ಕೆಲವು ಮಾಗಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು.

1806ರಲ್ಲಿ ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿಯು ಕೊಡಗು ರಾಜನು ಕೇಳಿದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ರಾಜನು ನೋಡಿ ತನ್ನ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬಹುಮಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ಜವಾಬು ಬರೆದನು.

ಮೊದಲನೆ ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೆರ್ಪ್ಪ ಮಹನಿಯೆಂಬವನನ್ನು ಕೊಡಗು ರಾಜನಿಗೆ ವಕೀಲನಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಕೊಡಗು ದೇಶದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ವಕೀಲನು ಅವಶ್ಯ ವಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಹನಿಯನ್ನು ವರ್ಗ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು.

ಕೊಡಗಿನ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಸರಹದ್ದಿನ ವಿವಾದವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಮೂಲಕ ತೀರಿಸಿ ಕೊಂಡರು. ಕುಮಾರಧಾರೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಮುಗ್ಗುಡೆ, ಹೆಗ್ಗಡೆ ದೇವನಕೋಟೆ, ವಯನಾಡು, ಕೇದಕೆ ಮುಂಡಿಗೆ ಹಳ್ಳದಕೆರೆ ಪರಿಯಂತರ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಲ್ಲುಗಳ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮುದ್ರೆಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮುದ್ರೆಯೂ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರದ ಮುದ್ರೆಯೂ ಇವೆ.

1795ರಲ್ಲಿ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನು ನಾಲ್ಕುನಾಡು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಗೃಹಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಅದೇ ರೀತಿ 1808ರಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅದರ ಸಹ ಗೃಹ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು.

ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ. ಮೊದಲನೇ ರಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟಿದ ರಾಜಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಸೋದೆ ಬಸವಲಿಂಗ ರಾಜನಿಗೆ ಧಾರೆ ಎರೆದು ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರದ ಬೊಂಬಾಯಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಅದರ ಬಡ್ಡಿ 6 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರುಷವೂ ಕೊಡುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದನು. ಎರಡನೇ ಮಹದೇವಮ್ಮ ರಾಣಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಮ್ಮಾಜಿ, ಮುದ್ದಮ್ಮಾಜಿ, ರಾಜಮ್ಮಾಜಿ ಮತ್ತು ಮಹದೇವಮ್ಮಾಜಿ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು.

1807ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೋಹದ ರಾಣಿಯಾದ ಮಹದೇವಮ್ಮ ರಾಣಿಯು ಸತ್ತು ಹೋದುದರಿಂದ, ಪುತ್ರ ಸಂತಾನದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯು ಅಡಗಿಹೋಯಿತು. ಇವಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೇಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದಕ್ಕ ಮಹದೇವ ಪೇಟೆಯೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನು.

ದೇವಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಕೊಡಗನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಕೊಡಗನಿಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಲ್ಲಪ್ಪನೆಂಬ ಹೆಸರು ಹಾಕಿದರು.

ತಾನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ದೇವಮ್ಮಾಜಿಯು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅವನು ರಾಜನಾಗಬೇಕೆಂದೂ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮುದ್ದಮ್ಮಾಜಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ರಾಜಮ್ಮಾಜಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಮಹದೇವಮ್ಮಾಜಿ ಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರೆ

ಅವರು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದೂ, ಇವರ್‍ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟದಿದ್ದರೆ ತನಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರಾಜಶೇಖರಪ್ಪ, ಶಿಶುಶೇಖರಪ್ಪ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಶೇಖರಪ್ಪನೆಂಬವರಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಭಾಗವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದೂ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನು ಮರಣ ಶಾಸನವನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟು 1809ರಲ್ಲಿ ತೀರಿಹೋದನು.

ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನು ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯು ಆದರೆ ಇವನು ಸಾಯುವ ಕಾಲ ದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಗಂಡು ಸಂತಾನವು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ ತಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ದಾಯಾದಿಗಳು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವರೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಕೊಲೆ ಪಾತಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಹೇಳುವರು.

ದೇವಮ್ಮಾಜಿ

ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ರಾಜನ ಮರಣ ಶಾಸನದಂತೆ ತನ್ನ ಮೋಹದ ರಾಣಿಯ ಹಿರೀ ಮಗಳಾದ ದೇವಮ್ಮಾಜಿಯು ಸಿಂಹಾಸನ ವನ್ನೇರಿದಳು. ಸೋದೆ ರಾಜನು* ಮುಖ್ಯ ದಿವಾನನಾದನು. ಆದರೆ ದೊಡ್ಡ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನ ತಮ್ಮನಾದ ಲಿಂಗರಾಜನು ತನಗೆ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು, ಕೊನೆಗೆ ದಿವಾನಗಿರಿಯನ್ನು ಸಹ ಕೊಡದೆ ಹೋದುದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಚಿಂತಾ ಕ್ರಾಂತನಾಗಿ, ಕೊಡಗು ದೇಶದ ತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನು ತನ್ನಂತೆ ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದನು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದರಬಾರು ಆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸೋದೆರಾಜನ ಬದಲಿಗೆ ಲಿಂಗರಾಜನೇ ಮುಖ್ಯ ದಿವಾನನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ ದೊಡ್ಡ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನು ಮಾಡಿದ್ದ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ಕೊಡಗರು ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಶಾಭಂಗನಾದ ಲಿಂಗರಾಜನು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ಕೈಗೂಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ದುಃಖಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಹಾಲೇರಿ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಚವುರಿರ ಕಾರ್‍ಯಪ್ಪ ದಿವಾನನು ಇವನನ್ನು ಕಂಡು ದುಃಖದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಲು, ಸೋದೆ ರಾಜನ ಬದಲಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ದಿವಾನನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಕೊಡಗರು ಒಪ್ಪದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅತ್ತುಕೊಂಡು ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕಾರ್‍ಯಪ್ಪನು ಲಿಂಗರಾಜನನ್ನು ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸು ವೆನೆಂದು ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಪರದೇಶಿಯನಾದ ಸೋದೆ ರಾಜನ ಬದಲಿಗೆ ಲಿಂಗರಾಜನೇ ಮುಖ್ಯ ದಿವಾನ ನಾಗಿರಬೇಕಾಗಿ ಹಟತ್ತಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ಕೊಡಗಿನ ತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಲಿಂಗರಾಜನನ್ನು ಮುಖ್ಯ ದಿವಾನನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು.

ಸೋದೆ ರಾಜನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ದಾರಿ ಖರ್ಚಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಹಣವನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಸೋದೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

*** ಸೋದೆ ರಾಜನ ದಿವಾನಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆದಮುಳ್ಳೂರ ಮಾಳೇಟಿರ ಮಾದಯ್ಯನಿಗೆ ದಿವಾನನು ಏನೋ ಒಂದು ತಪ್ಪಿಗೆ ಹೊಡಿಸಿದ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಮಾದಯ್ಯನು ಸ್ಥಿರತಪ್ಪಿ ಹೋದನಾಗಿಯೂ, ಇದೇ ಸೋದೆ ರಾಜನನ್ನು ದಿವಾನ ಗಿರಿಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದೂ ಹೇಳುವರು. ಈ ಮಾದಯ್ಯನಿಗೆ ಕುಂಜಲಗೇರಿ ಗ್ರಾಮದ ಚೊಟ್ಟೇರ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ, ಇವನ ತಮ್ಮ ಕಾರಿಚ್ಚನಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಮಾಡು ಗ್ರಾಮದ ಮಾತಂಡ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಲಿಂಗರಾಜನು ಕೊಡಿಸಿದನು.**

ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯ

ಮುಖ್ಯ ದಿವಾನನಾಗಿದ್ದ ಲಿಂಗರಾಜನು 1811ರಲ್ಲಿ ರಾಣಿ ದೇವಮ್ಮಾಜಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ತಾನೇ ಕೊಡಗಿಗೆ ರಾಜನಾದನು. ಇವನನ್ನು ರಾಜನಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲು ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಸಮ್ಮತಿಸದಿದ್ದರೂ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ.

1681ರಲ್ಲಿ ಮುದ್ದುರಾಜನು ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ 1709ರವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದನು. ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನು 1812ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪುನಹ ಕಟ್ಟಲು ಸುರುಮಾಡಿ 1814ರಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಿದನು.

ಇದಲ್ಲದೆ ದೊಡ್ಡ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನನ್ನು ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚೆಲೋದಾದ ಗದ್ದಿಗೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಮಡಿಕೇರಿ ಕೋಟೆಯ ಮುಂದೆ ಓಂಕಾರೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾದ ಒಂದು ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು.

ತಾನು ಸತ್ತರೆ ಮಗನಾದ ಚಿಕ್ಕ ವೀರರಾಜನಿಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿ ತನ್ನ ಮುಖ್ಯ ದಿವಾನನಾಗಿದ್ದ ಚವುರೀರ ಕಾರ್ಯಪ್ಪನಿಗೆ ಲಿಂಗರಾಜನು ಹೇಳಲು, ಚಿಕ್ಕವೀರರಾಜನು ಹುಡುಗನಾಗಿಯೂ ರಾಜನೀತಿ ತಿಳಿಯದವನಾಗಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಪ್ಪನು ನಿರಾಕರಿಸಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ರಾಜನು ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ತನ್ನನ್ನು ಗುಂಡು ಹೊಡೆಯಲು ಬಂದದ್ದಾಗಿ ಕಾರ್ಯಪ್ಪನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಹೊರಿಸಿ ಉಡುವತ್ತು ಮೊಟ್ಟೆಯ ಹತ್ತಿರ ಸಿದ್ಧಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಬೆಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ಇವನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಲೆಯರ ಜಾತಿಗೆ ತಳ್ಳಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಕಾರ್ಯಪ್ಪನು ಸಿಲುಬೆಯಲ್ಲಿ 15 ದಿವಸ ಜೀವಂತನಾಗಿದ್ದು, "ನಾನ್ ಆಲ್‌ಕ್ ಮದ್ದ್ ಕೆಟ್ಟುವದ್ ಬುಟ್ಟಿತ್ ಅಂಗರೆಕ್ ಮದ್ದ್ ಕೆಟ್ಟ್‌ನ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟನು. ಇವನ ಹೆಂಡತಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಅಣ್ಣ ಪಟ್ಟಮ್ಮಾಡ ಚೆಟ್ಟಿಚ್ಚ ದಿವಾನನ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದ ಳೆಂದು, ಇವನನ್ನು ಮೂರು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಶೆರೆಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಕಾರ್ಯಪ್ಪ ದಿವಾನನ ಹೆಂಡತಿಯು ಆರು ದಿವಸದವರೆಗೆ ಮಡಿಕೇರಿ ಹತ್ತಿರ ಶಿಕಾರಿ ಉಕ್ಕುಡದಲ್ಲಿದ್ದವಳು ಅನ್ನ ನೀರು ಮುಟ್ಟದೆ ಸತ್ತು ಹೋದಳು. ಚೆಟ್ಟಿಚ್ಚ ದಿವಾನನು ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರೂ ಶೆರೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಭೇದಿ ಕಾಯಿಲವು ಹಿಡಿದು ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತುಹೋದನು.

ಲಿಂಗರಾಜನು 1820ರಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಹೋದನು. ಇವನ ರಾಣಿಯು ಸತಿಯಾಗಿ ಸತ್ತಳು. ಇವಳು ಕಾಂತಮೂರ್ನಾಡು ಪಳಂಗಡ ಅಪ್ಪಣ್ಣನ ದೇವಕ್ಕನೆಂಬ ಮಗಳು. ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನನ್ನು ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳದ ಹತ್ತಿರವೇ ಮಡಗಿ, ಇವರ ಮಗನಾದ ಚಿಕ್ಕ ವೀರರಾಜನು ದೊಡ್ಡ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರನಿಗೆ ಲಿಂಗರಾಜನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದ ರೀತಿಯೇ ಗದ್ದಿಗೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು.

ಲಿಂಗರಾಜನು ರಾಜ್ಯಭಾರಕಾರ್ಯ ಪ್ರವೀಣನು. ಇವನು ಮಾಡಿದ ಮುಲ್ಕಿ ಏರ್ಪಾಡು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜನಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ ಒಂದು ಆರನೆ ಪಾಲಿಗೆ ಹಕ್ಕಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಹತ್ತನೆ ಪಾಲು ಕಂದಾಯವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಭೂಮಿ ಬಾಣೆಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅಳತೆ ಮಾಡಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕಳುಹಿಸಿದಾಗಿಯೂ ಈ ಜನರು ಕಲ್ಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಹೂಣುವಾಗ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರಾಗಿಯೂ ಹೇಳುವರು.

"ಇಟ್ಟ ಕಲ್ಲ್ ಪೊರಿಕೇಂಗಿನೊ, ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲ್ ಇಡೇಂಗಿನೊ, ಅದ್‌ರ್ ನೀಕಿ ಕದ್‌ರೆಡಿಕೇಂಗಿನೊ ಕೆಜ್ಜತೇಂಗಿ–ಕಲ್ಲ್ ಕಾವೇರಿ ಪಿಲ್ಲ್ ಭೂಮಿಯಾಣೆ, ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಂಡಾಣೆ, ಪಾಲೇರಿ ಒಡೆಯಂಡಾಣೆ, ಅವಂಡ ಮಣ್ಣ್ ಮನಸ್ಥಾನತ್ ಉಪ್ಪ್‌ಬೆಚ್ಚ ನೆಲಪೋಲೆ ಉಳ್ಳಿಪೊರಿಚ ಕಳಪೋಲೆ ಆಯಿತ್ ಅಂಬೇ ತುಂಬೇ ಮೊಳತ್ ಪೋಕು"

ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನು ಮಾಡಿದ ಹುಕುಂ ನಾಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇವನು ಪ್ರಜಾಕ್ಷೇಮ ಚಿಂತಕನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಚಿಕ್ಕ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯ

ತಂದೆ ಸಾಯುವಾಗ ವೀರರಾಜನು 20 ವಯಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗನು. ಇವನು ಮೂರ್ಖನು, ಹೇಡಿಯು ಮತ್ತು ಕಾಮಿಯು. ಇವನು ಮಾಡಿದಂಥ ಪ್ರಜಾಹಿಂಸೆಯು ಇಷ್ಟಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನಾದರೂ ಬಿಡದೆ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು. ಕೆಲವು ಚರಿತ್ರಕರು ಇವನನ್ನು ಹುಚ್ಚನೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಇವನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯು ಬೆಪ್ಪುನಾಡು ಕುಂಜಲಗೇರಿ ಗ್ರಾಮದ ಮುಕ್ಕಾಟಿರ ಕುಟ್ಟಯ್ಯನ ಮಗಳು. ತನಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಮದುವೆಯಾದವಳೇ ಆಗಲಿ ಮದುವೆಯಾಗದವಳೇ ಆಗಲಿ ತನಗೆ ಮನಸಿಗೆ ತೋರಿದ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೆತ್ತಿರುವ ಹೆಂಗಸರ ಮೊಲೆ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನು ಮಾಡುವ ದುರಾಚಾರಕ್ಕೆ ಕುಂಟ ಬಸುವನೆಂಬ ಮಂತ್ರಿಯು ಹಿಮ್ಮತ್ತುದಾರನಾಗಿದ್ದನು.

ಕುಂಟ ಬಸುವನು ಹಜಾಮ ಜಾತಿಯವನೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಇವನು ಲಿಂಗರಾಜನ ನಾಯಿ ನೋಡುವ ಚಾಕರಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಜಮೆದಾರನಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಮಂತ್ರಿಯಾದನು.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸರಕಾರವು ಈ ರಾಜನು ಮಾಡುವ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಪದೇ ಪದೇ ಆಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇವನು ತನಗೆ ಮನಸು ಬಂದದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು.

ಅಮ್ಮತ್ತಿನಾಡು ಬೋಂದದ ಮುಕ್ಕಾಟಿರ ಅೈಪ್ಪಣ್ಣನೆಂಬುವನಿಗೆ ಲಿಂಗ ರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನು ಲಿಂಗಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಸಿ ಚನ್ನ ಬಸುವನೆಂಬ ಹೆಸರು ಹಾಕಿ, ತನ್ನ ಮಗಳು ದೇವಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಹೆರವನಾಡು ಅಪ್ಪಂಗಳದಲ್ಲಿ ಜಹಗೀರು ಕೊಟ್ಟು ಇರಿಸಿದ್ದನು. ಈ ಚನ್ನಬಸುವನು ಪಿತಲಾಟ ಗಾರನೆಂದು ರಾಜನು ತಿಳಿದು, ದೇವಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಚನ್ನ ಬಸುವನ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಬಿಡದೆ ಎಂಟು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಪಹರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಆದರೆ 1832ರಲ್ಲಿ ಈ ಚನ್ನಬಸುವನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಸಮೇತರಾಗಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಮರೆಬಿದ್ದನು. ಚನ್ನಬಸುವನೂ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ರಾಜನ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದ್ದು ಸಲ್ಲದ್ದು ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲದೆ ತಂಗಿಯಾದ ದೇವಮ್ಮಾಜಿಯನ್ನು ಕೂಡಿ ನಡಿಯಬೇಕಾಗಿ ರಾಜನು ಹಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ರಾಜನು ಕ್ರೂರನು ಮತ್ತು ಕಾಮಾತುರನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಇವರು ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನು ನಿಜವೆಂದು ನಂಬಿಕೊಂಡರು.

ರಾಜನು ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಬಾವನನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಬಿಟ್ಟರೆ ಇವರನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟಾನೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆ ಯಿಂದ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ.

ವೀರರಾಜನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಶತ್ರುಗಳ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ತೊಡಗಿದನು.

ಕ್ರೂರ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನಡಿಸಬಾರದಾಗಿಯೂ, ಕೊಲೆಪಾತಕಗಳನ್ನು ನಡಿಸಿದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿಯೂ ಪದೇ ಪದೇ ವಾಗ್ದಂಡನೆ ಮಾಡಿದರೂ ರಾಜನು ಗಮನಿಸದೆ ಮನಸೋ ಇಚ್ಚೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಇವನ ಕ್ರೂರಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ನಾಗಪುರದ ರೆಸಿಡೆಂಟಾಗಿದ್ದ ಗ್ರೆಹ್ಯಾಂ ಎಂಬುವನನ್ನು ರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಇತ್ತರು.

1833ರಲ್ಲಿ ತಲಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಕನಾಗಿದ್ದ ದಾರಾಸೇಟ್ ಎಂಬ ಪಾರ್ಸಿಯನ್ನೂ ಮಲಬಾರಿನ ಕಲೆಕ್ಟರ ಶಿರಸ್ತೆದಾರನಾಗಿದ್ದ ಕುಲ್‌ಪುಟ್ಟಿ ಕರ್ನಾಕರ ಮೇನ್ನನ್ನೂ ಸಹ ರಾಯಭಾರಿಗಳಾಗಿ ಗ್ರೆಹಾಂ ಕೊಡಗು ರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ರಾಜನು ಕರ್ನಾಕರ ಮೇನನ್ನನು ಕೈದಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಬಾವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಹೊರತು ಇವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಎರಡು ಕಡೆಯವರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾದರು.

ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಕೊಡಗನ್ನು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ ಮುತ್ತಿದ್ದರು. ಪೂರ್ವರಿಂದ ಒಂದು ಸೈನ್ಯವು ಹೆಬ್ಬಾಲೆಗಾಗಿಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ಸೈನ್ಯವು ರಂಗಸಮುದ್ರಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಉತ್ತರದಿಂದ ಒಂದು ಸೈನ್ಯವು ಶನಿವಾರಸಂತೆಗಾಗಿಯೂ, ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ ಒಂದು ಸ್ಯೆನ್ಯವು ಹೆಗ್ಗಳಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಒಂದು ಸೈನ್ಯವು ಸುಳ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೂ ನುಗ್ಗಲು ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು.

ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಕೊಡಗು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ರಾಜನು ನಾಲ್ಕುನಾಡು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡನು.

ಹೆಬ್ಬಾಲೆ ಗಡಿಯನ್ನು ನೂರು ಮಂದಿ ಮಹಮ್ಮದಿಯರು ಕಾದಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕೊಡಗ ಕಾರ್ಯಕಾರನೂ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಕೊಡಗರು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರು. ಇವರು ಇಂಗ್ಲೀಷರೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲಾರದೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದ್ದರು. ರಂಗಸಮುದ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಸೈನ್ಯವು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊಡಗರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗಲು ಮುಂದರಿಸಿತು. ಉತ್ತರದಿಂದ ಬಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸೈನ್ಯವು ಹಾರಂಗಿ ಹೊಳೆ ಬಳಿ ಮಾತಂಡ ಅಪ್ಪಚ್ಚನ ಕೈಕೆಳಗಿದ್ದ ಕೊಡಗರ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಸೋತು ಶನಿವಾರಸಂತೆ ಕಡೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿತು. ಹೆಗ್ಗಳಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಸೈನ್ಯವು ಮುಂದರಿಸಲಾರದೆ ಗಟ್ಟದ ಕೆಳಗಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ತು. ಸುಳ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಸೈನ್ಯವು ಕೊಡಗರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಸೋತು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋಯಿತು.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ವೀರರಾಜನು ಇಂಗ್ಲೀಷರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ರಾಜಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾಗಿ ತನ್ನ ನಾಲ್ಕು ದಿವಾನರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಣಯ್ಯನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. 1834ನೇ ಇಸವಿ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಾರೀಕು 5ರಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಾರಂಡ ಬೋಪಣ್ಣ ದಿವಾನನು 400 ಜನ ಕೊಡಗರು ಸಮೇತ ಲೆಫ್ಟೆನೆಂಟ್ ಕರ್ನಲ್ ಫ್ರೇಜರನ್ನು ಕುಶಾಲ್‌ನಗರದಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಆದುದರಿಂದ ಕುಶಾಲ್‌ನಗರಕ್ಕೆ ಫ್ರೇಜರ್‌ಪೇಟೆಯೆಂದು ಹೆಸರು ಹಾಕಿದರು.

ಮಾರಣೆ ದಿವಸ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಮಡಿಕೇರಿ ಕೋಟೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಕೊಡಗು ರಾಜನ ಬಾವುಟವನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಮ್ಮ ಬಾವುಟವನ್ನು ಏರಿಸಿದರು.

ಇಂಗ್ಲಿಷರು

ಚಿಕ್ಕವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನ ಅನೇಕ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಭೂತನಾದ ಕುಂಟಬಸುವನು

ಈ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಹ ಕಾರಣನೆಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷರು ನೆನಸಿ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದು ಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ 1,000 ರೂಪಾಯಿ ಇನಾಂ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ನಾಲ್ಕುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಇವನನ್ನು ಆಗಿನ ಕಗ್ಗೋಡುನಾಡು ಕಚೇರಿವರೆಗೆ ಹಿಡಿದು ತಂದರು. ಇವನು ಅಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ರಾಜನು ಇವನನ್ನು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟನೆಂದೂ ಹೇಳುವರು.

ಮಿಕ್ಕ ಮೂವರು ದಿವಾನರಾದ ಚೆಪ್ಪುಡಿ ಪೊನ್ನಪ್ಪ, ಅಪ್ಪಾರಂಡ ಬೋಪಣ್ಣ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಣಯ್ಯ ಸಹ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕರು.

ಆಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ದಿವಾನರನ್ನೂ ಕೊಡಗು ದೇಶದ ತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನೂ ಕರೆಸಿ ಕೊಡಗು ದೇಶದ ಮುಂದಿನ ಆಡಳತೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಏನು ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆಂದು ಕೇಳಿದಲ್ಲಿ, ಕೊಡಗರೆಲ್ಲರೂ ಕೊಡಗನ್ನು ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರವೇ ಆಳಬೇಕಾಗಿಯೂ, ರಾಜನನ್ನು ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಡಬೇಕಾಗಿಯೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ ರಾಜನನ್ನು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿಡಲು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇವನನ್ನು ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕಾಶಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟರು.

ತದನಂತರ ಕೊಡಗನ್ನು ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಇಸ್ತಿಹಾರನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು.

"ಕೊಡಗು ದೇಶದ ನಿವಾಸಿಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟಪಡುವುದರಿಂದ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರಿಂದ ಆಳಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ದೇಶವನ್ನು ಘನವುಳ್ಳ ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರದ ತಾಬೆಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಲು ಇಂಡಿಯ ದೇಶದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಸಾಹೇಬರವರು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ದೇಶದ ನಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ಪುನಹ ಸ್ವದೇಶೀ ರಾಜರ ಆಳಿಕೆಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿಯೂ, ಇವರ ಮುಲ್ಕಿ ಮತ್ತು ಮತ ಸಂಬಂಧವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಬಹುಮಾನದಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಡುವುದಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಇವರ ಭದ್ರತೆ ಸುಖ ಕ್ಷೇಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂತೋಷಪಡುವರಾಗಿಯೂ ಇದರ ಮೂಲಕ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಮಡಿಕೇರಿ **S(d), J. S. Fraser**

7ನೇ ಮೇ 1834 Lt. Col. and Political Agent

ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ವೀರರಾಜನಿಗೆ ಮಾಹೆಯಾನ 6,000 ರೂಪಾಯಿ ಪೆನ್‌ಷನ್ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವನು 1852ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗಳು ಗೌರಮ್ಮ ಸಮೇತ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋದನು.ಅಲ್ಲಿ ಗೌರಮ್ಮನು ಕ್ರೈಸ್ತಮತವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದಳು. ಆಗ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಮಹಾರಾಣಿಯು ಅವಳಿಗೆ ಧರ್ಮಮಾತೆಯಾಗಿ ನಿಂತು ವಿಕ್ಟೋರಿಯ ಗೌರಮ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು.

ದೊಡ್ಡ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನು ತನ್ನ ಮಗಳು ದೇವಮ್ಮಾಜಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಂಥ 6,80,000 ರೂಪಾಯಿಗೆ ತಾನೇ ಹಕ್ಕುದಾರನೆಂದು ವೀರರಾಜನು ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರದ ಮೇಲೆ ದಾವೆ ಹಾಕಿ ಸೋತು ಹೋದನು. ಇವನು ಪುತ್ರಸಂತಾನವಿಲ್ಲದೆ, 1864ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೇಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತುಹೋದನು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಇಕ್ಕೇರಿ ರಾಜವಂಶವು ಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಕೊಡಗನ್ನು ಆಳುವುದಕ್ಕೆ ಸುರು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಕರ್ನಲ್ ಫ್ರೇಜರೇ ಕೊಡಗಿನ ಮೊದಲಿನ ಕಮಿಶರರಾದರು. ಈತನು ಕೊಡಗಿನ ಪೂರ್ವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಆಗ ಕೊಡಗಿನ ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಆಗಿದ್ದ ಲೆಫ್ಟೆನೆಂಟ್ ಲಿ ಹಾರ್ಡಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಇಸ್ತಿಹಾರನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿ ಕೊಡಗು ದೇಶದಲ್ಲಿ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮನ್ನ ಮಾಡಿದನು.

ಅಯ್ಯಾ,

ಹಸುಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಎತ್ತುಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಆಹಾರ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಕುಯುವುದು ಕೊಡಗು ದೇಶದ ಜನರ ಧರ್ಮ ಸಂಬಂಧವಾದ ಭಕ್ತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ನೋವು ಮಾಡುತ್ತದೆಂದು ವಿಚಾರತ್ವೇನ ತಿಳಿದು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ದೇಶದ ಯಾವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಯುರೋಪಿಯನ್ನರಾಗಲೀ, ಸ್ವದೇಶಿಯನ್ನರಾಗಲೀ ಇಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳೋಣಾಗಿದೆ.

ಮಡಿಕೇರಿ **S(d), J. S. Fraser Lt. Col.**

16ನೇ ಜನವರಿ 1835 And Commissioner

ಈ ಕಾಗದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಸನ್ 1835ನೇ ಇಸವಿ ಜನವರಿ 18ನೇ ತಾರೀಕಿ ನಲ್ಲಿ ಲೆಫ್ಟೆನೆಂಟ್ ಕರ್ನಲ್ ಪ್ರೇಜರ್ ಸಾಹೇಬರವರ ದಸ್ಕತ್ತಿನೊಡನೆ ಇಸ್ತಿಹಾರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸಿದರು.

ಕೊಡಗು ರಾಜನು ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು, ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪ ಅಪರಂಪರನೆಂಬ ಸನ್ಯಾಸಿ ವೇಷದಾರಿಯು, ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಕೊಡಗನ್ನು ಮುತ್ತಿದಾಗ ಇವನು ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಡನೆ ಇದ್ದನೆಂತಲೂ, ಇವನು ದೊಡ್ಡ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯನ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಾಜಿಯ ಮಗನಾದ ವೀರಪ್ಪನೆಂತಲೂ ವರ್ತಮಾನವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಇವನು ಪುನಹ 1835ರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಕೊಡಗು ದೇಶವನ್ನು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಶಿಷ್ಯರು ಅಪರಂಪರನೇ ವೀರಪ್ಪನೆಂತಲೂ ಇವನು ಕೊಡಗು ದೇಶದ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನೆಂತಲೂ ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸಿದರು. ಇವನನ್ನು ದಿವಾನ ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಣಯ್ಯನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸನೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದುದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಣಯ್ಯನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿಖಾನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟರು.

ದಿವಾನ ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಾಣಯ್ಯನ ತಮ್ಮನು ಮತ್ತು ಅಪರಂಪರನು ಸುಳ್ಯದಲ್ಲಿ ದಂಗೆ ಎದ್ದು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಖಜಾನೆಯನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗು ದೇಶದ ಗೌಡುಗಳು ಮತ್ತು ಶಿವಾಚಾರದವರು ಅಪರಂಪರನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ದಂಗೆ ಏಳಲು ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಕೊಡಗರು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಗಾಬರಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲವೂ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಬಂದು ಅಪ್ಪಾರಂಡ ಬೋಪಣ್ಣ ದಿವಾನನು ಈ ಕಾಟಕಾಯಿಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

ಇದಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸರಕಾರವು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, ಮಂಗಳುರು ಖಜಾನೆ ಲೂಟಿಯಲ್ಲಿ ದಂಗೆಕೋರರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ 20,000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಾಟಕಾಯಿಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿದವರಿಗೆ ಬಟವಾಡೆ ಮಾಡಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಕೊಡಗರು ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಮ್ಮತಿಸದಿದ್ದರಿಂದ, ಜಹಗೀರು, ಉಂಬಳಿ, ಪೆನ್‌ಷನ್ ಪದಕ ಸಹ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವು.

ಈ ಕಾಟಕಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನವರು ವಿಶೇಷವದ ಧೀರತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ರೆಂದು ಆಗ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಮಿಶರನಾಗಿದ್ದ ಕರ್ನಲ್ ಮಾರ್ಕ್ ಕಬ್ಬನ್ ಸಾಹೇಬರು ಇಂಡ್ಯಾ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ 1837ನೇ ಇಸವಿ ಮೇ ತಾರೀಕು 9ರಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿದೆ.

ಸುಬೇದಾರ ಕೊರವನ ಬಿದ್ದೈಯ್ಯ.
ಮಾಜಿ ಸುಬೇದಾರ ಮಂಡೇಪಂಡ ಮೊಣ್ಣೈಯ್ಯ, ಚೆಂಬೆಬೆಳಿಯೂರು.
ಸುಬೇದಾರ ಮಾತಂಡ ಅಪ್ಪಚ್ಚು.
ಮಾಜಿ ಸುಬೇದಾರ ಕೊಲ್ಲಿರ ಅಚ್ಚೈಯ್ಯ.
ಮಾಜಿ ಸುಬೇದಾರ ಪೊರಿಕೆರ ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ.
ಮಾಜಿ ಸುಬೇದಾರ ಕರಿನೆರವನ ಮುದ್ದೈಯ್ಯ.
ಮಾಜಿ ಸುಬೇದಾರ ಚಟ್ಟೋಳಿ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ.
ಜಹಗೀರ್‌ದಾರ ಚಾಬೂಮಿಯ.
ಹಜೂರ್ ಮುನಿಷಿ ಮಂಡೇಪಂಡ ತಿಮ್ಮೈಯ್ಯ, ಚೆಂಬೆಬೆಳಿಯೂರು.
ಹಜೂರ್ ಮುನಿಷಿ ಬಿಟ್ಟಿಯಂಡ ನಂಜಪ್ಪ,
ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿ ಮುನಿಷಿ ಐಚೆಟ್ಟಿ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ.
ಮಾಜಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಮಡೆಯನ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ.
ಮಾಜಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಕೊಳುವನ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ.
ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ತಾತಪಂಡ ಸುಬ್ಬೈಯ್ಯ.
ಮಾಜಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಮಂಡೇಟಿ ಸುಬ್ಬೈಯ್ಯ.
ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಕೋಚನ ದೊಡ್ಡೈಯ್ಯ.
ಮಾಜಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಮುಕ್ಕಾಟಿ ನಂಜಪ್ಪ, ಕುಂಜಲಗೇರಿ.
ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಅಜ್ಜಿಕುಟ್ಟಿ ಕಾಳೈಯ್ಯ.
ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಕಾರಿ ಸುಬ್ಬೈಯ್ಯ.
ಮಾಜಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಗುಡ್ಡಾಂಡ ಚಿಟ್ಟಿ, ನಾಂಗಾಲ.
ಮಾಜಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ನಾಟೋಳನ ನಂಜಪ್ಪ, ಕಡಿಯತ್ತೂರು.
ಮಾಜಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಕಲ್ಲುಮಾಡ ಸುಬ್ಬೈಯ್ಯ.
ಮಾಜಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಮುಕ್ಕಾಟಿರ ಅಚ್ಚೈಯ್ಯ, ಮೂರ್ನಾಡು ಬಾಡಗ.
ಮಾಜಿ ಜಮೇದಾರ ಚಾರಿಮಂಡ ಉತ್ತೈಯ್ಯ.
ಬಳ್ಳಾರಪಂಡ ಮುತ್ತಣ್ಣ.
ತೋಟೆರ ಮಾದು.
ಇಟ್ಟಿರ ಮಂದಪ್ಪ, ಅಂಜಿಗೇರಿನಾಡು.
ಕಂಜಿತಂಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ.
ಪಟ್ಟಮಾಡ ಸೋಮೈಯ್ಯ.
ಅಣ್ಣಡಿ ತಿಮ್ಮೈಯ್ಯ.
ಮಾಳೆಂಡ ಮಾಣಿಚ್ಚ.
ಚುವಚಾಳಿ ಭೀಮು.
ಪಕ್ರೆ ಆಲಿ.
ಬಲ್ಲಚಂಡ ಪೊನ್ನಪ್ಪ.

ಕಾಟಕಾಯಿಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅಪರಂಪರನನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮೂವತ್ತು ವರುಷದ ನಂತರ ಖೈದಿಯಿಂದ ಬಿಟ್ಟರು. ಇವನು 1870ರಲ್ಲಿ ಸತ್ತುಹೋದನು.

1857ರಲ್ಲಿ ಹಿಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎದ್ದ ದೊಡ್ಡ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿ, ಕೊಡಗರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ರಾಜಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕತ್ತಿ ಕೋವಿ ಸಮೇತ 500 ಮಂದಿ ಕೊಡಗರು ಪಿರ್ಯಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕಾದಿದ್ದರು. ದಂಗೆಯು ಅಡಗಿದ ಮೇಲೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದರು.

ತದನಂತರ ಕೊಡಗು ಕಮೀಷರನಾಗಿದ್ದ ಜನರಲ್ ಕಬ್ಬನ್ ಸಾಹೇಬರು ಯುದ್ಧ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿರುವಂತಹ ಕೊಡಗ ವೀರನೊಬ್ಬನ ನಕ್ಷೆ ಸಮೇತವಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಬಿರುದಿನ ಮುದ್ರೆಯೊಡನೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಇಸ್ತಿಹಾರನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದರು.

"ಈ ಚಿಕ್ಕ ವೀರ ಜನಾಂಗದವರ ಉನ್ನತ ಲಕ್ಷಣವಾದ ಘನವನ್ನೂ, ರಾಜಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಧೀರತ್ವವನ್ನೂ ನೆನಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿಕೊಂಡು ಇಂಡ್ಯಾ ಸರಕಾರವು ನನ್ನಲ್ಲಿಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಬಾರದೆಂಬ ಕಾನೂನು ಈ ಪ್ರತಾಪವುಳ್ಳ ಕೊಡಗು ಜನರಿಗೆ ಲಗಾವು ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಎಲ್ಲರೂ ಅರಿಯುವಂತೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು ನನಗೆ ಸಂತೋಷಕರವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ"

(Sd.), M. Cubbon,

26th February 1861 — Commissioner

1920ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಆಯುಧದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಪುನಹ ಬದಲಾಯಿಸಿದಾಗ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಬಾರದೆಂಬ ಕಾನೂನು ಪೂರ್ವದಂತೆಯೇ ಕೊಡಗು ಜನರಿಗೆ ಲಗಾವು ಆಗಬಾರದೆಂದು, ಆಗ ಕೊಡಗಿನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಾಗಿದ್ದ ಎಫ್.ಎಲ್.ಬ್ರಿಗ್‌ಸ್ಟಾಕ್ ಸಾಹೇಬರು ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಬರೆದ ಮೇರೆ ಆಗ ಚೀಫ್ ಕಮಿಶನರಾಗಿದ್ದ ಎಚ್. ವಿ. ಕಾಬ್ ಸಾಹೇಬರು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿಸಿದರು.

೨. ಕೊಡಗರ ಪದ್ಧತಿ

ಹುಟ್ಟುವುದು

ಹೆರುವುದು : ಕೊಡಗತಿಯು ಹೆತ್ತ ಒಡನೆ ಜೀವವಿರುವ ಗಂಡು ಮಗುವಾದರೆ ಒಂದು ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಬೇಕು. ಅರಳಿಲೆಯ ದಂಟಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಅಂಬು ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಮಗುವಿನ ಕೈಗೆ ಹಿಡಿಸಬೇಕು. ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಾದರೆ "ತಳಿಯಮಣಿ" ಹೊಡಿಯಬೇಕು.

ಮಗುವನ್ನು ಮೀಯಿಸಿ ಆದ ಒಡನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಲ್ಲ ತುಪ್ಪ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಮೆಣಸನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ "ಬೆಲ್ಲ ಅಲಿವನ್ನಕ್ಕೆ ಅಲಿ; ನೆಯ್ ಉರುವನ್ನಕೆ ಉರ್; ಮಳುವನ್ನಕೆ ತಂಪಾಯಿತಿರ್" ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಿನ್ನಿಸಬೇಕು.

ಸೂತಕ : ಹೆತ್ತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ 7 ದಿವಸ ಸೂತಕವಿರುತ್ತದೆ. ಸೂತಕವಿದ್ದರೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಬಹುದು; ಹುತ್ತರಿ ಮತ್ತು ಕೈಲ್ ಪೊಳ್ದ್ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ "ಮಂದು"ಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲೂ ಕುಣಿಯಲೂಬಹುದು. ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹೋಗಕೂಡದು. 7ನೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಶುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು. 12ನೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸುವುದುಂಟು. ಬಾಳಿಕೆ ಹೋದ ಹೆಂಗಸು ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆತ್ತರೂ ಇತರ ಮನೆಯವಳಾದ ಹೆಂಗಸು ಹೆತ್ತರೂ ಹೆತ್ತ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸೂತಕವಿದ್ದರೂ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಸ್ಥರಿಗೆ ಈ ಸೂತಕ ವ್ಯಾಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವಳ ಸೂತಕವು ಅವಳ ಬಾಳಿಕೆ ಮನೆಯ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಸರು : ಹನ್ನೆರಡನೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಮಗುವಿಗೆ ಹೆಸರನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಈ ದಿವಸ ತಾಯಿಯು ಮತ್ತು ಮಗುವು ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಮಗುವನ್ನು ತೊಟ್ಲಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಇದುವರೆಗೆ ಮಗುವನ್ನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮುಚ್ಚಳ ಮುಂತಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಹಾಕುವರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಹೊಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಯಿದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು 12 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಹಾಕಿರಬೇಕು.

ಮಗುವನ್ನು ತೊಟ್ಲಿಗೆ ಹಾಕುವ ಮೊದಲು, ಗಂಡಾದರೆ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ, ಕೈಗೆ ಮತ್ತು ಕಾಲಿಗೆ, ಹೆಣ್ಣಾದರೆ ಕೈಗೆ ಮಾತ್ರ ಕರಿ ದಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ದೀಪಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ಒಂದು ಮುಕ್ಕಾಲಿ ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಣ್ಣೆ, ತೆಂಗಿನೆಣ್ಣೆ, ಹಸುವಿನ ತುಪ್ಪ ಅಥವಾ ಕೈಯೆಣ್ಣೆ ದೀಪ ಮಡಗಿ ಕತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಗುವಿನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಕತ್ತಿಯನ್ನೂ ಮೂರು ವೀಳ್ಯದೆಲೆಗಳನ್ನೂ ದೀಪದ ಹತ್ತಿರ ಇಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ತೊಟ್ಟಿಕಲ್ಲಿನ ಗುಂಡುಕಲ್ಲನ್ನು ತೊಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ "ಕಲ್ಲಾಯುಷ್ಯಾಯಿತ್ ಬದ್‌ಕ್" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮೂರು ದಪ ತೊಟ್ಟಿ ನಲ್ಲಿಯೂ, ಮೂರು ದಪ ನೆಲದ ಮೇಲೂ, ಮೂರು ಮೂರು ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಅಥವಾ ಕನ್ಯೆಯರು ಉರುಳಿಸಿ, ಮಗುವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಯಾವ ಹೆಸರನ್ನು ಹಾಕಬೇಕೋ ಆ ಹೆಸರಿನಿಂದ "ಲೈಯ್ಯಣ್ಣ, ಲೈಯ್ಯಣ್ಣ* ಪಾಲ್ ಕೂಳುಂಬಕ್ ಏಳ್" ಎಂದು ಹೇಳುವರು.

ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗದ್ದರಿಂದಲೂ, ಮಾಡಿದರೂ ನ್ಯಾಯವಾದ ಅರ್ಥ ಕೊಡದೆ ಇರುವುದರಿಂದಲೂ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೊಡಗು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

*** ಹೆಸರು ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಕೊಟ್ಟುದಾಗಿದೆ.**

ಆಮೇಲೆ ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ 'ಪೆರೆಯನ್ನು' (ಹಾಲಿನ ಕೆನೆ) ಮಗುವಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಬೇಕು.

ಹೆತ್ತ ಒಡನೆ ಬಾಣಂತಿಯು ಆಭರಣಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಿಟ್ಟು 61 ದಿವಸದವರೆಗೆ ಆರೈಕೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು.

ನೀರು ತೆಗೆಯುವುದು : ಗಂಗೆ ಪೂಜೆ 61ನೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಹೆತ್ತ ಹೆಂಗಸು ಎಂದಿನಂತೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಮಡಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನುಟ್ಟು ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವಳು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇವಳಿಗೆ ನೀರು ಕಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಕಡಾಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಬಿಡಬೇಕು. ಆ ಕಡಾಯವನ್ನು ತಣ್ಣಗೆ ಮಾಡಿ "ಕಡಾಯತ್‌ರ ಅಡಿ ತಂಪಾನನ್ನಕೆ ನ್‌ಡ ಕೆಲ ತಂಪಾಡ್" ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಆಮೇಲೆ ಗಂಗೆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಾವಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು.

ಬಾವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾವಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಮೂರು "ತೋರಳೆ" ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ದಂಟು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಮಡಗಿ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಮೂರು ವೀಳ್ಯದೆಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಅಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಬಾವಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮೂರು ದಪ ಹಾಕಿ, ವೀಳ್ಯದೆಲೆಗಳನ್ನು ಮಗುಚದಂತೆ ಬಾವಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಬಾಣಂತಿ ಯಾಗಿದ್ದವಳು ಮೂರು ದಪ ಹಾಕಿ, ವೀಳ್ಯದೆಲೆಗಳನ್ನು ಮಗುಚದಂತೆ ಬಾವಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಬಾಣಂತಿಯಾಗಿದ್ದವಳು ಮೂರು ಬಗಸೆ ನೀರು ಕುಡಿದು ಎರಡು ಚೆಂಬುಗಳನ್ನು ನೀರು ತುಂಬಿಸಿ ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಒಂದಿಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಬಾಡೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ * ದೀಪಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹಿರಿಯರ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಇವಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಾವಿಯಿಂದ ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಕನ್ಯೆಯರು ಅಥವಾ ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಒಂದೊಂದು ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ನೀರು ತರಬೇಕು. ತಾಯಿಯು ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು ನೀರು ತರುವಾಗ ಮಗುವನ್ನು ಬಾಡೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ತಲೆ ಪೂರ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಮುಖಪೂರ್ತಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಲಗಿಸಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಊಟ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು.

61 ದಿವಸವಾದ ನಂತರ ನೀರು ತೆಗೆದು ಮಗುವು ಇದ್ದರೆ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದುಂಟು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಸರು ಹಾಕುವುದನ್ನು ನೀರು ತೆಗೆಯುವುದನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ವೈಭವದಿಂದ 61ನೇ ದಿವಸದಲ್ಲೇ ಮಾಡುವುದು ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿದೆ.

ಕುಞ್ಞೆರ್ರ ಕೈಕ್ ಪಣ ಕೊಡ್‌ಪ – ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು ಬಂದರೆ ಮಗುವಿಗೆ ಹಣ ಕೊಡುವುದುಂಟು.

ತೊಟ್ಟ್‌ಪಣ ಕೆಟ್ಟ್‌ವ (ಕಚ್ಚೆಪಣ ಕೆಟ್ಟ್‌ವ) – ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿಗೆ ಹಣ ಕೊಡುವಂಥ ನೆಂಟರು, ಆ ಮಗುವನ್ನು ತನ್ನ ಮಗನಿಗಾಗಲೀ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗಾಗಲೀ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿ, ಮಗುವಿನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಸಮ್ಮತಿಸಿದರೆ, ಮಗುವಿನ ಕೈಗೆ ಹಣ ಕೊಡುವುದರ ಬದಲಾಗಿ ತೊಟ್ಲಿನ ಹಗ್ಗಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಅಂಥ ಮಗುವನ್ನು ದೊಡ್ಡದಾದ ಮೇಲೆ ಅದೇ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ಬಾಲಲೀಲೆ

1. ಜೂವ, ಜೂವ, ಕುಞ್ಞಿಯೇ,
   ಕುಞ್ಞೆರಪ್ಪ ಬಪ್ಪಕ

*** ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆ ದೀಪ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು.**

ಕೊಟ್ಟಿ ತೆಂಗೆ ಕೋಂದಕ್ಕು–ಜೂ!

2. ಜೂವ ಃಪೂವ ಕುಞ್ಞಿಯೇ
ಕುಞ್ಞಿರಪ್ಪ ಬಪ್ಪಕ
ಚೆಪ್ಪ್ ವೊಲೆ ಕೋಂದಕ್ಕು–ಜೂ!

3. ಜೂವ ಃಪೂವ ಕುಞ್ಞಿಯೇ
ಕುಞ್ಞಿರಣ್ಣ ಬಪ್ಪಕ
ಚಿಟ್ಟೆ ಪಃಕ್ಕ ಕೋಂದಕ್ಕು–ಜೂ!

4. ಜೂವ ಃಪೂವ ಕುಞ್ಞಿಯೇ
ಕುಞ್ಞಿರಕ್ಕ ಬಪ್ಪಕ
ಚಟ್ಟಿ ಪುಃಟ್ ಕೋಂದಕ್ಕು–ಜೂ!

ಕುಟ್ರು ಕುಟ್ರು ತೋರೇಕ
ಎಚ್ಚಕ್ ಮಕ್ಕಳ ಪೆತ್ತಿಯ?
ನಾಲಂಜಿ ಮಃಕ್ಕಳ ಪೆತ್ತ
ಪೆತ್ತ ಮಕ್ಕಳೆಃಲ್ಲಿಯ?
ಕೊಂಬ್‌ಡ ಃಓಡಿಲ್ ಬೆಚ್ಚ
ಕಾಕೆ ಕೊಂಡೋಚೋ? ಪೋಕೆ ಕೊಂಡೋಚೋ?

---

1. ಕಾಕು ಕಃಕೇಕ
ಕಾಕೆರ ಃಮಂಗ್‌ಲ ಎಕ್ಕೇಕ?
ನಾಳೆ ಪೊಃಲಾಕ ನಾರಾಚೆ
ಕರ್ಕ್ಳಿ! ಃಕ್ಕ್ಳಿ!! ಕರ್ಕ್ಳಿ!!!

2. ಕಾಕು ಮಃಲ್ಲಕ
ಎಣ್ಣೆ ನಃಕ್ಕ ಚೆಣ್ಣಕ
ಕಾಕೆರ ಕುಞ್ಞಿ ಪೊಳೆ ಕುತ್ತ ಪೋಚಿ;
ಕ್‌ಡ್‌ವಃಡ ಕುಞ್ಞಿ ಪೊಳೆಮರಿಯ ಪೋಚಿ;
ನಂಗಡ ಕುಞ್ಞಿ ಮನೆಕ್ ಬಾತ್
ಕರ್ಕ್ಳಿ! ಃಕ್ಕ್ಳಿ!! ಕರ್ಕ್ಳಿ!!!

ತಪ್ಪಾಲಪ್ಪ! ತಃವ್ವಾಲ!
ತಪ್ಪ ಕುಡಿಕೇಲ್ ಎನ್ನುಂಡ್?
ಚಾಮಿಕ್ ಬೆಃಚ್ಚ ಪಾಲುಂಡ್
ನಾಕ್ ತಂದ್‌ರ್ ಕುಡ್‌ಚಿರುವಿ.
ತವ್ವ ಕುಡಿಕೇಲ್ ಎನ್ನುಂಡ್?
ಚಾಮಿಕ್ ಬೆಃಚ್ಚ ಮೋರುಂಡ್

ನಾಕ್ ತಂದ್‌ರ್ ಕುಡ್‌ಚಿರುವಿ.
ಚಿಣ್ಣಿಬೆರ ಚಿಂಡಾಣಿ
ಮೋದಿರ ಪೊನ್ನಾಣಿ
ನಡು ಬೆರ ನಾಣ್ಯೇಕ
ಕೋಟೆರ ಚಿಟ್ಟೇಕ
ಮೋರ್‌ಕ್ ಪೋಪ ಮುರುಟೇಕ

ಕೋಳಿ ಕುಞ್ಞಿ! ಕೋಳಿ ಕುಞ್ಞಿ!! ನಾಕೋರ್ ಪಾಟ್ ಪಾಡ್
ನಾನೆನ್ನತ ಪಾಟ್ ಪಾಡುವ, ಪಿಂಯೊ! ಪಿಂಯೊ!!

ಚೆಂಬ ಚೆಂಬ ಚೆಂಬೆಡ್‌ತ,
ಚೆಂಬಂಡ ಮಂದಿ ದುಡಿಯೆಡ್‌ತ,
ಮಾಣಿಕ ಮಂಡ ಮಣಿಯೆಡ್‌ತ,
ಬೊಳ್ಳಿ ಪಣಿಕ ತೆರೆಯೆಡ್‌ತ,
ಕಾಪಳ ಕುಟ್ಟಿ ಕೊಂಬೆಡ್‌ತ,
ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ ಕ್ಣ್ಣ ಕೋಲೆಡ್‌ತ,
ಪೂವಕ ಮೂಡಿ ತುಣಿಯೆಡ್‌ತ,
ನಾನೊರ್ ಚಟ್ಟುವ ಪುಟ್ಟೆಡ್‌ತ,
ಪಾಲ ಕಡಪಕ ಬುದ್ದೇ ಪೋಚಿ!

ತಟ್ಟಾಂಡಾಣೆಲ್ ತಾರ್ ಕೊಡಂದೆ
ಉದಿಯಾಂಡಾಣೆಲ್ ನೂರ್ ಕುದ್‌ರೆ
ಪಂಡೇತಜ್ಜಂಡ ಪಡೆ ಬಂದ ಕಾಲ
ಕಾಪ್‌ಲ್ ಕೋಳಿನ ಕಣ್ಣಿಯೂ ಕಾಚಿ
ಕಣ್ಣಿ ಕುಡಿಪಕ್ ಚೆಳ್ಳಿಕ್ ಪೋನ,
ಚೆಳ್ಳಿಲೊರ್ ಕೋಟಂಜಿ ಕಂಡ,
ಕೋಟಂಜಿ ತಳ್ಳುವಕ್ ಕೋಲ್‌ಕ್ ಪೋನ,
ಕೋಲ್‌ಲೊರ್ ತೇನ್‌ನ ಕಂಡ,
ತೇನ್‌ನ ಕೆತ್ತುವಕ್ ಮತ್ತ್‌ಕ್ ಪೋನ,
ಮತ್ತ್‌ಲೊರ್ ಚೋರೆನ ಕಂಡ,
ಚೋರೆನ ಕತ್ತುವಕ್ ಕೊಲ್ಲಿಕ್ ಪೋನ,
ಕೊಲ್ಲಿಲೊರ್ ಆಮೆನ ಕಂಡ,
ಆಮೆನ ಕೆಟ್ಟುವಕ್ ಬಳ್ಳಿಕ್ ಪೋನ,
ಬಳ್ಳಿ ಬಲಿಪಕ ಬರೆಕುತ್ತ ಬುದ್ದ.
ಬರೆ ಎನ್ನ ತಾತ್? ಮಣ್ಣ್ ತಾತ್,
ಮಣ್ಣೆನ್ನ ಮಾಡಿಯ? ಏರಿಕ್‌ಟ್ಟ,
ಏರಿಯೆನ್ನ ತಾತ್? ಪಿಲ್ಲ್ ತಾತ್,

ಪಿಲ್ಲೆನ್ನ ಮಾಡಿಯ? ಪಯ್ಯುಕ್‌ಟ್ಟ,
ಪಯ್ಯು ಎನ್ನ ತಾತ್? ಪಾಲ್ ತಾತ್,
ಪಾಲೆನ್ನ ಮಾಡಿಯ? ಪಟ್ಟಂಗೊಡ್'ತ,
ಪಟ್ಟೆನ್ನ ತಾತ್? ಪೂಂಗುರಿತಾತ್,
ಪೂಂಗುರಿ ಎಲ್ಲಿಯ? ಮಾವಿಕ್ ಕೊಡ್'ತ,
ಮಾವಿಯೆಂತ ತಾತ್? ಮೋವಳ ತಾತ್,
ಮೋವಳೆಲ್ಲಿಯ ? ಮಂಗ್'ಲ ಕೈಚಂಡ.!

ಬಾತವ್ವ ಬಾತವ್ವ ಬೋಜಕ್ಕ ಮೂಡಿ
ಕಾತ್ ಮಳೆಯಿಲ್ ನೆಲ್‌ಂದಂಡೆ ಬಾತ್॥

ಕಾಲ್‌ಲ್ ಕಾಸರ ಮಿನಿಮಿನಿ ಕಾಂಬ
ಬೋಳೆಲ್ ಅಡ್ಡಿಗೆ ಫಳಫಳ ಕಾಂಬ॥ ಬಾತವ್ವ ॥

ಅಪ್ಪಂಗ್ ಉಳ್ಳೊರ್ ಕುಪ್ಪಿಕಳ್ಳ್ ಕೋಂದ
ಕುಪ್ಪಿಕಳ್ಳ್ ಕೋಂದ ಕೊರಿಯೆರಚಿ ಕೋಂದ॥ ಬಾತವ್ವ ॥

ಮಕ್ಕಕ್ ಉಳ್ಳೊರ್ ಪಾಪುಟ್ಟ್ ಕೋಂದ
ಪಾಪುಟ್ಟ್ ಕೋಂದ ಕೋಳಿ ಕರಿ ಕೋಂದ॥ ಬಾತವ್ವ ॥

ಮದುವೆ

ಹುಡುಗನು ಮತ್ತು ಹುಡುಗಿಯು ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿರತಕ್ಕಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಾದ ಮೇಲೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುವರು. ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ "ಕೊದಿ ಮಂಗ್'ಲ" ಮಾಡುವುದೂ ಉಂಟು.

ಕನ್ನಿಮಂಗ್'ಲ, ಕೂಡಾವಳಿ ಮಂಗ್'ಲ, ಕುತ್ತಿಕ್ ನಿಪ್ಪದ್ (ಒಕ್ಕಪರಚೆ), ಪಚ್ಚಡಕ್ ನಡಪದ (ಮಕ್ಕಪರಚೆ), ನರಿಮಂಗ್'ಲ, ಕೆಮ್ಮಿಕುತ್ತಿ ಮಂಗ್'ಲ, ಬಾಳೆಕ್ ಮಂಗ್'ಲ ಎಂಬ ಏಳುತರದ ಮದುವೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಮುಹೂರ್ತವು ಉಂಟು.

ಹುಡುಗಿಗೆ ಕನ್ನಿಮಂಗ್'ಲ, ಕುತ್ತಿಕ್ ನಿಪ್ಪದ್, ಪಚ್ಚಡಕ್ ನಡಪದ್, ನರಿಮಂಗ್'ಲ ಮತ್ತು ಪೈತಾಂಡೆಕೆಳಪದ್ ಎಂಬ ಐದು ತರದ ಮದುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಹೂರ್ತ ವುಂಟು. ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಕೆಮ್ಮಿಕುತ್ತಿ ಮಂಗ್'ಲ ಮತ್ತು ಬಾಳೆಕ್ ಮಂಗ್'ಲ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕೂಡಾವಳಿ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಮುಹೂರ್ತವಿಲ್ಲ.

ಕನ್ನಿಮಂಗ್'ಲ

ಕನ್ಯೆಯಾಗಿರುವ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಿಮಂಗ್'ಲವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಜಾತಕ ನೋಡುವುದು : ಗಂಡಿಗೂ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಜಾತಕಗಳಿದ್ದರೆ, ಸರ್ವ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಜಾತಕಗಳನ್ನು ನೋಡುವರು. ಗಂಡಿನ ಜಾತಕವನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜಾತಕವನ್ನು ಗಂಡಿನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಕೇಳಕೂಡದು.

ಜಾತಕ ನೋಡಿ "ಒತ್ತ್ ಬುದ್ದತೇಂಗಿ" (ಸರಿ ಬಿದ್ದಲ್ಲಿ) ಮದುವೆ ಮಾಡುವರು.

ಹೂವು ತೆಗೆಯುವುದು : ಜಾತಕವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೂವು ತೆಗೆಯುವುದುಂಟು. ಇದರ ಕ್ರಮವು ಒಂದೊಂದೂ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ತರಹವಿರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೂ ಕೆಂಪು ಹೂವು ತೆಗೆದರೆ ಕೆಟ್ಟದೆಂದೂ, ಬಿಳಿ ಹೂವು ತೆಗೆದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ದೆಂದೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವರು.

ರಾಶಿ ಮಡಗುವುದು : ಜಾತಕವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಹುಡುಗನ ಮತ್ತು ಹುಡುಗಿಯ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಣಿಯನಿಂದ ನೋಡಿಸುವರು. ಕಣಿಯನ ಹೇಳಿಕೆಯ ಮೇರೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದೂ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದೂ ಉಂಟು.

ಮದುವೆ ಮಾಡುವ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಕಂಡವುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದೆ "ಮನ ಒತ್ತತ್ತೇಂಗಿ ಗಣ ಒತ್ತತ್" ಎಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದು ಸರ್ವ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಪೊಣ್ಣ್ ಪರೆಯುವದ್ : ತಕ್ಕಂತ ಹುಡುಗಿಯು ಇರುವಂಥ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಗಂಡಿನ ಮನೆಯವನೊಬ್ಬನ ಜೊತೆಗೆ ಅರುವನನ್ನು (ಅರುವ ಎಂದರೆ ಅರಿತವ, ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವ, ಹುಡುಗನ ಮನೆಯವರಲ್ಲದೆ ಹತ್ತಿರ ಮನೆಯವರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಿರಬೇಕು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇದು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಕುಳಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕುಳದವರು ಅರುವರಾದರೆ ಆ ಕುಳಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನ ಕುಳವು ಅರುವನಾಗಬೇಕು) ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕೊಡುವ ತರುವ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತು ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಮಾಡಿ, ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದರೆ "ಕುರಿ" ಮಾಡುವ ದಿವಸವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವರು.

ಕುರಿ ಮಾಡುವುದು : ಕುರಿ ಮಾಡಲು ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವನೊಬ್ಬನು, ಅವನ ಅರುವ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಅಂತು ಮೂರು ಜನರು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅವರು ಬರುವ ದಿವಸ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನು ತನ್ನ ಅರುವನನ್ನೂ ತನಗೆ ಬೇಕಾದವರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಕುರಿ ಮಾಡಲು ಬಂದ ಜನರಿಗೆ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಫಲಾಹಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಣಿಯನಿದ್ದರೆ ಅವನಿಂದ "ನಾಳ್ ಮುಹೂರ್ತ" ನೋಡಿಸಬೇಕು. ಕಣಿಯನು ಉಭಯ ಕಡೆಯವರ ಮುಂದೆ ನಾಳ್ ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ನೋಡಿ "ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆ"ಯನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಡುವನು. ಅವನಿಗೆ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ "ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆ"ಯನ್ನು ಗುಡಿಸಿ, ಸೆಗಣಿ ನೀರನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ, ಬಾಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು "ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳ್‌ಚ" ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಅದರ ಮುಂದೆ ಗಂಡಿನ ಪಂಗಡದವರು ಒಂದು ಸಾಲಾಗಿಯೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪಂಗಡದವರು ಒಂದು ಸಾಲಾಗಿಯೂ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಉಭಯ ಕಡೆಯವರ ಅರುವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ದಂಡ್ ಕಡೆ ನಾಡೋನೂ, ಇಲ್ಲವನೂ ಬೆಂದೂ, ಅಂಗನೂ ಅರುವನೂ, ಸಾಲ್ ಕೆಟ್ಟಿ ನಿಂದಿರಾ?

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ನಿಂದತ್.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : *ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಒಕ್ಕಡ ಐಯ್ಯಣ್ಣಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿಕ್ ಪಟ್ಟಮಾಡ ಒಕ್ಕಡ ಮಾಚಮ್ಮಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿನ ತಂದ್ ಬೆಂದು ಪರಂದಿತ್, ಸಾಲ್ ಬಾಕೆ ಕೇಟಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಂಗ್ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲೆಂದ್ ಎಣ್ಣ್‌ನಾಂಗೊಕ್ಕನೆ ಎಂಗ ಬಂದಿತ್, ಮಂಗ್‌ಲ ಕುರಿಚಿತ್ ತರಂಡೂಂದ್ ಕೇಟವ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಪಟ್ಟಮಾಡ ಒಕ್ಕಡ ಮಾಚಮ್ಮಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿನ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ

*** ಹೆಸರು ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಕೊಟ್ಟುದಾಗಿದೆ.**

ಒಕ್ಕಡ ಆೈಯ್ಯಣ್ಣಂದೆಣ್ಣುವ ಬೈಂಬಂಗ್ ತಂದ್ ಬೆಂದು ಪರಂದಿತ್, ಸಾಲ್ ಬಾಕೆ ಕೇಟಲ್ಲಿ, ಪಂಡಿಯತ ನಡಪೋಲೆ ನಾಳ್ ಮುಹೂರ್ತ ನೋಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪ ಕೊವ್ವಂದೆಣ್ಣಿತ್ ತಕ್ಕ್ ಬಾಕ್ ತ್ೇಂದಿತ್ ಇಂದೇಕ್ ಎಟ್ಟ್‌ದಿನತ್ ಆೈಯ್ಯಣ್ಣಂದೆಣ್ಣುವ ಬೈಂಬ ಅವಂಡ ಇಲ್ಲವನೊ, ಬೆಂದುನೊ, ಅಂಗನೊ, ಅರುವನೊ, ಊರ್‌ನೊ, ನಾಡ್‌ನೊ ಎಲ್ಲಾ ಕೂಟಿತ್ ಅವಂಡ ಮನೆಲ್ ಮುಹೂರ್ತ ಕೈಚಿತ್ ಈ ಮನೆಕ್ ಮಂಗ್‌ಲಾಡಿ ಬಂದಕ ಆೈಯ್ಯಣ್ಣಂದೆಣ್ಣುವ ಬೈಂಬಂಗೂ ಈ ಒಕ್ಕಡ ಮಾಚಮ್ಮಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿಕೂ ಮುಹೂರ್ತ ಕೈಚಿತ್ ಇಳ್‌ಪಿಕೊಡ್‌ಪಾಂಗ್ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಣೆ ಆೈಯ್ಯಣ್ಣಂದೆಣ್ಣುವ ಬೈಂಬಂಗೂ ಮಾಚಮ್ಮಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿಕೂ ಅಯಿಂಗಡ ಇಲ್ಲವಂಗೂ ಬೆಂದುಕೂ, ಅಂಗಂಗೂ ಅರುವಂಗೂ, ಒರೂ ತಟ್ಟ್ ಮುಟ್ಟ್ ಬರತನ್ನನೆ ನಡತಿತ್ ತಪ್ಪ ಭಾರ ಕಾವೇರಿಯಮ್ಮೆಕೂ ದಂಡ್ ಒಕ್ಕಡ ಗುರುಕಾರಣವಂಗಕೂ ಕೂಡಿತುಂಡ್.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಆನಕ್ಕಿಕ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಒಕ್ಕಡ ಆೈಯ್ಯಣ್ಣಂದೆಣ್ಣುವ ಬೈಂಬಂಗ್ ಪಟ್ಟ ಮಾಡ ಒಕ್ಕಡ ಮಾಚಮ್ಮಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿನ ಮಂಗ್‌ಲ ಕುರಿಚಿತ್ ತಂದಾಂಗೊಕ್ಕನೆ ಇಂದೇಕೆಟ್ಟ್ ದಿನತ್ ಮಂಗ್‌ಲಾಡಿ ಪಾಡಿ ಬಂದಕ ಎಂಗಕ್ ಒರೂ ತಟ್ಟ್ ಮುಟ್ಟ್ ಇಲ್ಲತೆ ಈ ಕಾರ್ಯತ್‌ನ ತಿದ್ದಿತ್ ನೀಕಿತಪ್ಪ ಅರುವನಾರ್ ಗೂವ?

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ನಾನನ್ನೆ.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ನಿಂಗ ದಾಡ?

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಎಂಗ ಕಲ್ಮಾಡಂಡ.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಮಣ್ಣುರುವನಾ? ಪೊನ್ನರುವನಾ?*

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಮಣ್ಣರುವ ಅಥವಾ (ಪೊನ್ನರುವ)

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಇದರಿ ಸಾಕ್ಷಿಪಣ (ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಂದು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಕೈ ನೀಡಿ) ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಆೈಯ್ಯಣ್ಣಂದೆಣ್ಣುವ ಬೈಂಬಂಗ್ ಮಂಗ್‌ಲ ಕುರಿಚಿ ತಂದ ಪಟ್ಟಮಾಡ ಮಾಚಮ್ಮಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿ, ಕ್‌ಳೆಯೋ ಮೇಲೆಯೋ ಪೋತನ್ನಕೆ ನೋಟಿಯವ ಭಾರ ನಿಂಗಡದಾಯಿತುಂಡ್ (ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು)

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಬಾತ್.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಈಡ್ ಬೆಚ್ಚವಲುವಾ?

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಕ್‌ಮರಿಯಾದಿ ಪ್ರಕಾರ.

*** ಮಣ್ಣ್ ಅರುವ ಅಂದರೆ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಅರುವಾಮೆ ಕೊಟ್ಟ ಏರ್ಪಾಡಾದಂಥ ಕುಳ; ಪೊನ್ನ್ ಅರುವ ಅಂದರೆ ಚಿನ್ನ ಕೊಟ್ಟು ಅರುವನನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಂಥ ಕುಳ. ಒಂದು ಊರಿಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಕುಳವು ಬಂದರೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಕುಳವು ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ ಹೋದರೆ ಬಂದ ಕುಳಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಮೊದಲಿದ್ದ ಕುಳಕ್ಕೆ ಅರುವನು ಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ 3 ಅಚ್ಚಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಊರಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಕುಳವನ್ನು ಅರುವನಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅಂಥ ಕುಳವು ಪೊನ್ನರುವನಾಗುವುದು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಅರುವನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬ ತಿಳಿದವನನ್ನು ಪೊನ್ನರುವನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟು.**

ಆಗ ಗಂಡಿನ ಅರುವನೇ ಆಗಲೀ ಮನೆಯವನೇ ಆಗಲೀ ದೀಪಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕಿಗೆ ಐದು ಹಣವಾಗಲೀ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಯಾಗಲೀ ಒಂದು ಆಭರಣವಾಗಲೀ ಹಾಕಬೇಕು.

ಆಮೇಲೆ ಊಟ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಹೊರಟು ಹೋಗಬೇಕು.

ಅವರು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಇತರರ ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಆ ರಾತ್ರಿ ಉಳಿಯದೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೇನೆ ಹೋಗಬೇಕು.

ಮದುವೆಗೆ ಕುರಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಗಂಡಾಗಲೀ ಹೆಣ್ಣಾಗಲೀ ಹೊಳೆ ಇಳಿದು ದಾಟಬಾರದು. ಗಂಡಿನ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಗಳನ್ನು ದೇವಸ್ಥಾನದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬೇಕು. ಈ ಮನೆಗಳಿಗೆ "ಚಾವು" ವರ್ತಮಾನ ಹೇಳಕೂಡದು. ತಪ್ಪಿ ಹೇಳಿದರೂ ಈ ಮನೆಗಳಿಂದ "ಕೆಲ್ಲಟ್ಟಿ"ಯಾಗಲೀ, ಮುರಿಯಾಗಲೀ "ಸಮೆಯ"ವಾಗಲೀ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಕೂಡದು. "ಪನ್ನಂದ್"ಗೇ ಆಗಲಿ "ಮಾದ"ಕ್ಕೇ ಆಗಲಿ "ಪೊಡಿ ಬಾಳೆ" ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಾಗಲೀ ಕಳುಹಿಸುವುದಾಗಲೀ ಕೂಡದು.

ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಥವಾ ಗಂಡಿನ ಮನೆತನದವರೇ "ಕರಿಕ್ ಮುರಿಪ" ದಿವಸಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಸತ್ತು ಹೋದರೆ ಹನ್ನೊಂದು ದಿವಸದವರೆಗೆ ಸೂತಕವು ತಪ್ಪದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದರ ಮಧ್ಯೆ ಮದುವೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಕೂಡದು.

"ಕರಿಕ್ ಮುರಿಪ" ದಿವಸ, ಮದುವೆ ದಿವಸ ಅಥವಾ "ಬೈ ಮಂಗಲ" ದಿವಸ, ಸತ್ತು ಹೋದರೆ ಸಾವನ್ನು ಮನೆಯ ಹಿಂದಿನ ಬಾಗಿಲಿಗಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. "ಚಾವು ಪೊಲೆ" ತೆಗೆಯಕೂಡದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಚಾವುಪೊಲೆ ತೆಗೆದರೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದವನು ತಪ್ಪಿತಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. "ಚಾವುಪೊಲೆ" ತೆಗೆದವನೇ ತಪ್ಪಿತಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವನು.

ತಿತಿ ಕರ್ಮಾಂತರಗಳನ್ನು ಮಾಡದಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳು ಸತ್ತರೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಮದುವೆ ಹತ್ತಿರ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರೆ ಸೂತಕದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಮದುವೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಬಹಳ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದರಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು.

1. ಏಳನೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ತಿತಿ ಕರ್ಮಾಂತರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದರೆ ಆ ಮೇಲೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಬಹುದು.
2. "ಚಾವು ಪೊಲೆ" ತೆಗಿಯದೆ ಮದುವೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಆಮೇಲೆ "ಚಾವುಪೊಲೆ" ತೆಗೆದು ತಿತಿ ಕರ್ಮಾಂತರಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.
3. ಸೂತಕವಿರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಸೂತಕವಿಲ್ಲದಿರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಡಲು ಸೂತಕ ತೀರಬೇಕು.

ಕರಿಕ್ ಮುರಿಪ–ಪಂದಪಣಿ–ಊರ್ ಕೂಡುವ: ಮದುವೆಗೆ ಒಂದು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಮೊದಲು "ಕರಿಕ್ ಮುರಿಪ" ದಿವಸವೆಂತಲೂ, "ಪಂದಪಣಿ" ದಿವಸವೆಂತಲೂ "ಊರ್ ಕೂಡುವ" ದೆಂತಲೂ ಅನ್ನುವರು.

ಈ ಆಚಾರವನ್ನು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹುಡುಗನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಹುಡುಗಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಆಚರಿಸುವರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ದಂಪತಿ ಮುಹೂರ್ತ ಮಾಡಿದರೆ

ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕರಿಕ್ ಮುರಿಪದನ್ನು ಹುಡುಗನ ಮತ್ತು ಹುಡುಗಿಯ ಮನೆಯವರು ಆಚರಿಸುವರು.

ಈ ದಿವಸ ಊರಿನವರಿಗೆ ಮದುವೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಹೇಳುವರು.

"ನಾಳೆ ದಿವಸ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣನ ಮದುವೆ ಪಟ್ಟಮಾಡ ಮನೆಯಿಂದ ಹೆಣ್ಣು. ಈ ದಿವಸ ಈ ಮನೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಗಂಡಸೂ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸೂ, ನಾಳೆ ದಿವಸ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ಬರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ."

"ತ್'ೕಕೆ"[1] ಮನೆಗೆ ಮದುವೆ ಹೇಳಬಾರದು.

ಚಾಂಡಾಳರಿಂದ ಮದುವೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಸಬಾರದು. ಹೇಳಿಸಿದರೆ ಮದುವೆಗೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶೂದ್ರರಿಂದ ಮದುವೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಸಬಹುದು.

ಊರಲ್ಲಿ ಕುಳವಾರು ಒಬ್ಬ ಗಂಡಸು ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟವನ್ನು ತೀರಿಸಿ, ಮದುವೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. "ಕರಿಕ್ ಮುರಿಪ" ಕೆಲಸವನ್ನು ಊರವರು ಮಾಡಬೇಕು. ಚಪ್ಪರದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅರುವನು ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಚಪ್ಪರದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಜನರು ಸೇರಕೂಡದೆಂದು ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಮನೆಗೆ ಹತ್ತುವ ಮೆಟ್ಲಿನ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಬೇಕು. ಮೆಟ್ಲಿನ ಉಭಯ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪರದ ಕಂಬಗಳಿಗೆ ಗೊನೆಯಿರುವ ಬಾಳೆ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಮಾವಿನ ಎಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ತೋರಣವಿರಬೇಕು.

ಚಪ್ಪರವು 5 ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಒಂದು ಕಾಲಾದರೂ ಹಾಲು ಬರುವ ಮರದ್ದಾಗಿರಬೇಕು.

ಚಪ್ಪರಕ್ಕಾಗಲೀ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕಾಗಲೀ ಬೈನೆ[2] ಮರದ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಕೂಡದು.

ಬಾಳೆಯ ಪದಾರ್ಥವನ್ನಾಗಲೀ ದೋಸೆಯ ಹಿಟ್ಟನ್ನಾಗಲೀ ಎಸರು ಪಾಯಸವನ್ನಾಗಲೀ ಯಾವ ವಿಧದಿಂದಲೂ ಮದುವೆಯು ತೀರುವವರೆಗೆ ಮಾಡಕೂಡದು.

ಹುಡುಗಿಯು ಕರಿಕ್ ಮುರಿಪ ದಿವಸ ಸಾಯಂಕಾಲ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಕಂಬಿ ಇರುವ ಬಿಳೀ ಮಡಿ ಸೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಹುಡುಗನು ಬಿಳೀ ಕುಪ್ಪಸ, ಕೆಂಪು ದಟ್ಟಿ ಧರಿಸಿ ತಲೆಗೆ ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕರಿಕ್ ಮುರಿಪ ಮತ್ತು ಪಂದಪಣಿ ಕೆಲಸಗಳು ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಊರವರು ಮದುವೆ ಹಾಡನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಹಾಡಬೇಕು.

ಮಂಗ್'ಲಪಾಟ್

ಬಾಳೋ ಬಾಳೋ ಸಂಜಾದಿ
ಪಾಡುವ ಮೊಳಿಯೇದ್?
ಅಲ್ಲತ್ತೇದು ಅಲ್ಲಲ–
ಜಬ್ಬೂಮಿರ ಮೀದಲ್

ಏದ್ ದೇಶ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ?
ನೋಟಿ ನೋಟಿ ಕಾಂಬಕ್ಕ
ಈ ಭೂಮಿರ ಮೀದಲ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವಾಪ.

---

1. ತ್'ೕಕೆ – ಸತ್ತಸೂತಕ
2. ಬೈನೆ ಮರ – ಪನೆ ಮರ

ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಏದ್ ನಾಡ್ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ?
ಅಲ್ಲತ್ತೇದು ಅಲ್ಲಲ–
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನ್.
ನಾಡಾಪಾದಿ ಊರಾಪ
ಈ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಕನ್ನಡಿ ಕರಡೋನ್.
ಈ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಊರಾಪಾದಿ ಒಕ್ಕಳೊ
ಪಾಲೇರಿ ಒಡೆಯಂಡ
ಪಟ್ಟತಾನೆ ನಿಂದೋಲೆ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ನಡಿಕೇರಿಯ.
ಈ ಒಕ್ಕಮನೆಯಿಲ್
ಇಂದ್ ನಾನೆಂದೇಣ್ಣುವ
ದೇವ್ವೈಯ್ಯ ಬಯಿಂಬನು
ದೇವ್ವೈಯ್ಯಂಡ ಕೊಂಡೋಳು
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ನಂಜವ್ವ
ತಾಂದೇವನೂ ದೇವಿಯೂ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ್ಕ,
ಮೂಲಕನ್ನಿ ನಂಜವ್ವ
ಮಕ್ಕ ಪೊಲೆ ಕಂಡತ್–
ಕೆಟ್ಟ್‌ನ ಕೆರೆ ಪೋಲೆ
ಕೋತಿ ಬೆಚ್ಚ ನೀಪೋಲೆ
ಆ ಪೊಲೆಯೊ ನಿಂದಿತ್
ಆರು ನಾಲು ಕೂಡಣೆ
ತಿಂಗ ಪತ್ತ್ ತೇಂದತ್.
ತಿಂಗ ಪತ್ತ್ ತೇಂದಲ್ಲಿ
ದುಂಬ್‌ನ ಕುಳಿಯಮೆ.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ ಚನಿಯಾಚೆ
ಸೂರಿಯಂಡುದಯಕ್
ಪೊನ್ನ್ ಚಂಗೊಡಂದತ್!
ಆಣಾ? ಪೊಣ್ಣಾ? ನೋಟಣೆ
ಮಾಣಿಕ ಪರಂಬೋಲೆ
ತಿತ್ತ್‌ಡ ತೆಡಿ ಪೋಲೆ
ಆಣಾಯಿ ಪರಂದತ್

ನೀಲಕೊಡಿ ನಂಜವ್ವ
ಆಂಬೆತ್ತಿತೆಳತತ್.
ಬೀರಿಯ ಪರಕಣೆ
ದೇವ್ವೈಯ್ಯ ಬಯಿಂಬನ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ನೆಯಿತೋಕ್ ಕಯಿಕೊಂಡ್
ತಿತ್ತ್ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚತ್
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋಬಾಂದ್
ಬೀರಿಯತ್ ಕುಞ್ಞಿರ
ಕೆಂದಾವರೆ ಕೈಯಿಕ್
ಅಂಬ್ ಬಿಲ್ಲ್‌ಟ್ಟತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋಬಾಂದ್
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ನಾಳ್‌ಲ್
ಕುಞ್ಞಿಕ್ ಪೆದಲ್‌ಟ್ಟ
ಎನ್ನೆಣ್ಣಿತರಿವಿರ?
ಅಲ್ಲತೊಂದು ಅಲ್ಲಲ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ.
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಅಪ್ಪಂಡ ಕಳಿ ಕುಞ್ಞಿ
ಅವ್ವಂಡ ಕೊದಿ ಕುಞ್ಞಿ
ಕುಞ್ಞಿ ಕುಞ್ಞಿಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಕುಞ್ಞಿಕಾಳೆ ತೇಂದತ್;
ಕುಪ್ಪೆಲ್ ಕರಿ ಕೇಂಬ್
ಆತಾತ್ ಬೊಳಂದೋಲೆ
ಅೈಯ್ಯಾಂಡೆಕರೆಯಾಳ್
ಪೈತಾಂಡೆಕ್ ತೇಂದಾಳ್.
ಕಾಲನ್ನನೆ ಪೋಪಕ್ಕ
ಓಂದಾಂಡೊ ಕೊರುವಿಲ್ಲೆ.
ಆನಕ್ಕಿಕ ಸಂಜಾದಿ
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಬೇರಕಾರ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಬೊಳ್ಳ ತೆಂಗೆ ನೀಪೋಲೆ
ಉಳ್ಳ್ ಬೇರ ಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಎಳ್ಳಚ್ಚಕೊರು ಕಂಡ
ಅದೆನ್ನಂದರಿವಿರ?
“ಕುಟ್ಟುವತ್ ಚಿಂಗಾರ
ಇಟ್ಟಣಿವಕಾಳಿಲ್ಲೆ

ಪೊಟ್ಟಿಲುಳ್ಳ ಪಟ್ಟೊಳಿ
ಬೀಜುಡ್‌ಪಕಾಳಿಲ್ಲೆ
ಪೊಂಬತ್ತಾಯ ನೆಲ್ಲ್‌ನ
ಉಂಡೊಯಿಪಕಾಳಿಲ್ಲೆ;
ತನ್ನ ಪೋಲೆ ಬಾಲಂಗ
ಪೊಂಗೆಟ್ಟಿ ನಲಿವಕ
ನಾನಿನ್ನನೆ ಬದ್ದಿನೊ
ಒಕ್ಕಕ್ ಮೊರಡಾಗ–
ಪೊಣ್ಣಿಲ್ಲತ ಮುಂಬಾಚೆ
ಬದ್ದಿನೋ ಫಲವಿಲ್ಲೆ;
ಪಾಲಿಲ್ಲತ ಕೊಕ್ಕಚಿ
ಕೊಂಡಿನೊ ಫಲವಿಲ್ಲೆ;
ಮೋರಿಲ್ಲತ ತಂಗೊಳ್
ಉಂಡಿನೊ ಫಲವಿಲ್ಲೆ;
ಪೂವಿಲ್ಲತ ಚಪ್ಪಯ್ಯ
ನಟ್ಟಿನೊ ಫಲವಿಲ್ಲೆ;
ನೀರಿಲ್ಲತ ನೀಕೆರೆ
ತೋಡಿನೋ ಫಲವಿಲ್ಲೆ
ಚೆಂಡಿಲ್ಲತ ಚೇಲೆನ
ಕೆಟ್ಟಿನೊ ಫಲವಿಲ್ಲೆ;
ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲತೊಕ್ಕಾಮೆ
ಕೆಜ್ಜಿನೊ ಫಲವಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಬುದ್ಧಿಕಾರ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವಂಗ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಪಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳ್ ಕೇಳ್ ಪೆತ್ತವ್ವ,
ಪೊಂದೇಡಿ ನಡಪಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್;
ಅದ್ ಕೇಟ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಪೊಂದೆಳಿ ತೆಳಿಚಿತ್
ಚೆಂಡ್ ಪೋಲೆ ಕೂಪೊದಿ
ಕಾಸ್ ಪೋಲೆ ಒಟ್ಟಿಯು
ಕುಞ್ಞಿಕ್ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಮಣ್ಣರುವ ಬಾಲನ

ಬಟ್ಟೆಕೊತ್ತೊರಾಳಾಯಿ
ಕೂಟ್‌ಕ್ ತೊಣೆಯಾಯಿ
ಗೆಜ್ಜೆ ತಂಡ್ ಕೈಲಾಯಿ
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಪೊಂದೇಡಿ ಪೊರಟತ್.
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಡಣೆ
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಏಳಾಳಿಂಜ ಪಜ್ಜಿಯ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೋಲೆ ಮಕ್ಕ
ಬೊಳ್ಳೋಟೆರ ಕೂಟೆಲ್
ಚಾಣಂಗೊಂಡ್ ನಿಂದಿಂಜ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡತ್;
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಮುಮ್ಮಡಕಂಡೋಣಿಲ್
ಏಳಾಳುಳ್ಳ ಕನ್ನಿಯ
ದುಂಬ್‌ನ ಕಲತ್‌ಲ್
ನೀಲಕೊಡಿ ನೀರಾಯಿ
ಸಾಲ್ ಕೆಟ್ಟಿ ಬಪ್ಪಾನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪೊಂದೇಡಿ ನಡಂದತ್–
ಕುಟ್ಟತ್ ಮಲೆಯಿಂಜಿ
ಬೊಟ್ಟತ್ ಮಲೆಯೋಳ,
ಬೊಟ್ಟತ್ ಮಲೆಯಿಂಜಿ
ಕಾನಕಂಡಿ ಬಕ್ಕೋಳ,
ಕಾನಕಂಡಿ ಬಕ್ಕಂಜಿ
ಬೊಳ್ಳೆಮಾನಿ ಕಟ್ಯೋಳ
ಕೆಂಬಕ್ಕಿ ಕಿರ್‌ಕೊಟ್ಟ
ಬಾನ ಸುತ್ತಿ ಬಂದೋಲೆ
ಚೇಲನಲ್ಲ ಅೈಯ್ಯಣ
ಕೊಡುಮಲೆಕೊರ್‌ತೊರ
ಪೊಂದೇಡಿ ನಡಂದತ್.
ಪೊಂದೇಡಿ ನಡಂದಿತ್
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬಂಡ
ಅಂಗಾಲಡಿ ತೋಪೋಚಿ;
ಚುಳ್ಳಬೆದ್ ಪಟ್ಟಿತ್

ಉಟ್ಟಿ ಮಂಡ್ಯೊಣಂಗ್‌ಚಿ;
ಇಟ್ಟಿ ಕುತ್ತಿ ನಿಂದಿತ್
ಇಟ್ಟಿರ ಮೊನೆ ತೇಂಜ;
ಅಂಬ್‌ಲತೆಳತಿತ್
ಕುಪ್ಪಿಯತಡಿ ತೇಂಜ;
ತನ್ನ ಪೋಲೆ ಬಾಲಂಗ್
ಉತ್ತರ ಪರಂದಿತ್
ಕೋಳಿ ಕೊರ ತಗ್ಗ್‌ನ.
ಚಿಕ್ಕಿ ಪೋನ ಬಾಲನ್
ನೂತನತ್ ನೋಟಣೆ
ಒಕ್ಕ ಸರಿ ಬಂದವಂಡ
ಆಳ್ ಸರಿ ಬಂದ್‌ಲೆ;
ಆಳ್ ಸರಿ ಬಂದವಂಡ
ಕೊಟ್ಟ್ ಸರಿ ಬಂದ್‌ಲೆ;
ಕೊಟ್ಟ್ ಸರಿ ಬಂದವಂಡ
ಚೋಮ ಸರಿ ಬಂದ್‌ಲೆ;
ಚೋಮ ಸರಿ ಬಂದವಂಡ
ಮಾವ ಸರಿ ಬಂದ್‌ಲೆ;
ಮಾವ ಸರಿ ಬಂದವಂಡ
ಮಾವಿ ಸರಿ ಬಂದ್‌ಲೆ;
ಮಾವಿ ಸರಿ ಬಂದವಂಡ
ಬಾವ ಸರಿ ಬಂದ್‌ಲೆ;
ಬಾವ ಸರಿ ಬಂದವಂಡ
ಭೂಮಿ ಸರಿ ಬಂದ್‌ಲೆ;
ಎಲ್ಲಾ ಸರಿ ಬಂದವಂಡ
ಪೊಂಗ ಸರಿ ಬಂದ್‌ಲೆ;
ಇನ್ನನೆ ಕೊರುವಾಚಿ.
ಬಾಲಂಗೊತ್ತ ಪೊಂಗಳ
ಎಲ್ಲಿಂಜೂ ದೊರಕತೆ
ಊರ್ ಕೇರಿ ಸುತ್ತಿತ್
ಚಿಕ್ಕಿ ಚಿಕ್ಕಿ ಚೋತಿತ್
ಚೋತ್ ಚೋತ್ ಚುಣ್ಣಾಯಿ
ಬೇಂಗ್ ನಾಡ್‌ಕೆತ್ತ್‌ಚಿ.
ಆ ನಾಡ್ ನಡುವಲ್
ಉರ್ ಪೆದ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಡೆ ಬೇಂಗೂರ್.
ಆ ಊರ್ ನಡುವ್‌ಲ್

ಅಂಬ್‌ಲ ಕರೆಯಿಲ್
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮದುವಡಿ
ಬೇರಂಗೊಂಡೆಳತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಅೈಯ್ಯೆರಪ ಮಾಜೋಗಿ
ಅಂಗಯಿ ಚೆರಟ್ಯಾಯಿ
ಮೊಳಕ್ಕೈ ದೇವರಾಯಿ
ನಾಡೆರಂದ್ ಬಂದಿತ್
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣನ ಕಾಂಬಕ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಆರ್ ನೀನ್ ಬಾಲನೆ?
ಏದ್ ದಿಕ್ಕ್ ಬಂದಿಯ?
ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂಡ್
ಕಂಡೆ ಕೊಜ್ಜ ಕೇಂಬ್‌ಡ
ಸುಳಿ ಬಾಡಿ ಪೋನೋಲೆ
ನಾಗ ಮೊಗ ಬಾಡಿಯ?
ಬೇಜಾರತೆಳತಿಯ?”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಬುದ್ಧಿಕಾರ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಕೇಳೊ, ಕೇಳೊ, ಮಾಜೋಗಿ,
ಬಟ್ಟೆ ಪೋಕ್ ಬೈ ಪೋಕ್
ಇಲ್ಲಿ ಬಂದೆಳತಿಯ.
ಆನಕ್ಕಿಕ ಜೋಗಿಯೇ
ಒಂದ್ ನಾನ್ ಕೇಪಿನೊ
ಗೊತ್ತುಂಡೇಂಗಿ ಎಣ್ಣೊಮ್ಮ–
ಈ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಮಾರುವೋರ್ ಎತ್ತುಂಡ?
ಕೂಡುವೋರ್ ಪೊಣ್ಣುಂಡ?”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಮಾಜೋಗಿ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
“ಕೇಳ್ ಕೇಳ್ ಬಾಲನೆ,
ಮಾರಿ ಪೋಪ ಎತ್ತೆಲ್ಲ
ಕುಂಬಿಯತ್ ಮಾರ್‌ಚಿ;
ಬಾಕೆ ಪೋಪ ಪೊಣ್ಣೆಲ್ಲ
ಮೀನಿಯಾರ್ ತಿಂಗತ್

ಬಾಳ್ ಬಾಕೆ ಪೋಚಿಲ"*
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಚೊಡಿ ಬೋಂಡ ಜೋಗಿಯೇ,
ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಒಕ್ಕ
ಆ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ದೇವೈಯ್ಯ ಬಯಿಂಬಂಡ
ಒಂದನೆ ಪುಲಿಪುತ್ರ
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ ಪೆದಲಾಯಿ
ಈ ದೇಶಕೊರ್ ತೊರ
ಪೊಂದೇಡಿ ನಡೆಂದೆನೊ;
ನಾಕೊತ್ತೊರ್ ಪೊಂಗಳ
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕ್‌ಟ್ಟ್‌ಲೆ;
ಬಾಳ್ ಬಾಕೆ ಪೋನೋಳೊ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಡ್;
ನಾಕೊತ್ತ ಪೊಣ್ಣುಂಡೇಂಗಿ
ಆಂಜಿ ನೋಟಿತೆಣ್ಣೊಮ್ಮ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಅೈಯ್ಯೆರಪ ಮಾಜೋಗಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಅಂದಕ ಬಾಲನೆ
ಪೋಡಿ ಬೋಂಡ ಬೈಂಬನೆ!
ಚೆಪ್ಟ್‌ಕೊತ್ತ ಮುಚ್ಚ್‌ನ
ಮಾಲೆಕೊತ್ತ ಕೀಲ್‌ನ
ನೀಕೊತ್ತೊರ್ ಪೊಂಗಳ
ನಾನ್ ಕಂಡ್ ಬೆಚ್ಚಿಯೆ
ಅಲ್ಲತೆಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ
ನೋಟ್‌ನಕ ಕಾಂಬಲ್ಲಿ
ಕಾಕ್‌ನಕ ಕೇಪಲ್ಲಿ
ಪಟ್ಟ್‌ಪೋಲೆ ಪಟ್ಟಮ
ಆ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಇಂದ್ ನಾನ್‌ಂದೆಣ್ಣುವ
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬನು

ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಕೊಂಡೋಳು
ಭೂಮಿದೇಮಿ ಉಮ್ಮವ್ವ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ್ಕ
ಪುಟ್ಟ್‌ಚಿ ಕೊದಿಕುಞ್ಞಿ
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಮಾಚಮ್ಮ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪೆದಲುಳ್ಳ
ಭೂಮಿದೇವಿ ಪೊಂಗಳೊ
ಮೈನೆರಂದಿತೀರಾಂಡ್
ಕೋಪ್‌ಕ್‌ೇಂದ್ ಮೂವಾಂಡ್
ಅೈಯ್ಯಾಂಡ್ ಮನೆ ಬೆಚ್ಚ;
ಮಾಚಮ್ಮ ಕುಮಾರಿಯೊ
ಕಟ್ಟೊಳೆ ಕಡೆಯತೆ,
ಎಚ್ಚಿ ಚೀಪೆ ತ್‌ಂಡತೆ,
ಎಚ್ಚಿ ಬಟ್ಟೊಲಂಬತೆ,
ಇಟ್ಟೇಣಿ ಮರಿಯತೆ,
ನೇರ ಮೊಗ ನೋಟತೆ,
ಬಂದ ಬಂದ ಬಾಲಂಡ
ಮೈ ಪಚ್ಚಡ ಕೊವ್ವತೆ,
ಕೂಡ ಬಂದ ಬಾಲಂಗ್
ಕಲ್ಲೆಡ್‌ತೆರಿವಲ;
ಕಲ್ಲೆಡ್‌ತೆರಿಂಜದ್
ಕೋಲೆಯಡ ಮಕ್ಕಕ್
ಕಕ್ಕಟ್‌ಕ್ ಕಲ್ಲಾನ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರೇಂಗಿ
ತಂಡೆಡ್‌ತೆರಿವಲ;
ತಂಡೆಡ್‌ತೆರಿಂಜದ್
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯಕ್
ಕಾಜು ಬೇಲಿ ತೀನಾಚಿ;
ಅನ್ನತ ನೆಲೆಯಾಪ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೋ ಬಾಲನೆ,
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಮಾಚಮ್ಮ
ಏಳರೆರ ಒಳ್‌ಲ್
ಕನ್ನಿ ಮೂಲೆ ಕೋಂಬರೆ
ಆಂಡೋಳ್‌ಲೆಳತಿತ್

---

* ಕುಂಬಿಯಾರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ. ಮೀನಿಯಾರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಆಗಕೂಡದು. ಆದುದರಿಂದ ಜೋಗಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಜೋಗಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

ಬೋಳೆ ಪಟ್ಟಿ ಕೈಕೊಂಡ್
ಸೀಮೆ ಕುರಿ ಪೊಲ್ಲುವ;
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ಮಾಚಮ್ಮ
ನೀಕೊತ್ತೋರ್ ಪೊಣ್ಣೆನ್ನೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಚೀಲನಲ್ಲ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಚಂಜಾದಿನ ಕೂಟಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಪಟ್ಟಮಾಡ ಒಕ್ಕಡ
ಮುಮ್ಮಡಕಂಡೋಣೆಲ್
ತಂಡೂರಿ ಮರಿಂಜತ್.
ತಂಡೂರಿ ಮರಿವಕ
ನೀಲಕೊಡಿ ಮಾಚಮ್ಮ
ಗೆಜ್ಜೆ ತಂಡೊಲಿ ಕೇಟ್
"ಆಡ ಚೋಮ ಬಂದದೊ"!
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಓಡಿ ಬಂದ್ ನೋಟಣೆ
ಕಾಜುಮ್ಮೆ ಕಣಿವೆಲ್
ಪುಂಡಡ ಸಿರೆ ಸಿರೆ
ನೇರ ಬಂದುದಿಚೋಲೆ,
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟೆಲ್
ಬಾಲ ಬಂದೊಳಪಾಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಾಚಮ್ಮ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ಕೆತ್ತ್‌ಂಗಲ್ಲ್ ಗುಡ್ಡತ್
ಚಂಜೋಲೆ ತಳತಿಂಜ
ತನ್ನಡಣ್ಣ ದೇವಂಡ
ಏಳುಳ್ಳ ಕಡಿನಾಯ
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ನಾಯಿ
ಚಂಗ್ ಪಲ್ಲ್ ಬೊಳ್ಳುಕ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಒಂದ್ ಕೇಳ್ ಬೊಳ್ಳುವೊ,
ಇಕ್ಕ ಬಂದ ಬೆಂದುವೊ
ನಾಕಾಯಿತ್ ಬಂದಿನೊ
ನೀ ಕಡಿಪಕಾಗಲ;
ನಾಟಕಾಯಿ ಬಂದಿನೊ
ಪಾರಿತ್ ಕಡಿಚೋಳೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಚಂಜೋಲೆ ಕಯಿಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಬೊಳ್ಳುವೊ
ಬೊಗ್ಗನೆ ಪೊಲಿಂಜಿತ್
ಪಾರಿ ಪಾರಿ ಪೋಪಕ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿಕೆರಂಗಿತ್
ಕಲ್ಲ್‌ಪರ ಕೈಕೊಂಡ್
ಮಂತ್‌ರ ಜಪಿಸಿತ್
ಕಲ್ಲೊಂದ್ ಕನಿಕಣೆ
ಚಂಗ್ ಪಲ್ಲ್ ಬೋಳ್ಳುವೊ
ಪೂಬಾಲ್ ಕೊಯತಿತ್
ಕಾಲ್‌ಕ್ ತೊರ ಬುದ್ದ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಪೂಂದೆಳಿ ತೆಳಿಚಂಡ್
ನಾಯಿ ಮಿಞ್ಞ ತಾಂಬಯ್ಯ
ತಾನನ್ನನೆ ಪೋಯಿತ್
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರ್‌ನ.
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರಿತ್
ಮಾಂಜವುರಿ ಕೈಯ್ಯಾಲೆ
ಕೆಂಬಲಚಿರ್ರೈಮರ
ಚಿತ್ತ್‌ರತ್ ಕಂಬಕ್
ಬೆಂದಾಂಗಿತೆಳತತ್,
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ನೀಲಕೊಡಿ ಮಾಚಮ್ಮ
ಕನ್ನಡಿ ಕ್‌ಡಿಕೆಲ್
ಬಾಲ ಬೋಜ ನೋಟ್‌ನ;
ಬಾಲ ಬೋಜ ನೋಟಣೆ
ಎಳ್ಳೋಳ ಕೊರುವಿಲ್ಲೆ;
"ಕ್‌ಟ್ಟ್‌ಚೆಂಗಿ ಕೂಡಲು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್,
ಉಂಬಳ ಮನೆಯಿಂಜಿ
ದುಂಬ್‌ನ ಕಲತ್‌ಂಜ
ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ನೀರಾಯಿ
ಸುಬ್ಬರಾಯ ದೇವಂಡ

ಪೀಲಿಯಂಡ ಮೈಲ್‌ಡ
ಮೈಲ್‌ಡ ನಡೆ ಪೋಲೆ
ಆಡಿಲಾಡಿ ಬಂದಿತ್
ಬಾಲ ಮಿಞ್ಞ ನೀಬೆಚ್ಚ,
          ಕೇಳೋ ಕೇಳೋ ಸಂಜಾದಿ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅಯ್ಯಣ್ಣ
ಮಾಚಮ್ಮನ ಕಂಡಿತ್
"ಚೀಲನಲ್ಲ ಮಾಜೋಗಿ
ಎಣ್ಣ್‌ನದ್ ನೇರೆನ್ನೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಬೆಚ್ಚ ನೀರೆಡ್‌ತ್‌ಲೆ;
ಬೋರೆ ನೀರ್ ಕೇಟ್‌ಲೆ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಾಚಮ್ಮ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಅಲ್ಲ ಕೇಳಿ ಬೆಂದುವೆ
ಇದೆನ್ನೊರದಿಯಾಪ.
ಬೆಚ್ಚ ನೀರೆಡ್‌ತ್‌ಲೆ;
ಮೇಲೆ ನೀರ್ ಕೇಟ್‌ಲೆ;
ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂಡ್?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ,
ಬುದ್ಧಿಕಾರ ಅೈಯಣ್ಣ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಅಂದಕ ಪೊಂಗಳೆ,
ಇಂದ್ ನೀರ್ ಬೆಚ್ಚೋಲೆ
ಎಂದೂ ನೀರ್ ಬೆಪ್ಪೇಂಗಿ
ಬೆಚ್ಚ ನೀರೆಡ್‌ಪಿನೊ
ಮೇಲೆ ನೀರ್ ಕೇಪಿನೋ."
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಮಾಚಮ್ಮ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಊಯಿ! ಅಂದಕ ಬೆಂದುವೆ,
ಇಂದ್ ಬಂದ ನಿಂಗಳೊ
ಎಂದೂ ನಿಂಗ ಬಂದಿನೊ
ಎಂದೂ ನೀರ್ ಬೆಪ್ಪಿನೊ".
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಬುದ್ಧಿನಲ್ಲ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಪೊಂದೆಳಿ ತೆಳಿಚಿತ್,

ಬೆಚ್ಚ ನೀರೆಡ್‌ತಿತ್
ಮೇಲೆ ನೀರ್ ಕೇಟಿತ್
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಿತ್
ಆಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಬಕ್ಕಣೆ
ಬುದ್ಧಿನಲ್ಲ ಮಾಚಮ್ಮ
ಕಿನ್ನೋಲೆ ಪಲಂಬ್‌ಟ್ಟ್
ಬೊಳ್ಳಿಡೋರ್ ತಟ್ಟೆಲ್
ಮುಕ್ಕೋಟ್ ಕೊಡಿಯಲೆ
ಚಿಕ್ಕಂಗೋಟಡಕೆಯು
ಕಲ್ಲ್‌ಚುಣ್ಣ ಕೂಟಿತ್
ಕಪ್ಪಲೋಟ ಚಪ್ಪ್‌ನ
ಎಲ್ಲ ಕೂಟಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಒಪ್ಪ್‌ಕೆಲೆ ಬೆಚ್ಚಾನ
ಬೋಜಕೆಲೆ ತಿಂದತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ,
ತಿಂದೆಲೆ ತಿರುವುಕೊ?
ಚಿಕ್ಕಡಕೆ ಚೊಕ್ಕ್‌ಕೊ?
ಕಲ್ಲ್‌ಚುಣ್ಣ ಕಾರಕೊ?
ಪೇತಪ್‌ಡಮಲ್‌ಕೊ?
ನಾನರಿಂಜಿ ಕೊಂಡ್‌ಲೆ
ನೂತನತ್ ಬಂಬನ್
ಚಾಚಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಕಾಕ್‌ಚಿ.
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಪೊಂಗಳೆ!
ನಿನ್ನಡಪ್ಪ ಪೊನ್ನಪ್ಪ–
ಎನ್ನಡೋರ್ ಮಾವೈಯ್ಯ
ಏದ್ ದಿಕ್ಕ್ ಪೋನದೊ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಮಾಚಮ್ಮ
"ಇದೆನ್ನ ಕದೆ ಜೀಯ?
ಈ ಬಯಿಂಬನಾರಾಪ?
ಚಾಚಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಕಾಕುವ!"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಎನ್ನಡಪ್ಪ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಊರ್ ಕೇರಿ ಬಾಲಡ
ಬುದ್ದ ನ್ಯಾಯ ತ್‌ಪಂಜಿ

ಮೇಲೆ ನ್ಯಾಯ್‌ಡ್‌ವಕ್
ಊರ್ ಮಿಙ್ಙ ಅಂಬ್‌ಲ
ಅಂಬ್‌ಲಕ್ ಪೋಯಿತ್"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರೆಯಣೆ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ದೇವಿಯೆ!
ನಿನ್ನಡೋರ್ ಪೆತ್ತವ್ವ–
ಎನ್ನಡೋರ್ ತಮ್ಮಾವಿ
ಏದ್ ಬಟ್ಟೆ ಪೋನದೊ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
"ಎನ್ನಡೋರ್ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಕುಂಬಾರಡ ಕೇರಿಕ್
ಕೆಂಗಲಕ್ ಪೋಯಿತ್"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರೆಯಣೆ
ಬುದ್ಧಿಕಾರ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ನಿನ್ನಡಣ್ಣ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ–
ಎನ್ನಡೋರ್ ಬಾವ್ವೈಯ್ಯ
ಏದ್ ಬಟ್ಟೆ ಪೋನದೋ?
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಬುದ್ಧಿನಲ್ಲ ಪೊಂಗಳೊ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಎನ್ನಡೋರ್ ಅಣ್ಣೈಯ್ಯ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮನ
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ನೆರತಿತ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಪೊಂಬಣಕ್ ಪೋಯಿತ್"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರಂದತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಮಾವ ಬಂದಡೆಯಣ
ಗೆಜ್ಜೆ ತಂಡೊಲಿ ಕೇಟ;
ಮಾವ ಬಂದ್ ಸೇರಣೆ
ಮಾವಂಗೊತ್ತ ಆಜಾರ
ಕಾತೊಟ್ಪ್ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಮಾವಿ ಬಂದಡೆಯಣ
ಕುಪ್ಪಿಬಳೆ ಸದ್ದಾನ;
ಕೆಂಗಲ ಧನಿ ಕೇಟ;
ಮಾವಿ ಬಂದ್ ಸೇರಣೆ
ಮಾವಿಕೊತ್ತ ಆಜಾರ
ಕಾತೊಟ್ಪ್ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಬಾವ ಬಂದಡೆಯಣ
ಚೋಮಂಡ ಕನೆ ಕೇಟ;
ಮಾಲೆ ಮುರೊಲಿ ಕೇಟ;
ಬಾವ ಬಂದ್ ಸೇರಣೆ
ಬಾವಂಗೊತ್ತ ಆಜಾರ
ಕೈಮಲಂಗಿ ತೊತ್ತತ್.
ಮಾವ ಮಾವಿ ಬಾವ್ವೈಯ್ಯ
ಎಲ್ಲಾ ಬಂದ್ ಸೇರಿತ್
ನಾಟಾಚಾರ ಚೆಮ್ಮಾನ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬನ್
"ಪಂಡಿಯ ಪಳೆ ಬೆಂದು
ಬಾರತೊಕ್ಕ ಬಂದದೊ
ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಯಾಲೆ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಬುದ್ಧಿಕಾರ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಪೊನ್ನಪ್ಪನ ನೋಟಿತ್
ಚಾಚೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಮಾವೈಯ್ಯ
ಈ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಸಾಲ್ ಬಾಕೆ ಪೋಪೋರ್
ಮೈನೆರಂದ ಪೊಣ್ಣುಂಙ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿತರಿಂಜಿತ್
ಇಲ್ಲಿ ನಾನ್ ಬಂದಿಯ"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ್ಕ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಕೊಂಡೋಳು
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ಉಮ್ಮವ್ವ
ಉಳ್ಳ ಬೇರ ಕೊಂಡಿತ್

ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಬೆಂದುವೆ,
ಎಂಗಡ ಪಡಿಚವನ್
ನಿಂಗ ದಂಡ್ ಕುಞ್ಞ್ಯಳ
ದೇವ ದೇವಿಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಬಾವಂಡುಂದುಳ್‌ಪಿನೊ
ತಪ್ಪಾಂಗ್ ಕೊರುವಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಪುಂಡಡಾಣೆ ಕಾಪೊರೆ
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯಂಗ್
ಓಲೆ ಆಳ್ ಬುಟ್ಟತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅಚ್ಚುತ
ನೀರ್ ಬಯ್ಯ ಮೀಂಬೋಲೆ
ಚೂದ್ ಬಯ್ಯ ನೂಪೋಲೆ
ಆಳ್ ಬಯ್ಯ ಬಂದಿತ್
ಪಟ್ಟಮಾಡ ಒಕ್ಕಡ
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ಉಮ್ಮವ್ವ
ತಚ್ಚಡಿಚ ಕಯ್ಯಾಲೆ
ಒಡ್‌ಕಿತು ತಳಿಚಿತು
ಕಿನ್ನೋಲೆ ಪಲಂಬ್‌ಟ್ಟ್
ಬೊಳ್ಳಿಕ್‌ಂಡಿ ನೀಬೆಚ್ಚಿ
ಬೊಳ್ಳಿ ತಟ್ಟೆ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅಚ್ಚುತ
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಿತ್
ಒಪ್ಪಾರತೆಳತಿತ್
ನಾಚಾಟಾರ ಚೆಮ್ಮಾಯಿ
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಬಂದ ಕದೆ ಕೇಟತ್.
ಅದರಿಂಜ ಅಚ್ಚುತ
ಕವುಡಿ ಪಾಕ್ ಕೈಕೊಂಡ್
ಬೊಳ್ಳಲುವು ತೊರಿಂಜಿತ್
ತಾಯಲುವು ನೀಕಿತ್
ಮೂಮ ಬಾತಿ ಬೆಪ್ಪಂಜಿ
ನಲ್ಲರಿವ್ ನೋಟ್‌ಚಿ.
ನಲ್ಲರಿವ್‌ಕೊಂಡಲ್ಲಿ
"ಕೊವ್ವಾಂಗು ಕೊಡ್‌ಪಾಂಗು
ಎಳ್ಳೋಳ ಕೊರುವಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ನಾಳ್ ಮೂರ್ತ ನೋಟ್‌ಚಿ.
ನಾಳ್ ಮೂರ್ತ ನೋಟಣೆ
"ಆಚೆಕ್ಕಾಚೆ ಎಟ್ಟಾಚೆ
ಮಂಗ್‌ಲ ಕುರಿಯಾಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದರಿಂಜ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಮಣ್ಣರುವ ಬಾಲನೊ
ತನ್ನಡೂರ್ ಊರೋನೊ
ಆಳಯಿಚಿ ಕಾಕಿತ್
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆ
ಒಡ್‌ಕಿತ್ ತಳಿಚಿತ್
ಪೊಂಬೊಳಕ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಆಚೆಕ್ಕಾಚೆಕೆಟ್ಟಾಚೆ
ಮಂಗ್‌ಲ ಕುರಿಯಾಯಿ
ಪಂಡಿಯ ನಡಪೋಲೆ
ಕೈಮುಟ್ಟಿ ಕಡಂದತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಉಂಡಿತು ಕುಡಿಚಿತು
ತಕ್ಕಾರ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ತಾನು ತಾಂಡ ಸಂಜಾದಿ
ವೈಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಂಜಿತ್
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಬಕ್ಕಣೆ
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣಂಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ನಂಜವ್ವ
ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ನೀರಾಯಿ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಕ್ಕಣೆ,
ಬುದ್ಧಿನಲ್ಲ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವಂಡ
ಕಾತೊಟ್ಟ್ ತಲೆಬೆಚ್ಚ;

ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ನೀರ್‌ನ
ಕೈಕೆಡ್‌ತ್‌ಕೊಂಡಿತ್
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಿತ್
ಒಪ್ಪಾರತೆಳತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ನಂಜವ್ವ
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುವುಲ್
ಕುಞ್ಞಿ ಮಿಞ್ಞ ಕೂಬೆಚ್ಚ.
ಮಂಜಿ ಪೋಲೆ ನೈಬೂಕಿ
ಮುತ್ತ್ ಪೋಲೆ ಉಪ್ಪಟ್ಟ್
ಕೈಪಂಜೆ ಕರಿಯಿಟ್ಟ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಕೈಯ್ಯಣ್ಣಂಡ ಸಂಜಾದಿ
ನೆಯ್ಯೊಲಂಬಿತೋರಡಿ
ಮೋರೊಲಂಬಿತೋರಡಿ
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಒಪ್ಪಾರತೆಳತತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ನಂಜವ್ವ
ಈ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಕುಞ್ಞಿಯೇ
ನೀ ಪೋನೋರ್ ಬಟ್ಟೆಲ್
ಕಾರಿಯ ಕೈ ಕೂಡ್‌ಚ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಕೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಪೆತ್ತವ್ವ
ನಿನ್ನಡ ದಯತ್‌ಲ್
ಕಾರಿಯತೆ ನಾ ಬಂದ;
ಆಚೆಕ್ಕಾಚೆ ಎಟ್ಟಾಚೆ
ಮಂಗ್‌ಲ ಕುರಿಯಾಚಿ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಅವ್ವೆಯ್ಯ
ಮಂಗ್‌ಲಕ್ ಸನ್ನಾಯ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡು ಕೂಟಂಡು;
ದೂರತುಳ್ಳ ಬೆಂದುಕ್
ಓಲೆ ಆಳಯಕಂಡು;
ಪಕ್ಕಲುಳ್ಳ ಬೆಂದುಕ್
ನಾನೆ ಪೋಯಿತೆಣ್ಣುವಿ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪದು
ಕೈಯ್ಯಣ್ಣಂಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಮಂಗ್‌ಲಕ್ ಸನ್ನಾಯ
ಒಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ನೂರೋಳ
ತೇಡಿ ನೋಟಿ ಕೂಟ್‌ಚಿ.
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಕೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಕಾಳೆ ಪಂದಿ ತೇಡ್‌ಚಿ;
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆ ಕೆತ್ತ್‌ಚಿ;
ದೂರತುಳ್ಳ ಬೆಂದುಕ್
ಓಲೆ ಆಳ್ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಪಕ್ಕಲುಳ್ಳ ಬೆಂದುಕೂ
ತನ್ನಡೋರ್ ಊರೋಂಗೂ
ತಾನೇ ಪೋಯಿತೆಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಪೆಬ್ಬೆ ಬಂದೊಳಪಾಂಜ.
ಮಂಗ್‌ಲತ್ ಚೊಲ್ಲಾಲೆ
ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ಊರ್‌ಕೇರಿ ಬಾಲರೂ
ಮುಲ್ಲೆ ಪೂವ್ ಪೊಂಗಳೂ
ಒಕ್ಕಲಣ್ಣ ಬಂದಿತ್
ಪಂದ ಪಟ್ಟೆಲ್‌ಟ್ಟಿತ್
ಕಾಳೆ ಪಂದಿ ಕೆತ್ತಿತ್
ಚಿಪ್ಪರತೆ ಮಾಡ್‌ಚಿ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿರ ಕೂಳಾಯಿ
ಪಂದಿ ಕರಿ ತಾನಾಯಿ
ಕೈಪಂಜೆ ಕರಿಯಾಯಿ
ಉಂಡತ್ ಕುಡಿಚತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋಠಾಂದ್
ಪತ್ತಿರ ಮರಿಯಾದಿ
ಚಿಂಗ್‌ರಿ ಪೊರಿಯಕ್ಕಿ
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆ ಪಣ್ಣಾಯಿ
ಮುಕ್ಕೋಟ್ ಕೊಡಿಯಲೆ
ಚಿಕ್ಕಂಗೋಟಡಕೆಯು
ಊರ್‌ಪತ್ತಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್

ದೇವೈಯ್ಯ ಬಯಿಂಬನ್
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಊರೋನೆ
ಪಂಡಿಯ ನಡಪೋಲೆ
ಊರ್ ಪತ್ತಿ ಬೆಚ್ಚಿಯ;
ಪೋರತಾನ ಕೇಟೋಲು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಊರ್ ಕೇರಿ ಬಾಲರೊ
ಚಂದೋಳತ್ ಚಾಯೋಡೆ
ಅತ್ತಿಪತ್ತಿ ಬೇಂಗಿತ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟತ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ;
ಈ ಪಾಟ್‌ನ ಬೆಕ್ಕನ.
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ್ಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೋ!

ಈ ಪದವು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಮನೆಯವರು ಮತ್ತು ಊರವರು ಸಹ ಊಟ ಮಾಡಿ ಊರವರು ಊರುಪತ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಂತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವರು.

ಊರುಪತ್ತಿ : ಊರುಪತ್ತಿಯನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನೇ ಕೊಡಬೇಕು. ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯು ಕೊಡಬೇಕು. ಊರಿನ ಪ್ರತಿ ಕುಳಕ್ಕೆ 5 ವೀಳ್ಯದೆಲೆ 5 ಅಡಿಕೆ 1/2 ಪಾವಿನಷ್ಟು ಹುರುಕಲು, ಒಂದು ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ಒಂದು ಚೂರು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರಕೂಡದು. ಇವುಗಳನ್ನು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿಟ್ಟು, ಯಜಮಾನನು, ಊರವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಊರುಪತ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಊರವರು ಊರು ಪತ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು.

ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತುಂಬಿಸುವುದು : ಊರವರು ಹೋದಮೇಲೆ, ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಹುಡುಗಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಬಟ್ಟೆ ಬರಿ ಕಂಚು ಮುಟ್ಟು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ತುಂಬಿಸಬೇಕು. ಗಂಡಿನ ಮನೆಯವರು ಈಡು ಮಡುಗುವಾಗ ಏನಾದರೂ ಆಭರಣವನ್ನು ಮಡಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸಹ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹಾಕಬೇಕು.

ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು : ಮುಹೂರ್ತದ ದಿವಸ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅಗಸನು ಬಂದು ಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿರುವ ಚಪ್ಪರದಿಂದ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಯ ತಲೆಯವರೆಗೂ ಬಿಳೀ ಮಡಿ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೂ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟು.

ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಕೂರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಒಂದು ಕೆಂಪು ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಬೇಕು. ಈ ಕೆಂಪು ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆಯ ಒಂದು ಮೂಲೆಗೆ ಒಂದು ಹಣ್ಣು ಬಾಳೆ ಗೊನೆಯೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಮೂಲೆಗೆ ಒಂದು ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯೂ, ಮತ್ತೊಂದು ಮೂಲೆಗೆ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳರಿ ಕಾಯಿಯೂ, ಬೇರೊಂದು ಮೂಲೆಗೆ ಮೂರು ವೀಳ್ಯದೆಲೆಯೂ ಕಟ್ಟಿ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂರು ಅಡಿಕೆಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅಡಿಕೆ ಹೂವಾಗಲೀ ತೂಗಹಾಕಬೇಕು.

ಮುಹೂರ್ತವು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಾಳ್ ಮುಹೂರ್ತವು ಮೊದಲೇ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ, ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹುಡುಗನು ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಯೂ ಹುಡುಗಿಯೂ ಬಳೆ ತೊಡಿಸಿಯೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬರಬೇಕು.

ಕ್ಷೌರ : ಹುಡುಗನು ಬಿಳಿ ಕುಪ್ಪಸ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರ ವನ್ನು ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ದಟ್ಟಿಯ ಬದಲಿಗೆ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಕುಪ್ಪಸದ ಮೇಲೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆಮೇಲೆ ಹುಡುಗನ ಕೈಯನ್ನು ಅರುವನು ಅಥವಾ ಬೋಜಕಾರನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅವನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಇರಬೇಕು.

ಮೊದಲು ಕನ್ನಿ ಮೂಲೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೀಪಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದು ಕನ್ನಿ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೀಪಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗಬೇಕು.

ಕ್ಷೌರ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಾಪೆ ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮುಕ್ಕಾಲಿಮಣೆಯನ್ನು ಮಡಗಿ ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಕಂಚಿನ ಗಂಗಳದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಲು ಹುಯಿದು, ಒಂದು "ಪುತ್ತರಿ ಪಚ್ಚಿ"ಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೇರು ಅಕ್ಕಿ, ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಒಂದು ಚಿಪ್ಪು ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣು ಸಹ ಮಡಗಿರಬೇಕು.

ಕ್ಷೌರಕ್ಕೆ ಗಂಗಳದಲ್ಲಿರುವ ಹಾಲನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕ್ಷೌರಕ್ಕೆ ಈ ಹಾಲನ್ನು ಗರಿಕೆ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಬ್ರಷ್‌ನಿಂದ ಸವರುವಂತೆ ಸವರಬೇಕು. ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಕೂಡದು. ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿದ ಕೂದಲನ್ನು ಗಂಗಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳಿಸಬಾರದು. ಇದು ಗಲ್ಲ, ಮೀಸೆ ಕಟ್ಟು, "ಕೊಂಬಂಜವರ" ಆಗಬೇಕು. ಹುಡುಗನು ಎದ್ದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನಿಬ್ಬರಾದರೂ ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗಂಗಳದಲ್ಲಿರುವ ಹಾಲನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಕೂದಲು ಸಮೇತ ಹಾಲು ಬರುವ ಒಂದು ಮರದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಹಜಾಮನು ಹುಯ್ಯಬೇಕು.

ಹುಡುಗನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ಕೆಳಗಿದ್ದ ಚಾಪೆಯನ್ನೂ, ಪುತ್ತರಿ ಪಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಕ್ಕಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೂ, ಕಂಚಿನ ಗಂಗಳವನ್ನೂ, ಒಂದು ಹಣವನ್ನೂ ಹಜಾಮನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಪುತ್ತರಿ ಪಚ್ಚಿಯವನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು. ಕಂಚಿನ ಗಂಗಳವನ್ನು ಕೊಡಲು ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದರ ಬದಲಿಗೆ ಐದು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಬಳೆ ಹಾಕಿಸುವುದು : ಹುಡುಗನನ್ನು ಕ್ಷೌರಕ್ಕೆ ಅರುವನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ಪ್ರಕಾರವೇ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಅರುವನ ಮನೆಯ ಮುತ್ತೈದೆಯು ಅಥವಾ ಬೋಜಕರತಿಯು ಬಳೆ ಹಾಕಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಹುಡುಗಿಯು ಕೂರುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಚಾಪೆಯನ್ನು ಹಾಸಿರಬೇಕು. ಹಜಾಮನ ಹತ್ತಿರ ಮಡಗಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬಳೆಗಾರನ ಹತ್ತಿರವೂ ಪುತ್ತರಿ ಪಚ್ಚಿಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಡಗಿರಬೇಕು. ಹುಡುಗಿಯು ಒಂದು ಜೊತೆಯಾದರೂ ಕರಿಮುತ್ತೈದೆ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹುಡುಗಿಯು ಏಳುವಾಗ ಅಲ್ಲಿರುವ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಹುಡುಗಿಯು ಎದ್ದ ಒಡನೆ ಇನ್ನು ಇಬ್ಬರಾದರೂ ಕರಿ ಮುತ್ತೈದೆ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಹುಡುಗಿ ಕೂತಿದ್ದ ಚಾಪೆಯನ್ನೂ ಪುತ್ತರಿ ಪಚ್ಚೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೂ ಐದು ಹಣವನ್ನೂ ಬಳೆಗಾರನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ಸ್ನಾನ : ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಅರುವನೂ ಅಥವಾ ಬೋಜಕಾರನೂ ಬಳೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಅರುವನ ಮನೆ ಹೆಣ್ಣೂ ಅಥವಾ ಬೋಜಕರತಿಯು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಬಚ್ಚಲು ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಹುಡುಗನನ್ನಾಗಲೀ,

ಹುಡುಗಿಯನ್ನಾಗಲೀ ಮೂರು ಮುತ್ತೈದೆಯರು ನೀರು ಹುಯಿದು ಮೀಯಿಸಬೇಕು.

ಉಡುಪು : ಹುಡುಗನಿಗೆ ಅವನ "ಬೋಜಕಾರನೂ" ಹುಡುಗಿಗೆ ಅವಳ "ಬೋಜಕರತಿ"ಯೂ ಉಡುಪನ್ನು ತೊಡಿಸಬೇಕು.

ಹುಡುಗನಿಗೆ ಬಿಳಿ ಅಥವಾ ಕೆಂಪು ರೇಷ್ಮೆ ಕುಪ್ಪಸ, ಕೆಂಪು ರೇಷ್ಮೆ ದಟ್ಟಿ "ಪಾನಿ ಮಂಡೆ ತುಣಿ", "ಪೀಚೆ ಕತ್ತಿ", "ತೊಡಂಗ್", "ಒಡಿಕತ್ತಿ", ಅರೆ ಚಂಜೋಲೆ, ಮಾಲೆ, ಕಟ್ಟಿ ಬಳೆ, ಕೈ ಬೆರಳುಂಗುರ, ಕಡಕು, ಕೆಂಪು ಮುಸುಕೂ; ಹುಡುಗಿಗೆ ಕಡಗ, ಸರಪಣೆ, ಕರಿಮಣಿ, ಮಾಲೆ, ಓಲೆ, ಪಾಡಗ, ಪಿಲ್ಲಿ, ಕಾಲ್‌ಸರ, ಗಗ್ಗರ, ಕೈಬೆರಳುಂಗುರ, ಕೆಂಪು ಸೀರೆ, ಕೆಂಪು ರವಿಕೆ, ಕೆಂಪು ಮುಸುಕೂ ಸಹ ಇರಬೇಕು. ಅಲಂಕಾರ ಪೂರ್ತಿಯಾದ ಒಡನೆ ವಿಭೂತಿ ಧರಿಸಬೇಕು. ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ತಿನ್ನಬೇಕು.

ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ "ಕೊಂಬು ಕೊಟ್ಟು" ವಾದ್ಯ ಮೊದಲಾದವು ಆಗಬೇಕು.

ಹುಡುಗನು ಗೆಜ್ಜೆ ತಂಡನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಹುಡುಗನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಜಕಾರನೂ ಹುಡುಗಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಜಕರತಿಯೂ ಬಿಳೀ ಗೌಸವಿರುವ ಕೊಡೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಮನೆಗೆ ಹತ್ತುವಾಗ ಕೊಡೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಬಿಡಬೇಕು.

ಹಟ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಕೂರುವಲ್ಲಿಗೆ ಅಗಸನು ಬಿಳೀ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಸುತತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಹುಡುಗನು ಅಥವಾ ಹುಡುಗಿಯು ಅದರ ಮೇಲೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಬಟ್ಟೆಗೆ ಮೆಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಕನ್ಯೆಯು ಅಥವಾ ಮುತ್ತೈದೆಯು ಹುಡುಗನ ಅಥವಾ ಹುಡುಗಿಯ ಕಾಲು ತೊಳೆಯಬೇಕು.

ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಬಲಕಾಲುಗಳಿಂದಲೇ ದಾಟಬೇಕು.

ಹುಡುಗನನ್ನಾಗಲೀ ಹುಡುಗಿಯನ್ನಾಗಲೀ ಸ್ನಾನ ಮನೆಯಿಂದ ಮುಹೂರ್ತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಸ್ನಾನ ಮನೆಯಿಂದ ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೆಳಕನ್ನು ಒಬ್ಬ ಕನ್ಯೆಯು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಮನೆಯ ಮೆಟ್ಟಲು ಹತ್ತುವಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ದೀಪವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕನ್ಯೆಯು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತಿರಬೇಕು. ನಾಲ್ಕು ಜನರು ದುಡಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ "ಬಟ್ಟೆಪಾಟ್" ಹಾಡುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಹೆಂಗಸರು ಸಹ ತಾಳ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಇದೇ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬಟ್ಟೆಪಾಟ್

ಲೇಲಾ, ಲೇ, ಲಾಲೇಲ, ಲೇಲೇಲ, ಲೇಲೊ,
ಲೇಲೇಲೊ ಪಾಡಿ ತರಕೊವ್ವ ಎಂಗ;
ತಪ್ಪತ್ತೆ ನಾವ್ ತರತೋಡೆ ಬಾರೊ
ಏಂಗಂಡು ತೊಂಡೆ, ಕೊರತಂಡು ನಾವು;
ಏಂಗಿನೊ ನಿನ್ನ ಪಲರು ತುದಿಕು;
ಅಲ್ಲೇಂಗಿ ನಿನ್ನ ಪಲರು ಪಳಿಯು.
ನೀಕ್ ಕೈ ಕೂಲಿ ನಾ ತಪ್ಪ ತೊಂಡೇ;

ಏಳ್ ಮೊದ್‌ರತೆ ಕೂತಪ್ಪ ತೊಂಡೇ.
ಕೊಲ್ಲಿ ತೇನು ಕೂಟಿ, ಕೋತೇನೂ ಕೂಟಿ;
ಕಬ್ಬಡ ಮೋರೆಲ್ ಮೂಲಿ ತೇಂಗೂಟಿ.
ಕಜ್ಜಿ ಪುಳಿಪೋರ್ ಮೂಲಿ ತೇಂಗೂಟಿ
ಕಾಡ್‌ಲ್ ಬಲ್ಲಿಯ ಪೊಂದೇನುಂಗೂಟಿ.
ನಂದಮೊದ್‌ಪ್ಪ ಕಲತೇನೂಂಗೂಟಿ;
ಕುಪ್ಪೆಲ್ ನಟ್ಟ ಕೈಬ್‌ಡ ನೀರ್;
ಚತ್ತೆ ಬಡುವಂಡ ಚೆರ್ ಬೆಲ್ಲಕೂಟಿ;
ಎಮ್ಮೆ ಪೆರೆ ಮೋರ್ ಪಯ್ಯುಡ ಪಾಲ್,
ಇಂಜಿ ಪುಳಿ ಮೋರ್ ಸಾಮೆಡ ಕೂಳ್;
ಏಳ್ ಮೊದ್‌ರತೆ ಕೂತಂದ ತೊಂಡೆ.
ಕೂಳುಂಡ ಬಾಯಿಕೆಲೆ ಬೋಗ ತಪ್ಪಿ;
ಉದ್ದ ತೊಡಿಯತ್ ಉದ್ದಿಯ ಮಾವು,
ಉದ್ದಿಯ ಮಾವುಲ್ ಕೇರೆ ಕೊಡಿಯೊ,
ಕೇರೆ ಕೊಡಿ ತಿಂದ ನಾವ್ ತರಿಪ;
ಕುಂಬ್‌ಲೆಲೆ ತಿಂದ ಕೈಪ ಪುಳಿಪ;
ಕಟ್ಟೊಳೆ ಕಂಡಿಲ್ ಪೂಳೆ ಮುರ್‌ಕ್
ಪೂಳೆ ಮುರ್‌ಕ್‌ಲ್ ಸಣ್ಣ ಕೊಡಿಯೊ
ಸಣ್ಣ ಕೊಡಿಯಿಲ್ ಕೊಡಿಯೆಲೆ ತಪ್ಪಿ.
ಮಾಣಿ ಮಲೆನಾಡ್ ಕಲ್ಲ ಕೆರೆಯೊ
ಕಲ್ಲ ಕೆರೆಡೇರಿ ನೀಲ ಕವುಂಗ್–
ನೀ ಬೂಕಿ ಚಾಕ್‌ನ ನೀಲ ಕವುಂಗ್,
ನೀಲ ಕವುಂಗ್ ಮುರುವನಡಕೆ,
ಮುರುವನಡಕೆ ಕೊಲೆಯೋಡೆ ತಪ್ಪಿ;
ಕಪ್ಪಲೋಡಿ ಬಂದ ಚಪ್ಪಲೆ ತೊಪ್ಪ್;
ಚತ್ತೆಬಡುವಂಡ ಚಣ್ಣೂರ್ ಕೂಟಿ
ನಾಲು ಕೂಟಿ ತಿಂದ ಕ್ವೆಯ್ಯೋರ್ ಬಾಯಿ !
ಅಕ್ಕಲೆ ಕಾಣಿ ಧನಿ ಬಂದ ತೊಂಡೆ
ಏಂಗಂಡು ತೊಂಡೆ ಕೊರತಂಡು ನಾವು.

ಹೀಗೆ ಹಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗವಾಗ ಓಣಿಗೆ ತಲುಪಿದರೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಹಾಡಬೇಕು.

ಕ್ವೆಯ್ಯೋರ್ ಒಕ್ಕಡ ಓಣಿ ಪಣಿಯೊ
ಪಾಂಡವ ಪಾರೆಲ್ ಓಣಿ ಪಡತ;
ಕ್ವೆಯ್ಯೋರ್ ಒಕ್ಕಡ ಕಕ್ಕಟ್ಟ್ ಬೋಜ
ಕಾಡ್ ಕಲ್ಲ್‌ಂಗುಂಡ್ ಕಕ್ಕಟ್ಟ್ ಕೆಜ್ಜ;
ಕ್ವೆಯ್ಯೋರ್ ಒಕ್ಕಡ ಬಕ್ಕ ಪೊರೆಯೊ;
ಕೆತ್ತ್‌ನ ಕಲ್ಲೊಂಡ್ ಬಕ್ಕ ಪಣಿಯೊ;
ಬಕ್ಕ ಕಡಕಣೆ ಚೋಮ್ಮೆಯ್ಯ ಪಟ್ಟಿ,

ಆಮಾಡೆ ಕಲ್ಲೊಂಡ್ ಪಟ್ಟಿ ಪಡತ;
ತ್ಯೆಯ್ಯೋರ್ ಒಕ್ಕಡ ಮೊಟ್ಟ್ ಪಣಿಯೊ
ಮಾಣಿಕ ಕಲ್ಲೊಂಡ್ ಮೊಟ್ಟ್ ಪಡತ;
ಮೊಟ್ಟ್ ಮರಿಯಣೆ ಕೈಯ್ಯಾಲೆ ಕಂಡ;
ಮಾಂಜೌರಿ ಕೈಯ್ಯಾಲೆ ಜಾಟಿ ಕಡಂದ,
ಕೈಯ್ಯಾಲೆ ಜಾಟಣೆ ಕಟ್ಟೊಳೆ ಕಂಡ,
ಚಾಲೀಯ ಕಟ್ಟೊಳೆ ಜಾಟಿ ಕಡಂದ;
ತ್ಯೆಯ್ಯೋರ್ ಒಕ್ಕಡ ಮನೆಡ ಬೋಜ!
ಅಞ್ಞೂರ್ ತಚ್ಚಾಯಿರಿ ತ್ಯೆಯ್ಯಾಂಡ್ ಕೆಜ್ಜ;
ಪೊನ್ನ್ಂಗೊಂಡುತ್ತರ ಬೊಳ್ಳಿರ ಬುಟ್ಟ,
ಸಾಲ್ ಕಟ್ಟೈಮರ ಚಿತ್ತ್ರ ಕಂಬ್,
ಚಿತ್ತ್ರ ಕಂಬ್‌ಲ್ ಎನ್ನೆಲ್ಲೆಳ್‌ತ್?
ಪಕ್ಕಿ ಎಳ್‌ತುಂಡ್ ಪಾಂಬೆಳ್‌ತುಂಡ್,
ವಾಮನ ದೇವಂಡ ರೂಪ ಬರಂದ,
ಕಲ್ಲಳೆ ದೇವಂಡ ರೂಪ ಬರಂದ,
ಕಾಡ್‌ಲ್ ಪೆಗ್ಗಾಟಿ ರೂಪ ಬರಂದ,
ಊಕಾಡ್ ಕೇಮಂಡ ರೂಪ ಬರಂದ,
ಕೂವಳ ಕೋಳಿರ ರೂಪ ಬರಂದ
ಕಾವಳ ಪೂಞ್ಞೆರ ರೂಪ ಬರಂದ
ನಾದತ್ತ ದೇವಂಡ ರೂಪ ಬರಂದ.
ಪಿಲ್ಲ್‌ಟ್ಟ ಪಿಪ್ಪೊರೆ ಪಟ್ಟ್ ಪೊರೆಯೊ.
ನಾತರ ಮಣ್ಣ್‌ಲ್ ತೇಕ ಪಣಿಯೋ,
ಪಾಪೋಲೆ ಬೊಳ್ತೋರ್ ಬೊಳ್ಳೆ ಮಣ್ಣುಂಡ್,
ಮಂಜ ನರತ್‌ಲ್ ಮಂಜ ಮಣ್ಣುಂಡ್,
ಅಞ್ಞಣ ಪೋಲೆ ಕರತ ಮಣ್ಣುಂಡ್
ಚೋರೆ ತುಳಿಪೋಲೆ ಚೋಂದ ಮಣ್ಣುಂಡ್,
ನಾಲ್ ತರ ಮಣ್ಣ್ ಕೂಟಿತ್ ತೇಚ.
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ತೇಚಿತ್ ಕೈಯ್ಯಾಲೆ ತೇಚ,
ಕೈಯ್ಯಾಲೆ ತೇಚಿತ್ ಮುಂಬರ ತೇಚ;
ಸೂರಿಯ ದೇವಂಡ ರೂಪ ಬರಂದ,
ನೀರ್‌ಲ್ ತಾವರೆ ರೂಪ ಬರಂದ,
ಕೆತ್ತುವ ಕತ್ತಿರ ರೂಪ ಬರಂದ,
ಕೆಂಬತ್ತಿ ಪೂವ್‌ರ ರೂಪ ಬರಂದ,
ನೀರ್‌ಲ್ ಬೊಳ್ಳಾಮೆ ರೂಪ ಬರಂದ,
ಒಗ್ಗುವ ಪಾಂಬ್‌ಡ ರೂಪ ಬರಂದ,
ಕೆಂಗಲ ತೇನ್‌ಡ ರೂಪ ಬರಂದ,
ನಂದಿಯ ಕಾಳೆರ ರೂಪ ಬರಂದ,

ತನ್ನಡ ದೇವಂಡ ರೂಪ ಬರಂದ,
ಕೂಡನ್ನೆ ತಾಂಡೋರ್ ರೂಪ ಬರಂದ.
ಕೈಯ್ಯೋರ್ ಒಕ್ಕಡ ಮನೆಡ ಬೋಜ.
ನಾ ಬಪ್ಪಕೆಕ್ಕೋಲು ನಲ್ಲದೆ ಕಂಡ,
ಬೊಳ್ಳೋಡ್ ಮುಕ್ಕಾಲಿ ಬೊಳ್ಳಿ ತಳಿಯ,
ಬೊಳ್ಳಿ ತಳಿಯತ್ ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಬೋಜ,
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಮೀದಲ್ ಪೊನ್ನ್ ಬೊಳಕ್,
ಪೊನ್ನ್ ಬೊಳಕ್‌ಲ್ ಪಯ್ಯುಡ ನೆಯ್ಯ್.
ಪಯ್ಯುಡ ನೆಯ್ಯು ಪರತಿ ತಿರಿಯು,
ಪರತಿ ತಿರಿಂಗುಂಡ್ ಕತ್ತುವ ತಿತ್ತ್-
ತೆಕ್ಕೂ ಬಡಕೂ ತೆಡ್ ಪೊಜ್ಜ ಪೋಲೆ
ಕೇಕೂ ಪಡಿಞಾರೂ ಮೀಂಬಾಂಜ ಪೋಲೆ.
ಒಕ್ಕಕೊತ್ತಾಜಾರ ಪಾಡ್‌ಚಿ ಎಂಗ
ಆಜಾರ ಪಾಡಿತ್ ಬೆಕ್ಕನ ಎಂಗ
ಲೇಲಾಲೇ, ಲಾಲೇಲ, ಲೇಲೇಲೊ, ಲೇಲೊ!

ಹುಡುಗನು ಅಥವಾ ಹುಡುಗಿಯು ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಯಿಂದ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಿಯೇ ಅರುವನ ಮನೆ ಹೆಣ್ಣು ಬಾಡೆಯಲ್ಲ ದೀಪ ಹತ್ತಿಸಿರಬೇಕು. ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಕೂರುವ ಸ್ಥಳದ ಬಲಕ್ಕೂ ಎಡಕ್ಕೂ "ಕುತ್ತ್‌ಬೊಳ್‌ಚ" ಹತ್ತಿಸಿಡುವುದೂ ಉಂಟು. ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳ್‌ಚ ಉರಿಯುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಅರುವನ ಮನೆ ಹೆಣ್ಣು ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಕೂರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಚಾಪೆಯನ್ನು ಹಾಸಬೇಕು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಅಗಸನು ಒಂದು ಜಂಬುಕಾನವನ್ನು ಹಾಸಬೇಕು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಅಗಸನು ಒಂದು ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಅರುವನ ಹೆಣ್ಣು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಡಗಿದ ಮುಕ್ಕಾಲಿಯ ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡು ಮುಕ್ಕಾಲಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಅಥವಾ ಕಂಚಿನ ಗಂಗಳವನ್ನಿಟ್ಟು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವಷ್ಟು ತುಂಬ ಬಿಳಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಅವುಗಳ ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗಿಂಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಹಾಲು ಮಡಗಿರಬೇಕು.

ತೊಟ್ಟಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಮಹೂರ್ತವಾದರೆ ತೊಟ್ಟಿಗೆ (ಮಂದಿಗೆ) ಮೂರು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬರಬೇಕು. ಅಲ್ಲವಾದರೆ ಕೂರುವ ಮುಕ್ಕಾಲಿ ಮಣೆಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬರಬೇಕು.

ಮುಂದಿನಲ್ಲಿ ಮುಹೂರ್ತವಾಗುವುದಾದರೆ ಮದುಮಗ ಅಥವಾ ಮದುಮಗಳನ್ನು ಐಮರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ದಾಟಿಸಬೇಕು. ಮುಕ್ಕಾಲಿ ಮಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೂರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಮುಕ್ಕಾಲಿಯ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ಮುಕ್ಕಾಲಿಗೆ ಮೂರು ದಪ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ಮುಕ್ಕಾಲಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಮುಕ್ಕಾಲಿಯನ್ನು ಬಲಗಾಲಿನಿಂದ ದಾಟಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮುಹೂರ್ತದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗನ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೋಜಕಾರನು ಕೂತು ಹುಡುಗಿಯ ಹಿಂದುಗಡೆ ಬೋಜಕರತಿಯು ನಿಂತು ಇರಬೇಕು.

ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ದಿನ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನದು ಮತ್ತು ಹುಡುಗಿಯದು ಮದುವೆ

ಆಗುವುದಾದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಹುಡುಗರದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಹುಡುಗಿಯರದು ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

ಅಭ್ಯಾಗತರ ಸತ್ಕಾರ : ಮನೆಗೆ ಊರವರೇ ಆಗಲಿ ನೆಂಟರೇ ಆಗಲಿ ಬಂದ ಒಡನೆ "ಬಂದಿರಾ" ಎಂದು ಕೇಳಿ, ಕೊಡುವರಾದರೆ ಉಭಯಸ್ಥರ ಕಿರಿಯವರು ಹಿರಿಯರ ಕಾಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕಾಲು ತೊಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರು ಕೊಟ್ಟು ಎಲೆ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮಡುಗಬೇಕು. ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಏನಾದರೂ ತಿಂಡಿ ಕೊಡುವುದೂ ಉಂಟು.

ಕೇಟಾಮೆ : ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು 50 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಮದುವೆಗೆ ಹೋಗುವ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು ಆ ಮದುವೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೊಂಬು ಕೊಟ್ಟು ವಾದ್ಯದೊಡನೆ ಹೊತುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಕೇಟಾಮೆ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೇಟಾಮೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವವರು ಉಪ್ಪು ಮತ್ತು ಸಾಸುವೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಕೂಡದು. ಕೇಟಾಮ ತಂದವರಿಗೆ ಬಾಳೆ ಬಿರುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರ ಸಶೇಷವೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು.

ಬಾಳೆ ಬಿರುದು : ಬಾಳೆ ಬಿರುದೆಂದರೆ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಗಜ ಉದ್ದದ ಬಾಳೆ ದಿಂಡುಗಳನ್ನು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಗೂಟಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆದು ಮನೆಗೆ ಹತ್ತಿ ಬರುವ ದಾರಿಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅವುಗಳ ತಲೆಗಳನ್ನು ಬಾಳೆ ತಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಧಾರಣ ಬೆರಳಗಲ ಬೆರಳುದ್ದ ಮೂರು ಮೂರು ಬಾಳೆ ತಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಹೂವು ಮಡಗಿರುವುದು.

ಬಾಳೆಗೆ ಅರ್ಹರಾದವರಿಗೆ ಬಾಳೆಯನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಯಾವನೊಬ್ಬನೂ ಬಾಳೆ ಬಿರುದಿಗೋಸ್ಕರ ಕಾದಿರಲಾರದವನಾದುದರಿಂದ ತಕ್ಕಂಥ ಮನುಷ್ಯನು ಬಂದರೆ ತಕ್ಷಣವೇ ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಬಾಳೆ ಬಿರುದಿನ ಹತ್ತಿರ ಒಬ್ಬನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವರು. ತಕ್ಕಂಥ ಮನುಷ್ಯನು ಬಂಡ ಒಡನೆ, ವಾದ್ಯದುಡಿ ಸಮೇತ ಊರವರು ಕೆಲವರು ಮನೆಯವನೊಬ್ಬನು ಮತ್ತು ಅರುವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಚಾಪೆ, ಒಂದು ಚೆಂಬು ನೀರು, ವೀಳ್ಯದೆಲೆ, ಅಡಿಕೆ ಸಹ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಬಾಳೆಯ ಬಿರುದಿನ ಹತ್ತಿರ ತಲುಪಿದ ಮೇಲೆ ಹಾಡನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ನೆಂಟರಿಗೆ ನೀರು ಕೊಟ್ಟು, ಚಾಪೆಯನ್ನು ಹಾಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಅರುವನು ಮೂರು ಅಥವಾ ಐದು ವೀಳ್ಯದೆಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಡಿಕೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಬಾಳೆಯ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ನೆಂಟರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ನೆಂಟರು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಹಣವನ್ನು ಹಾಕಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ನೆಂಟರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ನೆಂಟರು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಹಣವನ್ನು ಹಾಕಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ

---

* **ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬಾಳೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ಕೆಲವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವರು. "ಕೇಟಾಮೆ" ತಂಡದವರಿಗೆ ಬಾಳೆಗಳನ್ನು ಕೊಡದೆ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಕೂಡದು. ಈಗಲೂ ಸಹ ನಡೆದು ಬರುವ "ಪೆಟ್ಟಿಗೆ" ತಂದವರಿಗೂ ಸೋದರ ಮಾವನಿಗೂ ಬಾಳೆಯನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬಾಳೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಇತರ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಅಡಚಣೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೆಂಟರು ಹೋಗುವಾಗ ಬಾಳೆ ಕೊಟ್ಟು ಸುಧಾರಿಸುವುದುಂಟು.**

ಕೊಡಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ನೆಂಟರಿಗೆ ಮೂರು ಬಾಳೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಒಡಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.*

ಅರಪುವ ತರ–ದೇವಳ ಕಾಕುವ : ನೆಂಟರು, ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಊರಿನ ಜನರಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಧತಿ ಮೇರೆ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಬೇಕು. ಒಬ್ಬನೇ ಆದರೆ ಮದುವೆ ಮನೆಯ ಊರವರಂತೆ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸ ಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುವರು ಆಗ ಮದುವೆ ಮನೆಯವರು ತಮ್ಮ ಊರ ಪದ್ಧತಿ ಮೇರೆ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು.

ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಾಗ ತಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ರುಮಾಲು ಮತ್ತು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಬಿಡಬೇಕು.

ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ನೆಂಟರು ತಾವೇ ಬಾಳೆಯನ್ನು ಕಡಿಯುವರು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ತಮಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದವನಿಗೆ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವರು. ಬಾಳೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವವನು ಬಾಳೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬರಬೇಕು. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬರುವಾಗ ಬಾಳೆಗಳ ತಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಂಬುಗಳನ್ನೂ ಹೂವುಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಹಾರಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವುಗಳು ಬೀಳಲೇಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ.

ಬಾಳೆ ಕಡಿದು ನೆಂಟರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಬಟ್ಟೆ ಪಾಟನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ವಾದ್ಯವಾಗುತ್ತಾ ಇರಬೇಕು. ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ನೆಂಟರು ತಲುಪಿದ ಒಡನೆ, ನೆಂಟರು ಬರುವ ದಾರಿಗೆ ಅಗಸನು ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಸುತ್ತಾ ಕೈಯ್ಯಾಲೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಕನ್ಯೆಯು ಬಂದು ನೆಂಟರ ಕಾಲನ್ನು ತೊಳೆಯಬೇಕು. ಆಗ ನೆಂಟರು ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಚೆಂಬಿಗೆ ಒಂದು ಹಣ ಹಾಕಬೇಕು. ಅಗಸನಿಗೆ ಒಂದು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಮೆಟ್ಲು ಹತ್ತುವಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕು ಹಿಡಿದಿರಬೇಕು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಹಣ ಹಾಕಬೇಕು.

ಮೂರು ಬಾಳೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಎರಡು ಹಣವನ್ನು ಅರುವನು ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಣದ ತಥಾರ್ಧವನ್ನು ಯಜಮಾನನು ಆ ಊರಿನ ದೇವರ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕು.

ಕೊಡಗರಲ್ಲದವರಿಗೂ ಹೆಂಗಸರಿಗೂ ಬಾಳೆ ಬಿರುದು ಕೊಡಕೂಡದು.

ಮುಹೂರ್ತ : ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತುಕೊಂಡ ಒಡನೆ, ಹುಡುಗಿಯ ಅಥವಾ ಹುಡುಗನ ಮಡಲಿಗೆ ಒಂದು ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಾಸಬೇಕು. ಹುಡುಗನ ಒಡಿಕತ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಬಿಡಬೇಕು.

ಹಣ ಕೊಡುವುದು : ಹೆಂಗಸರು ಮೊದಲು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಹಣ ಕೊಡುವ ಮೂವರೂ ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಅಥವಾ ಕನ್ಯೆಯರು ಆಗಿರಬೇಕು. ಮೊದಲು ಹಣ ಕೊಡುವವರು "ಪೊಂಬಣ"ವನ್ನೇ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವರವರ ಯಥಾನುಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮೂವರು ಅಥವಾ ಐವರು ಚಿನ್ನವನ್ನು ಕೊಡುವುದುಂಟು.

ಹಣ ಕೊಡುವ ವಿಧಾನ ಹೇಗೆಂದರೆ : ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಡಗಿರುವ ಗಂಗಳಗಳಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹುಡುಗನ ಅಥವಾ ಹುಡುಗಿಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಮೂರು ದಪ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಎಡದ ಕೈಯನ್ನು ಬಲದ ಕೈಯ ಹತ್ತಿರವಾದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳವರು. ಕೆಲವು ಹತ್ತಿರದ ನೆಂಟರು ಮತ್ತು

* ಹುಡುಗನು ಅಥವಾ ಹುಡುಗಿಯು ಆ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯಲೇಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಗಿಂಡಿಯನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಇಟ್ಟು ಮೆತ್ತಗೆ ನೂಕಿಬಿಡಬಹುದು.

ವಯಸ್ಸು ಪಟ್ಟವರು ಮೊದಲು ಮದುವಣಿಗನ ಮೊಣಕಾಲುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಕ್ಕಿ ಬಿಟ್ಟು, ಹೆಗಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಕ್ಕಿ ಬಿಟ್ಟು, ತಲೆಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕುವರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮೂರು ದಪ ಮಾಡುವರು. ಆಮೇಲೆ ಗಿಂಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹಾಲನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಡಿಸಬೇಕು* ಮತ್ತು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಮೂರಾಣೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಕೊಡಬಾರದು.

ಬಟ್ಟೆ ಇನಾಂ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಣವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡುವರು. ಒಡವೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಹುಡುಗನು ಅಥವಾ ಹುಡುಗಿಯು ತನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಣವನ್ನು ತನ್ನ ಮಡಲಲ್ಲಿ ಮಡಗಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹತ್ತಿರ ಮಡಗಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ತಟ್ಟೆಗೆ ಚುರುಕಾಗಿ ಹಾಕಿ ತನಗೆ ಹಿರಿಯವರಾದ ಕೊಡವರ ಮತ್ತು ಕೊಡಗತಿಯರ ಕಾಲನ್ನು ಮೂರು ದಪ ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ತನಗಿಂತ ಕಿರಿಯರು ತನ್ನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದರೆ "ಆರ" (ಆಶೀರ್ವಾದ) ಮಾಡಬೇಕಿಲ್ಲ.

ತನ್ನ ತಾಯಿಯು ಕೊಟ್ಟ ಹಣವನ್ನು ಮದುವಣಿಗನು "ಅಳ್ಳ ಮಡಲಲ್ಲಿ" ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತನ್ನ ಮಡಲಲ್ಲಾಗಲೀ, ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಕೂಡದು. ಹುಡುಗಿಯಾದರೆ ತಾಯಿಯೇ "ಮೊಲೆಕಟ್ಟಿ"ನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವಳು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ತನ್ನ "ಅರೆಕಟ್ಟಿ"ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಚೀಲಪಣವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು.

ಮುಹೂರ್ತದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೆ ವಾದ್ಯವಿರಬೇಕು. ಗಂಡಸರು ದುಡಿ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡೂ, ಹೆಂಗಸರು ತಾಳ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡೂ ಹಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಹುಡುಗನು ಅಥವಾ ಹುಡುಗಿಯು ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಹಾಡುವವರು ಮುಂದೆ ಹಾಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದು ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಕೂತ ಒಡನೆ ಬಟ್ಟೆ ಪಾಟನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮದುವೆ ಹಾಡನ್ನು ಗಂಡಸರು ಕೂತುಕೊಂಡು ಹಾಡಬೇಕು. ಹೆಂಗಸರು ನಿಂತುಕೊಂಡು ಹಾಡಬೇಕು.

* ಮದುವೆ ಹಾಡನ್ನು ಸುರುವಿನಿಂದಲೇ (63ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ) ಹಾಡಿ ಈ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು.

ಬಾಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಸಂಜಾದಿ ಮನವೇಂಗಿ
ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬನ
ಮಣ್ಣರುವ ಬಾಲನ್
ಕೈಪುಡಿಚಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಕನ್ನಿ ಮೂಲೆ ಕೋಂಬರೆ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ಪೊಂಬೊಳಕ್ ಬೆಚ್ಚಾಂಗ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಕನಿಚಿತ್

ಕೈ ಮಲಂಗಿ ತೊತ್ತಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕನ್ನಿ ಮೂಲೆ ಕಂಬ್‌ಕ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಕನಿಚಿತ್
ಕಾತೊಟ್ಟ್ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚಿ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡು ಬಾಡೆ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಕಾರಣೋರ ತೊತ್ತಿತ್
ಪೊಂಬೊಳಕ್ ನಲ್ಲಾಂಗ್

*** ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹುಡುಗನ ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಹಾಡುವರು. ಇದನ್ನೇ ಅವಶ್ಯವಿರುವಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ಹುಡುಗಿಯ ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಹಾಡುವರು.**

*** ಚೂರಿಯಕತ್ತಿ = ಒಡಿಕತ್ತಿ. ಚಳಕತ್ತಿ = ಪೀಚೆ ಕತ್ತಿ**

ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಕನಿಚಿತ್
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವಂಡ
ಕಾತೊಟ್ಪ್ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚಿ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕೊಂಬಂಜೌರ ಮಾಡ್‌ನ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮಣ್ಣರುವ ಪೊಂಗಳೊ
ಕೆತ್ತ್ ಕಲ್ಲ್ ಗುಡ್ಡತ್
ಕುಟ್ಟುವತ್ ನೀಕಾಚಿ
ಪಾತ್‌ರ ತಳುವಾಯಿ
ಅಚ್ಚು ತಾಳಿ ನಲ್ಲಾನ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡು ಕೂಟಿಂಜ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣಂಡ ಸಂಜಾದಿ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತ್‌ನ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಮೂವರುಳ್ಳ ಪೊಂಗಳೊ
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬನ
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಪಿಚಿ
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿ ಪಾಂದ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಬೋಜಕಾರ ಬಾಲನೊ
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬಂಗ್
ನೇರಪೋಲೆ ಕುಪ್ಪಾಯ
ನೆತ್ತ ಪೋಲೆ ತೊಪ್ಪಾಯ
ಪಾನಿ ಮಂಡೆ ಕೆಟ್ಪಾಯಿ
ಬಳ್ಳಿಯ ನಡುವುಕ್
ಕನ್ನಡಿ ತೊಡಂಗ್‌ನ
ಪಾಂಗೋಡೆ ಕೊಳತಿತ್
ಚೂರಿಯ ಚಳ ಕತ್ತಿ *
ಶೀಲರಿಂಜಿ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಕಟ್ಟಿ ಬಳೆ ನಲ್ಲಾನ
ಪಾಂಗರಿಂಜಿತ್‌ಟ್ಟಿತ್
ಕೋಯ ಬೆರೆ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ವಜ್ಜ್‌ರ ತ್‌ಡಿ ಬೆಚ್ಚ
ಪೊಮ್ಮೋದಿರಲ್‌ಟ್ಟಿತ್

ಕೋಳಿ ಕೊರ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಏಳ್ ತೊರೆ ಪೊಮ್ಮಾಲೆ
ಬೋಜತ್ತೋಡೆ ಚೂಡಿತ್
ಬೋಜಂಗೊಂಡಣಿಂಜಿತ್
ಗೆಜ್ಜೆ ತಂಡ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಮಿಞ್ಞಬಯ್ಯ ಆಳಾಯಿ
ಸಿದ್ಧಿರಾಮ ಕೊಟ್ಪಾಯಿ
ರಾಮದೇವ ಪಾಟಾಯಿ
ನಾಗಸರ ಕೊಂಬಾಯಿ
ಕೊಂಬಾಯಿ ಕೊಳಲಾಯಿ
ಮಂಗ್‌ಲಾಡಿ ಪೋಯಿತ್
ಕಾರಣೋರ ತೊತ್ತಿತ್
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವಂಡ
ಕಾತೊಟ್ಪ್ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮೂರ್‌ತ ಸ್ಥಳವ್‌ಲ್
ಕಿನ್ನೋಲೆ ಪಲಂಬ್‌ಟ್ಟ್
ಅದ್‌ಗೊಂದ್ ಮೀದಲ್
ಕೆಂಬಟ್ಪ್ ಬಿರಿಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ದೇವರ ನೆನತಿತ್
ಮುಕ್ಕಾಲಿಕ್ ಅಕ್ಕಿಟ್ಪ್
ಮೂರ್‌ತಕೆಳತತ್.
ಒಪ್ಪಾರತೆಳಕಣೆ
ಭೂಮಿದೇವಿ ನಂಜಪ್ಪ
ಸುಬ್ಬರಾಯ ದೇವಂಡ
ಪೀಲಿಯಂಡ ಮೈಲ್ ಪೋಲೆ
ಆಡಿಲಾಡಿ ಬಂದಿತ್
ಕುಞ್ಞಿ ಮಿಞ್ಞ ನಿಂದಿತ್
ದೇವರ ನೆನತಿತ್
"ಮಮ್ಮರಿಂಜ ಕಾರೋಣ
ಕಾರೋಣಂಡ ಸೇಸೆಲ್
ಪೊಮ್ಮುತ್ ಸರಪೋಲೆ
ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣೆಡೆಮೇಂಗ
ಪತ್ತ್ ಮಕ್ಕಳಾಯಿತ್
ಪನ್ನಂದಾನ ಚಾಕಿತ್

ದೇವನು ದೇವಿಯಾಯಿ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲಂದಂಡ್
ನೂರ್ ಕಾಲ ಬಾಳಂಡು"
ಎಂದಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಮಂಡೆಕಕ್ಕಿ ತಾತಿತ್
ಕ್ಂಡಿ ಪಾ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಪೊಂಬಣ ಮಡ್‌ಕ್‌ಟ್ಟ್
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಬುದ್ಧಿ ನಲ್ಲ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವಂಡ
ಕಾತೊಟ್ಪ್ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್

ಮಿಞ್ಞ ಬಯ್ಯಡಾಯಿತ್
ಕೂಡ್‌ನ ಜನವೆಲ್ಲ
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬಂಡ
ಮಂಡೆಕಕ್ಕಿ ತಾತಿತ್
ಕ್ಂಡಿ ಪಾ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಓರಂಧೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಮೂರ್‌ತ ಕಯಿಂಜತ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ;
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ.
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ್ಕ.
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೊ!

ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಕೂತಲ್ಲಿಂದ ಬೋಜಕಾರನು ಹುಡುಗನನ್ನು ಕೈಕೊಟ್ಟು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕು.

ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಏಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡುವೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಹಿಂದುಗಡೆಯಿಂದ ಬೋಜಕರತಿಯು ಅವಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಅವಳು ಏಳಬೇಕು.

ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಕೂತಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಅಥವಾ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಒಂದು ಕೋಣೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೂರಿಸಬೇಕು. ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಾಲಿ ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಿಚ ಒಂದು ಗಿಂಡಿ ಹಾಲು ಸಹ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು.

ತಡವಾಗಿ ಬಂದ ನೆಂಟರು ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವಂತೆಯೇ ಹಣ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಆದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಎದ್ದುನಿಂತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಪೂಜಾರಿಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತಂದರೆ ಮುಹೂರ್ತ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸುವರು.

ಕೂರ್‌ಂಗೋದಿ ಮುರಿಪ : ಹುಡುಗಿಯ ಮುಹೂರ್ತವಾದ ಒಡನೆ ಅವಳ ಅಣ್ಣನ ಅಥವಾ ತಮ್ಮನ ಹೆಂಡತಿ ಬಂದು, ಹುಡುಗಿಯ ತಲೆಯಿಂದ ಒಂದೆರಡು ಕೂದಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೈಕಾಲುಗಳ ಒಂದೆರಡು ಉಗುರು ತೆಗೆದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಲು ಹುಯಿದಿರುವ ಗಂಗಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಒಂದು ಹಾಲು ಬರುವ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕುವುದುಂಟು.

ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಕೆಲವು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಿದೆ.

ಊಟ ಉಪಚಾರ : ಮುಹೂರ್ತ ಕಳೆದ ಒಡನೆ ನೆಂಟರು ಮತ್ತು ಪರ ಊರವರು ಊಟ ಮಾಬೇಕು. ಮನೆಯ ಯಜಮಾನರು ಅಥವಾ ಅವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೂರಬೇಕು. ಊರವರೂ ಆ ಮನೆತನದ ಮಿಕ್ಕವರೂ ಆ ಸಭೆಯವರನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿ ಅವರು ಎದ್ದ ಮೇಲೆ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು.

*** ಊರವರು ನೆಂಟರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡದಿರುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ನಿಂತುಹೋಗಿದೆ. ಅಂಥ ಪದ್ಧತಿ ಇರುವಲ್ಲಿ ಮನೆಯವರು ಮತ್ತು ಊರವರು ರುಮಾಲು ಧರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪೀಚೆಕತ್ತಿ ಧರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.**

ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಬಡಿಸಿ ಆದ ಮೇಲೆ 'ಉಂಗನ?' ಎಂದು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿದರೇನೇ ಊಟಕ್ಕೆ ಶುರುಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಊಟ ತೀರಿದ ಮೇಲೆ "ಕೈ ಬಾಯಿ ಒತ್ತತ? ಏವನ?" ಎಂದು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮ್ಮತಿಸಿದರೆ ಏಳಬೇಕು.

ಇದೇ ಮೇರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳಬೇಕು.*

ಮದುವಣಿಗನ ಮದುಮಗಳ ಊಟ : ಮದುಮಗನು ಅಥವಾ ಮದುಮಗಳು ಅವರನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲೇ ಅವರವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಇಬ್ಬರು ಅಥವಾ ನಾಲ್ವರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೂತುಕೊಂಡು ಒಂದೇ ಬಟ್ಟಲಿಂದ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೆಂಟರನ್ನು ಬಿಡುವುದು : ತಕ್ಕಂಥ ನೆಂಟರು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಮದುವೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೋಗುವಾಗ ಪುನಹ ದುಡಿಕೊಂಬುಕೊಟ್ಟು ವಾದ್ಯದೊಡನೆ ಬಾಳೆ ಬಿರುದುವರೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬರಬೇಕು. ಆಗ ನೆಂಟರು, ಕೊಂಬಿನವರಿಗೆ ಒಂದು ಹಣ, ಓಲಗದವರಿಗೆ ಒಂದು ಹಣ ಮತ್ತು ಮೇದನಿಗೆ ಒಂದು ಹಣ ಸಹ ಕೊಡಬೇಕು. ನೆಂಟರಿಗೆ ವೀಳ್ಯವನ್ನು (ಸಾಧಾರಣ ಒಂದು ಕೌಳಿಯಷ್ಟು ವೀಳ್ಯದೆಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಅಡಿಕೆ) ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಹತ್ತಿರದ ನೆಂಟರಿಗೆ ಮಾಂಸವನ್ನೂ ಕೊಡುವುದುಂಟು.

ಪೋಳಿಯ : ಊಟ ಉಪಚಾರವಾದ ಮೇಲೆ ಪೋಳಿಯವನ್ನು ಅರುವನ ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣು ತುಂಬಿಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಅಥವಾ ಐದು ಸೇರು ಅಕ್ಕಿ, ಸೇರಿಗೊಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಒಂದೊಂದು ಅಚ್ಚು ಬೆಲ್ಲ, ಒಂದೊಂದು ಕವುಳಿ ವೀಳ್ಯದೆಲೆ ಒಂದೊಂದು ಮಾನ ಹುಡಿ ಮಾಡದ ಅಡಿಕೆ, ಒಂದು ಗಿಂಡಿ ಹಾಲು ಸಹ ಇರಬೇಕು.

ಮದುವೆಯು ಹೊರಡುವಾಗ ಪೋಳಿಯವನ್ನು ಅರುವನ ಮನೆ ಹೆಣ್ಣು ಹೊರುವ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಡಬೇಕು.

ಪೋಳಿಯದಲ್ಲಿರುವ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆಯಲ್ಲದೆ ದಾರಿ ಕರ್ಚಿಗೆ 'ಉರುಪೆ'ಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮದುವೆಯು ಹೊರಡುವುದು : ಗಂಡಿನ ಮುಹೂರ್ತವು ಗಂಡಿನ ಮನೆ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮುಹೂರ್ತವು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಆಗುವುದ ರಿಂದ ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಗಂಡಿನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಡುವುದು.* ಮದುವೆಯು ಹೊರಡುವಾಗ ಊರಿನ ಪ್ರತಿ ಕುಳದಿಂದಲೂ ಒಬ್ಬ ಗಂಡಸು ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಡಬೇಕು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕೊಡುವಂಥ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಗಂಡಿನ ಮನೆಯಿಂದ ಆಳುಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಮೆರವಣಿಗೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವಣಿಗನಿಗೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಚಾಪೆ ಅಥವಾ ಕುರ್ಚಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮದುವೆಗೆ ಹೊರಡುವವರ ಮದುವಣಿಗನ ಸಮೇತ ಪುನಹ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಮದುವಣಿಗನು ಬಂದು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಅಲ್ಲಿನ ದೀಪಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ

*** ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ದಂಪತಿ ಮುಹೂರ್ತವು ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮುಹೂರ್ತಗಳನ್ನು ಅವರವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮಾಡದೆ ಎರಡೂ ಕಡೆಯವರ ಅನುಕೂಲ ಪ್ರಕಾರ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲೆ ಮಾಡಿ ಊಟವಾದ ನಂತರ ಮದುಮಗನು ಮದುಮಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಡುವುದು.**

ಸೇರಿರುವ ಹಿರಿಯರ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ವಾದ್ಯ ದುಡಿ ತಾಳ ಸಮೇತ ಹೊರಟು ಕೈಮಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ದೀಪಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬಾಳೆ ಬಿರುದಿನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಬಾಳೆ ಬಿರುದಿನ ಹತ್ತಿರ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನೂ ಇತರ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರೂ ಒಂದು ಮೆರವಣಿಗೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುಬ ಯಜಮಾನನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗೂ ಮದುವಣಿಗನಿಗೂ ಬುದ್ಧಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಕಳುಹಿಸುವರು.

ದಾರಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ವಾದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ದುಡಿ ತಾಳ ಸಹ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು.

ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಹೋಗುವಾಗ ಊರು ಮತ್ತು ನಾಡು 'ಮುಂದಲೆ'ಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾಯ ಊರವರು ಬಾಳೆ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಮಡಗಿರುವರು. ಈ ಬಾಳೆ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಮಡಗಿದವರು ಕುಪ್ಪಸ ಧರಿಸಿರಬೇಕು. ಒಂದು ಚೆಂಬು ನೀರು, ಒಂದು ಚಾಪೆ, ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಸಹ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ರಾತ್ರಿ ಬಾಳೆ ಬಿರುದು ಮಡಗಿದರೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೋಗುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಹೊಂತೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಆ ಬಾಳೆ ಬಿರುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಬಹುದು.

ಬಾಳೆಯನ್ನು ಕಡಿದರೆ ಬಾಳೆ ಬಿರುದು ಮಡಗಿದವರಿಗೆ ಎರಡು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಹಣದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಒಂದು ಹಣವನ್ನು ಅವನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಂದು ಹಣವನ್ನು ಆ ಊರಿನ ದೇವರ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕು.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು. ಇಬ್ಬರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇದ್ದರೂ ಒಬ್ಬನೇ ಪ್ರಸಾದ ಕೊಡಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಒಂಟಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಂಗಸರನ್ನಾಗಲೀ ಮುಂಜಿಯಾಗದ ಮಕ್ಕಳನ್ನಾಗಲೀ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಮದುವಣಿಗನನ್ನು ಅಥವಾ ಮದುಮಗನ್ನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ದೂರ ಹೋಗುವಂತೆ ಹೇಳುವರು.

ಇತರ ಜಾತಿಗಳು ಹುಡುಗನಿಗೆ ಅಥವಾ ಹುಡುಗಿಗೆ ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಕೊಡುವುದುಂಟು. ಹಾಗೆ ಹಾಲು ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಾಲು ಕೊಟ್ಟ ಗಿಂಡಿಗೆ ಒಂದು ಹಣಹಾಕಬೇಕು. ಹಾಲಲ್ಲದೆ, ಕಾಫಿ, ಟೀ, ಮಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅಂಥ ಗಿಂಡಿಗೆ ಹಣ ಹಾಕಬಾರದು.

ಗಿಂಡಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಹಣವನ್ನು ಅವರು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಮದುವಣಿಗನಿಗೆ ಕೊಡುವುದುಂಟು. ಅದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಹೋಗುವಾಗ ಎದುರಿನಿಂದ ಬೇರೆಯೊಂದು ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಬಂದರೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕಾಣದಂತೆ ಎರಡೂ ಕಡೆಯವರು ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿಯಾದರೂ ಹೋಗಬೇಕು. ಹುಡುಗನಾಗಲೀ ಹುಡುಗಿಯಾಗಲೀ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆಯ ಹುಡುಗನನ್ನಾಗಲೀ ಹುಡುಗಿಯನ್ನಾಗಲೀ ನೋಡಬಾರದು.

*** ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಾಳೆ ಬಿರುದನ್ನು ಈಗ ಕೊಡದೆ ಹುಡುಗನು ಮದುಮಗಳು ಸಮೇತ ಮುಹೂರ್ತ ಕಳೆದು ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕೊಡುವರು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಏನೋ ಒಂದು ತಪ್ಪು ಕಾರಣದಿಂದ ಬಂದಂತೆ ತೋರುತ್ತೆ. ಹುಡುಗನು ಹುಡುಗಿ ಸಮೇತ ಹುಡುಗಿಯ ಮನೆಯಿಂದ ಇಳಿದ ಮೇಲೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಡಗಿರುವ ಬಾಳೆ ಬಿರುದುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಗಿಯ ಕಡೆಯವರೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಹಣವನ್ನು ಸಹ ಅವರೇ ಕೊಡಬೇಕು.**

ಗಂಡಿನ ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಬಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯ ಬಾಳೆ ಬಿರುದು ಮಡಗಿದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ದಾರಿಯು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೆ ಬಾಳೆಬಿರುದು ಮಡಗಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರಬೇಕು.

ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತುಂಬಿಸುವುದು : ಮದುವೆಯು ಬಾಳೆ ಬಿರುದಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಂತೆಂದು ತಿಳಿದ ಒಡನೆ ಹುಡುಗಿಯ ಮನೆಯವರು ಹುಡುಗಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಜಡ್ತಿ ನೋಡಿ ತುಂಬಿಸಿಡಬೇಕು. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಜನರ ಮುಂದೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕೊಡಿಯಾಳ್ –ಕೊರು ಅರಪುವವು : ಬಾಳೆಯ ಬಿರುದಿನ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಮೂರು ಜನರು ಕೊಡಿಯಾಳಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಬಂದುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಕೊಡಿಯಾಳು ಬಂದವರಿಗೆ ಸತ್ಕಾರವಾದ ಮೇಲೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯವರು, ಊರವರು, ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು ಕೊಡಿಯಾಳು ಸಮೇತ ದುಡಿ ತಾಳ ಕೊಂಬುಕಟ್ಟು ವಾದ್ಯದೊಡನೆ ಬಾಳೆ ಬಿರುದಿನ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತಿರುವ ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನು ಮದುವಣಿಗನ ಹತ್ತಿರ ಮೊದಲು ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಬೇಕು. ಕಿರಿಯವನು ಹಿರಿಯವನ ಕಾಲುಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಬೇಕಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿಸುವರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮದುವಣಿಗನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರು ಮಾತಾಡಿಸಬೇಕು.

* **ಬಾಳೆ ಬಿರುದು :** ಹುಡುಗನ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಆರು ಬಾಳೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಆರು ಬಾಳೆಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಬಾಕಿ ಪದ್ಧತಿಗಳೆಲ್ಲ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರಿಗೆ ಬಾಳೆ ಕೊಡುವಂತೆಯೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗನ ಮತ್ತು ಬೋಜಕಾರನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಸಹ ತೊಳಿಯಬೇಕು.

ಮದುವಣಿಗನು ಮನೆಯ ಮೆಟ್ಟಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತುವಾಗ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯವರು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಮದುವಣಿಗನ ತಲೆಗೆ ಬಿಸಾಡಬೇಕು.

ಮದುವಣಿಗನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಐಮರದಲ್ಲಿ ಕೂರಬೇಕು. ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲರೂ ಅವರವರಿಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕೂರುವರು.

ಪೋಳಿಯವನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯ ಅರುವನ ಹೆಣ್ಣು, ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿರುವ ಹೆಂಗಸಿನ ತಲೆಯಿಂದ ಇಳಿಸಬೇಕು.

ಆಮೇಲೆ ಮದುವಣಿಗನ ಮತ್ತು ಅವನ ಕಡೆ ಯಜಮಾನನ ಸಹ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹುಡುಗಿಯ ಕಡೆಯ ಒಬ್ಬ ಕನ್ಯೆಯು ಅಥವಾ ಮುತ್ತೈದೆಯು ತೊಳೆದು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಒರೆಸಿ ಮುಖ ತೊಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರುಕೊಟ್ಟು ಮುಖ ಒರೆಸಲು ಬೇರೆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಇಬ್ಬರೂ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಕಾಲು ತೊಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ತಳಿಯತಕ್ಕಿ ಬೊಳಕ್ ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ, ಪೋಳಿಯ ಹೊರುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಶೂದ್ರರೇ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಜಾತಿಯವರನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಗುರಿಯಾಗುವರಲ್ಲದೆ ಪೊಳೆಯಾಡು ತೆರಲು ಸಹ ಬದ್ಧರಾಗುವರು.

ಆಮೇಲೆ ಹೊಸ ಕುಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹುರುಕಲನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗೊನೆ ಹಣ್ಣು ಬಾಳೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕುಕ್ಕೆಯೊಳಗೆ ಒಡೆಯದ ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಸಮೇತ

ಮದುವಣಿಗನ ಮುಂದೆ ಮಡಗಬೇಕು. ಹುರುಕುಲಿಗೆ ಅರಳು ಮಿಶ್ರ ಮಾಡಬಾರದು. ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯನ್ನು ಹುಡುಗನ ಕಡೆಯವರು ತಮ್ಮ ಪೀಚೆ ಕತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಒಡೆದು ಅಥವ ಒಡೆಸಿ ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಕುಕ್ಕೆಯಿಂದ ಬೇರೆ ತಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಹುರುಕಲು, ಬಾಳೆ, ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಸಹ ಹಾಕಿ ಮಡಗಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರು ಫಲಹಾರ ಮಾಡಿ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುವರು.

ಊಟ ಉಪಚಾರ : ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮದುವಣಿಗನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಅವನ ಬೋಜಕಾರನನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಸಹ ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂರಿಸಬೇಕು. ಮದುವಣಿಗನಿಗೆ ಅತ್ತೆಯಾಗಬೇಕಾದವಳು ಮೊದಲು ಹಾಲು ಅನ್ನ ಉಣ್ಣಿಸಬೇಕು. ಗಂಡಿನ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನು ಮತ್ತು ಬಾಕಿಯವರು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಬೇಕು.

ಮುಹೂರ್ತ : ಊಟ ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಮುಹೂರ್ತವಾಗುವುದು. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗನ ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ಐಮರದ ಮೇಲೂ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುವರು. ಇಬ್ಬರದೂ ಬಾಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಗುವುದಾದರೆ, ಹುಡುಗನು ಬಲದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹುಡುಗಿಯು ಎಡದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂರಬೇಕು. ಹುಡುಗನು ಕೂತ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗಿಯು ಕೂರಬೇಕು.

ಹುಡುಗನಿಗೂ ಹುಡುಗಿಗೂ ಮೊದಲಿನ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮರ್ಯಾದೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಈಗಲೂ ಸಿಕ್ಕುವುವು.

ಪೋಳಿಯದಲ್ಲಿ ತಂದ ಹಾಲನ್ನೇ ಈಗಿನ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಪೋಳಿಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಕ್ಕಿ, ಬೆಲ್ಲ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯಿಂದ ಪರಮಾನ್ನ ಮಾಡಿ ಹುಡುಗಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಈಗ ಆಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಪಲಯ ಪಣ : ಎಲ್ಲರೂ ಹಣ ಕೊಟ್ಟಾದ ನಂತರ ಹುಡುಗನ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನು ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು "ಇದರಿ ಪಲಯ ಪಣ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಐದು ಹಣವನ್ನು ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು.

ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ಹುಡುಗನನ್ನು ಬೋಜಕಾರನು ಕೈಹಿಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ, ಹುಡುಗನು ಬಂದು ಹುಡುಗಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ, ಹಾಲು ಕೊಟ್ಟು ಚೀಲ ಪಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಹುಡುಗಿಯು ಹಣವನ್ನು ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಎಡದ ಕೈಗೆ ಹಣವನ್ನು ಹಾಕಿ ತನ್ನ ಬಲದ ಕೈಯನ್ನು ಹುಡುಗನು ಚಾಚಿರುವ ಕೈಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಕೂಡಲೆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಹುಡುಗನು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕು.*

ಮುಹೂರ್ತವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ವಾದ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಬೇಕು. ಹಾಡುವವರು ಹಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಮದುವೆ ಹಾಡನ್ನು ಸುರುವಿನಿಂದಲೇ ಹಾಡಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು.

ಬಾಳೊ ಕೇಳಿ ಬೆಂದುವೆ
ಬೊಳ್ಳಿಕೊಡೆ ನಡಿಕೇರಿಯ
ಆ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಕೈಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬಂಡ

ಮೂರ್‍ತ ಕಯಿಂಜಿತ್
ಉಂಡಿತು ಕುಡಿಚಿತು
ಕೈಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬನು
ತಾನೂ ತನ್ನಡೂರೋನೂ

---

* **ಹುಡುಗಿಯು ಚೀಲ ಪಣ ಸಿಕ್ಕಿದ ಒಡನೆ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದುಂಟು. ಇದು ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.**

ಇಲ್ಲವನೂ ಬೆಂದುವೂ
ಕೊಂಬ್ ಕೊಟ್ಟ್ ಪಾಟಾಯಿ
ಪೊಟ್ಟಿಕುಳ್ಳ ಆಳಾಯಿ
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಂದಿತ್
ಪಟ್ಟಿಮಾಡ ಒಕ್ಕಡ
ಚೋಮ ನಿಪ್ಪ ಓಡೆಲ್
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಿತ್
ಒಪ್ಪಾರತೆಳತತ್.
    ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಮೂವೆರುಳ್ಳ ಬಾಲರ
ಈ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಕ್
ಕೊಡಿಯಾಳಯಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮಾಚಮ್ಮಂಡ ಅಪ್ಪಯ್ಯ
ಕೆಂಗುದ್ರೆ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿಕೆಜ್ಜ
ಇಲ್ಲವನೊ ಬೆಂದುನೊ
ಅಂಗನೊ ಅರುವನೊ
ಎಲ್ಲ ಜೋಡು ಕೂಟಿತ್
ಕೊಂಬ್ ಕೊಟ್ಟ್ ಪಾಟಾಯಿ
ತಂಗೊಯ್ಯನೆ ಬಂದಿತ್
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ತಕ್ಕಾರ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ನಾಟಾಚಾರ ಚೆಮ್ಮಾಯಿ
ದಂಡ್ ಕಡೆ ನಾಡೋನ್
ಸಾಲ್ ಕೆಟ್ಟಿ ನಿಂದಿತ್
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆ ಬೇಂಗಿತ್
ದಂಡ್ ಕಡೆ ನಾಡೋನೂ
ಆಡಿ ಪಾಡಿ ಪೋಯಿತ್
ಪುಟ್ಟಿಮಾಡ ಒಕ್ಕಡ
ಮಚ್ಚಿಮನೆ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಮಂಗ್‌ಲ ಮರಿಂಜಿತ್
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದೆಳತತ್.
    ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಉಂಡತ್ ಕುಡಿಚತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆ
ಪೊಯಿ ಬಾಡೆ ನಡುಪುಲ್
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬನೂ
ಮಾಚಮ್ಮ ಕುಮಾರಿಯೂ
ಮೂರ್‌ತಿಕಳಕತ್.
ಮೂರ್‌ತಕೆಳಕಣೆ
ಮಾಚಮ್ಮಂಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ಉಮ್ಮವ್ವ
ಆಡಿಲಾಡಿ ಬಂದಿತ್
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬಂಡ
ಮಂಡೆಕಕ್ಕಿಲ್‌ಟ್ಟಿತ್
ಕ್‌ಂಡಿ ಪಾಲ್ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಪೊಂಬಣ ಕೈಕ್‌ಟ್ಟಿ;
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ತನ್ನಡೋರ್ ಮಾವಿರ
ಕಾತೊಟ್ಟ್ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚ.
ನೀಲಕೊಡಿ ಉಮ್ಮವ್ವ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಮಾಚಮ್ಮ ಕುಮಾರಿಕೂ
ಪೊಂಬಣ ಕೈಕ್‌ಟ್ಟಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬಂಗೂ
ಮಾಚಮ್ಮ ಕುಮಾರಿಕೂ
ಕೂಡ್‌ನ ಜನವೆಲ್ಲ
ಅಕ್ಕಿ ಪಣ ಇಟ್ಟತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬಂಡ
ಬೋಜಕಾರ ಬಾಲನ್
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬನ
ಕೈಪುಡಿಚಿತೆಪ್ಪಿಚಿ;
ಅಲ್ಲಿಂಜೆದ್ದ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಪಾಕಂಡ ಮೊಳಿ ಪೊಞೆ
ಒತ್ತಿಡೊತ್ತಿ ಪೋನೋಲೆ
ಒತ್ತಿಡೊತ್ತಿ ಪೋಯಿತ್
ಪೊಂಗ ಮಿಞ್ಞ ನಿಂದಿತ್

ಮಂಡೆಕಕ್ಕಿ ತಾತಿತ್
ಕ್ಂಡಿ ಪಾಲ್ ಕೊಡ್ತಿತ್
ಚೀಲ ಪಣ ಕೈಕ್ಟ್ಟ್
ಮಾಚಮ್ಮ ಕುಮಾರಿನ
ಕೈಪುಡಿಚಿತೆಪ್ಪ್‌ನ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಕಟ್ಪೊಳೆ ಕಡ್ತಿತ್
ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಡ್ತತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬನೂ
ಮಾಚಮ್ಮ ಕುಮಾರಿಯೂ
ದಂಡ್ ಕಡೆ ನಾಡೋನೂ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಕೊಂಬ್ ಕೊಟ್ಟ್ ಪಾಟಾಯಿ
ಇಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ;
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ.
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ್ಕ.
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೊ!

ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಹುಡುಗನು ಎಬ್ಬಿಸಿದ ಒಡನೆ ಹುಡುಗನು ಕೊಟ್ಟ ಚೀಲ ಪಣವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬೋಜಕರತಿಯು ಹುಡುಗಿಯ 'ಮೊಲೆಕಟ್ಟ್'ನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಆಗ ಹುಡುಗಿಯ ಮೊಲೆ ಕಟ್ಟನಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯು ಕೊಟ್ಟ ಚೀಲ ಪಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅವಳ ಬೋಜಕರತಿಯು ತೆಗೆದುಬಿಡಬೇಕು.

ಅನಂತರ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕಟ್ಟಳೆ ಆಚೆ ಹುಡುಗಿಯೂ ಈಚೆ ಹುಡಗನೂ ಆಗಿ ಹುಡುಗಿಯ ಕೈಯನ್ನು ಪುನಹ ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಳೆ ದಾಟಿಸಿ ಬಾಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಡುವರು. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸಿದ ಒಡನೆ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಟ್ಟು ಮುಂದಿನ ಕಟ್ಟಳೆಯನ್ನು ಕೈ ಹಿಡಿದು ದಾಟಿಸುವರು.

ಹುಡುಗನ ಮುಹೂರ್ತವು ಬಾಡೆಯ ಐಮರದ ಮೇಲೂ, ಹುಡುಗಿಯ ಮುಹೂರ್ತವು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಹುಡುಗನು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಹಿಡಿದ ಕೈಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯ ಕಟ್ಟಳೆಯನ್ನು ದಾಟಿಸಿ 'ಸಮ್ಮಂಧ ಪರಚೆ' ಕೊಟ್ಟು ಕೈ ಬಿಡಬೇಕಿತ್ತು.

ಸಮ್ಮಂಧ ಪರಚೆ

ಸಮ್ಮಂಧ ಪರಚೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ದಂಡ್ ಕಡೆ ನಾಡೋನೂ, ಇಲ್ಲವನೂ ಬೆಂದೂ, ಅಂಗನೂ ಅರುವನೂ ಸಾಲ್ ಕೆಟ್ಟಿ ನಿಂದಿರಾ ?

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ನಿಂದಿತ್.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಆನಕಿಕ್ಕ ಪಟ್ಟಮಾಡ ಒಕ್ಕಡ ಮಾಚಮ್ಮಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿನ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಒಕ್ಕಡ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣಂದೆಣ್ಣುವ ಬಯಿಂಬಂಗ್ ಸಾಲ್‌ಬಾಕೆ ಕೊಡ್‌ಪಲ್ಲಿ, ಮಾಚಮ್ಮಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿಕ್ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಒಕ್ಕಡ ಆಯಿರ ಬಟ್ಟಿ ಭೂಮಿ, ಪತ್ತ್ ಕಂಡ ಬಾಣೆ, ಅಂಜಿ ಕಂಡ ಓಡೆ, ಮನೆ, ಮನೆ ಬಳಪ್ ತೋಟ, ಪತ್ತ್ ಕುಡಿ ಆಳ್, ಪತ್ತ್ ಕೂಟಕ್ ಎತ್ತ್, ಪತ್ತ್ ಕರಪಕ್, ಪಾಕರಪ ಕುತ್ತಿ, ಚೋಮ ಕೂಡುವ ಕೊಟ್ಟ್, ಆಕ, ಆಕಡೇರಿ, ಕುಂಡಿತೆರೆ, ಒಕ್ಕಿ ಪೋನ ಮಣ್ಣ್, ಕೂಡಿ ಪೋನ ಯಾಕ, ಓಡಿ ಪೋನ ಆಳ್,

ಮದ್‌ಚಿ ಪೋನ ಚೋಮ, ತಾತಿ ಕೆತ್ತುವ ಕತ್ತಿ, ನೇತಿ ಕೆತ್ತುವ ಮತ್ತ್, ಪತ್ತಾಯತ್ ನೆಲ್ಲ್, ನೆಲ್ಲಳಪ ಪಾನಿ, ಅಕ್ಕಿ ಅಳಪ ಸೇರ್, ತಾಕ್‌ನ ತಳಿಯ, ತೂಕ್‌ನ ಬೊಳ್‌ಚ, ಪೊಟ್ಟಿಲ್ ಉಪ್ಪ್, ಒಲೆಕಟ್ಟ್, ಪೂತ್ ಬೆಚ್ಚ ಚೆಪ್ಪ್, ನೂಲ್, ನೂಕರೆ ಕಂಡ, ಚೂದ್‌ಕ್ ಇರ್‌ಂಬ್, ಚುಂಡೆಕ್ ಮೊದಲ್, ಒಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ನೂರೋಳ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಡ್‌ತಿರಾ?

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಕೊಡ್‌ತತ್.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಎಂಗಡ ತಂಗೆ ಮಕ್ಕ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಒಕ್ಕಡ ಮನೆಕ್ ಸಮ್ಮಂದಾಯಿತ್ ಬಾಳ್ ಬಾಕೆ ಬಪ್ಪಕ, ಅಙ್ಙೂರ್ ಬಿರಾನ್‌ರ ಪೊಟ್ಟಿಲ್ ಆಯಿರ ಬಿರಾನ್‌ರ ಮಾಲ್‌ನ ಸಾಲಡಂಗ ಬಾಲಡಂಗ ತೆರಕಿಯಂಡ್ ಬಪ್ಪ; ಇದ್ ಪೋಚೆಂಗಿ ದಾರ್ ಜವಾಬ್ದಾರ ಗೂವ?

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ನಾನ್.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ನಿಂಗ ದಾಡ?

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಎಂಗ ಐತಿಚಂಡ ಒಕ್ಕಡ; ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಒಕ್ಕಡ ಅರುವ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಮಣ್ಣರುವನ ? ಪೊನ್ನರುವನ ?

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಮಣ್ಣರುವ (ಪೊನ್ನರುವ)

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಇದರಿ ಪನ್ನೆರಂಡಚ್ಚಿರ ಪೊನ್ನ್ (ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹನ್ನೆರಡು ಕಲ್ಲು ಹರಳುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು)

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಬಾತ್ ಪನ್ನಂದಚ್ಚಿರ ಪೊನ್ನ್ ; ಆನಕ, ನಿಂಗಡ ತಂಗೆ ಮಕ್ಕ, ಎಂಗಡ ಪೊಮ್ಮಕ್ಕ ಮಕ್ಕ, ಕೂಳ್ ಕುಯಿಚತ್‌ಂದೂ, ಕರಿ ಕಯಿಚತ್‌ಂದೂ, ಮಾವಂಡ ಬಾಯಿಗುಣ ಇಲ್ಲೆಂದೂ, ಮಾವಿರ ಕೈ ಗುಣ ಇಲ್ಲೆಂದೂ, ಪೋರಾಂದೂ ತಾಮನೆಲ್ ಬಂದಿತ್ ಅಳ್‌ತಕ್ಕ, ತ್‌ರಾಂದೂ ಒಡೆಯಂಡ ಮೈಗುಣ ಇಲ್ಲೆಂದೂ, ನ್ಯಾಯ ಪರಂದಿತ್ ತ್‌ಕಣೆಕ್, ಎಂಗಕ್ ಕೂಟ್‌ಕ್ ಆಳೂ ಬಟ್ಟೆಕ್ ತೂಡೂ ತಂದಿತ್ ತಿದ್ದಿ ನೀಕಿ ತಪ್ಪವನಾರ್ ಗೂವ?

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ನಾನ್.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ನಿಂಗ ದಾಡ?

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಎಂಗ ಕಲ್ಮಾಡಂಡ ಒಕ್ಕಡ ; ಪಟ್ಟಮಾಡ ಒಕ್ಕಡ ಅರುವ.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಮಣ್ಣರುವನ ? ಪೊನ್ನರುವನ ?

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಮಣ್ಣರುವ (ಪೊನ್ನರುವ)

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಇದರಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಪಣ (ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಂದ ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು).

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಆನಕ ಎಂಗಡ ತಂಗೆ ಮಕ್ಕಕ್ ಚೆಕ್ಕ್ ಚೇಲ ಬಂದಕ ಕೂಟ್‌ಕ್ ಆಳೂ ಬಟ್ಟೆಕ್ ತೂಡೂ ಕೊಡ್‌ತಿತ್ ತಿದ್ದಿನೀಕಿ ಅಯಚಿ ತಪ್ಪ ಅರುವನಾರ್ ಗೂವ?

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ನಾನನ್ನೆ

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಇದರಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಪಣ (ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಂದು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು).

ಅರುವನು ಕೊಡುವ ಹಣವನ್ನು ಆಯಾಯ ಪಂಗಡದ ಯಜಮಾನನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅರುವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಣವು ಅರುವನಿಗೆ ಹಕ್ಕು.

ಗಂಡಿನ ಅರುವನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಹನ್ನೊಂದು ಅಚ್ಚಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು (ಕಲ್ಲು ಹರಳುಗಳು)

ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೊಲೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಆಗ ಮದುವಣಿಗನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಚೀಲ ಪಣ ಕಟ್ಟಿದ್ದದ್ದನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಿಡಬೇಕು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ತಾಯಿಯು ಬಾಡೆಗೆ ಬಂದು ಗಂಡಿನ ಮುಸುಕನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವನ ಎಡದ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಬೇಕು.

ಆಮೇಲೆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಕೊಡುವ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಕಂಚು ಮುಟ್ಟು ಮುಮತಾದವುಗಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡು ಬಾಡೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರು ತೆಗೆದು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರತಂದಿರುವ ಆಳುಗಳಿಗೆ ಹೊರಿಸಬೇಕು.

ಗಂಡಿನ ಮನೆಯಿಂದ ತಂದ ಪೋಳಿಯವನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕು.

ದಾರಿ ತಡಿಯುವುದು : ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಡಲು ಬಾಡೆಯಿಂದ ಕೈಯ್ಯಾಲೆಗೆ ದಾಟುವ ಕಟ್ಟಳೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯ ಸೋದರಮಾವನ ಅಥವಾ ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮಗನು ದಾರಿ ತಡೆದರೆ "ನನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆಯ (ಅಥವಾ ಸೋದರಮಾವನ) ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೀಯಲ್ಲಾ? ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡದಿದ್ದರೆ ಏನು ಗತಿ?" ಎಂದು ಕೇಳಿ ದಾರಿ ತಡೆಯುವಾಗ "ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ"ಂದು ಮದುವಣಿಗನು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿ ಹಣವನ್ನಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ದಾರಿ ತಡೆದವನು ಆ ನಾಣ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಪುನಹ ಒಂದು ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹುಡುಗಿಯ ಸೆರಗಿಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು.

ಹಟ್ಟಿಯನ್ನು ದಾಟುವ ಮೊದಲು ಹೊಲೆಯನೊಬ್ಬನು ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಂತೆ ಹಿಡಿದು ಮದುವಣಿಗನ ಮುಂದೆ ವಸ್ತ್ರ ಹಾಸಿ ತಡೆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಹೊರಟು ಕೈಕಡದಲ್ಲಿರುವ ದೀಪಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬಳೆ ಬಿರುದಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿವರೆಗೆ ಎರಡು ಕಡೆಯವರ ವಾದ್ಯ ದುಡಿ ತಾಳ ಸಮೇತ ಇರಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಲು ಹರಳುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದಾರಿ ತಡೆದ ಬಾವ ಮೈದುನ ಕಟ್ಟಿದಂಥ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಬಿಟ್ಟು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಊರವರು ಕುಳಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸೂ ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕು.

ಆಮೇಲೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನು ಹುಡುಗನಿಗೂ ಹುಡುಗಿಗೂ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ತಮ್ಮ ವಾದ್ಯ ತಾಳ ಸಮೇತ ಹಿಂತಿರುಗುವರು.

ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಹೋಗುವಾಗ ಹೆಣ್ಣು ಬಿಳೀ ಮುಸುಕು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು; ಆದರೆ ಗಂಡಿನ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಾಳೆ ಬಿರುದು ಮಡಗಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ತಲಪಿದ ಒಡನೆ ಕೆಂಪು ಮುಸುಕನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಹೋಗುವಾಗ ಗಂಡೂ ಹೆಣ್ಣೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಕಾಣದಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿರಬಾರದು. ಹೊಳೆ ತೋಡುಗಳನ್ನು ಹುಡುಗನಾಗಲಿ ಹುಡುಗಿಯಾಗಲೀ ಇಳಿದು ದಾಟಬಾರದು; ಎತ್ತಿ ದಾಟಿಸಬೇಕು.

ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಹೋಗುವಾಗ ಊರು ನಾಡು ಮುಂದಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಳೆ ಬಿರುದು ಮಡಗಿದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಗಂಡಿನ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಾಳೆ ಬಿರುದು ಮಡಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲಬೇಕು.

ಬಾಳೆ ಬಿರುದು ಕೊಡುವುದು : ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು ಆರು ಬಾಳೆಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮರ್ಯಾದೆಯೊಡನೆ ಮನೆ ಸೇರಬೇಕು.

ಬಾಳೆ ಕಡಿದದ್ದಕ್ಕೆ, ಕಾಲು ತೊಳೆದದ್ದಕ್ಕೆ, ದೀಪ ಹಿಡಿದದ್ದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅಗಸನು ಬಟ್ಟೆ ಹಾಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಹ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು.

ಹುಡುಗನೂ ಹುಡುಗಿಯೂ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹತ್ತುವಾಗ ಅವರ ತಲೆಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಬಿಸಾಡಬೇಕು.

ಮನೆಗೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗನು ಕನ್ನಿ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೀಪಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಕನ್ನಿ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೀಪಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹಿರಿಯರ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು.

ಅನಂತರ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಇಷ್ಟವಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವರು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಅವಳ ಕೋಣೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೂರಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಹಾಲನ್ನ ಕೊಡಬೇಕು.

ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯಿಂದ ಬಂದ ನೆಂಟರಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಫಲಾಹಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ನೀರು ತರುವುದು * : ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪಚಾರವಾದ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗಿಯು ತಲೆಯನ್ನು ಬಾಚಿ ತಲೆಗೆ ವಸ್ತ್ರ ಕಟ್ಟಿ, ಅವಳ ಕಾಲಿಗೆ ಹಾಕಿರುವ ಪಾಡಗ, ಪಿಲ್ಲಿ, ಕಾಲುಸರ, ಗಗ್ಗರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟಿ ಕಾಲುಂಗುರವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಗೆ ಬಂದು ದೀಪಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಹಿರಿಯರ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ವಾದ್ಯ ದುಡಿ ತಾಳ ಸಮೇತ ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಗಣಿ ತುಂಬಿಸಿ ಸರಿಪಡಿಸಿರುವ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಕುಕ್ಕೆಯನ್ನು ಸಿಂಬಿಯಿಟ್ಟು ಹುಡುಗಿಗೆ ಹೊರಿಸಬೇಕು. ಅವಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಕನ್ಯೆಯರು ಅಥವಾ ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಒಂದೊಂದು ಕುಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಗಣಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಗಣಿಯನ್ನು ಆ ಕುಟುಂಬದ ಭೂಮಿಯ ಹತ್ತಿರದ ಗದ್ದೆಗೆ ಹಾಕಿಸುವರು. ಸಗಣಿ ಹಾಕಿದ ಕುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಅಲಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು. ಆ ಕುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಆಳುಗಳು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು.

ಗಂಗೆ ಪೂಜೆ : ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಬಾವಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಅರ್ಧಪಾವಿನಷ್ಟು ಅಕ್ಕಿ, ವಿಭೂತಿ, ವೀಳ್ಯದೆಲೆ, ಅಡಿಕೆ, ಸುಣ್ಣ, ಪೀಚೆ ಕತ್ತಿ, ಒಂದು ಚಿಪ್ಪು ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣು, ಮುಖ ವರಸುವ ಒಂದು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸಹ ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಹುಡುಗಿಯು ಕೈ ಕಾಲು ಮುಖ ಸಹ ತೊಳೆದು ಒರಸಿ ವಿಭೂತಿ ಧರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವಳ ಕೈಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅವಳು ಅದನ್ನು ಮೂರು ಪಾಲು ಮಾಡಿ ನೀರಿಗೆ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಕೂಡಲೆ ಅವಳ ಕೈಗೆ ಮೂರು ವೀಳ್ಯದೆಲೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮೂರು ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅವಳು ಮೂರು ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಮೂರು ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದಾಗಿಟ್ಟು ಎಲೆಗಳು ಮಗುಚಿ ಬೀಳದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಗಂಗೆಗೆ ಬಿಡಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣಿನ ಚಿಪ್ಪನ್ನು ಅವಳ ಕೈಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವಳು ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ

*** ಸಗಣಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗಲೂ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಾಗಲೂ ಮುಂದುಗಡೆ ಜನರು ಕುಣಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲ. ಆದರೆ "ಮಂಗಲತ್ ಮೊಟ್ಟ್" ಮೆಲ್ಲಗೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಹುಡುಗಿಯು ತೆಗೆಯುವ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು ಸಮ್ಮತವಾಗಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.**

ಸುಲಿದು ಬಾವಿಯ ದಡದಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಅವಳ ಕೈಗೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯನ್ನೂ ಪೀಚೆ ಕತ್ತಿಯನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವಳು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯನ್ನೂ ಪೀಚೆ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಒಡೆದು ನೀರನ್ನು ಗಂಗೆಗೆ ಚೆಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಒಡೆಗಳನ್ನು ಮಗುಚಿ ಬೀಳದಂತೆ ಬಾವಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಅವಳು ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ತಿಂದು ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಎರಡು ಸಣ್ಣ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಒಂದಾಗಿ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಇನ್ನಿಬ್ಬರೂ ಇವಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕೀಳು ಜಾತಿ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಮದುಮಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಗಣಿ ಹೊರುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ನೀರು ತರುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಬಿಟ್ಟರೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು.

ದುಡಿ ತಾಳ ವಾದ್ಯ ಸಮೇತ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮನೆಗೆ ತಲುಪಿ ಅಡುಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುತ್ತೈದೆಯು ಆ ನೀರನ್ನು ಇಳಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಅವಳು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಹಿರಿಯರ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಅವಳ ಕೋಣೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಿಡುವರು.

ಈ ದಿವಸವೇ (ಬೈಮಂಗ್‌ಲ ದಿವಸ) ನೀರು ತರಿಸಬೇಕು. ಈ ದಿವಸ ಹೊತ್ತು ಮೀರಿತೆಂದು ಮಾರಣೆ ದಿವಸ ನೀರು ತರಿಸುವುದು ವಿರೋಧವಾದ ಪದ್ಧತಿ.

ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತೋರಿಸುವುದು : ಆ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗಿಯು ತಂದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ ಮತ್ತು ಹಣ ಸಹ ತೋರಿಸಬೇಕು. ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಐದು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು.

ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಬೈಮಂಗ್‌ಲ ದಿವಸ ನೋಡಲು ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾರಣೆ ದಿವಸ ನೋಡಬಹುದು.

ಊಟ ಉಪಚಾರ : ಆಮೇಲೆ ಮದುವಣಿಗನ ಸಮೇತ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಬೇಕು.

ನೆಂಟರನ್ನು ಬಿಡುವುದು : ಆಮೇಲೆ ಹುಡುಗಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದವರನ್ನು ವಾದ್ಯ ದುಡಿ ತಾಳ ಸಮೇತ ಬಾಳೆ ಬಿರುದು ಮಡಗಿದ್ದ ಸ್ಥಳದವರೆಗೂ ಬಿಡಬೇಕು.*

ಹೆಸರು ಹಾಕುವುದು : ಆಮೇಲೆ ಮದುವೆ ಹಾಡನ್ನು ಸುರುವಿನಿಂದಲೇ ಹಾಡಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಹಾಡುವವರು ಹುಡುಗಿಯ ತವರು ಮನೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಬೇರೆ ಹೆಸರನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಹೆಸರು ಬದಲು ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡಲೇಬೇಕು.

ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ	ಈ ಒಕ್ಕಡ ಓಣಿಲ್
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬನು	ಮಂಗ್‌ಲ ಮರಿಯಣೆ
ಮಾಚಮ್ಮ ಕುಮಾರಿಯು	ಚೆಂಗ ಬಾಳೆ ಮಟ್ಟತ್
ಪಟ್ಟ್ ಪೋಲೆ ಪಟ್ಟಮ	ಜೋಡೆರಂಡ್ ಚೆಂಬ್‌ಕ
ಆ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಂಜಿ	"ಉಕ್ಕ್" "ಉಕ್ಕ್"ಂದೆಣ್ಣ್‌ನ.
ಮಂಗ್‌ಲಾಡಿ ಬಂದಿತ್	ಅಕ್ಕಣಕ್ ಸಂಜಾದಿ

*** ನೆಂಟರು ಈ ದಿವಸ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ ನೆಂಟರನ್ನು ಬಿಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿಯೇ ತೀರಬೇಕು. ಅವರು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಬಾಳೆ ಬಿರುದಿನಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರುವರು.**

ಉಂಬಳ ಮನೆಯಿಲ್
ಮಾರೊಲೆಲ್ ತಿತ್ತಾಯಿ
ಪಾ ಕುಡಿಕೆ ಪಾಲೆಲ್ಲ
ಪಾಲುಕ್ಕಿ ಮರಿಂಜತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಮಂಗ್‌ಲ ಮರಿಂಜತ್.
ಜೋಡೆರಂಡ್ ಚೆಂಬ್‌ಲ್
ಕೋತಿಂಗುಂಡ್ ಬಂದಿತ್
ಉಂಬಳ ಮನೆಯಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೋಂದ್ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಇಲ್ಲವನೂ ಬೆಂದುವೂ
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪಂಡಿಯ ನಡಪೋಲೆ
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಮಾಚಮ್ಮ
ಪಾಲ್ ಕೂಳ್ ಉಂಡಿತ್,
ಆನೆ ಕೊಂಬ್ ಚೀಪಾಯಿ
ಜೋಗ ತಲೆ ಚೀಪಿತ್,
ಕೊಂಬ್ ಕೊಟ್ಟ್ ಪಾಟಾಯಿ
ಚೋಮ ನಿಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟ್‌ಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಬೊಳ್ಳೋಟೆರ ಕೂಟೆಲ್
ಚೋಮ ಚಾಣ ಕೊಂಡಿತ್
ಆಯಿರಂಡ ಜಬ್ಬೂಮಿ
ಈ ಭೂಮಿರ ಮೀದಲ್
ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಒಕ್ಕಡ
ಏಳ್ ಮೂಲೆ ಆಕತ್
ಚೋಮ ಚಾಣ ಇಟ್ಟತ್
ನೀಲಕೊಡಿ ನೀರ್‌ಲ್
ಕಾಲೂ ಮುಃಗೂ ಕತ್ತಿತ್
ಗಂಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿತ್
ನೀಲಕೊಡಿ ನೀರ್‌ನ
ಅಂಗನೂ ಅರುವನೂ
ತನ್ನಡೋರ್ ಊರೋನೂ
ಮಾಚಮ್ಮ ಕುಮಾರಿಕ್
ಪೊನ್ನವ್ವ ಪೆದಲ್‌ಟ್ಟ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಊರ್‌ಕಾರ ಬಾಲರೊ
ಅತ್ತಿ ಪತ್ತಿ ಕೊಂಡಿತ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಂಜತ್.
ಒಂದ್ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ಐಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬಃನ
ಮಣ್ಣರುವ ಬಾಲನ್
ಕನ್ನಿ ಮೂಲೆ ಕೋಂಬರೆ
ನೀಲಕೊಡಿ ಪೊನ್ನವ್ವ
ಬಂದಿತಿಂದ್ ಕೂಡ್‌ನ
ಏಳರೆರ ಒಳ್‌ಕ್
ಕೂಟಿತೆ ಪೊರಟತ್.
ಐಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬಃಗೂ
ಪೊನ್ನವ್ವಂಗ್ ದೇವಿಕೂ
ಪೊಮ್ಮುತ್ತ್‌ಸರ ಪೋಲೆ
ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣೆಡೆ
ಮೇಂಗಿಪತ್ತ್ ಮಕ್ಕಳಾಯಿತ್
ಪೊನ್ನವ್ವನ್ ದೇವಿಯೊ
ಪೈತಾಂಡೆಕೆಳತಿತ್
ಪನ್ನಂದಾನ ಚಾಕಿತ್
ತಾಂದೇವನೂ ದೇವಿಯೂ
ಈ ಭೂಮಿರ ಮೀದಲ್
ನೂರ್ ಕಾಲ ಬಾವಃ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ;
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ
ಬೆಪ್ಪ ಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ್ಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೊ !

ಊರುಪತ್ತಿ : ಊರವರು ಹೋಗುವಾಗ ಊರುಪತ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು.

ಕೋಣೆಗೆ ಕೂಡಿಸುವುದು : ಆನಂತರ ಹುಡುಗನನ್ನು ಅರುವನು ಅಥವಾ ಬೋಜಕಾರನು ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ದೀಪಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ಶುಭಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೋಣೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಿಡಬೇಕು.

ಅರುವನಾಗಲೀ ಇತರರಾಗಲೀ ಹುಡುಗನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಳೆ ದಾಟಬಾರದು. ಬಾಗಿಲು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹಿಂತಿರುಗಬೇಕು.

ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯು ಮುಸುಕುಹಾಕಿಕೊಂಡು ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಕೋಣೆಗೆ ಸೇರಿದ ಒಡನೆ ಹುಡುಗನು ಹುಡುಗಿಯ ಮುಸುಕನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಆಗ ಹುಡುಗಿಯು ಹುಡುಗನ ಕಾಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಹುಡುಗನು ಹುಡುಗಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಆಭರಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಕನ್ಯೆಯರು ಮತ್ತು ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೆತ್ತತಾಯಿ ಯಲ್ಲದೆ ಇತರ ವಿಧವೆಯರು ಮಾಡಕೂಡದು.

"ಉಪಾಧ್ಯಾಯಾನ್ದಶಾಚಾರ್ಯ, ಆಚಾರ್ಯಾಣಾಂ ಶತಂ ಪಿತಾ, ಸಹಸ್ರನ್ನುಪಿತ್ರಾನ್ಮಾತ ಗೌರವೇಣೂತಿರಿಚ್ಯತೇ" ಹತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಸಮ ಒಬ್ಬ ಆಚಾರ್ಯ, ನೂರು ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸಮ ಒಬ್ಬ ತಂದೆ, ಸಾವಿರ ತಂದೆಗಳಿಗೆ ಸಮವಾದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ತಾಯಿಯು ಅರ್ಹಳು.

ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೆ ಹಣ ಕೊಡುವುದು : ಮಾರಣೆ ದಿವಸ ಹುಡುಗಿಯು ಹುಡುಗನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟಿಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ಹಣ ಕೊಡುವುದುಂಟು.

ಮನೆ ಮೆಟ್ಟುವುದು : ಮದುವೆ ತೀರಿ ಎರಡು ಮೂರು ದಿವದೊಳಗೆ ಹುಡುಗಿಯು ತನ್ನ ತವರು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು.

ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಹುಡುಗನ ಮನೆ ಹೆಂಗಸರು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು.

ಆರು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಸಮಯವರಿತು ಹುಡುಗನೂ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ತವರು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಹೋಗುವಾಗ ತನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಅರುವನನ್ನೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು. ಹುಡುಗನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟಿಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ಹಣ ಕೊಡುವನು.

ಈಗ ಹುಡುಗನು ಹುಡುಗಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ರೂಢಿಯಾಗಿದೆ.

ಪೋಳಿಯ : ಹುಡುಗಿಯು ತವರು ಮನೆಗೆ ಪುನಹ ಹೋಗಿ ಹಿಂತಿರುಗುವಾಗ ಗಂಡಿನ ಮನೆಯವರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದ ಪೋಳಿಯವನ್ನು ಹಿಟ್ಟು ತುಂಬಿಸಿ ಗಂಡಿನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

ಬೆಂದು ಅರಿವ : ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸುಮಾರು ಒಂದು ವರುಷದೊಳಗೆ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯ ಯಜಮಾನನನ್ನೂ, ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರು ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯ ಯಜಮಾನ ನನ್ನೂ ಕರೆಸಬೇಕು.

ಕೂಳ್ ಬೆಪ್ಪ : ಹುಡುಗಿಯು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಹೆರುವುದಕ್ಕೆ ತವರು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯವರು ಉಪ್ಪು, ಸಾಸುವೆ, ಎರಡು ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಗಂಡಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಊಟವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಾರಣೆ ದಿವಸ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಹೆರುವುದಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು.

ಇದು "ತವ್ವಡೆ" ಮೊದಲನೇ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಾಡುವುದು.

ಕೆಲವು ಹತ್ತಿರದ ನೆಂಟರು ಒಳ್ಳೆ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅನ್ನ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದೂ "ಪೊಟ್ಪೊರೆ"ಯಾಗಿ ಹೋಗುವುದೂ ಉಂಟು.

ಈತ್ ಕರ್ಚಿ : ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತರೆ ಆರೈಕೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಖರ್ಚನ್ನು ಗಂಡಿನ ಮನೆಯಿಂದ ಕೊಡಬೇಕು.

ಕೂಡಾವಳಿ ಮದುವೆ

ಕೂಡಾವಳಿ ಮದುವೆಯು ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

1. ಸತ್ತು ಹೋದ ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲೆ, ಸತ್ತವನ ಅಣ್ಣ, ತಮ್ಮ ಅಥವಾ ದಾಯಾದಿಯರು ಅವನ ವಿಧವೆಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
2. ವಿಧವೆಯನ್ನು ಇತರ ಮನೆಯವರು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
3. ಗಂಡನು ಬಿಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಲಿಂಗಾಯಿತ ರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾವಳಿ ಮದುವೆ ಕೊಡಗರ ಮದುವೆಯಂತೆ ಮಾಡಕೂಡದೆಂತಲೂ ಶೂದ್ರರ ಮದುವೆಯಂತೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂತಲೂ ಅಪ್ಪಣೆ ಇತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಕೂಡಾವಳಿ ಮದುವೆಯು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಗೊಳ್ಳದೆಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಂಡತಿ ಸತ್ತವರೂ, ವಯಸ್ಸು ಆದವರೂ ಈ ತರದ ಮದುವೆ ಮಾಡುವದರಿಂದಲೂ ಕೂಡಾವಳಿ ಮದುವೆಯನ್ನು ಆಡಂಭರ ವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದನೇ ತರದ ಕೂಡಾವಳಿ

ಈ ತರದ ಕೂಡಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಿ ಮಂಗ್‌ಲದಲ್ಲಿ ಆಗ ಬೇಕಾದಂತೆ ಕರಿಕ್ ಮುರಿಪ ಅಥವಾ ಪಂದ ಪಣಿ ಮತ್ತು ಮಾರಣೆ ದಿವಸ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಮುಹೂರ್ತವೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮುಹೂರ್ತವಿಲ್ಲ.

ಹೆಣ್ಣು ಆ ದಿವಸ ಮದುವೆ ಹುಡುಗಿಯಂತೆ ಬಳೆ ಹಾಕಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕ್ ದುಡಿ ತಾಳ ಇಲ್ಲದೆ ಬಂದು ಕನ್ನಿ ಕೋಂಬರೆ ಕನ್ನಿ ಕಂಬ ಮತ್ತು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ದೀಪಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ಹಿರಿಯರ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕ್ ಇರಬೇಕು. ವಾದ್ಯವಿರಬಹುದು. ಇವಳು ಮುಸುಕು ಹಾಕಬೇಕಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗನ ಮುಹೂರ್ತವಾದ ನಂತರ ಹೆಣ್ಣು ಕುಳಿತಿರುವ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುತ್ತೈದೆಯು ಅವಳ ತಲೆಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಇತರರೂ, ಹಣ ಕೊಡಬಹುದು. ಇವಳು ಆ ಹಣವನ್ನು ನಿಂತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಹುಡುಗನ ಮುಹೂರ್ತ ಕಳೆದು ಊಟ ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗನ ಮದುವೆಯು ಹೊರಡುವಂತೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಟು ಬಾಳೆ ಬಿರುದಿನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಬಾಳೆಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ದುಡಿತಾಳ ವಾದ್ಯ ಸಮೇತ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವರು. ಮದುವೆ ಹೆಣ್ಣು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಕೂಡದು. ಈ ದಿವಸವೇ ಇವನನ್ನು ಕೋಣೆಗೆ ಕೂಡಿಸುವರು.

ಮುಹೂರ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಹಾಡನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿ ಹಾಡಬೇಕು. ಸುರುವಿನಿಂದಲೇ ಹಾಡುತ್ತಾ ಬಂದು 66ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ "ಚೋತ್ ಚೋತ್ ಚುಣ್ಣಾಯಿ" ಎಂಬಲ್ಲಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು.

ಚೋತ್ ಚೋತ್ ಚುಣ್ಣಾಯಿ
ತೇಡಿಂಗೊಂಡ್ ಪೋಕಣೆ
ತೇಡಿ ಪೋನ ಪಾಬಳ್ಳಿ
ಕಾಲ್‌ಕೆ ತೊರೆ ಬುದ್ದ
ಎನ್ನನೆಂದರಿವಿರ?
ತನ್ನಡಣ್ಣ ದೇವೈಯ್ಯ
ಕಾಲ ಕಂಡ್ ಪೋನಲ್ಲಿ
ಅಣ್ಣ ಬೆಚ್ಚ ಅತ್ತಿಗೆ
ಪಂಡಿಯ ನಡಪೋಲೆ
ಪೊಣ್ಣಾಯಿ ನಡಕಲು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಬಾಲನ್
ಬೈ ಪಿರಿಂಜಿ ಬಂದಿತ್
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರಿತ್
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವಂಗ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.

ಈ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಈ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಂಧವು ಮೊದಲೇ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಪುನಹ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಡತಕ್ಕ ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಕರಿಕ್ ಮುರಿಪದಾಗಲೀ, ಪಂದ ಪಣಿಯಾಗಲೀ, ಮುಹೂರ್ತವಾಗಲೀ ನಡೆಸದೆ ಮದುವೆ ದಿವಸ ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗುವಾಗ ದುಡಿ ತಾಳ ವಾದ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಕನ್ನಿ ಕೋಣೆಗೂ, ಕನ್ನಿ ಕಂಬಕ್ಕೂ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಗಂಡಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಊಟ ತೀರಿಸಿ ಕೋಣೆಗೆ ಕೂಡಿಸು ವುದೂ ಉಂಟು. ಹಾಗೂ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಊರವರೂ ಅರುವನೂ ಸಹ ಇರಬೇಕು.

ಎರಡನೇ ತರದ ಕೂಡಾವಳಿ

ಈ ತರದ ಕೂಡಾವಳಿ ಮದುವೆ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಸತ್ತು ಹೋದ ಗಂಡನ ಮನೆಯ ಸಮ್ಮಂಧವನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅವಳ ತವರು ಮನೆಯಿಂದಲೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕು.

* "<u>ಕಲ್ಲ್ ಮರ ಕೈಪ</u>" – "<u>ಸಮ್ಮಂಧ ಅಡಕುವ</u>" – ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡನ ಮನೆಯಿಂದ ಸಂಬಂಧ ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯ ಒಬ್ಬನು, ಅರುವನು, ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಅಂತು ಮೂರು ಜನರು ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಂಬಂಧ ತಪ್ಪಿಸಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು.

"ಕಲ್ಲ್ ಮರ ಕೈಪ" ಈ ರೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ದಂಡ್ ಕಡೆ ನಾಡೋನೂ, ಇಲ್ಲವನೂ ಬೆಂದೂ, ಅಂಗನೂ
ಅರುವನೂ, ಸಾಲ್ ಕೆಟ್ಟಿ ನಿಂದಿರಾ?

*** "ಕಲ್ಲ್ ಮರ ಕೈಪ" ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆಲವರು "ಕಲ್ಲ್‌ಪರ ಕೈಪ"ಯೆಂತಲೂ ಕೆಲವರು "ಕಲ್ಲುಂಬುಳಿ ಕೈಪ" ಯೆಂತಲೂ ತಪ್ಪರ್ಥದಿಂದ ಹೇಳುವರು. ಕನ್ನಿ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಹುಡುಗಿಯರು ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಅದರ ಬದಲಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಅಚ್ಚಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ "ಕಲ್ಲ್ ಮರ ಕೈಪ"ಯೆಂದೇ ಹೆಸರು. ಆಗ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಡುವ ಅಂಶವೇ ಮುಖ್ಯವಾದುದರಿಂದ "ಕಲ್ಲ್ ಮರ ಕೈಪ" ಎಂಬುದನ್ನು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. "ಕಲ್ಲ್ ಮರಕೈಪ" ಅಂದರೆ "ಕಲ್ಲ್ ಮರ ಸಮೇತ ಸಂಬಂಧ ಅಡಕುವ" ಎಂದರ್ಥ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ತವರು ಮನೆಯ ಅಥವಾ ಬಾಳಿಕೆ ಮನೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಡೇ ಆಸ್ತಿಗಳಾದ "ಕಲ್ಲುಮರ" ಮಾತ್ರ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು "ಕಲ್ಲ್ ಮರಕೈಪ" ಎಂದು ಹೇಳುವರು.**

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ನಿಂದತ್.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಆನಕ್ಕಿಕ ಪಟ್ಟಮಾಡ ಸೋಮವ್ವಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿನ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿರ ಬಾಳ್ ಬಾಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿರ ಆಯುಷ್ಯ ಕೊರುವಾಯಿತೂ, ಸೋಮವ್ವಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿರ ಅದೃಷ್ಟ ಕೆಟ್ಟದಾಯಿತೂ ಒಡೆಯನೂ ಪೊಣ್ಣಾಯಿತ್ ಪತ್ತ್ ಕಾಲ ಬದ್ದ್ ಬಾವಕ್ ರುಣ ಇಲ್ಲತಾನಗುಂಡ್, ಇಂದಾಕಣೆ ನಿಂಗಡ ಪೊಮ್ಮಕ್ಕ ಮಕ್ಕಂದೆಣ್ಣಿತಿಂಜ ಸೋಮವ್ವಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿನ, ಪೊಣ್ಣ್ ಕೆಟ್ಟತೇಂಗಿ ತಾಮನೆಂದ್, ಬಯ್ಯಕ್ ಕಾಕಿಯಂಡ್ ಪೋಲುವ?

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಕ್ೇನಾಳ್ ಮರಿಯಾದಿ ಪ್ರಕಾರ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಅನಕ ಸೋಮವ್ವಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿರ ಬಾಳ್ ಬಾಕೆ ಬಪ್ಪಕ, ಅಞ್ಞೂರ್ ಬಿರಾನ್‌ರ ಪೊಟ್ಟಿಲ್ ಆಯಿರ ಬಿರಾನ್‌ರ ಮಾಲ್‌ನ ಸಾಲಗಂಡ ಬಾಲಡಂಗ ತೆರಕಿಯಂಡ್ ಬಂದಾಂಡ, ಉಂಡಿತ್ ಉಡ್‌ತಿತ್ ಮಿಕ್ಕ್‌ನಾನ ಬಯ್ಯಕ್ ಎಡ್‌ತಂಡ್ ಪೋಲುವ?

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಕ್ೇ ಮರಿಯಾದಿ ಪ್ರಕಾರ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಇದರಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಪಣ.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಬಾತ್, ಆನಕ ಸೋಮವ್ವಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿರ ಸಾಲ್ ಬಾಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ, ಸೋಮವ್ವಂಗ್ ಚೂದ್‌ಕ್ ಇರ್‌ಂಬ್ ಚೂಡೆಂಕ್ ಮೊದಲ್ ಒಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ನೂರೋಳ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಒಕ್ಕಡ ಮನೆಲ್ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಡ್‌ಪಕ ಪಟ್ಟಮಾಡ ಒಕ್ಕಡ ಮನೆಲ್ ಸೋಮವ್ವಂಗಿಂಜ ಸಮ್ಮಂಧತ್‌ನ ಕೊವ್ವಂಜಿ ನಿಂಗ ತಂದ ಪ್ಪನಂದಚ್ಚಿ ಪೊನ್ನ್ ಇದರಿ, ಬೆಚ್ಚಿತಪ್ಪ, (ಹನ್ನೊಂದು ಕಲ್ಲು ಹರಳುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.)

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಬಾತ್. ಇದರಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಪಣ.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಬಾತ್.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡು ಬಾಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ತವರು ಮನೆಯಿಂದ ತಂದಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಮಡಗಿರಬೇಕು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು ಈ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು.

ಕಲ್ಲ್‌ಮರ ಕೈಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಅಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಆಮೇಲೆ ಇವಳು ಕೂಡಾವಳಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಗಂಡನು ಸತ್ತು ಒಂದು ವರುಷವಾದರೂ ಆಗಬೇಕು.

ಈ ಕೂಡಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಿ ಮದುವೆಯಂತೆಯೇ ಮದುವೆ ಕುರಿ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು "ಕರಿಕ್ ಮುರಿಪ" ಮತ್ತು "ಪಂದ ಪಣಿ" ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಮಾರಣೆ ದಿವಸ ಊರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕನ್ನಿ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯು ಬಳೆ ತೊಟ್ಟು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಮದುವೆ ಉಡುಪು ಹಾಕಿ ಬರುವಂತೆ ಬರುವಳು. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬರುವಾಗ ವಾದ್ಯವಿರಬಹುದು. ದುಡಿ ತಾಳ ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕ್ ಇರಕೂಡದು. ಹೆಣ್ಣು ಕನ್ನಿ ಕೋಂಬರೆ, ಕನ್ನಿ ಕಂಭ ಮತ್ತು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ಹಿರಿಯರ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕ್ ಮಡಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವಿರುವವರು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹಣ

ಕೊಡಬಹುದು. ಊರವರು ದುಡಿ ತಾಳ ಸಮೇತ ಹಾಡಬಹುದು.

ಕರಿಕ್ ಮುರಿಪದಾಗಲೀ ಪಂದ ಪಣಿಯಾಗಲೀ ಮಾಡದೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ವಾಗುವಾಗ ಬಳೆ ತೊಟ್ಟು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಉಡುಪು ಹಾಕಿ ದುಡಿ ತಾಳವಾದ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಮಾತ್ರ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಊರವರನ್ನೂ ಅರುವನನ್ನೂ ಸಹ ಸೇರಿಸಿ ಅನ್ನ ಕೊಟ್ಟು ಗಂಡು ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಿಕ್ಕ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ನಡಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ಹೇಗೂ ಊರವರಿಗೆ ಊರು ಪತ್ತಿ ಕೊಡಬೇಕು.

ಗಂಡು ಮನೆಯ ಒಳಗಿನ ಐಮರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಮುಹೂರ್ತ ನಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜನರು ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ಹಣ ಕೊಡುವಾಗ ಗಂಡು ಎದ್ದು ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಗಂಡಿನ ಮನೆಗೆ ತಲುಪಿದ ಮೇಲೆ ಸಗಣಿ ಹಾಕುವದಾಗಲಿ ನೀರು ತರುವದಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ. ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮುಸುಕು ಹಾಕಬೇಕು.

ಗಂಡಿನ ಮದುವೆಯು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಗೆ ತಲುಪುವಾಗ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳೆ ಬಿರುದು ಮಡಗಿದ್ದರೆ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರಿಗೂ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರಿಗೂ ಗಂಡಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳೆ ಬಿರುದು ಮಡಗಬೇಕು.

ವಿಧವೆಗೆ ಪುನರ್ವಿವಾಹವು ಆದ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತೈದೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಮರ್ಯಾದೆಗಳಿಗೂ ಹಕ್ಕಿರುವುದು. ಮುತ್ತೈದೆಯು ನಡಿಸಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲಾ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ಇವಳು ನಡಿಸಬಹುದು.

ಮೂರನೇ ತರದ ಕೂಡಾವಳಿ

ಈ ತರದ ಕೂಡಾವಳಿ ಆಗುವ ಮೊದಲು ಮೊದಲನೆ ಮದುವೆಯು ರದ್ದು ಆಗಲೇಬೇಕು. ಉಭಯ ಕಡೆಯವರು ಒಪ್ಪಿದ ಹೊರತು ಮದುವೆಯನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಡೆಯು ಬಿಡಬೇಕೆಂದೂ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯು ಕೂಡದೆಂದೂ ಆಗಿ ಹೋದರೆ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನಾಡು ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರದ್ದು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ರುಜುವಾತು ಕೊಟ್ಟು ರದ್ದು ಮಾಡಬಹುದು.

ಈ ತರದ ಕೂಡಾವಳಿಗೂ ಎರಡನೇ ತರದ ಕೂಡಾವಳಿಗೂ ಮದುವೆಯ ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನೊಂದೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ "ಕಲ್ಲ್ ಮರಕೈಪ"ದರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಸೋಮವ್ವಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿರ ಬಾಳ್ ಬಾಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿಕೂ ಸೋಮವ್ವಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿಕೂ ಒತ್ತ್ ಬಾರತಾನಂಗುಂಡ್ ಇಂದಾಕಣೆ ನಿಂಗಡ ಪೊಮ್ಮಕ್ಕ ಮಕ್ಕ.... .... ಎಂದು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು.

ಇವಳು ಆರು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಕೂಡದು.

ಕುತ್ತಿಕ್ ನಿಪ್ಪದ್ – ಒಕ್ಕ ಪರಜೆ.

"ಒಕ್ಕ ಮುಡಿಯುವ ಕಾಲಕ್ ಪೊಣ್ಣ್‌ನ ಪೆತ್ತ್" ಎಂಬ ಗಾದೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಒಂದು ಮನೆತನವು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರೆ, ಆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಬೇರೆ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಮದುವೆಯಾದರೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆತನದ ಹೆಸರು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು, ಆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು

ಅದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಗಂಡನ್ನು ಆ ಕುತ್ತಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವರು. ಇದಕ್ಕೆ "ಒಕ್ಕ ಪರಜೆ"ಯೆಂದೂ "ಕುತ್ತಿಕ್ ನಿಪ್ಪದ್"ಯೆಂದೂ ಹೆಸರು.

ಈ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಿಗೂ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೇ ಮುಹೂರ್ತವಿರುವುದು. ಮುಹೂರ್ತ ತೀರಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸಿದ ಒಡನೆ ಈ ರೀತಿ ಸಂಬಂಧ ಪರಜೆಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಗಂಡಿನ ಮನೆಯವರೂ, ನೆಂಟರಿಷ್ಟರೂ, ಗಂಡಿನ ಮನೆತನದ ಅರುವನೂ ತಪ್ಪದೆ ಇರಬೇಕು.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ದಂಡ್ ಕಡೆ ನಾಡೋನೂ, ಇಲ್ಲವನೂ ಬೆಂದೂ, ಅಂಗನೂ ಅರುವನೂ ಸಾಲ್ ಕೆಟ್ಟಿ ನಿಂದಿರಾ?

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ನಿಂದತ್.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಪಟ್ಟಮಾಡ ಒಕ್ಕಡ ಸೋಮಕ್ಕಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿನ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಒಕ್ಕಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿರ ಬಾಳ್ ಬಾಕೆ ಕೂಡುವಲ್ಲಿ ಈ ಒಕ್ಕಡ ಮನಸ್ಥಾನತ್ ಆಣಾಯಿತ್ ಪರಂದದ್ ಇಂದ್ ಇಲ್ಲಂತಾನಂಗುಂಡ್, ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿನ ಈ ಒಕ್ಕಕ್ ಮೊರಡಾಯಿತ್ ನಿಪ್ಪಿಚಿಟ್ಟವಲುವ?

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಕ್‌ನಾಳ್ ಮರಿಯಾದಿ ಪ್ರಕಾರ. ಆನಕ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಒಕ್ಕಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿ ಈ ಪಟ್ಟಮಾಡ ಒಕ್ಕಡ ಮೊರಡಾಯಿತ್ ನಿಪ್ಪಾನಂಗುಂಡ್ ಈ ಒಕ್ಕಡ ಆಯಿರ ಬಟ್ಟಿ ಭೂಮಿ, * ಒಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ನೂರೋಳ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಡ್‌ತಿರಾ?

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಕೊಡ್‌ತತ್.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಆನಕ ಇಂದಾಕಣೆ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಒಕ್ಕಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂದೆಣ್ಣಿತಿಂಜ ಕುಞ್ಞಿ ಇಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ಮಿಞ್ಞಕ್ ಈ ಪಟ್ಟಮಾಡ ಒಕ್ಕಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪೆದಕೊಂಡ್ ನಡಕಲುವಾ?

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಕ್‌ನಾಳ್ ಮರಿಯಾದಿ ಪ್ರಕಾರ.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಇದರಿ ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಅಚ್ಚಿರ ಪೊನ್ನ್. (ಹನ್ನೆರಡು ಕಲ್ಲು ಹರಳುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.)

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಬಾತ್ – ಇದರಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಪಣ.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಬಾತ್.

ಇನ್ನು ಅಪ್ಪೈಯ್ಯನಿಗೆ ತಂದೆ ಮನೆಯ ಹಕ್ಕು ತಪ್ಪಿತು.

ಅಂಥ ಹೆಣ್ಣು ಇಲ್ಲದೆ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದು ಮಕ್ಕಳಾಗುವ ಸಂಭವ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕುತ್ತಿಕ್ ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರವೆನ್ನುವರು.

---

* **"ಆಯಿರ ಬಟ್ಟಿ ಭೂಮಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕನ್ನಿ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಡುವಾಗ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಮಿಕ್ಕವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಹೇಳುವುದು.**

ಪಚ್ಚಡಕ್ ನಡಪದ್ – ಮಕ್ಕ ಪರಜೆ

ಒಂದು ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದು ಆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಜಾತಿಯಾದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಆ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಕುತ್ತಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲು ಕೇಳಿದರೆ, ಆ ಗಂಡಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುತ್ತಿಗೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಪಚ್ಚಡಕ್ಕೆ ನಡಿಯುವನು.

ಪಚ್ಚಡಕ್ ನಡಿಯುವುದೆಂದರೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೋಸ್ಕರ ನಡಿಯುವುದೆಂಬ ಉಪಲಕ್ಷಣದ ಮಾತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡು ಬಟ್ಟೆ ಬರಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದು ಕೊಡಗರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಗಂಡಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಆಸ್ತಿಗೆ ಏನೊಂದೂ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅವನಿಗೆ ಒಬ್ಬಂಗಾಲವಿದೆ.

ಒಬ್ಬಂಗಾಲ : ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಷ್ಟು ದಿವಸ ಇವನಿಗೆ ಉಣ್ಣಲೂ ಉಡಲೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬಂಗಾಲವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಈ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಡಿಗೂ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮುಹೂರ್ತವಿರುತ್ತದೆ. ಮುಹೂರ್ತವಾಗಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸಿದ ಒಡನೆ ಮಕ್ಕ ಪರಜೆಯನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ದಂಡ್ ಕಡೆ ನಾಡೋನೂ, ಇಲ್ಲವನೂ ಬೆಂದೂ, ಅಂಗನೂ ಅರುವನೂ ಸಾಲ್ ಕೆಟ್ಟಿ ನಿಂದಿರಾ?

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ನಿಂದತ್.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಈ ಪಟ್ಟವಾಡ ಒಕ್ಕಕ್ ಆಣಾಯಿತ್ ಪರಂದಟ್ ಇಂದ್ ಇಲ್ಲತಾ ನಂಗುಂಡ್, ಈ ಒಕ್ಕಕ್ ಮೊರಡಾಪನ್ನಕೆ ಪಂಡಿಯ ಪಳೆಯ ಬೆಂದು ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಒಕ್ಕಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂದೆಣ್ಣುವ ಬೈಂಬ ಈ ಒಕ್ಕಡ ಸೋಮಕ್ಕಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿಕ್ ಪಚ್ಚಡಕ್ ನಡಪಾಂಗೊಕ್ಕನೆ ಈ ಒಕ್ಕಡ ಮನಸ್ಥಾನತ್ ಆಣ್ ಪೆರ್‌ತಿತ್ ಕ್‌ಣ್ಣಂಗೂ ಮೂಡಿಕೂ ತಣ್‌ಪೂ ಕುಳುಪೂ ಕೊಡ್‌ತಿತ್ ಪೊಲತುವ ಭಾರ ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆಕೂ ಈ ಒಕ್ಕಡ ಗುರುಕಾರಣ ವಂಗಕೂ ಕೂಡಿತುಂಡ್. ಇದರಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಪಣ.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಬಾತ್, ಇದರಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಪಣ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಬಾತ್.

ಬಾಕಿ ಪದ್ಧತಿಯೆಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಂದನೇ ತರದ ಕೂಡಾವಳಿಯಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕುತ್ತಿಕ್ ನಿಪ್ಪದರಲ್ಲಿಯೂ ಪಚ್ಚಡಕ್ ನಡಪದರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಬಾಳೆ ಬಿರುದುವರೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು.

ಈ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹಕ್ಕು ಇರುತ್ತದೆ.

ಗಂಡು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಒಕ್ಕ ಪರಜೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಕ್ಕ ಪರಜೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆತನದ ಯಾವ ಭಾಗ ದಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿರಕೂಡದು. ಬೇರೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೆ ಈ ತರದ ಮದುವೆಗಳನ್ನು ಊರವರು ಮತ್ತು ನಾಡವರು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವರು. ಏಕೆಂದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಸಂತಾನವಿದ್ದರೆ ಕುಟುಂಬವು ಒಡೆಯುವುದಲ್ಲದೆ, ಕುಟುಂಬದೊಳಗೆ

ಪಾಪವೆಯು ತಪ್ಪಿ ನೀತಿಭ್ರಷ್ಟರಾಗಲೂ ಕುಟುಂಬವು ಕ್ಷೀಣವಾಗಲೂ ಕಾರಣವು ಲಭಿಸುವುದು. ನ್ಯಾಯವಾದ ಕಾರಣಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಂಥ ಮದುವೆಗಳನ್ನು ಲಿಂಗಾಯತ ರಾಜರು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. (ಹುಕುಂ ನಾಮೆ 23 ನೋಡಿ.)

ಬೆಂದು ಪರಜೆ

ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಇರುವ ಸ್ವಜಾತಿ ಹುಡುಗಿಯೊಡನೆ ಕೂಡ್ಯಾಡಿ ನಡೆದು, ಅವಳು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದರೆ ಅಥವಾ ಅವಳು ಹೆತ್ತರೆ ಹುಡುಗಿಯ ತವರು ಮನೆಯವರು ಬಂದು ತಮ್ಮ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಕೇಳಿದಲ್ಲಿ ಕೂಡ್ಯಾಡಿ ನಡೆದವನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯವರು ಗಂಡಿನ ಮನೆಯವರಿಗೂ ಊರವರಿಗೂ ಗಂಡಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಊಟ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಊಟಕ್ಕೆ ಉಪ್ಪು ಸಾಸುವೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಾರದು.

ಆ ದಿವಸ ಊಟ ಉಪಚಾರವೆಲ್ಲ ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದವರ ಮುಂದೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿಗೆ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಸಮ್ಮಂಧ ಪರಜೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಕನ್ನಿ ಮಂಗ್‌ಲದ ಸಮ್ಮಂಧ ಪರಜೆಯಂತೆ ಇರುವುದು.

ಕಳ್ಳ ಬಸುರಿಯಾಗಿ ಹೆತ್ತ ಮೇಲೆ ಮದುವೆಯಾಗುವುದು

ಮದುವೆಯಾಗದ ಹುಡುಗಿಯರು ಕಳ್ಳ ಬಸುರಾಗಿ ಸ್ವಜಾತಿಯವನಿಂದ ಗರ್ಭವಾದುದ್ದಾಗಿ ರುಜುವಾತಾದರೂ ಸಹ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕೊಡವನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ವಿಧವೆಯರಿಗೆ ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕುಟ್ಟಿ ಪರಜೆ

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ತಮ್ಮ ಸಮ್ಮಂಧವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೂ ಕೊಡಲೂ ತಪ್ಪಿ ಆ ಹೆಂಗಸು ಸತ್ತು ಹೋದರೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯವರು, ಆ ಗಂಡಸು, ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಸತ್ತ ದಿವಸವೇ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಊರವರ ಮತ್ತು ನೆಂಟರಿಷ್ಟರ ಮುಂದೆ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ಗಂಡಸು ಸತ್ತು ಹೋದರೆ ಗಂಡಿನ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನು ಅಂಥ ಹೆಂಗಸಿಗೂ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಅವನು ಸತ್ತಂದು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಟ್ಟರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಅರುವನಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಪಣ ಕೊಡಬೇಕಲ್ಲದೆ ಆ ಊರವರಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು ಐದು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು.

ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಹೂಣಬೇಕು. ಗಂಡನು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ಮಾಂತರಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿ ಗಂಡನು ಸತ್ತರೆ ಹೆಂಡತಿಯು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅವಳೂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಈ ಎರಡು ಪದ್ಧತಿಗಳೂ ಗಂಡ ಸತ್ತ ವಿಧವೆಯನ್ನು ಕೂಡ್ಯಾಡಿ ನಡೆದದ್ದಕ್ಕೂ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೈಕಣ

ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಮೇಲೆ ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಬೆಂದು ಪರಜೆಯ

ಅಥವಾ ಕುಟ್ಟ ಪರಜೆಯ ಮೇರೆ ಸಮ್ಮಂಧ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ "ಮೈ ಕಣತ್ ಮಕ್ಕಳು" ಎಂದು ಹೇಳುವರು.

ಕೊಲೆ ಅಡಂಗ ಸಮ್ಮಂಧ

ಗಂಡ ಸತ್ತ ಅಥವಾ ಗಂಡನಿಗೂ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಸರಿ ಬೀಳದೆ ಹೆಂಡತಿಯು ಬಾಳಿಕೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು ಗಂಡನಿಗಲ್ಲದೆ ಹೆಂಡತಿಗಲ್ಲ. ಯಾವುದೊಂದು ಮಗುವಾದರೂ ಮೂರು ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗೆ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಇರಬಹುದು.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ತವರು ಮನೆಯವರ ಅನುಮತಿ ಮೇರೆ ಹೆಂಡತಿಯು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತನಗೇ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಕೇಳಿದಕ್ಕೆ ಗಂಡನು ಅಥವಾ ಅವನು ಪೌತಿಯಾಗಿದ್ದು ಆ ಮನೆತನದ ಯಜಮಾನನು ಸಮ್ಮತಿಸಿದರೆ ಆ ಮಕ್ಕಳ ಸಮ್ಮಂಧವನ್ನು ತಂದೆ ಮನೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಅದಕ್ಕೆ "ಕೊಲೆ ಅಡಂಗ ಸಮ್ಮಂಧ ಮುರಿಪ" ಅನ್ನುವರು.

ಮೊದಲು ಹೆಣ್ಣಿನ "ಕಲ್ಲ್ ಮರ ಕೈಪದ್" ತೀರಿಸಬೇಕು.

ಕೊಲೆ ಅಡಂಗ ಸಮ್ಮಂಧ ಮುರಿಪ

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ದಂಡ್ ಕಡೆ ನಾಡೊನೂ, ಇಲ್ಲವನೂ ಬೆಂದೂ, ಊಂಗನೂ ಅರುವನೂ ಸಾಲ್ ಕೆಟ್ಟಿ ನಿಂದಿರಾ?

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ನಿಂದತ್.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಆನಕ ಇಕ್ಕ ಪಟ್ಟವಾಡ ಒಕ್ಕಡ ಸೋಮಕ್ಕಂಗ್ ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯನಂಗುಂಡ್ ಆನ ಮಕ್ಕಳ, ಸೋಮಕ್ಕನೂ ಸೋಮಕ್ಕಂಡ ತಾಮನೆಕಾರರೂ ಬೋಂಡೂಂದ್ ಕೇಪಾನಂಗುಂಡ್ ಬುಟ್ಟಿ ತರಂಡೂಂದ್ ಕೇಟವ.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಆನಕ ಈ ಮಕ್ಕಕ್ ಇಲ್ಲಿಂಜಿ ಕೊಲೆ ಅಡಂಗ ಸಮ್ಮಂಧ ಮುರಿಚಿತ್ ಇಞ್ಞಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಮ್ಮಂಧ ಕ್ಟ್ಟತೆ ಪೋಚೆಂಗಿ ಬಾರ್ ಜವಾಬ್‌ದಾರನ್ ಗೂವ?

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ನಾನ್.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ನಿಂಗ ದಾಡ?

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಎಂಗ... ಒಕ್ಕಡ... ಒಕ್ಕಡ ಅರುವ

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಆನಕ... ಒಕ್ಕಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯನಂಗುಂಡ್ ಸೋಮಕ್ಕಂಗ್ ಪುಟ್ಟ್‌ನ ಮಕ್ಕಕ್ ಈ ಮಣ್ಣ್‌ಮನಸ್ಥಾನತ್ ಆಯಿರ ಬಟ್ಟಿ ಭೂಮಿ, ಪತ್ತ್ ಕಂಡ ಬಾಣೆ, ಅಂಜಿ ಕಂಡ ಓಡೆ, *ಚೂದ್‌ಕ್ ಇರ್‌ಂಜ್, ಚುಂಡೆಕ್ ಮೊದಲ್ ಒಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ನೂರೋಳ ಇಂದಾಕಣೆ ಸಮ್ಮಂಧ ಇಂಜದ್, ಇಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ಮಿಞ್ಞಕ್, ಈ ಮಣ್ಣ್ ಮನಸ್ಥಾನತ್ ಏಬೋರ್ ಸಮ್ಮಂಧ ಇಲ್ಲೆ. ಅಲ್ಲತೆ ಈ ಮಣ್ಣ್ ಮನಸ್ಥಾನತ್‌ರ ಪೆದಕೊಂಡಿತ್ ನಡ್‌ಪಕಯ್ಯ. ಇದ್‌ಲೆನ್ನೆಂಗಿ ಞಾಯ ಬುದ್ದತೇಂಗಿ ದಾರ್ ಜವಾಬ್ದಾರ್ ಗೂವ?

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ನಾನ್.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಇದರಿ ಪನ್ನೆರಂಡಚ್ಚಿರ ಪೊನ್ನ್. (12 ಕಲ್ಲು ಹರಳುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವನು.)

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಬಾತ್. ಇದರಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಪಣ.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಬಾತ್.

ಆಮೇಲೆ ಹೆಂಗಸನ್ನೂ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕು ಕೊಟ್ಟು ಕುಟುಂಬದ ಒಂದು ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಇಡಬೇಕು.

ಈ ಹೆಂಗಸು ಪುನಹ ಬಾಳಿಕೆ ಹೋಗುವುದಾದರೆ, ಇವಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಟ್ಟು ಹೆಂಗಸನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಶರತಿಗೆ ಗಂಡಿನ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ "ಕೊಲೆ ಅಡಂಗ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಡ್‌ಪ" ಎಂದು ಅನ್ನುವರು.

ಕೊಲೆ ಅಡಂಗ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಡ್‌ಪ

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಆನಕ ಇಕ್ಕ...ಒಕ್ಕಡ ಸೋಮಕ್ಕಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿನ................ ಒಕ್ಕಡ ಮೇದಯ್ಯಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಕ್ ಬಾಳ್ ಬಾಕೆ ಕೊಡ್‌ಪಲ್ಲಿ ಸೋಮಕ್ಕಂಡ ಕುಞ್ಞಿಯಕ್ ಪಂಡಿಯ ನಡಪೋಲೆ... ಒಕ್ಕ ಮನಸ್ಥಾನತ್‌ರ ಪೆದಕೊಂಡ್ ನಡಪಕೂ... ಒಕ್ಕಡ ಆಯಿರ ಬಟ್ಟಿ ಭೂಮಿ * ಓಂದ್ ತೋಟ್ಟ್ ನೂರೋಳ ಸಮ್ಮಂಧ ಕೊಡ್‌ತಿರಾ?

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಕೊಡ್‌ತತ್.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಇದರಿ ಪನ್ನೆರಂಡಚ್ಚಿರ ಪೊನ್ನ್.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಬಾತ್. ಇದರಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಪಣ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಬಾತ್.

ಕೊಲೆ ಅಡಂಗ ಸಮ್ಮಂಧ ಮುರಿಪಕಾಗಲೀ ಕೊಡ್‌ಪಕಾಗಲೀ, ಯಜಮಾನನ ಅನುಮತಿಯೇ ಮುಖ್ಯವಾದರೂ ಮುರಿಪ ಅಥವಾ ಕೊಡ್‌ಪ ಮನೆತನದ ಪ್ರಾಯ ಪ್ರಬುದ್ಧನಾದ ಯಾವನೊಬ್ಬ ಗಂಡಸಾಗಲೀ ಹೆಂಗಸಾಗಲೀ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಮುರಿಪಕಾಗಲೀ ಕೊಡ್‌ಪಕಾಗಲೀ ಕೂಡದು.

ಕಲ್ಲ್‌ಮರ ಕೈಚ ಪೊಣ್ಣ್‌ರ ಹಕ್ಕ್

ಗಂಡನು ಸತ್ತ ಹೆಂಡತಿಯು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮನೆಯಿಂದ ಸಮ್ಮಂಧ ತಪ್ಪಿಸಿ ತವರು ಮನೆಗೆ ಹೋದರೂ ಅವಳು ಪುನಹ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ನೆಂಟರಾಗಿ ಬರಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವಳನ್ನು

* ಕನ್ನಿ ಮಂಗ್‌ಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಹೇಳಬೇಕು.

* ಕನ್ನಿ ಮಂಗ್‌ಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ತಪಶೀಲು ಹೇಳಬೇಕು. ಸಾಕ್ಷಿ ಪಣ ಕೊಡಬೇಕು.

ಗಂಡನ ಮನೆತನದವರು ಪುನಹ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಗಂಡನು ಇದ್ದು ಗಂಡನಿಗೂ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಸರಿಬೀಳದೆ ಬಿಟ್ಟ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಪುನಹ ಆ ಮನೆತನದ ಯಾವನೊಬ್ಬನೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಕೂಡದು. ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಮನೆಗೆ ಅವಳು ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೂ ಸಹ ಹೋಗಕೂಡದು.

ಮದುವೆ ಸಮ್ಮಂಧ ಇತರ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮದುವೆಯ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗಲೀ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಕಂಚು ಮುಟ್ಟು ಮುಂತಾದದು ಕೊಟ್ಟದ್ದಾಗಲೀ ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಅಥವಾ ಇತರ ಸಮ್ಮಂಧಿಕರು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯವರು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಮ್ಮಂಧವನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಕ್ರಯ ಹನ್ನೆರಡು ಅಚ್ಚಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು, ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಂಧ ಸಿಕ್ಕಿದ ಒಡನೆ, ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕೊಟ್ಟ ಹನ್ನೆರಡಚ್ಚಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಹನ್ನೊಂದಚ್ಚಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವಳು – ಅವಳಿಗಾಗಿ ಗಂಡನ ಅರುವನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳು ಒಂದು ಅಚ್ಚಿ ಚಿನ್ನದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ತವರುಮನೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವಳು ತನ್ನ ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಬೇಕಾದರೂ ಇರಬಹುದು. ಅವಳನ್ನು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಕೂಡದು. ಆದರೆ ಅವಳ ಜೀವನದ ಕರ್ಚಿಗೆ ತವರು ಮನೆಯವರು ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ.

ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಾಗಲೀ ಇವಳ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹಾಕಿದ್ದಕ್ಕಾಗಲೀ ತನ್ನದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಗಂಡನಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ತವರು ಮನೆಯಿಂದ ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅವಳು ಇರುವಷ್ಟು ದಿವಸ ಅವಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆಂದೂ ಅವಳು ಸತ್ತು ಹೋದರೆ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆಂದೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಹೆಣ್ಣು ಸತ್ತು ಅವಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಕಲ ಚರ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ತವರು ಮನೆಯವರು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಂಥ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಆಗಿ ಆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಮ್ಕಕಳೂ ಸತ್ತರೂ ಅಹ ಅಂಥ ಹಕ್ಕು ತಪ್ಪಿಹೋಯಿತು.

ಚರಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು

ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆತನದವನೊಬ್ಬನು, ಅವನ ಅರುವನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಅಂತು ಮೂವರು ಗಂಡಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ದಂಡ್ ಕಡೆ ನಾಡೋನೂ, ಇಲ್ಲವನೂ ಬೆಂದೂ, ಅಂಗನೂ ಅರುವನೂ, ಸಾಲ್ ಕೆಟ್ಟಿ ನಿಂದಿರಾ?

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ನಿಂದತ್.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಆನಕ ಇಕ್ಕ... ಒಕ್ಕಡ ಪೊನ್ನಮ್ಮಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿ... ಒಕ್ಕಡ ಬೊಳ್ಯಪ್ಪಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿರ ಸಾಲ್ ಬಾಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಪೊನ್ನಮಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿರ ಆಯುಷ್ಯ ಕೊರುವಾಯಿತ್, ಬೊಳ್ಯಪ್ಪಂದೆಣ್ಣುವ ಕುಞ್ಞಿನ ಕೂಡಿತ್ ಪತ್ತ್ ಕಾಲ

ಬದ್ದ್ ಬಾವಕ್ ರುಣ ಇಲ್ಲತಾನಂಗುಂಡ್, ಈ ಒಕ್ಕಡ ಮನೆಕ್ ಅಞ್ಞೂರ್ ಬಿರಾನ್‌ರ ಪೊಟ್ಟಿಲ್ ಆಯಿರ ಬಿರಾನ್‌ರ ಮಾಲ್‌ನ ಸಾಲಡಂಗ ಬಾಲಡಂಗ ತೆರಕಿಯಂಡ್ ಬಂದಾಂಡ ಉಂಡಿತ್ ಉಡ್‌ತಿತ್ ಮಿಕ್ಕ್‌ನಾನ ಬಯ್ಯಕ್ ಎಡ್‌ತಂಡ್ ಪೋಲುವಾ?

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಕ್‌ೕಮರಿಯಾದಿ ಪ್ರಕಾರ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಇದರಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಪಣ.

ಗಂಡಿನ ಅರುವ : ಬಾತ್–ಇದರಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಪಣ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಬಾತ್

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡು ಬಾಡೆಯಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೈಯ್ಯಾಲೆಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಒಂದೆರಡು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಾಡೆಗೆ ತಂದು,

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರುವ : ಎಂಗಡ ಕುಞ್ಞಿ ಈ ಮನೆಲೇ ಉಂಡ್‌ಂದರಿಂಜಂಡ್ ಈ ಪೊಟ್ಟಿನ ಇಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚವಂಡು.

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಾಕಿ ಇರುವವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು. ಅನೇಕರು ಹಾಗೆ ಮಡಗುವ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಇಲ್ಲ. ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಗಂಡಿನ ಮನೆಯವರು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಆದುದರಿಂದಲೇ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸಾಮನುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತು ಬಾರದಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೂರು ದಪ ನೋಡುವರು.

ನರಿಮಂಗ್‌ಲ (ಹುಲಿ ಮದುವೆ)

ಹುಲಿಯನ್ನು ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಕೊಂದರೂ ಕೊಡಗನು ಅಥವಾ ಕೊಡಗತಿಯು ನರಿಮಂಗ್‌ಲಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗುವರು. ನರಿಮಂಗ್‌ಲದಲ್ಲಿ ಮುಹೂರ್ತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯಾಗಲೀ, ಅದರ ಚರ್ಮವಾಗಲೀ, ಅದರ ಬಾಲವಾಗಲೀ ಇರಲೇಬೇಕು.

ದೊಡ್ಡ ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದರೆ ನಾಡು ಮಂದಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಕಿರಬ ಚಿರತೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಊರು ಮಂದಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹುಲಿ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದವರಿಗೆ ಕನ್ನಿ ಮಂಗ್‌ಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವಂತೆ (ಗಂಡಾದರೆ ಗಲ್ಲಮೀಶೆ ಇಟ್ಟು ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಿ) ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಕೊಂಬುವಾದ್ಯ ದುಡಿ ತಾಳ ಸಮೇತ ಮುಹೂರ್ತ ಮಾಡುವ ಮಂದಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಕೋವಿಯಿಂದ ಹುಲಿಯನ್ನು ಗುಂಡು ಹೊಡೆದು ಕೊಂದಿದ್ದರೆ ಮದುವಣಿಗನು ಕೋವಿಯ "ಮೋಬಾಯಿ" ಮುಂದಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಆ ಕೋವಿಗೆ ಒಂದು ಕೆಂಪು ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಎರಡು ತುದಿಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ "ಓಜ" ಕಟ್ಟುವುದೆಂದು ಹೇಳುವರು.

ಗಂಡಸರು ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಕೋವಿಗೆ ಓಜ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂತಲೂ, ಹೆಂಗಸರು ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದರೆ ತಲೆಯ ಕೂದಲಿನ ಚೆಂಡಿಗೆ ಓಜ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂತಲೂ ಪಳಮೆ ಇದೆ. ಕೋವಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬರೀ ಮುಸುಕನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕೋವಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಂದರೆ ಮುಸುಕು ಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಮುಹೂರ್ತವಾಗುವ ಸ್ಥಳವು ಕುಣಿಯುವ ಚಕ್ರದ ಹೊರಗೆ ಇರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿರಬೇಕು.

ಮುಹೂರ್ತವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಹಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು

ನರಿ ಮಂಗ್‌ಲ ಪಾಟ್

ಬಾಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಪಾಡುವ ಕವಿ ಕೇಳ್
ಈ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ಬಾಯಲಂದ ಪೆಬ್ಬುಲಿ
ಪೈಪ್‌ಗೊಂಡಡಂಗಿಂಜ.
ಆ ಸುದ್ದಿನ ಕೇಟಿತ್
ನಾಡಡಂಗ ಬಾಲರೊ
ಒತ್ತೂರ್‌ಮೆ ಕೊಂಡಿತ್
ಕಾಡ್ ಬೋಟೆ ಕೂಡ್‌ಚಿ.
ಚೇಲ ನಲ್ಲ ಬಾಲಂಗ
ನಾಯಾಟಕ್ ಪೋಕಣೆ
ಬಿಲ್ಲ್‌ಕಾರ ಬಾಲಂಗ
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ಮುಂಗಡುಲ್ ನಿಂದತ್;
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ನಾಯಿಕಾರ ಬಾಲಂಗ
ಬೈಕಡುಲ್ ನಿಂದಿತ್
ನಾಯಿನ್‌ಡಿ ಕೂಟಣೆ
ಚೇಲನಲ್ಲ ನಾಯಿಯ
ನನ್ನ ಬಯ್ಯ ಪೋಚಿಲ;
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಇದೋರ್ ಕದೆ ಕೇಳಿ,

ಬಾಯಲಂದ ಪೆನ್ನರಿ
ಬಾಂಗಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಬಾಂಗ್‌ನ ಮರತಡಿ
ತೂಂಗ್‌ನ ನೆಡಿಯಿಲ್
ಬುದ್ದ ಮರ ಕುಂಬಡಿ
ಪೈಪ್ ಕೊಂಡಡಂಗಿತ್
ಮಕ್ಕಿ ಬುದ್ದೋರವಕ
ನೆಕ್ಕನಚಿ ಕಂಡತ್.
ಎನ್ನೆಣ್ಣಿತರಿವಿರ?
ಅಲ್ಲತೊಂದೂ ಅಲ್ಲಲ
"ಈ ಚೆರ್ ಮನ್‌ಸಂಗ
ನೆಯಿ ತೋಕ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಕಾಡ್ ಬೋಟೆ ಕೂಡಿತ್
ಸುತ್ತ್ ಬಿಲ್ಲ್ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ನಾಯಿನ್‌ಡಿ ಕೂಟುವ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಕೆನಬಾಯಿ
ಮೈ ನೆಟ್ಟಿತೂರಕೆದ್ದ;
ಮೈ ನಟ್ಟಿತೂರಕೆದ್ದ್;
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಿತ್
ಗೇನಿಚೆಂಡೆಳತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಬೆಂದುವೆ
ನಾಯಿನ್‌ಡಿ ಕೂಟುವ
ಸದ್ದ್ ಕೇಟ ಪೆನ್ನರಿ

---

* ರಿಕ್ತರು ಬರದ ಹಾಗೆ ಸತ್ತ ಹುಲಿಗೆ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದವನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾದವನಿಗೆ ಕೊಡಗರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಮರ್ಯಾದೆಗಳು ಮದುವೆಯಾಗದವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ನರಿಮಂಗಲ ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಆ ಮರ್ಯಾದೆಗಳು ಸಿಕ್ಕುವವು. (ಕೈಯ್ಯಂಡಿರ ಅಪ್ಪಯ್ಯನು ಕುಲ್ಲಚ್ಚ ಚೊಂದುವಿನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿ ತನ್ನನ್ನು ಹುಡುಗನೆಂದು ನಿರಾಕರಿಸಿಯಾನೆಂದು ಕಿವಿ ಚುಚ್ಚಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನೋಡಿ)

ಜೋಡೆರಂಡ್ ಕಣ್ಣ್‌ಲ್
ತಿತ್ತ್ ಚೆಡಿ ಪಾರಿತ್
ಕಾಳೆ ತೆಡ್ ಪೊಜ್ಜೋಲೆ
ಕೋರೆನ ಕಡಿಚಿತ್
ತಾನೆನ್ನ ನೆನತತ್
“ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ನಲ್ಲದೊಂದೂ ಕಾಂಬ್‌ಲೆ–
ಒಂದಿಕಿನೊ ಬಾಲಂಡ
ತೋಕ್‌ಕೋಜ ಕೆಟ್ಟಂಡು
ಅಲ್ಲೇಂಗಿನೊ ಬಾಲಂಡ
ಪೊಂಗ ಪುಯ್ಯ ಕೇಕಂಡು!
ನಾಕೆದ್‌ರ್ ಬಂದವನ
ಖಂಡ ತುಂಡ್ ಮಾಡಿತ್
ಜಬ್ಬೂಮಿಕ್ ಚಾಡುವಿ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಬಾಯಲಂದ ಪೆಬ್ಬುಲಿ
ಬಾಯಿ ಬುಟ್ಟರಂದತ್.
ಬಾಯಿ ಬುಟ್ಟರಂದಿತ್
ಪಾರಿಂಗುಂಡ್ ಬಪ್ಪಕ
ಚೀಲನಲ್ಲ ಐಯ್ಯಣ್ಣ
ಬೈಕಡುಂಜಿ ಓಡಿತ್
ಮುಂಗಡುಲ್ ನಿಕ್ಕಣೆ,
ಪಟ್ಟೆ ಬಲ್ಯ ಪೆಬ್ಬುಲಿ
ಪಾರಿಂಗುಂಡ್ ಬಂದದ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಐಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬನ್
ನೆಯಿ ತೋಕ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಕೈ ನಡತಿಕೊಂಡಿತ್
ಕನ್ನಡಿ ಕಪುಕ್‌ಕ್
ತಿತ್ತ್ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಬೊಡಿ ಪಟ್ಟ ಪೆಬ್ಬುಲಿ
ಬಾಯಿ ಬುಟ್ಟರಂದಿತ್
ಬಾನ ಮುಟ್ಟ ಪಾರ್‌ಚಿ.
ಬಾನ ಮುಟ್ಟ ಪಾರಿತ್
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿಕ್ ಬುದ್ದಿತ್
ತಾಳ ಕಣ್ಣ್ ಚೆಮ್ಮಿತ್
ಬೀರ ಜೋಗ ಬುಟ್ಟತ್.

ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಬೋಟೆಕಾರ ಬಾಲಂಗ
ನಾ ಮಿಞ್ಞ ತಾಮಿಞ್ಞ
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಓಡಿತ್
ಬುದ್ದ ನರಿ ತೊಟ್ಟಿತ್
ಬಾಬಟ್ಟ್ ಕೊರತ್‌ಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋಗಾಂದ್
ನಾಡಡಂಗ ಬಾಲರೊ
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞಿನ
ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಪೂವೆಲಂಗುವ ಮಂದ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೋಂದ್ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಬೆಂದುವೆ
ಪಟ್ಟತಾನೆ ಐಯ್ಯಣ್ಣ
ಕಾಳೆ ಪಂದಿ ಕೆತ್ತಿತ್
ದೂರತುಳ್ಳ ಬೆಂದುಕ್
ಓಲೆ ಆಳಯಚಿತ್
ಪಕ್ಕಲುಳ್ಳ ಬೆಂದುಕ್
ತಾನೇ ಪೋಯಿತೆಣ್ಣಿತ್
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂಬ್
ಊರೂ ನಾಡೂ ಬೆಂದುವೂ
ಎಲ್ಲಾ ಬಂದ್ ಸೇರ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಚೀಲನಲ್ಲ ಐಯ್ಯಣ್ಣ
ಕೆತ್ತ್‌ಕಲ್ಲ್ ಗುಡ್ಡತ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿ ಪಾಂದ್
ನೇರಪೋಲೆ ಕುಪ್ಪಾಯ
ನೆತ್ತ ಪೋಲೆ ತೊಪ್ಪಾಯ
ಆರಚ್ಚಿರ ಪಟ್ಟೊಳಿ
ಪಾಂಗರ್‌ಂಜಿ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಚಾಯೋಡೆ ಪೊರಟಿತ್
ಗೆಜ್ಜೆ ತಂಡ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಮಿಞ್ಞ ಬಯ್ಯ ಆಳಾಯಿ
ಕೊಂಬಾಯಿ ಕೊಳಲಾಯಿ
ಕೊಟ್ಟ್ ಪಾಟ್ ತಾನಾಯಿ
ತಾನೂ ತನ್ನಡೂರೋನೂ

ಇಲ್ಲವನೂ ಬೆಂದುವೂ
ಆಡಿ ಪಾಡಿ ಪೋಯಿತ್
ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಪೂವೆಲಂಗುವ ಮಂದ್‌ಲ್
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಕೇಕ್‌ಕ್ ಮೊಗವಾಯಿ
ಮೂರ್‌ತಕೆಳತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಐಯ್ಯಣ್ಣಂಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ನೀಲಕೊಡಿ ನಂಜವ್ವ
ಚಂದೋಳತ್ ಚಾಯೋಡೆ
ಆಡಿಲಾಡಿ ಬಂದಿತ್
ಕುಞ್ಞಿ ಮಿಞ್ಞ ನಿಂದಿತ್
ಮಂಡೆಕಕ್ಕಿ ತಾತಿತ್
ಕ್‌ಂಡಿಪಾಲ್ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಪೊಂಬಣ ಮಡ್‌ಕ್‌ಟ್ಟ್;
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಅಯ್ಯಣ್ಣ
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವಂಡ
ಕಾತೊಟ್ಟ್ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಕೂಡ್‌ನ ಜನವೆಲ್ಲಾ

ಐಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬಂಡ
ಮಂಡೆಕಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಪಣ ಕೈಕ್‌ಟ್ಟ್.
ಕೂಡ್‌ನ ಜನವೆಲ್ಲಾ
"ಐಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬನ್
ಇಂದ್ ಕೇಳಿ ಕೇಕಡ್"
ಎಂದೂ ಕೇಳಿ ಕೇಟೋಲ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಮೂರ್‌ತ ಕಯಿಂಜತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂಟ್
ಕೂಡ್‌ನ ಜನವೆಲ್ಲಾ
................................ಒಕ್ಕಡ
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರಿತ್
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟತ್ ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ;
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ.
ಬೆಪ್ಪಕ್ಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ್ಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೊ...!

ಮೇಲೆ ಬರೆದಿರುವ ಹಾಡಿನ ಕಡೇ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಹಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಊಟ ಉಪಚಾರ ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಸುರುವಿನಿಂದಲೆ ಹಾಡಿ ಹೀಗೆ ಮುಗಿಸುವರು. ಆಮೇಲೆ ಊರವರಿಗೆ ಊರುಪತ್ತಿ ಕೊಡಬೇಕು.

ಕೆಮಿಕುತ್ತಿ ಮಂಗ್‌ಲ

ಕೊಡಗನು ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ "ಪತ್ತೊಂಟಿ" "ಕಡಕು" ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಚುಚ್ಚುವರು. ಆದರೆ ಕೆಲವರು ಮಕ್ಕಳ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚದೆ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಕೆಮಿಕುತ್ತಿ ಮಂಗ್‌ಲವೇ ಮಾಡುವುದುಂಟು.

ಈ ಮದುವೆಯು ಕನ್ನಿ ಮಂಗ್‌ಲದಂತೆಯೇ ಇರುವುದು. ಇದರ ಹಾಡು ಸಹ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಡುವಂತೆಯೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಮಾಚಾರ ಈ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಮದುವೆಯನ್ನು ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಬೇರೆಯೊಂದು ಮದುವೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡುವರು.

ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಕೂತಲ್ಲಿ ಹುಡುಗನ ಎರಡು ಹೆಗಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು

ಹಾಕಿ ಅಕ್ಸಾಲೆಯು ಬಂದು ಎರಡು ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ಕೂಡಲೆ ಚಿನ್ನದ ಪತ್ತೊಂಟಿ ಅಥವಾ ಕಡಕು ಹಾಕಬೇಕು.

ಅಕ್ಸಾಲಿಗೆ ಈ ಎರಡು ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹಜಾಮನಿಗೆ ಮತ್ತು ಬಳೆಗಾರನಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ ಇತರ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಎರಡು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಚುಚ್ಚದೆ ಸತ್ತುಹೋದರೆ ಗುಂಡಿಗೆ ಹಾಕುವ ಅಥವಾ ಸುಡುವ ಮೊದಲು ಕೊಡಗರೇ ಮುಳ್ಳಿನಿಂದ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಚುಚ್ಚಬೇಕು.

ಬಾಳೆಕ್ ಮಂಗ್‍ಲ

"ಬಾಳೆಕ್ ಮಂಗ್‍ಲ" ಅಂದರೆ "ಬಾಳೆಕೆತ್ತಣೆಕ್ ಮಂಗ್‍ಲ" "ಬಾಳೆವರೆಗೆ ಮದುವೆ" ಎಂದರ್ಥ.

ಒಂದೆರಡು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಹೆಣ್ಣು ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಪುನಃ ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಿ ಬಾಳೆಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದುಂಟು. ಈ ಮದುವೆಯನ್ನು ತನ್ನ ನ್ಯಾಯವಾದ ಮದುವೆಯ ದಿವಸ ಮದುವೆ ಹೊರಡುವ ಮೊದಲು ಮಾಡುವುದೇ ಸರ್ವ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಒಂದನೇ ತರದ ಕೂಡಾವಳಿಯಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಪೈತಾಂಡೆಕೆಳಪ ಅಥವಾ ಪೈತಡೆಕೆಳಪ

ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತು ಆ ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳೂ ತನ್ನ ಗಂಡನೂ ಸಹ ಇದ್ದರೆ ಹತ್ತನೇ ಮಗುವು ಹೆತ್ತು ಅರುವತ್ತೊಂದನೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಿ ಮಂಗಲದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬರುವಂತೆ ಬಂದು ಮುಹೂರ್ತ ಮಾಡುವುದುಂಟು.

ಸಾವು ಪದ್ಧತಿ

ಹರಕೆ : ಕಾಯಿಲಸ್ಥನಿಗೆ ಔಷಧಿ ಮಾಡಿಸಿದರೂ ಕಾಯಿಲೆಯು ವಾಸಿಯಾಗುವು ದಿಲ್ಲವಾದರೆ ತನ್ನ ಇಷ್ಟ ದೇವತೆಗೆ ಹರಕೆ ಮಾಡುವುದು ಸರ್ವ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹರಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಗುರುತಿಗಾಗಿ ಆಭರಣವನ್ನಾಗಲೀ ಹಣವನ್ನಾಗಲೀ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟಿ ತೂಗು ಹಾಕುವರು. ಕಾಯಿಲಸ್ಥನು ಸತ್ತು ಹೋದರೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಪಡುವಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಹರಕೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಕೊಳ್ಳಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹರಕೆಯ ಮೇಲೆ ನೀರು ಹುಯಿದು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಕೆಡಿಸುವರು. ಆ ಮೇಲೆ ಆ ವಸ್ತುವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಕಾಯಿಲೆಯು ವಾಸಿಯಾದರೆ ಹರಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸದ ಹೊರತು ಆಭರಣವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಬಾಡೆಕ್ ಎಡ್‍ಪ : ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಮಂಚದ ಮೇಲಾಗಲಿ ಬಿಡಬಾರದೆನ್ನುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದ ಒಡನೆ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಬಾಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿ ಬಾಡೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಒಂಟಿ ಚಾಪೆಯನ್ನು ಉತ್ತರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಕಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ತಲೆಯಾಗಿ ಮಲಗಿಸಿ, ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯನ್ನೂ ಒಂದು ಕತ್ತಿಯನ್ನೂ ಹತ್ತಿರ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾದುಕೊಂಡಿರುವರು.

ಬಾಯಿಕ್ ನೀರ್ ಕೊಡ್‌ಪ : ಪ್ರಾಣ ಹೋದ ಒಡನೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯನ್ನು ಒಡೆದು, ಅದರ ನೀರನ್ನು ಒಂದು ಕಂಚಿನ ಗಂಗಳಕ್ಕೆ ಹುಯಿದು, ತುಳಸಿ ಮತ್ತು ಗರಿಕೆ ಹುಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಆ ನೀರನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಹತ್ತಿರದ ಸಮ್ಮಂಧಿಕರು ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿ ನೀರು ಕೊಡುವರು. ಆಮೇಲೆ ಬಾಡೆಯಲ್ಲಿ ದೀಪ ಹೊತ್ತಿಸಿಡಬೇಕು.

ಗುಂಡು ಹೊಡೆಯುವುದು : ಸತ್ತವನು ಅಥವಾ ಸತ್ತವಳು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ವಯಸ್ಸು ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಜೋಡುಗುಂಡು ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಮದುವೆಯಾಗಲು ವಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದು ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಒಂಟಿ ಗುಂಡು ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಗುಂಡು ಪದೇ ಪದೇ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಇದೇ ಊರವರಿಗೆ ವರ್ತಮಾವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. "ಪೊಟ್ಟ್‌ನ ಬೊಡಿಕೂ ಕೊಟ್ಟ್‌ನ ಪರೆಕೂ ಚಾವುಕ್ ಪೋಂಡು." ಈ ವರ್ತಮಾನ ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಈ ದಿವಸ ಊರಲ್ಲಿ ಉಳುವ ಸಮಯವಾದರೆ ಉಳಕೂಡದು.

ಮನಿಯ : ಊರವರಿಗೆ ಗುಂಡು ಹೊಡೆದೇ ವರ್ತಮಾನ ಕೊಟ್ಟರೂ ಮಿಕ್ಕವರಿಗೆ ಮನಿಯ ಹೇಳಬೇಕು. ಮನಿಯ ಹೇಳಿಯೇ ಸಾವಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿದ ಸುದ್ದಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ಕುಳದ ಹೊಲೆಯನಾದರೂ ಮನಿಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ತನ್ನ ಆಳೆಂದು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಕೂಡದು, ಹೊಲೆಯರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇತರ ಜನರಿಂದ ಮನಿಯ ಹೇಳಿಸಬಹುದು.

ಮನಿಯ ಹೇಳ ಬಂದ ಹೊಲೆಯರಿಗೆ ಆಯಾಯ ಮನೆಯವರು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಮನಿಯ ಕೊಚ್ಚಿಯನ್ನು ಗೋಚಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಳತೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಸಾಧಾರಣ ಒಂದು ಸೇರಿನಷ್ಟು ಇರಬೇಕು. ಅನ್ನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಡಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಆಯಿರ ತಿರಿ : ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೋತಿರಿ ಮಾಡಿ ಉರಿಸಿ ಸತ್ತವನ ಮುಖದ ಮುಂದೆ "ಆಯಿರ ತಿರಿ ಕಂಡಿರಾ?" ಎಂದು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಮೂರು ದಪ ಹೇಳುವರು.

ಚಾವು ಪರ : ಸತ್ತ ಒಡನೆ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಮೇದರನ್ನು ಮತ್ತು ಹೊಲೆಯರನ್ನು ಕೊಂಬು ಕೊಟ್ಟು ವಾದ್ಯ ಸಹ ಮಾಡುವಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇವರು ಚಾವು ಪರೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು.

ನೀರ್‌ಕ್ ಇಳಿಯುವ : ಸತ್ತು ಕೆಲವು ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಸತ್ತವನ ಹತ್ತಿರದ ಸಮ್ಮಂಧಿಕರಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯವರು ತಮ್ಮ ಮೈಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬಟ್ಟೆ ಸಮೇತ ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಬೇಕು. ಗಂಡಸರು ಬಿಳೀ "ಒಚ್ಚೊಡಿ" ಕುಪ್ಪಸ ಕರೀ ದಟ್ಟಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮುಂಡು ಮತ್ತು ಮೈಗೆ ಒಂದು ಮುಂಡಾಗಲೀ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಂಗಸರು ಬಿಳಿ ಸೀರೆಯನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ರವಕೆಯನ್ನು ತೊಡದೆ "ನಿಪ್ಪ್‌ಕ್ ತುಣಿ" ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಲೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗದಿದ್ದರೂ ಕೈಕಾಲು ಮುಖವನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ತಾವು ಧರಿಸಿರುವ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಒದ್ದೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಿಡಬೇಕು. ಹೆಂಡತಿ ತಲೋಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಓಣಿಕ್ ಕೂಳ್‌ಬೆಪ್ಪ : ನೀರಿಗೆ ಇಳಿದವರು ಓಣಿಯ ತಲೆಗೆ ಬಂದು ತಲಪುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಗ್ರದೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನ್ನ ಹಾಕಿ ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಚೂರನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದರ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬತ್ತಿ ಮಾಡಿ ಉರಿಸಿ ಇಡಬೇಕು. ಇವರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಸಾವಿಗೆ ಕೈ ಕೊಡುವ ರೀತಿ

ಮೊಣಕಾಲೂರಿ ಅಗ್ರದೆಲೆಗೆ ಕೈ ಕೊಟ್ಟು "ಕೆಟ್ಟಿರೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ" *ಎಂದು ಮೂರು ದಪ ಹೇಳಿ ಜೋಡು ಗುಂಡು ಹೊಡೆದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು.

ಚಾವುಕ್ ಕೈ ಕೊಡ್‌ಪ : ಆಮೇಲೆ ನೀರಿಗಿಳಿದವರ ಪೈಕಿ ಹೆಂಗಸರು ಮಾಲೆಪೊಯಿತ್ ಆಮೇಲೆ ನೀರಿಗಿಳಿದವರ ಪೈಕಿ ಹೆಂಗಸರು ಮಾಲೆಪೊಯಿತ್ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದು ಹಾಗೆಯೇ ಮತ್ತು ಇತರರೂ ಬಂದು ಸಾವಿಗೆ ಕೈ ಕೊಡಬೇಕು. ಸಾವಿಗೆ ಕೈ ಕೊಡುವಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ತಲೆಯಲ್ಲಿದುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ತೆಗೆದು, ತನ್ನ ಬಲ ಮುಂಗೈಯನ್ನು ಶವದ ಎದೆಯ ಹತ್ತಿರ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಸಂಗೈಯಿಂದ ತನ್ನ ಎದೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವಂತೆ ಮಡಗಬೇಕು. ಕೈ ಕೊಡುವವನಗ ಸತ್ತವನನ್ನು ಅಥವಾ ಸತ್ತವಳನ್ನು ತನಗಿಂತ ಕಿರಿದಾದರೆ ಹೆಸರಿಡಿದು "ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಐಯ್ಯಣ್ಣಿ" ಎಂಬಂತೆ ಮೂರು ದಪ ಹೇಳಬೇಕು.

ತೇಕತ್ ಕೂಟುವ : ಸತ್ತ ದಿವಸ ಸತ್ತವನ ಹತ್ತಿರದ ನೆಂಟರು ಬರಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಹೊತ್ತು ಮೀರಿತೆಂದಾಗಲೀ ಶವವನ್ನು ಸುಡುವುದಾಗಲೀ ಗುಂಡಿಗೆ ಹಾಕುವುದಾಗಲೀ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಶವವನ್ನು ಆ ದಿವಸ ಮೀಯಿಸಬಾರದು. ರಾತ್ರಿ ಶವವನ್ನು ಮಗುಚಿ ಹಾಕಿದ ಒಂದೇ ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ತಲೆಯಾಗಿ ಮಲಗಿಸಿ ಅದರ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಂಚಿನ ಗಂಗಳವನ್ನು ಮುಚ್ಚಬೇಕು. ಕಂಚಿನ ಗಂಗಳವು ಮೂಗಿಗೆ ತಗಲದಂತೆ ಒಂದು ಬಟ್ಟೆಯ ಸಿಂಬಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಮಡಗಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಗಂಗಳವನ್ನು ಮಡಗಬೇಕಗ. ಮತ್ತು ಶವವನ್ನು ಕಾಣದಂತೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹಚ್ಚಡವನ್ನು ಹಾಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ "ಮೂಡ್‌ಲಿಡುವ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಹಚ್ಚಡವನ್ನೂ ಗಂಗಳವನ್ನೂ ಮಾರಣೆ ದಿವಸ ತೆಗೆದುಬಿಡಬೇಕು.

ಕಾಕಿ ಮೊರಡುವ : ಓಣಿಕೂಳ್ ಮಡಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಡಸರೂ ಅವರು ನಿಂತ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಹೆಂಗಸರೂ ಸಾವು ಪದವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಹಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಸತ್ತವನು ಅಥವಾ ಸತ್ತವಳು ಹಾಡುವವನಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ನೆಂಟನೋ ಆ ರೀತಿ ಕರೆದು ಹಾಡಬೇಕು. ಕಿರಿಯರಾದರೆ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಕರೆಯಬೇಕು. ನೆಂಟನಲ್ಲದೆ ಹಿರಿಯರಾದರೆ ವಯಸ್ಸು ಅನುಸರಿಸಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ಅಥವಾ ತಾಯವ್ವ, ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಅಥವಾ ಅಕ್ಕಯ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ನಿಂಗ
ಕೆಟ್ಟನ್ನಕೆ ಕೆಟ್ಟ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಕೆಟ್ಟ್‌ಪೋನ ಕೇಡೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಿಂಗ ಕೆಟ್ಟ ಕೇಡೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಚೋತಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ನಿಂಗ
ಚೋತನ್ನಕೆ ಚೋತ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಬದ್ದಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ನಿಂಗ
ಬಾಪ ಕಾಲ ಬದ್ದಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಬಾವಕ್ ಕೊದಿಚಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚಾವಕ್ ಮಡಿಚಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ

---

* **ವಾವೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವಾವೆ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳುತ್ತಾ ಕೈ ಕೊಡಬೇಕು.**

ಬಾವ ಕೊದಿ ಎತ್ತ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚಾವ ಕೇಡ್ ಎತ್ತ್‌ಚೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಕಾಲ ಪೋಯಿ ಬಪ್ಪದೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಾಲತೋಡೆ ಬಾತ್‌ಲಾ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ನಾರಾಯಣ ದೇವಂಡೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಇಟ್ಟ ಪಡಿ ತೇಂಗಿಚೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೇಲೆ ಪಡಿ ಇಟ್ಟ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ನಾರಾಯಣ ದೇವಂಡೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಏಳ್ ತೊರೆ ಪೊಮ್ಮಾಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಾಲೆ ಚೂರೆ ಬುದ್ದೋಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಿಂಗ ಚೂರೆ ಬುದ್ದಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ನಾರಾಯಣ ದೇವಂಡೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನೋಟುವಳ ಕನ್ನಡಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೈ ತಪ್ಪಿ ನೆಲ ತಾಂದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬುದ್ದೊಡಂದ್ ಪೋನೋಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಿಂಗೊಡಂದ್ ಪೋಯಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ನಾರಾಯಣ ದೇವಂಡೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪೊಲ್ಲುವಳ ಪೊಂಜೂದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಾದ ತುಂಡಿ ಪೋನೋಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಿಂಗ ತುಂಡಿ ಪೋಯಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ನಾರಾಯಣ ದೇವಂಡೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಿತ್ತ್ ಮಳೆ ಪೊಜ್ಜದೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಾನರಿಂಜಿ ಕೊಂಡ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಾನರಿಂಜಿ ಕೊಂಡಿನೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನೀ ಬೂಕಿ ಕೆಡ್‌ತಿಪ್ಪೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ನಾರಾಯಣ ದೇವಂಡೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಳ್ಳಪಡೆ ಬಂದದೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಾನರಿಂಜಿ ಕೊಂಡ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಾನರಿಂಜಿ ಕೊಂಡಿನೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೆತ್ತಿ ಚೂರೆ ಇಟ್ಟಿಪ್ಪೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
    ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ನಿಂಗ
ನಿಂಗ ಕೆಟ್ಟ ಕೇಡೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಕಾಲಲ್ಲತ ಕಾಲತ್ತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಿಂಗಲ್ಲತ ತಿಂಗತ್ತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕುಂಬಿಯಾರ್ ತಿಂಗತ್ತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ಮೋಳ್‌ಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಿತ್ತ್ ಬೊದ್ ಕಾಂಜಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ

ನೆಲ್ಲಿಕೆ ಚೆಡಿಂಜಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನೆಯಿ ಪಿಲ್ಲ್‌ಕ್ ತಿತ್ತಾಯಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಿಲ್ಲ್ ಚೂರೆ ಬುದ್ದೋಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಈ ಒಕ್ಕಡ ಕುಂದ್‌ಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಿಂಗ ಚೂರೆ ಬುದ್ದಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಕಾಲಲ್ಲತ ಕಾಲತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಿಂಗಲ್ಲತ ತಿಂಗತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪೊನ್ನಾದರೆ ತಿಂಗತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಾಳಿಕಮ್ಮೆ ದೇಪಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಾಳಿಕ ಮಲೆಯಿಂಜಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ವಾಯು ಕಾತಡಿಚಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೇಕಿಯ ತೊಡಿಯತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬಾಳೆ ಚೂರೆ ಬುದ್ದೋಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಿಂಗ ಚೂರೆ ಬುದ್ದಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ನಿಂಗ
ನಿಂಗ ಕೆಟ್ಟ ಕೇಡೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಂಗೊಳಿ ಪಳುಮರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕತ್ತಿ ಮತ್ತ್ ಕೂಡತೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೇರೋಡೆ ಪೊರಿಂಜತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅದ್ ಪೋಲೆ ನಿಂಗಳೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಾಲಳಿತ್ ಪೋಯಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಊಕಾಡ್‌ಕೊಯಂದದೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಾಂಜಪ್ಪಯ್ಯ ಪೂಮರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪೂಮರತ್ ಕೊಂಬ್‌ಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪತ್ತೆಲೆಕ್ ಕಣ್ಣೆಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೊತ್ತ್ ತುಂಡಿ ಪೋನೋಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಿಂಗ ತುಂಡಿ ಪೋಯಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಜಾತಿನಲ್ಲ ಜೋತಿನೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೈ ಬೀಜಿ ಕೆಡ್‌ತ್‌ಚಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅದ್ ಪೋಲೆ ನಿಂಗಳ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಾರಾಯಣ ದೇವನೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೈ ಬೀಜಿ ಕೆಡ್‌ತ್‌ಚೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಅಂಬ್‌ಲ ತರಿಂಜಕೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಊರ್‌ಡ ಶನಿ ಪೊಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪುಳ್ಳಿ ಕೊಟ್ಟ್‌ಡಿಂಜಕೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಒಕ್ಕಡ ಶನಿ ಪೊಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ

ನಿಂಗ ಬುದ್ದ್‌ಕೊವ್ವಣೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಳಣ್ಣ ಶನಿ ಬಾತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
        ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ನಿಂಗ
ಕೆಟ್ಟನ್ನಕೆ ಕೆಟ್ಟ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಜಬ್ಬೂಮಿರ ಮೀದಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಿಂಗ ಪುಟ್ಟಿತಾಕಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಭಾಗಿಯ ಪರಂದತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಾಡ್‌ಲಿಂಜ ಪಟ್ಟತಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಟ್ಟಿಕೋಡಿ ಬಂದಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಂಡುಕನ ಪೆತ್ತತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕುಞ್ಞಿಕುಳ್ಳ ಪಾಲಾಚಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಓಡೆಲಿಂಜ ಕೇಚಮ್ಮೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೊಟ್ಟ್‌ಕೋಡಿ ಬಂದಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೋಞಣನ ಪೆತ್ತತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕುಞ್ಞಿಕ್ ಪೆರೆಯಾಚಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಪ್ಪಂಗುಳ್ಳ ನೈಯ್ಯಾಚಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ನಿಂಗ ಪುಟ್ಟಿತಾಕಣೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೋಳಿ ಪಂದಿ ಪೆರ್ತತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅತ್ತ ಕಡಚಿ ಪೆರ್ತತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಶತ್ತ್‌ರು ಕೊರಂದತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಿತ್ತ್‌ರು ಪೆರ್‌ತತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಓಡಿ ಪೋನ ಚಾಂಡಾಳ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಾನೆ ಬಂದ್ ಸೇರ್‌ಚಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಕಾಲನ್ನನೆ ಪೋಪಕೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ*
ಆಳ್ ಕಾಳೆ ತೇಂದಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಆಳ್ ಕಾಳೆ ತೇಂದಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಟ್ಟ್ ಪೋನ ಜಬ್ಬೂಮಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೆಜ್ಜಿ ಸಾಗ್ ಮಾಡಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೆತ್ತಿತೂ ಕಳತಿತೂ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಕಡೇರಿ ತಿದ್ದಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಯಾಕಡೇರಿ ಚಾಚಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಯಿರಾಂಡ ಜಬ್ಬೂಮಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಊನತ್‌ೀತ್ ಬೆಚ್ಚಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಳುದ್ದ ಬೋಳೆಯಾಚಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೈಯುದ್ದ ಕದ್‌ರಾಚಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ

---

* **ಹೆಂಗಸರು ಸತ್ತರೆ ವಾವೆಯನ್ನೂ ಹಾಡನ್ನೂ ಬದಲಿಸುವ ರೀತಿ 130ನೇ ಪೇಜು ನೋಡಿ**

ಪೊಂಬೊಳೆನ ನೀಕಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚಿತ್ತಾರಿಲ್ ದುಂಬಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಂಬತ್ತಾಯತ್ಟ್ಟಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೂಮ ಚೋಮ ಪೋರಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಾರಿ ಪಣ ಮಾಡಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಉಪ್ಪೂ ಮೀನೂ ಕೊಂಡಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತೆಂಗೆ ಬೆಲ್ಲ ಕೊಂಡಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಂಡೆಕೆಣ್ಣೆ ಕೋಂದಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೇಲ್ಕ್ ಮುರಿಯಾಚಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬಾಕಿನ ಕರದಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಇಂಜಿ ಮಂಜ ನಟ್ಟಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಾರಿ ಪಣ ಮಾಡಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಯಾಲ ಕಾಪಿ ಮಾಡಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೂಪಾನಿ ಪೊನ್ನೆಲ್ಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚೆಪ್ಪ್‌ಕ್ಟ್ಟಿ ಬೆಚ್ಚಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುಂಡೆ ಕಾಡ್ ಕೆತ್ತಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚೀಂಗೆ ಕಾಡ್ ನೀಕಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತೋಡ್ ತೊರ ತಿದ್ದಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬುಟ್ಟ್ ಪೋನ ಭೂಮಿನ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೂಟ್ಕ್ ಪಡದಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಪ್ಪಿಪೋನ ತಕ್ಕಾಮೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಪ್ಪತೆ ಪಡದಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಾಂಗೆದ್‌ರ್ ಬಂದವನ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೈಲಡಕಿಕೊಂಡಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೆನ್ನ್ ಮರೆ ಬುದ್ದವನ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚಾಕಿತ್ ಪೊಲತಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ನಿಂಗ
ಕೆಟ್ಟನ್ನಕೆ ಕೆಟ್ಟ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕನ್ನಿ ಮಂಗಲಾಯಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಾಂದೇವನೂ ದೇವಿಯೂ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪೂಪೋಲೇ ಪೊಲಂದಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಶಂಭುರೀಶ ಮೆಚ್ಚಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ

ಮೆಚ್ಚಿತ್ ಫಲ ತಂದ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಒಜ್ಜ್‌ರ ಕ್‌ಡಿ ಪೋಲೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುತ್ತ್‌ರ ನುರಿ ಪೋಲೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಾಣಿಕ ಪರ ಪೋಲೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಮಕ್ಕ ಪರಂದತೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಾಂಜಪ್ಪಯ್ಯ ಪೂಪೋಲೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುಲ್ಲೆ ಪೂವ್ ತಾಂಬೋಲೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೂಡಿ ಮಕ್ಕಳಾಚಿಲೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಇನ್ನನೆ ಪೊಲವಕೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಉಯಿ! ನಿಂಗಡ ಮಕ್ಕಕೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಲ್ಲದಾಂಡುಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬಟ್ಟೆ ತಲೆ ಅಂಬ್‌ಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೆಟ್ಟಿ ನೇತಿಕೊಂಡಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಉಯಿ! ನಿಂಗಡ ಕುಞ್ಯಳ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಓದುವಕ್ ಕೂಟಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೈನ್‌ಟಿ ಪಣಲ್‌ಟ್ಟ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಎಳ್ತ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ ಪಡಿಚತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಉಯಿ! ನಿಂಗಡ ಕುಞ್ಯಕ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಲ್ಲದಾಂಡುಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ದೇವ ಪೂಜೆ ಕೆಜ್ಜಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆ ದೇವ ದಯತ್‌ಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಿಂಗಡ ಸಂಸಾರೆಲ್ಲಾ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪೂಂದೇನ್ ಕುಡಿ ಪೋಲೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೊಗ್ಗನೆ ಪೊಲಿವಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಿಂಗಡ ಸಂಸಾರೆಲ್ಲಾ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬುದ್ದಲ್ಲಿ ಮೊಳೆತಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಸೀಮೆ ತ್‌ರ ಪಬ್ಬುವ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಗಂಗ ತುಂಗ ಕಾವೇರಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಯಮುನೆಯು ಸರಸ್ವತಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಾಂಚಿಲ್ ಕುಳಿಚಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ರಾಮೇಶ್ವರಕೆತ್ತಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥ ಕುಳಿಚಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಾರಾಯಣ ದೇವಂಗೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಂಡಿತ್ ಪೊರ್‌ಂದ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.

ಅನಂಗುಂಡ್ ದೇವಯ್ಯ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಜಮ್ಮತ್ ಶನಿದೇವನಜ್ಜಯ್ಯ
ಕ್ಬ್ಭೂಮಿಕಯಚತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅದ್ಂಡ ಮೊಳಿಂಗೊಂಡ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಾಲಲ್ಲತ ಕಾಲತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಿಂಗಲ್ಲತ ತಿಂಗತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಾಳೆ ತೆಡಡಿಚತೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಲಿ ಮಳೆ ಪೊಜ್ಜತೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೇಂಗತ ಮಳೆ ಪೊಜ್ಜ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಾಯತ ಬೊದ್ ಕಾಂಜ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಾರಾಯಣ ದೇವಂಡ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಜಮ್ಮತ್ ಶನಿ ದೇವ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಪ್ಪಣೆ ಪರಕಾರ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕ್ಳ್ ಲೋಕ ದೇಶಕ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪೊಂದೊಟ್ಟ್ ಪೊಂಗೇರ್ಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಾಕಡಕ್ಳಂಜತೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ನಿಂಗ
ಕೆಟ್ಟನ್ನಕೆ ಕೆಟ್ಟ್ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಪಾಕಡಕ್ಳಿಯಣೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಾಕಡೆಲ್ಲ ಬತ್ತಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೊಮ್ಮಣೆಲ್ಲ ಕಂಡತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಜಮ್ಮತ್ ಶನಿ ದೇವ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಸೀಮೆ ಸುತ್ತಿ ಬಂದಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಇಂದ್ ಬಾಪೊಡೆವೋಂಡ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೊಟ್ಟ್‌ಕ್ ಶನಿ ಬಂದ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೊಟ್ಟ್‌ಕ್ ಶನಿ ಬಂದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಯಿರಣ್ಣ ಪುಂಡತ್ತ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚತ್ತಡಿಂಜಿ ಪೋಚಿಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಅಡಿಂಜತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೆಂಗುದ್ರೆ ಚತ್ತತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬತ್ತೇರಿ ಪೊಳಿಂಜತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುಂಡೇರಿ ಇಡಿಂಜತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಶನಿ ದೇವ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಇಂದ್ ಬಾಪೊಡೆವೋಂಡ ಅಜ್ಜಯ್ಯ

ಏಳ್‌ಮಾಡಿ ಮೇಮಾಡಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೇಮಾಡಿ ಕೊಡಿ ಮೀದ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಕ್ಕಣೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೇಮಾಡಿ ತರಿಂಜತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಶನಿ ದೇವ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಾಡ್‌ಕ್ ಕಡಂದತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ನಾಡ್‌ಲ್ ಶನಿ ದೇವ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವುಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಾಡ್ ಮಂದ್ ನಲ್ಲಾಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡ ಕೊಂಬ್‌ಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಲ್ಲಿ ಪತ್ತಿಕೊಂಡತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಲ್ಲಿ ಪತ್ತಿಕೊವ್ವಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡ ಕುಞ್ಞೆಯೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೇರೋಡೆ ಪೊರಿಂಜತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಶನಿ ದೇವ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಊರ್‌ಕ್ ಕಡಂದತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಊರ್‌ಕ್ ಕಡಂದಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಊರ್‌ಡ ನಡುವುಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಂಬ್‌ಲತ್ ನಿಂದತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಂಬ್‌ಲತ್ ನಿಕ್ಕಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಂಬ್‌ಲ ತರಿಂಜತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಶನಿ ದೇವ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುಕ್ಕೋಟ ಕಡಂದತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುಕ್ಕೋಟ ಕಡಕಣೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುಕ್ಕೋಟ ಪೊರಿಂಜತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಶನಿ ದೇವ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೇರಿಕ್ ಕಡಂದತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೇರಿಲ್ ಶನಿದೇವ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೇರಿ ಮಿಞ್ಞ ನೀಕೆರೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಕ್ಕಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಏರಿ ತುಂಡಿ ಪೋಚಿಲೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಶನಿ ದೇವ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಈ ಒಕ್ಕ ಕಡಂದತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಈ ಒಕ್ಕ ಕಡಂದಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಯಿರಾಂಡ ಭೂಮಿಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಏಳ್ ಮೂಲೆ ಆಕಡ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೆಪ್ಪುಣಿಕ್ ಪೋಯಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ

ಕ್‌ಪ್ಪುಣಿ ನೋಟಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಕಡೇರಿ ತುಂಡ್‌ಚೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಶನಿ ದೇವ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುಮ್ಮಡಕಂಡೋಣಿಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಪ್ಪಂಜಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಕಾಲೋಳ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚಪ್ಪೆಯ್ಯಂಡರೆ ಕಂಡಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೆಂಬುತ್ತ್ ಮರೆಯಿಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಒಡ್ಡೊಳಿ ಸಮಂದಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತೋಲೊಳಿಲೊಳಿಚತೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ತೋಲೊಳಿಲೊಳಿಚದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಿಂಗರಿಂಜಿ ಕೊಂಡ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಇನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ *
ಅಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲವಕ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುಂದ್ ಕೂಟ ಪೋಯಿತೋ
ತನ್ನ ಪೋಲೆ ಬಾಲಡ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೊಯ್ಯಡಕಿ ಕೊಂಡಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಾಡ್ ಬಿದಿ ಕಂಡಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಪಕೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಬಪ್ಪಕೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಎಡತೆ ಕಣ್ಣ್ ಪಾರ್‌ಚೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಾಲ್ ಮೊಟ್ಟ್ ಪೋಕಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಾಪಿಕೆಟ್ಟ ಕಾಕೆಯೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
'ಚಾವೋ' 'ಚಾವೋ'ಂದೆಣ್ಣಿಚೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಪಾರ್‌ಚಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕುಟ್ಟುಮಂಡ ಕುಞ್ಞಿಯೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
'ಕುತ್ತಿ ಚುಡ್'ಂದೆಣ್ಣ್‌ಚೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಲ್ಲದೊಂದೂ ಕಂಡ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಬಂದಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುಮ್ಮಡಕಂಡೋಣಿಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಓಣಿರ ಕರೆಯಿಲೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಉಪ್ಪ್‌ಲಿರ ಕೊಕ್ಕಲೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ

---

* ಹೆಂಗಸರು ಸತ್ತರೆ ಮುಂದುವರಿಸುವ ರೀತಿ 130ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ.

ಸುಳಿ ಬುದ್ದ್ ಪಾರ್‌ಚೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಸುಳಿ ಬುದ್ದ್ ಪಾರಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಜಿಗ್ಗಿ ಬೊಗ್ಗಿಂದೆಣ್ಣಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೈ ನೆಟ್ಟಿ ಕಡಂದಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಂಗಾಲ್ ಶನಿ ಪೊಲೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೇಂಗಾಲ್ ಮರಿಂಜತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ನಿಂಗಳೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೆಮ್ಮರಿಂಜಿ ನೋಟಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೆಮ್ಮರಿಂಜಿ ನೋಟಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೆಂಬುತ್ತ ಮರೆಯಿಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಞ್ಞೂರ್ ಕುಡಿ ಬೀರ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಯಿರ ಪೊಲೆ ಕೂಳಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೊಳ್ಳಿ ತಂಡ್ ಕಾಲನೂ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪೊಂದಂಡ್ ಕುಳಿಯನೂ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಿಂದ್ ಪಡೆ ಪೊಪ್ಪೋಲೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಾಂಬದು ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಾಲ್ ಮಾರ್ ಪೋಕಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಾಲೂ ಮೇಲೂ ನೊಂದತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೈ ದುಂಬ ಪನಿ ಬಾತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಕ್ಕಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪೋಡೆ ಕೋಳಿ ಕೂಂದತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೇಂಗಾಲ್ ಶನಿ ಪೊಲೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುಂಗಾಲ್ ಮರಿಂಜತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುಂಗಾಲ್ ಶನಿ ಪೊಲೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಜೋಗ ತಲೆಕೆತ್ತ್‌ಚೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಿಪ್ಪಕ್ ಕಯಿಂಜಿಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೂವ ಬೂವ ಪೋಪಕೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಉಯಿ! ನಿಂಗಡ ದೇವಿಯೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಂದಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಬ್ಬಿತ್ ಪುಡಿಚತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಉಯಿ! ನಿಂಗಡ ಕುಞ್ಯಳೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಂದಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಬ್ಬಿತ್ ಪುಡಿಚತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;

ತಬ್ಬಿತ್ ಪುಡಿಚಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
"ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂಡ್ ಅಪ್ಪಯ್ಯ
ನಾಗ ಮೊಗ ಬಾಡಿಯ ಅಪ್ಪಯ್ಯ"
ಎಂದಿಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆನ ಪೋನದೆಣ್ಣಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ್ಕೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಉಯಿ! ನಿಂಗಡ ಕುಞ್ಞ್ಯಳೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಂಜೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೈ ಕೆಟ್ಟಿತೆಡಿತಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆರೊಳ್‌ಲೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕನ್ನಿ ಮೂಲೆ ಕೋಂಬರೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚಿಪ್ಪಾರತ್ ಕಟ್ಟ್‌ಲೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪೂಪರತಿ ಮೆತ್ತೆಲೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೀರಾಳಿ ಬಿರಿಚಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಟ್ಟೊಳಿ ಪೊದಪಾಯಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಾಮೆತ್ತೆ ತಲೆ ಮೆತ್ತೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಾಂಗರಿಂಜಿ ಬೆಚ್ಚಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬುದ್ದವಕ್ ಆಕ್‌ಚೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ನಿಂಗ
ಕೆಟ್ಟನ್ನಕೆ ಕೆಟ್ಟ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಚೆನ್ನ ನೇರ ಪೋಕಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಿತ್ತ್ ಪನಿ ಬಂದದೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆವದಿಲ್ಲತಾಚಿಂದೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಿಂಗಡ ಕುಞ್ಞ್ಯಳೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಓಣಿ ಬೀರ ಮನ್ನಂಗೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೋಳಿನ ಅರತತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಎಂದಿತೂ ಗುಣವಿಲ್ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಊರ್‌ಡ ನಡುವುಲೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ ದೇವಿಕೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಒತ್ತೆ ಚೋಮ ಪೋರುವೀಂದಜ್ಜಯ್ಯ
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡ್‌ನ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಎಂದಿತೂ ಗುಣವಿಲ್ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವುಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೇನಿ ನಲ್ಲ ದೇವಂಗೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಜೋಡ್ ಚೋಮ ಪೋರುವೀಂದಜ್ಜಯ್ಯ
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ

ಪಟ್ಟೊ ಪರಕೆ ಮಾಡ್‌ಚಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಎಂದಿತೂ ಗುಣವಿಲ್ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪದ್ರಕಾಳಿ ಕೋಟತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಡರತ್ ನೀಕ್‌ಚಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಎಂದಿತೂ ಗುಣವಿಲ್ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ನಾಡ್‌ಡ ಮುಂದಲೆಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಗ್ಗಿ ಬಾಯಿ ಚೌಂಡಿಕ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಂದಿ ಕೆತ್ತಿ ನೀಕ್‌ಚಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಎಂದಿತೂ ಗುಣವಿಲ್ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಸೀಮೆರ ಗಡಿಯಿಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಟ್ಟಣತ್ ಮಾರಿಕ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪೋರಿ ಕೆತ್ತಿ ನೀಕ್‌ಚಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಎಂದಿತೂ ಗುಣವಿಲ್ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಲೆ ಬಲ್ಯ ದೇವಂಡೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಓಮಾಲೆ ತಿರುವಾಳೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಕೇಕಂಡೂಂದಜ್ಜಯ್ಯ
ಉಯಿ! ನಿಂಗಡ ಊರ್‌ನ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಳಯಿಚಿ ಕೂಟ್‌ಚೀ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಊರಡಂಗ ಕೂಡಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೋರಕಾರ ಬಾಲನೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನೀಲಕೊಡಿ ನೀರ್‌ಲೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿಪಾಂದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ ದೇವಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆಲೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಂದ ದೀಪ ಮಿಞ್ಞಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಜಾರತ್ ನಿಕ್ಕಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೈ ಪುಡಿಚಿ ಬಂದಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದದೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
"ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂಡ್ ಊರೋನೆ
ಎನ್ನಡ ಬೊಳಿ ಕಂಡ ಊರೋನೆ?"
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಆಕಣೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಉಯಿ! ನಿಂಗಡ ಕುಞ್ಞಲೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪೊನ್ನರಿಕೆ ಮಾಡಿಚೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
"ಎಂಗಡೋರ್ ಅಪ್ಪನ್ ದೇವಯ್ಯ
ಬುದ್ದಲ್ಲಿಂಜಿ ಏವುಲೇ ದೇವಯ್ಯ

ನಾಮೊಟ್ಟ್ ನಡಪ್‌ಲೇ ದೇವಯ್ಯ
ಬಂದ ಪನಿ ಬುಡುಲೇ ದೇವಯ್ಯ
ಉಂಡ ಕೂಳ್ ದಕ್ಕುಲೇ ದೇವಯ್ಯ
ಚಿಮ್ಮ್‌ನ ತೊರಪ್‌ಲೇ ದೇವಯ್ಯ
ಪಚ್ಚೆ ಮದ್ದ್ ಕೆಂದುಲೇ ದೇವಯ್ಯ
ಬೇರ್ ಮದ್ದ್ ಪತ್ತುಲೇ ದೇವಯ್ಯ
ಎಲ್ಲಿಯೆಲ್ಲಿ ನೀಕಿನೋ ದೇವಯ್ಯ
ಏದೋರ್ ಗುಣವಿಲ್ಲೇ ದೇವಯ್ಯ
ನಲ್ಲೋರನು ತರಂಡೂ ದೇವಯ್ಯ"
ಎಂದರಿಕೆ ಮಾಡಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಯಿರಾಂಗೋರಪ್ಪಣೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೇನಿ ನಲ್ಲ ದೇವಯ್ಯ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅನುವಾದೊಂದ್ ತಂದದೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
"ಆನೆ ಕೋಂದರತಕ್ಕೋ ಊರೋನೆ
ಆಳ್ ಕೋಂದ್ ಕೆತ್ತಿನೋ ಊರೋನೆ
ಈ ನೊಂಬಲ ತ್‌ೕವುಲೇ ಊರೋನೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತನುವಾಚಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ನಿಂಗ
ಕೆಟ್ಟನ್ನಕೆ ಕೆಟ್ಟ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬುದ್ಧಿ ನಲ್ಲ ಕುಞ್ಯಳೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯಂಗ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಳಯಚಿ ಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬಟ್ಟೆ ಪೋಪ ಆಳ್‌ಕ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪುಳ್ಳಿ ಕೆಟ್ಟ್ ತಾನಾಯಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಪಜ್ಜ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬಟ್ಟೆಕಡ್ಡ ಬಂದದೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯಂಡ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಎತ್ವಕ್ಕ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಚ್ಚುತ್ತಂಡ ಪೊಂಗಳೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಎಚ್ಚೆ ಬಟ್ಟೊಲಪಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೂಡ್ ಮಿಞ್ಞ ಚೆಲ್ಲ್‌ಚೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯನೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೇಲ್‌ಕಣ್ಣ್ ತೇಚಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಂಡೆ ಬುಟ್ಟೆಳತಿಂಜ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;

ಆಳ್ ಪೋಯಿ ಮುಟ್ಟಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಈ ಸುದ್ದಿನ ಎಣ್ಣ್‌ಚಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಅದ್ ಕೇಟ ಅಚ್ಚುತ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ದೋಷ ಬಪ್ಪ ಕಾಲತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಲ್ಲೊದೊಂದೂ ಕಾಂಬ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಚ್ಚುತಾಳಿ ತೇಚಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಚ್ಚೆಲ್ ಕುಳಿಚಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕವುಡಿ ಪಾಕ್ ಕೈಕೊಂಡ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಂಡ್ ಕೊಡೆ ಕೈಕೊಂಡ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಂದಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಈ ನಲ್ಲೋರ್ ಒಕ್ಕಡೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರ್‌ಚೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವಿಯೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕ್‌ಂಡಿ ನೀಬೆಚ್ಚಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಿನ್ನೋಲೆ ಪಲಂಬ್‌ಟ್ಟ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅಚ್ಚುತ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಒಪ್ಪಾರತೆಳತತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಒಪ್ಪಾರತೆಳತಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಂಡೊಳ ಬರಂದಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಕ್ಕಿ ಪೂವ್ ಮೇಕಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪೊಂಬಣ ಬೆರಕಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪೊನ್ನಲುವು ತೊರಿಂಜಿತೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಾಯಲವು ನೀಕಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬಾಳೆಲೆ ಕೊಡಿಯಿಕೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಕ್ಕಿ ಪಣ ಇಟ್ಟಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬುದ್ದಿನಲ್ಲ ಕುಞ್ಞೆರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಂಗಯಿಕ್ ಇಟ್ಟಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಮಂಡೊಳ ಬರಂದಾಂಗ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬುದ್ಧಿನಲ್ಲ ಕುಞ್ಞೆಯೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಕ್ಕಿ ಪಣ ಇಟ್ಟಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತೆಕ್ಕ್‌ಂಜಿ ಬಡಕ್‌ಕೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮೂಡ್‌ಟ್ಟಿತೆಳತತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅದ್‌ಕಂಡ ಅಚ್ಚುತ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪೊನ್ನಲುವು ನೋಟಣೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚೇಅಲುವು ಪಾರಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ

ನಲ್ಲದೊಂದೂ ಕಂಡ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅಚ್ಚುತ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
"ನಿಂದ ರಾಶಿ ನಂದಲ್ಲ ಮೋಲ್ಯರೇ
ಕಂಡ ರಾಶಿ ನಂದಲ್ಲ ಮೋಲ್ಯರೇ
ಅಷ್ಟಮ ಶನಿಯಾನ ಮೋಲ್ಯರೇ
ಏಳಾಲ್ ಕುಳಿಯನೋ ಮೋಲ್ಯರೆ
ಆರಾಲುಳ್ಳ ರಾವುವೋ ಮೋಲ್ಯರೇ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೂಟ್‌ಲ್ ಪೆರಿಯವಂಡ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಜಾದ್‌ಗ ಕೊಡ್‌ತತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅದ್ ನೋಟಿ ಕೊವ್ವಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುಟ್ಟ್ ಕುತ್ತಿ ಕರ್ಮಕ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಜೋಗ ಬಂದಿತಿಂಜತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನೀಲಕೊಡಿ ದೇವಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಜಾದ್‌ಗ ಕೊಡ್‌ತತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅದ್ ನೋಟಿ ಕೊವ್ವಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುಟ್ಟ್ ಕುತ್ತಿ ಕರ್ಮಕ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಜೋಗ ಬಂದಡ್‌ತಿಂಜ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ನಿಂಗ
ಕೆಟ್ಟನ್ನಕೆ ಕೆಟ್ಟ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯನೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ರಾಶಿನ ಮಡಕಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚೇಲಕ್‌ಟ್ಟ್ ಕೆಟ್ಟಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಕ್ಕಿ ಪಣ ಒಂದಾಯಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಾನೊಯ್ಯನೆ ಪೋಚಿಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಉಯಿ! ನಿಂಗಡ ಕುಞ್ಯಳೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪನ್ನಂದಾಳ್ ಜೋಯಳೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬಟ್ಟಿಕುಳ್ಳ ನಲ್ಲಾಂಗ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಗೋವು ದಾನ ಒಬ್ಬಂಗ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಂಡ್ ಕೊಡೆ ಒಬ್ಬಂಗ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಾಲ್ ಚೆಂಬ್ ಒಬ್ಬಂಗ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಎಳ್ಳ್ ದಾನ ಒಬ್ಬಂಗ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುರಿ ದಾನ ಒಬ್ಬಂಗ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಗೋದಿದಾನ ಒಬ್ಬಂಗ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ

ಅಕ್ಕಿ ಕಲ ಒಬ್ಬಂಗ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಫಲ ದಾನ ಒಬ್ಬಂಗ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಎಣ್ಣೆ ದಾನ ಒಬ್ಬಂಗ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಸ್ವರ್ಣ ದಾನ ಒಬ್ಬಂಗ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತೆಂಗೆ ದಾನ ಒಬ್ಬಂಗ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ದಾನ ಕೋಂದ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೈಯ್ಯಾರೆ ಕೊಡ್‌ಪ್‌ಚಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಜೋಯಳೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಪನ್ನಂದಾಳೊ ಒಂದಾಯಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
"ಧರ್ಮರಾಯ ಮಾದೂರೇ ಅಯ್ಯಣ್ಣ,
ಕೈಲಾಸಕ್ ಪೋನೋಲೇ ಅಯ್ಯಣ್ಣ
ಕಾಯತೋಡೆ ಪೋಯೋಳೋ ಅಯ್ಯಣ್ಣ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ದಾನ ಕೊಂಡ್ ಪೋಚಿಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
    ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ನಿಂಗ
ನಿಂಗ ಕೆಟ್ಟ ಕೇಡೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ನೇರತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಎಮ ಧರ್ಮರಾಯಂಡೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ಮಂತ್ರಿಯ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚಿತ್ತಿರ ಕುಶಲರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಲೆಕ್ಕೆಡ್‌ತ್ ನೋಟಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಾರಾಯಣ ದೇವಯ್ಯ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಇಟ್ಟ ಪಡಿ ತ್‌ಂದಿಂಜ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತ್‌ಂದಿಂಜದ್ ಕಾಂಬಕ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಎಮ ಧರ್ಮರಾಯನೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಿಂಗ ಮಾಡ್‌ನ ಧರ್ಮಕ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಳಯಪ ಕಾರ್ಯಕ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಂತ್ರಿಯಳಯಚತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
    ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ನಿಂಗ
ಕೆಟ್ಟನ್ನಕೆ ಕೆಟ್ಟ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಚಿತ್ತಿರ ಕುಶಲರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಂದಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಾಕೋರ ತಲೆಕ್‌ಲ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಿಂದಿತಿಂಜ ಕಂಡಿತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಉಯಿ! ನಿಂಗಡ ಕುಞ್ಯಳ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಾಕಿ ಪಕ್ಕಲಾಕಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಿಂಗೆನ್ನ ಪರಂದಿರ ಅಜ್ಜಯ್ಯ

"ಎಮು ಧರ್ಮ ರಾಯಂಡೋ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಆಳ್ ನಾಕ್ ಬಂದಿತೋ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಆಳ್ ಕೂಡ ಪೋಪಿನೋ ಕುಞ್ಯಳೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಉಯಿ! ನಿಂಗಡ ಸಂಸಾರ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಜ್ಜತೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಅದ್ ಕಂಡ ನಿಂಗಳೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
"ಕಣ್ಣ್ ನೀರ್ ಕಾಟತಿ ಕುಞ್ಯಳೆ
ನೂರ್ ಕಾಲ ಬದ್ದಿನೋ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಚಾವದೊಂದು ತಪ್ಪುಲೇ ಕುಞ್ಯಳೆ
ನಾಕೊಬ್ಬಂಗದಿಯಲ್ಲ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಸ್ವಾಮಿ ಪಾದ ಸೇರುವಿ ಕುಞ್ಯಳೆ.
ನಲ್ಲೋಣೆ ಬದ್‌ಕಿರೋ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಅನ್ಯಾಯಕ್ ಪೋವತಿ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಆಗತಾನ ಮಾಡತಿ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಬೋಂಡತಾಂಗ್ ಸೇರತಿ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಪಾಪಕ್ ಗುರಿಯಾತಿ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಶತ್ತುರುನೇಣಂಗತಿ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಮಿತ್ತುರುನ ದೂರತಿ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಚಂಪಾದಿ ಚದಿಯತಿ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಪೊಂಬಣ ಕೊದಿಚಿತ್ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಒಬ್ಬರೊ ಕೆಡ್‌ತತಿ ಕುಞ್ಯಳೆ
ನಿಂಗಕೆದ್‌ರಾನವನ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಕೇರಿಲ್ಲತೆ ಕೆಟ್ಟಿತ್ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಕೋಲಿಲ್ಲತೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್ ಕುಞ್ಯಳೆ
ನೂತನತಡಕಿರೋ ಕುಞ್ಯಳೆ.
ಆಯಂಗ್ ಮಿನಿಯತಿ ಕುಞ್ಯಳೆ
ದೇವರ ಮರೆಯತಿ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಕೂಳಿನ ಕೊದಿಯತಿ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಪೆತ್ತವ್ವನ ಬಯ್ಯತಿ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಒಕ್ಕಳ ಕಳೆಯತಿ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಊರ್‌ನ ಪಳಿಯತಿ ಕುಞ್ಯಳೆ.
ನಿಂಗವ್ವನೂ ಮಕ್ಕಳೂ ಕುಞ್ಯಳೆ
ಪೂಪೋಲೆ ಪೊಲಂದೊಳಿ ಕುಞ್ಯಳೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆ ತಕ್ಕನ ಕೇಪಕ್ಕೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ

ರಾಮ ರಾಮಂದೆಣ್ಣಿಚೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೊಳ್ಳ ತೆಂಗೆ ನೀರಾಯಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನೀತಳಕ್ ನೀತಾತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮುತ್ತ್ ಪೊನ್ನ್ ಕೈಲಾಯಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬಟ್ಟೆಕ್ ಪಣ ತಾತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ರಾಮ ರಾಮಂದೆಣ್ಣಣೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕುಪ್ಪಿ ಬಾಯಿ ಬುಟ್ಟಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಾಳ ಕಣ್ಣ್ ಚಿಮ್ಮಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಗೂಡ್ ಬುಟ್ಟ ಪಕ್ಕಿಯೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಾರಿ ಪೋಯೆಳತೋಲೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೀರ ಜೋಗ ಪಾರ್‌ಚೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪೂವ್ ಜೀವಡಂಗ್‌ಚೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
        ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ನಿಂಗ
ಕೆಟ್ಟನ್ನಕೆ ಕೆಟ್ಟ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಚೋತಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ನಿಂಗ
ಚೋತನ್ನಕೆ ಚೋತ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಚತ್ತಲ್ಲಿ ಪರಯತಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚತ್ತಲ್ಲಿ ಪರವೇಂಗಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಣ್ಣಾಯಿ ಪರಯತಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಣ್ಣಾಯಿ ಪರಂದಿನೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಣ್ಣೊಡ್ಡಡ ಮಕ್ಕಳೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಣ್ಣ್‌ನ ಕಳಕುಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೋಜಿ ಮೇಲ್ ನೊವ್ವುಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಕಲ್ಲಾಯಿ ಪರಂದಿನೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಲ್ಲೊಡ್ಡಡ ಮಕ್ಕಳೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕಲ್ಲ್ ಪಣಿ ಕೆಯ್ಯುಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೋಜಿ ಮೇಲ್ ನೊವ್ವುಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಪಯ್ಯುವಾಯಿ ಪರಂದಿನೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಾಪಿ ಕೆಟ್ಟ ಪೊಂಗಳೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಾಲ್‌ಕಾಸೆ ಮಾಡಿತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಾಕರಂದ್ ಕೊವ್ವುಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೋಜಿ ಮೇಲ್ ನೊವ್ವುಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಎತ್ತಾಯಿ ಪರಂದಿನೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ಮಕ್ಕ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಉಕ್ಕುಲ ತಯಕುಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೋಜಿ ಮೇಲ್ ನೊವ್ವುಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;

ಆಡಾಯಿ ಪರಂದಿನೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪದ್ರಕಾಳಿ ದೇವಿಕ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆಡರತ್ ನೀಕುಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೋಜಿ ಮೇಲ್ ನೊವ್ವುಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಕೋಳಿಯಾಯಿ ಪರಂದಿನೊ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಓಣಿ ಬೀರ ಮನ್ನಂಗ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಕೋಳಿ ಅರತ್ ನೀಕುಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೋಜಿ ಮೇಲ್ ನೊವ್ವುಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ;
ಪಂದಿಯಾಯಿ ಪರಂದಿನೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಅಗ್ಗಿ ಬಾಯಿ ಚವುಂಡಿಕ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಪಂದಿ ಕೆತ್ತಿ ನೀಕುಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬೋಜಿ ಮೇಲ್ ನೊವ್ವುಲ ಅಜ್ಜಯ್ಯ

* * *

ಚತ್ತಲ್ಲಿ ಪರಯತಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಆನಂಗುಂಡ್ ನಿಂಗಳೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ನಾರಾಯಣ ದೇವಂಡೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಮಂಡೆಕ್‌ಟ್ಟ ಪೂಪೋಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ಬಾಡತೆ ಒಣಂಗತೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ವೈಕುಂಠ ನಗರತ್ ಅಜ್ಜಯ್ಯ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲರಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.
ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ನಿಂಗ
ಕೆಟ್ಟನ್ನಕೆ ಕೆಟ್ಟ್‌ಲೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.

ಹೆಂಗಸರೇ ಸತ್ತರೂ ಸಹ ಇದೇ ರೀತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದ ಹಾಡಬೇಕು. ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರುವುದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. 115ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ "ಕಾಲನ್ನನೆ ಪೋಪಕೋ" ಎಂಬಲ್ಲಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು.

ಅಯ್ಯಾಂಡೆಕರೆ ಪೊಂಗ ತಾಯವ್ವ
ಪೈತಾಂಡೆಕ್ ತೇ ಪೊಂಗ ತಾಯವ್ವ
ಕಾಲನ್ನನೆ ಪೋಪಕ ತಾಯವ್ವ
ಕನ್ನಿ ಪೊಲೆ ಕಂಡಿರೋ ತಾಯವ್ವ
ಈ ಸುದ್ದಿನ ಕೇಪಕ ತಾಯವ್ವ
ಗೆದ್ದೆ ಗೆದ್ದ ಬಾಲಂಗ ತಾಯವ್ವ
ತಂದೂ ಬೆಂದೂ ಬಂದದೋ ತಾಯವ್ವ
ದೇವಡ ದಯತ್‌ಲ್ ತಾಯವ್ವ
ಈ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಂಜಿ ತಾಯವ್ವ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅಯ್ಯಣ್ಣ ತಾಯವ್ವ
ತಂದಯಚಿಕೊಂಡದ್ ತಾಯವ್ವ
ನಿಂಗಕ್ ಕುಶಿಯಾನ ತಾಯವ್ವ

ಮಂಗ್‌ಲಾಯಿ ಕೊಂಡಿತ್ ತಾಯವ್ವ
ತಾಂದೇವನೂ ದೇವಿಯೂ ತಾಯವ್ವ

ಎಂದು ಹಾಡಿ 117ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ "ಪೂಪೋಲೆ ಪೊಲಂದಿರೋ" ಎಂಬಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದು ವರಿಸಿ 120ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ "ಇನ್ನ ನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್" ಎಂಬಲ್ಲಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು.

ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ ತಾಯವ್ವ
ಅಂದಿ ಮುಂದಿ ನೇರತ್ ತಾಯವ್ವ
ಒಡ್‌ಕಿತೂ ತಳಿಚಿತೂ ತಾಯವ್ವ
ನಂದ ದೀಪ ಬೆಚ್ಚದೋ ತಾಯವ್ವ
ಜೋಡ್ ದೀಪ ಕಂಡಿರೋ ತಾಯವ್ವ!
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್ ತಾಯವ್ವ
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲವಕ ತಾಯವ್ವ
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್ ತಾಯವ್ವ
ಬೊಳ್ಳಿ ಪಡಿ ನೀಕಿತ್ ತಾಯವ್ವ
ಸೂರಿಯನ ತೊತ್ತಿತ್ ತಾಯವ್ವ
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಿತ್ ತಾಯವ್ವ
ಒಡ್‌ಕಿತೂ ತಳಿಚಿತೂ ತಾಯವ್ವ
ನಂದ ದೀಪ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ತಾಯವ್ವ
ನಂದದೀಪ ನೋಟಣೆ ತಾಯವ್ವ
ಎದ್ದೆಲಂಗಿ ಕತ್ತ್‌ಲೇ ತಾಯವ್ವ;
ಚೆನ್ನ ನೇರ ಆಪದೂ ತಾಯವ್ವ
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ ತಾಯವ್ವ
ಕೈ ಕತ್ತಿ ಕಯಿಲಾಯಿ ತಾಯವ್ವ
ಬೇಲ್ ನೋಟಿ ಪೋಯಿತ್ ತಾಯವ್ವ
ಕನ್ನಡಿಯ ನೇಕತ್ ತಾಯವ್ವ
ಮೂಂದ್ ಸುತ್ತ್ ಬಂದಿತೋ ತಾಯವ್ವ
ಕೈ ಮಲಂಗಿ ತೊತ್ತಿತ್ ತಾಯವ್ವ
ಬೆಮ್ಮರಿಂಜಿ ಬಕ್ಕಣೆ ತಾಯವ್ವ
ಬಲತ್ ಕಣ್ಣ್ ಪಾರ್‌ಚಿ ತಾಯವ್ವ

ಎಂದು ಹಾಡಿ 120ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ "ನಾಲ್ ವೊಟ್ಟ್ ಪೋ:ಕಣೆ" ಎಂಬಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು.

ಸಾವನ್ನು ಮೀಯಿಸಿವುದು : ಸಾವನ್ನು ಬಾಡೆಯಿಂದ ಕೈಕೈ ಕೂಡಿಸಿ ತೆಗೆದು ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮರೆಕಟ್ಟಿ ಮೀಯಿಸಬೇಕು. ಮದುವೆಯಾದ ಗಂಡಸಾದರೆ ಮೀಯಿಸುವ ಮೊದಲು ಕೊಡಗರೇ ಮುಖಕ್ಷೌರ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮೊದಲು ಶವಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಅರಶಿನ ಸವರಬೇಕು. ಹೆಂಡತಿ ಇದ್ದರೆ ಅವಳು ಮೂರು ಚೆಂಬು ನೀರಾದರೂ ಹುಯ್ಯಬೇಕು. ಮೀಯಿಸಿ ಆದನಂತರ ತತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ

ಮಗುಚಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು.

ಉಡುಪು : ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಶವಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಗಂಡಸಾದರೆ ಬೀಳೀ ಕುಪ್ಪಸವನ್ನು ಸುಡುವುದಾದರೆ ಮಗುಚಿ ಹಾಕಿ, ಗುಂಡಿಗೆ ಹಾಕುವುದಾದರೆ ಬಲಕ್ಕೆ ಕೊಡಿಸಿ ದಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಇಟ್ಟು, ರುಮಾಲನ್ನು ಮೊಣಕಾಲಿಗೆ ಸುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿ ಶವಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ, ಹಣೆಗೆ ವಿಭೂತಿ ಧರಿಸಿ, ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಹತ್ತಿಸಬೇಕು. ನಾಣ್ಯವು ಬಿದ್ದು ಹೋಗದಂತೆ ಗೋಂದಿನಿಂದ ಹತ್ತಿಸಬೇಕು. ಕೈಗಳನ್ನು ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಕನ್ನಡಿಯೊಂದನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಮಡಗಬೇಕು. ಅದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಮಡಗಬೇಕು. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬಾಳೆಗಿಡದ ರಸದಿಂದ ಕಣ್ಣನ್ನು ಮುಚ್ಚಬೇಕು. ಬಾಯಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ತುಟಿಯನ್ನು ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಬೇಕು. ಪೀಚೆ ಕತ್ತಿ ಧರಿಸಬೇಕು. ಹೆಂಗಸಾದರೆ ಹೆಂಗಸರ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು. ಸುಡುವುದಾದರೆ ರವಕೆಯನ್ನು ಕುಪ್ಪಸದಂತೆ ಮಗುಚಿ ಹಾಕಬೇಕು.

ಚಾವು ಕೂಟುವ : ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಉಡುಪು ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಯಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟಿಮನೆಯಾದರೆ ಐಮರದ ಮೇಲೂ "ಒತ್ತೆ ಪೊರೆ"ಯಾದರೆ ಮಂಚದ ಮೇಲೂ ಒಂದು ಚಾಪೆಯನ್ನು ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಮಗುಚಿ ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಕಿ ಸಾವನ್ನು ಮಲಗಿಸಬೇಕು. ಗಂಡಸಾದರೆ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಮಡಚಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯೂ, ಹೆಂಗಸಾದರೆ ಉದ್ದವಾಗಿ ಮಲಗಿಸಿ ಶವದ ತಲೆಯೂ ಮತ್ತು ಲಾಲುಗಳೂ ಮುಚ್ಚುವಂತೆ ಕೆಳಗಡೆ ಸೈನು ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿ ಮಲಗಿಸಬೇಕು. ಶವವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂತ ಹಾಗೆ ತೋರುವಂತೆ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಒಂದು ಬೆತ್ತದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಮಡಗಬೇಕು. ಸಾವು ಕೂಡಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಬೇಕು.

ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಶವವನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ತಂದರೆ ಸಾವನ್ನು ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಕೂಡಿಸಬಾರದು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಸ್ವಜಾತಿಯವರು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅಂಟು ರೋಗವಲ್ಲದ ಕಾಯಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಹೋಗಿ ಇತರ ಜಾತಿಯವರು ಆ ಶವವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲವಾದರೆ ಸಾವನ್ನು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಬಹುದು. ಇತರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸು ಹೆತ್ತು ಸತ್ತಿದ್ದರೆ ಮಗುವು ಜೀವದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವು ಕೂಡಿಸುವುದೋ ಆ ಮನೆಗೆ ಆ ಮಗುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು.

ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವು ಕೂಡಿಸುವುದಾದರೆ ಸಾವನ್ನು ಸತ್ತ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೀಯಿಸಬಾರದು.

ಸಾವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕರ್ಪೂರ ಸಾಂಬ್ರಾಣಿ ಊದುಬತ್ತಿ ಗಂಧದ ಹುಡಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಉರಿಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಬಾಡೆಯಲ್ಲಿ ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಮಡಗಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಹಸುವಿನ ತುಪ್ಪ ಹಾಕಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಬತ್ತಿ ಉರಿಸಬೇಕು. ಶವವನ್ನು ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ಅಥವಾ ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಕ್ಕಿ ಚಿಪ್ಪು ಸಮೇತ ಗುಂಡಿಗೆ ಅಥವಾ ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾಕಿ ಗಂಗಳವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು.

ಶವದ ಮೇಲೆ ನೊಣ ಕೂರದಂತೆ ಬೈನೆ ಮರದ ಸೊಪ್ಪಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಬೀಸಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ

*** ಸಾವು ಮನೆಗೆ ಬಂದವರನ್ನು "ಬಂದಿರಾ" ಎಂದು ಕೇಳುವುದಾಗಲೀ, ಕಾಲು ತೊಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರು ಕೊಡುವುದಾಗಲೀ, ಚಾಪೆ ಹಾಕಿ ಕೂರಿಸುವುದಾಗಲೀ ಕೂಡದು.**

ಬೀಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಸಾವಿನ ಹತ್ತಿರ ಹೆಂಗಸರು ಮಾತ್ರ ಕೂತುಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ನೀರಿಗೆ ಇಳಿಯುವುದು : ಸಾವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಆದ ಮೇಳೆ ಸತ್ತವನ ಹೆಂಡತಿ ಅಥವಾ ಗಂಡ ಮತ್ತು ಸಮ್ಮಂಧಿಕರದಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯವರು ಪುನಃ ನೀರಿಗಿಳಿದು ಬರಬೇಕು.

ಕೆಲ್ಲಟಿ : ಸಾವಿಗೆ ಕೊಂಬು, ಕೊಟ್ಟು, ವಾದ್ಯ, ಕೋಪಿ, ಮುರಿ ಸಮೇತವಾಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ 'ಕೆಲ್ಲಟಿ' ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಬಂದ ನೆಂಟರಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯವರೆಲ್ಲರೂ ಓಣಿಗೆ ತಲುಪುವ ಮೊದಲು ಗಂಡಸರು ಸೊಂಟಕ್ಕೂ ಹೆಗಲಿಗೂ ಮುಂಡು ಸುತ್ತಿಯೂ ಹೆಂಗಸರು ರವಕೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ "ನಿಪ್ಪ್‌ಕ್ ತುಣಿ" ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೂ ಸಾವಿನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಬೇಕು. ಕೆಲ್ಲಟಿ ತಂದವರು ಓಣಿಗೆ ತಲುಪಿದ ಒಡನೆ ಜೋಡು ಗುಂಡು ಹೊಡಿಯಬೇಕು. ಅವರು ತಂದ ವಾದ್ಯದವರು ವಾದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೆಂಗಸರು ಜಡೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ತಲೆ ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಮುರಿಯನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು "ಮಾಲೆ ಪೊಯಿತ್" ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಸಾವಿಗೆ ಕೈ ಕೊಡಬೇಕು.

ಮುರಿ: ಹಚ್ಚಡದ ಅಥವಾ ಸೈನಿನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸಾವಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ 'ಮುರಿ ಎಂದು ಎನ್ನುವರು. ಈ ಬಟ್ಟೆಯು ಸುಮಾರು 10 ಮೊಳ ಇರಬೇಕು. ಮುರಿಯನ್ನು ಹೆಂಗಸರು ಮಾತ್ರ ತರಬೇಕು. ಮುರಿ ಸಮೇತ ಸಾವಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದ ಒಡನೆ ಅಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಆ ಮುರಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಶವದ ಬೆನ್ನಿನ ಕಡೆಗೆ ಇಡಬೇಕು.

ಎಡೆ ಕೆಲ್ಲಟಿ : ವಾದ್ಯದೊಡನೆ ಬಾರದೆ ಸಾವು ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ವಾದ್ಯವನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ "ಎಡೆ ಕೆಲ್ಲಟಿ" ಅನ್ನುವರು. ಹಾಗೆ ವಾದ್ಯವನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಕೊಂಬಿನವರಿಗೆ ಒಂದು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು. ವಾದ್ಯದವರಿಗೆ ಒಂದು ಹಣ ಮತ್ತು ಮೇದನಿಗೆ ಒಂದು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು.

ಕೆಂದನೊಲ್ಲಿ ಕೆಲ್ಲಟಿ : ಕೆಂಪು ರೇಷ್ಮೆ ಒಲ್ಲಿಯನ್ನು ಕೆಲ್ಲಟಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತರುವುದಕ್ಕೆ "ಕೆಂದನೊಲ್ಲಿ ಕೆಲ್ಲಟಿ" ಎಂದು ಹೆಸರು. ಕೆಂದನೊಲ್ಲಿ ಕೆಲ್ಲಟಿಯನ್ನು ಸೋದರಳಿಯನು ಅಥವಾ ಸೋದರ ಸೊಸೆಯು ಮಾತ್ರ ತರಬಹುದು. ಅಳಿಯನಾದರೆ ಕೆಂದನೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ಹೆಗಲಿನ ಮೇಲೂ, ಸೊಸೆಯಾದರೆ ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟ ಮುರಿಯ ಮೇಲೂ ಮಡಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಈ ಕೆಂದನೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ತಿಥಿ ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಸಮೆಯ : ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ತೆಂಗಿನೆಣ್ಣೆ, ಪೊರಿ, ಮಾಂಸ ಅಥವಾ ಕೋಳಿ ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಪದಾರ್ಥ ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಿದ ಬುತ್ತಿ, ಕೈ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಬುತ್ತಿ, ಕೈ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಮೂರು ಕಜ್ಜಾಯ ಮತ್ತು ಮಂಜಲಕ್ಕಿಗೆ "ಸಮೆಯ"ವೆಂದು ಹೆಸರು. ಹೆಂಗಸಿಗೆ ತವರು ಮನೆಯಿಂದಲೂ ಗಂಡಸಿಗೆ ತಾಯಿಯ ತವರಿಂದಲೂ ಸಮೆಯವನ್ನು ತರಬೇಕು.

ಸಮೆಯವನ್ನು ಸಾವು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ದಿವಸ ಪೊರಿಯನ್ನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಬೇರೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೊರಿಯನ್ನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ತಯಾರಿಸಕೂಡದು.

ಸಮೆಯ ತರುವಾಗ ಕೆಲ್ಲಟಿ ತಪ್ಪದೆ ಇರಬೇಕು.

ಚಾವುಕ್ ಕೈಕೊಡ್‌ಪ : ಕೊಡಗರಲ್ಲಿ ಸಾವಿಗೆ ಬಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಸಾವಿಕೆ ಕೈ ಕೊಟ್ಟೇ

ತೀರಬೇಕು. ಕೈ ಕೊಡುವಾಗ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪಾದರಕ್ಷೆಯಾಗಲೀ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರವಾಗಲೀ ಇರಕೂಡದು. ಸಾವಿಗೆ ರುಮಾಲು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಕೂಡದು.
ಸಮ್ಮಂಧಿಕರಾದ ಕಿರಿಯ ಗಂಡಸರು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಮುಂಡು ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದೂರದ ನೆಂಟರು ಕೋಟುಗಳ ಕೈಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಡುವುದುಂಟು. ಸತ್ತವನಿಗೆ ಕಿರಿಯ ಹೆಂಗಸರು ನಿಪ್ಪ್‌ಕ್ ತುಣಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸತ್ತವನಿಗಿಂತ ಹಿರಯ ಹೆಂಗಸರೂ ಸಮ್ಮಂಧಿವಿಲ್ಲದ ಕಿರಿಯ ಹೆಂಗಸರೂ ಜಡೆಯಾಗಲೀ ತಲೆಕಟ್ಟಾಗಲೀ ಬಿಚ್ಚಬೇಕಿಲ್ಲ. ಮಾಲೆ ಪೊಯಿತ್ ಸಹ ಹೊಡಿಯಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಸಾವಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ರಂಗು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಾರದು.

ಅಂಗ ಮುರಿಯುವುದು : ಸತ್ತವನು ಅಥವಾ ಸತ್ತವಳು ವಯಸ್ಸು ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಹೊಲೆಯರು ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗ ಮುರಿಯುವರು. ಇದು ಹೇಗೆಂದರೆ: ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಎಣ್ಣೆ ದೀಪ ಇಟ್ಟು ಇದರ ಹತ್ತಿರ ಪುತ್ತರಿ ಪಚ್ಚೆಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಭತ್ತವನ್ನಿಟ್ಟು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಪಚ್ಚೆಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟು, ಅದರ ಮೇಲೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಇಟ್ಟು, ಅಕ್ಕಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಣ್ಣ ಅಂಬನ್ನು ಚುಚ್ಚಿರಬೇಕು. ಹೊಲೆಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಮುಂಡು ಕೊಡಬೇಕು. ಅವನು ತನ್ನ ಬೇರೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾಕಿ ಆ ಮುಂಡನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಮನೆಯ ಮುಂದುಗಡೆ ಮೆಟ್ಲಿಗೆ ಸಾವಿಗೆ ಕೈ ಕೊಡುವಂತೆ "ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಆದನೆ" ಅಥವಾ "ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಅಬ್ಬೆಯೆ" ಎಂದು ಮೂರು ದಪ ಕೈ ಕೊಟ್ಟು ಬೇರೆ ಹೊಲೆಯರ ಸಮೇತ ಹೊಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಡೋಲಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ದೀಪದ ಸುತ್ತಲೂ ಮಾಲೆ ಪೊಯಿತ್ ಹೊಡಿಯುತ್ತಾ ಒಂದು ವಿಶೇಷದ ಕುಣಿತವನ್ನು ಕುಣಿಯುವರು.

ಹೊಲೆಯರಲ್ಲಿ ಮುಂಡು ತೆಗೆದುಕೊಂಡವನು ಸತ್ತವನಿಗಿಂತ ಕಿರಿಯವನಾಗಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅವನು ಕೊಡಗರಂತೆಯೇ ಮೇಂಗತೆ ಇರಬೇಕು. ಇವನು ಮೇಂಗುವ ದಿವಸ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಕ್ಕಿ, ಹೆಸರು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ತರಬೇಕು. ಮೇಂಗಿ ಹೋಗುವಾಗ ಅವನು ತಂದ ಕುಕ್ಕೆಗೆ ಅಕ್ಕಿ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಉಪ್ಪು, ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಎಣ್ಣೆ ಸಹ ಕೊಟ್ಟು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಬಿಳಿ ಕುಪ್ಪಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹಚ್ಚಡ ಕೊಡಬೇಕು.

ಹೊಲತಿಯರು ಮೇಂಗತೆ ಇರುವುದಾದರೆ ಸತ್ತ ದಿವಸ ನಿಪ್ಪ್‌ಕ್ ತುಣಿಗೆ ಹಚ್ಚಡ ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಮೇಂಗಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗುವಾಗ ಅವಳಿಗೆ ಒಂದು ಸೀರೆಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹಚ್ಚಡ ಕೊಡಬೇಕು.

ಒಬ್ಬ ಹೊಲೆಯ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಹೊಲತಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಮೇಂಗತೆ ಇರಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಕೇಕಳ ಅಥವಾ ತೂಟ್ಂಗಳ ತೊರಪ : ಮದುವೆಯಾಗದಷ್ಟು ಸಣ್ಣವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗುಂಡಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಮಿಕ್ಕವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಡಬೇಕು. ಕೇಕಳಕ್ಕೆ ಗುಂಡಿ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ತೂಟ್ಂಗಳಕ್ಕೆ ಸೌದೆ ಕಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಈ ಮಧ್ಯೆ ಊರವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವರು. ಗುಂಡಿ ತೆಗೆಯುವುದಾಗಲೀ, ಸೌದೆ ಕಡಿಯುವುದಾಗಲೀ ಮೊದಲು ಅರುವನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಕೇಕಳ ಅಥವಾ ತೂಟ್ಂಗಳ ತೊರಪ ಅನ್ನುವರು. ಈ ದಿವಸ ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿರುವ ಗುದ್ದಲಿ, ಕತ್ತಿ, ಮಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟುಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮಡಗಬೇಕು.

ಸೌದೆ ಕಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಗುಂಡಿ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಚಾಂಡಾಳರನ್ನು ಸೇರಿಸಕೂಡದು. ಸೌದೆಗೆ ಹಸಿ ಮರವು ಒಂದಾದರೂ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವರು.

ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿ ತೆಗೆಯಲು ಸುರುಮಾಡಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿ ತೆಗೆದರೆ ಅಥವಾ ಶವವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮೊದಲು ತೆಗೆದ ಗುಂಡಿಗೆ ತುಂಬಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮೃತ್ಯುವು ಬೇಗನೆ ಇರುವುದೆಂದು ಹೇಳುವರು. ತಪ್ಪಿತದಿಂದ ಅಂಥ ಸಂಗತಿ ಆಗಿ ಹೋದರೆ ಒಂದು ಕೋಳಿ ಮರಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಕೊಂದು ಆ ಗುಂಡಿಗೆ ಹಾಕುವರು. ಶವವನ್ನು ಸುಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಡಿದ ಸೌದೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸದೆ ಹೋದರೆ ಅದರಿಂದ ಕೋಳಿಮರಿಯನ್ನಾದರೂ ಕೊಂದು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವರು.

ಕತ್ತ್ ಮೂಡೆ : ಶವವನ್ನು * ಸುಡುವುದಾದರೆ ಸಾವನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಬಾಳೆಯ ಸರಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆದು ಮನೆಯ ಮುಂದುಗಡೆ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಉಮ್ಮಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬೆಂಕಿ ಕೆಂಡಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಮೂಡೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ "ಕತ್ತ್ ಮೂಡೆ" ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದನ್ನು ಅರವನು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ತೂಟ್ಂಗಳಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಶವವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವವರೆಗೆ ಕಾದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಸಾವು ತೆಗೆಯುವುದು : ಗುಂಡಿ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ, ಸೌದೆ ಕಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಹೋದವರು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಸಾವಿಗೆ ಕೈ ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಸಾವನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಮೊದಲು ಸಾವು ಕೂಡಿಸಿದಲ್ಲಿದ್ದ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಸಾವನ್ನು ಕೂಡಿಸುವ ಕುರ್ಚಿಗಾಗಲೀ ಮಂಚಕ್ಕಾಗಲೀ ಚಪ್ಪರದಂತೆ ಕಟ್ಟಿ ಆ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಿನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಿನಂತೆ ಕಟ್ಟಿ ಅದರ ಮೂಲೆಗಳಿಗೆ ಕಾಡು ಒಳ್ಳೆಮೆಣಸಿನ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಒಂದು ಮೂಲೆಗೆ ತೂತವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಒಂದು ಕಜ್ಜಾಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಸಾವು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಾದರೆ ಮಂಚವನ್ನು ಕೇಕ್ ಮರದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದೇ ಪೂರ್ವದ ಪದ್ಧತಿ.

ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿಯ ಅಥವಾ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಸಾವಿಂದ ರಕ್ತ ಸೋರುವುದಾದರೆ ಕೂರುವಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಳೆ ಎಲೆಯನ್ನು ಹಾಸುವುದುಂಟು.

ಆ ಮೇಲೆ ಬಾಡೆಯಿಂದ ಶವವನ್ನು ಕೈ ಕೈ ಕೂಡಿಸಿ ಹಾಸಿಗೆ ಸಮೇತ ತೆಗೆದು ಹಟ್ಟಿಗೆ ತಂದು ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಮಂಚದಲ್ಲಾಗಲೀ ಸಾವನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕು. ಸಾವು ತೆಗೆಯುವವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರವಾಗಲೀ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾದರಕ್ಷೆಯಾಗಲೀ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಕೂಡದು.

ನೀರು ಕೊಡುವುದು : ಈ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಕಂಚಿನ ಗಂಗಳಕ್ಕೆ ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ನೀರನ್ನು ಹುಯಿದು ಅದರಲ್ಲಿ ತುಳಸಿ ಮತ್ತು ಗರಿಕೆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅರುವನು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಇತರ ನೆಂಟರು ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಸಾವಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗದವರು ಸಾವಿಗೆ ನೀರು ಕೊಡಬೇಕು. ಸಮ್ಮಂಧಿಕರಾದ ನೆಂಟರು ಸಾವಿಗೆ ನೀರು ಕೊಟ್ಟು ಗಂಗಳಕ್ಕೆ ಹಣ ಹಾಕುವರು.

ಹಣ ಚೆಲ್ಲುವುದು: ಸತ್ತವನ ಹಕ್ಕುದಾರನು ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಚೆಲ್ಲುವುದುಂಟು. ಅದನ್ನು

*** ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಶವವನ್ನು ಗುಂಡಿಗೆ ಹಾಕುವುದಾದರೂ ಕತ್ತ್ ಮೂಡೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದುಂಟು. ಸುಡುವುದೇ ನ್ಯಾಯವಾದ ಪದ್ಧತಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಕಾರಣಾಂತರರಿಂದ ಗುಂಡಿಗೆ ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಕತ್ತ್ ಮೂಡೆಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬಿಡಲೇ ಇಲ್ಲ.**

ಚಾಂಡಾಲರು ಮತ್ತು ಭಿಕ್ಷುಕರು ಹೆರಕಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಇದರ ಬದಲಿಗೆ ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಹೊಲೆಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೆ ಮುರಿ ಕೊಡುವಾಗ ಮುರಿಯ ತುದಿಗೆ ಕಾಸು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದೂ ಉಂಟು.

ಕೊಡೆ : ಈ ಮಧ್ಯೆ ನಿಡುತಂಡಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಓಟೆಯ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ಕೊಡೆಯ ಕಡ್ಡಿಯಂತೆ ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಿಳೀ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಕಟ್ಟಿ, ಕೊಡೆಯಂತೆ ಮಾಡಿಡಬೇಕು. ಗಂಡಸು ಸತ್ತಿದ್ದರೆ ಆ ಕೊಡೆಗೆ ನಿಡುತಂಡಿನ ಅಥವಾ ಓಟೆಯ ಕಾಲು ಮಾಡಿರಬೇಕು. ಕೊಡೆಗೆ ಕಾಡು ಒಳ್ಳೆಮೆಣಸಿನ ಸೊಪ್ಪನ್ನೂ ಒಂದು ಕಜ್ಜಾಯವನ್ನೂ ಕಟ್ಟಬೇಕು.

ತೆಂಗೆ ತಿರಿ : ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿಡುತಂಡಿನ ಅಥವಾ ಓಟೆಯ ತುದಿಯನ್ನು ಮೂರಾಗಿ ಒಡೆದು ಅದರ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಒಡೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನೆಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿದ ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಉರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

"ಸಮೆಯ"ದಲ್ಲಿ ಕೈ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಹುರಿದ ಮೂರು ಕಜ್ಜಾಯಗಳನ್ನು ಇಡಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಅರುವನ ಮನೆ ಹೆಣ್ಣು ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕೊಡೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ತೆಂಗೆ ತಿರಿಯನ್ನು ಸಮ್ಮಂಧಿಕರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಸಾವು ತೆಗಿಯುವುದು : ಶವವನ್ನು ಕೊಡಗರೇ ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಹಟ್ಟಿಯಿಂದ ಶವವನ್ನು ತೆಗೆದು 'ಕಾಕಿ ಮೊರಡುತ್ತಾ' ಸಾವನ್ನು ಕುರ್ಚಿ ಅಥವಾ ಮಂಚವನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮೂರು ದಪ ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಸ್ಮಶಾನದವರೆಗೂ "ಕಾಕಿ ಮೊರಡುತ್ತಾ" ದಾರಿಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ "ಸಮೆಯ" ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಸಮ್ಮಂಧಿಕರಾದ ಹೆಂಗಸರು "ಮಾಲೆ ಪೊಯಿತ್" ಹೊಡಿಯುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು.

"ಸಮೆಯ"ವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲುವುದರ ಬದಲಿಗೆ ಎತ್ತಿನ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಆ ಗೋಣಿಯ ಎರಡು ಕಡೆಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ರಂಧ್ರ ಮಾಡಿ ಎತ್ತನ್ನು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದುಂಟು. ಈ ಗೋಣಿಯ ಕೆಳಗೆ ಕವಂದಿ ಹಾಕಕೂಡದು. "ಸಮೆಯ" ಹೇರಿದ ಎತ್ತನ್ನು ಆ ಮೇಲೆ ಎಂದಿಗೂ ಊಳಲೂ ಹೇರಲೂ ಉಪಯೋಗಿಸಕೂಡದು.

ಕಟ್ಟ್ ಮರಿಯುವ : ಶವವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ ಮಂಚ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಪ ಮಡುಗಬೇಕು. ಮಡಗಿದಲ್ಲಿ ಸತ್ತವಳ ಗಂಡನು ಅಥವಾ ಸತ್ತವನ ಹೆಂಡತಿ ಆ ಮಂಚಕ್ಕೆ ಮೊಣಕಾಲೂರಿ ಹತ್ತಿ ಸಾವಿಗೆ ಕೈ ಕೊಟ್ಟು ಇಳಿಯಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ "ಕಟ್ಟ್ ಮರಿಯುವ" ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಇದು ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ.

ಮಂಚ ಅಥವಾ ಕುರ್ಚಿ ಮಡುಗಿದ ಮೂರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರಣವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ದಿವಸ ಎಡೆ ಮಡಗಬೇಕು.

ಸಾವನ್ನು ಹಟ್ಟಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ಒಡನೆ ಮನೆಯನ್ನು ಗುಡಿಸಿ ಸಗಣಿ ನೀರು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

ಸಾವು ಮಡಗುವುದು : ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶವ ಸಮೇತ ಗುಂಡಿಗೆ ಅಥವಾ ಕಂಬೆಮುಳ್ಳಿಗೆ ಮೂರು ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಂದು ಶವದ ತಲೆಯನ್ನು ಶುದ್ಧ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮಡಗಿ ಗುಂಡಿಯ ಅಥವಾ ಕಂಬೆಮುಳ್ಳಿಯ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಶವವನ್ನು ಮಡಗಬೇಕು.

ಗುಂಡಿ ತೆಗೆದದ್ದಾಗಲೀ ಕಂಬೆಮುಳ್ಳಿ ಒಟ್ಟಿದ್ದಾಗಲೀ ಉತ್ತರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಇರಬೇಕು.

ನೀರಿಗೆ ಇಳಿಯುವುದು: ಆ ಮೇಲೆ ಹೆಂಡತಿ (ಅಥವಾ ಗಂಡ) ಮಗ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಮ್ಮಂಧಿಕರು ಪುನಹ ನೀರಿಗೆ ಇಳಿಯಬೇಕು.

ಕೊಡ: ನೀರಿಗೆ ಇಳಿದು ಆದ ಒಡನೆ ಅರುವನು ಹೆಂಡತಿಯ (ಅಥವಾ ಗಂಡನ) ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಮಂಗೊಡವನ್ನೂ ಮಗನ ಅಥವಾ ಮಗಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ತೆಂಗೆ ಕೊಡವನ್ನೂ ಸೋದರಳಿಯನ ಅಥವಾ ಸೋದರ ಸೊಸೆಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕ್ಂಡಿ ಕೊಡವನ್ನೂ ಮಡಗಿ ಅವರ ಹಣೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಂಜಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿ, ಅವರ ಕೈ ಬೆರಳುಗಳೊಂದಕ್ಕೆ ಗರಿಕೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಉಂಗುರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಾಕಬೇಕು.

ಮಂಗೊಡದ ಒಳಗೂ ಕ್ಂಡಿ ಕೊಡದ ಒಳಗೂ ಅರುವನು ಒಂದೊಂದು ಮಾವಿನ ಎಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು ತೆಂಗೆ ಕೊಡವನ್ನು ಹಿಡಿದವನ ಕೈಗೆ ಒಂದು ಮಾವಿನ ಎಲೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಮಂಗೊಡಕ್ಕೂ ತೆಂಗಿನ ಕೊಡಕ್ಕೋ ರಂಧ್ರ ಮಾಡಬೇಕು.

ಗಂಡನಾಗಲೀ (ಅಥವಾ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಲೀ) ಮಗನಾಗಲೀ, ಮಗಳಾಗಲೀ, ಅಳಿಯನಾಗಲೀ, ಸೊಸೆಯಾಗಲೀ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇತರ ಹತ್ತಿರದ ನೆಂಟರು ಈ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು.

ಮದುವೆಯಾಗಲು ವಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದು ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಇದ್ದರೆ ಮಂಗೊಡವೊಂದೇ ಸಾಕು.

ಮೇಮಾಡಿ : ಆನಂತರ ಮೂವರ ತಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಮೊಳ ಉದ್ದವಿರುವ ಹಚ್ಚಡವನ್ನು ಹೆಂಡತಿಯ (ಅಥವಾ ಗಂಡನ) ಹಿಂದೆಯೂ ಅಳಿಯನ ಮುಂದೆಯೂ ಹಿಡಿದು ನಿಂತು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೇಮಾಡಿ ಎಂದು ಅನ್ನುವರು. ಈ ಮೇಮಾಡಿಯೂ ಕೊಡಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳದಂತೆ ಅರುವನು ಕೋಲಿನಿಂದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವನು.

ಕೊಡ ಹೊತ್ತವರು ಕೊಡದಲ್ಲಿರುವ ನೀರನ್ನು ಮಾವಿನ ಎಲೆಯಿಂದ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಬರಬೇಕು. ಅರುವನ ಹೆಣ್ಣು ಸಮೆಯ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಬರಬೇಕು. ಇತರರು ದಾರಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾಕಿ ಮೊರಡುತ್ತಾ ಬರಬೇಕು.

ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದ ಮೇಲೆ ಕೊಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರು ಮೇಮಾಡಿ ಸಮೇತ ಶವಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಗುಂಡಿಗೆ ಅಥವಾ ಕಂಬೆ ಮುಳ್ಳಿಗೆ ಮೂರು ದಪ ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಂದು ಹೆಂಡತಿ (ಅಥವಾ ಗಂಡ) ತಲೆಯ ಬಳಿ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಮಗನು ಅಥವಾ ಮಗಳು ಶವದ ಕಾಲಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ಅಳಿಯನು ಅಥವಾ ಸೊಸೆಯು ಶವದ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಎಲ್ಲರೂ ನಿಂತ ಒಡನೆ ಮೇಮಾಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಬಿಡಬೇಕು.

ಕೊಡಗಳಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರನ್ನು ಶವದ ಬಾಯಿಗೆ ನೀರು ಕೊಡುವ ಗಂಗಳಕ್ಕೆ ಹುಯ್ಯಬೇಕು.

ಕೊಡ ಕುಕ್ಕುವ : ಆಮೇಲೆ ಕೊಡ ತೆಗೆದಿದ್ದವರು ಸಾವಿಗೆ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಮಂಜಲಕ್ಕಿ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಶವಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಗಂಡಿಗೆ ಅಥವಾ ಕಂಬೆ ಮುಳ್ಳಿಗೆ ಮೂರು ದಪ ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಂದು ಮೂರು ಕೊಡದವರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಮೊಣಕಾಲನ್ನೂರಿ ಹೆಂಡತಿ (ಅಥವಾ ಗಂಡನು) ತನ್ನ ಮಂಗೊಡವನ್ನು ಶವವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ ಮಂಚಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಕುರ್ಚಿಗೆ ಎರಡು ದಪ ತೋರಿಸಿ ಮೂರನೇ ದಪಕ್ಕೆ ತಗಲಿಸಿ ಕೊಡವನ್ನು ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿ ಮಂಚದ ಅಥವಾ ಕುರ್ಚಿಯ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿ ಮಗನು ಅಥವಾ ಮಗಳು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯನ್ನು ಮೂರು ದಪ ತೋರಿಸಿ ಒಂದು ಕತ್ತಿಯಿಂದ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯನ್ನು ಒಡೆದು ಮಂಚದ ಕೆಳಗೆ

ಹಾಕಬೇಕು. ಅಳಿಯನು ಅಥವಾ ಸೊಸೆಯು ಸಹ ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾಡಿ ಗಿಂಡಿಯನ್ನು ಮಗುಚಿ ಮಂಚದ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಬೇಕು.

ಕೊಡಕುಕ್ಕುವಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ "ಕೆಟ್ಟಿರೊ..." ಎಂದು ಮೂರು ಮೂರು ದಪ ಹೇಳಬೇಕು.

ನೀರು ಕೊಡುವುದು : ಆಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾವಿಗೆ ನೀರು ಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು ಗಂಗಳಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ಹಾಕುವರು. ನೆಂಟರು ಹಣ ಹಾಕಬೇಕೆಂತಲೂ ಒಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಹಣ ಹಾಕುವುದೆಂದು ಕೆಲವು ಜನರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ತಪ್ಪು. ಬಾಯಿಗೆ ನೀರು ಕೊಡುವವರೆಲ್ಲರೂ ಹಣವನ್ನು ಹಾಕಬಹುದು.

ಬಳೆ ಒಡೆಯುವುದು : ಅನಂತರ ಅರುವನು ಹೆಂಡತಿ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿರುವ ಕುಪ್ಪಿ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಒಡೆದು ಕರಿಮಣಿ ಸಹ ಬಿಚ್ಚಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಗಂಡನ ಕುಪ್ಪಸದ ಮಡಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಕರಿಮಣಿಯ ಒಂದು ಸರ ಮಾತ್ರ ಹಾಕಿದರೆ ಸಾಕು. ಅಂದಿನಿಂದ ವಿಧವೆಯರು ಕುಪ್ಪಿ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬಾರದು.

ಹೆಂಡತಿ ಸತ್ತರೆ ಗಂಡನು ಒಂದು ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಹಣವನ್ನು ಹಾಕಿ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೊಲೆಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು.

ಪದೀಚ ಕಡತುವ : ಆಮೇಲೆ ಸಾವಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಶವದ ಹಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯದ ಬದಲಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪಾವಲಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಸಬೇಕು. ಆಭರಣಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಒಂದು ಗಂಟು ಮಾಡಿ ಆ ಗಂಟನ್ನು ಮಂಚದ ಕೆಳಗೂ ಮೇಲಕ್ಕೂ ಮೂರು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಬೇಕು.

ಗುಂಡಿಗೆ ಹಾಕುವುದಾಗಲೀ ಸುಡುವುದಾಗಲೀ ಮಾಡುವಾಗ ಶವದ ಕಾಲನ್ನು ಶುದ್ಧ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ತಲೆಯನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೂ ಇಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ಗುಂಡಿ ತೆಗೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಕಂಬೆಮುಳ್ಳಿ ಒಟ್ಟುವುದೂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶವವನ್ನು ಸುಡುವುದಾದರೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಶವವನ್ನು ಕಾಣದಂತೆ ಒಂದು ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಲೆಯಿಂದ ಕಾಲಿನ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಹಾಕಿ "ಮೂಡ್‌ಲ್‌ಟ್ಟಿತ್" ಬಾಯಿಯ ಹತ್ತಿರ ಸ್ವಲ್ಪ ಹರಿದು ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರು ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾರಾದರೂ ಮೂರು ಹೆಂಗಸರು ಶವಕ್ಕೆ ಹೊದೆಸಿದ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ತೆರಂಗೈಗಳಿಂದ ಅರಶಿನ ಮಿಶ್ರ ಮಾಡಿದ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಸವರಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಶವವನ್ನು ಕಂಬೆ ಮುಳ್ಳಿಯ ಮೇಲೆ ಮಡಗಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಹೆಂಡತಿಯು (ಅಥವಾ ಗಂಡನು) ಅಥವಾ ಹತ್ತಿರದ ಸಮ್ಮಂಧಿಕರು ಒಂದು ಉರಿಯುವ ಸೌದೆ ಕೊಳ್ಳಿಯನ್ನು "ತೆರಂಗೊಳ್ಳಿ"ಯಾಗಿ ಕಂಬೆ ಮುಳ್ಳಿಯ ಕೆಳಗೆ ಇಡಬೇಕು.

ಗುಂಡಿಗೆ ಹಾಕುವುದಾದರೂ "ಮೂಡ್‌ಲ್‌ಟ್ಟಿತ್" ಬಾಯಿಯ ಹತ್ತಿರ ಸ್ವಲ್ಪ ಹರಿದು, ಹಾಕಿರುವ ಕುಪ್ಪಸದ ಮೇಲೆ ತೆರಂಗೈಯಿಂದ ಎಣ್ಣೆ ಅರಶಿನ ಸವರಬೇಕು. ತದನಂತರ ಗುಂಡಿಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಉಪ್ಪು ಮತ್ತು ಹುಡಿ ಮಾಡಿದ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಮೊದಲು ಹೆಂಡತಿ (ಅಥವ ಗಂಡನು) ತೆರಂಗೈಯಿಂದ ಮೂರು ಹಿಡಿ ಮಣ್ಣು ಹಾಕಬೇಕು.

ಆಮೇಲೆ ಸಮೀಪದ ಸಮ್ಮಂಧಿಕರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗುವರು.

ಸತ್ತವನ ಹೆಂಡತಿ ಪೂರ್ಣ ಗರ್ಭಿಣಿ ಅಂದರೆ ಏಳು ತಿಂಗಳ ಮೇಲೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಹೆತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಕಾಯಿಲಸ್ಥಳಾಗಿದ್ದರೆ ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಈ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಸಾವು ಹೊರಗೆ ತಂದು ನೀರು ಕೊಡುವಾಗ ಅವಳಿಂದ ನೀರು ಕೊಡಿಸಿ ಅವಳ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಡೆದು, ಓಲೆ, ಕರಿಮಣಿಯನ್ನು ಸಹ ಬಿಚ್ಚಿ ಕುಪ್ಪಸದ ಮಡಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು.

ಗಂಡನು ಕಾಯಿಲಸ್ಥನಾದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಸತ್ತ ಹೆಂಡತಿಗೆ ನೀರು ಕೊಟ್ಟು ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಹಣವನ್ನು ಒಂದು ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಮೊಲೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬಹುದು.

ಸತ್ತವಳು ಪೂರ್ಣ ಗರ್ಭಿಣಿ ಅಂದರೆ 7 ತಿಂಗಳ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಶವವನ್ನು ಗುಂಡಿಯೊಳಗೆ ಮಡಗಿದ ಮೇಲೆ ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಗುವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವಳ ಬದಿಯಲ್ಲೇ ಮಡಗಿ ಹೂಣಬೇಕು.

ಸಾವಿಗೆ ತಂದಿದ್ದ ಮುರಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಮನೆಯಿಂದ ತಂದಿರುವ ಹಚ್ಚಡವನ್ನೂ ಅಳತೆ ಮಾಡದೆ ಸುಮಾರು 3 1/2 ಮೊಳದಷ್ಟು ಹರಿದು ಮೂಲೆಗೆ ಒಂದು ಗಂಟುಹಾಕಿ ಹೊಲೆಯರಿಗೆ, ಮೇದರಿಗೆ ಮತ್ತು ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಚೆಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬರಿ ಗಂಟಿನ ಬದಲಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುವರು.

ಶವವನ್ನು ಸುಡುವುದಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಧರಿಸಿದ್ದ ಕುಪ್ಪಸವನ್ನು ಅಥವಾ ಸೀರೆಯನ್ನು ಮೇದ ಮೇದಿಯರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವರಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೊಲೆಯರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ತೇಕ್ ಮರದಿಂದ ಮಂಚ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಆ ಮಂಚವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು.

ಸುಡುವುದಾದರೆ ಮನೆಯವರು ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಊರಿನ ಕುಳವಾರು ಒಬ್ಬನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಶವವು ಬೆಂದ ಮೇಲೆ ಹೊರಡಬೇಕು.

ಗುಂಡಿಗೆ ಹಾಕುವುದಾದರೆ ಗುಂಡಿಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ತುಂಬಿಸಿ ಗುಂಡಿಯ ಮೇಲೆ ಮುಳ್ಳು ಹೊಡಿಯಬೇಕು.

ಹೊರಡುವಾಗ ಸಮೆಯದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಅರುವನು ಸಾವಿನ ತಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ಇಟ್ಟು ಬಿಚ್ಚಿ ಒಂದು ಒಂಟಿ ಗುಂಡು ಹೊಡೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ದಾರಿ ಅಡ್ಡ ಲಾಗಿ ಒಂದು ಮುಳ್ಳು ಅಂಬು ಹಾಕಿ "ನೀನ್‌ಪೋಪ ಬಟ್ಟೆಲ್ ಇನ್ನನೆ ಕಲ್ಲುಮುಳ್ಳು ಇಟ್ಟಂಡ್ ಪೋವು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೊಗಬೇಕು.

ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲಾ "ತೆಳಿ ನೀರ್" ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಇತರ ಮನೆಯವರು ಸಾವು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋದರೆ ತಮ್ಮ ಮೈಮೇಲೆ ಇರುವ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಬೇಕು. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಆಗುವವರೆಗೆ ಸಾವಿಗೆ ಹೋಗದವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಕೂಡದು. ಅಪಾಯದಿಂದ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಅವರೂ ಸಹ ಮೀಯಬೇಕು. ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಾರನೇ ದಿವಸ ಮುಟ್ಟಬಹುದು.

ಚಾತ ಪುಕ್ಕುವ : ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅರುವನು ಒಂದು ಬಾಳೆ ಗೊನೆಯನ್ನು ಕಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅದರ ಸಿಪ್ಪೆ ತೆಗೆದು ಉರುಟು ಉರುಟಾಗಿ ಕುಯಿದು ಅರುವನ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕೊಡುವನು. ಅವಳು ಅದನ್ನು ಬೇಯಿಸುವಳು (ಪುಕ್ಕುವ). ಇದಕ್ಕೆ "ಚಾತ ಪುಕ್ಕುವ" ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಅದನ್ನು ಸತ್ತವನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಅಥವಾ ಸತ್ತವಳ ಗಂಡನಿಗೆ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಸತ್ತವನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಲೀ ಸತ್ತವಳಿಗೆ ಗಂಡನಾಗಲೀ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇತರ ಸಮ್ಮಂಧಿಕರು ತಿನ್ನಬೇಕು.

ಈ ದಿವಸ ಬಾಳೆಗೊನೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮೇಲೆ ಕಡಿಯಬಹುದು.

ಸತ್ತ ಸಮಯದಿಂದ ಸಾವನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ತೆಗಿಯುವವರೆಗೂ ಸಾವು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಕೂಡದಾದ್ದರಿಂದ ಬೇಕಾದ ಅನ್ನ ಮುಂತಾದನ್ನು ಊರವರು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

ಕರಿ ಮಡಕುವ : ಸುಟ್ಟದ್ದಾದರೆ ಮಾರನೆ ದಿವಸ ಹೊತ್ತಾರೆ ಅರುವನು ಸಾವು ಮನೆಯವರು ಮತ್ತು ಸಮ್ಮಂಧಿಕರು ಸಹ ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿ ಮಸಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಎಲುಬುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹೊಳೆಗೆ ಹಾಕಬೇಕು. ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನಾದರೂ ಹೊಳೆಗೆ ಹಾಕಿ ಬಾಕಿ ಇರುವುದನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಹಾಲು ಬರುವ ಒಂದು ಮರದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಸುಟ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಬಿಡಕೂಡದು. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ಹುಯಿದು ಭೂಮಿಯು ತ್ಯಾವ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಲನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಭತ್ತವನ್ನೂ ಸಾಸಿವೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತಬೇಕು. ಅವುಗಳು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ನೆಲವು ಶೀತಳವಾಯಿತೆಂದೂ ಸತ್ತವನ ಹೃದಯವು ತಂಪಾಯಿತೆಂದೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರು.

ಮಕ್ಕಳ ಚಾವು : ತಾಯಿಗೆ ಅರವತ್ತು ಆಗುವ ಮೊದಲು ಮಗುವು ಸತ್ತು ಹೋದರೆ ಒಡನೆ ಹೂಣಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯ ಮೊಲೆ ಹಾಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮಗುವನ್ನು ಹೂಣಿದ ಮೇಲೆ ಅದರ ತಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ಮಡಗಬೇಕು.

ಮಗುವಿಗೆ ಅರವತ್ತು ದಿವಸವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಮೀಯಿಸಿ ಅದರ ಹಣೆಗೆ ವಿಭೂತಿ ಹಾಕಿ ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಹೋಗುವಾಗ ಹಾಲು ಅಥವಾ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಹುಯಿದು ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ತಾಯಿ ಇದ್ದರೆ ತಾಯಿಯ ಮೊಲೆ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯುವಂತಹ ಮಗುವಾಗಿದ್ದರೆ ಮೊಲೆ ಹಾಲನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಗುಂಡಿಗೆ ಮಗುವನ್ನು ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಅದರ ತಲೆಯ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಮಡಗಿ ಹಾಲನ್ನು ಒಂದು ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಹುಯಿದು ಇಟ್ಟು ಬರಬೇಕು.

ಮಗುವನ್ನು ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ಒಡನೆ ತಾಯಿಯು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ತಾನಿಟ್ಟಿರುವ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಮಡಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮಗುವು ಪದಾರ್ಥ ತಿನ್ನುವಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದರೆ ದೊಡ್ಡವರು ಸತ್ತರೆ ತರುವಂಥ ಬುತ್ತಿಯನ್ನೇ ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು.

ಮಕ್ಕಳು ಸತ್ತರೆ ಮನಿಯ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ. ಏನೊಂದೂ ಆಡಂಬರವಿಲ್ಲದೆ ಹೂಣಬೇಕು. ಹೆಂಗಸರು ಮಕ್ಕಳ ಸಾವಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಾರದು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಸ್ಮಶಾನವಿರಬೇಕು.

ಸಾವು ಪೊಲೆ ತೆಗಿಯದಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳ ಸಾವಿಗೆ ಕೈ ಕೊಡಬಾರದು.

ಚಾವು ಪೊಲೆ : ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಯದೆ ಕೊಪ್ಪ ಕೊಳಮಾಟುಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ ಬೇರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಸತ್ತರೆ ಶವವನ್ನು, ತಿಥಿಕರ್ಮಾಂತರಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮನೆಗೆ ತರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ, ಸತ್ತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶವವನ್ನು ಏನೊಂದೂ ಆಡಂಬರವಿಲ್ಲದೆ ಸುಡುವುದಾಗಲೀ ಗುಂಡಿಗೆ ಹಾಕುವುದಾಗಲೀ ಮಾಡಬೇಕು.

ಗುಂಡಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಕೈಕಾಲುಗಳ ಉಗುರುಗಳೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂದಲೂ ಮತ್ತು ಗುಂಡಿಯಿಂದ

ಸ್ವಲ್ಪ ಮಣ್ಣೂ, ಸುಟ್ಟರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೂದಿ, ಒಂದೆರಡು ಎಲುಬು ಚೂರುಗಳೂ ತಿಥಿಲರ್ಮಾಂತರಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದಲ್ಲಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ "ಚಾವು ಪೊಲ್" ಎಂದು ಹೇಳುವರು.

ಚಾವು ಪೊಲೆಯನ್ನು ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಸೇರಿಸಕೂಡದು. ಒಂದೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಚಾವು ಪೊಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಕೂಡದಿದ್ದರೆ ಚಾವು ಪೊಲೆಯನ್ನು ತಾವು ಉಳಿದ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ತೂಗುಹಾಕಬೇಕು. ಚಾವು ಪೊಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವವರು ಇತರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದರೆ ತಾವು ಉಳಿದ ಮನೆಯ ಕಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಳಗೆ ಸೇರಕೂಡದು.

ಚಾವು ಪೊಲೆಯನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ಸಾವು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಚಾವು ಪೊಲೆಯನ್ನು ಹೂಣಬೇಕು.

ತಿಥಿಕರ್ಮಾಂತರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಂಟುರೋಗದಲ್ಲಿ ಸತ್ತರೆ ಸತ್ತವನನ್ನು ಆಡಂಬರವಿಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೂಣುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಣಬೇಕು. ಕುಟುಂಬದ ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಹೂಣಕೂಡದು.

ಅಂಟುರೋಗದಿಂದ ಇತರ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ತರೆ ತಿಥಿಕರ್ಮಾಂತರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿಗೆ ಚಾವುಪೊಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಕೂಡದು. 48 ದಿನದಲ್ಲಿ ಸತ್ತಷ್ಟು ಜನರ ಹುಲ್ಲಿನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ಸಾವು ತಂದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಆಚಾರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲೆಯೇ ಮಾಡಿ ಹುಲ್ಲಿನ ರೂಪವನ್ನು ಅಥವಾ ರೂಪಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಬೇಕು.

ಅಂಟುರೋಗದಲ್ಲಿ ಸತ್ತರೆ "ಮಾರಿನೀಕುವ"ದುಂಟು.

ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಅವರ ಜಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಶವವನ್ನು ಗುಂಡಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಸುಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಚಾವುಪೊಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಶವಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣುಕೊಟ್ಟ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಮೂರು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಂಟುರೋಗದಿಂದ ಸತ್ತ ಕಾರಣ ಚಾವುಪೊಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗದಿದ್ದರೂ ಮೂರು ಹಣ ಕೊಟ್ಟೇ ತೀರಬೇಕು. ಸತ್ತವಳ ತವರು ಮನೆಯವಳಾದರೂ ಸಹ ಈ ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು.

ತಿಥಿಕರ್ಮಾಂತರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಾದವರು ಸತ್ತರೆ ಚಾವು ಪೊಲೆ ತೆಗೆಯಲೀ ತೆಗೆಯದೆ ಇರಲಿ ಸತ್ತ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವ ಹೋದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೆ ಮೂರು ದಿವಸ ಸಾಯಂಕಾಲ ಗುಡಿಸಿ, ಚಾಪೆ ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮಣೆ ಮಡಗಿ, ದೀಪ ಮಡಗಿ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಮಿಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಮಡಗಬೇಕು.

ಸೂತಕ: ಒಂದು ಮನೆಯವರನ್ನು, ತವರು ಮನೆಯವಳನ್ನು ಸಹ ಇನ್ನೊಂದು ಮನೆಯವರ ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಹೂಣಕೂಡದು. ಹಾಗೆ ಹೂಣಬೇಕಾದರೆ ಅವಳನ್ನು ಬೇರೆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹೂಣಬೇಕು. ಚಾವುಪೊಲೆ ತೆಗೆದ ಮೇಲೆ ಆ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೂತಕವಾಯಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ಆ ಕುಟುಂಬದ "ಮಾದ" ಆಗುವವರೆಗೂ ಏನೊಂದೂ ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು.

ಚಾವು ಪೊಲೆ ತೆಗೆದಕೂಡಲೇ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಸತ್ತರೆ ಎರಡನೆ ಸಾವಿಗಿರುವ ಸೂತಕವು ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಎಣಿಕೆ ಮಾಡಿ ನಡೆಸಬೇಕು.

ಮಕ್ಕಳು ಸತ್ತರೂ ದೊಡ್ಡವರು ಸತ್ತು ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲಾದರೂ ಚಾವು ಪೊಲೆ

ತೆಗೆಯದಿದ್ದರೂ ಮದುವೆ ಮುಂತಾದದ್ದು ಮಾಡಬಹುದಾದರೂ ಆ ಕುಟುಂಬದವರು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹಬ್ಬಿಗೆ ಹೋಗಕೂಡದು. ಹುತ್ತರಿ, ಕೈಲ್ ಪೊಳ್ದುಗಳಲ್ಲಿ ಮಂದಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಕುಣಿಯಕೂಡದು. ಮಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಡು ಹೊಡೆಯಕೂಡದು.

ಇತರ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತರೆ ಆ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಚಾವುಪೊಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವವರೆಗೂ ಆ ಮನೆಗೆ ಸೂತಕವಿದೆ. ಅಂಟುರೋಗದಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಚಾವುಪೊಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಸತ್ತ ಮನೆಯಲ್ಲಿ "ನೀಕ" ಮಾಡುವವರೆಗೆ ಸೂತಕವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಸೂತಕವು ಬೇರೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಇವರ ಕುಟುಂಬಸ್ಥರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಸತ್ತ ಒಡನೆ ಮನೆಗೆ ಪೊಲೆ ಸುರುವಾಯಿತಾದರೂ, ಆಚಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಚಾವು ಪೊಲೆ ತೆಗೆದಂದಿನಿಂದಲೇ ಎಣಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮೇಂಗತೆ: ಸತ್ತವರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಸತ್ತವನಿಗಿಂತ ಅಥವಾ ಸತ್ತವಳಿಗಿಂತ ಕಿರಿಯವರೆಲ್ಲರೂ ಮತ್ತು ಸಮ್ಮಂಧಿಕರಾದ ನೆಂಟರೂ ಮೇಂಗತೆ ಇರಲೇಬೇಕು.

ಗಂಡಸರು ತಲೆ (ಜಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು) ಗಡ್ಡ, ಮೀಸೆಯೆಲ್ಲ ಬೋಳಿಸಿ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಬಿಡಬೇಕು. ಅವರು ಮೇಂಗುವವರೆಗೂ ಆಭರಣ ಧರಿಸಕೂಡದು. ಕೆಂಪು ದಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಕೂಡದು. ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಕೂಡದು. ಕರಿ ದಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಕಂಬಿ ಇರಕೂಡದು.

ಹೆಂಗಸರೂ ಆಭರಣಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಬಿಡಬೇಕು. ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಡಗ, ಕುಪ್ಪಿ ಬಳೆ, ಮೂಗುಬಟ್ಟು, ತಾಳೋಲೆ ಮತ್ತು ಕರಿಮಣಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸತ್ತವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಇವುಗಳನ್ನು ಸಹ ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಕೂಡದು.

ಅವಳು ಮತ್ತು ಸಮ್ಮಂಧಿಕರಾದ ಹೆಂಗಸರು "ನಿಪ್ಪ್‌ಕ್ ತುಣಿ" ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮೇಂಗತೆ ಇರುವವರು ಹಾಲು, ಜೇನು, ಮಧು, ಮಾಂಸ, ಮೀನು, ಅಣಬೆ, ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆ ಸಹ ತಿನ್ನಕೂಡದು.

ಹೆತ್ತು ನೀರು ತೆಗೆಯದವರು, ಪೂರ್ಣ ಗರ್ಭಿಣಿಯರು (ಏಳು ತಿಂಗಳ ಮೇಲಿನ ಗರ್ಭಿಣಿಯರು), ಕಾಯಿಲಸ್ಥರು ಮೇಂಗತೆ ಇರಬಾರದು. ಆದರೆ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಬಿಡಬೇಕು. ಮದುವೆ ಕುರಿಮಾಡಿದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮೇಂಗತೆ ಇರಬಾರದು ಮತ್ತು ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಬಾರದು.

ಸತ್ತವನ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಪನ್ನಂದ್ ಆಗುವವರೆಗೂ ರೊಟ್ಟಿ ಸುಡಕೂಡದು, ಒಗ್ಗರಣೆ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಸಿವೆ ಉಪಯೋಗಿಸಕೂಡದು.

ಮೇಂಗತೆ ಇರುವವರು ಮದುವೆಗೆ ಹೋಗಕೂಡದು. ಕುಟುಂಬಸ್ಥರಾದರೆ ಸತ್ತವನಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯರಾಗಿ ಮೇಂಗತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪನ್ನಂದಾಗುವವರೆಗೂ ಇತರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುವೆಗಾಗಲೀ, ಏನೊಂದೂ ತಿಥಿಕರ್ಮಾಂತರಗಳಿಗಾಗಲೀ, ಶುಭ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಲೀ ಹೋಗಕೂಡದು.

ಕುಳಿಕ್ ನಿಪ್ಪದ್ : ಸತ್ತವನ ಹೆಂಡತಿ ಅಥವಾ ಸತ್ತವಳ ಗಂಡನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮೇರೆ ಮೇಂಗತೆ ಇರಲು ಅಶಕ್ತರಾಗಿದ್ದ ಹೊರತು ತಪ್ಪದೆ ಕುಳಿಕ್ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಇವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಂದಿಕರು ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಇವರು ಮೇಂಗತೆ ಇರಬೇಕಲ್ಲದೆ ತಿಥಿಯು (ಮಾದ) ಆಗುವವರೆಗೆ ಗಂಡಸರು ಬಿಳಿ ಒಚ್ಚೋಡಿ ಕುಪ್ಪಸ ಅಥವಾ ಒಂದು ಬಿಳಿ ಮುಂಡನ್ನು

ಸೊಂಟದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಬಿಳಿ ಮುಂಡನ್ನು ಸೊಂಟದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೂ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಳಗೆ ಜಿಬ್ಬ ಮತ್ತು ಸುರಾಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹೆಂಗಸರು ನಿಪ್ಪಕ್ ತುಣಿ ಕಟ್ಟಿರಲೇಬೇಕು. ಒಳಗೆ ಕೈಯಿಲ್ಲದ ಚೆಮ್ಮಿಸ್ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕುಳಿಕ್ ನಿಲ್ಲುವ ಗಂಡಸರು ಜಿಟ್ಟು ಇಡದೆ ತಲೆ ಬೋಳಿಸುವರು.

ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರು ಬೇರೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇವರು ದಿನ ನಿತ್ಯ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಒಂದೇ ಹೊತ್ತು ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು.

ಸತ್ತವನ ಹೆಂಡತಿ ಅಥವಾ ಸತ್ತವನ ಗಂಡನು ಕೈಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಸರಪಣಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಾಕಾಗಲೀ, ಕತ್ತಿಯಾಗಲೀ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇವರು ಹೊಳೆಯನ್ನು ಇಳಿದು ದಾಟಬಾರದು; ಎಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು; ಮಣೆಯಲ್ಲಿ, ಬೆಂಚಿಯಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಬಾರದು; ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಮಲಗಬಾರದು; ನೆಲದಲ್ಲಿ ಚಾಪೆ ಹಾಸಿಕೊಂಡು ಕೂರಬೇಕು ಮತ್ತು ಮಲಗಬೇಕು; ಹಾಸಿಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಇರಬಹುದು; ಸಾಯಂಕಾಲ ಫಲಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹೆಂಗಸರು ತಲೆಯನ್ನು ಕೊಂಬಿನ ಬಾಚಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಚಬಾರದು. ಮರದ ಬಾಚಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಚಬಹುದು.

"ಕುಳಿಕ್ ನಿಪ್ಪದ್" ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾದ ಆಚಾರವಾದುದರಿಂದ ಅನೇಕರು ಸಾಯುವ ಮೊದಲು ತಮಗೆ ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರಿಗೆ ಇಂತಿಂಥ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಹೇಳಿ ಸತ್ತಿರುವರು. ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಸಹ ಇದೆ. ಇದು ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಚತ್ತನಾಳ್ ನೋಟುವ : ಸತ್ತ ಮಾರಣೆ ದಿನ ಅರುವನು ಕಣಿಯನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅಥವಾ ಕಣಿಯನನ್ನು ಕರಿಸಿ ಚತ್ತನಾಳ್ ನೋಡಿಸಬೇಕು. ಅವನು ಹೇಳಿದ ಮೇರೆ "ಕುಳಿಯ ನೀಕುವುದಲ್ಲದೆ" ಏನಾದರೂ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದೂ ಉಂಟು.

ಕುಳಿಯ ನೀಕುವ : ಸತ್ತ ಮನೆಯಿಂದ ಸತ್ತವನ ಕುಳಿಯನನ್ನು ಹೊರಪಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಬಣ್ಣನು ಅಥವಾ ಮಲೆಯನು "ಮುಂದ್ರತಬಳ್ಳಿ"ಯ ಹಂಬನ್ನು ಮತ್ತು ಬಳೀ ನೂಲನ್ನು ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಕಟ್ಟಿ ಬಾಗಿಲ ಕಡೆ ಬಿಟ್ಟು "ನೀಕಿದ" ಒಡನೆ ಅದನ್ನು ಸಹ ಕಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿಸುವನು. ಇದು ತಿಥಿಕರ್ಮಾಂತರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಂದ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ನೀರ್ ಬೆಲಿ : ಮೇಂಗತೆ ನಿಂತ ಮಾರಣೆ ದಿವಸದಿಂದ ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರು ಕೆರೆಗಾಗಲೀ ಬಾವಿಗಾಗಲೀ ಹೋಗಿ ಮೀನಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ "ನೀರ್ ಬೆಲಿ" ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದನ್ನು ಮೂರು ದಿವಸ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕರೆ ಬೆಲಿ : ನಾಲ್ಕನೇ ದಿನದಿಂದ (ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರು) ಏಳನೇ ದಿನದವರೆಗೆ ನೀರ್ ಬೆಲಿ ಮಾಡಿದ ಬಾವಿಯ ಅಥವಾ ಕೆರೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಣ್ಣ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಒಲೆಯಾಗಿ ಮಡುಗಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಒಡೆದ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರದ ಚೂರನ್ನು ಮಡಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಒದ್ದೆಮಾಡಿ ಇಟ್ಟು, ಅದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೆಂಕಿಕೊಳ್ಳಿಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಂತು ಒಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಒಂದು ಅಗ್ರದೆಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ "ಕರೆಬೆಲಿ" ಅನ್ನುವರು.

ನೀರ್‌ಬೆಲಿ ಮತ್ತು ಕರೆಬೆಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಆದ ಮೇಲೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕು.

ಬೆಲಿಮರ : ಏಳನೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಅರುವನು ಒಂದು ಕಂಬದ ಅಥವಾ ಮೂರು ಕಂಬದ

ತುದಿಗೆ ಒಂದು ಹಲಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಮನೆಯ ಹೊರಗಿನ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಣಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ "ಬೆಲಿಮರ"ವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಕಾಕೆಕ್ ಕೂಳ್ ಬೆಪ್ಪ : ಸತ್ತವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಅಥವಾ ಸತ್ತವಳ ಗಂಡನು ಏಳನೇ ದಿವಸದಿಂದ, ಹನ್ನೊಂದನೇ ದಿವಸದವರೆಗೂ ತಾನು ಊಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಒಂದು ಎಲೆಗೆ ತಮಗೆ ಮಾಡಿದ ಅನ್ನ ಪದಾರ್ಥ ಸಹ ಹಾಕಿ ಬೆಲಿ ಮರದ ಮೇಲೆ ಮಡುಗಿ "ಕಾ ಕಾ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮೂರು ಚಪ್ಪಾಳೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಬರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ "ಕಾಕೆಕ್ ಕೂಳ್ ಬೆಪ್ಪ" ಅನ್ನುವರು.

ಕಾಗೆಯು ಬಂದು ಅನ್ನ ತಿನ್ನುತ್ತದೋ ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನೋಡುವರು. ಅವರ ಮುಂದೆ ಕಾಗೆಯು ಅನ್ನ ತಿಂದರೆ ಸತ್ತವನಿಗೆ ಆ ಮಡುಗಿದ "ಎಡೆ"ಯು ತೃಪ್ತಿಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರು.

ಸತ್ತವನಿಗೆ ಮಾಡುವ ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ "ಪನ್ನಂದ್" "ಕುಳಿಚುಂಬ" ಮತ್ತು "ಮಾದ" ಎಂಬವುಗಳೇ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು. ಪನ್ನಂದನ್ನು ಹನ್ನೊಂದನೇ ದಿವಸವೂ ಆ ಮೇಲೆ ಮಾದವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಕುಳಿಚುಂಬದನ್ನು ಮಾದಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಪನ್ನಂದನ್ನು ಕುಳಿಚುಂಬದನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾದವನ್ನು ಹನ್ನೊಂದನೇ ದಿವಸವೇ ತೀರಿಸುವುದುಂಟು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಿಥಿ ಕರ್ಮಾಂತರಗಳನ್ನು ನಡೆಸದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವುದಾದರೆ ಹನ್ನೊಂದನೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಏಳನೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿಯೂ ತೀರಿಸಿಬಿಡುವುದುಂಟು.

ಪನ್ನಂದ್ : ಈ ದಿವಸ ಮೇಂಗಲು ಇಷ್ಟವಿರುವವರು ಮೇಂಗಬಹುದು. ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಮೇಂಗತೆ ಇರಬೇಕು. ಮೇಂಗುವವರು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನವಧಾನ್ಯದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಏನೊಂದೂ ವಸ್ತುವನ್ನು ತಿನ್ನಕೂಡದು.

ಪನ್ನಂದಿನ ಮಾರನೆ ದಿವಸ ಮಾದ ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಕುಳೀಚುಂಬ ದಿವಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಆಚಾರವನ್ನು ಆ ದಿವಸ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದವರೆಗೂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮಾದವು 28ನೇ ಅಥವಾ 48ನೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರು ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮೇಂಗುವವರು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಮೇಂಗುವವರೆಲ್ಲರೂ ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರಂತೆ ಉಡುಪು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಮೊಸರು, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತುಪ್ಪವನ್ನು ಸಹ ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ, ಒಂದು ಕಂಚಿನ ಗಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು, ಸ್ವಲ್ಪ ಗರಿಕೆ ಹುಲ್ಲು ಮತ್ತು ಒಂದು ಅಗ್ರದೆಲೆಯನ್ನು ಸಹ ಒಂದು ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಮಡಗಿರಬೇಕು. ಮೇಂಗುವವರು ಮೊಣಕಾಲೂರಿಕೊಂಡು ಮಿಶ್ರ ಮಾಡಿಟ್ಟ ಅನ್ನ ಮುಂತಾದನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ ಮೂರು ದಪ ಅದನ್ನು ಅಗ್ರದೆಲೆಗೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಅನಂತರ ಕೈ ತೊಳೆದು ಸ್ವಲ್ಪ ಗರಿಕೆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ನೀರು ಹುಯಿದು ತನ್ನ ಬಲ ಕೈಯಿಂದ ತನ್ನ ಜುಟ್ಟನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೊಳ ಕೈಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ತಾನು ಅಗ್ರದೆಲೆಗೆ ಹಾಕಿದ ಅನ್ನದ ಸುತ್ತಲೂ ಬಿಡಬೇಕು. ಈ ಅನ್ನವನ್ನು (ಎಡೆಯನ್ನು) ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು

ಹೋಗಿ ಬೆಲಿ ಮರದ ಮೇಲೆ ಕಾಗೆಗೆ ಮಡಗಬೇಕು.

ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರೇ ಈ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಚರಿಸಿ ಮೇಂಗುವವರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಎಲೆಯಲ್ಲಿ "ಎಡೆ"ಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಡುವುದೂ ಮೇಂಗುವವರು ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕಾಗೆಗೆ ಇಡುವುದೂ ಉಂಟು.

ಆ ಮೇಲೆ ಮೇಂಗದವರಿಗೆ ಮಧು ಮಾಂಸ ಸಮೇತ ಊಟ ಮಾಚಬಹುದು.

ಕುಳಿಚುಂಬ : ಇದು ಮಾದಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಆಗಬೇಕು. ಪನ್ನಂದಿನ ದಿವಸ ಮೇಂಗದವರು ಈ ದಿವಸ ನವಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಏನೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನೂ ತಿನ್ನದೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬೇರೆ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಇವರು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಪನ್ನಂದಿನ ದಿವಸ ಮೇಂಗಿದವರು ಮಾಡಿದಂತೆ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೂ ಇವರು ಮೇಂಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಅರುವನು ಇವರಿಗೆ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಕೊಡಕೂಡದು. ಆ ಮೇಲೆ ಇವರು ಬೇರೆ ಊಟ ಮಾಡುವರು. ಇವರು ಸಾಯಂಕಾಲ ಫಲಹಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಊಟ ಮಾಡಕೂಡದು.

ಕಾಗೆಯು ಅನ್ನವನ್ನು ತೆಗೆದ ಮೇಲೆ ಅರುವನು ಬೆಲಿ ಮರವನ್ನು ಒಟ್ಟು ಓರೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಈ ದಿವಸ ಅರುವನು * ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಚಪ್ಪರದ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬೈನೆಮರದ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು.

ಮಾದ (ತಿಥಿ) : ಈ ದಿವಸ ಕೋಳಿ ಕೂಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅರುವನು ಬಂದು ಬೆಲಿ ಮರವನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕಬೇಕು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರು ತಮ್ಮ ಅಡಿಗೆಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಹಾಕಿದ್ದ ಒಲೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕಬೇಕು.

ಕುಳಿ ಮಾಚುವ : ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರು ಈ ದಿವಸ ಮೇಂಗಬೇಕು. ಒಬ್ಬನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತಿದ್ದರೆ ಒಬ್ಬನ ವಿನಹ ಮಿಕ್ಕವರು ಪನ್ನಂದಿನ ದಿವಸ ಮೇಂಗಬಹುದು.
ಮೇಂಗದವರು ಮತ್ತು ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರು ಸಹ ಈ ದಿವಸ ಹೊತ್ತಾರೆ ನವ ಧಾನ್ಯದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಏನೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನೂ ತಿನ್ನದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರಂತೆ ಉಡುಪು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸತ್ತವಳ ಗಂಡನು ಅಥವಾ ಸತ್ತವನ ಹೆಂಡತಿ ಅಥವಾ ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಸತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಸತ್ತವನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಅಥವಾ ಸತ್ತವಳಿಗೆ ಗಂಡನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಮ್ಮಂಧಿಕರಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರದ ಒಬ್ಬನು, ಅರುವನು ಇನ್ನೊಂದಿಬ್ಬರು ಕೇಕಳಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ತೂಟ್ಂಗಳಕ್ಕೆ, ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಆರು ಅಗ್ರದೆಲೆಗಳು ಅಥವಾ ತ್ರಿಕೋಣಾಕಾರವಾದ ಎಲೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿ ಆ ದಿವಸ ಮಾಡಿದ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಎಡೆ ಇಟ್ಟು, ಮೂರು ಹಲಸಿನ ಎಲೆಯ ಚೆಳೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಸಾವನ್ನು ಮಡಗಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ ಒಂದೊಂದು ಅಗ್ರದೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಡೆಯನ್ನು ಮಡಗಬೇಕು.

ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿಗೆ ಅಥವಾ ಸುಟ್ಟ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನೀರು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ ಅದರ ತಲೆಯ ಹತ್ತಿರ ಮೂರು ಎಡೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಅಗ್ರದೆಲೆಗಳನ್ನು ಮಡಗಿ ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಮೂರು

*** ಬೇರೆಯವರು ಚಪ್ಪರದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಕೂಡದೆಂಬ ಅರ್ಥವಲ್ಲ.**

ಚೆಳ್ಳೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ಒಂದು ಚೆಳ್ಳೆಯಲ್ಲಿ ನೀರೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಚೆಳ್ಳೆಯಲ್ಲಿ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆಯೂ, ಮತ್ತೊಂದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಶಾ ಪದಾರ್ಥವನ್ನೂ ಇಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಅವನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಂಗುವವರು ಮೇಂಗಬಹುದು. ಮೇಂಗುವವರು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ ಅರುವನ ಹೆಣ್ಣು ಅಗ್ರದೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತ್ರಿಕೋಣಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಇಟ್ಟ ಆ ದಿವಸದ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬೆಲಿಮರವು ಇದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಡುಗಬೇಕು.

ಹಿಂತಿರುಗಿ ಮನೆಗೆ ಸ್ಮಶಾನದಿಂದ ಬಂದವರಿಗೆ "ತೆಳಿನೀರ್" ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಹಿಂತಿರುಗಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅರುವನು ಕೈಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವರು ಅದನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿ ಅಗಿದು ಮನೆಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬೆಸಾಡಬೇಕು.

ಮನೆಯ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿರುವ ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೋಸೆಯೂ ಮೂರು ವೀಳ್ಯದೆಲೆಯೂ ಮೂರು ಅಡಿಕೆಯೂ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು.

ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತಿದ್ದವನು ಕೈಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಸರಪಣಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕ್ಷೌರ : ಆ ದಿವಸ ಹಜಾಮನನ್ನು ಕರೆಸಿರಬೇಕು. ಊಟ ಮಾಡಿ ಆದಮೇಲೆ
ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರಲ್ಲದೆ ಮೇಂಗತೆ ನಿಂತವರಲ್ಲಿ ಮೂವರಾದರೂ ಆ ದಿವಸ ಅಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೆ ಮುಖ ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕ್ಷೌರ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಚ್ಚೆಯದಲ್ಲಿ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಅಕ್ಕಿ ಸಹ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಹಜಾಮನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತವರ ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕ ಮೇಂಗಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನೂ ನಗ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ತ್‌ಕೆ ಉತ್ತುವ : ಕುಳಿಕ್ ನಿಂತಿದ್ದವರು ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಜಾತ್ರೆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚಬೇಕು. ಅದುವರೆಗೆ ಅವರು ಹಾಲು ಮತ್ತು ಜೇನು ಉಪಯೋಗಿಸಕೂಡದು; ಆಭರಣ ಧರಿಸಕೂಡದು; ಕೆಂಪು ದಟ್ಟಿ ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರ ಕಟ್ಟಕೂಡದು; ದಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಂಬಿ ಇರಕೂಡದು. ಹೆಂಗಸರು ನಿಪ್ಪ್‌ಕ್ ತುಣಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಗಂಡಸರು ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಕೂಡದು. ದೀಕ್ಷೆ ಬಿಚ್ಚಿದ ಮೇಲೆ ಹೆಂಡತಿಯೊಬ್ಬಳಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕವರು ವಾಡಿಕೆಯ ಬಟ್ಟೆಬರೆಗಳನ್ನೂ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸ ಬಹುದು. ಹೆಂಡತಿ ಮಾತ್ರ ಕುಪ್ಪ ಬಳೆಯಾಗಲೀ ಕಾಲುಂಗುರವಾಗಲೀ ಹಾಕಕೂಡದು. ವಿಧವೆಯು ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಆಗದ ವಿನಹ ಹೆಚ್ಚು ನಗ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳನ್ನೂ ಹಾಕುವುದನ್ನು ಜನರು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಡ ತಲೆ : ಮದುವೆ ದಿವಸ ಕೇಟಾಮೆ ಬರಿವಂತೆ ಮಾದದ ದಿವಸ ಅಡತಲೆ ಎಂಬುವುದು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಸಶೇಷವೇ ಪೊಡಿ ಬಾಳೆ.

ಪೊಡಿ ಬಾಳೆ : ಇದು ಪನ್ನಂದಿನ ದಿವಸ ಅಥವಾ ಮಾದದ ದಿವಸ ಮಾತ್ರ ತರಬೇಕು. ಒಂದು ಕುಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿ ಹಿಟ್ಟಿನ ಬದಲು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನೂ ಬಾಳೆಹಣ್ಣಿನ ಬದಲು ಬೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದುಂಟು.

ಪೊಡಿ ಬಾಳೆ ತಂದವರ ಕುಕ್ಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಂಸ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಪೊಡಿಬಾಳೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದ ಆಳಿನ ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ಪೊಡಿಬಾಳೆ ತರಲು ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿದ್ದಷ್ಟು ಹಣ ವನ್ನು ಹಾಕಬಹುದು. ಒಂದು ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಒಬ್ಬನೆ ಪೊಡಿ ಬಾಳೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ತಪ್ಪು.

ತ್‌ೀಕೆ ಮನೆ : ಮಾದದ ದಿವಸದವರೆಗೆ ಸತ್ತ ಮನೆಗೆ "ತ್‌ೀಕೆ ಮನೆ"ಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಅದುವರೆಗೆ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಆ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಹಿಡಿಯಲೂ ಹಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಬಾರದು. ದೀಕ್ಷೆ ಇರುವವರು ದೀಕ್ಷೆ ಬಿಚ್ಚುವವರೆಗೂ ಕಾಲು ಹಿಡಿಯಲೂ ಹಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಬಾರದು.

ದುಡಿ ಬಾಯಿ ಕೆಟ್ಟುವ : ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲದೆ ತಾನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮಾದವನ್ನು ಯಾರೂ ಮಾಡಲಾರರೆಂದು ನೆನಸುವವರು ತನ್ನ ತಿಥಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಜೀವಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡುವುದುಂಟು. ಅದಕ್ಕೆ "ದುಡಿಬಾಯಿ ಕೆಟ್ಟುವ" ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಇದರಲ್ಲಿ ಆಚಾರವು ಏನೊಂದೂ ಇಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ಕಾಲಿನ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿ ಬೈನೆ ಮರದ ಸೊಪ್ಪಿನಿಂದ ಆ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಸಾಯಂಕಾಲ ಊಟ ಕೊಟ್ಟು ಮಾದದಲ್ಲಿ ಹಾಡುವಂತೆ ಹಾಡುವರು.

ಪೊಲಿಚಿ ಪಾಡುವ : ಮಾದದ ದಿವಸ ಊಟ ಉಪಚಾರ ಆದಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಗಂಡಸರು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಹೆಂಗಸರು ದುಡಿ ಮತ್ತು ತಾಳ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕಿನ ಮುಂದೆಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಹಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ "ಪೊಲಿಚಿ ಪಾಡುವ" ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ತಾಳವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಾಡಲು ತಿಳಿಯುವ ಹೆಂಗಸರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅರುವನು ತಾಳವನ್ನು ಹೊಡೆದು ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬಿಡುವನು.

ಪೊಲಿಚಿ ಪಾಟ್

ಚೆಲ್ಲ್ ಪೋಲೆ ಚೇರೋಡೆ
ಚಕ್ಕೊತ್ತ ಸರಂಬೋಲೆ
ಒಪ್ಪೋಡೆ ಪೊರ್‌ಲೋಡೆ
ಒಪ್ಪ್‌ಕ್‌ಟ್ವೆಳೆ ಪೋಲೆ
ಚಾಲಿಯಂಡ ನೂಪೋಲೆ
ಮಾಲಟ್ಟ್ ನರ ಪೋಲೆ
ಕೆಂಬಟ್ಟ್ ಮಡಿ ಪೋಲೆ
ಪಚ್ಚೆ ಪಟ್ಟ್ ಮೈ ಪೋಲೆ
ಬೀರಾಳಿ ಕುರಿ ಪೋಲೆ
ಕನ್ನಡಿ ನೆಳ ಪೋಲೆ
ಒಜ್ಜ್‌ರ ಪರ ಪೋಲೆ
ಮುತ್ತ್‌ರ ನುರಿ ಪೋಲೆ
ಬಾನ ದುಂಬ ಮೀಂಬೋಲೆ
ತೋಟ ದುಂಬ ಪೂಪೋಲೆ

ಒಕ್ಕ ದುಂಬ ಮಕ್ಕಳೊ.
ಈ ಮಕ್ಕಡ ಕೂಟ್‌ಲ್
ನಾವೆರುಳ್ಳ ಎಂಗಳೊ
ಪಾಡಿ ನೋಟಿ ಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಜಬ್ಬೂಮಿರ ಮೀದಲ್
ಏದ್ ದೇಶ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ?
ಪಾಡಿ ನೋಟಿ ಕಾಂಬಕ್ಕ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವಾಪ.
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಏದ್ ನಾಡ್ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ?
ಪಾಡಿ ನೋಟಿ ಕಾಂಬಕ್ಕ
....
ಈ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ನಾಡಾಪಾದಿ ಊರಾಪ

....
ಈ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಊರಾಪಾದಿ ಒಕ್ಕಳೊ
....
ಈ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂಡ್
ಚೆಂಬ ದುಡಿ ಕೇಪದೊ?
ನಮ್ಮೆಯಲ್ಲ ನಾಳಲ್ಲ;
ಆರಾಟ್ ಬೊಳಕಲ್ಲ.
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಅಮ್ಮಂಡೊ ಕೊಡವಂಡೊ
ಪಂಡಿಯ ಮರಿಯಾದಿ
ಈ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಅಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ಚತ್ತ್ ಸ್ವರ್ಗ ಪೋನೋರ್
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅಯ್ಯಣ್ಣ
ಅಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬಂಡ
ಮಾದತ್‌ರ ಚೊಲ್ಲಾಲೆ
.... ಊರೋನೂ
ಇಲ್ಲವನೂ ಬೆಂದುವೂ
ಈ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಕಾಡ್ ಪೋಲೆ ಕೂಡಿತ್
ಚತ್ತ್ ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರ್‌ನ
ಅಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬನ

ಎಂಗ ನಾಲ್ ಕುಞ್ಞಿಯು
ನಾಲವ್ವಂಡ ಮಕ್ಕಳೊ
ನಾಕೆಮ್ಮೆ ಮೊಲೆ ಪೋಲೆ
ಒತ್ತೊರ್‌ಮೆ ಕೊಂಡಿತ್
ಪಾಡಿ ಸ್ವರ್ಗ ಕೂಟನ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಪಟ್ಟತಾನೆ ಅಯ್ಯಣ್ಣ
ಚತ್ತ ನಾಳ್ ತೊಟ್ಟ್‌ಂಚಿ
ಈ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಮಕ್ಕಳೂ ಮೈಮಕ್ಕಳೂ
ತ್‌ಕೆ ನೋಂಬ್ ನಿಂದಿತ್
ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ತ್‌ಕೆನ ಕಯಿಚಿತ್
ಅಯ್ಯಣ್ಣ ಪೆದಲಾಲೆ
ಇಲ್ಲವಂಗೂ ಬೆಂದುಕೂ
ತನ್ನಡೋರ್ ಊರೊಂಗೂ
ಪಟ್ಟಮಕೂ ಪಾರ್ವಕೂ
ಜೋಯಮ್ಮಕೂ ದೊಂಬಕೂ
ಪಾಪಿ ಪರದೇಶಿಕೂ
ಜಾತಿ ನುಪ್ಪತ್ತಂಜಾಂಗೂ
ಅನ್ನ ದಾನ ಕೆಯ್ಯುವ.
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಅಯ್ಯಣ್ಣ ಪುಲಿ ಪುತ್ರ
ಭೂಮಿಲ್ ಪರಕಣೆ
ಭಾಗಿಯ ಪರಂದತ್.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇದೇ ರಾಗದಲ್ಲಿ "ಅಜ್ಜಯ್ಯ" ಎಂಬುವ ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು 155ನೇ ಪುಟದ 3ನೇ ಲೈನಿನಿಂದ ಮುಂದುವರಿಸಿ 174ನೇ ಪುಟದ 3ನೇ ಲೈನಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಮುಂದುವರಿಸು.

ಪೂವ್ ಜೀವಡಂಗ್‌ಚಿ;
ಆನೆ ಜೀವಪಾರ್‌ಚಿ;
ತಂಗದ್ ಕಾಂಬಕ್ಕ
ಉಯಿ! ತನ್ನಡ ದೇವಿಯೂ
ಕುಞ್ಞಿಯಳೂ ಮಕ್ಕಳೂ
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್

ಶಿವ ಶೋಕ ಮಾಡಿತ್
ಬುದ್ದತ್ ತೆರಂದತ್;
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಬೆಂದುವೆ
ಇಲ್ಲವನೂ ಬೆಂದುವೂ
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡ್‌ನ
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ

ಒಕ್ಕಡ ಪೆರಿಯವನ್
ಬೇರ ನಲ್ಲ ಬಾಲನ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಕುಞ್ಞ್ಯಳೆ
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡಂಡ
ಆವಿಜ ಜಳಂದಕ
ಅಂಗಯಿ ತಡ್‌ಪ್‌ಲೆ;
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿ ಕುಡ್‌ಂದಕ
ಅಂಗಾಲ್ ತಡ್‌ಪ್‌ಲೆ;
ದೇವ ಪಾಪ ಕೆಜ್ಜಕ
ಆವದಿಲ್ಲೆ ನಂಗಕ್.
ಚಾವದೂ ಪರಪದೂ
ಈ ಭೂಮಿಲ್ ಉಳ್ಳದ್
ಎಂಗಕ್ಕೊರದಿಯಲ್ಲ
ಚಾವತ್ತ ಮನೆಯಿಲ್ಲೆ
ಬೇವತ್ತ ಒಲೆಯಿಲ್ಲೆ
ಬೆಚ್ಚವನೆಡ್‌ಪಕ್ಕ
ಬೋಂಡಂದೆಣ್ವರಾಳಿಲ್ಲೆ
ದೇವಯ್ಯನ್ ಕಾಕ್ವಕ
ಕೈಯ್ಯಂದೆಣ್ವರಾಳಿಲ್ಲೆ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಕಣ್ಣ್ ನೀರ್ ತ್‌ೕಟ್‌ಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಅಮ್ಮಂಡೊ ಕೊಡವಂಡೊ
ಪಂಡಿಯ ಮರಿಯಾದಿ
ಜೋಡ್ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಜೋಡ್ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ತಾಂಗ್‌ಂಜಿ ಎಳಯವು
ಮುಂಜೆತ್ ಕುಳಿಚಿತ್
ಆಣಾಯಿ ಪರಂದವು
ದಂಡ್ ಮುಂಡ್ ಸುತ್ತಿತ್
ಪೊಣ್ಣಾಯಿ ಪರಂದವು
ಓಲೆ ಚೆಂಡಯಿಚಿತ್
ಜೀವ ಪೋನ ಬಟ್ಟೆಕ್
ಮುಮ್ಮಡಕಂಡೋಣಿಲ್
ಓಣಿ ಕೂಳ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಮಾಲೆ ಪೊಯಿತ್ ಪೊಜ್ಜಂಡ್

ಕಾಕಿತ್ ಮೊರಟಂಡ್
ನೀಲಕೊಡಿ ಚಾವುಕ್
ಆರಿಜ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಚಂಜಾದಿಕೂ ಬೆಂದುಕೂ
ಮನಿಯತಾಳಯಚತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ತನ್ನಡೋರ್ ಊರೋನ್
ಆಣೂ ಪೊಣ್ಣಡೆಮೇಂಗ್
ಕಾಡ್ ಪೋಲೆ ಕೂಡ್‌ಚಿ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ನೇರ ಪೋಯಿ ತಾಂದತ್.
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಚೀಯೋದಿರ ಮೋಂದಿಕ್
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಚಾವುನ
ತೆಕ್ಕೊರ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚಿ
ನಾಗ ಮೊಗ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಬೊಳ್ಳಿರ ತಳಿಯನ
ಪಾಂಗರಿಂಜಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ನೀಲಕೊಡಿ ಚಾವುಕ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಪೋಲೆ ಬಟ್ಟೆನ
ಪಾಂಗರಿಂಜಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಚಾವುನಲ್ಲಿ ಕೂಟಿತ್
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುವುಲ್
ಕಾಕಿತ್ ಮೊರಟಂಡ್
ನೇರ ಇರ್ ಪೊಲತ್‌ನ.
ಒರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಬೊಳ್ಳಿ ಪೋಲೆ ಬೊಪ್ಪನ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಕುಟ್ಟುವತ್ ನೀಕಾಚಿ
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಪಕ್
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಚಾವುನ
ಕೈ ಕೈ ಪುಡಿಚಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೋಂದ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಎಣ್ಣೆ ಮಂಜ ತೇಚಿತ್
ಬೋಜಿ ಮೇಲ್ ಕತ್ತಿತ್

ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿ ಪಾಂದ್
ಚಿಂಗಾರೆಲ್ಲಣಿಂಜಿತ್
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಚಾವುನ
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆ
ಮೇಕೆಟ್ಟ್‌ರೊಳ್‌ವುಲ್
ಕೂಟ್‌ಕಟ್ಟ್ ಮೀದಲ್
ಬೊಟ್ಟ್‌ಲ್ ಕುರ್‌ಬಂಡ
ತೂರ ಪೊಟ್ಟಿ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಬೆಂದಾಗಿತೆಳತೋಲೆ
ಚಾವು ಕೂಟಿಕೊಂಡತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಇಲ್ಲವನೂ ಬೆಂದುವೂ
ಮುಂಜೆತ್ ಕುಳಿಚಿತ್
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಚಾವುಕ್
ಆರಿಜ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕೂಡ್‌ನ ಜನವೆಲ್ಲಾ
ಆರಿಜ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಕೊಂಡೋನೂ ಕೊಡ್‌ತವನೂ
ಕೆಂದನೊಲ್ಲಿ ಕೆಲ್ಲಟಿ
ಕೊಂಬ್ ಕೊಟ್ಟ್ ಜೋಡಾಯಿ
ನೈತೋಕ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಚಾವು ಕೊಂಬುರುಪಿತ್
ಚಾವು ಪರೆ ಪೊಜ್ಜಂಡ್
ಜೋಡ್ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚಂಡ್
ಪೊಣ್ಣಾಯಿ ಪರಂದವು
ಮಾಲೆ ಪೋಯ್ತ್ ಪೊಜ್ಜಂಡ್
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರಿತ್
ನೀಲಕೊಡಿ ಚಾವುಕ್
ಆರಿಜ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ಮಕ್ಕ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚಾವುಕ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಅಂಗಲಾಡಿ ಕೊಂಡತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಚಿಲ,
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
.... ಊರೋಂಡ
ಒಕ್ಕಲಣ್ಣ ಬಾಲಂಗ
ಕತ್ತಿ ಮತ್ತ್ ಕೈಲಾಯಿ
ತೂಟ್ ಕಳ ತೂಪೆಲ್
ಮಾವು ಪುಳ್ಳಿ ಕೆತ್ತಿತ್
ಕಂಬೆ ಪುಳ್ಯಡಕ್‌ಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ತಚ್ಚಾಯಿರಿ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಕೇಕ್ ಮರ ಕೆತ್ತಿತ್
ಅಂದೊಳ ಪಣೆ ತ್ೕತ.
ನೇರೊಯಿಪತಾಪಕ
ಕೈ ಮುರುವೆಳೆ ಬಾಲ
ಅಂದೊಳ ಕೈಲಾಯಿ
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಂದಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೋಂದ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಕೈ ಮುರುವೆಳೆ ಬಾಲ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚಾವುಕ್
ಆರಿಜ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಅಂದೊಳತ್ ಚಾಯೋಡೆ
ಕೆಟ್ಟ್ ಗೂಟೊರಪಾಯಿ
ಎಲ್ಲಾ ಕೊರು ತ್ೕತತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಕೈ ಮುರುವೆಳೆ ಬಾಲ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚಾವುನ
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುವುಂಜಿ
ಕೈ ಪುಡಿಚೆಡ್‌ತಿತ್
ಅಂದೊಳತ್ ಮೀದಲ್
ಚಂದೊಳತ್ ಬೆಕ್ಕಣೆ
ಬೊಳ್ಳ ತೆಂಗೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ನೀಲಕೊಡಿ ಚಾವುಡ
ಕುಪ್ಪಿ ಬಾಯಿ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಕೂಡ್‌ನ ಜನವೆಲ್ಲಾ
ನೀರ್ ಬೂಕಿ ಕೊಂಡತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ

ಬೆಂದುಡ ಮರಿಯಾದಿ
ಒತ್ತೆ ಪಣ ಇಟ್ಟತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಕೈ ಮುರುವೆಳೆ ಬಾಲ
ಜೂಕ್ ಕಟ್ಟ್ ನಲ್ಲಾನ
ಕೈಕೆಡ್‌ತ್‌ಕೊಂಡಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಮೂಂದ್ ಸುತ್ತ್ ಆಡಿತ್
ಜೂಕ್ ಕಟ್ಟ್ ನಲ್ಲಾನ
ಆನೆ ನಿಪ್ಪ್ ನಲ್ಲಾಲ್
ಪಾಂಗರಿಂಜಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ತಂಗೊಯ್ಯನೆ ಪೋಪಕ
ಪೊಣ್ಣಾಯಿ ಪರಂದವು
ಮಾಲೆ ಪೋಯ್ತ್ ಪೊಜ್ಜಂಡ್
ಕೈ ಮುರುವೆಳೆ ಬಾಲ
ಕಾಕಿತ್ ಮೊರಟಂಡ್
ತೂಟ್ ಕಳ ತೂಪೆಕ್
ತಂಗ ಚಾಚಿ ಪೋಯಿತ್
ಕಂಬೆ ಪುಳ್ಳಿ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಮೂಂದ್ ಸುತ್ತ್ ಬಂದಿತ್
ಅಂದೊಳ ಉಳ್‌ಪಿತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪಂಡಿಯ ಮರಿಯಾದಿ
ನೀಲಕೊಡಿ ನೀರ್‌ಲ್
ಮುಂಜೆ ನೀರ್‌ಳಿವಕ್
ಇಲ್ಲವನೂ ಬೆಂದುವೂ
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ನೀಲ ಕೆರೆ ನೀರ್‌ಲ್
ಮುಂಜೆತ್ ಪೊರಟಿತ್
ನೀಲ ಕೆರೆಡೇರಿಲ್
ಮಿಞ್ಞ ತಾಂಡ ಮೈಮನೂ
ಪಿಞ್ಞ ತಾಂಡ ಕುಞ್ಞೆಯೂ
ಆಂಡ ಬಯ್ಯ ದೇವಿಯೂ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಮಣ್ಣರುವ ಬಾಲನ್
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ?
ಅಲ್ಲತೊಂದು ಅಲ್ಲಲ.

ಗರ್ಕೆ ಪಿಲ್ಲ್ ನಲ್ಲಾಂಡ
ತೊಂಬ್‌ಡ ತೊರತಿತ್
ಜೋಗ ತಲೆ ಮೀದಲ್
ಪಾಂಗರಿಂಜಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್,
ಕೋಯ ಬೆರ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಗರ್ಕೆ ಪಿಲ್ಲ್ ಮೋದಿರ
ಪಾಂಗರಿಂಜಿತ್‌ಟ್ಟಿತ್
ತನ್ನಡೋರ್ ದೇವಿಯೋ
ಮಂಗೊಡ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚ;
ತನ್ನಡೋರ್ ಕುಞ್ಞೆಯೊ
ತೆಂಗೆ ಕೊಡೆಡ್‌ತತ್
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ತನ್ನಡೋರ್ ಮೈಮನ್
ಕ್ಂಡಿ ಕೊಡೆಡ್‌ತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮಣ್ಣರುವ ಬಾಲನ್
ಮೂಂದಾಳಿಂಜ ಮಕ್ಕಡ
ಚಾಂದ್‌ಡು ನೆತ್ತಿಕ್
ಮಂಜಲಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್
ಮೂವೊ ಮಕ್ಕ ಮೀದಲ್
ಮೇಮಾಡಿ ಪುಡಿಚತ್.
ಮೂವೊ ಮಕ್ಕ ಒಂದಾಯಿ
ಕಾಕಿತ್ ಮೊರಟಂಡ್
ಮಂಜಲಕ್ಕಿ ಚೆಲ್ಯಂಡ್
ಜೋಡ್ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚಂಡ್
ತೂಟ್‌ಕಳ ತೂಪೆಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಂದಿತ್
ನೀಲಕೊಡಿ ಚಾವುಕ್
ಮೂಂದ್ ಸುತ್ತ್ ಸುತ್ತಿತ್
ಉಯಿ ತನ್ನಡ ದೇವಿಯೋ
ತಲೆಕೋರತ್ ನಿಂದತ್;
ತನ್ನಡೋರ್ ಕುಞ್ಞೆಯೊ
ಕಾಕೋರತ್ ನಿಂದತ್;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ತನ್ನಡ ಮಯಿಮನ್
ಪಟ್ಟೊಳಿ ಬಲ ಬರಿ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದತ್.

ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ನೀಲಕೊಡಿ ದೇವಿಯೋ
ಮಂಗೊಡ ಎಡ್‌ತಿತ್
ಕಟ್ಟ್‌ಕಾಲ್ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಮೂಮ ಮೂಮ ಓಂಗಿತ್
ಕುಟ್ಟಿತ್ ಒಡತತ್.
ಉಯಿ! ತನ್ನಡ ಮೋವನ್
ತೆಂಗೆ ಕೊಡ ನಲ್ಲಾನ
ಕಟ್ಟ್‌ಕಾಲ್‌ಕೋಂಗಿತ್
ಪೊಜ್ಜಿತ್ ಪೊಳಿಚಿತ್
ಕಟ್ಟಡಿಕ್ ಇಟ್ಟತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಮೈಮನ್
ಕ್‌ಂಡಿ ಕೊಡ ನಲ್ಲಾನ
ಕೈಕೆಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ಕಟ್ಟ್‌ಕಾಲ್ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಮೂಮ ಮೂಮ ಓಂಗಿತ್
ಕಟ್ಟಡಿಕ್ ಇಟ್ಟತ್.
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಬೊಳ್ಳಿಡ ತಳಿಯಕ್
ಬೊಳ್ಳ ತೆಂಗೆ ನೀರಾಯಿ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚಾವುಡ
ಕುಪ್ಪಿ ಬಾಯಿ ನೀಬೆಚ್ಚ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಬೆಂದುಡ ಮರಿಯಾದಿ
ಒತ್ತೆ ಪಣ ಇಟ್ಟತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಉಯಿ! ತನ್ನಡ ದೇವಿಯೊ
ಕೆಂದಾವರೆ ಕೈಯ್‌ಲ್
ಕುಪ್ಪಿ ಬಳಿ ನಲ್ಲಾನ
ಕಟ್ಟ್‌ಕಾಲ್ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಕುಟ್ಟಿತ್ ಪೊಳಿಚತ್.
ಕುಟ್ಟಿತ್ ಪೊಳಿಚಿತ್
ಉಯಿ! ತನ್ನಡ ದೇವಂಡ
ಕುಟ್ಟ್ ಮಡ್‌ಕ್‌ಟ್ಟತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚಾವುಕ್
ಇಟ್ಟದೆಲ್ಲಾ ಉತ್ತ್‌ಚಿ.
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯಃ್
ಕಾಮುರಿ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ನೀಲಕೊಡಿ ಚಾವುಕ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಪೋಲೆ ಬಟ್ಟೆನ
ಮೂಡ್‌ಲ್‌ಟ್ಟಿ ಮುಚ್ಚಿತ್
ಎಣ್ಣೆ ಮಂಜ ತೇಚಿತ್
ಕೈ ಮುರುವೆಳಿ ಬಾಲ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚಾವುನ
ಮಾವು ಪುಳ್ಳಿ ಮೀದಲ್
ಪಾಂಗರಿಂಜಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ದೇವಿಯೊ
ಕಂಬೆ ಪುಳ್ಳಿಡಡಿಕ್
ತೆರಂಗೊಳ್ಳಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ತೆರಂಗೊಳ್ಳಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಇಲ್ಲವನೂ ಬೆಂದುವೂ
ವೈಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಂಜತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ತೆರಂಗೊಳ್ಳಿ ಬೆಕ್ಕಣೆ
ಅಗ್ಗಿ ಬಾಯಿ ದೇವಯ್ಯ
ಮಾರ್ ಬೆಚ್ಚಿ ಕತ್ತ್‌ಚಿ.
ತಿತ್ತ್ ಮಾರ್ ಕೂಡಣೆ
ಕೈ ಮುರುವ ಬಾಲಂಗ
ಜೋಡ್ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಚಾವು ತ್‌ೕರ ಬೆಂಜಿತ್
ಬೂದಿ ಆಯಿ ಬುದ್ದತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಬಾಲಂಗ
ಬಟ್ಟೆಕುಳ್ಳ ಕೂಪೋದಿ
ಕಯಿಚಿತಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಕಯಿಚಿತಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಒತ್ತೆ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
“ನೀ ಪೋನೋರ್ ಬಟ್ಟೆಕ್
ಕಲ್ಲ್ ಮುಳ್ಳ್ ಇಟ್ಟೋಳೊ”
ಎಂದೆಣ್ಣತ್ ಪರಂದಿತ್
ತೂಪೆಂಜಿ ಪಿರಿಂಜಿತ್

ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಚುಟ್ಪ್ ಸ್ವರ್ಗ ಪೋನವಂಡ
ಚುಟ್ಪ್ ಬುದ್ದ ಬೂದಿನ
ಇಲ್ಲವನೂ ಬೆಂದುವೂ
ಗಂಗೆಕ್ಟ್ಪ್ ಕೊಂಡತ್.
ಅಂದ್ ತೊಟ್ಪ್ ಇಂದೋಳ
ಈ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಮಕ್ಕಳೂ ಮ್ಯೆಮಕ್ಕಳೂ
ತ್ಽಕೆ ನೋಂಬ್ ನಿಂದಿತ್
ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್

ತ್ಽಕೆನ ಕಯಿಚಿತ್
ಅಯ್ಯಣ್ಣ ಪೆದಲಾಲೆ
ಇಲ್ಲವಂಗೂ ಬೆಂದುಕೂ
ತನ್ನಡೋರ್ ಊರೋಂಗೂ
ಪಟ್ಟಮಕೂ ಪಾರ್‌ವಕೂ
ಜೋಯಮ್ಮಕೂ ದೊಂಬಕೂ
ಪಾಪಿ ಪರದೇಶಿಕೂ
ಜಾತಿ ನುಪ್ಪತಂಜಾಂಗೂ
ಅನ್ನ ದಾನ ಕೆಯ್ಯುವ.

ಇನ್ನು 173ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ "ಚತ್ತಲ್ಲಿ ಪರೆಯತಿ" ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತಾ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು.

ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾತ್ರೆಯೆಲ್ಲಾ ಪೊಲಿಚಿ ಪಾಡುತ್ತಾ ಬೆಳಕರಿಯುವಾಗ ಓಣಿಗೆ ಹೋಗಿ, 101ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಬರುವರು.

೩. ಹಬ್ಬಗಳು

ಕೊಡಗರ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ "ಕೈಲುಪೊಳ್ದು", ಕಾವೇರಿ ಸಂಕ್ರಮಣ, "ಪುತ್ತರಿ ಪೊಳ್ದ್", ಶಿವರಾತ್ರೆ, ಯುಗಾದಿ ಮತ್ತು ವಿಷು ಸಂಕ್ರಮಣ ಎಂಬವುಗಳು ಸಾರ್ವಾಜನಿಕವಾದ ಹಬ್ಬಗಳು.

ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಆಯಾಯ ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಡು ದೇವತೆಯ ಹಬ್ಬವೂ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಊರು ದೇವತೆಯ ಹಬ್ಬವೂ, ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇರಿ ದೇವತೆಯ ಹಬ್ಬವೂ, ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೃಹ ದೇವತೆಯ ಹಬ್ಬವೂ ಮತ್ತು ಎರಡು ಮೂರು ಗ್ರಾಮಗಳು ಸೇರಿ ಮಾಡುವಂಥ ಹಬ್ಬಗಳೂ ಅನೇಕವಿರುವವು.

ಕೈಲ್‌ಪೊಳ್ದ್

ಕೇಲ್‌ಪೊಳ್ದ್ ಎಂಬುವುದು ಕೈಲ್ ಬರುವುದನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾಡುವ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ.

ಕೈಲ್=ಕಾಯಿಯಾಪ ಕೊಂಬ್+ಪೊಳ್ದ್=ಪೊಲಿವದ್. ಉದಾ: ಪನೆರ ಕೈಲ್.

ಕೈಲ್ ಎಂಬುವುದು "ಕಯಪ" ಎಂಬ ಕೃದ್ವಾಚಿಯ ನಾಮಪದ. ಉದಾ: "ಮೊಂಗಯಪ ಮರ ಆಚೆಂಗಿಯೂ ಮನೆರ ಪಕ್ಕ ಇಪ್ಪಕಾಗ."

ಕೈಲ್‌ಪೊಳ್ದನ್ನು ಈಗ ಕೆಲವು ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂಹ ಮಾಸ 18ಕ್ಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಯಾಯ ನಾಡಿನವರೆಲ್ಲರೂ ನಾಡು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಕಣಿಯನನ್ನು ಕರೆಸಿ ದಿವಸವನ್ನು ನಿಶ್ಚೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಕೆಲವು ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಇದೆ.

ಕಣಿಯನು ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಶುಭ ದಿವಸ ಹೇಳುವುದಲ್ಲದೆ, ಆಯುಧ ಪೂಜೆಗೆ ಮುಹೂರ್ತ, ಬೇಟೆಯಾಡಬೇಕಾದ ದಿಕ್ಕು, ಬೇಟೆ ಫಲಿತವಿರುವ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮನುಷ್ಯನ ಹೆಸರು, ಪೊಯ್ಯ ಕಣೆಮರ ಕಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಹೂರ್ತ ಮತ್ತು ನಾರು ಕಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಹೂರ್ತ ಸಹ ಹೇಳುವನು.

ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಹೊತ್ತಾರೆ ಕೋವಿ, ಒಡಿಕತ್ತಿ, ಪೀಚೆಕತ್ತಿ, ಈಟಿ, ಬರ್ಚಿ ಮುಂತಾದ ಆಯಧಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜಿ ಕನ್ನಿಮೂಲೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಮಡಗಬೇಕು.

ಆಯುಧ ಪೂಜೆ : ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಆಯುಧಗಳಿಗೆ ದೂಪದಿಂದ ಹೊಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವುಗಳಿಗೆ ಗಂಧದಿಂದ ಬೊಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೋವಿಯ ಮೋಬಾಯಿಗೆ ಒಂದು ತೋಕ್‌ಪೂವ್ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಒಂದು ಅಗ್ರದೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಹಾಕಿ ಆಯುಧಗಳ ಹತ್ತಿರ ಮಡಗಬೇಕು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಸಾಧಾರಣ 4 ಗಂಟೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೂತನ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮನೆಯ ಗಂಡಸರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಆಯುಧಗಳ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಆಗ ಆ ಮನೆತನದ ಹಿರಿಯವನು ಒಂದು ಕೋವಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು,

"ನರಿನೊ ಪಂದಿನೊ ಬಟ್ಟೆಬುಟ್ಟ್ ಪಣಂಗ್, ಶತ್ತರುನ ಎಣಂಗತೆ, ಶತ್ತುರು ಎಣಂಗ್‌ಚೆಂಗಿ ಬಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟಿ ಪಣಂಗ್, ಮಿತ್ತುರುಕ್ ತೊಣೆಯಾಯಿ ನಿಲ್ಲ್; ರಾಯಂಗ್ ಮಿನಿಯತೆ, ದೇವರ

ಮರೆಯತೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೋವಿಯನ್ನು ಬಾಕಿ ಇರುವವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವನು ಯಜಮಾನನ ಕಾಲಿ ಹಿಡಿದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕೋವಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಿಕ್ಕವರು ಹಾಗೆಯೇ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ಆಮೇಲೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವ ಮಂದಿಗೆ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಗುರಿಗೆ ಅಥವಾ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗೆ ಗುಂಡು ಹೊಡೆಯುವರು. ಗುಂಡು ಹೊಡೆಯುವಾಗ ಆ ಗ್ರಾಮದ ತಕ್ಕನು ಮೊದಲು ಗುಂಡು ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಹೆಂಗಸರು ಕೈಲ್ ಪೊಳ್ದ್ ಮಂದಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಆ ಮೇಲೆ ಓಡುವುದು, ಹಾರುವುದು, ಕಲ್ಲು ಎಸೆಯುವುದು ಮುಂತಾದ ವಿನೋದಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದುಂಟು.

ಬೇಟೆ : ಹಬ್ಬವು ಕಳೆದನಂತರ ಬೇಟೆಯಾಡುವ ದಿವಸಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಗುಂಡು ಹೊಡೆದವನಿಗೆ, ಗುಂಡು ಹೊಡೆದ ಜಾತಿಯ ತಲೆ, ಒಂದು ತೊಡೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಬೀವು ಕೊಡಬೇಕು. ಜಾತಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಮುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ (ಬಾಬಟ್ಟ್‌ಕಾರಂಗ್) ಒಂದು ಬೀವು, ಒಂದು ಕೈಪಾರು ಕೊಡಬೇಕು. ಮೊದಲು ಗುಂಡು ಹೊಡೆದವನ ಗುಂಡು ತಗಲಿ ಆ ಗುಂಡಿನಲ್ಲಿ ಆ ಜಾತಿಯು ಸಾಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಬಹುಮಾನಗಳೆಲ್ಲಾ ಅವನಿಗೇ ಸಿಕ್ಕುವುವು. ಇದಲ್ಲದೆ ಇವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಜನರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಪಾಲು ಸಹ ಸಿಕ್ಕುವುದು.

ಬೇಟೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಬೇಟೆಗಾರನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವಷ್ಟು ಪಾಲು ಸಿಕ್ಕುವುವು. ನಾಯಿಗಳ ಪಾಲುಗಳನ್ನು ನಾಯಿಗಳ ಯಜಮಾನರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಹೆಣ್ಣು ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಪಾಲಿಲ್ಲ!

ಗುಂಡು ಹೊಡೆದು, ಜಾತಿಗೆ ತಗಲಿದ ಚಿಹ್ನೆಯು ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಗುಂಡು ಹೊಡೆದವನ ಕಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಶಿಕ್ಷಾರೂಪವಾಗಿ ಮುಳ್ಳು ಎಳೆಯುತ್ತಾರೆ; ಚಿಹ್ನೆಯು ರಕ್ತವಾಗಿರಬೇಕು. "ರಕ್ತಕ್ಕೆ ನಂಬಿಗೆ" ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಬುಧವಾರ ಮತ್ತು ಶನಿವಾರ ದೇವರ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಬೇಟೆಯಾಡುವರೆಂದೂ ಆ ದಿವಸ ದೇವರ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡಿದರೆ ಅಪಾಯವಾಗಿತ್ತದೆಂದೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವರು.

ಕದಿರು ಕಂಡ ಒಡನೆ ಕದಿರಿನ ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಗಂಟುಹಾಕಿ ಪತ್ತಾಯದ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು

"ಕದ್ ಕಂಡ ಕದ್ ಕಂಡ ಪತ್ತಾಯ,

ಬೊತ್ತತೆ ಬೊರ್‌ಂಡ್‌ತೆ ಪತ್ತಾಯ" ಎಂದು ಹೇಳುವರು.

ಕಾವೇರಿ ಚಂಗ್ರಾಂದಿ (ಸಂಕ್ರಮಣ)

ಈ ಹಬ್ಬವು ತುಲಾ ಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯನು ತುಲಾರಾಶಿಗೆ ಸೇರುವಾಗ ಕಾವೇರಿಯು ಹುಟ್ಟುವ ತಲಕಾವೇರಿಯ ಕುಂಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥ ಬರುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು 14ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ.

ಈ ದಿವಸ ಕೊಡಗರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾವೇರಿಗೆ ಹೋಗುವರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲದಿರುವವರು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕ್ಕಾಗಲೀ, ಬಲಮುರಿಗಾಗಲೀ ಮಾರನೆ ದಿನ ಹೋಗುವರು. ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಗುಯ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೂ ಉಂಟು. ತುಲಾ ಸಂಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಕಾವೇರಿಗೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೂ ವೃಶ್ಚಿಕ ಸಂಕ್ರಮಣದವರೆಗೂ ಹೋಗುತ್ತಿರುವರು.

ತುಲಾ ಸಂಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಬಲ್ಯ ಚಂಗ್ರಾಂದಿ ಎಂತಲೂ, ವೃಶ್ಚಿಕ ಸಂಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಕ್‌ರ್ ಚಂಗ್ರಾಂದಿ ಎಂತಲೂ ಹೇಳುವರು.

ಬೊತ್ತು : ಬೊತ್ತು ಚುಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ತರದ ಮರವಿದೆ. ಈ ಮರಕ್ಕೆ ಪೊಂಗ ಮರವೆಂದು ಹೆಸರು. ಅದನ್ನು ಕಾವೇರಿ ಸಂಕ್ರಮಣ ದಿನ ಕೊಡಗು ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಗದ್ದೆ, ಬಾವಿಯ, ಕೆರೆ, ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಹಟ್ಟಿ, ಗೊಬ್ಬರ ಗುಂಡಿ ಮೊದಲಾದ ಜಾಗಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಬೊತ್ತನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ, ಬೊತ್ತಿನ ತುದಿಯನ್ನು ಒಡೆದು ಅದರ ಮಧ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಬಳ (ಕೈಬಿಲಿ) ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದುರು ದಬ್ಬೆಗಳನ್ನೂ, ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ "ಕಾಂಡ" ಕೊಂಬನ್ನೂ ಚುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಬೊತ್ತು ಚುಚ್ಚದೇ ಇರುವುದೂ ಉಂಟು. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ಕಾರಣ ಉಂಟು.

ಕಣಿ ಪೂಜಿಸುವುದು : ಕಣಿ ಪೂಜಿಸುವುದು ಅಂದರೆ ಭೂದೇವತೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇದನ್ನು ಕಾವೇರಿ ಸಂಕ್ರಮಣದ ಮಾರಣೆ ದಿವಸವೂ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುವುದುಂಟು. ಇದರ ಕ್ರಮ ಹೇಗೆಂದರೆ:--

ಒಂದು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಹೂವುಗಳನ್ನು ತಂದು ಇಬ್ಬನಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮಾರಣೆ ದಿವಸ ಕೋಳಿ ಕೂಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮುತ್ತೈದೆಯು ಒಂದು ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೋಳಕನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಗಂಗಳದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆಂಪು ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತ್ರಿಕೋಣಾಕಾರವಾಗಿ ಮಡಸಿಟ್ಟು ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಅಥವಾ ಸೌತೆಕಾಯಿ ಮಡಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ 3 ಎಲೆ 3 ಅಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಹೂವುಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಮಡಗಿ ಇದನ್ನು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಡುಗುವಳು.

ಗಂಗೆ ಪೂಜೆ : ಕಣಿ ಪೂಜಿಸಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತೈದೆಯು ಬಾವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಗಂಗೆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಿಟ್ಟು ಮುಂತಾದುದ್ದನ್ನು ಬಾವಿಯ ಹತ್ತಿರ ಚುಚ್ಚಿದ ಬೊತ್ತಿನ ಮೇಲಾಗಲೀ ಇಲ್ಲವೆ ಬಾವಿಯ ದಡದಲ್ಲಾಗಲೀ ಮೀದಿ ಮಡಗಿ ಬಾವಿಯಿಂದ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಗಂಡಸರು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಗದ್ದೆಯ ತೆವರಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಮೀದಿ ಮಡಗಿ ಮೂರು ದಪ ಕೂಗುವರು. ಆಮೇಲೆ ಆ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಹೊಲೆಯರು ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತಿನ್ನುವರು.

ಗಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹೂವನ್ನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮೇಲೆ ತೋಡಿಗಾಗಲೀ ಹೊಳೆಗಾಗಲೀ ಹಾಕುವರು.

---

* ಒಂದು ನಾಡಿನವರು ಮಾತ್ರ ಕಾಂಡ ಕೊಂಬನ್ನು ಬೊತ್ತಿಗೆ ಪೊಂಗದ ಬದಲಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬೊತ್ತು ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ನಾಡಿನ ಹೊಲೆಯನೊಬ್ಬನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿರುವಾಗ ಅವನನ್ನು ಹುಲಿಯು ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ "ಕಾಂಡ ಕುತ್ತ್‌ಚೆಂಗಿ ನ್‌ೕಂಡಿತ್ ಬೊಳೆಯು" ಎಂದು ಒಂದು ಗಾದೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ನಾಡಿನವರು ಅವರ ಗದ್ದೆ ಬೊತ್ತಿಗೆ ಪೊಂಗದ ಬದಲಿಗೆ ಕಾಂಡ ಕೊಂಬನ್ನು ಆ ದಿವಸ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ಆನುಸರಿಸುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಂತು. ಇದೇ ರೀತಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದೊಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಬೊತ್ತಿಗೆ ಪೊಂಗದ ಬದಲಿಗೆ ಇತರ ಮರಗಳ ಕೊಂಬುಗಳನ್ನು ಚುಚ್ಚುವುದು ಉಂಟು.

ಪುತ್ತರಿ (ಹುತ್ತರಿ)

ಪುತ್ತರಿ=ಪುದ್+ಅರಿ(ಹೊಸ ಅಕ್ಕಿ). ಈ ಪುತ್ತರಿಯು ಹೊಸ ಅಕ್ಕಿ ಬರುವುದನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾಡಿದ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ. ಈ ಹಬ್ಬದ ದಿನವನ್ನು ಕಿಗ್ಗಟ್ಟು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆವರೇ ನಿಶ್ಚೈಸುತ್ತಾರೆ. ಕೊಡಗಿನ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುತ್ತರಿ ಪೊಳ್‌ದ್ ಮಲೆಯಾಳದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಓಣವೆಂಬ ಹಬ್ಬ ಕಳೆದ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವುದು. ಆ ದಿನವು ಕೃತ್ತಿಕಾ ಅಥವಾ ರೋಹಿಣಿ ನಕ್ಷತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪುತ್ತರಿ ಪೊಳ್‌ದಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಹುತ್ತರಿಗೆ ಸಮ್ಮಂಧವಾದ ಈಡು ಎಂಬುವುದು ಆಗುವುದುಂಟು.

ಈಡು : ಇದು ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು 8 ಗಂಟೆಯಿಂದ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯವರೆಗೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಳವಾರು ಒಬ್ಬನಾದರೂ ತಕ್ಕನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಊಟ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಂದಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ನಾಲ್ಕು ಜನರು ದುಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 101ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು.

ದುಡಿ ತೆಗೆದು ಹಾಡಲು ಗೊತ್ತಿರುವುದು ಕೊಡಗನಾದವನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ಯಾಸಂಪತ್ತಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಡಲು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವರು ದುಡಿ ತೆಗೆದು ಹಾಡುವುದು ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಕೆಲಸ ವೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಈ ತರದ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ, ಅವಿವೇಕದಿಂದಲೂ ಜನರು ಗರ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ, ಅನೇಕ ಹಬ್ಬಗಳು ನಿಲ್ಲಲೂ ಊರು ಪಂಗಡವಾಗಲೂ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಇದರ ಪದ್ಧತಿ ಹೇಗೆಂದರೆ :– ಊರಿನ ತಕ್ಕನ ಮನೆತನದ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವನು ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಅವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗೆ ದುಡಿ ತೆಗೆದು ಹಾಡಲು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೂ ಹಕ್ಕಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿರುವವನು ತಕ್ಕನ ಮನೆತನದವನೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಆ ಯಜಮಾನನು ತನ್ನ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಸಮೇತವಾಗಿ ಊರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬನಿಗೂ ದುಡಿ ತೆಗೆದು ಹಾಡಲು ಹೇಳಬಹುದು. ಅವನು ದುಡಿ ತೆಗೆಯಲೇಬೇಕು. ದೇವತಕ್ಕ, ಚಂಗೋಲ ಅಥವಾ ಚಂಗ ಮತ್ತು ಕಾವುಕಾರರೆಂಬ ಕುಳಗಳಿಗೆ ದುಡಿ ತೆಗೆಯಲು ಮಾಪು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ತಕ್ಕನ ಈ ಅಧಿಕಾರವು ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಊರಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಮದುವೆ, ತಿಥಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಊರವರು ಮಂದಿಗೆ ಹಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುವಾಗ ಮೇದರು ಅಥವಾ ಹೊಲೆಯರು ಮುಂದುಗಡೆ ದೋಳು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ವಾದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುವರು. ಹಾಡುವವರು ಮಂದಿಗೆ ತಲುಪಿದ ಒಡನೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡಿ, ಹಾಡನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

"ಬಾಳ್ ಬಾಳೆನ್ನಡ, ಜಬ್ಬೂಮಿ ಬಾಳೋ,
ಜಬ್ಬೂಮಿ ಮೀದಲ್, ಪೂಮಂದ್ ಬಾಳೋ
ಪೂಮಂದ್ ಮೀದಲ್, ದೇವಯ್ಯ ಬಾಳೋ,
ದೇವಂಗೊತ್ತಾಜಾರ, ಪಾಡಿಚೊ ಎಂಗಾ,
ಆಜಾರ ಪಾಡಿತ್ ಬೆಕ್ಕನ ಎಂಗಾ
ಲೇಲಾಲೇ ಲಾಲೇಲ ಲೇಲೇಲೊ ಲೇಲೋ.!"

ಈ ಹಾಡೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಒಡನೆ ಊರವರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ "ಅರಪುವತರ" ಹಾಕುವರು. ಆಮೇಲೆ "ನಾಡೆ" ಕರೆಯುವರು. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ "ಚೆಂಡು ಕುತ್ತಿ" ಹಾಕಿ "ನಾಡೆ" ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ "ಚೆಂಡುಕುತ್ತಿ" ಇಲ್ಲದೆ "ನಾಡೆ" ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ "ನಾಡೆ"

ಕರೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ. "ನಾಡೆ" ಕರೆಯುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ತೆರನಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಮೂನೆಗಾಗಿ ಒಂದು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕರೆಯುವ ನಾಡೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಈ ಕೆಳಗೆ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ.

(1) ತೋರೆಯೂ ಕುರುಳಿಯೂ

ಪಂದೀಕಾರ ॥ ಕೂಹ! ಅಯ್ಯ ನಾಡೆ ! ಕೂಹ ಮುಂದಲೆ ಮುಂದಲೆಕಾರ !

ನಾಡ್‌ಜನ ॥ನ್‌ಡ ಅಣ್ಣಾಪ್ ಅಡಂದ್ ಪೋಡ್.

ಪಂದೀಕಾರಂಡ ಕಡೆಕಾರ॥ ಬಾಳ್!

ಪಂ॥ ತೋರೆಯೂ ಕುರುಳಿಯೂ ತಚ್ಚಂಡ ಅಟ್ಟತ್‌ಲ್ ಒಕ್ಕತಕ್ಕ ಮುಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟ್ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೇ.

ನಾ॥ ಅಯಂಡ ಇಬ್ಬಡ ಒರ್ಮೆಕೊಕ್ಕನೆ ಒಕ್ಕತಕ್ಕ ಮುಟ್ಟೆ ಇಡೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ತೋರೆರ ಕುಞ್ಞನ ತೋರೆ ಪಾರಿಚಂಡ್ ಪೋಚಿ, ಕುರುಳಿರ ಕುಞ್ಞನ ತಚ್ಚ ತಾಳ ತಾಕೋಲು ಇಟ್ಟ್ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಕುರುಳಿರ ಕುಞ್ಞನ ಕುರುಳಿ ಪಾರಿಚಂಡ್ ಪೋವತೆ ಪಿಞ್ಞ ತಚ್ಚ ತಾಳೂ ತಾಕೋಲೂ ಇಡೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅಕ್ಕ ಕುರುಳಿ ಪೋಯಿತ್ ತಚ್ಚಂಗ್ "ತಚ್ಚಾ, ತಚ್ಚಾ! ತಾಳೂ ತಾಕೋಲೂ ನೀಕಂಡೂ"ಂದ್ ಎಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ। ಕುಞ್ಞನ ಪಾರ್‌ಚಂಡ್ ಪೊಂಡೂಂದ್ ಆನ ಪಿಞ್ಞ, ತಚ್ಚಂಗ್ ತಾಳೂ ತಾಕೋಲೂ ನೀಕುವಕೆಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ತಚ್ಚ "ನಾಕ್ ಇಂದೇಕೂ ನಾಳೆಕೂ ಕಾಲೋ ನೇರೋ ಪೋರಾ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ತಚ್ಚಂಗ್ ಎಕ್ಕಲೂ ಕುಂಬ್ ಮರ ತೇಡಿ ಪೋಪಕುಳ್ಳಾನಂಗುಂಡ್ ಕಾಲೋ ನೇರೋ ಪೋರಾಂದೆಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ತಚ್ಚಂಗ್ ಎಣ್ಣಿತ್ ಕೇಳತ ಪಿಞ್ಞ ಕುರುಳಿ ಪಂದಿಕ್ "ಪಂದೀ!ಪಂದೀ! ತಚ್ಚಂಡ ವೀಳ್ಯವೂ ಬಾಳೆಯೂ ಕುತ್ತಂಡು"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ತಚ್ಚಂಗ್ ಎಣ್ಣಿತ್ ಕೇಳತ ಪಿಞ್ಞ ಪಂದಿಕ್ ತಚ್ಚಂಡ ವೀಳ್ಯವೂ ಬಾಳೆಯೂ ಕುತ್ತುವ ಕೆಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಪಂದಿ "ನಾಕ್ ಇಂದೇಕೂ ನಾಳೆಕೂ ಕಾಲೋ ನೇರೋ ಪೋರಾ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಪಂದಿಕ್ ಎಕ್ಕಲೂ ಆಡಾಂಡ ಪಚ್ಚೆ ಬೊಳೆ ತೇಡಿ ಪೋಪಕುಳ್ಳಾನಂಗುಂಡ್ ಕಾಲೋ ನೇರೋ ಪೋರಾಂದೆಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಪಂದಿಕ್ ಎಣ್ಣಿತ್ ಕೇಳತ ಪಿಞ್ಞ ಕುರುಳಿ ಮೇದಂಗ್ "ಮೇದಾ!ಮೇದಾ! ಪಂದಿಯುಳ್ಳ ಕಾಡ್‌ಕ್ ಪರೆ ಪೊಯ್ಯಂಡೂ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಪಂದಿ ಎಣ್ಣಿತ್ ಕೇಳತ ಪಿಞ್ಞ ಮೇದಂಗ್ ಪಂದಿಯುಳ್ಳ ಕಾಡ್‌ಕ್ ಪರೆ ಪೊಯ್ಯುವ ಕೆಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಮೇದ "ನಾಕ್ ಇಂದೇಕೂ ನಾಳೆಕೂ ಕಾಲೋ ನೇರೋ ಪೋರಾ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಮೇದಂಗೆಕ್ಕಲೂ ಓಟೆಕೋ ಓಲಿಕೋ ಮೋಪಕುಳ್ಳ ನೇರೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಮೇದಂಗ್ ಎಣ್ಣಿತ್ ಕೇಳತ ಪಿಞ್ಞ ಕುರುಳಿ ಎಲಿಕ್ "ಎಲೀ!ಎಲೀ! ಮೇದಂಡ ಪರೆಕ್ ಕಂಗೊತ್ತಂಡೂಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಮೇದಂಗ್ ಎಣ್ಣಿತ್ ಕೇಳತ ಪಿಞ್ಞ ಎಲಿಕ್ ಮೇದಂಡ ಪರೆಕ್ ಕಂಗೊತ್ತುವಕೆಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಎಲಿ" ನಾಕ್ ಇಂದೇಕೂ ನಾಳೆಕೂ ಕಾಲೋ ನೇರೋ ಪೋರಾ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಎಲಿಕೆಕ್ಕಲೂ ಆಡಾಂಡ ಕುಂಬ್ ಪತ್ತಾಯತ್ ನೆಲ್ಲ್ ತೇಡಿ ಮೋಪಕುಳ್ಳ ನೇರೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಎಲಿಕ್ ಎಣ್ಣಿತ್ ಕೇಳತ ಪಿಞ್ಞ ಕುರುಳಿ ಕೇರೆಕ್ "ಕೇರೇ!ಕೇರೇ! ಎಲಿನ ಮುಡಿಕಂಡೂ" ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲೈಯ್ಯನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಎಲಿಕ್ ಎಣ್ಣಿತ್ ಕೇಳತ ಪಿಞ್ಞ ಕೇರೆಕ್ ಎಲಿನ ಮುಡಿಪಕ್ ಎಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಕೇರೆ "ನಾಕ್ ಇಂದೇಕೂ ನಾಳೆಕೂ ಕಾಲೋ ನೇರೋ ಪೋರಾ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಕೇರೆಕ್ ಎಕ್ಕಲೂ ಎಣೆಯಾಡಿ ಮೋಪಕುಳ್ಳ ನೇರೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಕೇರೆ ಎಣ್ಣಿತ್ ಕೇಳತ ಪಿಞ್ಞ ಕುರುಳಿ ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಕ್ "ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಳೇ! ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಳೇ! ಕೇರೆನ ಮೊಯ್ಯಂಡೂ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಕೇರೆ ಎಣ್ಣಿತ್ ಕೇಳತ ಪಿಞ್ಞ ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಕ್ ಕೇರೆನ ಮೊಯ್ಯುವಕ್ ಎಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕ "ಎಂಗಕ್ ಇಂದೇಕೂ ನಾಳೆಕೂ ಕಾಲೋ ನೇರೋ ಮೋರಾ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಕ್ ಎಕ್ಕಲೂ ಪೀಚೋಳಿ ಚಕ್ಕೆ ತೇಡಿಮೊಪಕುಳ್ಳ ನೇರೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಕ್ ಎಣ್ಣಿತ್ ಕೇಳತ ಪಿಞ್ಞ ಕುರುಳಿ ಕಾಳೆಕ್ "ಕಾಳೇ! ಕಾಳೇ! ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಳ ಕುತ್ತಂಡೂ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕ ಎಣ್ಣಿತ್ ಕೇಳತ ಪಿಞ್ಞ ಕಾಳೆಕ್ ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಳ ಕುತ್ತುವಕ್ ಎಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಕಾಳೆ "ನಾಕ್ ಇಂದೇಕೂ ನಾಳೆಕೂ ಕಾಲೋ ನೇರೋ ಪೋರಾ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಕಾಳೆಕ್ ಎಕ್ಕಲೂ ಗೊಡ್ಡಿರ ಬಯ್ಯ ಪೊಯಿಪರಾಡಿ ಮೋಪಕುಳ್ಳ ನೇರೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಕಾಳೆಕೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಳತ ಪಿಞ್ಞ ಕುರುಳಿ ಕಡಂದ್‌ಕ್ "ಕಡ್‌ಂದ್‌ೇ!ಕಡ್‌ಂದ್‌ೇ! ಕಾಳೆಕ್ ಕುಯಿಂಕಂಡೂ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಕಾಳೆಕ್ ಎಣ್ಣಿತ್ ಕೇಳತ ಪಿಞ್ಞ ಕಡಂದ್‌ಕ್ ಕಾಳೆಕ್ ಕುಯಿಂಪಕ್ ಎಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಕಡಂದ್ "ನಾಕ್ ಇಂದೇಕೂ ನಾಳೆಕೂ ಕಾಲೋ ನೇಟೋ ಪೋರಾ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಕಡಂದ್‌ಕ್ ಎಕ್ಕಲೂ ಬಂಡೋ ಪೂವೋ ತೇಡಿ ಮೋಪಕುಳ್ಳ ನೇರೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಕಡಂದ್ ಎಣ್ಣಿತ್ ಕೇಳತ ಪಿಞ್ಞ ಕುರುಳಿ ಕ್‌ಡ್‌ವಂಗ್ "ಕ್‌ಡ್‌ವಾ! ಕ್‌ಡ್‌ವಾ! ಕಡಂದ್ ಮೂಡೆಕ್ ಕೊದೆಕಂಡೂ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಕಡಂದ್ ಎಣ್ಣಿತ್ ಕೇಳತ ಪಿಞ್ಞ ಕ್‌ಡ್‌ವಂಗ್ ಕಡಂದ್ ಮೂಡೆಕ್ ಕೊದೆಪಕ್ ಎಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಕ್‌ಡ್‌ವ "ನಾಕ್ ಇಂದೇಕೂ ನಾಳೆಕೂ ಕಾಲೋ ನೇರೋ ಪೊರಾ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಕ್‌ಡ್‌ವಂಗೆಕ್ಕಲೂ ಆಡಾಂಡ ಕೋಳಿ ಕುಞ್ಞಿರ ಬಯ್ಯ ಪೋಪಕುಳ್ಳ ನೇರೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಕುರುಳಿ ಕ್‌ಡ್‌ವಂಗ್ ಕಾಲ್‌ಕ್ ಕಾಗೆಜ್ಜೆಯೂ ಬೆನ್ನ್‌ಕ್ ಬೆಂಗಟ್ಟೆಯೂ ಕೈಕೂಲಿ ಪರಂದ್ ಕೊಂಡತ್‌ಲೈಯ್ಯನಾಡೆ.

ನಾ॥ ತಾಂಡ ಕಾರ್ಯ ಆಂಡೂಂದುಂಡೇಂಗಿ ಕೈಕೂಲಿ ಪರಯೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಕ್‌ಡ್‌ವ ಪೋಯಿ ಕಡಂದ್ ಮೂಡೆಕ್ ಕೊದೆತತ್, ಕಡಂದ್ ಪೋಯಿ ಕಾಳೆಕ್ ಕುಯಿಂಚತ್, ಕಾಳೆ ಪೋಯಿ ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಳ ಕುತ್ತ್‌ಚಿ, ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕ ಪೋಯಿ ಕೇರೆನ ಪೊಜ್ಜತ್, ಕೇರೆ ಪೋಯಿ ಎಲಿನ ಪುಡಿಚತ್, ಎಲಿ ಪೋಯಿ ಮೇದಂಡ ಪರೆಕ್ ಕಂಗೊತ್ತ್‌ಚಿ, ಮೇದ ಪೋಯಿ ಪಂದಿಯುಳ್ಳ ಕಾಡ್‌ಕ್ ಪರೆ ಪೊಜ್ಜತ್, ಪಂದಿ ಪೋಯಿ ತಚ್ಚಂಡ ವೀಳ್ಯವೂ ಬಾಳೆಯೂ ಕುತ್ತ್‌ಚಿ, ತಚ್ಚ ಪೋಯಿ ತಾಳೂ ತಾಕೋಲೂ ನೀಕ್‌ಚಿ, ಕುರುಳಿ ಕುರುಳಿರ ಕುಞ್ಞನ ಪಾರಿಚಂಡ್ ಪೋಚಿ.

(2) ನಾನೂ ಏಡ ಚೆಂಬೆಯೂ

ಪಂ॥ ಎಲ್ಲಾರು ಬೋಟೆ ಪೋಪಾಂದೆಣ್ಣಿತ್ ನಾನೂ ಏಡ ಚೆಂಬೆಯೂ ಬೋಟೆ ಪೋಯಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನಿಂಗಿಬ್ಬರು ಬೋಟೆ ಪೋತೆ ಪೋಚೆಂಗಿ ಬೋಟೆ ಆಗಾಂದಿಂಜ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ನಾನೂ ಏಡ ಚೆಂಬೆಯೂ ಪರಂಬ್‌ಕ್ ಪೊಯಿತೆತ್ತಣೆ ನಾಡೆಲ್ಲ ಉತ್ತಿ ಅಳೀಪೋಯಿ ಕೊಂಡಿಂಜತ್‌ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನ್‌ಡ ಪಟ್ಟಾಂಗ ಪದಿ ತ್‌ರಣೆ ನಾಡೆಲ್ಲ ಇಕ್ಕೂಂದಿಂಜ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ನಾನೂ ಏಡ ಚೆಂಬೆಯೂ ಕ್‌ದಿಯ ಪರಂಬ್‌ಂಜಿ ಮೇಕಿಯ ಪರಂಬ್‌ಕ್ ಪೋಯಿಕೊಂಡತ್‌ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನಾಡೆಲ್ಲ ಪೋನ ಪಿಞ್ಞ ನೀನೂ ನೀಡ ಚೆಂಬೆಯೂ ಬೋಟೆ ಆಡೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಮೇಕಿಯ ಪರಂಬ್‌ಕ್ ಪೋನ ಚೆಂಬೆ, ಒರ್ ಈಚಿ ಕೊಚ್ಚೆರ ಮರೆಕ್ ಕೂಡಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಞಾಣಕರತಿ ಚೆಂಬೆ ತೂರುವಕ್ ಓರ್ ಈಚಿ ಕೊಚ್ಚೆರ ಮರೆಕ್ ಪೋಗೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಈಚಿ ಕೊಚ್ಚೆಕ್ ಕೂಡ್‌ನ ಚೆಂಬೆ ಓರ್ ಮೊನತ್‌ರ ಕುಟ್ಟಿನ ಪುಡಿಚಿಕೊಂಡತ್‌ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನ್‌ಡ ಬೋಟೆಕರತಿ ಚೆಂಬೆ ಓರ್ ಮೊನತ್‌ರ ಕುಟ್ಟಿನ ಪುಡಿಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಮೊನತ್‌ನೋ ಎಡ್‌ತ್ ಚೆಂಬೆನೋ ಕೂಟಿ ಮೇಕಿಯ ಪರಂಬ್‌ಂಜಿ ಕ್‌ದಿಯ ಪರಂಬ್‌ಕ್ ಬಂದ್ ಕೊಂಡಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನ್'ಡ ಬೋಟೆಯಾನ ಪಿಜ್ಞಾ ನೀನೂ ನ್'ಡ ಚೆಂಬೆಯೂ ಬೈಪಿರಿಯೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಕ್'ದಿಯ ಪರಂಬ್'ಕ್ ಬಂದ ಚೆಂಬೆ ಆದಿಯೊ ಒರ್ ಈಚಿ ಕೊಚ್ಚೆರ ಮರೆಕ್ ಕೂಡಿಕೊಂಡತ್'ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನ್'ಡ ಬೋಟೆಕರತಿ ಚೆಂಬೆಯಾನ ಪಿಜ್ಞಾ ಅಕ್ಕಕ್ಕಲೇ ಈಚಿ ಕೊಚ್ಚೆರ ಮರೆಕ್ ಕೂಡೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಈಚಿ ಕೊಚ್ಚೆರ ಮರೆಕ್ ಕೂಡ್'ನ ಚೆಂಬೆ, ಮೂಂದ್ ಕುಟ್ಟಿಯಳ ಬೆಚ್ಚಿಕೊಂಡತ್'ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಕುಳಿಯಮೆಕರತಿ ಚೆಂಬೆ ಕುಟ್ಟಿ ಇಡಾಂದಿಂಜ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ನಾನ್ ಮೊನತ್'ನೋ ಎಡ್'ತ್, ಕುಟ್ಟಿಯಳೋ ಎಡ್'ತ್ ಚೆಂಬೆನೋ ಕೂಟಿ ಬೈಪಿರಿಂಜಿ ಕೊಂಡಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನೀಕ್ ಬೋಟೆಕ್ ಬೋಟೆಯೂ ಆಚಿ, ಮಕ್ಕಕ್ ಮಕ್ಕಳೂ ಆಚಿ, ಇಜ್ಞೆ ನೀನ್ ಮಡಕ ಪಿರಿಯೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ನಾನ್ ಬೈಪಿರಿಂಜಿ ಮನೆಕ್ ಬಪ್ಪಂಜಿ "ಮೂಡೀ! ಮೂಡೀ! ಚೆಂಬೆನೋ ಕುಟ್ಟಿಯಳೋ ಬೆಪ್ಪಕ್ ಓರ್ ಬಟ್ಟಿ ತಾ"ಂದ್ ಕೇಟ್ ಕೊಂಡಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಚೆಂಬೆನೋ ಕುಟ್ಟಿಯಳೋ ಬೆಪ್ಪಕ್ ಓರ್ ಬಟ್ಟಿಕ್ ಕೇಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಮೂಡಿ "ಚೆಂಬೆನೋ ಕುಟ್ಟಿಯಳೋ ನ್'ಡ ಕುಪ್ಪಿಯ ಪಾಳಿಲ್ ಕೆಟ್ಟಿಯ ದೇವಯ್ಯಾ"ಂದ್ ಎಣ್ಣಿಕೊಂಡತ್'ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಬಟ್ಟಿಯಾಕಾಣಿ ಕುಪ್ಪಿಯ ಪಾಳಿ ಒರಪಾನ ಪಿಜ್ಞಾ, ಕುಪ್ಪಿಯ ಪಾಳಿಲ್ ಕೆಟ್ಟಿಯ ಪೊಲೆಕೈಯ್ಯಾಂದೆಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ನಾನ್ ಕುರುಬ ಪಾಡಿಕ್ ಪೋಪಂಜಿ ಪತ್ತ್ ಬಟ್ಟಿ ಕೋಂದ್ ಕೊಂಡಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ನೀನ್ ಪೊಲೆಪಳ್ಳಿಕ್ ಪೋಪಂಜಿ ಓರ್ ಪದ್ದ್ ಬಟ್ಟಿ ಕೋಂದರೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಬಟ್ಟಿ ಕೋಂದಿತ್ "ಮೂಡೀ! ಮೂಡೀ! ಚೆಂಬೆನೋ ಕುಟ್ಟಿಯಳೋ ಎಲ್ಲಿ ಬೆಪ್ಪ"ಂದ್ ಕೇಟ್ ಕೊಂಡಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನಾಯಿನೋ ಕುಟ್ಟಿಯಳೋ ಬೆಪ್ಪಕ್ ಜಾಗಕ್ ಮೂಡಿನ ಕೇಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಮೂಡಿ "ಚೆಂಬೆನೋ ಕುಟ್ಟಿಯಳೋ ಬಟ್ಟಿಕ್'ಟ್ಟಿತ್ ಮಂಡೆಲ್ ಬೆಚ್ಚ ದೇವಯ್ಯಾ"ಂದ್ ಎಣ್ಣಿಕೊಂಡತ್'ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನ್'ಡ ಅನ್ನತ ಬುದ್ಧಿಕರತಿ ಮೂಡಿಯಾನ ಪಿಜ್ಞಾ "ಚೆಂಬೆನೋ ಕುಟ್ಟಿಯಳೋ ಬಟ್ಟಿಕ್'ಟ್ಟಿತ್ ಮಂಡೆಲ್ ಬೆಚ್ಚ ಪೊಲೆಕೈಯಾ"ಂದೆಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ನಾನ್ ಚೆಂಬೆನೋ ಕುಟ್ಟಿಯಳೋ ಬಟ್ಟಿಕ್'ಟ್ಟಿತ್ ಗುಡ್ಡತ್ ಮೂಲೆಲ್ ಅಡಕ ಪಡಕ ಬೆಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನೀನ್ ಬೂದಿಕುಂಡ್'ಲ್ ನಾಯಿನೋ ಕುಟ್ಟಿಯಳೋ ಬೆಕ್ಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಬಂದಿತ್ ನಾನ್ ಮೊನತ್'ನ ಉರಿಚಿ, ಕರಿಚಿ, ತರಿಚಿ, ಮುರಿಚಿ, ಎರಚಿ ಮಾಡಿಗೊಂಡಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನೀನ್ ಮೊನತ್'ನ ಕರಿಚಿ, ಮುರಿಚಿ, ಎರಚಿ ಮಾಡೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಎರಚಿ ಮಾಡಿತ್ "ಮೂಡೀ! ಮೂಡೀ! ಎರಚಿನಿಚ್ಚಕ್ ಕರಿಮಾರ್ಡ್‌"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಎರಚಿನ ಕರಿ ಬೆಪ್ಪಕ್ ಮೂಡಿಕ್ ಎಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಮೂಡಿ "ಉಪ್ಪು, ಮಳು ಇಟ್ಟಿತ್ ಕರಿ ಬೆಚ್ಚ ದೇವಯ್ಯಾ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಬುದ್ದಂಡ ಕಡಿಕೆಂಜಿ ಏಳತ ಪೊಣ್ಣ್ ನೀಕ್ "ಕರಿ ಬೆಚ್ಚ ಪೊಲೆಕ್ಯೆಯ್ಯಾ"ಂದೆಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ನಾನ್ ಮೂಡಿಕ್ "ಮೂಡೀ! ಮೂಡೀ! ಕರಿ ಬೆಪ್ಪಕ್ ಓರ್ ಚಟ್ಟಿತಾ"ಂದ್ ಕೇಟ್"ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಚಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲತೆ ಕರಿ ಬೆಪ್ಪಾಂದಿಂಜ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಮೂಡಿ "ನ್‌ಡ ಮಂಡೆರ ಓಡ್‌ನ ಎಡ್‌ತ ದೇವಯ್ಯಾ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಚಟ್ಟಿಯಾಕಾಣಿ ಮಂಡೆರ ಓಡ್ ಒರಪಾನ ಪಿಞ್ಞ "ಮಂಡೆರ ಓಡೆಡ್‌ತ ಪೊಲೆ ಕ್ಯೆಯ್ಯಾ"ಂದೆಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ನಾನ್ ಪಾಂಡ್ ಮಾಡ್ ಪೆಮ್ಮಾಡ್ ಪೋಯಿತ್ ಓರ್ ನಾಲ್ ಚಟ್ಟಿ ಕೋಂದ್ ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಕರಿ ಬೆಪ್ಪಕ್ ಚಟ್ಟಿಯಾಂಡೂಂದ್ ಆನ ಪಿಞ್ಞ ನೀನ್ ಓರ್ ಚಟ್ಟಿ ಕೋಂದರೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ನಾನ್ "ಮೂಡೀ! ಮೂಡೀ! ಕರಿ ಬೆಪ್ಪಕ್ ಇಚ್ಚಕ್ ಉಪ್ಪ್ ತಾ"ಂದ್ ಕೇಟ್‌ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಎರಚಿ ಕರಿಕ್ ಉಪ್ಪ್ ಇಡಾಂದಿಂಜ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಮೂಡಿ "ನೀಡ ತಲೆ ಚೋರ್ ಎಡ್‌ತ ದೇವಯ್ಯಾ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಉಪ್ಪಾಕಾಣಿ ತಲೆ ಚೋರ್ ಉಪ್ಪಾನ ಪಿಞ್ಞ "ನ್‌ಡ ತಲೆ ಚೋರ್ ಎಡ್‌ತ ಪೊಲೆಕ್ಯೆಯ್ಯಾ"ಂದೆಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ನಾನ್ ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಯಿತ್ ಮಲೆಯಾಳತಿಂಜಿ ಓರ್ ಚಾಕ್ ಉಪ್ಪ್ ಕೋಂದ್ ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನೀನ್ ನೆರೆಮನೆ ಮುಮ್ಮನೆ ಪೋಯಿತ್ ಓರ್ ಪುಡಿ ಉಪ್ಪ್ ಕೋಂದರೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಕರಿಕ್ ಉಪ್ಪ್‌ಟ್ಟಿತ್ "ಮೂಡೀ! ಮೂಡೀ! ಕರಿಕಿಚ್ಚಕ್ ಮಳು ತಾ"ಂದ್ ಕೇಟ್ ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಉಪ್ಪ್‌ಟ್ಟ ಪಿಞ್ಞ ಕರಿಕ್ ಮಳು ಇಡಾಂದಿಂಜ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಮೂಡಿ "ನ್‌ಡ ಕ್ಯೆಬೆರ ಮುರಿಚ ದೇವಯ್ಯಾ"ಂಣೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಮಳುವಾಕಾಣಿ ಕ್ಯೆಬೆರ ಮಳುವಾನ ಪಿಞ್ಞ "ಕ್ಯೆಬೆರ ಮುರಿಚ ಪೊಲೆಕ್ಯೆಯ್ಯಾ"ಂದ್ ಎಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ನಾನ್ ಮೂಡ್‌ಸೀಮೆಕ್ ಪೋಯಿತ್ ಓರ್ ಮಣ ಮಳು ಕೋಂದ್

ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನೀನ್ ಮೂಡ್‌ಸೀಮೆಕ್ ಪೋಯಿತ್ ಮಳು ಎಡ್‌ತಂಡ್ ಬರೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಕರಿಕ್ ಮಳುವು ಇಡುವಂಜಿ "ಮೂಡೀ! ಮೂಡೀ! ಕರಿಕಿಚ್ಚಕ್ ಪುಳಿ ತಾ"ಂದ್ ಕೇಟ್ ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಉಪ್ಪು ಮಳುವು ಇಟ್ಟ ಪಿಜ್ಞ ಕರಿಕ್ ಪುಳಿ ಇಡಾಂದಿಂಜ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಮೂಡಿ "ನ್‌ೕಡ ಚೋರೆನ ಪುಂಡಿಯ ದೇವಯ್ಯಾ"ಂಬೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಪುಳಿಯಾಕಾಣಿ ಚೋರೆ ಪುಳಿಯಾನ ಪಿಜ್ಞ "ನ್‌ೕಡ ಚೋರೆನ ಪುಂಡಿಯ ಪೊಲೆಕ್ಯೆಯ್ಯಾ"ಂದೆಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ನಾನ್ ಮೇಕಿಯ ತೊಡಿಯತ್ ಪೋಯಿತ್ ಪಣ ಪುಳಿ ಮರತ್‌ರಡಿಲ್ ನಿಪ್ಪಂಜಿ ಕಣ್ಣ್ ಚಿಮ್ಮಿತ್ ಮೂಂದ್ ಬಡಿಯ ಮರಿಯ ಕನಿಚಿ ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಒಂದರೆ ಕಣ್ಣ! ನೀನ್ ಕಣ್ಣ್ ಚಿಮ್ಮೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಮೂಂದ್ ಬಡಿಯ ಕನಿಕಣೆ ಮೂಬಟ್ಟಿ ಮಂಜ ಪಕ್ಕಿ ಬುಡ್ಡ್ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಮೂಂದ್ ಬಡಿಯತ್ ಮೂಬಟ್ಟಿ ಮಂಜ ಪಕ್ಕಿ ಬೂವೇಲುಳ್ಳಲ :ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಮೂಬಟ್ಟಿ ಮಂಜ ಪಕ್ಕಿ ತೇಡಿ ಪೊರಿಕಿ ಕೊಂಡಿತ್ ಕೋಟೆಯತ್ ಕೋಯಿಕ್ ಕಾಯಿಚೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಒನ್ನಾಂದ್ ಕ್‌ಟ್ಟತ್ತಚ್ಚಕ್ ಎರಚಿ ಕ್‌ಟ್ಟುವದು ನೀನ್ ಕೋಟೆಯತ್ ಕೋಯಿಕ್ ಕಾಯಿಚೆ ಬೆಕ್ಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಮಂಜ ಪಕ್ಕಿಯತ್ತ್ ಕಾಂಬದು ಕೋಟೆಯತ್ ಕೋಯಿ ಓರ್ ಮೊರ ಮುತ್ತ್ ದಯಬುಟ್ಟ್ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಮಂಜ ಪಕ್ಕಿಯತ್ತ್ ಕಾಂಬದು ಕೋಟೆಯತ್ ಕೋಯಿ ಓರ್ ಮೊರ ನುಚ್ಚ್ ದಯ ಬುಡೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಮುತ್ತ್ ಕಾಂಬದು ನಾನ್ ಬೆಮ್ಮರಿಂಜಿ ನಿಂದ್ ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಅಂದಾಕಣೆ ನೀನ್ ಮುತ್ತ್ ಕಾಣತವನ್ ಅಂದ್ ಮುತ್ತ್ ಕಾಂಬದು ಬೆಮ್ಮರಿಂಜಿ ನಿಕ್ಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಕೋಟೆಯತ್ ಕೋಯಿ "ನೀಕ್ ಎನ್ನತ ಬೋಂಡೂ"ಂದ್ ಕೇಟ್ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಅಕ್ಕಿಯೋ ನೆಲ್ಲೋ ಬೊಂಡುವಾಂದ್ ಕೇಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ನಾನ್ ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಚಂಜೋಲೆ ದಯಬುಡಂಡೂಂದ್ ಕೇಟ್ ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ನೀನ್ ನಾಯಿ ಚಂಜೋಲೆ ದಯಬುಡಂಡೂಂದ್ ಕೇಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅದ್ ಕೇಟ ಕೋಟೆಯತ್ ಕೋಯಿ ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಚಂಜೋಲೆ ದಯಬುಟ್ಟ್ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಅದ್ ಕೇಟ ಕೋಟೆಯತ್ ಕೋಯಿ ನಾಯಿ ಚಂಜೋಲೆ ದಯಬುಡೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ನಾನ್ ಆನೆ ಪೊರಕೇರಿ ಮಡಕ ಪಿರಿಂಜಿ ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ನೀನ್ ನಾಯಿ ಪೊರಕೇರಿ ಮಡಕ ಪಿರಿಯೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಮನೆಕ್ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೆ ಮೂಡಿ ತಾಳೂ ಪಡಿ ಇಟ್ಟ್ ಕೊಂಡಿಂಜತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನೀನ್ ನಾಯಿ ಪೊರಕೇರಿ ಬಕ್ಕಣೆ ನ್‌ಡ ಮೂಡಿ ಕಾತಿತಿಕ್ಕೊಂದಿಂಜ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಮನೆಕ್ ಬಂದಿತ್ "ಮೂಡೀ! ಮೂಡೀ! ಪಡಿ ಎಡ್"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನೀಕ್ ಮನೆರ ಒಳ್‌ಕ್ ಕೂಡಂಡೂಂದಿಂಜ ಪಿಙ್ಙ ಮೂಡಿಕ್ ಪಡಿ ಎಡ್‌ಪಕ್ ಎಣ್ಣೇಲುಳ್ಳ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಮೂಡಿ ಎಣ್ಣಿತ್ ಕೇಳತ ಪಿಙ್ಙ ನಾನ್ ಆನೆರ ತುಂಬಿ ಕೈಕಾಯಿತೆ ಪತ್ತುವಂಜಿ ಬಿಂಬಿ ಕೈಕಾಯಿತೆ ಮನೆರ ಒಳ್‌ಕ್ ಇಳಿವಂಜಿ ತಾಳು ಪಡಿ ಎಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನೀಕ್ ಮನೆರ ಒಳ್‌ಕ್ ಕೂಡಂಡೂಂದಾನ ಪಿಙ್ಙ ಆನೆರ ಬೆನ್ನ್ ಪತ್ತಿತ್ ಮನೆರ ಒಳ್ಕ್ ಇಳಿಯುವಂಜಿ ತಾಳೂ ಪಡಿ ಎಡ್‌ಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಮನೆರ ಒಳ್‌ಕ್ ಕೂಡುವಂಜಿ "ಮೂಡೀ! ಮೂಡೀ!ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಚಂಜೋಲೆ ಎಲ್ಲಿ ತಳತಿಯುವ"ಂದ್ ಕೇಟ್ ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಚೆಂಬೆನೋ ಕುಟ್ಟಿಯಳೋ ಬೆಪ್ಪಕ್ ಜಾಗ ಕೇಟವನ್ ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಚಂಜೋಲೆ ತಳತುವಕ್ ಜಾಗ ಕೇಳಾಂದಿಂಜ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಚಂಜೋಲೆ ಕಂಡ ಮೂಡಿ, "ಕನ್ನಿ ಕಂಬ್‌ಲ್ ತಳತಿಯುವಂಗ ದೇವಯ್ಯಾ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಚಂಜೋಲೆನ ಕನ್ನಿ ಕಂಬ್‌ಲ್ ತಳತಿಯವಕ್ ಎಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಚಂಜೋಲೆನ ನಾನ್ ಕನ್ನಿ ಕಂಬ್‌ಲ್ ತಳತಣೆ ಮೂಡಿ ಕೆತ್ತ್‌ಂಗಲ್ಲ್ ಗುಡ್ಡತ್ ಏಳ್ ಕುಟ್ಟುವ ನೀರ್ ಕಾಚಿಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನ್‌ಡ ಬೂದಿ ಕತ್ತುವಕ್ ಒರ್ ಮಂಗಲ ನೀರ್ ಬೆಕ್ಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ನಾನ್ ಏಳ್ ಕುಟ್ಟುವ ನೀರ್‌ಲ್ ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಒರ್ ಮಂಗಲತ್ ನೀರ್‌ಲ್ ನ್‌ಡ ಬೂದಿ ಕತ್ತೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಕುಳಿಚಿತ್ ಬಕ್ಕಣೆ ಮೂಡಿ ಮುಕ್ಕಾಲಿ ಪಲಯ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಕುರಿಯುಂಡೆ ಎಲ್ಲ ಬೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿಂಜತ್‌ಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನ್‌ಡ ಬುದ್ದಿಕರತಿ ಮೂಡಿ ನೀನ್ ಕುಳಿಚಿತ್ ಬಕ್ಕಣೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬದ್ರಾಕ್ಷಿ ಎಲ್ಲ ಬೆಕ್ಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಕುಳಿಚಿತ್ ಬಂದ್ ನಾನ್ ಕಣ್ಣೊ ಚಿಮ್ಮಿ ಶಿವಗೇನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನ್‌ಡ ಕಣ್ಣೊ ಚಿಮ್ಮಿ ಶಿವಗೇನ ಮಾಡೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಕುರಿ ಇಡುವಂಜಿ, ನೇಂದ್ರ್ಯಾಲಂಬಿತೋರಡಿ, ಪೋರೊಲಂಬಿತೋರಡಿ, ಪಾಲೊಲಂಬಿತೋರಡಿ ಈರಡಿ ಮೂವಡಿ ಉಂಡ್‌ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಕುರಿ ಇಡುವಂಜಿ, ನುಚ್ಚೊಳ್ ಓರಡಿ, ಅಂಬ್‌ಲಿ ಓರಡಿ, ಪುಕ್ಕಡ ಕೂಳ್ ಓರಡಿ ಈರಡಿ ಮೂವಡಿ ಉಂಗೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಕೂಳುಂಬಂಜಿ, ಮೂಡಿ ಒಪ್ಪ್‌ಕೆಲೆ ಬೆಚ್ಚಾನ ಬೋಜಕೆಲೆ ತಿಂದ್‌ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನ್‌ಡ ನಾರಿ ಬಾಯಿಕ್ ಒಪ್ಪ್‌ಕೆಲೆ ತಿಂಗೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ನಾನ್ "ಮೂಡೀ! ಮೂಡೀ! ಪೊಲವಣೆ ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಚಂಜೋಲೆನ ಎಲ್ಲಿ ತಳಯತಿವ"ಂದ್ ಕೇಟ್ ಕೊಂಡಲ್ಯೆಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಅಕ್ಕಕ್ಕಲೇ ಮೂಡಿರ ಬೇರ ಕೇಪವನ್ ಪೊಲವಣೆ ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಚಂಜೋಲೆನ ಎಲ್ಲಿ

ತಳತಿಯವಂದ್ ಕೇಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಮೂಡಿ "ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಚಂಜೋಲೆನ ಪೊಲವಣೆ ಕಟ್ಟ್ ಕಾಲ್‌ಲ್ ತಳತಿಯವಂಗ ದೇವಯ್ಯಾ"ಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಕನ್ನಿಕಂಬಾಕಾಣಿ ಕಟ್ಟ್ ಕಾಲ್ ಒರಪಾನ ಪಿಜ್ಞ ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಚಂಜೋಲೆನ ಕಟ್ಟ್ ಕಾಲ್‌ಲ್ ತಳತಿಯವಕ್ ಎಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಚಂಜೋಲೆನ ಕಟ್ಟ್ ಕಾಲ್‌ಲ್ ತಳತಿತ್ ಮೂಡಿಯೂ ನಾನೂ ಏಳ್ ಕಡಕೆಲ್ ಬುದ್ದಂಡ್ ಪೂ ಒರಕ್ ಒರಿಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ನೀನೂ ನ್'ಡ ಮೂಡಿಯೂ ಪಲಂಬ್'ರ ಮೇಲೆ ಬುದ್ದಂಡ್ ಒರೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಪಾದಿರ ನೇರತ್ ನೆಕ್ಕನಚಿ ಕಂಡಿತ್ ಪೂ ಒರಕ್ ನೆಟ್ಟಿತ್ ಪರಜಿ ನೋಟಣೆ ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಚಂಜೋಲೆನ ಕಂಡದಿಲ್ಲೆಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನ್'ಡ ದದ್ಟ್ ಪೊರೆಂಜಿ ನಾಯಿ ಓಡಿ ಪೋಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ನಾನ್ "ಮೂಡೀ! ಮೂಡೀ! ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಚಂಜೋಲೆ ಕಾಂಬದಿಲ್ಲೆ"ಂದ್ ಎಣ್ಣಿಕೊಂಡಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನೀನ್ ನಾಯಿ ಚಂಜೋಲೆ ಕಾಂಬದಿಲ್ಲೇಂದ್ ಎಣ್ಣೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಮೂಡಿ ಬೊತ್ತಕುತ್ತರ ಬೆತ್ತಲೆ ಎದ್ದಿತ್ ಬೊಳಿಚ ಕತ್ತಿಚಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನೀಡ ಬುದ್ದಿಕರತಿ ಮೂಡಿ ಬೆತ್ತಲೆ ಏಳಾಂದಿಂಜ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಬೊಳಿಚ ಎಡ್'ತಂಡ್ ಏಳ್ ಕಡಕೆ ಪರಜಿ ನೋಟಣೆ ಮೂಂದ್ ಬೊಮ್ಮುಟ್ಟೆ ಕ್'ಟ್ಟಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಪಲಂಬೆಲ್ಲ ಬೊಳ್ಳೆ ದುಂಬ್'ನ ಪಿಜ್ಞ ಬೊಮ್ಮುಟ್ಟೆ ಕ್'ಟ್ಟಾಂದಿಂಜ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಬೊಮ್ಮುಟ್ಟೆ ಒಡತಿತ್ ನೋಟಣೆ ಅದ್'ಂಡೊಳ್‌ಲ್ ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಚಂಜೋಲೆ ಕ್'ಟ್ಟಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಬೊಮ್ಮುಟ್ಟೆರೊಳ್‌ಲ್ ಬೊಳ್ಳೆ ಇರೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

(3) ಬೇಪಾಡಿಯಂಡ ಕ್'ಣ್ಣನೂ ಕ್'ೀಪಾಡಿಯಂಡ ಮೂಡಿಯೂ.

ಪಂ॥ ಕೂಹ! ಅಯ್ಯ ನಾಡೆ! ಮುಂದಲೆ ಮುಂದಲೆಕಾರ!

ನಾ॥ ನ್'ಡ ಅಣ್ಣಾಪಡಂದ್ ಪೋಡ್.

ಪಂದೀಕಾರಂಡ ಕಡೆಕಾರ॥ ಬಾಳ್!

ಪಂ॥ ಬೇಪಾಡಿಯಂಡ ಕ್'ಣ್ಣನೂ ಕ್'ೀಪಾಡಿಯಂಡ ಮೂಡಿಯೂ ಒಕ್ಕ ತಕ್ಕ ಅತ್ತ ಮೇಪಕ್ ಪೋಯಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಅಯಂಡಿಬ್ಬಡ ಒರ್'ಮೆಕೊಕ್ಕನೆ ಅತ್ತ ಮೇಪಕ್ ಪೋಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅತ್ತ ಮೇಚಂಡ್ ಪೋನ ಮಕ್ಕ ಒಯಂದ ಮೊಟ್ಟೆಲ್ ನಿಂದ್ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಅತ್ತ ನೋಟಿಯಂಡ್ ಪೋನ ಮಕ್ಕ ಒಯಂದ ಮೊಟ್ಟೆಲ್ ನಿಕ್ಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಕ್'ಣ್ಣ ಬಪ್ಪಂಜಿ ಮೂಡಿರ ತಾರೆ ನಿಂದ್ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಒಯಂದ ಮೊಟ್ಟೆಕ್ ಪೋನ ಪಿಜ್ಞ ಕ್'ಣ್ಣ ಮೂಡಿರ ತಾರೆ ನಿಕ್ಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಕ್'ಣ್ಣ ಬಂದ್ ತಾರೆ ನಿಕ್ಕಣೆ ಮೂಡಿ ಇದೆನ್ನ? ಒದರ ನೋಟುವಕ್ಕೋಂದ್

ಆಕೀರತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಬುದ್ದಿಕರತಿ ಮೂಡಿಕ್ ಕ್‌ಣ್ಣ ತಾರೆ ನಿಕ್ಕಣೆ ಒದರ ನೋಟುವಕ್‌ಂದ್ ಆಗೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ತಾರೆ ನಿಂದ ಕ್‌ಣ್ಣ ಮಾರೋಡೆ ತಬ್ಬಿ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ತಾರೆ ನಿಂದ ಕ್‌ಣ್ಣ ಮಾರೋಡೆ ತಬ್ಬಾಂದಿಂಜ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಕ್‌ಣ್ಣ ಮಾರೋಡೆ ತಬ್ಬಣೆ, ಮೂಡಿ ಇದೆನ್ನ? ಬಣ್ಣ ನೋಟುವಕ್ಕೋಂದ್ ಆಕೀರತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಉದ್ದ ನೋಟ್‌ನ ಕ್‌ಣ್ಣ ಬಣ್ಣ ನೋಟಾಂದಿಂಜ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಮಾರೋಡೆ ತ್‌ಬ್ಬನ ಕ್‌ಣ್ಣ ಮಲಾರ ಇಟ್ಟ್‌ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಮಾರೋಡೆ ತ್‌ಬ್ಬನ ಕ್‌ಣ್ಣ ಮಲಾರ ಇಡಾಂದಿಂಜ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಮೂಡಿ ಇದೆನ್ನ? ಬಾಣತ್ ಮೀನ್ ನೋಟುವಕ್ಕೋಂದ್ ಆಕೀರತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಮಜ್ಜಣ ನೇರತ್ ಬಾಣತ್ ಮೀನ್ ನೋಟೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಮಲಾರ ಇಟ್ಟ ಕ್‌ಣ್ಣ ಚೆನ್ನ ಏರಕೊರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಮಲಾರ ಇಟ್ಟ ಕ್‌ಣ್ಣ ಏರಕೊರೆ ಮಾಡಾಂದಿಂಜ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಮೂಡಿ ಪೋಯಿತ್ ನಾಡ್‌ಲ್ ತಕ್ಕಂಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅರಿವು ಕೊಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಮಾಡತ ಕೆಲಸ ಮಾಡ್‌ನ ಪಿಞ್ಞ ತಕ್ಕಂಗಕ್ಕೆಲ್ಲಕೂ ಅರಿವು ಕೊಡಿಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ನಾಡ್‌ಲ್ ತಕ್ಕಂಗೆಲ್ಲ ಕೂಡಿತ್ ಮೂಂದ್ ದಿನ ಒರತ್ ಞಾಯ ಪರಂದ್ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ನಾಡ್‌ಲ್ ತಕ್ಕಂಗ ಮೂಂದ್ ದಿನ ಒರತ್ ಞಾಯ ಪರೆಯೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ನಾಡ್‌ಲ್ ತಕ್ಕಂಗೆಲ್ಲ ಞಾಯ ಪರಂದಿತ್ ಕ್‌ಣ್ಣಂಡ ಪರ ಮಾಡಿಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಬಲ್ಯದಾನ ಮೂಡಿ ಕ್‌ಣ್ಣಂಡ ಕೂಡ ಕಳಿಚ ಪಿಞ್ಞ ನಾಡ್‌ಲ್ ತಕ್ಕಂಗ ಕ್‌ಣ್ಣಂಡ ಪರ ಮಾಡೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅನ್ನೇರತ್ ಮೂಡಿ ಬೊಟ್ಯತ್ ನಾಡ್‌ಕೂ ಬೇರೊಳಿ ನಾಡ್‌ಕೂ ಏಯಿ ಕೊಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಇಲ್ಲಿಯತ ತಕ್ಕಂಗೆಲ್ಲ ಕೂಡಿತ್ ಕ್‌ಣ್ಣಂಡ ಪರ ಮಾಡ್‌ನ ಪಿಞ್ಞ ಮೂಡಿ ಏಯಿ ಕೊಡ್‌ಕೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಅಲ್ಲಿಯತ ತಕ್ಕಂಗೆಲ್ಲ ಕೂಡುವಂಜಿ ಎಟ್ಟ್ ದಿನ ಒರತ್ ಞಾಯ ಪರಂದ್ ಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಞಾಯ ಕೊಡ್‌ಕಂಡೂಂದಾನ ಪಿಞ್ಞ ಒರತ್ ಞಾಯ ಪರೆಯೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

ಪಂ॥ ಞಾಯ ಪರೆವಂಜಿ ಕ್‌ಣ್ಣನೂ ಮೂಡಿಯೂ ಎಳೆಕೂ ಬೊಳೆಕೂ ಒಂದಾಯಿತಿ ರಂಡೂಂದ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡತ್‌ಲ್ಲೈಯ್ಯ ನಾಡೆ.

ನಾ॥ ಅಲ್ಲಿಯತ ತಕ್ಕಂಗೆಲ್ಲ ಕೂಡುವಂಜಿ ಕ್‌ಣ್ಣನೂ ಮೂಡಿಯೂ ಎಳೆಕೂ ಬೊಳೆಕೂ ಒಂದಾಯಿತಿರಂಡೂಂದ್ ಮಾಡೇಲುಳ್ಳಲ ಪಂದೀಕಾರ.

(4) ಚಂದಪ್ಪಂಡ ಕುಂಗು ಔಷಧ ಮಾಡಿದ್ದು

ಈ ಕುಂಗು ಎಡೆನಾಲ್ಕುನಾಡು ಆರಜಿ ಗ್ರಾಮದವನು. ಕಡಿಯತ್ತುನಾಡಿಗೆ ಬೆಪ್ಪುನಾಡು "ಮರ್‌ದಲೆ" ನಾಡಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ನಾಡುಗಳು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಂಥ ಒಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪೂಳಂಡ ಅಚ್ಚಿ ಎಂಬವನು ಬಿಟ್ಟ ಅಂಬಿನಲ್ಲಿ ಕಡಿಯತ್ತುನಾಡಿನ ಒಬ್ಬನು ಗಾಯಪಟ್ಟು ಅಂಬು ಕೀಳಲಾರದೆ ಇದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿಯತ್ತುನಾಡಿಗೆ ಹಿತವಾಗಿದ್ದ ಎಡೆನಾಲ್ಕು ನಾಡು ಆರಜಿ ಗ್ರಾಮದವನಾದ ಚಂದಪ್ಪಂಡ ಕುಂಗು ಎಂಬವನು ಮಲೆಯಾಳ ದೇಶದಿಂದ ಔಷಧಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಔಷಧ ಮಾಡಿಸುವರು. ಆದರೆ ಈ ಕುಂಗುವಿನ ತಾಯಿಯು ಬೆಪ್ಪುನಾಡು ಕುಂಜಲಗೇರಿ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಬಂದ ನೆಂಟಸ್ಥನದ ಮೇಲೆ ಕಾಯಿಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಔಷಧಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ ಕಾಯಿಲಸ್ಥನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವನು. ಇವನು ಸತ್ತ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಮೇದನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸುವನು.

ಈ ಕಥೆಯು ನಾಟಕದಂತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಸೀನ್‌ವಾರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

1ನೇ ಸೀನ್

ಕಡಿಯತ್ತು ನಾಡಿನವರು–ಕೂಹ! ಅಯ್ಯ ನಾಡೆ! ಕೂಹ! ಮುಂದಲೆ ಮುಂದಲೆಕಾರ.

ಕುಂಗುವಿನ ಕಡೆಯವರು–ದಾರ್ ಕಾಕುವ?

ಕ.ನಾ॥ ಎಂಗಳನ್ನೆಲ.

ಕು.ಕ॥ ಎಲ್ಲಿಂಜಿ ಬಂದವು?

ಕ.ನಾ॥ ನಿನ್ನಾಂದ್ ಬೇಂಗ್ ಬೈಲ್‌ಲ್ ಪೊತ್ತ ಪಡೆಕ್, ಪೂಳಂಡಚ್ಚಿ ಮುಳಿನಕ್ಕಿ ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಮೋಣ್ ಕೊಕ್ಕೆನ, ಬಲಿಚ ಕನಿಚ ಕೊಡ್‌ತದ್ ಎಂಗಡ ಕುಞ್ಞಿರ ಪೊಕ್ಕ್‌ಕ್ ಕ್‌ದೋರ ಮುಟ್ಟ್‌ಕ್ ಮೇಕೋರ, ಆಂಡಾಂಡ್ ಪೋನಾಂಗ್, ಚಂದಪ್ಪಂಡ ಕುಂಗು ಬೈಶ್ಯನ ತೇಡಿಬಂದವು.

ಕು.ಕ॥ ಓ! ಹೊ! ಕುಂಗು ಬೈಶ್ಯ ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ.

ಕ.ನಾ॥ ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕಲುಂಡೇಂಗಿ ಆಳಯಚಿತ್ ಕಾಕ್‌ಚಿರಂಡು, ದೂರ ಬಟ್ಟೆ ಪೋಯಿತುಂಡೇಂಗಿ ಓಲೆ ಬುಟ್ಟ್ ಕಾಕ್‌ಚಿರಂಡು, ಎಂತೂ ಕಡ್‌ಂಜನೆ ಬರಂಡು, ಎಂಗ ಪೋಪ.

ಕು.ಕ॥ ಆಕು.

2ನೇ ಸೀನ್

ಕುಂ॥ ಕೂಹ! ಅಯ್ಯನಾಡೆ! ಕೂಹ! ಮುಂದಲೆ ಮುಂದಲೆಕಾರ.

ನಾ॥ ದಾರ್ ಕಾಕುವ?

ಕುಂ॥ ಎಂಗಳನ್ನೆಲ.

ನಾ॥ ಎಲ್ಲಿಂಜಿ ಬಂದವು?

ಕುಂ॥ ನಿನ್ನಾಂದ್ ಬೇಂಗ್ ಬೈಲ್‌ಲ್ ಪೊತ್ತ ಪಡೆಕ್, ಪೂಳಂಡಚ್ಚಿ ಮುಳಿನಕ್ಕಿ ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಮೋಣ್ ಕೊಕ್ಕೆನ, ಬಲಿಚ ಕನಿಚ ಕೊಡ್‌ತದ್, ನಿಂಗಡ ಕುಞ್ಞಿರ ಪೊಕ್ಕ್‌ಕ್ ಕ್‌ದೋರ ಮುಟ್ಟ್‌ಕ್ ಮೇಕೋರ, ಆಂಡಾಂಡ್ ಪೋನಾಂಗ್, ಬೈಶ್ಯ ಕೆಯ್ಯುವಕ್ ಬಂದವು.

ನಾ॥ ಓ! ಹೋ! ನಿಂಗಳನ್ನೆಯ ಚಂದಪ್ಪಂಡ ಕುಂಗು.

ಕುಂ॥ ಅಕ್ಕು.

(ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಎರಡು ಕೋಲುಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿಕೊಂಡು ನಾಡಿನ ಕಡೆಯವರು ಪಂಗ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.)

ಕುಂ॥ (ಕೋಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು) ಇದೆಯಾ ಆಂಡಾಂಡ್ ಉಂಡೂಂಡ್ ಪೋಯ ಮೋಣ್ ಕೊಕ್ಕೆ.

ನಾ॥ ಇದೇ ಆಂಡಾಂಡ್ ಪೋನ ಮೋಣ್ ಕೊಕ್ಕೆ.

ಕುಂ॥ ಇದ್‌ನ ಪೊರಿಚಿಟ್ಟ್ ಕುಟ್ಟಿನ ಮರಿಪಿಚಿಟ್ಟ್ ಕೊಡ್‌ಕ! ದಾವನೆ ನಿಶ್ಚೈಚೋಳೇ ಬೋಂಡು.

ನಾ॥ ಕುಟ್ಟಿನ ಮರಿಪಿಕಾಂಡ್ ಇದ್‌ನ ಪೊರಿಚಿಟ್ಟ್ ಕೊಡ್‌ತಾಲ್ ದಾವನೆ ಕೊಡ್‌ಕ.

ಕುಂ॥ ಸಿಗ್ ಲಿಸ್ ಚೆಯ್‌ನ ಪಣಿ ನಮಳದ್; ದಾವನೆ ನಿಶ್ಚೈಚೋಳೇ ಬೋಂಡು.

ನಾ॥ ಇದೆಂದ್‌ಡೋ? ಬೇಲೆಕ್ ಮಿನ್ನೆಯೋ ಕೂಲಿ!

ಕುಂ॥ ದಾವನೆ ನಿಶ್ಚೈಚೋಳು; ಕೊಡ್‌ಕ್‌ನದ್ ಪಿನ್ನೆ ಕೊಡ್‌ಕ.

ನಾ॥ ಎಂದಾ ಬೋಂಡಿಯದ್?

ಕುಂ॥ ಅಪ್ಪೋಪ್ಪಳೇ ಬಾರ್‌ಕಾನ್ ಓರ್ ಚಟ್ಟಿ.

ನಾ॥ ಅಪ್ಪೋಳು, ಇಪ್ಪೋಳು, ಎಪ್ಪೋಳು ಬಾರ್‌ಕಾನ್ ಒರ್ ಚಟ್ಟಿ ತರ.

ಕುಂ॥ (ತನ್ನ ಜೊತೆಯವನೊಬ್ಬನಿಗೆ) ಬಾಡೊ, ಎಳ್ತಚ್ಚ, ಎಳಿದಿಯೊ, ಅಪ್ಪೊಪ್ಪಳೇ ಬಾರ್‌ಕಾನ್ ಓರ್ ಚಟ್ಟಿ ತರ್‌ನೋಲು ಈ ಪಿರಾಂದ್ ಮಾರ್, ಕುಹಿ! (ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗುವನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಸದವನಂತೆ ಎಳ್ತಚ್ಚನು ನಟಿಸುವನು. ಆಗ ಕುಂಗುವು ಪುನಹ ಅದನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೇಳುವನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿದವನಂತೆ ಬರಿಯುವನು.)

ಎಳ್ತಚ್ಚ॥ ಅಪ್ಪೊ-ಪ್ಪೊ-ಪ್ಪಳೆ ಬಾ-ಬಾ-ಬಾರ್‌ಕಾನ್ ಒ-ಒ-ಒರ್ ಚ-ಚ-ಚಟ್ಟಿ, ತ ತ-ತರ್ನೋಲು ಈ ಪಿ-ಪಿ-ಪಿರಾಂದ್ ಮಾರ್ ಕ್ರ್, ಕ್ರ್, ಕ್ರ್, ಕ್ರ್.

ಕುಂ॥ ಕುತ್ತಿ ನಡಕಾನ್ ಒರ್ ಚೂರಲ್‌ಟ್ಟಿ ತರಣೊ.

ನಾ॥ ಕುತ್ತಿ ನಡಕಾನ್ ಓರ್ ತೂವಲ್‌ಟ್ಟಿ ಕೊಡ್‌ಕ.

ಕುಂ॥ (ಎಳ್ತಚ್ಚನಿಗೆ) ಕುತ್ತಿ ನಡಕಾನ್ ಓರ್ ಚೂರಲ್‌ಟ್ಟಿ ತರ್‌ನೋಲು ಈ ಪಿರಾಂದ್ ಮಾರ್, ಕುಹಿ!

ಎಳ್ತಚ್ಚ॥ ಕು-ಕು-ಕುತ್ತಿ ನಡಕಾನ್ ಒ-ಒ-ಒರ್ ಚೂರಲ್‌ಟ್ಟ್ ತ-ತ-ತರ್‌ನೋಲು ಈ ಪಿ ಪಿ-ಪಿರಾಂದ್ ಮಾರ್ ಕ್ರ್, ಕ್ರ್, ಕ್ರ್, ಕ್ರ್.

ಕುಂ॥ ಪಟ್ಟ್ ಪೊಲಿಇೋರ್ ಪಲಿಸ ಕೊಡ್‌ಕಣೊ.

ನಾ॥ ಮಟ್ಟ್ ಪೊಲಿಇೋರ್ ಪಲಿಸ ಕೊಡ್‌ಕ.

ಕು॥(ಎಳ್ತಚ್ಚನಿಗೆ) ಪಟ್ಟ್ ಪೊಲಿಇೋರ್ ಪಲಿಸ ತರ್‌ನೋಲು ಈ ಪಿರಾಂದ್ ಮಾರ್ ಕುಹಿ!

ಎಳ್ತಚ್ಚ॥ ಪ-ಪ-ಪಟ್ಟ್ ಪೊಲಿಇೋರ್ ಪ-ಪ-ಪಲಿಸ ತರ್‌ನೋಲು ಈ ಪಿ-ಪಿ-ಪಿರಾಂದ್ ಮಾರ್ ಕ್ರ್, ಕ್ರ್, ಕ್ರ್, ಕ್ರ್.

ಕುಂ॥ ಕೀಚಿಯುಂ ಪೀಚೆಯುಂ ಕೂಡಾಂಡ್ ಆಯಿರ ಪಣತ್‌ಂಡ ಒರ್ ಕೀಕಟ್ಟ್ ತರಣೊ.

ನಾ॥ ಕೀಚಿಯುಂ ಪೀಚೆಯುಂ ಕೂಡಿಟ್ ಆಯಿರ ಮಣತ್‌ಂಡ ಓರ್ ಕೀಕಟ್ಟ್ ಕೊಡ್‌ಕ.

ಕುಂ॥ (ಎಳ್ತಚ್ಚನಿಗೆ)ಕೀಚಿಯುಂ ಪೀಚೆಯುಂ ಕೂಡಾಂಡ್ ಆಯಿರ ಪಣತ್‌ಂಡ ಓರ್ ಕೀಕಟ್ಟ್ ತರ್‌ನೋಲು ಈ ಪಿರಾಂದ್ ಮಾರ್ ಕುಹಿ!

ಎಳ್ತಚ್ಚ॥ ಕಿ–ಕಿ–ಕೀಚಿಯುಂ ಪಿ–ಪಿ–ಪೀಚೆಯುಂ ಕು–ಕು–ಕೂಡಾಂಡ್, ಅ–ಅ–ಆಯಿರ ಪ–ಪ–ಪಣತ್‌ಂಡ ಒ–ಒ–ಓರ್ ಕಿ–ಕಿ–ಕೀಕಟ್ಟ್ ತ–ತ–ತರ್‌ನೋಲು ಈ ಪಿ–ಪಿ ಪಿರಾಂದ್ ಮಾರ್ ಕ್ರ್–ಕ್ರ್–ಕ್ರ್–ಕ್ರ್.

ಕುಂ॥ ಇನಿ ಚೊರ್‌ಂಬ ಮರ್‌ನ್‌ಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೋಣ್ಣೊ.

ನಾ॥ ಎಂದಾ ಬೋಂಡಿಯದ್?

ಕುಂ॥ (1) ಅಟ್ಟೆ ಕೊಟ್ಟ ಎಟ್ಟ್ ಪಲಂ (2) ಆಕಾಶ್‌ತ್‌ಂಡ ಬೇರ್ (3) ಅಮ್ಮಿರ ತಿರ್ (4) ಮೂರಿ ಮೂಕರೆ ಮುನ್ನಾಯಿ (5) ತಲೆ ಚೊರಿಂಜ ಪೊಡಿ ನಾನಾಯಿ (6) ಮಾದಿರ ತಲೆ ಮಾದುಳ್ಳಿ ನಾರಂಜಿ (7) ನೀಲಿರ ತಲೆ ನೆಲಫನೆ ಕೇಂಜ್ (8) ಆಚೆರ ತಲೆ ಅರೆಫಲ ಚುಕ್ಕ್ (9) ಪಾಟಿರ ತಲೆ ಪಾಚುಟಿ ತೋಲ್ (10) ಚೀರ್‌ದೆರ ತಲೆ ಚಿರುದಾಳಿ ಬೇರ್. ಇದೆಲ್ಲ ಬೋಣ್ಣೋ.

ನಾ॥ ಇದ ! ಎಡ್‌ತೋ!

ಕುಂ॥ ಇದೆಲ್ಲಂಗೂಟಿ ಅರೆಕ. ಇದೆಲ್ಲಂಗೂಟಿ ಅರೆಚಿಟ್ ಚೆಕ್ಕಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾವುಲೆ ಕೂಡಿ ಚೇಲ್ತ್‌ಟ್ ನಾಡಿಲೆ ಕೂಡಿ ಒಲಿಪಿಚಿಟ್ಟ್ ಕಳಿಯಣ್ಣೊ. ಇದ್‌ನ ಒರ್ಕ ಮಣಪ್‌ಚಿಟ್ಟ್ ನೋಕೇ ಬೋಣ್ಣೊ (ಎಂದು ಮೂಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಡುವನು). ಇನಿಯೋರ್ ಮರ್‌ನ್ ಇಟ್ಟ್ ಅಂಬ್ ಪೊರಿಕ.

ಕಳ್ಳಿಯುಂ ಕಳ್ಳಿ ಪಾಲು,
ಚುಳ್ಳಿಯುಂ ಚುಳ್ಳಿ ಬೇರು,
ತೊಳ್ಳೆಲ್ ಮಣಲುಂಗೂಟಿ,
ಕಣ್ಣ್‌ಲನ್ನೆ ದಾರೆ ಚೈದಾಲ್
ಕಣ್ಣಂಜ್ ಕುಂಡ ಪಾಯು,
ಮಣ್ಣ್‌ಟ್ ಪೊಂದಿಕ.

ಅಮ್ಮ ಬನ್ನ್ ಅಡ್‌ಪ್ ಕಲ್ಲ್‌ಂಗೂಟು ಸ್ವಾಮಿ ಗುರುವಿನಾಣೆ (ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಂದು ಅಂಬನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಿಡುವನು.)

ಇನಿಯೋರ್ ಬೆಲಿ ಎಡ್‌ಕ.

(ಹುಡುಗನ ಹುಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು)
ಕುಞಳೇರಿ ಕುನ್ನೋಳ ಎಗರ ಬೆಕ್ಕಟ್.
ಬಾವಲಿ ಚೆರೆಯೋಳ ಬಟ್ಟ ಬೆಕ್ಕಟ್.
ಬೆಂದು ಚಂಜಾದಿ ಕಾಣಾದೆ ಪೋಟ್.
ಕಟ್ಟ್‌ನ್ನ್ ತಾಯಲ್ ಕೀಯಾದೆ ಪೋಟ್.
ಕಾಚಿಯ ಕಞ್ಞಿ ಕುಡಿಕಾದೆ ಪೋಟ್.
ಮುಚ್ಚಿಯ ಮೂಡ್ ನೀಕಾದೆ ಪೋಟ್.
ಪೊರ್‌ತಾಲ್ ಗುಣ ಬರಟ್. ಶೂ!
(ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಬನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಿಡುವನು.)
ಅಂಬ್ ಪೊರಿಚಿಟ್ಟ್ ಕೊಡುತು; ಇನ್ನಿ ದಾವನೆ, ಕೊಡ್‌ಕೇ ಬೋಂಡು.

ನಾ॥ ದಾವನೆ ನಿಶ್ಚೈಚದ್ ಪರಞೋಳೇ ಬೋಂಡು.

ಕುಂ॥ ಎಳ್ತಚ್ಚ, ಎಳ್‌ದಿಯದೆಲ್ಲ ಬಾಯಿಕ್‌ಡೊ.

ಎಳ್ತಚ್ಚ॥ (ಬರದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಓದುವನು) ನಾಡವರು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕೊಡುವರು.

ಕುಂ॥ ಇನಿ ನಮಳ್ ಪೂವ, ಕೆಟ್ಟ್ ಎವಡೆ ಬೆಚ್ಚುಡೋ?

ಕುಂ ಕಡೆಯವರು॥ ತೂರಿಯವಡೆ.

ಕುಂ॥ ತೂರಿಯೆವಡೆಡೋ?

ಕುಂ.ಕ॥ ಕೆಟ್ಟ್ ಬೆಚ್ಚವಡೆ.

ಕುಂ॥ ಹೇ!!

ಕುಂ.ಕ॥ ಕ್‌ಟ್ಟಿ, ಕ್‌ಟ್ಟಿ, ಕ್‌ಟ್ಟಿ,

ಕುಂ॥ ಇನಿ ನಮಳ್ ಪೂವ.

ಇವನ ಕಡೆಯವರು ಇವನನ್ನು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು.

ಕುಂ.ಕ॥ ಏ ಉಂ, ಏ ಉಂ, ಎ ಉಂ, ಉಂ, ಉಂ.

ಕುಂ.॥ ಎವುಡೆಕೆತ್ತಿರೊ?

ಕುಂ.ಕ॥ ಕಡಂಜಲೆಕೆತ್ತಿ. ಏ ಉಂ, ಏ ಉಂ, ಏ ಉಂ, ಉಂ, ಉಂ.

ಕುಂ.॥ ಎವುಡೆಕೆತ್ತಿರೊ?

ಕುಂ.ಕ॥ ಪೋಟಲೆತ್ತಿ. ಏ ಉಂ, ಏ ಉಂ, ಎ ಉಂ, ಉಂ, ಉಂ.

ಕುಂ.॥ ಎವುಡೆಕೆತ್ತಿರೊ?

ಕುಂ.ಕ॥ ಪೆರ್‌ಂಬಾಡಿಲೆತ್ತಿ.

ಕುಂ.॥ ಚೊರ್‌ಂಬ ಬ್ಯೆಯ್ಯೋಟ್.

ಕುಂ.ಕ॥ ಏ ಉಂ, ಏ ಉಂ, ಉಂ, ಉಂ.

ಕುಂ.॥ ಎವುಡೆಕೆತ್ತಿರೊ?

ಕುಂ.ಕ॥ ಆರಜಿಲೆತ್ತಿ.

ಕುಂ.॥ ಕೀಚೋಳೇ ಬೋಂಡು.

3ನೇ ಸೀನ್

ಹುಡುಗನು ಸತ್ತು ಹೋಗುವನು. ಅವನ ಸಾವು ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಮೇದನು ತಿಳಿಸುವನು.

ಮೇದ॥ ಓ! ಅಬ್ಬೇ! ಓ! ಪೂವಕಬ್ಬೇ!

ಕೊಡಗರು॥ ದಾರ್ ಕಾಕುವ?

ಮೇ॥ ಎಂಗಳೊ.

ಕೊ॥ ಎಲ್ಲಿಂಜಿ ಬಂದವು?

ಮೇ॥ ನಿನ್ನಾಂದ್ ಬೇಂಗ್ ಬ್ಯೆಲ್‌ಲ್ ಪೊತ್ತ ಪಡೆಕ್, ಪೂಳಂಡಚ್ಚಿ, ಪುಳಿನಕ್ಕಿ, ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಮೋಣ್ ಕೊಕ್ಕಿನ ಬಲಿಚಿ ಕನಿಚಿ ಕೊಡ್‌ತದ್, ಎಂಗಡ ಕುಞ್ಞಿನ ಪೊಕ್ಕ್‌ಕ್ ಕ್‌ದೋರ, ಮುಟ್ಟ್‌ಕ್ ಮೇಕೋರ ಆಂಡಾಂಡ್ ಪೋನಾಂಗ್, ಚಂಬಪ್ಪಂಡ ಕುಂಗು ಬ್ಯೆಶ್ಯ ಕೆಜ್ಜಲ್ಲಿ, ನೊಂದ್ ಪೋನಾಂಗ್ ಮನಿಯ ಎಣ್ಣಿ ಬಂದವುವೊ.

ಕೊ॥ ಓ! ಹೊ! ನಿಂಗ ಮೇದರಾ?

ಮೇ॥ ಅಕ್ಕು ದಮ್ಮೈಯ್ಯ ಎಂಗ ಮೇದಡ ಬೊಳ್ಳೊ.

ಕೊ॥ ಎ! ನಿಂಗ ಮೇದಡ ಬೊಳ್ಳರಾ, ಬೊಳ್ಳಡ ಮೇದರಾ?

ಮೇ॥ ಏದಾಚೆಂಗಿಯೂ ಆಕು ದಮ್ಮೈಯ್ಯ.

ಕೊ॥ ನಿಂಗ ಬೊಳ್ಳಡ ಮೇದ ಗೊತ್ತಾಚ?

ಮೇ॥ ಗೊತ್ತಾಚಿ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ.

ಕೊ॥ ನಿಂಗಳ ಎಲ್ಲಿಕೆಲ್ಲ ಎಣ್ಣುವಕೆಣ್ಣ್‌ಚಿ?

ಮೇ॥ ಎಂಗಳ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ ಮೋಣ್‌ಕಂಡಲ್ಲಿಕ್, ಮುಕ್ಕಾಟಿರಲ್ಲಿಕ್, ಕೈಬಿಲಿರಲ್ಲಿಕ್, ಇಬ್ಬ್‌ಲಿರಲ್ಲಿಕ್, ನಾಲ್‌ನಾಡ್ ನಾಯಿಡ ಉರೋಳ, ನಿಂಗಳ ಕೂಟಿಯಂಡ್ ಎಣ್ಣಿತ್ ಬಪ್ಪಕೆಣ್ಣಿಚೊ.

ಕೊ॥ ಎಂಗಳ ಕೂಡಿತ್ ಎಣ್ಣ್‌ವಕ್ ಎಣ್ಣದಾ? ಎಂಗಳ ಕೂಟಿಯಂಡ್ ಎಣ್ಣ್‌ವಕ್ ಎಣ್ಣದಾ? ಮೇದಂಗ್ ಇಚ್ಚಕ್ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಡಿ!

ಇನ್ನೊಬ್ಬ॥ ಇದ ಮೇದ ಕೊಚ್ಚಿ.

(ಮೇದನು ಕೊಚ್ಚಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗದೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.)

ಕೊ॥ ಈ ಮೇದನ್ ಎನ್ನತಾಂಗ್ ಅಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಒತ್ತಿ ಕಳಿಪ?

ಮೇ॥ ಎನ್ನತಾಂಗ್‌ಂದ್ ಎಣ್ಣಡ್ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ. ನಿನ್ನಾಂದ್ ಇರ್‌ಲ್ ನಾನೂ ಏಡ ಮೇದಿಯೂ ಬುದ್ದಂಡ್ ಒರಿಯಂಡಿಪ್ಪಕ ಎಂಗಡ ಆದ ಬಪ್ಪಂಜಿ "ದಾರ್‌ಡ ಅದ್? ಗಾಂಜಾರಿ ಮೇದ! ದಳ್ಳು ಮೇದ!"ಂದ್ ಕಾಕ್‌ಚಿ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ. ನಾನ್ ಪೊರಮೆ ಪೋಪಂಜಿ ಎನ್ನತಾಂಗ್‌ಂದ್ ಕೇಕಣೆ– ಇನ್ನನಿನ್ನನೆ– ಪಿಞ್ಞ– ಮನಿಯ ಎಣ್ಣಿತ್ ಬರಂಡೂಂದ್ ಎಣ್ಣ್‌ಚಿ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ–ನಾನ್ ಅನ್ನನೆ ಕೆಟ್ಟಿ ಚುತ್ತಿ ಪೊರಡಣೆ, ಏಡ ಪೊಳ್ಳಚಿ "ನಾನೂ ಬಪ್ಪಿ – ನಾನೂ ಬಪ್ಪೀ"ಂದ್ ಬಯ್ಯ ಬಾತ್ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ, ಬಪ್ಪೇಂಗಿ ಬರಡ್‌ಂದ್ ಕಾಕಿಯಂಡ್ ಬಂದ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ – ಪಾದಿ ಬಟ್ಟೆಕೆತ್ವಕ್ಕ ಓರ್ ಕಡಪೆ ಇಂಜತ್ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ. ನಾನ್ ದಪ್ಪ್ ತೆಕ್ಕಿತ್ ಕಡಪೆ ಜಾಟಿತ್ ಕುಂಬೆ ಪಾರ್‌ನ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ. ಏಡಪೊಳ್ಳಚಿ ಕಡಪೆ ಪಾರಿತ್ ಕುಂಬೆ ಜಾಟಣೆ "ಬುಳುಂ"ಂದ್ ಸದ್ದ್ ಆಚಿ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ.

ಕೊ॥ ಓ! ಹೊ! ಅದ್ ಕೊಚ್ಚಿಯೊ ಎನ್ನೋ?

ಮೇ॥ ಕೊಚ್ಚಿ ಒಂದೂ ಇಂಜಿಲೆ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ. ಪಳ್ಳಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್ ಅಲ್ಲಿಕೇ ಎತ್ತಿಯ. ಕುಂಬೆಲ್ ನೀರ್– ಮೇಂಗಾಲ್ ಕಾಂಗು! ಮೂಳೆ ಕಾಲ್ ಮುಳು.

ಕೊ॥ ಕುಂಬೆಲ್ ನೀರ್– ಮೇಂಗಾಲ್ ಕಾಂಗು! ಮೂಳೆ ಕಾಲ್ ಮುಳು! ಎನ್ನೇಂಗಾಡ್. ಪಿಞ್ಞ ಎನ್ನತ ಮೇದ ಅದ್?

ಮೇ॥ ಅದ್, ದಮ್ಮೈಯ್ಯ "ಬುಳುಂ" "ಬುಳುಂ" "ಬುಳುಂ"ದ್ ನೇರುವುದೂ, ತಾರುವುದೂ, ನೇರುವುದೂ, ತಾರುವುದೂ.

ಕೊ॥ ಅಲ್ಲ ಮೇದ, ಅದ್ ತೆಂಗೆಯೊ ಎನ್ನೋ?

ಮೇ॥ ಅಲ್ಲ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ ನಿಂಗಳನ್ನೆಕ್ಕೆಲ್ಲಾ, ಕಣ್ಣ್, ಮೂಕ್, ಬಾಯಿ ಎಲ್ಲ ಉಂಡ್ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ.

ಕೊ॥ ಕಣ್ಣ್, ಮೂಕ್, ಬಾಯಿ ಎಲ್ಲಾ ಎಂಗಡನ್ನಕೆ! ನೀಡನ್ನಕೆ ಒಂದೂ ಇಲ್ಲೆಯಾ?

ಮೇ॥ ಇಲ್ಲೆ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ. ಏಡ ಕಣ್ಣ್, ಮೂಕ್, ಬಾಯಿ ನಾನ್ ಕಂಡಿತಿಲ್ಲೆ.

ಕೊ॥ ಎನ್ನೇಂಗಿ ಆಡ್! ನೀಡ ಮೇದಿಕ್ ಎಚ್ಚಕ್ ತಿಂಗ ಆಯಿತಿಂಜತ್?

ಮೇ॥ (ಮೇದಿಗೆ) ನೀಕ್ ಎಚ್ಚಕ್ ತಿಂಗಾಯಿತ್ ಇಂಜತ್ ಮೇದಿ?

ಮೇ॥ ನಾಲಂಜಿ ತಿಂಗಾಯಿತಿಕ್ಕು. ಕ್‌ಆಂಡ್ ಪುತ್ತರಿಕ್ ಕುಳಿಚದ್.

ಕೊ॥ ಪುತ್ತರಿ ಪುತ್ತರಿಕೇ ಕುಳಿಪದ್‌ಂದ್ ಕಾಂಬ!

(ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಉಂಜೆ! ಉಂಜೆ! ಉಂಜೆ! ಎಂದು ಒಂದು ಮಗುವು ಅಳುವುದು)

ನೇರೆ! ಕುಞ್ಞಿಯೆ; ಆಂಗ್ ಎನ್ನಾಂಡಿಯಡ?

ಮೇ॥ ಅಲ್ಲ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ, ನಿಂಗಡ ಮೇದಿಯ ಪೆತ್ತಕ ಎನ್ನತ ಕೊಡ್‌ಪ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ?

ಕೊ॥ ಮೇದಂಡ ತಕ್ಕ್ ನೋಟ್! ಎಂಗಡ ಮೇದಿಯ! ನಿಂಗಡ ಅಬ್ಬೆಯ? ಅಲ್ಲಡಾ ಮೇದ.

ಮೇ॥ ಅಲ್ಲ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ ಎಂಗಡ ಮೇದಿಯ ನಿಂಗಡ ಅಬ್ಬೆಯೊ.

ಕೊ॥ ಮೇದಂಡ ಕೊಡಿ ನಾವು ಅರತ್‌ರ್‌ತೇಂಗಿ ಆಕು. ಪೆತ್ತಕ ಎನ್ನತದ್ ಕೊಡ್‌ಪ? ಪಾರಂಡಟ್ಟೆಯು ಪರಂಗಿ ಮಳು, ಚಪ್ಪಯಂಡಟ್ಟೆಯೂ ಚತ್ತೆ ಮಳು ನಲ್ಲೋಣೆ ಅರಪಂಜಿ ಉದ್ದಿರ್‌ತೆಂಗಿ ಬೆರಿಯ ಈತ್ ಏವಲು.

ಮೇ॥ ಒಮ್ಮ ಉದ್ದಿರುವಿರಾ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ? ಪಿಞ್ಞ ಎನ್ನತೆಣ್ಣಡ್ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ. ನಿಂಗಡ ಮಂಡೆಡ ಬಣ್ಣಾಯತ್ ಮೂಂದ್ ಕಣ್ಣಾಯಿತ್ ಇಪ್ಪಲೊ. ಅದ್ ಆಂಡುಲೊ? ಅದ್ ಎಂತ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ?

ಕೊ॥ ಅದ್ ಕಾಕೆ ಕೊತ್ತ್‌ನ ಚಕ್ಕೊತ್ತ ಪುಳಿಯೋ ಎನ್ನೋ.

ಮೇ॥ ಅಲ್ಲ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ. ಅದ್‌ನ ಕುಲ್‌ಕ್‌ಚೇಂಗಿ "ಬುಳುಂ" "ಬುಳುಂ"ಂದ್ ಎಣ್ಣವಲೊ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ.

ಕೊ॥ ತೆಂಗೆ ಎನ್ನೋ?

ಮೇ॥ ಅದೇ ಹೆಂಗೆ. ಅದ್ ಒರ್ ನೂರ್ ಬೋಂಡಿಂಜತೊ.

ಕೊ॥ ಉಯಿ! ಒರ್ ನೂರ್! ಇದ! ಒರ್ ಒಡೆ.

ಮೇ॥ ಪಿಞ್ಞ ಎನ್ನತೊ ಚಿಲ್ಲ್ ಅನ್ನಕೆ ಕರತಿತ್ತಿಪ್ಪಲೊ, ಅದೆನ್ನತ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ?

ಕೊ॥ ಅದ್ ಕೂಳಿ ಮಂಜತ್‌ರ ಕುರು.

ಮೇ॥ ಅಲ್ಲ, ಅದ್ ಪೂಣ್‌ಚ್ಚ ಬೊಳ್ಳಂಡ ಮೂಡ್‌ಲ್ ಉಳ್ಳನ್ನಕೆ ಕುಂಡ್ ಕುಂಡಾಯಿತಿಪ್ಪಲೋ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ.

ಕೊ॥ ಅದ್ ಎನ್ನತ ನಲ್ಲ ಮಳುವೋ ಎನ್ನೋ?

ಮೇ॥ ಅದೆ, ಅದ್ ಒರ್ ಅಂಜಿ ಕಂಡಿ ಬೋಂಡು ದಮ್ಮೈಯ್ಯ.

ಕೊ॥ ಅಂಜಿ ಕಂಡಿ! ಇದ! ಒರ್ ನಾಲ್ ಕುರು.

ಮೇ॥ ಪಿಞ್ಞ ಎನ್ನತ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ, ನಿಂಗಡ ಕಣ್ಣ್‌ಲ್ ಮೊಳಿ ಬಂದನ್ನಕೆ ಮೊಳಿ ಬಪ್ಪಲ, ಅದೆಂತ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ?

ಕೊ॥ ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿಯೊ ಎನ್ನೋ?

ಮೇ॥ ಅಮ್ಮಪ್ಪ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ, ಅದ್ ಚೋಂದಿತಿಪ್ಪಲೋ?

ಕೊ॥ ಈರುಳ್ಳಿ ಕಂಡೆಯೋ ಎನ್ನೋ.

ಮೇ॥ ಹಕ್ಕು, ಹಕ್ಕು, ಉಳ್ಳಿ ಕಂಡೆ. ಅದ್ ಒರ್ ಅರೆ ಬಟ್ಟಿ ಬೋಂಡು ದಮ್ಮೈಯ್ಯ.

ಕೊ॥ ಅಚ್ಚಕ್ ಮದಿಯಡಾ?

ಮೇ॥ ಪಿಞ್ಞಲೂ ಚೆನ್ನ ಕ್‌ಟ್ಟ್‌ಚೇಂಗಿ ಆಕು ದಮ್ಮೈಯ್ಯ.

ಕೊ॥ ಇದ! ಒರ್ ನಾಲ್ ಕಂಡೆ.

ಮೇ॥ ಅದೆನ್ನತೊ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ, ಮುರಿಚಕ ಕೈ ಬೆರ ಕೆತ್ತ್‌ನನ್ನಕೆ ಕಾಂಬಲೊ.

ಕೊ॥ ಇಂಜಿಯೋ ಎನ್ನೋ?

ಮೇ॥ ಆಯಿತಿಕ್ಕು ದಮ್ಮೈಯ್ಯ, ಮಂಜ ಪುಡಿಚಿತಿಪ್ಪಲೋ?

ಕೊ॥ ಮಂಜ.

ಮೇ॥ ಆದ್ ಒರ್ ಐಂಬದ್ ಸೇರ್ ಬೋಂಡು ದಮ್ಮೈಯ್ಯ.

ಕೊ॥ ಇದ, ನಾಲ್ ಕೊತ್ತ್.

ಮೇ॥ ಇಞ್ಞ್ ನಾನ್ ಪೋಪಿ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ.
ಕೊ॥ ಬೆರಿಯ ಪೋ, ನಾಯಿ ಇಕ್ಕು.
(ನಾಯಿ) ಬೊವು ! ಬೊವು ! ಬೊವು !!!
ಮೇ॥ ನಾಯಿನ ಪುಡಿಚಿತ್ ಮೇದಿರ ಪೊಡೆಯತ್‌ರ ಒಳ್‌ಕ್ ಕೂಟಿರುವೊ.

4ನೇ ಸೀನ್

ಇನ್ನು ಆರಜಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಂಗುವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿಸುವರು.

ಕ. ನಾ॥ ನಿನ್ನಾಂದ್ ಬೇಂಗ್ ಬೈಲ್‌ಲ್ ಪೊತ್ತ ಪಡೆಕ್, ಪೂಳಂಡಚ್ಚಿ ಪುಳಿನಕ್ಕಿ ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಮೋಣ್ ಕೊಕ್ಕೆನ, ಬಲಿಚಿ ಕನಿಚಿ ಕೊಡ್‌ತದ್, ಎಂಗಡ ಕುಞ್ಞೆರ ಪೊಕ್ಕ್‌ಕ್ ಕ್‌ದೋರ ಮುಟ್ಟ್‌ಕ್ ಮೇಕೋರ ಆಂಡಾಂಡ್ ಪೋನಾಂಗ್ ಚಂದಪಂಡ ಕುಂಗು ಬೈಶ್ಯ ಕೆಜ್ಜಲ್ಲಿ ಕೂಳಿಯೂ ಕುನ್ನನೂ ಕೂಟಿತ್ ನೊಂದ್ ಪೋನಾಂಗ್, ಇರ್‌ಂಬ್‌ಡ ಪಾಲ ಚೆಂಬ್‌ಡ ಕೈಬಳ್ಳಿಯಾಯಿತ್ ಆರಜಿಕ್ ಪೋಪಾಂಗ್ ದಂಡಿಲ್ಲೆಲ?
ಇರ್‌ಂಬ್‌ಡ ಪಾಲ ಚೆಂಬ್‌ಡ ಕೈಬಳ್ಳಿಯಾಯಿತ್ ಆರಜಿಕ್ ಪೋಪಾಂಗ್ ದಂಡಿಲ್ಲೆಲ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ॥ ದಂಡಿಲ್ಲೆ.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಕೆಲವರು ಹೊಲೆಯರ ಹಾಗೆ ಅಂಗ ಮುರಿಯುವರು. ಓೀಗೆ ಹಾಡುವರು ಮತ್ತು ಕುಣಿಯುವರು.

ಕಳ್ಳ ಪಣ ತಂದ ಬೊಳ್ಳನು ಚತ್ತ–ಹುರ್ ಬೊಗಿಯೋ, ಹುರ್,
ಪೊಳ್ಳೆ ನೆಲ್ಲ್ ತಂದ ಅಬ್ಬೆಯು ಚತ್ತ–ಹುರ್ ಬೊಗಿಯೋ, ಹುರ್.
ಕಾಡ್‌ಲ್ ಪಾಬಳ್ಳಿ ಕೈನೆಜ್ಜ ಪೋಲೆ–ಹುರ್ ಬೋಗಿಯೋ ಹುರ್
ಎಂಗ ಕೈ ನೆಜ್ಜಿತಾಡುವ ಬಾಲ–ಹುರ್ ಬೊಗಿಯೋ, ಹುರ್

ಕುಂಗುವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿಸುವುದು. (ಇಟ್ಟಿ ಕುತ್ತುವ)
ಮೊದಲು ಕಡಿಯತ್ತು ನಾಡಿನವರು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡುವರು. ಆ ಮೇಲೆ ಕುಂಗುವು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡುವನು. ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ "ಇಹ್‌ಂ ಏ" ಎಂದು ಹೇಳುವರು.

ಕ. ನಾ॥ ನಿನ್ನಾಂದ್ ಬೇಂಗ್ ಬೈಲ್‌ಲ್ ಪೊತ್ತ ಪಡೆಕ್, ಇಹ್‌ಂ ಏ
ಪೂಳಂಡಚ್ಚಿ ಪುಳಿ ನಕ್ಕಿ "
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಮೋಣ್ ಕೊಕ್ಕೆನ, "
ಬಲಿಚಿ ಕನಿಚಿ ಕೊಡ್‌ತದ್, "
ಎಂಗಡ ಕುಞ್ಞೆರ ಪೊಕ್ಕ್‌ಕ್ ಕ್‌ದೋರ "
ಮುಟ್ಟ್‌ಕ್ ಮೇಕೋರ "
ಆಂಡಾಂಡ್ ಪೊನಾಂಗ್, "
ಚಂದಪ್ಪಂಡ ಕುಂಗು ಬಂದ್ ಬೈಶ್ಯ ಕೆಜ್ಜಲ್ಲಿ, "
ಮಾಡ್‌ನದೂ ಮಾಡ್‌ಚಿಟ್ಟದೂ ಅಕ್ಕು, "
ಕೆಜ್ಜದೂ ಕೆಯಿಚಿಟ್ಟದೂ ಅಕ್ಕು, "
ಕೂಳಿಯೂ ಕುನ್ನನೋ ಕೂಟ್‌ನದ್ ಅಕ್ಕು, "
ಮೊಯಿಯೂ ಮಾರಣೊ ಕೆಜ್ಜದ್ ಅಕ್ಕು "
ನೆಕ್ಕಿ ಕೊಂದ ಅಜ್ಜೈಯ್ಯ

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಂದು ಈಟಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ಕೋಲನ್ನು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚುವರು.

ಕು॥ ನಿನ್ನಾಂದ್ ಬೇಂಗ್ ಬೈಲ್‌ಲ್ ಪೊತ್ತ ಪಡೆಕ್,ಇಹ್ಂ ಏ
ಪೂಳಂಡಚ್ಚಿ ಪುಳಿ ನಕ್ಕಿ "
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಮೋಣ್ ಕೊಕ್ಕೆನ, "
ಬಲಿಚಿ ಕನಿಚಿ ಕೊಡ್‌ತದ್, "
ನಿಂಗಡ ಕುಞ್ಞೆರ ಪೊಕ್ಕ್‌ಕ್ ಕ್‌ೕದೋರ "
ಮುಟ್ಟ್‌ಕ್ ಮೇಕೋರ "
ಆಂಡಾಂಡ್ ಪೊನಾಂಗ್, "
ಚಂದಪ್ಪಂಡ ಕುಂಗುವಾನ ನಾನ್ ಬೈಶ್ಯ ಕೆಜ್ಜಲ್ಲಿ, "
ಮಾಡ್‌ನದೂ ಮಾಡ್‌ಚಿಟ್ಟದೂ ಅಲ್ಲ, "
ಕೆಜ್ಜದೂ ಕೆಯಿಚಿಟ್ಟದೂ ಅಲ್ಲ, "
ಕೂಳಿಯೂ ಕುನ್ನನೊ ಕೂಟ್‌ನದೂ ಅಲ್ಲ."
ಮೊಯಿಯೂ ಮಾರಣೊ ಕೆಜ್ಜದೂ ಅಲ್ಲ."

ಕಾಲ ಕೇಡ್‌ಕಚ್ಚೈಯ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈಟಿಯನ್ನು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚುವನು.

ಕೋಲು ಹೊಡಿಯುವುದು : ನಾಡೆ ಕರೆದು ಆದ ಮೇಲೆ ಮಂದಿಗೆ ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಕೋಲು ಹೊಡಿಯುವರು. ಇದು ಮೇದರ ಅಥವಾ ಹೊಲೆಯರ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. (ಹೂಡುವುದು ಸಹ ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿಯೇ.) ಇದು ನಾನಾ ತರವಿರುವುದು. ಕೋಲು ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ "ಬಾಯಿ ತರ" ಕೊಡಬೇಕು.

ಕೋಲು ಹೊಡಿಯುವುದನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಕುಣಿತವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವಾಗಲೂ ಮುಂದೆ ಕುಣಿಯುವವನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ "ಕೂಹ!" ಎಂದು ಕೂಗಬೇಕು. ಬಾಯಿ ತರವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

ಕೊಟ್ಟ್‌ಡಾ–ಮೇದ–ನೀ ಊದ್ ಪೊಲೆಯ	ಪೋಯಿಲೇ	ಪೋಯಿಲೇ
ಊರ್‌ಡಾ–ಮಂದ್‌ಲ್–ಕೋಲ್‌ಕ್‌ಳಿಂಜ	"	"
ನಾಡ್‌ಪ–ರಂಬ್‌ಲ್ –ಕೋಲ್‌ಕ್‌ಳಿಂಜ	"	"
ದೇವಪ–ರಂಬ್‌ಲ್ –ಕೋಲ್‌ಕ್‌ಳಿಂಜ	"	"
ಇಗ್ಗ್‌ತ–ದೇವಂಡ –ಕೋಲ್‌ಟ್ಟ ಕೊಪ್ಪ	"	"
ಮಾದೇವ–ರಪ್ಪಂಡ–ಕೋಲ್‌ಟ್ಟ ಕೊಪ್ಪ	"	"
ಬಯತೂ–ರಪ್ಪಂಡ–ಕೋಲ್‌ಟ್ಟ ಕೊಪ್ಪ	"	"
ಕೊಟ್ಟ್ ಮರಿಯಣೆ ಕೋಲ್ ಮರಿಂಜ	"	"
ಕೋಲ್ ಮರಿಯಣೆ ಬಾಲ ಮರಿಂಜ	"	"
ಬಾಲ ಮರಿಯಣೆ ಪಾಳಿ ಮರಿಂಜ	"	"
ಕೋಲ್‌ಟ್ಟ ಕೊಪ್ಪತ್ ಕೋಲ್ ಮುರಿಂಜ	"	"
ಕೋಲ್‌ಟ್ಟ ಕೊಪ್ಪತ್ ಪಾತುರೆ ಕೋಲ್	"	"
ಆವಿಜ ನೋಟಿತ್ ಬಾಂಗ್‌ನ ತೂರ	"	"
ಕ್‌ಬ್ಲೂಮಿ ನೋಟಿತ್ ಬೇರ್‌ಳ್ಂಜ ತೂರ"	"	
ಬಾಲ ಕೈಯಿಲೆಲ್ಲ ಪಾತುರೆ ಕೋಲ್	"	"

ಚೆಂಡ್ ತೂರೆ ಕೋಲ್ ಪಾತುರೆ ಕೋಲ್ “ “
ಪಾತುರೆ ಕೋಲ್‌ಕ್ ಪಟ್ಟ್‌ಡ ಚೆಂಡ್ “ “
ಪಟ್ಟ್‌ಡ ಚೆಂಡ್‌ಕ್ ಬೊಳ್ಳಿ ಮುರುವ್ “ “
ಬೊಳ್ಳಿ ಮುರುವುಕ್ ಪೊನ್ನ್‌ಡ ಗೆಜ್ಜೆ “ “
ಗೆಜ್ಜೆ ಗುಲಕಿಯಂಡಾಡುವ ಬಾಲ “ “

ಆಡುವ ಬಾಲಂಡ ಅರಕೆಟ್ಟ್ ಬೋಜ ಪೋಯಿಲೇ ಪೋಯಿಲೇ
ಅಜ್ಜಂಡ ಅರಕೆಟ್ಟ್ ದಬ್ಬಳೆ ಕೆಟ್ಟ್ “ “
ಆಯಿರೆಳೆ ಬಾಲ ಕೋಲ್‌ಕ್‌ಳಿಂಜ “ “
ಅಞ್ಞೂರೆಳೆ ಪೊಂಗ ನೋಟಿತೆಳತ “ “
ಎನ್ನಂಗ್ ಬಾಲ ಒರಡತೆ ಪೋಪ “ “
ಬಾಲಂಡ ಬಾಯಿಲ್ ತಂಬುಟ್ಟ್ ಮುದ್ದೆ “ “
ತಂಬುಟ್ಟ್ ಮುದ್ದೆಕ್ ತೇನಾಂಡು ಬಾಲ “ “
ಏತ್‌ಕ್ ಮಾತ್ ಪರೆಯತೆ ಬಾಲ “ “
ಬಪ್ಪಕ ಪುತ್ತರಿ ಬಣ್ಣತೆ ಬಾತ್ “ “
ಪೋಪಕ ಪುತ್ತರಿ ಎಣ್ಣತೆ ಪೋಚಿ “ “
ದಮ್ಮಯ್ಯ ಪುತ್ತರಿ ಒಮ್ಮಲು ಪೋತೆ “ “

ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೊಡವ ಕೊಟ್ಟಿನ ಬಾಯಿತರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೊಟ್ಟುವ–ಮೇದಂಡ–ಕೈಯೊಂದ್–ಚೊಟ್ಟೆ ಪೋಯಿಲೇ ಪೋಯಿಲೇ
ಆಡುವ–ಬಾಲಂಡ–ಕಾಲೊಂದ್–ಚೊಟ್ಟೆ “ “
ನೋಟುವ–ಪೊಂಗಡ–ಕಣ್ಣೊಂದ್–ಚೊಟ್ಟೆ“ “
ಅಮ್ಮತ್ತಿ–ನಾಡೋಂಡ–ಉಮ್ಮತ್ತ–ಕತ್ತಿ “ “
ಕೆತ್ತುವಾಂಗ್–ಮಿಞ್ಞಲೆ–ಉತ್ತುವ–ಕತ್ತಿ “ “
ಪೋಪವನ–ಬಪ್ಪವನ–ಕೆತ್ತುವ–ಕತ್ತಿ “ “
ಕೂವ–ಕರೆ–ಪೊಂಗಡ–ಮೊಟ್ಟ್ “ “
ಒಕ್ಕೆ–ಕರೆ–ಕರೆ–ಕೋಳಿರ–ಮೊಟ್ಟ್ “ “
ಒಕ್ಕೆ–ಕರೆ–ಕರೆ–ಮೇವಳ–ಕೋಳಿ “ “
ಚಾವದರಿಯತ್ತೆ–ಮೇವಳ–ಕೋಳಿ “ “

ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ತರ ಬಾಯಿ ತರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

ಯಾರು ಮುಂದೆ ಕುಣಿಯಬೇಕೆಂದು ಆಯಾಯ ನಾಡಿನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೂ ಮುಂದೆ ಕುಣಿಯುವವನು ಒಳ್ಳೇ ಕುಣಿತಗಾರನಾಗಿರಬೇಕು.ಜಮ್ಮ ಕೊಡಗರು ಬಾಯಿತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

ನಾವು ಕುಣಿವದು ಜಬ್ಬೂಮಿ ಮೇಲೆ, ಹೊಯಿಲಾ ಹೊಯಿಲಾ
ಕಾಡುಮಾವಿನ ಕಾಯಿ ದಡು ಬಿಡು ಬಿದ್ದ, ಹೊಯಿಲಾ ಹೊಯಿಲಾ
ಕೋಟೆ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕೊಯ್‌ಲೆ ಮೀನು ಹೆಜ್ಜೆ, ಹೊಯಿಲಾ ಹೊಯಿಲಾ

ಪರಿಯ ಕಳಿ : ಇದೆಲ್ಲ ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಕುಣಿತವು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರೆ ಮೇದನು "ಪರಿಯ ಪರೆ" ಹೊಡಿಯಬೇಕು. ಆಗ ಇಷ್ಟ ಇರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಪರಿಯ ಕಳಿಗೆ

ಶುರು ಮಾಡುವರು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ "ಪರ್ಯವನ್ನು" ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತಡಿಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪರ್ಯವನ್ನು ಎಡದ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಬಲದ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಬೆತ್ತದ ಕೋಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೊಣಕಾಲಿನ ಕೆಳಗೆ ಹೊಡಿಯಬೇಕು. ಮೊಣಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆದರೆ ತಪ್ಪಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವನು. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯದ ಬದಲಿಗೆ ಕೋಲನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಯಾರಿಗೆ ಪರಿಯ ಕಳಿಗೆ ಇಳಿಯಲು ಇಷ್ಟವೂ, ಶಕ್ತಿಯೂ, ಧೈರ್ಯವೂ ಇದೆಯೋ ಅವನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಹೇಳಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವನು.

"ನಾನ್ ಬಾಳ್, ನೀನ್ ಬಾಳ್, ಏಡ ಕೂಡ ಇಳಿಯುವ ಸಂಬಾದಿ ಬಾಳ್, ಇಗ್ಗುತಪ್ಪ ಬಾಳ್, ಬಯತೂರಪ್ಪ ಬಾಳ್, ಬಾಳ್ ಬಾಳ್ರೇ ಬಾಳ್".

ಆಗ ಇವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದಾಡಲು ಯಾರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿದೆಯೋ ಅವನು ಸಹ ಕುಣಿಯುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅದೇ ರೀತಿ ಕುಣಿಯಲು ಶುರು ಮಾಡುವನು. ಆ ಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರೂ ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಬ್ಬನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದ ಶಕ್ತಿವಂತನೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದ ಒಡನೆ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿರುವವರು ತಡೆ ಮಾಡುವರು. ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಶಕ್ತರಾದರೆ ಮೂರುದಪ ಹೊಡೆದಾಡುವರು. ಆ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಇಬ್ಬರು ಒಬ್ಬನನ್ನೊಬ್ಬನು ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು.

ಆಟ್ಂಪರೆ : ಆ ಮೇಲೆ ಮೇದರು ಆಟ್ಂಪರೆ ಹೊಡಿಯುವರು ಆಗ ಎಲ್ಲರೂ ಗುಂಪಾಗಿ, ಪರೆ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಣಿದು "ಅರಮುವ ತರ" ಹೇಳಿ ಮಂದಿನಿಂದ ತಕ್ಕನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ದುಡಿ ತಾಳಗಳನ್ನು ಮಡಗಿ ತಂತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವರು.

ತಕ್ಕನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಬಟ್ಟೆ ಪಾಟನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಎಷ್ಟು ಈಡುಗಳುಂಟೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ನಡಿಸುವರು.

ಪೊಳ್ದ್

ಪೊಳ್ದ್ ಎರಡು ದಿನ: ಪಾಡಿ ಪೊಳ್ದ್, ನಾಡ್ ಪೊಳ್ದ್.

ಪಾಡಿ ಪೊಳ್ದ್ : ಇದು ಇಗ್ಗುತ್ತಪ್ಪ ದೇವರ ದೇವ ಪೊಳ್ದಾಗಿದೆ. ಅದೇ ದಿವಸ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಯತ ರಾಜರು ಪೊಳ್ದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅರಮನೆ ಪೊಳ್ದೆಂದೂ ಹೆಸರಾಯಿತು.

ಪಾಡಿ ಪೊಳ್ದ್‌ನ ಮಾರಣೆ ದಿನ ಕಿಗ್ಗಟ್ಟ್‌ನಾಡಿನವರಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಾ ನಾಡಿನವರು ನಾಡ್ ಪೊಳ್ದ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಿಗ್ಗಟ್ಟ್‌ನಾಡಿನವರು ನಾಡ್ ಪೊಳ್ದಿನ ದಿವಸವನ್ನು ತಾವೇ ನಿಶ್ಚೈಸುತ್ತಾರೆ.

ಪೊಳ್ದ್ ದಿವಸ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕೊಡಗನು ಯಾವ ದೂರದ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು ಇಷ್ಟ ಪಡುವುದಲ್ಲದೆ ಚರಾವಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ದನಗಳನ್ನು ಸಹ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಘಂಟೆ ಮಣಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಲಂಕರಿಸುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ದಿವಸ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಚಾವಡಿಕಾರರು ಸಹ ಹೋಗಲು ಇಷ್ಟ ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅರಮನೆ ಪೊಳ್ದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದೆಂದು ಹೇಳುವರು.

ಪೊಳ್ದು ದಿವಸ ಮೇದನು ಪುತ್ತರಿ ಪಚ್ಚೆಯವನ್ನೂ, ಹೊಲೆಯನು ಪುತ್ತರಿ ಪಲಂಬನ್ನೂ (ಚಾಪೆ), ಐರಿ ಚಟ್ಟುವ ಮತ್ತು ಕತ್ತಿಯನ್ನೂ, ಕೊಲ್ಲನು ಕತ್ತಿಯನ್ನೂ, ಕುಂಬಾರನು ಪುತ್ತರಿ

ಕುಡಿಕೆಯನ್ನೂ ಸಹ ತರಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಕಣಿಯನು ಬಂದು ಕದಿರು ತೆಗಿಯುವುದಕ್ಕೂ, ನೆರೆ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೂ, ಊಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ, ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಇವರಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ, ಬರ್ತಕ್ಕಿಪೊಡಿ, ಬೆಲ್ಲ, ಉಪ್ಪು, ಮೆಣಸು, ತೆಂಗಿನೆಣ್ಣೆ, ಎಳ್ಳು, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಹುತ್ತರಿ ಗೆಣಸು ಸಹ ಕೊಡಬೇಕು.

ನಾಡು ಅಥವಾ ಊರು ದೇವತೆಯ ಶಾಂತಿಗಾರನು ಪ್ರತಿ ಮನೆಗೂ ಹೋಗಿ ತೀರ್ಥದಿಂದ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸುವುದುಂಟು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಬೆಲ್ಲ ಅಥವಾ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಕೊಡಬೇಕು.

ನಾಡ್ ಪೊಳ್‌ದ್ : ಪಾಡಿ ಪೊಳುದಿನ ಮಾರಣೆ ದಿವಸ ನಾಡ್ ಪೊಳ್‌ದ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ಎರಡಕ್ಕೂ ಆಚಾರವು ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನೆರೆ : ಮನೆಯ ಅಂಗಳವನ್ನು ಸಗಣಿ ಸಾರಿಸಿ ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುತ್ತರಿ ಪಲಂಬನ್ನು ಹಾಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪುತ್ತರಿ ಪಚ್ಚೆಯದಲ್ಲಿ ಕುಮ್ಮಿಯ ಎಲೆ, ಕೇಕು ಎಲೆ (ಕಾಗೇರು) ಅಥವಾ ಅರೆ ಆಲ್ ಎಲೆ (ಅಶ್ವಥ), ಇಳಿಯೊಳಿ ಹಂಬು ಮತ್ತು ಅಚ್ಚಿನಾರು ಅಥವಾ ಪುತ್ತರಿ ನಾರು ಹಾಕಿ ಮಡಗಿರಬೇಕು.

ಇವು ಸಿಕ್ಕ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಮ್ಮಿಯ ಎಲೆ ಬದಲುಗೆ ಚಟ್ಟ ಮರದ ಎಲೆಯನ್ನೂ, ಕೇಕ್ ಎಲೆ ಬದಲಿಗೆ ಬಿದುರು ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಮತ್ತು ಇಳಿಯೊಳಿ ಬದಲಿಗೆ ಹಾಗಲಕಾಯಿ ಬಳ್ಳಿಯ ಹಂಬನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದುಂಟು.

***ಬಳ್ಳ ಪಾನಿ ನೆರಪ:** ನೆರೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಮುತ್ತೈದೆಯು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪೊಳ್‌ದ್ ಕುತ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬಿಸಬೇಕು. ಅದರ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದರೆ: ಒಂದು ಪುತ್ತರಿ ಪಚ್ಚೆಯ ತುಂಬ ಭತ್ತ ತುಂಬಿಸಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹಾನೆ (ಪಾನಿ) ತುಂಬ ಭತ್ತ ತುಂಬಿಸಿಟ್ಟು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮಾನ ತುಂಬ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪುತ್ತರಿ ಕುಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಹಸಿಹಿಟ್ಟು (ಹುಡಿ) ತುಂಬಿಸಿ ಮಡಗಿ ಅಗರ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಕುತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಲು, ಜೇನು, ತುಪ್ಪ, ಎಳ್ಳು, ಶುಂಠಿ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಚೂರು, ಹಾಗಲಕಾಯಿ ಮುಳ್ಳು ಮತ್ತು ಪೆರಂಬು ಕೊಡಿಹಾಕಿ ಅದರೊಳಗೆ ಒಂದು ಕೊಯಿ ಕೊತ್ತಿಯನ್ನು ಸಹ ಹಾಕಬೇಕು.
ಇದರ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಮುಕ್ಕಾಲಿ ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕು ಮಡಗಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಎಲೆ ಮೂರು ಅಡಿಕೆ ಮಡಗಿರಬೇಕು. ಮೇದನು ಈ ದಿವಸ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕನ ಮನೆಗೆ ಒಂದು ಪರೆ ಹೊಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ "ಕದ್ ಪರೆ" ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಮೇದನು ಕದ್ ಪರೆ ಹೊಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಮುತ್ತೈದೆಯು ಎರಡು ಮಾನ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಅಳೆದು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆಹಾಕಿ ಮೇದನು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕುಟ್ಟಿ ಪುಡಿಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹುಡಿಯನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಕತ್ತಿಗೆ, ಕುತ್ತಿಗೆ, ಹಾನೆಗೆ, ಮಾನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪುತ್ತರಿ ಕುಡಿಕೆಗೂ ಬೊಟ್ಟು ಹಾಕಿ ಆ ಮೇಲೆ ಕವಂಡೆ (ಕವಡೆ) ಕಾಯಿಯನ್ನು ಸೀಳು ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಅಕ್ಕಿಹುಡಿ ಮಿಶ್ರಣದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಅದರಿಂದ ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೆ ಸಹ ಬೊಟ್ಟು ಹಾಕುವರು.

ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ನೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಶುರು ಮಾಡುವಾಗ ಮನೆ ಯಜಮಾನನು ಬಂದು ಹಾಜರಿರುವನು. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆರೆ

*** ಬಳ್ಳ ಮತ್ತು ಪಾನಿ ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಅಳತೆ. ಆದರೆ ಬಳ್ಳವನ್ನು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡಗರು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ.**

ಕಟ್ಟುವಾಗಲೇ "ಪೊಲಿ" ಕರಿಯುವರು. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ಯುವಾಗ "ಪೊಲಿ" ಕರಿಯುವುದುಂಟು. ಪೊಲಿ ಕರಿಯುವುದೆಂದರೆ "ಪೊಲಿ, ಪೊಲಿ, ದೇವ" ಎಂದು ಕೂಗುವುದು.

ಫಲಹಾರ ಮಾಡುವುದು : ಆ ಮೇಲೆ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಬೇಯಿಸಿದ ಗೆಣಸನ್ನು ಜೇನು ಅಥವ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ತುಪ್ಪ ಹುಯಿದುಕೊಂಡು ತಿನ್ನುವರು.

ಈ ಗೆಣಸು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹುತ್ತರಿ ಗೆಣಸಾಗಿರಬೇಕು.

ಆ ಮೇಲೆ ಕದಿರು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಎಲ್ಲರೂ ಅಲಂಕಾರ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವರು. ಆಗ ಮನೆತನದ ಹಿರಿಯವನು ದೀಪಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಹೇಳುವರು.

"ಕಾಲೋರಾಂಡೆಕ್ ಓರಮ ಪುತ್ತರಿ ಪೊಳ್ದ್ ಕೊವ್ವಕ್ ಪೋಪಾಂಗಾಯಿತ್ ಪೊಳ್ದ್ ಕುತ್ತಿ ಎಡ್‌ಪ್ಪಲ್ಲಿಕ್ ತಟ್ಟ್ ಮುಟ್ಟ್ ಇಲ್ಲತ್ತನ್ನಕೆ ನಡತಿತ್ತಪ್ಪ ಭಾರ ಇಗ್ಗ್‌ತ್ತಪ್ಪಂಗೂ, ಗುರುಕಾರಣವಂಗೂ ಕೂಡಿತ್ತುಂಡ್." ಆ ಮೇಲೆ "ಪೊಲಿ, ಪೊಲಿ, ದೇವ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕುತ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕಣಿಯನು ಹೊತ್ತಿನಂತೆ ಬಂದು ಇಂತಿಂಥಾ ನಕ್ಷತ್ರದವರು ಕುತ್ತಿ ತೆಗೆಯುವುದು ಒಳ್ಳೇದೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇರೆ ಅಂಥ ನಕ್ಷತ್ರದವನಿಗೆ ಕೊಡುವನು. ಆ ಮೇಲೆ ಕಿರಿಯವರೆಲ್ಲರೂ ಹಿರಿಯರ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಕುತ್ತಿ ತೆಗೆದವನು ಯಾರ ಕಾಲನ್ನೂ ಹಿಡಿಯಕೂಡದು. ಕೆಲವು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಕುತ್ತಿ ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವೇ ಇರುವುದು. ಅವನ ಕಾಲನ್ನು ಯಾರೂ ಹಿಡಿಯಕೂಡದು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುತ್ತೈದೆಯು ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕನ್ನು ಒಬ್ಬ ಕನ್ಯೆಯ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕನ್ನು ಕೊಡಗರಿಗಾಗಿ ಶೂದ್ರರು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಕೂಡದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ್ಯಾರಾದರೂ ಹುರುಕಲು ಕುಕ್ಕೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಶೂದ್ರರು ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಆ ಮೇಲೆ ಗಂಡಸರೂ ಹೆಂಗಸರೂ ಸಹ ದುಡಿ ತಾಳ ಸಮೇತವಾಗಿ ಹೊರಡುವರು. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಊರೆಲ್ಲವೂ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಬಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರುವರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾಯ ಮನೆಯವರು ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಅವರವರ ಗದ್ದೆಗೂ ಹೋಗುವುದುಂಟು.

ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ, ಅಂಬಲಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಕೊನಗೆ ದೇವರ ಗದ್ದೆಗಾಗಲೀ, ತಮ್ಮ ಗದ್ದೆಗಾಗಲೀ ಕದಿರು ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲೇಬೇಕು.

ಕದಿರು ತೆಗೆಯುವುದು: ಎಲ್ಲರೂ ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕ್ ಸಮೇತ ಗದ್ದೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕುತ್ತಿ ತೆಗೆದವನು ಕುತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹಾಲು, ಜೇನು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕದಿರಿನ ಬುಡಕ್ಕೆ ಹುಯಿದು "ಪೊಲಿ, ಪೊಲಿ, ದೇವ" ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಗಿದ ಮೇಲೆ ಕುತ್ತಿ ತೆಗೆದವನು ಒಂದು ನೆರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಬೆಳೆಯ ಬುಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುವನು. ಕೂಡಲೆ ಒಬ್ಬನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುವನು. ಆ ಕುತ್ತಿ ತೆಗೆದು ಇದ್ದವನು 5-7-9-11 ಈ ರೀತಿ ಕದಿರುಗಳನ್ನು ಕುಯ್ಯಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಂಬಲಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ, "ಪೊಲಿ, ಪೊಲಿ, ದೇವ" ಅನ್ನುತ್ತಾ ದುಡಿ ತಾಳ ಹೊಡಿಯುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ನೆರೆಯೊಳಗೆ ಕದಿರು ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವರು. ಅಂಬಲದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಜೇನು ಮಿಶ್ರವಾದ ಹುರುಕುಲನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಡುವರು.

ಗುಂಡು ಹೊಡೆಯುವುದು : ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕದಿರು ಕುಯಿದು ತಂದ ಮೇಲೆ ಸಾಧಾರಣ 50 ಅಡಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೊತ್ತಿನ ಮೇಲಾಗಲೀ, ಮರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗೂಡು ಮಾಡಿಯಾಗಲೀ. ಉರಿಯುವ ಬತ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಗುಂಡು ಹೊಡಿಯುವುದುಂಟು.

ಕದಿರು ತಂದ ಒಡನೆ ಅಂಬಲದಲ್ಲಾಗಲೀ ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಗದ್ದೆಗೆ ಹೋಗದೆ ಇದ್ದವರು ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವರು. ಕುತ್ತಿ ತೆಗೆದವನು ಕುಯ್ಯುವ ಮೊದಲು ಕದಿರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು.

ಕದಿರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ಕೈಮಡದಲ್ಲಿ ದೀಪ ಹತ್ತಿಸಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೆರೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಮನೆಯ ಮೆಟ್ಲು ಹತ್ತುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಮುತ್ತೈದೆ ಅಥವಾ ಕನ್ಯೆಯು ಕುತ್ತಿ ತೆಗೆದವನ ಕಾಲನ್ನು ತೊಳೆದು ಅವನಿಗೆ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಸಬೇಕು. ಅವನು ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದು ಬಂದು ಕುತ್ತಿಯನ್ನು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪುನಹ ಇಡಬೇಕು.

ಏಳಕ್ಕಿ ಪುಟ್ಟ್ : ಆ ಮೇಲೆ ಪೊಳ್‌ದ್ ಕುತ್ತಿ ತೆಗೆದಿದ್ದವನು ಹಿರಿಯರ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಏಳಕ್ಕಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಏಳಕ್ಕಿ ಯಾವುದೆಂದರೆ : ಅಕ್ಕಿ (ಹಸಿ ಹಿಟ್ಟು), ಎಳ್ಳು, ಶುಂಠಿ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಚೂರು, ಹಾಗಲ ಕಾಯಿಯ ಮುಳ್ಳು, ಪೆರಂಬುಕೊಡಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲು ಹರಳು. ಇದಕ್ಕೆ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಹಾಲು ಮತ್ತು ಜೇನು ಸಹ ಹಾಕಿ ಕಲಸಿ, ಕೈಯಿಂದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಉಂಡೆ ಮಾಡಿ, ಹಾಸಿದ ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಂತ ಅರೆ ಆಲದ ಎಲೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಕಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಏಳಕ್ಕಿ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದು ಪಿತೃಗಳ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮನೆಯ ಮಚ್ಚಿಗೆ ಎಸೆಯುವರು. ಎಸೆದದ್ದು ಮಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಕೊಂಡರೆ ಅದು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಉಳಿದ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದಂಥ ಹಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನು ಮೀದಿಗಿಟ್ಟು, ಬಾಕಿ ಕೆಲವನ್ನು ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಇಡುವರು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ಆದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಟ್ಟು ಕಲಸಿದ ಗಂಗಳದಲ್ಲಿ ತೊಳೆದು ಗೋಡೆಗೆ ಒತ್ತುವನು.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಒಬ್ಬ ಮುತ್ತೈದೆಯು ಕೈಮಡಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಆ ದಿವಸ ಊಟಕ್ಕೆ ಮಾಡಿರುವ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮೀದಿ ಮಡಗುವಳು. ಮಕ್ಕಳು ಕದಿರನ್ನು ಮನೆಗಳ ಕಂಬ, ಕೋಣೆ, ಪತ್ತಾಯ, ಕುರ್ಚಿ, ಮಂಚ, ಮೇಜ, ಬೋಟಿಕಲ್ಲು, ತೆಂಗು, ಕೌಂಗು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುವರು.

ಊಟ: ಈ ದಿವಸ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಂಬುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಪರಮಾನ್ನ ಮಾಡುವರು. ಏಳಕ್ಕಿ ಪುಟ್ಟನ್ನು ಮೊದಲು ತಿನ್ನುವರು. ಇದನ್ನು ತಿನ್ನುವಾಗ "ಪೊಳ್‌ದ್ ಕೊಂಡೋಂಗ"? ಎಂದು ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆಗಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ತಿಂದು ಊಟ ಮಾಡುವರು. ಈ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಅಕ್ಕಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಸುಲಿದು ಹಾಕಲೇಬೇಕು.

ಕೋಲು

ಪೊಳ್‌ದು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಊರು ಕೋಲು ಮತ್ತು ನಾಡು ಕೋಲು ಸಹ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ಕೋಲು ಹೊಡೆದು ಹಿಂತಿರುಗಿ ತಕ್ಕನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ತಕ್ಕನ ಮನೆತನದ ಕಾರಣವರನ್ನು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜೀವಂತರಾಗಿರುವವರನ್ನು ಹಾಡಿ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಊರಿನ ಪ್ರತಿ ಮನೆಯವರನ್ನೂ ಹಾಡಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯುವರಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಹಣವನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಆ ವರುಷ ಮದುವೆಯಾದವರಿಂದಲೂ ಮಕ್ಕಳಾದವರಿಂದಲೂ

ಹಣಾವನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೆ ನೆಂಟರು ಬಂದಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಸಹ ಹಾಡಿ, ಹಣಾವನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಜನರನ್ನು ಹಾಡುವುದು ಮದುವೆ ಹಾಡಿನ ಸಾರಾಂಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಣದಿಂದ ಊರೂರ್ಮೆ ಮಾಡುವರು.

ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ "ತಪ್ಪಡಕ" ಕಟ್ಟುವರು. ಈ ಕೆಲಸವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೇವತಕ್ಕ, ಚಂಗೋಲ, ಚಂಗ ಅಥವ ಕಾವು|ಕಾರನೆಂದೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನೆತನದವರ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ.

ತಪ್ಪಡಕ

ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಹೇಳುವರು

ದೇವತಕ್ಕ : ಒಕ್ಕ ಊರೋನು, ಕೊರು ಕೂಡಾದೆ ಕಂಡ್ ನೆರೆವಡಿಯಾಯಿತ್ ಕೂಡಿತುಂಡಾ?

ಊರುತಕ್ಕ : ಕ್ನಾಳ್ ಮರ್ಯಾದಿ ಪ್ರಕಾರ.

ದೇವತಕ್ಕ : ಅವೊಕ್ಕಳೂ, ಪೊರಪಟ್ಟವನೂ, ಕಾಚಿ ತಟ್ಟುವವನೂ, ಬೀಜಿ ಒಲಿಪವನೂ, ಕೊರು ಕೂಡಾದೆ ಕಂಡ್ ನೆರೆವಡಿಯಾಯಿತ್ ಕೂಡಿತುಂಡಾ?

ಊರುತಕ್ಕ : (ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಯವಿರುವ ಕುಳ) ಕ್ೀ ಮರ್ಯಾದಿ ಪ್ರಕಾರ.

ದೇವತಕ್ಕ : ನಾನೂ ಅರಿಂಜಿಲೇಂದ್ ಬೋಂಡ (ಊರು ಮತ್ತು ನಾಡು) ದೇವಡ ಆಂಜನೆ, ಕಳಿಪಕ್ ತೆಳಿಪಕ್ ಆನವನ್ ಕಳಿಕ್ ತೆಳಿಕ್ ಕೂಡ್‌ಲೇಂಗಿನೂ, ಈ ಊರೋನ್ ಆಡಿ ಪಾಡಿ ಪೋಪಕ ಇಟ್ಟಪಡಿ ತೊರಂದ್‌ಲೇಂಗಿನೂ, ತಾತ್‌ನ ಕಪ್ಪಲೆ ನೀಕ್‌ಲೇಂಗಿನೂ, ತೂಕ್‌ಲ್ ಬೊಳಕ್ ಕಂಡ್‌ಲೇಂಗಿನೂ, ಒಬ್ಬಂಗಿಬ್ಬ ಕೂಡೇಂಗಿನೂ, ಬಾಯಾಲೆ ಪರೆಯೇಂಗಿನೂ, ಕಯ್ಯಾಲೆ ಪೊಯ್ಯೇಂಗಿನೂ, ಬೆರಳೋಳ ಪುಡ್‌ಲೇಂಗಿನೂ, ವ್ಯೆಯ್ಯೋಳ ಮುರಿಯೇಂಗಿನೂ ಕೆಜ್ಜತೇಂಗಿ, ನಾಪತ್ತೆಟ್ಟ್ ಪಣ ಪೋಳೆವಾಡ್ ಬೆಚ್ಚೋಳೆ ಬೊಂಡು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಾಕ್ಷಿಗಾಗಿ ಒಬ್ಬನ ಕೈಯನ್ನು ಹೊಡಿಯವನು.

ಹುತ್ತರಿ ಹಾಡು ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಇರುವುದು.

ಪುತ್ತರಿ ಪಾಟ್

ಬಾಳೊ ಬಾಳೊ ಚಂಜಾದಿ
ಪುತ್ತರಿರ ಚೊಲ್ಲಾಲೆ
ನಾಲ್ ಮೂಂದ್ ಪಾಡನ
ಅಲ್ಲತೊಂದು ಅಲ್ಲಲ
ಮೀನಿಯಾರ್ ಪೋಕ್‌ಲ್
ಎಡಮಿಯಾರೆದ್‌ಪ್‌ಲ್
ಚಂಗ್‌ರಾಂದಿ ನಾಳಾಯಿ
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲವಕ್ಕ
ಕೈಮುರುವೆಳಿ ಬಾಲ

ಮೈ ನೆಟ್ಟಿತೊರಕೆದ್ದ್
ಪೊಂಬಡಿ ತೊರಂದಿತ್
ಸೂರಿಯನ ತೊತ್ತಿತ್
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಿಞ್
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯಳ
ಆಳಯಚೆ ಕಾಕಿತ್
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಮಕ್ಕ
ಚೋಮ ನಿಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟಂಜಿ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮನ

ಕೇರ್‌ಟ್ಟ್ ತಳತಿತ್
ಬೆಂದಟ್ಟಿತುಳಿಪಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಚೋಮಂಗೊತ್ತ ಮುಟ್ಟಾಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಕೈಮರ ಕಳಿನೊಗ
ಮಾಂಜಪ್ಪೈಯ್ಯ ನೇಂಗುಟ್ಟೆ
ಪೂಲಿರ ಪುಡಿಯಾಯಿ
ಬಟ್ಟಿ ಪನೆ ಪಾರಾಯಿ
ಪಾತೂರ ತೊಡಕೆಟ್ಟ್
ಚೇರಿರ ತಮಿಯಾಯಿ
ಎಲ್ಲ ಜೋಡ್ ಕೂಟಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಂಜಿ
ಬೊಳ್ಳಿಡುಬ್ಬ ನೀಕಿತ್
ಚೋಮನಾಟಿ ಪೋಯಿತ್
ಆಯಿರಾಂಡ ಜಬ್ಬೂಮಿ
ಕನ್ನಡಿಯ ನೇಕತ್
ಕೇಕ್‌ಕ್ ಮೊಗವಾಯಿ
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಕೈಲಾಯಿ
ಸೂರಿನ ತೊತ್ತಿತ್
ಚೋಮ್ಮೈಯ್ಯಂಡ ಮಂಡೆಕ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಕನಿಚಿತ್
ಚೋಮ್ಮೈಯ್ಯಂಡ ಬೋಳೆಕ್
ಬೊಳ್ಳಿನೊಗ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ನೇಂಗ್‌ನ ಕೊಯತಿತ್
ಸಾಲ್‌ಟ್ಟಿತ್ ಉಕ್ಕಣೆ
ಮೇಲ್ ಲೋಗ ದೇಶತ್
ಕಾಳೆ ತೆಡ್ ಪೊಜ್ಜತ್.
ಕಾಳೆ ತೆಡ್ ಪೊಯ್ಯಣೆ
ಕ್‌ಳ್ ಲೋಗ ದೇಶತ್
ಆಲಿ ಮಳೆ ಪೊಜ್ಜತ್.
ಆಲಿ ಮಳೆ ಪೊಯ್ಯಣೆ
ಬೆಲ್ಲ ಪೋಲೆ ಭೂಮಿಯೊ
ಪಾ ಪೋಲೆ ಪದಬುದ್ದ;
ಪದ ಬುದ್ದ ಭೂಮಿನ
ಆರ್ ಸಾಲ್ ಉತ್ತಿತ್

ಮಾರ್‌ಟ್ಟ್ ತಯತಿತ್
ನಾಬಿತ್ತ್ ತಳಿಪಕ್
ನಲ್ಲರಿವ್ ಕೇಟಿತ್
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ನಾಬಿತ್ತ್ ಕನಿಚತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪೊನ್ನಗೆ ಪುಡಿಕಣೆ
ಆಯಿರಾಂಡ ಜಬ್ಬೂಮಿ
ಉತ್ತೊಳಮೆ ಮಾಡ್‌ಚಿ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಚಂಜಾದಿ
ಪೊನ್ನಗೆ ಪೊರಿಪಕ್
ನಾಳ್ ಮೂರ್ತ ಕೇಟಿತ್
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲವಕ್ಕ
ಮುಲ್ಲೆ ಪೂವೆಳೆ ಪೊಂಗ
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿ ಪಾಂದ್
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡು ಬಾಡೆ
ನಂದ ದೀಪ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಕೈಲಾಯಿ
ಕಾರಣವರ ತೊತ್ತಿತ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಕನಿಚಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಆಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಪೋಯಿತ್
ಕನ್ನಡಿಯ ನೇಕತ್
ಮೆಪ್ಪುಣಿಲ್ ಪೋಯಿತ್
ಕ್‌ಪ್ಪುಣಿಕ್‌ಳಿಂಜಿತ್
ಕೇಕ್‌ಕ್ ಮೊಗವಾಯಿ
ತೋರ ಕೊಡಿ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿನ ಇಟ್ಟಿತ್
ಸೂರಿಯನ ತೊತ್ತಿತ್
ಪೊನ್ನಗೆ ಪೊರಿಚಿತ್
ನೇರ್ ಪುಡಿ ಕೆಟ್ಟ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಚಂಜಾದಿ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಮಕ್ಕ
ಏಳ್ ಮೂಲೆ ಆಕನ
ಏಳ್ ಸಾಲ್ ಉತ್ತಿತ್

ಉತ್ತೊಳಮೆ ಮಾಡಿತ್
ಮಾರ್ಟ್ಟ್ ತಯತಿತ್
ಕೆಟ್ಟ್ ನೇರ್ ಬಿತ್ತ್‌ಚಿ.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಪೊನ್ನಗೆ ನಯಿಚಿತ್
ಏಳ್ ಮೂಲೆ ಆಕತ್
ಕಳಿ ಕಳಿ ನಟ್ಟಿತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಆಯಿರಾಂಡ ಜಬ್ಬೂಮಿ
ನಾಟಿ ನಟ್ಟ್ ಕೂಟ್‌ಚಿ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ನಟ್ಟ ನಾಟಿ ನಲ್ಲದ್
ಕುಞ್ಞತ್ತಾಂಗಿ ನೇಂದತ್;
ಚಿಂಜಿಯಾರ್ ತಿಂಗತ್
ಪೊಂಗಯಿಲ್ ಕಂಡತ್;
ಪೊಂಗಯಿಲ್ ಕಂಡಿತ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಕೈಲ್ ಪೊವ್ವುದ್ ಕೊಂಡತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪೊಂಗಯಿಲ್ ಮೂಪಕ್ಕ
ಕೊಯ್ಯುವಕ್ ಮೂರ್ತಾಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲಚೆಕ್
ಮೀಸೆಂಗುಂಡರೆಕೆಟ್ಟಿ
ತಾಡಿಂಗುಂಡ್ ತಂಡೂರಿ
ಪಾಡಿ ತೂರ ಇಳಿಂಜಿತ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ತಳಿಪರಂಬೂರ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿಂಜು ತಿರುವುಳ್ಳ
ಬೆಂದ್ರು ಕೋಲ್ ಊರ್‌ಲ್
ತನ್ನಡಣ್ಣ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಬೆಂದ್ರು ಕೋಲ್ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಆ ದೇವ ನಡೆಯಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಬೆಂದ್ರು ಕೋಲ್ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ

ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಾಂಬಡು
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಉಯಿ ! ಎನ್ನಡ ತಪ್ಪೈಯ್ಯ.
ಎತ್ತ್ ಪೋಲೊ ಬಂದಿಯ?”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಕೇಳೆನ್ನಡ ಅಣ್ಣೈಯ್ಯ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ನಟ್ಟ ಬೊಳೆ ಕೊಯ್ವಕ್
ಮೂರ್ತೊಂದುಡಿಲ್ಲೇ.
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ನಟ್ಟ ಬೊಳೆ ಕೊಯ್ವಕ್
ಎನ್ನತಾಂಡ ಮುಂಬಾಪ?”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಬೆಂದ್ರು ಕೋಲ್ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಕೇಳೋ ಕೇಳೋ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ನಾಯಮ್ಮಕೂ ನಂಬ್ಯಾಕೂ
ನಟ್ಟ ಬೊಳೆ ಕೊಯ್ವಕ್
ಓಣತ್‌ರ ಮುಂಬಾಪ
ಎನ್ನನೆಂದರಿಂಜಿಯ?
ಚಿಂಜಿಯಾರ್ ತಿಂಗತ್
ಓಣತ್‌ರ ಬೊಲ್ಲಾಲೆ
ಎಟ್ಟ್‌ನಾಳ್ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಎಲ್ಲ ಪಂಜಿ ತೇಡಿತ್
ಎಲ್ಲ ಕೊರು ತ್‌ೀತಿತ್
ಒನ್ನಾಂದೆಕ್ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಚಾಲಿಯಂಡ ಮಕ್ಕಳೊ
ಕುಞ್ಞಿ ಮುಂಡ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಒಕ್ಕಳಣ್ಣ ಫೋಯಿತ್
ಆಳಣ್ಣ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಪಕ್ಕ
ನಾಯಮ್ಮಾರು ನಂಬ್ಯಾರು

ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿ ಪಾಂದ್
ಪಟ್ಟ್ ಮುಂಡುಡ್‌ತಿತ್
ಕೋಡಿ ಮುಂಡ್ ಸುತ್ತಿತ್
ಕುಞ್ಞಿ ಮುಂಡ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಕುಕ್ಕುಮ್ಮೆಕ್ ಕೂಳಾಯಿ
ಓಣತ್ ಪರಂಬ್‌ಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಕಾಡ್ ಪೋಲೆ ಕೂಡಿತ್
ತಂಗೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ
ಓಣತ್ ಪರಂಬಲ್
ಬಾಳೆಲೆ ಕೊಡಿಯೆಲೆ
ಪಾಲು ಅಕ್ಕಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಬೊಳ್ಳ ತೆಂಗೆ ಪೂಂಜ್‌ನ
ಕೆಟ್ಟಿ ನೇತಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಸಣ್ಣ ಚೂದ್ ನಟ್ಟಿತ್
ಸಣ್ಣ ಚೂದ್ ಮೀದಲ್
ಗೋಟಡಿಕೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ನಾಯಾಮ್ಮಾರು ನಂಬ್ಯಾರು
ಓಣ ಪಡೆ ಪೊತ್ತತ್.
ಓಣತ್‌ರ ಚೊಲ್ಲಾಲೆ
ನಟ್ಟ ಬೊಳೆ ಕೊಯ್ಯುವ"
ಎಂದೆಣ್ಣ ಪರೆಯಣೆ
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ನಟ್ಟ ಬೊಳೆ ಕೊಯ್ವಕ್
ಅಮ್ಮಂಗೂ ಕೊಡವಂಗೂ
ಓಣತ್‌ರ ಮುಂಬಾಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರಂದಲ್ಲಿ
ಮಾರಾಜೇಂದ್ರ ಕೋಲಪ್ಪ
ಆಕು ಪೋಕುಂದೆಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಬೈಪಿರಿಂಜಿ ಬಂದನೊ.
ಕೇಳಪ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಮಾರಾಜೇಂದ್ರ ಕೋಲಪ್ಪ
ಓಣತಮ್ಮೆ ತಾಯಿಕ್
ಬೊಳ್ಳೋಡ್‌ರ ಕುತ್ತಿಕ್
ಬೊಳ್ಳಿಗೆರ ಪಾಲಾಯಿ
ಕುಮ್ಮಿಡೆಲೆ ಕೇಕೆಲೆ
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡೆಲೆ ಕೂಟಿ
ಇಂಞ್ಞೊಳಿ ಕೊಡಿಯಾಯಿ
ಅಚ್ಚಿನಾರ್ ಕೂಟಿತ್
ಆನೆಕೊಂಬ್ ಕೊಯಿಕತ್ತಿ
ಕೈ ನ್‌ೇಟಿ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
"ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವಕ್
ಪುತ್ತರಿರ ಮುಂಬಾಯಿ
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯೋಳೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರಂದಿತ್
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಮಾತಾಯಿ
ಚಂದೋಳತೆ ಚಾಯೋಡೆ
ಪಾಡಿ ತೊರ ಕಂಡಿಲ್
ಪಾಡಿಂಗೊಂಡ್ ಬಂದಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಕ್
ತಂಡೂರಿ ಮರಿಂಜಿತ್
ಪೊನ್ನರಿಜ ಪಾಡಿಲ್
ಅಲ್ಲಿಂಜೂ ಪೆದಪೋನ
ಅಮ್ಮಂಗೇರಿ ಊರ್‌ಲ್
ಇಗ್ಗ್‌ತ್ತಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆರ
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಕತ್ತಿ ಕುತ್ತಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಒಂದ್ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ದೇಬುವ ಬಿರಿಚಿಯೇತ್
ತಿಂಗ ತೊಡಕ್ ನಾಳಾಯಿ
ನಾಲಾಯಿರ ನಾಡೋನ್
ಪಾಲು ಬೈವಾಡಯಿತ್
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವಂಡ

ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆಲ್
ಒಕ್ಕಳಣ್ಣ ಪೋಯಿತ್
ಕಾಡ್ ಪೋಲೆ ಕೂಡಣೆ
ಓಲೆ ತಕ್ಕ ಪಟ್ಟನ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಶಾಂತಿ ಪೂಜೆ ಕೆಯ್ವಕ್
ಪೊಂಬಡಿನ ನೀಕಣೆ
ಓಣತಮ್ಮೆ ತಾಯಿನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪಾರುವ
ನಾಲಾಯಿರ ನಾಡೋಂಗ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಪಿತ್
ದೇವ ಪೂಜೆ ಕೆಜ್ಜತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ನಾಲಾಯಿರ ನಾಡೋಂಡ
ಒಂದನೆ ತಲೆ ತಕ್ಕ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಪರದಂಡ
ಕೈ ಮುರುವ ಬಾಲನ್
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯಂಗ್
ಓಲೆ ಆಳಯಚತ್;
ತಾನದ್‌ನ ಕಾಂಬಕ್ಕ
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯನ್
ನೀರ್ ಬಯ್ಯ ಮೀಂಬೋಲೆ
ಆಳ್ ಬಯ್ಯ ಬಕ್ಕಣೆ
ಶಾಂತಿಕಾರ ಪಾರುವ
ಮಾ ಪೂಜೆನ ತ್‌ೀತಿತ್
ಚಾಂದೂ ಪೂವೂ ಕೈಲಾಯಿ
ಕೂಡಿ ನಿಂದ ಮಾಲೋಕ್
ಆಳಣ್ಣ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಪರದಂಡ
ಕೈ ಮುರುವ ಬಾಲನ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಅಚ್ಚುತ
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಆ ದೇವ ದಯಂಗುಂಡ್
ಮಾಣಿ ಮಲೆ ನಾಡ್‌ಂಜಿ

ಓಣತಮ್ಮೆ ಮಾತಾಯಿ
ಇಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಅಚ್ಚುತ
ಪೊಂಬೊಳೆನ ಕೊಯ್ವಃಊ
ಪುತ್ತರಿ ಕಳಿಪಕೂ
ನಾಳ್ ಮೂರ್ತ ನೋಟಂಡು,
ನಾಳ್ ಮೂರ್ತ ನೋಟಿಃತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಎಲ್ಲ ಮನೆಕೆಣ್ಣಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯನ್
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಅಂಬ್‌ಲ ಪೊರೆಯಿಲ್
ಕೇಕ್‌ಕ್ ಮೊಗವಾಯಿ
ಒಪ್ಪಾರತೆಳತಿತ್
ಕವುಡಿ ಪಾಕ್ ಕೈಕೊಂಡ್
ಬೊಳ್ಳಲುವು ತೊರಿಂಜಿತ್
ತಾಯಲುವುನ ನೀಕಿತ್
ಮೂಮ ಬಾತಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಚೆಂಬೋಲೆ ಕೈಲಾಯಿ
ಚೆಂಬೋಲೆಲೆಳಿದಿತ್
ತಾನೊಯ್ಯನೆ ಎದ್ದಿತ್
ಕೂಡಿನಿಂದ ಮಾಲೋಕ್
ಮೂಮ ಓದಿತೆಣ್ಣಿಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಕಾಳೆ ಬೇತ್‌ಲ್
ಮಕ್ಕಿಲ್ಲೈಯ್ಯ ದೇವಂಡ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆಲ್
ಮೂಮ ಓದಿತೆಣ್ಣಿತ್
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಪರದಂಡ
ಆ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಮೂಮ ಓದಿತೆಣ್ಣಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಒಕ್ಕಳಣ್ಣ ಪೋಯಿತ್
ಮೂಮ ಓದಿತೆಣ್ಣಿಚಿ.

ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಅಣ್ಣೈಯ್ಯ
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಪುತ್ತರಿ ಒಳಪಾಂಜ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಸಂಜಾದಿ
ಓನ್ನಾಂದೇಕ್ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಚೀಲನಲ್ಲ ಬಾಲಂಗ
ಪುತ್ತರಿರ ಚೊಲ್ಲಾಲೆ
ಅಂಜಿ ಪಂಜಿ ತೇಡಿತ್
ಪೊನ್ನೆರೆಡ ಚೊಲ್ಲಾಲೆ
ಕುಮ್ಮಿಡೆಲೆ ಕೇಕೆಲೆ
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡೆಲೆ ಕೋಂದ್
ಇಂಞ್ಞೊಳಿ ಕೊಡಿಯಾಯಿ
ಅಚ್ಚೆನಾರ್ ಕೋಂದಿತ್
ಎಲ್ಲ ಕೊಂಡ್ ಕೂಟಿತ್
ಎಲ್ಲ ಕೊರು ತ್‌ೀತಿತ್
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲಚೆಕ್
ಮೇದನು ಪೊಲೆಯನು
ಬೊಳ್ಳೋಟೆರ ಪಚ್ಚೆಯ
ಕಿನ್ನೋಲೆ ಪಲಂಬಾಯಿ
ತಚ್ಚಾಯಿರಿ ಕುಞ್ಞೆಯೊ
ಬೊಮ್ಮರತ್ ಚಟ್ಟುವ
ಕುಂಬಾರಂಡ ಕುಞ್ಞೆಯೊ
ಕೆಮ್ಮಣ್ಣ್ ಕುಡಿಕೆಯೊ
ಕಾಚಿ ತಟ್ಟುವ ಕೊಲ್ಲನೊ
ಕತ್ತಿ ಕುತ್ತಿ ಕೋಂದತ್
ಆನಂಗುಂಡ್ ಬೆಂದುವೆ
ಒಂದಾಂಡೊ ಕೊರುವಿಲ್ಲೆ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಚೀಯೋದಿರ ಮೋಂದಿಕ್
ಕೈ ಮುರುವೆಳೆ ಬಾಲ
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಕೆಟ್ಟೆ ಸುತ್ತಿತಾಳಾಯಿ
ಪೊನ್ನೆರೆನ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಕುತ್ತಿ ಕತ್ತಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಕೊಟ್ಟೊ ಪಾಟೊ ಆಯಿತ್
ಆಣೂ ಪೋಣ್ಣಡೆಮೇಂಗಿ

ಆರತಿ ಬೊಳಕಾಯಿ
ಬೊಮ್ಮಂಗೋಡಿ ಬೇಲ್‌ಕ್
ಆಡಿ ಪಾಡಿ ಪೋಯಿತ್
ಏಳ್ ಮೂಲೆ ಆಕಡ
ಕ್‌ಕ್ಕೇರಿಲ್ ನಿಂದಿತ್
ಕೇಕ್‌ಕ್ ಮೊಗವಾಯಿ
ದೇವರ ನೆನತಿತ್
ತಿತ್ತ್ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಕಳಿ ಕಳಿ ನಟ್ಟಾನ
ಪೊಲಿ ಪೊಲಿ ಕೊಜ್ಜತ್.
ಪೊಲಿ ಪೊಲಿ ಕೊಜ್ಜಿತ್
ಕುತ್ತಿಡೊಳ್‌ಲ್‌ಟ್ಟಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಪೋಯಿತ್
ಪಟ್ಟೆ, ಕೊಟ್ಟ್, ಕೋಂಬರೆ
ಚಕ್ಕೆ, ಮಾಂಗೆ, ಬಾಳೆಕ್
ಪೊನ್ನೆರೆನ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಉಂಡಿತ್ ಕುಡಿಚತ್.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಪಕ
ಪಟ್ಟ್ ಪೋಲೆ ಊರೋನ್
ಊರ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಮೂಪೊಯಂದ ತಕ್ಕಂಡ
ಆ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಕಾಡ್ ಪೋಲೆ ಕೂಡಿತ್
ಉಂಡಿತ್ ಕುಡಿಚಿತ್
ನಾಲ್ ಮೊಳಿ ಪಾಡಿತ್
ಊರ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಪೊವೆಲಂಗುವ ಮಂದ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಕೂಡಿತ್
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಆಂಜನೆ ಪರಕಾರ
ಕೋಲಾಟ ಕಳಿಚಿತ್
ಮೂಪೊಯಂದ ತಕ್ಕಂಡ
ಆ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಉಂಡಿತ್ ಕುಡಿಚಿತ್
ಬದ್ದಾನೊ ಪರಂದಾನೊ

ಕೋಂದಾನೊ ಕೊಡ್‌ತಾನೊ
ಆಳಣ್ಣ ತುದಿಚಿತ್
ಮೈಯ್ಯಣ್ಣ ಪಣಕೊಂಡ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಪೂವೆಲಂಗುವ ಮಂದ್‌ಲ್
ನಾಡಡಂಗ ಕೂಡಿತ್
ಕೋಲಾಟ ಕಳಿಚಿತ್
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಕೊಂಡ ಕೋಲ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಆಂಜನೆ ನಡತ್‌ಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಒಕ್ಕಳಣ್ಣ ಪೋಯಿತ್
ಆಳಣ್ಣ ತುದಿಚಿತ್
ಮೈಯ್ಯಣ್ಣ ಪಣಕೊಂಡ್
ಮೂಪೊಯಂದ ತಕ್ಕಂಡ
ಆ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ತಾಳ ದುಡಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಊರಡಂಗ ಕೂಡಿತ್
ಒತ್ತೊರ್‌ಮೆ ಕೊವ್ವಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರಂದಿತ್
ಕಾಡ್ ಬೋಟೆ ಕೂಡಿತ್
ಕೋರೆ ಕಾಳೆ ಪಂದಿಯೋ
ಪಾರಿಂಗುಂಡ್ ಬಪ್ಪಕ್ಕ
ಕೈಮುರುವೆಳೆ ಬಾಲ
ಕೈ ನಡತಿಕೊಂಡಿತ್
ತಿತ್ತ್ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಕೋರೆ ಕಾಳೆ ಪಂದಿಯೋ
ಜಬ್ಬೂಮಿಲ್ ಬುದ್ದತ್,
ಬೀರ ಜೋಗ ಬುಟ್ಟತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಉರೋನ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ತಂಗ ಎಡ್‌ತ್ ಬಂದಿತ್
ಊರ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಪೋವೆಲಂಗುವ ಮಂದ್‌ಲ್
ಒಕ್ಕಳಣ್ಣ ಬಾಲಂಗ
ಚಂದೋಳತ್ ಚಾಯೋಡೆ
ಒತ್ತೊರ್‌ಮೆ ಕೊಂಡಿತೊ
ಉಂಡಿತ್ ಕುಡಿಚಿತ್
ಒಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಂಜಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಮೂಪೊಯಂದ ತಕ್ಕಂಡ
ಆ ತಕ್ಕ ಮನೆಕ್‌ಲೊ
ಆಡಿ ಪಾಡಿ ಪೋಯಿತ್
ನಾಲ್ ಮೊಳಿ ಪಾಡಿತ್
ಕೊಂಡ ದುಡಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಎಂದೆಣ್ಣೆತ್ ಪಾಡುವ
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಪ್ಪಿನೊ
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ
ಪಾಡುವ ಪೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೋ !

ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಂದನು ಮತ್ತು ಕೊಡಿಚಿ ಅಥವ ಸೂಳೆಯು ಇರುವುದುಂಟು. ಇವುಗಳ ಪದಗಳು ಒಂದೊಂದು ತರವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ತರದ ಹಾಡನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಈ ಹಾಡನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತೆಯೇ ಹಾಡಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಕೂಡದು.

1. ಕೊಡಿಚಿ ಪಾಟ್

ಚೆಂಡ್ ಕಡಿಯೋಂಡ ಚಾತಂಗೊಡಿಚಿ,
ಚಾತಂಗೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಚಾಣತ್ ಮಚ್ಚಿ;
ಚೆಂಡ್ ಕಡಿಯೋಂಡ ಚಾತಂಗೊಡಿಚಿ,
ಚಾತಂಗೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಬೋಜ ಕೊಡಿಚಿ.

ಕೆಂಗಣ್ಣ್ ಕೋಕೇರಿ ಚೇನಂಗೊಡಿಚಿ,
ಚೇನಂಗೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಚಾಣತ್ ಮಚ್ಚಿ;
ಕೆಂಗಣ್ಣ್ ಕೋಕೇರಿ ಚೇನಂಗೊಡಿಚಿ,
ಚೇನಂಗೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಬೋಜ ಕೊಡಿಚಿ.
ಮಾದತ್ ಕೈಕಾಡ್ ಬೊಳ್ಳಂಗೊಡಿಚಿ,
ಬೊಳ್ಳಂಗೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಚಾಣತ್ ಮಚ್ಚಿ;
ಮಾದತ್ ಕೈಕಾಡ್ ಬೊಳ್ಳಂಗೊಡಿಚಿ,
ಬೊಳ್ಳಂಗೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಬೋಜ ಕೊಡಿಚಿ.
ಕೀಚಿ ಕಿರ್‍ಂದಾಡ್ ಅಣ್ಣಿ ಕೊಡಿಚಿ,
ಅಣ್ಣಿ ಕೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಚಾಣತ್ ಮಚ್ಚಿ;
ಕೀಚಿ ಕಿರ್‍ಂದಾಡ್ ಅಣ್ಣಿ ಕೊಡಿಚಿ,
ಅಣ್ಣಿ ಕೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಬೋಜ ಕೊಡಿಚಿ.
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ಬಾವಲಿ ಮೂಕಂಗೊಂಡಿಚಿ,
ಮೂಕಂಗೊಂಡಿಚ್ಯೋರ್ ಚಾಣತ್ ಮಚ್ಚಿ;
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ಬಾವಲಿ ಮೂಕಂಗೊಂಡಿಚಿ,
ಮೂಕಂಗೊಂಡಿಚ್ಯೋರ್ ಬೋಜ ಕೊಡಿಚಿ.
ಕೋಲ ಕೊಣಿಂಜೇರಿ ಕಾದಿ ಕೊಡಿಚಿ,
ಕಾದಿ ಕೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಚಾಣತ್ ಮಚ್ಚಿ;
ಕೋಲ ಕೊಣಿಂಜೇರಿ ಕಾದಿ ಕೊಡಿಚಿ,
ಕಾದಿ ಕೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಬೋಜ ಕೊಡಿಚಿ.
ಬಾಲ ಬಲಂಬೇರಿ ಕೋಟೆ ಕೊಡಿಚಿ,
ಕೋಟೆ ಕೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಚಾಣತ್ ಮಚ್ಚಿ;
ಬಾಲ ಬಲಂಬೇರಿ ಕೋಟೆ ಕೊಡಿಚಿ,
ಕೋಟೆ ಕೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಬೋಜ ಕೊಡಿಚಿ.
ಕಣ್ಣ ಬಲಂಬೇರಿ ಚೈಯ್ಯಂಗೊಡಿಚಿ,
ಚೈಯ್ಯಂಗೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಚಾಣತ್ ಮಚ್ಚಿ;
ಕಣ್ಣ ಬಲಂಬೇರಿ ಚೈಯ್ಯಂಗೊಡಿಚಿ,
ಚೈಯ್ಯಂಗೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಬೋಜ ಕೊಡಿಚಿ.
ಪೊದ್ದ್‌ನಾಟೂರೋಂಡ ಕಾರೆ ಕೊಡಿಚಿ,
ಕಾರೆ ಕೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಚಾಣತ್ ಮಚ್ಚಿ;
ಪೊದ್ದ್ ನಾಟೂರೋಂಡ ಕಾರೆ ಕೊಡಿಚಿ,
ಕಾರೆ ಕೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಬೋಜ ಕೊಡಿಚಿ.
ಪೊದ್ದ್ ಪೊದವಾಡ ಚೌರಿ ಕೊಡಿಚಿ,
ಚೌರಿ ಕೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಚಾಣತ್ ಮಚ್ಚಿ;
ಪೊದ್ದ್ ಪೊದವಾಡ ಚೌರಿ ಕೊಡಿಚಿ,

ಚೌರಿ ಕೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಬೋಜ ಕೊಡಿಚಿ.
ಬಾಳೆ ನೂರಂಬಡ ಓಂಜ ಕೊಡಿಚಿ,
ಓಂಜ ಕೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಚಾಣತ್ ಮಚ್ಚಿ;
ಬಾಳೆ ನೂರಂಬಡ ಓಂಜ ಕೊಡಿಚಿ,
ಓಂಜ ಕೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಬೋಜ ಕೊಡಿಚಿ.
ಬಟ್ಟ ನೆಲಜೋಂಡ ಕೋಟೆ ಕೊಡಿಚಿ,
ಕೋಟೆ ಕೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಚಾಣತ್ ಮಚ್ಚಿ;
ಬಟ್ಟ ನೆಲಜೋಂಡ ಕೋಟೆ ಕೊಡಿಚಿ,
ಕೋಟೆ ಕೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಬೋಜ ಕೊಡಿಚಿ.
ಬಲ್ಲತ್ ಪೇರೊಂಡ ತೋಲಂಗೊಡಿಚಿ,
ತೋಲಂಗೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಚಾಣತ್ ಮಚ್ಚಿ;
ಬಲ್ಲತ್ ಪೇರೊಂಡ ತೋಲಂಗೊಡಿಚಿ,
ತೋಲಂಗೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಬೋಜ ಕೊಡಿಚಿ.
ಕಾನತ್ ಮೂನಾಡ್ ಬೋನಿ ಕೊಡಿಚಿ,
ಬೋನಿ ಕೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಚಾಣತ್ ಮಚ್ಚಿ;
ಕಾನತ್ ಮೂನಾಡ್ ಬೋನಿ ಕೊಡಿಚಿ,
ಬೋನಿ ಕೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಬೋಜ ಕೊಡಿಚಿ.
ಕುಂಜೇರಿ ನಾಡೋಂಡ ಮುಂಡಂಗೊಡಿಚಿ,
ಮುಂಡಂಗೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಚಾಣತ್ ಮಚ್ಚಿ;
ಕುಂಜೇರಿ ನಾಡೋಂಡ ಮುಂಡಂಗೊಡಿಚಿ,
ಮುಂಡಂಗೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಬೋಜ ಕೊಡಿಚಿ.
ಕಲ್ಲ್‌ಮಾಟೂರೋಂಡ ಅಮ್ಮಂಗೊಡಿಚಿ,
ಅಮ್ಮಂಗೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಚಾಣತ್ ಮಚ್ಚಿ;
ಕಲ್ಲ್‌ಮಾಟೂರೋಂಡ ಅಮ್ಮಂಗೊಡಿಚಿ,
ಅಮ್ಮಂಗೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಬೋಜ ಕೊಡಿಚಿ.
ಬೊಳ್ಳ್‌ಮಾಟೂರೋಂಡ ಮಾತಂಗೊಡಿಚಿ,
ಮಾತಂಗೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಚಾಣತ್ ಮಚ್ಚಿ;
ಬೊಳ್ಳ್‌ಮಾಟೂರೋಂಡ ಮಾತಂಗೊಡಿಚಿ,
ಮಾತಂಗೊಡಿಚ್ಯೋರ್ ಬೋಜ ಕೊಡಿಚಿ.

ಈಗ ಕೊಡಿಚಿಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುವಳು

2. ಕೊಡಿಚಿರ ಆಟ್ (ಕುಣಿತ)

ನೀನೆಲ್ಲಿಂಜಿ ಬಂದ ಮಾಯತ್ ಸೂಳೆ ?
ಮಾಯತ್ ಸೂಳೆರ ಮಮ್ಮಾಯತಾಟ್ !
ನೀನೆಲ್ಲಿಂಜಿ ಬಂದ ಮಾಯತ್ ದೇವಿ ?

ಮಾಯತ್ ದೇವಿರ ಮಮ್ಮಾಯತಾಟ್ !
ಏಳ್ ತರಾಟೊಮ್ಮ ಆಡೊಮ್ಮ ಸೂಳೆ,
ಬೊಳ್ಳಿ ತಾಳ ಕೊಟ್ಟಿತಾಡೊಮ್ಮ ಸೂಳೆ;
ಏಳ್ ತರಾಟೊಮ್ಮ ಆಡೊಮ್ಮ ದೇವಿ,
ಬೊಳ್ಳಿ ತಾಳಕೊಟ್ಟಿತಾಡೊಮ್ಮ ದೇವಿ.
ಬಾಯಕ್ಕ ಪೋಲೆ ಬವುಂಡಾಡೋ ಸೂಳೆ,
ಕೋಯಕೆ ಪೋಲೆ ಕೋಣಿಂಜಾಡೋ ಸೂಳೆ;
ಬಾಯ್ಕಕೆ ಪೋಲೆ ಬವುಂಡಾಡೋ ದೇವಿ,
ಕೋಯಕೆ ಪೋಲೆ ಕೋಣಿಂಜಾಡೋ ದೇವಿ.
ಕುಂಬಳ ಪೋಲೆ ಉರ್‌ಂಡಾಡೋ ಸೂಳೆ,
ಚೋರಂಗೆ ಪೋಲೆ ಚುರುಂಡಾಡೋ ಸೂಳೆ;
ಕುಂಬಳ ಪೋಲೆ ಉರ್‌ಂಡಾಡೋ ದೇವಿ,
ಚೋರಂಗೆ ಪೋಲೆ ಚುರುಂಡಾಡೋ ದೇವಿ.
ಬಾಡೆ ಒಡಿಕಿಂಗೊಂಡಾಡೊಮ್ಮ ಸೂಳೆ,
ಮೋರ್ ಕಲಕಿಂಗೊಂಡಾಡೊಮ್ಮ ಸೂಳೆ;
ಬಾಡೆ ಒಡಿಕಿಂಗೊಂಡಾಡೊಮ್ಮ ದೇವಿ,
ಮೋರ್ ಕಲಕಿಂಗೊಂಡಾಡೊಮ್ಮ ದೇವಿ.
ಅತ್ತ ಕರಂದ್‌ಂಗೊಂಡಾಡೊಮ್ಮ ಸೂಳೆ,
ಕೊಟ್ಟ್ ಕೆರತ್‌ಂಗೊಂಡಾಡೊಮ್ಮ ಸೂಳೆ;
ಅತ್ತ ಕರಂದ್‌ಂಗೊಂಡಾಡೊಮ್ಮ ದೇವಿ,
ಕೊಟ್ಟ್ ಕೆರತ್‌ಂಗೊಂಡಾಡೊಮ್ಮ ದೇವಿ.
ಚಾಣ ಪೊರತ್‌ಂಗೊಂಡಾಡೊಮ್ಮ ಸೂಳೆ,
ನೀರ್ ಪೊರತ್‌ಂಗೊಂಡಾಡೊಮ್ಮ ಸೂಳೆ;
ಚಾಣ ಪೊರತ್‌ಂಗೊಂಡಾಡೊಮ್ಮ ದೇವಿ,
ನೀರ್ ಪೊರತ್‌ಂಗೊಂಡಾಡೊಮ್ಮ ದೇವಿ.
ಜೋಗ ತಲೆ ಕೆಟ್ಟಿತಾಡೊಮ್ಮ ಸೂಳೆ,
ನೆತ್ತಿ ಕುರಿಯಿಟ್ಟಿತಾಡೊಮ್ಮ ಸೂಳೆ;
ಜೋಗ ತಲೆ ಕೆಟ್ಟಿತಾಡೊಮ್ಮ ದೇವಿ,
ನೆತ್ತಿ ಕುರಿಯಿಟ್ಟಿತಾಡೊಮ್ಮ ದೇವಿ.
ಕಣ್ಣ್‌ಕ್ ಕಪ್ಪ್‌ಟ್ಟಿತಾಡೊಮ್ಮ ಸೂಳೆ,
ಕುಂದಂಗ್ ಕೂಳ್‌ಟ್ಟಿತಾಡೊಮ್ಮ ಸೂಳೆ;
ಕಣ್ಣ್‌ಕ್ ಕಪ್ಪ್‌ಟ್ಟಿತಾಡೊಮ್ಮ ದೇವಿ,
ಕುಂದಂಗ್ ಕೂಳ್‌ಟ್ಟಿತಾಡೊಮ್ಮ ದೇವಿ.
ಪೀಲಿ ನೆರಿ ಪೊಜ್ಜಿತಾಡೊಮ್ಮ ಸೂಳೆ,
ಮಾಯತ್ ಸೂಳೆರ ಮಮ್ಮಾಯತಾಟ್!

ಪೀಲಿ ನೆರಿ ಪೊಜ್ಜಿತಾಡೊಮ್ಮ ದೇವಿ,
ಮಾಯತ್ ದೇವಿರ ಮಮ್ಮಾಯತಾಟ್!
ಏಳ್ ತರಾಟೆಲ್ಲ ಆಡಿಚೋ ಸೂಳೆ,
ಮಾಯತೆ ಬಂದ ನೀ ಮಾಯತೆ ಪೋಯ.
ಏಳ್ ತರಾಟೆಲ್ಲ ಆಡಿಚೋ ದೇವಿ,
ಮಾಯತೆ ಬಂದ ನೀ ಮಾಯತೆ ಪೋಯ.

3. ಕೊಡಿಚಿರ ಮೇಲ್ (ಶರೀರ)

ಐಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಬೋಜ ಪರೆವೆ
ಬೋಜ ಪರಂದ ಫಲವೆಚ್ಚಕುಂಡೊ!
ಐಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಕಾಬೆರ ನೋಟೊ
ಇಂಜಿಡೊ ಮಂಜಡೊ ಬೇರಿಂಜ ಪೋಲೆ,
ಐಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಕಾಬೆರ ಬೋಜ
ಕಾಬೆರ ಪತ್ತಾಂಗ್ ಮೋದಿರ ಬೋಂಡು.
ಐಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಕಾಲ್ ಕೊರವೆ?
ಬಟ್ಟೆ ನಡಪಕ ಕಾಲಡ್ಡ ಪೋಪ!
ಐಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಕಾಲ್‌ಡ ಬೋಜ!
ಕುಟ್ಟ್‌ಕ ಮೊಣ್ಣೆ ಕುಲ್‌ಂಗಿ ನಡಪ.
ಐಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಮೂಳೆ ಚೆರಟೆ,
ನಂದಿ ಮರತ್‌ಡ ಮೋರೆಗೆನಕೆ!
ಐಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಮೂಳೆ ಚರಟೆ,
ಮುಯ್ಯಾರಿ ಪೊಜ್ಜ ಪೊಯಿತ್‌ಗೆನಕೆ.
ಐಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ತೊಡೆ ಕೊರವೆ?
ಮಂಡುಳಿ ಪಾಂಬ್ ಕೊರಿಚಣ ಪೋಲೆ!
ಐಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಕೆಂದಂದೊಡೆಯೋ,
ಕೆಂದ ತೊಡೆಕಲ್ಲೊ ಪನ್ನೆರಂಡಚ್ಚೆ?
ಐಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ನಡು ಕೊರವೆ?
* ಚಕ್ಕೆ ಪಣ್ಣ್‌ಕ್‌ಟ್ಟ ಕೇರ್‌ಗೆನಕೆ!
ಐಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಬಳ್ಳಿ ನಡುವೊ,
ಬಳ್ಳಿ ನಡುಕೊತ್ತರೆ ಪಟ್ಟೆ ಬೋಂಡು.
ಐಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಸೂಳೆ ಕೆಲವೊ
ಮೂಬಟ್ಟೆಕಾರಂಡ ಕೊಮ್ಮೆಗೆನಕೆ !
ಐಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಪಾಕುಮ್ಮೆ ಬೋಜ
ಪಾಲ್ ಕೂಳುಂಬೊರ್ ಪಾಕುಮ್ಮೆ ನೋಟೊ.
ಐಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಮೊಲೆ ಕೊರವೆ ?

ಕಬ್ಬ ಮರತ್‌ರ ಕಾಯಿಗೆನಕೆ;
ಅೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಚೆಪ್ಪ್ ಮೊಲೆಯೊ,
ಚೆಪ್ಪ್ ಮೊಲೆಕೊತ್ತ ಕೈಮಾತ್ ಬೋಂಡು.
ಅೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಕೈಯ್ ಕೊರವೆ?
ಕೈಯರಂಡ್ಯೆ ಕೊಕ್ಕೆ ಬಾಯಕೆ ಪೋಲೆ,
ಅೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಕುಟ್ಟಕಂಗ್ಯೆಯ್,
ಕುಟ್ಟಕಂಗ್ಯೆಕೊತ್ತ ಕುಪ್ಪಿ ಬಳೆಯೊ.
ಅೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಬೆನ್ನ್ ಕೊರವೆ?
ಮೂಪಾನಿ ನೆಲ್ಲ್‌ಟ್ಟೊಣಕಲು ಬೆನ್ನ್,
ಅೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಬೆನ್ನ್‌ಡ ಬೋಜ,
ಮೂಪಾನಿ ಮುತ್ತ್ ನೆರಕಲು ಬೆನ್ನ್.
ಅೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಕೋಳಿ ಕೊರವೆ,
* ಚೆಂಬ ದುಡಿಕ್‌ಟ್ಟ ಕೇರ್‌ಗೆನಕೆ,
ಅೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಕೋಳಿ ಕೊರವೆ,
ಕೋಳಿ ಕೊರಕೊತ್ತ ಕೊರಮಣಿ ಬೋಂಡು.
ಅೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಬಾಯಿ ಕೊರವೆ?
ಕಾಕೆ ಕರಿ ಬೆಚ್ಚ ಚಟ್ಟಿಗೆನಕೆ!
ಅೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಬಾಯಿಡ ಬೋಜ!
ನಂಬಿಮ ಉರುಳಿ ಬಡಿಚಣ ಪೋಲೆ.
ಅೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಪಲ್ಲ್ ಕೊರವೆ?
ದ್‌ಟ್ಟೆಕ್ ಗುದ್ದಲಿ ಓಂಗ್‌ನ ಪೋಲೆ!
ಅೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಪಲ್ಲ್‌ಡ ಬೋಜ!
ಚತ್ತೆಲ್ ಮುತ್ತ್ ನೆರತ್‌ನ ಪೋಲೆ.
ಅೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಮೂಕ್ ಕೊರವೆ ?
ನಾಯಿಕ್ ನೀಕಂಜಿ ಬೂಕುವ ಮೂಕ್ !
ಅೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಕ್‌ಳವ್ವ ಮೂಕ್,
ಕ್‌ಳವ್ವ ಮೂಕ್‌ಕ್ ಮೂಕುತ್ತಿ ಬೋಂಡು.
ಅೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಕಣ್ಣ್ ಕೊರವೆ?
ಊಕಾಡ್ ಚಕ್ಕೆಕ್ ಚೂಕೆ ಇಟ್ಟ ಪೋಲೆ!
ಅೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಕಣ್ಣ್‌ಡ ಬೋಜ,
ಕಾರಿ ಕೊರಂಬ್‌ಡ ಕಮ್ಮೊರಿ ಪೋಲೆ!
ಅೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಕೆಮಿ ಕೊರವೆ ?
ನಾಯಿಕ್ ನೆಯಿತಟ್ಟೆ ಕೆಟ್ಟ್‌ನ ಪೋಲೆ !

---

* ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೇರ್‌ಟ್ಟ ಚಕ್ಕೆ ಪಣ್ಣ್‌ಗೆನಕೆ ಎಂದು ಆಗಬೇಕು.
* ಕೇರ್‌ಟ್ಟ ಚೆಂಬ ದುಡಿಯನ್ನಕೆ ಎಂದು ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕು.

ತೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಬಳ್ಳಿ ಕೆಮಿಯೊ,
ಬಳ್ಳಿ ಕೆಮಿಕೊತ್ತ ಪೊನ್ನೋಲೆ ಬೋಂಡು.
ತೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ನೆತ್ತಿ ಕೊರವೆ ?
ಕಾಕೆಕೆಳಕಲು ತೂರಲು ನೆತ್ತಿ!
ತೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಉದ್ದಿಯ ನೆತ್ತಿ,
ಉದ್ದಿಯ ನೆತ್ತಿಕ್ ಪೊಂಗುರಿ ಬೋಂಡು.
ತೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಪಂಜಿರಿ ಮಂಡೆ,
ಪಂಜಿರಿ ಮಂಡೆ ಪರಿಚೆ ತಲಮಿ.
ತೈಯ್ಯ ಕೊಡಿಚಿರ ಜೋಗ ತಲೆಯೊ
ಜೋಗ ತಲೆಕೊತ್ತ ಪೊಂಗೊತ್ತ್ ಬೋಂಡು.
ಮುಂದ್‌ಕ್‌ಳಿ ಬಾರೊ ಮಂಡೆ ಕೊಡೆಯೊ
ಮಂಡೆ ಕೊಡೆಯಣೆ ಏಳೆಲಿ ಬುದ್ದ!
ಮುಂದ್‌ಕ್‌ಳಿ ಬಾರೊ ಮಂಡೆ ಕೊಡೆಯೊ
ಮಂಡೆ ಕೊಡೆಯಣೆ ಮೂಪಾನಿ ಮುತ್ತ್!
ಏಳೆಲಿ ತಿಂಬಕ್ ಒಯಿಂಬದ್ ಪೂಞ್,
ಅಂಗಂಡರುವಂಡ ನೆಯಿ ಕಳ್ಳಿ ಪೂಞ್,
ಮುತ್ತ್ ಪೊರಕುವಕೊಯಿಂಬದ್ ಮಕ್ಕ,
ಊರ್ ಕೇರಿ ಬಂದ ಒಯಿಂಬದ್ ಮಕ್ಕ.
ಅಂಗಂಡರುವಂಡ ನೆಯಿ ಕಳ್ಳಿ ಪೂಞ್,
ಓಣಿ ಮರಿಯ ಪರ ಬುದ್ದ ಬಂದ.
ಊರ್ ಕೇರಿ ಬಂದ ಒಯಿಂಬದ್ ಮಕ್ಕ
ಓಣಿ ಮಡಕ್‌ಲ್ ಕಳಿಚಂಡೆ ಬಂದ.

4. ಕೊಡಿಚಿರ ನಡತೆ

ಕಣ್ಣ್ ಕಯಿಂಜವಳ ಕಂಡಕರಿಯು
ಬಟ್ಟೆ ನಡಪಕ ಕಾಲಡ್ಡ ಪೋಪ;
ದೇವಂಡ ದೇವಿನ ಕಂಡಕರಿಯು
ಬಟ್ಟೆ ನಡಪೋರ್ ಕಾಲ್‌ಡ ಬೋಜ.
ಕಣ್ಣ್ ಕಯಿಂಜವಳ ಕಂಡಕರಿಯು
ಚಟ್ಟುವ ಕಾಲಿ ಚಡತಿ ಮೊಡತಿ;
ದೇವಂಡ ದೇವಿನ ಕಂಡಕರಿಯು
ಕುಟ್ಟ್‌ಕ ಮೊಣ್ಣೆ ಕುಲ್‌ಂಗಿ ನಡಪ.
ಕಣ್ಣ್ ಕಯಿಂಜವಳ ಕಂಡಕರಿಯು
ಕಾಗುತ್ತ ಉಚ್ಚಾಟಿ ಕಾಲ್ ಮಿನಿಕಿ;
ದೇವಂಡ ದೇವಿನ ಕಂಡಕರಿಯು
ನಲ್ಲೆಣ್ಣೆ ಕೊಂಡಿತ್ ಕಾಲ್ ಮಿನಿಕಿ.
ಕಣ್ಣ್ ಕಯಿಂಜವಳ ಕಂಡಕರಿಯು

ಬೆನ್ನ್‌ಲ್ ಕೊಕ್ಕಲೆ ಒಮ್ಮಲೂ ತಪ್ಪ;
ದೇವಂಡ ದೇವಿನ ಕಂಡಕರಿಯು
ಬೆನ್ನ್‌ಲ್ ಬೆಂಗರೆ ಒಮ್ಮಲೂ ತಪ್ಪ.
ಕಣ್ಣ್ ಕಯಿಂಜವಳ ಕಂಡಕರಿಯು
ಮೂಕಳೆ ಚಾರೊಂಡ್ ಮೂಡ್ ಮಿನಿಕಿ;
ದೇವಂಡ ದೇವಿನ ಕಂಡಕರಿಯು
ಪಯ್ಯುಡ ನೆಯ್ಯೊಂಡ್ ಮೂಡ್ ಮಿನಿಕಿ.
ಕಣ್ಣ್ ಕಯಿಂಜವಳ ಕಂಡಕರಿಯು
ಕಣ್ಣ್‌ಲ್ ಕಾಡಿಯ ಒಮ್ಮಲೂ ತಪ್ಪ!
ದೇವಂಡ ದೇವಿನ ಕಂಡಕರಿಯು
ಕಣ್ಣ್‌ಕ್ ಕಪ್ಪ್‌ಡ ದೇವಂಡ ದೇವಿ.
ಕಣ್ಣ್ ಕಯಿಂಜವಳ ಕಂಡಕರಿಯು
ಅಣ್ಣಂಗ್ ಕೂಳ್‌ಟ್ಟ್ ಕ್ಣ್ಣಂಗೆನಪ!
ದೇವಂಡ ದೇವಿನ ಕಂಡಕರಿಯು
ಅಣ್ಣಂಗ್ ಕೂಳ್‌ಟ್ಟ್ ಕ್ಣ್ಣನ ನೋಟ.
ಕಣ್ಣ್ ಕಯಿಂಜವಳ ಕಂಡಕರಿಯು
ಕೂಳ್‌ಟ್ಟಕುಪ್ಪ್‌ಡ ಕೋತಿರಿ ಕಾಲಿ;
ದೇವಂಡ ದೇವಿನ ಕಂಡಕರಿಯು
ಕೂಳ್‌ಟ್ಟಕುಪ್ಪ್‌ಡು ದೇವಂಡ ದೇವಿ.

5 . ಕೊಡಿಚಿರ ಉಡುಪ್

ನಿನ್ನಡ ಕೊಂಡಂವ ದಾರಾಪ ಸೂಳೆ ?
ನಿನ್ನಡ ಕೊಂಡಂವ ದಾರಾಪಂದೆಣ್ಣ್.
ಎನ್ನಡ ಕೊಂಡಂವ ದಾರಾಪ ಕೇಳ್
ಮಾಣಿ ಮಲನಾಡ್ ಕಲ್ಲಳೆ ದೇವ.
ನಿನ್ನಡ ಕೊಂಡಂವ ತಂದ ಪೊಡೆಯ
ಕೋಯಿಕೋಟಂಗಡಿ ಅಂಗರೆ ದಟ್ಟ;
ಎನ್ನಡ ಕೊಂಡಂವ ತಂದ ಪೊಡೆಯ
ಕೋಯಿಕೋಟಂಗಡಿ ಬೀರಾಳಿ ಪಟ್ಟ್.
ನಿನ್ನಡ ಕೊಂಡಂವ ತಂದ ಪೊಡೆಯ
ಸುತ್ತುವಕಿಲ್ಲೆ ನೆರಿ ಬೆಪ್ಪಕಿಲ್ಲೆ,
ಎನ್ನಡ ಕೊಂಡಂವ ತಂದ ಪೊಡೆಯ
ಸುತ್ತುವಕುಂಡ್ ನೆರಿ ಬೆಪ್ಪಕುಂಡ್.
ನಿನ್ನಡ ಕೊಂಡಂವ ತಂದ ಪೊಡೆಯ
ಮೂಂದ್ ಮೊಳಕಿಲ್ಲೆ ನೂಕರೆಲ್ಲೆ;
ಎನ್ನಡ ಕೊಂಡಂವ ತಂದ ಪೊಡೆಯ
ಬಾಣತ್ ಮುಟ್ಟಿತ್ ನೆಲತಳೆಯು.

6. ಕೊಡಿಚಿರ ಚರಿತ್ರೆ

ಒಂದ್ ಬೆಚ್ಚಿತೊಂದಾನೋ ಡ್ಯೆಯ್ಯ
ಕೈಕೆಡಿತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ಚಂದೋಳತೆ ಚಾಯೋಡೇ ಡ್ಯೆಯ್ಯ
ಒಪ್ಪೋಡೆ ಪೋರ್‌ಲೋಡೆ
ಕೊಂಡಾಟತ್ ಕೋಪೋಡೆ ಡ್ಯೆಯ್ಯ
ಉದ್ದ ಕೆಟ್ಟಿ ಪಾಡುವ–
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡೋ ಡ್ಯೆಯ್ಯ
ಬೊಳ್ಳಿ ತಂಡ್ ಕುಂದನೋ;
ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ ದೇವಿರೋ ಡ್ಯೆಯ್ಯ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡಿಚಿಯೋ
ದೇವ ದೇವೀಂದೆಣ್ಣಿತೋ ಡ್ಯೆಯ್ಯ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ್ಕ
ಕುಂದಂಡ ಕೊಡಿಚಿಕೋ ಡ್ಯೆಯ್ಯ
ಕೆಟ್ಟ್‌ನ ಕೆರೆ ಪೋಲೆ
ಕೋತಿ ಬೆಚ್ಚ ನೀಪೋಲೇ ಡ್ಯೆಯ್ಯ
ಆರು ನಾಲು ಕೂಡಣೆ
ತಿಂಗ ಪತ್ತ್ ತೇಂದತೋ ಡ್ಯೆಯ್ಯ
ಬಾಳೆಲೆ ಕೆಲದುಂಬ.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತೋ ಡ್ಯೆಯ್ಯ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡಿಚಿಕೊ
ಈತ್‌ಕುಳ್ಳ ಸಾಮಾನೋ ಡ್ಯೆಯ್ಯ
ಎಲ್ಲ ಜೋಡು ಕೂಟಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತೋ ಡ್ಯೆಯ್ಯ
ಬೊಳ್ಳಿತಂಡ್ ಕುಂದನೋ
ಮಾಣಿಕ ಮಲನಾಡೋ ಡ್ಯೆಯ್ಯ
ಚೊಟ್ಟಿ ಕಾಡ್ ಬೇಂಗಾಲೆ
ಮೂಮ ಚೋಮ ಪೋರಿಚೋ ಡ್ಯೆಯ್ಯ
ಪೋರ್‌ನ ಪಣಕೆಲ್ಲ
ಎಣ್ಣೆ ಮಂಜ ಕೊಂಡಿತೋ ಡ್ಯೆಯ್ಯ
ತೇನು ನೆಯ್ಯು ಕೈಕೊಂಡ್
ಓಲೆ ಬೆಲ್ಲೆಡಿತಿತೋ ಡ್ಯೆಯ್ಯ
ಕೊಟ್ಟ ತೆಂಗೆ ಕೊಂಡಿತೋ
ಚಿಕ್ಕಂಗೋಟ್ ಆಂಜಿತೋ ಡ್ಯೆಯ್ಯ
ಗೋಟಡಿಕೆ ತಾನಾಯಿ
ಲೈ ಕೆಟ್ಟ್ ಸುಳಿ ಎಲೇ ಡ್ಯೆಯ್ಯ

ಕಾಯಿ ಪಣ್ಣ್ ಕೊಂಡಿತೋ
ಒಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ನೂರೋಳೋ ಡೈಯ್ಯ
ಎಲ್ಲ ಜೋಡ್ ಕೂಟಿತ್
ಪಿಞ್ಞೆನ್ನ ಕೊರವುಳ್ಳೋ ಡೈಯ್ಯ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಈತೆಡ್‌ತ್ ಕೊವ್ವಕೋ ಡೈಯ್ಯ
ಈ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ಪೊನ್ನವ್ವ ಡೈಯ್ಯ–
ಪೊಮ್ಮಕ್ಕಡ ಎರಣಾಪ.
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ ಡೈಯ್ಯ
ಪಳ್ಳಿ ಕೂಡಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಬೀರಿಯ ಪರಂದತೋ ಡೈಯ್ಯ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡಿಚಿಯೋ
ಆಂಬೆತ್ತಿತೆಳತದೋ ಡೈಯ್ಯ
ನಿಂಗರಿಯತಲ್ಲಲ;
ಕುಞ್ಞೆಕ್ ಪೆದಲ್‌ಟ್ಟ ಡೈಯ್ಯ
ಕಾಳಮ್ಮ ಮೈಂದಣ್ಣ.
ಕಾಳಮ್ಮ ಮೈಂದಣ್ಣ ಡೈಯ್ಯ
ತಾಪರಂದ್ ಕೊವ್ವಣೆ
ತಾಪರಂದ್ ಕೊವ್ವಣೇ ಡೈಯ್ಯ
*ಸೂಳೆ ಮಾನಿ ನಾಡೋಂಡ
ಅಂಬ್‌ಲ ತರಿಂಜತೋ ಡೈಯ್ಯ
ಮುಕ್ಕೋಟ ಪೊರಿಂಜತ್;
ಕನ್ನಿ ಕಂಬೊಡಂದತೋ ಡೈಯ್ಯ
ಗೋಪುರ ಪೊರಿಂಜತ್;
ಕೆಂಗಡಂಗ್‌ಡ್‌ಂಜತೋ ಡೈಯ್ಯ;
ತೊಟ್ಟ್‌ಲುಳ್ಳ ಕೈಮಾತ್
ತೊಟ್ಟ್‌ಲುಳ್ಳ ಕೈಮಾತ್ ಡೈಯ್ಯ
ಮೈನೆಟ್ಟಿತೊರಕೆದ್ದ;
ನೇಲೆಲುಳ್ಳ ನೆಯಿತೋಕ್ ಡೈಯ್ಯ
ತಾನೆ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚತ್;
ಮೈಂದಣ್ಣ ಪರಂದಿತೋ ಡೈಯ್ಯ
ಆಳ್ ಕಾಳೆ ತೇಂದಲ್ಲಿ
ಸೂಳೆಮಾನಿ ನಾಡೋಂಡೋ ಡೈಯ್ಯ
ಕಳ್ಳ ಪಡೆ ಬಂದದೊ.

---

* ಬೆಪ್ಪುನಾಡು

ಕಳ್ಳ ಪಡೆ ಬಕ್ಕಣೇ ಡೈಯ್ಯ
ಕಾಳಮ್ಮ ಪೈಂದಣ್ಣ
ನಾಡ್ ಕಾಪ ಮುಂದಲೇಲೈಯ್ಯ
ಬೈಂಬ ಕಾತೆಳತತ್;
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೇ ಡೈಯ್ಯ
ಕಳ್ಳ ಪಡೆ ಬಂದದೊ;
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಂದಣ್ಣ ಡೈಯ್ಯ
ಒಡಿ ಕತ್ತಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಚೆಂಡ್ ಮಂಡೆ ಕೈಕೊಂಡ್ ಡೈಯ್ಯ
ಕಾಳೆ ಕೊರ ಕೆತ್ತಿತ್
ಬೈಂಬ ಬೈಂಬಂದೆಣ್ಣಿತೋ ಡೈಯ್ಯ
ಬೈಂಬ ಕೇಳಿ ಕೇಟತ್.

ಕುಂದನ ಕೊಡಿಚಿಯ ಅಥವಾ ಸೂಳೆಯ ವೇಷವನ್ನು ಗಂಡಸರು ಧರಿಸಬೇಕು. ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಿಗೆ ಯಾವುದೊಂದು ಕಾರಣದಿಂದಲಾದರೂ ಬೇರೊಬ್ಬನು ಬೈದರೆ ಅಥವಾ ಹೊಡೆದರೆ, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೇಷಧಾರಿಯು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನಾದರೂ ಬೈದವನಿಗೆ ಅಥವಾ ಹೊಡೆದವನಿಗೆ ಊರವರು ಕಠಿಣವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ವೇಷಧಾರಿಯು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನಾದರೆ ವೇಷವು ಬಿಚ್ಚಿದ ಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವರು.

ಈ ವೇಷಧಾರಿಗಳು ಕೋಲು ಮಂದುಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯಬಹುದು. ಅವರನ್ನು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಕೂಡದು.

ಪಡೆಕಳಿ : ಹುತ್ತರಿ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ “ಪಡೆಕಳಿ”ಗಳು ಇದ್ದವು. ಈ ಪಡೆಕಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಹ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವುಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾ ಬರುತ್ತವೆ.

ಜೋಯಿಪಾಟ್

ಜೋಯಿ ಪಾಟ್ ಅನೇಕ ತರವಿರುವುದು. ಬೋಡ್ ಕಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುವುದು ದುರ್ಭಾಷಣೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದಾಗಿರುತ್ತೆ. ಹುತ್ತರಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಗಿ ಹಾಡು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿ ಇರುತ್ತೆ.

ತಾಲಿ ಲೆಲ್ಲೆ ಲೆಲ್ಲೇಲವ್ವ	ತಾಲಿ ಲೆಲ್ಲೇ ಲೆಲ್ಲೇಲ
ತಾಲಿಯಡೆಂಬದ್ ಎನ್ನತ ತಾಲಿ?	“
ತಾಲಿ ಪುಳಿಯೆಲ್ಲ ಬೈರಿ ಮರತ?	“
ತಾಲಿಯಡೆಂಬದ್ ಪಿಚ್ಚೊಳೆ ತಾಲಿ,	“
ಪಿಚ್ಚೊಳೆ ತಾಲಿ ಪೊಲೆಯತಿಕಾಡ್;	“
ತಾಲಿಯಡೆಂಬದ್ ಬೊಳ್ಳಿಡ ತಾಲಿ,	“
ಬೊಳ್ಳಿಡ ತಾಲಿ ಬಡುವತಿಕಾಡ್;	“
ತಾಲಿಯಡೆಂಬದ್ ಪೊನ್ನ್‌ಡ ತಾಲಿ,	ತಾಲಿ ಲೆಲ್ಲೇ ಲೆಲ್ಲೇಲ
ಪೊನ್ನ್‌ಡ ತಾಲಿ ಪಟ್ಟತಿಕಾಡ್,	“
ತಾಲಿಯಡೆಂಬದ್ ವಜ್ಜ್‌ರ ತಾಲಿ,	“

ವಜ್ಜ್ರ ತಾಲಿ ಅರಮನೆಕಾಡೊ, “
ಅಮ್ಮಕೂ ಕೊಡವಕೂ ತಾಲಿಲ್ಲೆ ಕೇಳೊ, ತಾಲಿ ಲೆಲ್ಲೇ ಲೆಲ್ಲೇಲ
ಓಹೋ!ಓಹೋ!ಹುಯಿ!
ಆರಜಿ ಬೋಟೋಳಿ ಎನ್ನ ಪುದುಮೆ, “
ಆರಜಿ ಬೋಟೋಳಿ ಚಂದಪಂಡಾಕ, “
ಚಂದಪಂಡಾಕತ್ ಇಾಂಡ್‌ಡ ಸೂರೆ, “
ಮೂಪಾನಿ ಇಾಂಡೆಲ್ಲ ಏರಿ ಮರಿಂಜ, “
ಓರೋರ ಅಳೆಲ್ ಆೖಯ್ಯಂಜಿ ಇಾಂಡ್ “
ಆೖಯ್ಯಂಜಿ ಇಾಂಡ್‌ಕ್ ಪವುಪತ್ತ್ ಕೊಂಬ್, “
ಕಕ್ಕಳೆ ಇಾಂಡ್‌ಕ್ ಪಿಚ್ಚೊಳೆ ಕೊಂಬ್ “
ಪಿಚ್ಚೊಳೆ ಕೊಂಬ್‌ಕ್ ಬೊಳ್ಳಿಡ ಗೆಜ್ಜೆ “
ಗೆಜ್ಜೆ ಕುಲಕಿಯಂಡಾಡುವ ಇಾಂಡ್ “
ಓಹೋ! ಓಹೋ! ಹುಯಿ!
ಬೋಟೋಳಿ ನಾಡೋಂಡ ಬೋಂಡಮೆ ಕೇಳೊ, ತಾಲಿ ಲೆಲ್ಲೇ ಲೆಲ್ಲೇಲ
ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕ ಮಾಂಗೆ ಕನಿಚ, “
ಮಾಂಗೆ ಕನಿಕಣೆ ಬುದ್ದೋರ್ ಮಾಂಗೆ, “
ಬುದ್ದೋರ್ ಮಾಂಗೆನ ಮಕ್ಕೆಲ್ಲ ತಿಂದ, “
ಮಾಂಗೆ ಕೊರಂಡಿನ ದೇವರು ಮಾಡಿ, “
ಕೊಟ್ಟ ಮುಡಿಚನ್ ದೇವರೆಡ್‌ತ, “
ಕುಪ್ಪಟಿ ಪೋಕೆನ ಮುಕ್ಕಾಟಿ ಮಾಡಿ “
ಕುಪ್ಪಟಿ ಕೇಚಿನ ನಂಬ್‌ಡಿ ಮಾಡಿ, “
ಕಾಕಳಿ ಚಿಟ್ಟೆನ ಕಾರ್ಯಕಾರ, “
ಚೀರುಳಿ ಚಿಟ್ಟೆ ಚೀನಿ ಉರುಪುವ, “
ಮರಕ್ಕೊಟ್ಟ ಪಕ್ಕಿಯು ಚೆಂಡೆ ಬಡಿಪ, “
ಬಾಲಾಟಿ ಮೊಣ್ಣೆ ತಿರುವಾಳಕಾರ, “
ಅನ್ನನೆ ನಮ್ಮೆ ಕಯಿಚೋರ್ ನಾಡ್, “
ಓಹೋ!ಓಹೋ!ಹುಯಿ!
ಪೊದ್ದ್ ಪೊದವಾಡ ಚೋರಂಗೆ ಮಾನಿ, ತಾಲಿ ಲೆಲ್ಲೇ ಲೆಲ್ಲೇಲ
ಚೋರಂಗೆ ಮಾನಿಲ್ ಎನ್ನ ಪುದುಮೆ? “
ಚೋರಂಗೆ ಮಾನಿಲ್ ಬೋಂಡಮೆ ಕೋಡ, “
ಬೋಂಡಮೆ ಕೋಡಂಡ ಬೋಂಡಮೆ ನೋಟೊ, “
ಬಟ್ಟೆಲ್ ಪೋಪೋರ್ ಅಜ್ಜನ ಪೊಜ್ಜ, “
ಅಜ್ಜನ ಪೊಜ್ಜಿತ್ ತಂಡ್ ಬಲಿಚ, “
ತಂಡ್ ಬಲಿಚಿತ್ ಕಾಡ್ ಕನಿಚ. “
ಮೋರ್‌ಕ್ ಪೋಪೋರ್ ಮಕ್ಕಳ ಪೊಜ್ಜ, “

ಮಕ್ಕಳ ಪೊಜ್ಜಿತ್ ಮೋಪೆ ಬಲಿಚ, ತಾಲಿ ಲೆಲ್ಲೇ ಲೆಲ್ಲೇಲ
ಮೋಪೆ ಬಲಿಚಿತ್ ಕಾಡ್ ಕನಿಚ. "
ಚಾಣಾಕ್ ಪೋಪೋರ್ ಪೊಂಗಳ ಪೊಜ್ಜ, "
ಪೊಂಗಳ ಪೊಜ್ಜಿತ್ ಕೂಟೆ ಬಲಿಚ, "
ಕೂಟೆ ಬಲಿಚಿತ್ ಕಾಡ್ ಕನಿಚ. "
ತಿತ್ತ್‌ಕ್ ಪೋಪೋರ್ ಅಜ್ಜಿನ ಪೊಜ್ಜ, "
ಅಜ್ಜಿನ ಪೊಜ್ಜಿತ್ ತಿತ್ತ್ ಬಲಿಚ, "
ತಿತ್ತ್ ಬಲಿಚಿತ್ ಕಾಡ್ ಕನಿಚ. "
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪಾರ್‌ನ ತಿತ್ತೆಲ್ಲಿ ಬುದ್ದ "
ಐಯ್ಯಪ್ಪ ದೇವಡ ಕೋಟತ್ ಬುದ್ದ, "
ಕೋಟವೂ ಬೆಂಜ, ಬೆಲಿಕಲ್ಲೂ ಬೆಂಜ, "
ದೇವರೂ ಬೆಂಜ, ಮಂಟಪೊ ಬೆಂಜ, "

ಓಹೋ! ಓಹೋ! ಹುಯಿ!

ಕಾಲ ಕಲಿ ಜೀಯ ಲೇಲಕ್ಕ ಮಾವಿ, ತಾಲಿ ಲೆಲ್ಲೇ ಲೆಲ್ಲೇಲ
ಕಾಲ ಕಲಿಯುಗ ನಾನಿಕ್ಕ ಕಂಡ, "
ಮಾವುಲ್ ಚಕ್ಕೆ, ಪಲಚಿಲ್ ಮಾಂಗೆ, "
ಕುಂಡೋಣಿ ಕಲ್ಲೆಲ್ಲ ತೆಂಗೆ ಮರಿಂಜ, "
ಕಾವೇರಿ ಬೊಮ್ಮಣ ಉಪ್ಪ್ ಮರಿಂಜ; "
ತಾಂದಿ ಕೊಟ್ಟೆ ಪೋಯಿ ಪಾಲ ಕಡಂದ; "
ಕೋಳಿ ಮೊರ ಕೊತ್ತಿ ಪೋಪದ್ ಕಂಡ; "
ಮಲ್ಲ ಕೋಳಿ ಕೂವ ಮಾಲೋಕತುಳ್ಳ, "
ಪೋಡೆ ಕೋಳಿ ಕೂವ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ; "
ಆಣ್ ಪಡೆ ಪೊಪ್ಪ ಮಾಲೋಕತುಳ್ಳ, "
ಪೊಂಗ ಪಡೆ ಪೊಪ್ಪ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ; "
ಚೋಮ ಕೆನೆ ಬೆಪ್ಪ ಮಾಲೋಕತುಳ್ಳ, "
ಕಲ್ಲ್ ಬಸುವ ಕೆನೆ ಬೆಪ್ಪ ಕಂಡ, "

ಓಹೋ! ಓಹೋ! ಹುಯಿ!

ಎಲ್ಲಿಂಜಿ ಚೋಯಿ ಕೊಡವು ಮರಿಂಜ? ತಾಲಿ ಲೆಲ್ಲೇ ಲೆಲ್ಲೇಲ
ಮಾಣಿ ಮಲೆನಾಡ್ ಬಂದೋರ್ ಚೋಯಿ, "
ಎನ್ನನೆ ಚೋಯಿ ಕೊಡವು ಮರಿಂಜ? "
ಕೊಂಬ್‌ಲ್ ಪೋಯಿ ಕೊಡವು ಮರಿಂಜ, "
ಮಾವುಲ್ ಪತ್ತಿ ಮುರ್‌ಕ್‌ಲ್‌ಳಿಂಜ. "
ಎನ್ನಂಗ್ ಚೋಯಿ ಕೊಡವು ಮರಿಂಜ? "
ಅಮ್ಮಡ ಕೊಡವಡ ಪುತ್ತರಿ ನಮ್ಮೆ, "
ಪುತ್ತರಿ ನಮ್ಮೆನ ಕಾಂಬಕೆ ಬಂದ, "

ಜೋಯಿನ ಪೊಯ್ಯತಿ ಬಯ್ಯತಿರವ್ವ, “
ಜೋಯಿನ ಪೊಜ್ಜಕ ಬೊಣ್ಣೂರ್ ಪಾರು, “
ನಾಯಿನ ಪೊಯ್ಯತಿ ಬಯ್ಯತಿರವ್ವ “
ನಾಯಿನ ಪೊಜ್ಜಕ ಪಲ್ಲ್‌ಳಿ ಕಾಂಗು, “
ತಾಲಿ ಲೆಲ್ಲೇ ಲೆಲ್ಲೇಲವ ತಾಲಿ ಲೆಲ್ಲೇ ಲೆಲ್ಲೇಲ
ಓಹೋ! ಓಹೋ! ಹುಯಿ!
ಚೀಪೆ ಚೂಳೆ ಮಾಯ ಪೊಂಜೂಳೆಮಾಯ, ತಾಲಿ ಲೆಲ್ಲೇ ಲೆಲ್ಲೇಲ
ಪೊಂಜೂಳೆ ಮಾಯನ ಬಾಕೆ ಪರೆವ, “
“ಬೊಳ್ಳ್‌ಮಾಟೂರೋಂಡ ಮಾತನ್ ಕೇಪ, “
ಮಾತಂಡ ಮೇಜಾಲೆ ಕೂತನೂ ಕೇಪ” “
“ಆ ಬಾಕೆ ಕೂಡುಲೆ ಬಾವುಲೆ ನಾನ್.” “
“ಕಲ್ಲ್‌ಮಾಟೂರೋಂಡ ಅಮ್ಮನೂ ಕೇಪ, “
ಅಮ್ಮಂಡ ಮೇಜಾಲೆ ಕೊಡವನೂ ಕೇಪ” “
“ಆ ಬಾಕೆ ಕೂಡುಲೆ ಬಾವುಲೆ ನಾನ್.” “
“ಕುಂಚೇರಿ ನಾಡೋಂಡ ಮುಂಡನೂ ಕೇಪ?” “
“ಕುಂಚೇರಿ ಮುಂಡಂಗ್ ಎನ್ನುಂಡ್ ಕೋಪ್?” “
“ಕುಂಚೇರಿ ಮುಂಡಂಗ್ ಚೋಮಂಗಳುಂಡ್” “
“ಮುಂಡಂಗ್ ಚೋಮಂಗಳುಂಡೇಂಗಿ ಎನ್ನ? “
ಅಂಗಡಿ ಕಾಣ ತೊರ ಕಾಣ ಚೋಮ; “
ಬೊಳ್ಳೋಟೆ ಕೂಟೆಲ್ ಚಾಣ್‌ಡುವ ಕೈಯ್ಯ “
ಆ ಬಾಕೆ ಕೂಡುಲೆ ಬಾವುಲೆ ನಾನ್.” “
“ಕಾನತ್ತ ಮೂನಾಡ್ ಬೋನಿಯೂ ಕೇಪ” “
“ಮೂನಾಡ್ ಬೋನಿಕ್ ಎನ್ನಿಂಜಕೆನ್ನ? “
ಮಾವಿರ ಪೋರಾಮೆ ಒಮ್ಮಲೂ ತಪ್ಪ” “
“ಮಾವಿರ ಪೋರಾಮೆ ನೀಕೆನ್ನ ಕೈಯ್ಯು?” “
“ಮಾವಿರ ಪೋರಾಮೆ ಒಲೆಕೆಟ್ಟ್‌ಲಿಕ್ಕು” “
“ಮಾವಂಡ ಪೋರಾಮೆ ಒಮ್ಮಲೂ ತಪ್ಪ” “
“ಮಾವಂಡ ಪೋರಾಮೆ ನೀಕೆನ್ನ ಕೈಯ್ಯು?” “
“ಮಾವಂಡ ಪೋರಾಮೆ ಐಮರತಿಕ್ಕು” “
“ಮಾತಂಗೆ ಪೋರಾಮೆ ಒಮ್ಮಲೂ ತಪ್ಪ” “
“ಮಾತಂಗೆ ಪೋರಾಮೆ ನೀಕೆನ್ನ ಕೈಯ್ಯು?” “
“ಮಾತಂಗೆ ಪೋರಾಮೆ ನೆರಿ ಬಯ್ಯಲಿಕ್ಕು” “
“ಮಚ್ಚಣಿ ಪೋರಾಮೆ ಒಮ್ಮಲೂ ತಪ್ಪ” “
“ಮಚ್ಚಣಿ ಪೋರಾಮೆ ನೀಕೆನ್ನ ಕೈಯ್ಯು?” “
“ಮಚ್ಚಣಿ ಪೋರಾಮೆ ಪೊರ ತುಳ್ಳಿ ಪೋಕು “

ಆ ಬಾಕೆ ಕೂಡುಲೆ ಬಾವುಲೆ ನಾನ್."   "
"ಬಲ್ಲತ್ ಪೇರೋಂಡ ತೋಲನೂ ಕೇಪ"   "
"ಪೇರ್‍ಲ್ ತೋಲಂಗ್ ಎನ್ನುಂಡ್ ಕೋಪ್?"   "
"ಪೇರ್‍ಲ್ ತೋಲಂಗ್ ಪೊನ್ನ್ ಪೆರ್‍ತ"   "
"ಪೇರ್‍ಲ್ ತೋಲಂಗ್ ಎನ್ನುಂಡೇಂಗೆನ್ನ?   "
ಉಂಬವಕಲ್ಲ ಕುಡಿಪವಕಲ್ಲ   "
ಪೆತ್ತವಕಲ್ಲ ನೆರಂದವಕಲ್ಲ   "
ಆ ಬಾಕೆ ಕೂಡುಲೆ ಬಾವುಲೆ ನಾನ್."   "
"ಬಟ್ಟ ನೆಲಜೋಂಡ ಕೋಟೆಯೂ ಕೇಪ"   ತಾಲಿ ಲೆಲ್ಲೇ ಲೆಲ್ಲೇಲ
"ನೆಲಜಿಲ್ ಕೋಟೆನರಿಯುಲ ನಾಕ್,   "
ಓಡ್ ಪುಟ್ಟ್ ಪೋಲೆ ಮೂನಾಲ್ ಮಾನಿ,   "
ಮಾನಿ ಬೊಳಂದಕ ಮೂಬಳ್ಳ ನೆಲ್ಲ್   "
ಮೂಬಳ್ಳ ನೆಲ್ಲ್‌ಕ್ ಮುನ್ನೂರ್ ಕೀಜೆ,   "
ಕೀಜೆ ಕೊರಿಪಕ್ ನೆಲ್ಲಿಲ್ಲೆ ಮಾನಿ,   "
ಕೆಟ್ಟುವಕಿಬ್ಬ ಕಡತುವಕೊಬ್ಬ,   "
ಪಂಡೊಮ್ಮ ಪೋಯಿತ್ ಕೇಚಕ್ಕಿ ಕೂಳ್,   "
ಕೇಚಕ್ಕಿ ಕೂಳ್‌ಕ್ ಕೇಂಬ್‌ಕರಿಯೊ,   "
ಆ ಬಾಕೆ ಕೂಡುಲೆ ಬಾವುಲೆ ನಾನ್."   "
"ಬಾಳಿ ನೂರಂಬಡ ಓಂಜನೂ ಕೇಪ"   "
"ನೂರಂಬಡೋಂಜಂಗ್ ಎನ್ನಿಂಜಕೆನ್ನ?   "
ಕೊಟ್ಟತ್ ಕಳ್ಳೊ ಕೊರಿಯ ಕರಿಯೂ
ಆ ಬಾಕೆ ಕೂಡುಲೆ ಬಾವುಲೆ ನಾನ್."   "
"ಪೊದ್ದ್ ಪೊದವಾಡ ಚೌರಿಯು ಕೇಪ,"   "
"ಪೊದ್ದ್ ಚೌರಿಕ್ ಎನ್ನಿಂಜಕೆನ್ನ?   "
ಪೊದ್ದ್ ಚೌರಿಕ್ ಬೆಂದ್‌ಕಳೇರ,   "
ಬಂದವಂಗೂ ಪೋನವಂಗೂ ಕುಂಬ್‌ಡುವ ನೇರ,   "
ಆ ಬಾಕೆ ಕೂಡುಲೆ ಬಾವುಲೆ ನಾನ್."   "
"ಪೊದ್ದ್ ನಾಟೂರೋಂಡ ಕಾರೆಯೂ ಕೇಪ"   "
"ಪೊದ್ದ್‌ಲ್ ಕಾರೆಕ್ ಎನ್ನುಂಡ್ ಕೋಪ್?"   "
"ಪೊದ್ದ್‌ಲ್ ಕಾರೆಕ್ ಆಳ್ ಆಳೇರ"   "
"ಕಾರೆಕ್ ಎಚ್ಚಕ್ ಆಳುಂಡೇಂಗೆನ್ನ?   "
ಮುಂದಲೆಕಲ್ಲ ಪಡೆಕಲ್ಲತಾಳ್,   "
ಆ ಬಾಕೆ ಕೂಡುಲೆ ಬಾವುಲೆ ನಾನ್."   "
ಕಣ್ಣ ಬಲಂಬೇರಿ ಚೆಯ್ಯನೂ ಕೇಪ   "
"ಬಲಂಬೇರಿ ಚೆಯ್ಯಂಗ್ ಎನ್ನಿಂಜಕೆನ್ನ?   "

ಪೊಯ್ಯತ್ ಮೀನ್ ಪೊಲಕೂಂಡ ನಲ್ಲ್, “
ಆ ಬಾಕೆ ಕೂಡುಲೆ ಬಾವುಲೆ ನಾನ್.”
“ಬಾಲ ಬಲಂಬೇರಿ ಕೋಟೆಯೂ ಕೇಪ “
ಕೋಟೆರ ಮೇಚಾಲೆ ಚಾಟೆಯೂ ಕೇಪ,” “
“ಆ ಬಾಕೆ ಕೂಡುಲೆ ಬಾವುಲೆ ನಾನ್.” “
“ಕೋಲ ಕೊಣೆಂಜೇರಿ ಕಾದಿಯೂ ಕೇಪ” “
“ಕೊಣೆಂಜೇರಿ ಕಾದಿಕ್ ಎನ್ನಿಂಜಕೆನ್ನ? “
ಆಳ್‌ಕ್ ಪೊಣ್ಣಲ್ಲ, ಒಕ್ಕಕೇ ಪೊಣ್ಣ್ “
ಆ ಬಾಕೆ ಕೂಡುಲೆ ಬಾವುಲೆ ನಾನ್.” “
“ಬಟ್ಟೊತ್ತ ಬಾವಲಿ ಮೂಕನೂ ಕೇಪ “
ಮೂಕೊಂಡ ಮೇಚಾಲೆ ಕಣ್ಣನೂ ಕೇಪ” “
“ಆ ಬಾಕೆ ಕೂಡುಲೆ ಬಾವುಲೆ ನಾನ್.” “
“ಕೀಚಿ ಕಿರ್‌ಂದಾಡ್ ಅಣ್ಣಿಯೂ ಕೇಪ ತಾಲಿ ಲೆಲ್ಲೇ ಲೆಲ್ಲೇಲ
ಅಣ್ಣಿರ ಮೇಚಾಲೆ ನೊಣ್ಣಿಯೂ ಕೇಪ” “
“ಆ ಬಾಕೆ ಕೂಡುಲೆ ಬಾವುಲೆ ನಾನ್.” “
“ಮಾದತ್ತ್ ಕೈಕಾಡ್ ಬೊಳ್ಳನೂ ಕೇಪ, “
ಬೊಳ್ಳಂಡ ಮೇಚಾಲೆ ಕಳ್ಳನೂ ಕೇಪ,” “
“ಆ ಬಾಕೆ ಕೂಡುಲೆ ಬಾವುಲೆ ನಾನ್.” “
“ಕೆಂಗಣ್ಣ್ ಕೋಕೇರಿ ಚೇನನೂ ಕೇಪ” “
“ಕೋಕೇರಿ ಚೇನಂಗ್ ಎನ್ನುಂಡ್ ಕೋಪ್?” “
“ಕೋಕೇರಿ ಚೇನಂಗ್ ಯಾಲತ್ ಗುಡ್ಡೆ” “
“ಯಾಲ ಕೇಪಕ್ ಚೆಟ್ಟಿಯೂ ಬಪ್ಪ, “
ಚೆಟ್ಟಿರ ಬಯ್ಯನ್ನೆ ಚೋನನೂ ಬಪ್ಪ “
ಚೋನ ಪುಲಿಯಾಟ್ ಚೇನಂಗ್ ತಪ್ಪ “
ಆ ಬಾಕೆ ಕೂಡುಲೆ ಬಾವುಲೆ ನಾನ್.” “
“ಚೆಂಡ್ ಕಡಿಯೋಂಡ ಚಾತನೂ ಕೇಪ” “
ಚಾತಂಡ ಚಟ್ಟಿರ ಕೆಂದ ತೊಡೆಯೊ “
ಕೆಂದ ತೊಡೆ ಕಂಡ್ ಕಮ್ಮೊರಿ ಕಂಡ್ “
“ಚೋಗ ತಲೆಯಾಣೆ ನಾ ಬಯ್ಯ ಪೋಪಿ “
ಚೆಪ್ಪ್ ಮೊಲೆಯಾಣೆ ನಾ ಬಯ್ಯ ಪೋಪಿ” “
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಚಟ್ಟಿನ ಕೂಡ್‌ಚಿ ಮಾಯ. “
ಕೆಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟಿ ಪೊಜ್ಜ ಚಾತಂಡ ಚಟ್ಟಿ, “
ಮೂಳೆಕ್ ಮುಟ್ಟ್‌ಕ್ ಪೊಜ್ಜತ್ ಚಟ್ಟಿ, “
ಕೇರೆ ಬಡುವನ್ ಕೇರೆ ಪೊಜ್ಜೋಲೆ, “
ತಾಳ ಕೆಮಿ ಪೋಚಿ ಪೊನ್ನೋಲೆ ಪೋಚಿ, “

ಬಳ್ಳಿ ನಡು ಪೋಚಿ ನಡುಪಟ್ಟಿ ಪೋಚಿ, “
ಕ್‌ಳವ್ವ ಮೂಕಲ್ ಮೂಕುತ್ತಿ ಪೋಚಿ. “
ಚಾಯಿ ಕೊದಿಚಿತ್ ಕೂಡ್‌ನ ಬಾಕೆ, “
ಪೊಂಜೂಳೆ ಮಾಯಂಡ ಕಣ್ಣೀರ್ ನೋಟ್, “
“ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಯಿಲ್ ಬಾವಿಂಜ ನಾನ್, “
ಮಾಂಗೆ ಮರತಡಿ ಮಾಕುಡ ಪಳ್ಳಿ, “
ಚೀಂಗೆ ಮರತಡಿ ಚೀಕುಡ ಪಳ್ಳಿ, “
ಕಂಜಿ ಕುಡಿಕಣೆ ಬೂವತೆ ಪಳ್ಳಿ, “
ಅನ್ನತ ಪಳ್ಳಿಕೆರಣಾಚಿ ನಾಕ್; “
ಕೋಯಿಕೋಟಂಗಡಿ ಬೀರಾಳಿ ಪಟ್ಟ್, “
ಬೀರಾಳಿ ಪಟ್ಟುಡ್‌ಪಿಂಜ ನಾನ್; “
ಅಂಗರೆ ದಟ್ಟಕೆರಣಾಚಿ ನಾಕ್; “
ಬೊಳ್ಳಿ ತಳಿಯತ್ ಉಂಬಿಂಜ ನಾನ್, “
ಮಣ್ಣ್‌ಡ ಮಂಬಟ್ಟಕೆರಣಾಚಿ ನಾಕ್; “
ಬೂಟಿ ಒಳಕೆಕ್ ಬಪ್ಪ್‌ಡುವಕಿಲ್ಲೆ, “
ಮೇದ ಮೊರಕ್ ಊಜಿಡುವಕಿಲ್ಲೆ, “
ಆ ಬಾಕೆ ಕೂಡಿತ್ ಬಾಳತೆ ಪೋಡ್. “

ಹುತ್ತರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ, ಆ ಮನೆಯವರು ಎಂದಿನಂತೆ “ಬಂದಿರಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕು. ಆಗ ಕಿರಿಯರು ಹಿರಿಯರ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮದುವೆ ಮುಂತಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯರು ಹಿರಿಯರ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ವಾವೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕಾಲು ಹಿಡಿಯುವುದಲ್ಲ, ವಯಸ್ಸನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕಾಲು ಹಿಡಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಮಲಗಿರುವಾಗ, ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಹೆಂಗಸರು ಮುಟ್ಟಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಇರುವಾಗ, ಹೆತ್ತು ನೀರು ತೆಗೆಯದೆ ಇರುವಾಗ, ದೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಕಾಲು ಹಿಡಿಯಲೂ ಹಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂಬಾರದು.

ಬೊಳಕ್ ನಮ್ಮೆ (ಬೆಳಕು ಹಬ್ಬ)*

ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳಕು ಹಬ್ಬವು ಆಗುವುದುಂಟು. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಗ್ರಾಮಗಳು ಸೇರಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ನಡೆಸುವುದುಂಟು. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಅಯ್ಯಪ್ಪ ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಮಾದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಭಗವತಿ (ಪೊವ್ವೇದಿ) ದೇವತೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಸುವುದುಂಟು.

ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿನ ಕುಣಿತವೂ ಬಾಯಿತರವೂ ವಿಶೇಷತರವಾಗಿರುತ್ತೆ. ಬಾಯಿತರವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇರುವುದು.

ಹಿಗ್ಗಿ ಬೋಗಿ ಬೋಗಿ ಬೊ!ಹೊ!ಏಹಿ!ಯೊ!ಎಯ್ಯೊ!ಏಹಿ!ಯೊ!
ಹುರ್ ತೂಮ! ಬೋಗಿ ಬೊ ಹೊ! ಓ ಕುಯಿ! ಏಹಿ! ಯೊ!

ಎಯ್ಯೋ! ಏಹಿ!ಯೊ!
ತುಮ್ಮ ಬೇಪಿ! ದೇವಿತಾ!ಓ!ಏಹಿ!ಯೊ!ಎಯ್ಯೋ ಏಹಿ! ಯೊ!
ಶಂಭೋ! ಶಿವೊ! ಮಾದೇವೊ! ಓ! ಏಹಿ! ಯೊ! ಎಯ್ಯೋ! ಏಹಿಯೊ!

ಇತರ ಹಬ್ಬಗಳು

ಶಿವರಾತ್ರಿ : ಶಿವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಕುರ್ಚಿ ಗ್ರಾಮದ ಇರುಪು ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಕೆದಮುಳ್ಳೂರು ಗ್ರಾಮದ ತೋಮರದಲ್ಲಿಯೂ ಜಾತ್ರೆಯಾಗುವುದುಂಟು.

ಯುಗಾದಿ : ಯುಗಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಗರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬೆಲ್ಲ ಮತ್ತು ಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ತಿಂದು ಆ ಮೇಲೆ ಪಾಯಸ ಪರಮಾನ್ನವನ್ನುಂಡು ಗಮ್ಮತ್ತಿನಿಂದ ದಿವಸವನ್ನು ಕಳೆಯುವರು.

ವಿಷು ಸಂಕ್ರಮಣ : ವಿಷು ಸಂಕ್ರಮಣ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಣಿ ಪೂಜಿಸುವುದುಂಟು. ಈ ದಿವಸ ಉಳುವದಕ್ಕೆ ಮುಹೂರ್ತ ಮಾಡುವರು. ಮಾಲ್ದಾರು ಹನ್ನೆರಡಕ್ಕೆ ಉಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಹೂರ್ತವಿದೆ. ಆ ದಿವಸ ಮುಹೂರ್ತ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಈ ದಿವಸ ಮುಹೂರ್ತ ಮಾಡಲೇಬೇಕು.

ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಶಷ್ಠಿ: ಕೊಡಗು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನ ದೇವಸ್ಥಾನವು ಇರುವುದಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಓಣಿಯಲ್ಲಿಯೂ "ನಾತ"ನಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಕೊಡಗರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಚರಿಸುವರು.

---

* ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಗ್ರಾಮವು ಒಂದೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ ಸರಕಾರದ ರಜವು ಮಂಜೂರಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ ಈ ಕುಣಿತವನ್ನು ಅನೇಕ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರು ಮರೆತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವಂತೆ ಜನರು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಸರಕಾರವು ರಜ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ರಜ ಮಂಜೂರಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವಾಗಿ ತೋರುತ್ತೆ.

೪ ದೇವತೆಯಡ ಪಾಟ್

ಶ್ರೀ ಮೂಲ ಕಾವೇರಿಯಮ್ಮನ ಹಾಡನ್ನು 5ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ

ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವಡ ಪಾಟ್.

ಬಾಳೊ ಬಾಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಎನ್ನಂಗೊಂಡ್ ಪಾಡನ?
ಏದ್ ದಿಕ್ಕ್ ಪೋಕನ?
ಆರ ಕೊಂಡ್ ಪಾಡನ?
ಅಲ್ಲತೊಂದೂ ಅಲ್ಲಲ
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ಪುಟ್ಟ್‌ನ ಕದೆ ಕೇಳ್.
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ಎಲ್ಲಿ ಪೋಲೋ ಪುಟ್ಟಿಯ?
ಅಲ್ಲತೆಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ
ಜಬ್ಬೂಮಿರ ಮೀದಲ್
ಏದ್ ದೇಶ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ?
ಅಲ್ಲತೇದೂ ಅಲ್ಲಲ
ನೋಟಿ ನೋಟಿ ಕಾಂಬಕ್ಕ
ಪೊವ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವಾಪ.
ಈ ದೇಶಕೆಣೆ ದೇಶ
ಚೆಂಬುವ ತುಳು ನಾಡ್
ತೂಂಗ್‌ನ ತುಳ್‌ನಾಡ್
ಅಲ್ಲಿಂಜೂ ತಿರುವುಳ್ಳ
ಊರ್ ಪೆದ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ
ಬಾಳೆಲ್ ಬರೆ ಪೋಲೆ,
ಬೊಳ್ಳಿ ಕಣ್ಣಂಡಾದೂರ್
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟ್‌ಚಿ
ಏಳ್‌ಕೊಂಬ್ ಪೂಕಳ್ಳಿ;
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದತ್.
ಪತ್ತಿಲ್ಲತೆ ಕೊಂಬಾಚಿ;
ಕೊಂಬಿಲ್ಲತೆ ಕೊತ್ತಾಚಿ;
ಕೊತ್ತಿಲ್ಲತೆ ಮೋಡಾಚಿ;
ಮೋಡಿಲ್ಲತೆ ಪೂವಾಚಿ.
ಎಲ್ಲ ಪೂವ್ ಬೀಂದತ್
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ಪೂವ್
ಮೋಡ್ ಪೂವ್ ಬೀಂದ್‌ಲೆ.
ಇನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಕಾಳಿಕ ಮಲೆಯಿಲ್
ಕಾಳಿಕಮ್ಮೆ ಮಾದೇವಿ
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ ಶನಿಯಾಯಿ
ಶಂಭು ಶಿವ ದೇವಂಡ
ನೆತ್ತಿ ಕಣ್ಣ ಸೂರಿಯ
ಕೇಕುದ್‌ಚಿ ಬಪ್ಪಕ
ಕುಪ್ಪೆ ನಾಟೆಳಂಗೋಳಿ
ಪೊಂದೆರಕೆ ತಟ್ಟಿತ್
ಮೂಮ ಏಂಗಿ ಕೂವಣೆ,
ಕಾಳಿಕಮ್ಮೆ ದೇವಿಯೊ
ಪೂವೊರಕ್ ನೆಟ್ಟಿತ್
ಮೈ ಜಳಂದಿತೆದ್ದತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕೆತ್ತ್ ಕಲ್ಲ್ ಗುಡ್ಡತ್
ಪನ್ನೆರಂಡೆಳೆ ಪೊಂಗ

ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವರೆಂದರೆ ಕಾಞರಾಟಪ್ಪ, ತಿರ್‌ಚಂಬರತಪ್ಪ, ಬೆಂದ್ರು ಕೋಲಃಪ್ಪ, ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ, ಪಾಲೂರಪ್ಪ, ತಿರುನೆಲ್ಲಿ ಪೆಮ್ಮೈಯ್ಯ ಮತ್ತು ಪನ್ನಂಗಾಲತಮ್ಮೆ.
ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ, ನಾಗಣ್ಣ (ನಾತ) ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಕೆರೆ ದೇವಿಯ ಹಾಡೂ ಸಹ ಅಡಗಿದೆ.

ಬೊಳ್ಳಾಟತ್ ಮಚ್ಚಿಯ
ಕುಟ್ಟುವತ್ ನೀಕಾಚಿ
ಪಾತ್‌ರ ತಳುವಾಯಿ
ಅಚ್ಚುತಾಳಿ ಮೇಲಾಯಿ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟಿತ್
ಕಾಳಿಕಮ್ಮೆ ದೇವಿಕ್
ಪೊನ್ನರಿಕೆ ಮಾಡ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವಿಯೊ
ಅಲ್ಲಿಂಜೆದ್ದ್ ಬಂದಿತ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿಪಾಂದ್
ಕೇಕ್‌ಕ್ ಮೊಗವಾಯಿ
ಸೂರಿಯನ ತೊತ್ತಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಮಾಂಜಯ್ಯ ಪೂಮರ
ಪೂಮರತ್ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಕೇಕ್ ಪೋನ ಕೊಂಬ್‌ಕ್
ಗಾಳಿ ಪಠ ಕೆಟ್ಟ್‌ಚಿ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಗಾಳಿ ಪಠ ಕೆಟ್ಟಣೆ
ಗಾಳಿ ಕಂಬೊಡಂದತ್
ದೇಶ ದೇಶಕೆಲ್ಲಾಂಗೂ
ವಾಯು ಕಾತಡಿಚತ್.
ಆವಿಜ ಜಳಂದತ್!
ಕ್‌ಬ್ಭೂಮಿ ಕುಡ್‌ಂದತ್!
ಬೊಮ್ಮರ ಕುಲ್‌ಂಗ್‌ಚಿ!
ತೋಮರ ಜಳಂದತ್!
ದೇಶ ದೇಶಕೆಲ್ಲಾಂಗೂ
ವಾಯು ಕಾತಡಿಪಕ
ಏಳ್ ಕೊಂಬ್ ಪೂಕಳ್ಳಿ
ಕೊಂಬ್ ಕೊಂಬಲೆ ಪೊಜ್ಜ.
ಕೊಂಬಲೆಯೊ ಪೊಯ್ಯಣೆ
ಮೋಡ್‌ಪೂಲಿಂಜತ್.
ಮೋಡ್ ಪೂವ್ ಬುದ್ದಲ್ಲಿ
ಏಳ್ ಕೊಂಬ್ ಕೆಂಬುತ್ತ್
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟ್‌ಚಿ.
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತ ಬೊಳಂದತ್;
ಐಯ್ಯಾಂಡೆಕರೆ ಪುತ್ತ್;
ಪೈತಾಂಡೆಕ್ ತೇಪುತ್ತ್;
ಕಾಲನ್ನನೆ ಪೋಪಕ
ಪುತ್ತ್ ಕಾಳೆ ತೇಂದತ್;
ಪುತ್ತ್ ಕಾಳೆ ತೇರಣೆ
ಕೆಂಬುತ್ತ್ ಒಡಂದತ್.
ಕೆಂಬುತ್ತ್ ಒಡೆಯಣೆ
ಇದೆನ್ನ ಕದೆ ಮಾಯ!
ಕೊಂಬ್ ಪೋಲೆ ಕೊಂಬಾಯಿ
ಚುಳ್ಳ್ ಮೇಲೆ ಚುಳ್ಳಾಯಿ
ಪ್‌ಡಂಬೋಲೆ ಮಂಡ್ಯಾಯಿ
ಮೊರ ಪೋಲೆ ಕೆಮಿಯಾಯಿ
ತಾಳ ಪೋಲೆ ಕಣ್ಣಾಯಿ
ಅಡಪ್ ಪೋಲೆ ಬಾಯಾಯಿ
ಮತ್ತ್ ಪೋಲೆ ಪಲ್ಲಾಯಿ
ಬಾಳ್ ಪೋಲೆ ನಾವಾಯಿ
ತೂಣ್ ಪೋಲೆ ಕೈಯಾಯಿ
ಕಂಬ್ ಪೋಲೆ ಕಾಲಾಯಿ
ಅಟ್ಟ ಪೋಲೆ ಬೆನ್ನಾಯಿ
ಬುಟ್ಟಿ ಪೋಲೆ ಬರಿಯಾಯಿ
ತೋಕ್ ಪೋಲೆ ಬಾಲಾಯಿ
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟ್‌ಚಿ
ಬಾಯಿಲ್ಲತ ಮೂನ್ ಕುಞ್ಞ!!
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದತ್.
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಿತ್,
ಮೇಚಿ ಫಲ ತೇಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಮೇಚಿ ಫಲ ಕಂಡತ್.
ಮೇಚಿ ಫಲ ಕಂಡಿತ್
ಪಚ್ಚೆ ಕಂಡೆ ಪಿಲ್ಲ್‌ನ
ಮೇಂಜಿತ್ ಪೊರಟಿತ್
ಬೊಳ್ಳೋಟೆ ನೆಡಿಯಿಲ್

ಕಾರೋಟೆ ಪಡತ್‌ಲ್
ಸೀತೆಕೊಲ್ಲಿ ನೀರ್‌ನ
ನೀತಳ ಕುಡಿಚಿತ್
ಬಾಂಗ್‌ನ ನೆಳಲಡಿ
ತೂಂಗ್‌ನ ಮರತಡಿ
ಮಕ್ಕಿ ಬುದ್ದೋರವಾಂಜ.
        ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಬೆಂದುವೆ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಕಾರುಳ್ಳಿ ಕರಿಂಬೈಯ್ಯ
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆ ಕೆಟ್ಟಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯನ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಬೀಜಿ ಕೆತ್ತ ಮತ್ತ್‌ನ
ಕೈ ನ್‌ೀಟ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಮತ್ತ್ ಕೊಂಡ ಚಾಂಡಾಳ
ಬೊಂಗೆ ಪೊಡಿ ಮಾಡಿತ್
ಪಾಂಗರಿಂಜಿ ಕೂಟಿತ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಈರುಳ್ಳಿ ಬನತ್‌ಲ್
ಬೊಮ್ಮರ ಕರ್‌ದ್‌ಚಿ.
ಬೊಮ್ಮರ ಕರ್‌ದಣೆ
ತೋಮರ ಪೊಳಿಂಜತ್;
ದಂಡ್ ಕೂಡಿ ಬೂವಣೆ
ಓಟೆ ನೆಡಿ ಚಾಂಜತ್.
ಪಚ್ಚೆ ಕಂಡ್ಯೋಣಂಗ್‌ಚಿ
ಬೊಂಗೆ ಪಾರೆ ಕಾಂಜತ್,
ಸೀತೆ ಕೊಲ್ಲಿ ನೀರೆಲ್ಲ
ನೀರಾರಿತ್ ಬತ್ತ್‌ಚಿ.
ಬಾಯಿಲ್ಲತ ಮಾನ್ ಕುಞ್ಞೆ
ಉಟ್ಟಣ ಮರ್‌ಕಾಯಿ
ಆವದಿಲ್ಲತಾಚಿಂದ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ನೇರ ಪೊಯಿ ತಾವಲ್ಲಿ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಊರ್ ಪೆದ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ
ಬಾಳೆ ಪಣ್ಣ್ ಕೇಳೂರ್

ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಕೂಡಿತ್
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ನೀತಳ ಕುಡಿಚಿತ್
ಮಕ್ಕಿ ಬುದ್ದೋರವಕ
ಕಾಳಿಕ ಮಲೆಯಿಂಜಿ
ವಾಯು ಕಾತಡಿಚತ್.
ವಾಯು ಕಾತಡಿಪಕ
ಕೋಲೆಯಂಡ ಕೇರೀಲ್
ಮಣ್ಣಿಲ್ಲತ ಮಾನಿಲ್
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟ್‌ನ
ತೇನಾಂಡಿ ಪುಳಿ ಮಾಂಗೆ
ಪೂಕಾತ್‌ಕೂಲಿಂಜತ್.
ಮಾಂಗೆ ಬುದ್ದ ಸದ್ದ್‌ಕ್
ಬಾಯಿಲ್ಲತ ಮಾನ್ ಕುಞ್ಞೆ
ಪೊವೊರಕ್ ನೆಟ್ಟಿತ್
ಮೈ ಜಳಂದಿತೆದ್ದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟ್‌ಣೆ
ಕಣ್ಣ್‌ಕೊಂದೂ ಕಂಡ್‌ಲೆ
“ಇದೆನ್ನ ಕದೆ ಮಾಯ!”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಬೇರಂಗೊಂಡಳಕಣೆ
ವಾಯು ಕಾತಡಿಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮಾಂಬಣ್ಣ್ ಮಣಪಾಂಜ.
ಅದರಿಂಜ ಮಾನ್ ಕುಞ್ಞೆ
ನನ್ನ ಬಯ್ಯ ಪೋಕಣೆ,
ತೇಮಾವು ಮರ ಕಂಡ.
ತೇಮಾವು ಮರತಡಿ
ತೇ ಮಾಂಗೆ ಪೊರ್‌ಕಣೆ
ನಾಯಮ್ಮಡ ತಿರುತಿಲ್
ಪನ್ನೆರಂಡೆಳೆ ಪೊಂಗ
ಮಾ ಪಟ್ಟ್ ತೆರೆಯಾಯಿ
ಪೀಲಿಯಂಡ ತೊಂಬ್‌ಡ
ಜೋಗ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಗುದ್ದ್ ಕಲಕೊಂಡಿತ್
ನೀಲ ಕೆರೆ ನೀರ್‌ಕ್
ಆಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಬಂದಲ್ಲಿ

ತೇ ಮಾವು ಮರತಡಿ
ಮಾನ್ ಕುಞ್ಞ್‌ನ ಕಂಡಿತ್
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಕೆಂಗಲ ಕವುಂಚಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ನಾಯಮ್ಮಡ ಕೇರಿಲ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಮಣ್ಣಿಲ್ಲತ ಮಾನಿಲ್
ತೇ ಮಾವು ಮರತಡಿ
ಮಾಂಬಣ್ಣ್ ಪೊರ್‌ಕುವ
ಮಮ್ಮಾಯತವತಾರ!
ಚುಳ್ಳ್ ಮೇಲೆ ಚುಳ್ಳುಂಡ್
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞ್‌ಲ್ಲ!
ಕೊಂಬ್ ಮೇಲೆ ಕೊಂಬುಂಡ್
ಕೆಂಗಡಮ ಕುಞ್ಞ್‌ಲ್ಲ!
ಕೈ ಇಲ್ಲತ ನಾಯಳೆ!
ಆಣಿಲ್ಲತ ಪಟ್ಯಳೆ!
ನಿಂಗೆನ್ನಂಗ್ ಪುಟ್ಟಿಯ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಏಜ್‌ನ.
ಏಜಾರನ ಕೇಟಿತ್
ನಾಯಮ್ಮಡ ಮಕ್ಕಳೊ
ಮೇಲಟ್ಟ ಕೊಡಿಯಿಂಜಿ
ಆನೆ ಸೊಂಗ ಬಿಲ್ಲ್‌ನ
ಪೊಗೆ ತಟ್ಟಿಡ್‌ತಿತ್
ಏಳ್ ತುಟ್ಟಿ ಉಕ್ಕಂಬ್
ಉಕ್ಕಂಬ್ ಕೊಣಿಯಂಬ್
ಕೊಕ್ಕಂಬ್ ಕೊಯಿಲಂಬ್
ಆಂಜೆಡ್‌ತ ಪೊಂಜರ
ಆನೆ ಸೊಂಗ ಬಿಲ್ಲ್‌ಕ್
ಮುಟ್ಟೂರಿ ಕೊಲತಿತ್
ಅಂಬ್ ಬಿಲ್ಲ್ ಕೈಕೊಂಡ್
ಮಣ್ಣಿಲ್ಲ ಮಾನಿಕ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ಮಾಂಬಣ್ಣ್ ಮರತಡಿ
ಕೆಂಬುತ್ತ ಮರೆಯಿಲ್
ಓಡ್ತೊಳಿ ಸಮಂದಿತ್
ತೋಲೊಳಿಲೊಳಿಚತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಬಾಯುಡಕ ಕೆಟ್ಟ್‌ಚಿ.
ಎನ್ನನೆಂದರಿಏರ?
"ಅಂಬ್ ಬುಟ್ಟ್ ಕೊವ್ವಲ್ಲ್
ನೋಟ್ ತಪ್ಪಿ ಪೋಯಿಗೋ
ಕಂಗುತ್ತಿ ಕಳೆವಿನೊ!
ಕೈ ಅಳಿತ್ ಪೋಚೆಂಗಿ
ಕೈ ತ್ತಿ ಕನಿಪಿನೊ!
ನೆಞ್ಞ್ ತಳ್ಳಿ ಪೋಚೆಂಗಿ
ನೆಞ್ಞ್ ಕುತ್ತಿ ಕೀರುವಿ!
ಕಾಲಳಿತ್ ಪೋನಕ
ಕಾಕೆತ್ತಿ ಕನಿಪಿನೊ!"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಪೊಂಜರ ತೊಡ್‌ತಿತ್
ಮಾರುದ್ದ ಬಲಿಚಿತ್
ವೈಯ್ಯನೆ ತೊಡ್ ಬುಟ್ಟಿ,
ತಪ್ಪಿ ಪೋನ ಪೊಂಜರ
ಬಾಯಿಲ್ಲತ ಮಾನ್‌ಡ
ಪಟ್ಟೊಳಿ ಬಲ ಬರಿ
ಕನ್ನಡಿ ಕವುಕಕ್
ಅಂಬ್ ಪೋಯಿ ಪಟ್ಟತ್.
ಅಂಬ್ ಪೋಯಿ ಪಟ್ಟದು
ಬಾಯಿಲ್ಲತ ಮಾನ್ ಕುಞ್ಞ್
ಬಾಯಿ ಬುಟ್ಟರಂದತ್!
ಅದ್ ಕಂಡ ನಾಯಮ್ಮ
ನೆಯಿ ಕತ್ತಿ ಕೈಲಾಯಿ
ಕೆತ್ತಿ ಕೊಲ್ಲ ಪೋಕಣೆ
ಬಾಯಿಲ್ಲತ ಮಾನ್ ಕುಞ್ಞ್
ಎದ್ದ್ ಬುದ್ದ್ ಪೋಯಿತ್
ಏಳ್ ಕಡಕಾಬರ
* ಏಳ್ ಕಡಕೀಬರ
ನೆತ್ತಾಕಡ ಪಾಕಡ
ಪಾಕಡ ತೀರತ್‌ಲ್

---

* ಏಳು ಸಮುದ್ರಗಳು : ಲವಣ; ಇಕ್ಷು; ಸುರೆ; ಸರ್ಪಿ; ದಧಿ; ಕ್ಷೀರ; ಜಲ

ಬೊಮ್ಮಣ ಕರೆಯಿಲ್
ಬೊಂಗೆ ಪಾರೆ ಮೀದಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ಬಾನ ಮುಟ್ಟ ಪಾರಿತ್
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿಕ್ ಬುದ್ದಿತ್
ಪೊಂಬಾಯಿ ಪೊಳಂದಿತ್
ಬೀರ ಜೋಗ ಬುಟ್ಟಿತ್.
ಕೂಡೆಳತ ಸಂಜಾದಿ
ನೆತ್ತ ಚೋರೆ ಬುದ್ದಲ್ಲಿ
ಪಾಮಂಜಿ ಪಡಂದತ್.
ಪಾಮಂಜಿ ಪಡಂದಲ್ಲಿ
ಏಳ್ ಕೊಂಬ್ ಕೆಂಬುತ್ತ
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟ್‌ಚಿ.
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದತ್.
ಕಾಲನ್ನನೆ ಪೋಪಕ
ಪುತ್ತ್ ಕಾಳೆ ತೇಂದಲ್ಲಿ
ಕೆಂಬುತ್ತ್‌ಡ ಒಳ್‌ಲ್
ಏಳ್ ಕೊಂಬ್ ಚಿತ್ತಾಲ್
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದತ್.
ಒರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಕೇಕ್ ಪೋನ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಮಮ್ಮಾಯತವತಾರ!
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟ್‌ಚಿ
ಜೋಡೆರಂಡೆಣೆ ಚಂಗ್.
ಬೊಳ್ಳಿ ಚಂಗೂ ಪೊಂಜಂಗೂ
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದಿತ್
ಚಂಗ್ ಕಾಳೆ ತೇಂದಲ್ಲಿ
ವಾಯು ಕಾತಡಿಕಣೆ
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮರತ್‌ಡ
ಕೊಂಬ್ ಕೊಂಬಲೆ ಪೊಜ್ಜ.
ಕೊಂಬ್ ಕೊಂಬ್ ಮುಟ್ಟಣೆ
ಚಂಗ್ ಚಂಗ್ ಮುಟ್ಟ್‌ಚಿ.
ಕಜ್ಜೆ ಪೋಲೆ ಮುಟ್ಟಣೆ
ಕುಪ್ಪಿ ಪೋಲೆ ಕೀರ್‌ಚಿ;
ಓಡ್ ಪೋಲೆ ಬುಟ್ಟಿತ್.
ಚಂಗ್ ದಂಡೊಡೆಯಾಣೆ
ಇದೆನ್ನ ಕಲಿಜೀಯ!
ಪೊಂಜಂಗ್‌ಡ ಒಳ್‌ಲ್
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ಏಳ್ ತಲೆ ನಾಗಣ್ಣ.
ಬೊಳ್ಳಿ ಚಂಗ್‌ರೊಳ್‌ಲ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಬಿಲ್ಲ್ ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ
ಏಳುಳ್ಳ ಕಡಿನಾಯ
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟ್‌ಚಿ!
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದತ್,
ಬೊಳ್ಳಿ ಬಿಲ್ಲ್ ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ
ಏಳುಳ್ಳೋರ್ ನಾಯಳೂ
ನಾಗಣ್ಣಂಡ ಕುಞ್ಞಿಯೂ
ಪಾಕಡತ್ ತಾಂದತ್.
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಕೊಂಬಣ್ಣ ಪರಪಾಂಚ.
ಕೊಂಬಣ್ಣ ಪರಂದಂಚ್
ಆರಾಳುಳ್ಳ ಅಣ್ಣಂಗ
ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ತಂಗಮ್ಮ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ್ಕ
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡ ಪಣ್ಣ್‌ಕ್
ಬಾನ ಸುತ್ತಿ ಪಾರುವ
ಪಣ್ಣ್ ಕೊವ್ವ ಪಕ್ಕಿಯೊ
ಮೇಚಿ ತೇಡಿ ಬಂದಟ್
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮರ್‌ತ್‌ಲ್
ಮೇಚೆಡ್‌ತ್ ಕೊವ್ವಕ
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ದೇವಡ
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ದೇವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್,
"ಪಣ್ಣ್ ಕೊವ್ವ ಪಕ್ಕಿಯ,
ಏಳಾಳುಳ್ಳ ಎಂಗಳ
ಏಳ್ ಕಡ ದಾಟಿತ್
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿಕುಳ್‌ಪಿನೊ

ನೀಕೋರ್ ಪರ ತಪ್ಪ್"
ಎಂಪೆಣ್ಣ್ ಪರೆಯಣೆ
ಪಣ್ಣ್‌ಕೊವ್ವ ಪಕ್ಕಿಯೊ
ಎಲ್ಲಾಂಗೂ ಪೆರಿಯವನ
ಮಂಡೆ ಮೀದ ಬೆಚ್ಚತ್,
ಅದ್‌ಂಗೊಂದೆಳೆಯವನ
ಬೆನ್ನ್ ಮೀದ ಬೆಚ್ಚತ್;
ಅದ್‌ಂಗೊಂದೆಳೆಯವನ
ಬಾತುಂಬಿಲ್ ಬೆಚ್ಚತ್;
ಮೂಂದಾಂಗೊಂದೆಳೆಯವನ
ಪೊಂದೆರಕೆಲಿರಿಕಿತ್
ನಾಲಾಂಗೊಂದೆಳೆಯವನ
ಗೆಜ್ಜೆ ಕಾಲ್‌ಲಿರಿಕಿತ್
ಅಂಚಾಂಗೊಂದೆಳೆಯವನ
ಕೋಳಿ ಕೂರ ನಲ್ಲಾಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೂಟಿ ಬೆಚ್ಚತ್;
ಆರಾಳುಳ್ಳ ಅಣ್ಣಾಂಗ್
ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ತಂಗಮ್ಮ
ಕೊತ್ತಿಂಗುಂಡ್ ಪಾರ್‌ಚಿ.
ಮ್ಮೆ ಕೊಡಂದ್ ಪಾರಿತ್
ಏಳ್ ಕಡ ದಾಟಿತ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಕಣ್ಣೂರ್ ನಗರತ್
ಕೆಂದೆಂಗೆಡ ಮಟ್ಟತ್
ಪಾರಿ ಬಂದೆಳತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ದೇಬುವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಪಣ್ಣ್ ಕೊವ್ವ ಪಕ್ಕಿಯೇ
ಮುಕ್ಕುವಡ ಮಕ್ಕಡ
ಮ್ಮೆ ನಾತ ಪೊರ್‌ಂದುಲೆ
ತೀಯ ಮಕ್ಕ ಕುಞ್ಞಡ
ಕಳ್ಳ್ ನಾತ ಪೊರ್‌ಂದುಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣ್ ಪರೆಯಣೆ
ಪಣ್ಣ್ ಕೊವ್ವ ಪಕ್ಕಿಯೊ
ಮ್ಮೆಕೊಡಂದ್ ಪಾರಿತ್
ಮಟ್ಟಿಲಾಯಿ ಮಾಡಾಯಿ
ಮಾಡಾಯಿ ಮಣಿ ಮಾಡ
ಮಾಡಾಯಿ ಪರಂಬ್‌ಲ್
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿಕುಳ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇಬುವ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಈ ಪರ ಕೊಡ್‌ತತ್.
"ಇಂದಾಕಣೆ ಪಕ್ಕಿಯೇ
ಪಣ್ಣ್ ಫಲ ತಿಂಬಿಂಜ
ಇಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ಮಿಞ್ಞಕ್
ಕೆಂಬಕ್ಕಿ ಕಿರ್‌ಕೊಟ್ಟಿ
ಎಂದೆಣ್ಣ್ ಪೆದ ಪೋಯಿ
ಬಾನ ಬಟ್ಟ ಕೊಂಡೊಳೂ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರೇಂಗಿ
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿರ ಮೀದಲ್
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಕಣೆ
ಪಣ್ಣ್ ಫಲ ಬೇಂಗಿಯ;
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಬೈಟೋಳ
ಕೋಳಿ ಕುಞ್ಞ ಬೇಂಗಿಯ"
ಎಂದೆಣ್ಣ್ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ್ಕ
ಕೆಂಬಕ್ಕಿ ಕಿರ್ ಕೊಟ್ಟಿ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಪೊಂದೆರಕೆ ತಟ್ಟಿತ್
ಬಾನ ಬುಟ್ಟ್ ಪಾರ್‌ಚಿ.
ಬಾಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ;
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ತಂಗನ್ನನೆ ಇಪ್ಪಕ
ಎಲ್ಲಾಂಗೂ ಕಡೆ ಕುಞ್ಞಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಅಣ್ಣಾಂಗಳೇ ಕೇಳಿರೊ,
ಎಂಗಿನ್ನನೆ ಬದ್ದಿನೊ
ಬದ್ದೊರ್ ಫಲವಿಲ್ಲೆ;
ದೇಫ ನೆಲೆ ಕ್‌ಟ್ಟುಲೆ
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ಕ್‌ಟ್ಟುಲೆ,
ಪಣ್ಣ್ ಫಲ ಇಲ್ಲೆಲ,
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ನೋಟನ"
ಎಂದೆಣ್ಣ್ ಪರೆಯಣೆ
ಆರಾಳುಳ್ಳ ಅಣ್ಣಾಂಗ

ಆ ಬಾಕ್‌ಕ್ ಒತ್ತಿತ್
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಪಕ
ಕಾಞರಾಟ್ ಊರ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಣೆ
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲ ಕಂಡ,
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆ ಕಂಡ,
ಊರ್‌ಡ ಗುಣ ಕಂಡ,
ಪಟ್ಟಮ ಮಠ ಕಂಡ,
ಮುಕ್ಕಾಟ ಪೊರೆ ಕಂಡ,
ಮಾರಾಯ ಕುಡಿ ಕಂಡ,
ಜಾತಿ ನಲ್ಲ ಪೂಕಂಡ,
ನೀಲಕೊಡಿ ನೀಕಂಡ,
ನೆಲ್ಲಿಕೆ ನೆಳ ಕಂಡ,
ಏಚಿರ ತಣ್‌ಪುಂಡ್,
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆ ಪಣ್ಣುಂಡ್,
ಬೊಳ್ಳಿಗೆರೆ ಪಾಲುಂಡ್,
ಒಂದಾಂಗೂ ಕೊರುವಿಲ್ಲೆ,
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಕೂಟ್‌ಲ್ ಪೆರಿಯವನ್
ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕೊಂಡಿತ್
ಕಾಞರಾಟ್ ಅಪ್ಪಂದ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೆದ ಕೊಂಡತ್.
        ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಅಂಜಾಳುಳ್ಳ ಅಣ್ಣಂಗ
ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ತಂಗಮ್ಮ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ತಿರ್‌ಚಂಬರ ಊರ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಿತ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲ ಕಂಡ
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆ ಕಂಡ
ಎಲ್ಲ ಜೋಡೂ ಕಂಡಿತ್
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ದೇವ

ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕೊಂಡಿತ್
ತಿರ್‌ಚಂಬರತಪ್ಪಂದ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೆದ ಕೊಂಡತ್.
        ಕೇಳೆನ್ನಡ ನೆಂದುವೆ.
ನಾಲಾಳುಳ್ಳ ಅಣ್ಣಂಗ
ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ತಂಗಮ್ಮ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ತಳಿಪರಂಬ್ ದೇಶತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜೂ ತಿರುವುಳ್ಳ
ಬೆಂದ್ರು ಕೋಲ್ ಊರ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಣೆ
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲ ಕಂಡ
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆ ಕಂಡ
ಎಲ್ಲ ಜೋಡೂ ಕಂಡಿತ್
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ದೇವ
ಬೆಂದ್ರು ಕೋಲ್ ಅಪ್ಪಂದ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ನಿಂದತ್.
ಮೂಂದಾಳಳ್ಳ ಅಣ್ಣಂಗ
ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ತಂಗಮ್ಮ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಎಮ್ಮೆಕತ್ತೆ ಪೊಳೆಯಾಲೆ
ತೊಂಡಂಗುಂದ್ ಮೊಟ್ಟ್ಯಾಲೆ
ಕನ್ನಡಿ ಪರಂಬಾಲೆ
ಬೊಳ್ಳನೂರ್ ಕೋಪ್ಯಾಲೆ
ಚಪ್ಪಾರ ತಳುವಾಲೆ
ಇಟ್ಟ್‌ಕಡು ಪೊಳೆಯಾಲೆ,
ಮಾಜಾಟ್ ಪರಂಬಾಲೆ
ಪಯ್ಯ್ಯಾವೂರ್ ತಿರ್‌ಕ್ಯಾಲೆ
ಬಣ್ಣಾಯಿ ಕಡುವಾಲೆ
ಚದರ ಪೊಳೆ ಕಡುವಾಲೆ
ಕಾತಡಿ ತೊರ ಕಾಲೆ
ಪೊಮ್ಮುರ್‌ಕ್ ತಾಳಾಲೆ
ತಿತ್ತುಡ್‌ಂಬೆ ಪಟ್ಟ್ಯಾಲೆ
ಉಡುಂಬೆ ಪೊಳೆ ಕಡುವಾಲೆ
ಎಳ್ತ ಕುಂದ್ ಮೊಟ್ಟ್ಯಾಲೆ
ಅಡಕೆ ತೊರ ಬಕ್ಕಾಲೆ

ಪಾಡಿ ತೊರ ಕಂಡ್ಯಾಲೆ
ಪಾಡಿಂಗೊಂಡ್ ಬಂದಿತ್
ತಂಡೂರಿ ಮರಿಂಜತ್.
ಎಲ್ಲಿಕ್ಂದರಿವಿರ?
ಅಲ್ಲತೆಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ
ಪೊವ್ವಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ನಾಲ್‌ನಾಡ್ ಕೆಂದೋಂಡ
ತೆಕ್ಕೊಯಂದ ಕುಂದ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಣೆ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಚಿ.
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
"ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಕ್
ಪೊಂಜರ ಕನಿಚಿತ್
ಚೋಲ್ ಗೆಲ್ಲ್ ನೋಟನ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಆನೆ ಸೊಂಗ ಬಿಲ್ಲ್‌ಕ್
ಪೊಂಜರ ತೊಡತಿತ್
ಮಾರ್‌ಟ್ಟ್ ಬಲಿಚಿತ್
ಪೊಂಜರ ತೊಡ್‌ಬುಟ್ಟಿ
ಪೊಂಜರ ತೊಡ್‌ಬುಟ್ಟ್
ಚೋಲು ಗೆಲ್ಲು ನೋಟಣೆ
ಅಣ್ಣಂಗ ಕನಿಚದ್
ಅಮ್ಮಂಗೇರಿ ಊರ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಬುದ್ದತ್;
ತಂಗಮ್ಮ ಕನಿಚದ್
ಪನ್ನಂಗಾಲ ಊರ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಬುದ್ದತ್.
ಅಣ್ಣಂಗೆಲ್ಲ ಚೋತತ್
ತಂಗಮ್ಮನೆ ಗೆದ್ದತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಸಂಜಾದಿ ಮನವೇಂಗಿ
ನಾಲಾಳುಳ್ಳ ದೇಬುವ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪೊವ್ವಾಲೆ ಮಲೆ ಮೀದ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಣೆ

ಪೊವ್ವಾಲೆ ಪರದಂಡ
ಆಯಿರಣ್ಣ ಪುಂಡತ್ತ
ಅಞ್ಞೂರ್ ಕರಪತ್ತ
ಸಾಲ್‌ಗೊಂಡ್ ಮೇವಢ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ತಂಗಮ್ಮ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಅಣ್ಣಂಗಳೆ ಕೇಳಿರೊ,
ಉಪ್ಪಿಲ್ಲತೆ ಉಂಬೇಂಗಿ
ತಿತ್ತಿಲ್ಲತೆ ಕೂಬೆಪ್ಪಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ತಿತ್ತಿಲ್ಲತೆ ಕೂಳಾಗ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಮೂವೆರುಳ್ಳ ಅಣ್ಣಂಗ
"ತಿತ್ತಿಲ್ಲತೆ ಕೂಬೆಯ್ಯ್
ಉಪ್ಪಿಲ್ಲತೆ ಉಂಬಾ"ಂದ್
ಒತ್ತಿತ್ ಪೊರಟತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಅಂಬ್‌ಲ ಪೊಳೆ ಕರೆ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ತಂಗಮ್ಮ
ಪೊವ್ವಾಲೆ ಪರದಂಡ
ಆ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಂಜಿ
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿನ ಕೋಂದಿತ್
ಪಚ್ಚೆ ಕಂಡೆ ಮೇವಿಂಜ
ಬೊಳ್ಳಿಗೆ ಕರಂದಿತ್
ಬೊಳ್ಳೋಡ್‌ರ ಕುತ್ತಿಲ್
ಪಾಬೂಕಿತ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿನ ಇಟ್ಟಿತ್
ಬೊಮ್ಮಣಾತ್ ಮುಚ್ಚಿತ್
ಪಾಕುತ್ತಿನ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಮೂಂದಾಳುಳ್ಳ ಅಣ್ಣಂಗ
ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ತಂಗಮ್ಮ
ಅಂಬ್‌ಲ ಪೊಳೆಯಿಲ್
ಮುಂಜಿತ್ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿ ಪಾಂಬ್

ಆಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಬಕ್ಕಣೆ
ತಿತ್ತ್ ಬೊದ್ ಕಾಂಜಿತ್
ಪಾಲುಕ್ಕಿ ಮರಿಂಜತ್,
ಅದ್ ಕಂಡ ತಂಗಮ್ಮ
ಪೊಂದೆಳಿ ತೆಳಿಚಂಡ್
ಕೂಬಾಕಿ ಮರಿಚತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಅಣ್ಣಂಗಳ ನೋಟಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಅಣ್ಣಂಗಳೆ ಏಳಿರೊ,
ತಿತ್ತಿಲ್ಲತೆ ಕೂಬೆಚ್ಚ
ಉಪ್ಪಿಲ್ಲತೆ ಉಂಡೋಳಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣ್ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇಬುವ
ಬೇರಿಚಂಡ್ ಎದ್ದಿತ್
ಉಂಬಕ್ ಎಲೆಯಾಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣ್ ಪರಂದಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಪರದಂಡ
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆ ತೋಟಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಬಾಳೆಲೆ ಮುರಿಕಣೆ
ಆ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಪಾಪಿ ಕೆಟ್ಟ ಉಮ್ಮವ್ವ
ಬಾಳೆಲೆ ಮುರಿಪಾನ
ತಾ ಬೆಲಕಿ ಕೊಂಡತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇಬುವ
ಮ್ಮೆ ದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
"ಈ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆ ನೇರಂಡ!"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಶಾಪ್‌ಟ್ಟ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.
ಆ ಶಾಪ ಕೇಕಣೆ
ಬುದ್ದಿ ಕೆಟ್ಟ ಪೊಂಗಳೊ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ಒಕ್ಕಡ ಪೆರಿಯವಂಗ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ನ.

ಅದರಿಂಜ ತಕ್ಕನ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ಅಂಬ್‌ಲ ಪೊಳೆ ಕರೆ
ಮುತ್ತಾರಿಡೆಲೆಂಗೊಂಡ್
ಉಂಬಕ್ ಎಳತಿಂಜ
ದೇಬುವಳ ಕಂಡಿತ್
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
"ಬುದ್ದಿ ಕೆಟ್ಟ ಪೊಂಗಡ।
ತಪ್ಪ್ ನೆಪ್ಪ್ ಮಾಡಂಙು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡ್‌ನ.
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬೂವಣೆ
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ದೇವ
ಚೆನ್ನ ಗೇನ ಮಾಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ, ಕೇಳೊ, ಮಾಲವ,
ಇಟ್ಟ ಶಾಪ ತಟ್ಟುಲ.
ಆನಕಿಕ್ಕ ಮಾಲೋನೆ
ನಾನಿಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕೊವ್ವಿ;
ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕೊಂಡಿನೊ
ನ್‌ಡೊಕ್ಕ ಮನೆಯಿಂಜಿ
ಬೆಚ್ಚಿ ನೈವೇದಿಯಕ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಕೊಡ್‌ಕಂಡು.
ಏಡ ತಕ್ಕ ನೀನಾಯ;
ನ್‌ಡೊಕ್ಕ ಮನೆಯಿಕ್
ಪೊಲೆತಲೆ ಇಲ್ಲೆಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣ್ ಪರೆಯಣೆ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಪರದನ್
ಬೈ ಪಿರಿಂಜಿ ಬಂದನೊ.
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಬೆಂದುವೆ
ಮೂವೆರುಳ್ಳ ಅಣ್ಣಂಗ
ಕೂಳ್ ಮಿಙ್ಙಳತಿತ್
ಬಾನ ಭೂಮಿ ನೋಟಿತ್
ಚೋತ ಕಾಲಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎಂಗಡ ತಂಗಮ್ಮ,
ಪೊನ್ನಾದರೆ ತಿಂಗತ್

ಆಮಿಜತೊಡೆಪೋಂಡ
ಆಲಿ ಮಳೆ ಪೊಯ್ಯುಕ
ಆಲಿ ಬೂವದಿನ್ನನೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರಂದಿತ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿರ ಕೂಳ್‌ನ
ಬಾನಕ್ ಕನಿಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ತಂಗಮ್ಮ
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ
"ಅಣ್ಣಂಗಳೆ ನೇರನ್ನೆ
ಪೊನ್ನಾದರೆ ತಿಂಗತ್
ಆಲಿ ಮಳೆ ಪೊಯ್ಯುಕ್
ಕಾಳೆ ತೆಡ್ ಪೊಯ್ಯುದ್
ಇನ್ನನೆ"ಂದ್ ಎಣ್ಣಿತ್
ಚಟ್ಟುವ ಕೈಕೊಂಡ್
ಮೂವೆರುಳ್ಳ ಅಣ್ಣಂಗ್‌ಕ್
ದವಡೆಕ್ ಬಡಿಚತ್.
ಅಡಿ ಕೊಂಡ ಅಣ್ಣಂಗ
ಮೈ ದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
ಕೈಯು ಬಾಯೊಲಂಬಿತ್
ಒಪ್ಪಾರತೆಳತತ್.
ಒಪ್ಪಾರತೆಳತಿತ್
ಕೂಳುಂಡೋದ್ ಬಾಯಿಕ್
ಬೋಜಕೆಲೆ ತಿಂದತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಬೋಜಕೆಲೆ ತಿಂದದ್
ಆಡ ಚೋಪ್‌ಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಅಂಗಯಿಕ್ ತುಪ್ಪ್‌ಚಿ.
ನೋಟಿ ನೋಟಿ ಕಾಂಗಣೆ
ತಂಗಮ್ಮಂಡ ಚಂಬ್‌ಲ
ಎಲ್ಲಾಡಾಂಗೂ ಚೋಂದಿಂಜ.
ಚೋತ್ ಪೋನ ಅಣ್ಣಂಗ
ಅಂಗಯಿಲ್ ಚಂಬ್‌ಲ
ಮಂಡೆ ಮೀದ ಚಾಡ್‌ನ.
ಮೋಸ ಪೋನ ತಂಗಮ್ಮ
ಅಂಗಯಿಲ್ ಚಂಬ್‌ಲ
ಬಾಯಿಕ್‌ಟ್ಟ್ ಕೊಂಡತ್!!
        ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಬೆಂದುವೆ,
ಅಂಗಯಿಲ್ ಚಂಬ್‌ಲ
ಬಾಯಿಕ್‌ಟ್ಟ್ ಕೊಂಡದ್
ಮೂವೆರುಳ್ಳ ಅಣ್ಣಂಗ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡತ್.
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ತಂಗಮ್ಮ,
ಊಂಜಿ ಚಂಬ್‌ಲ
ಬಾಯಿಕೆ ನೀನ್‌ಟ್ಟಿಯ;
ಬಾಯಿಕ್‌ಟ್ಟ್ ಕೊಂಡಾಂಗ್
ಜಾತಿ ಕೆಟ್ಟ್ ಪೋಚಿಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ್ಕ
ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ತಂಗಮ್ಮ
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಜ್ಜತ್;
ಬುತ್ ತೆರಂದತ್;
ಗೋಳಾಡಿ ಮೊರಟತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇಬುವ
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ದೇವ
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳ್ ಕೇಳ್ ತಂಗಮ್ಮ,
ನಿನ್ನೆಂಗ ಚದಿಚ್‌ಲೆ;
ನೀನಾಯಿತೆ ಕೆಟ್ಟಿಯ;
ದುಃಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿನೊ
ಏದೊರೂ ಗುಣವಿಲ್ಲೆ.
ಆನಕಿಕ್ಕ ತಂಗಮ್ಮ
ನಾನಿಲ್ಲಿಯೆ ನಿಪ್ಪಿನೊ;
ನೋಟ್‌ನಕ ಕಾಂಬಲ್ಲಿ
ಕಾಕ್‌ನಕ ಕೇಪಲ್ಲಿ
ಪನ್ನಂಗಾಲ ಊರ್‌ಲ್

---

* ಈ ಅಂಬು ಈಗಲೂ ಈ ದೇವತೆಯು ನಿಂತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇದೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವರು. ಈ ದೇವತೆಯ ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಇಗ್ಗುತ್ತಪ್ಪನ ಬೆಟ್ಟವು ಮೋಡದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿರುವುದು ಸರ್ವ ಸಾಧಾರಣವಾದುದರಿಂದ ತಂಗಿಯ ಗತಿಯನ್ನು ನೆನಸಿ ಇಗ್ಗುತ್ತಪ್ಪನು ವ್ಯಸನದಲ್ಲಿರುವುದಾಗಿ ಜನರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವರು.

* ನ್‌ೕಡ ಅಂಬ್ ಬುದ್ದಲ್ಲಿ
ಪನ್ನಂಗಾಲತಮ್ಮೆಂದ್
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ಕೊಂಡೊಳೊ.
ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕೊಂಡಿತ್
ಕಾಲೋರಾಂಡೆಕೋರಮ್ಮ
ಮೀನಿಯಾರ್ ಪೋಕ್‌ಲ್
ಎಡಮಿಯಾರೆದ್‌ಪ್‌ಲ್
ಚಾಂಡಾಲ ಪೊಲೆ ಮೋನ್
ಪೈ ಪಟ್ಟಣಿ ಬುಟ್ಟಿತ್
ನಿನ್ನೆಡ್‌ತ್ ನಲಿಯಡ್.
ನಿನ್ನೆಡ್‌ತ್ ನಲಿವಕ್ಕ
ಮೈ ಪೊಟ್ಟಿ ಪುಡಿಚೊಳೊ.
ಪೂವಂಗೋಳಿ ಬೇಂಗಿಯ.
ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲತವ್ವಂಗ್
ಮಕ್ಕ ಫಲ ಕೊಡ್‌ತೋಳೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ್ಕ
ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ತಂಗಮ್ಮ
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಅಣ್ಣೈಯ್ಯ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯಂಡ
ಮೈ ನಾತ ಪೊರ್‌ಂದುಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಮೊರಟತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್.
"ಕೇಳೆನ್ನಡ ತಂಗಮ್ಮ
ನಿನ್ನಂಗ ಚದಿಚ್‌ಲೆ
ನೀನಾಯಿತೆ ಕೆಟ್ಟಿಯ
ಈಂಗೊರೂ ಕೊಯಲಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಲ್ಲಿ
ಮೋಸ ಪೋನ ತಂಗಮ್ಮ
ಆವದಿಲ್ಲೆಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಕಣ್ಣ್ ದಂಡೂ ಮುಚ್ಚಿತ್
ಅಣ್ಣಂಗಳ ನೋಟತೆ
ಪನ್ನಂಗಾಲ ಊರ್‌ಕ್
ಬೊಪ್ಪೋಳಿರ ರೂಪಾಯಿ
ಪಾರಿಂಗುಂಡ್ ಪೋಚಿಲ.
ಪಾರಿಂಗುಂಡ್ ಬಪ್ಪಃ
ಒಕ್ಕ ಪೆದ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ
ಕಾಜು ಮಾಲೆ ಕರ್ತಂಡ
ಆದ ಬೆಚ್ಚ ಆಳಾಪ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ವೋನ್
ಪಾರಿ ಬಂದ ಬೊಪ್ಪೋಳೆ
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿಕ್‌ಳಿಯಣೆ
ಪಕ್ಕಿನ ಪುಡಿಪಕ್
ಪಕ್ಕ ಪೋಯಿತೆತ್ತಣೆ
ದೇವ ಮಾಯ ಮಹ್ಮಾಯ!
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯಂಗ್
ಮೈಯಳಕ ಬಂದದೊ.
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ಮಕ್ಕ
ಇದರಿಂಜಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಕ್ಕಣೆ
ದೇವ ಮಾಯ ಮಹ್ಮಾಯ!
ಬಂದ ಕದೆನೆಣ್ಣಿಚಿ.
ಬಂದ ಕದೆನೆಣ್ಣಿತ್
ಇಗ್ಗ್‌ತಂಡ ಕುಂದ್‌ಂಜಿ
ಅಣ್ಣಂಗಡ ಕೂಡೆಯೊ
ಚೋಲ್ ಗೆಲ್ಲ್ ನೋಟಿತ್
ಅಂಬ್ ಬುಟ್ಟ್ ಕೊಂಡದ್
ಬುದ್ದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಕೊಂಡ್
ಪನ್ನಂಗಾಲತಮ್ಮೆಂದ್
ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಕೊಂಡತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ,
ಮೂಂದಾಳುಳ್ಳ ದೇವಡ
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ದೇವ
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಿತ್
ಇಗ್ಗ್‌ತ ಮಲೆಯಿಲ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಮಲೆ ಮೀದ
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲಕಂಡ್

---

* ಬಾಳು – ಬಾವು – ಬಾವವನ್ – ರಾಜ

ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆ ಕಂಡ್
ನೀಲಕೊಡಿ ನೀಕಂಡ್
ಜಾತಿನಲ್ಲ ಪೂಕಂಡ್
ಚನ್ನಣ ಮರ ಕಂಡ್
ಪಟ್ಟಿಮು ಮಠ ಕಂಡ್
ಮುಕ್ಕಟಿ ಪೊರೆ ಕಂಡ್
ತಕ್ಕಂಡ ಮನೆ ಕಂಡ್
ಮಾರಾಯ ಕುಡಿ ಕಂಡ್
ಊರ್‌ಡ ಗುಣ ಕಂಡ್
ನಾಡ್‌ಡ ಮನ ಕಂಡ್
ನೆಲ್ಲಿಕೆ ನೆಳ ಕಂಡ್
ಏಚಿರ ತಣ್‌ಪುಂಡ್
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆ ಪಣ್ಣುಂಡ್
ಬೊಳ್ಳಿಗೆರ ಪಾಲುಂಡ್
ಒಂದಾಂಡೊ ಕೊರುವಿಲ್ಲೆ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕೊಂಡತ್.
    ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಏನಳತ್ ಪೋಯಿತ್
ಅಮ್ಮಂಗೇರಿ ಊರ್‌ಲ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲ ಕಂಡ್
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆ ಕಂಡ್
ಎಲ್ಲ ಜೋಡೂ ಕಂಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚತ್.
    ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಅಲ್ಲಿಂಜೂ ಪೊರಟಿತ್
ಆ ಊರ್‌ಕೆಣೆಯೂರ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲಜೋಂಡ
ಊರ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲ ಕಂಡ್
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆ ಕಂಡ್
ಎಲ್ಲ ಜೋಡೂ ಕಂಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚಿತ್

ಅಲ್ಲಿಂಜೂ ಪೊರಟಿತ್
ಏನಳತ್ ಪೋಯಿತ್
ಪೊನ್ನ್ ಪೆರ್‌ತ ಪೆರೋಂಡ
ಊರ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲ ಕಂಡ್
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆ ಕಂಡ್
ಎಲ್ಲ ಜೋಡೂ ಕಂಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚತ್.
    ಇಇಣ್ಣ ಕೇಳೊ ಬೆಂದುವೆ,
ದಂಡಾಳುಳ್ಳ ದೇಬುವ
ಅಂಬ್‌ಲ ಪೊಳೆಯಿಂಜಿ
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ತಾಂದಿಯಾಟ್ ಮಕ್ಕ್ಯಾಲೆ
ಕಾಳಿ ಮಾನಿ ಮಂದಾಲೆ
ಕಲ್ಯಾಟಂಡ ಓಡ್ಯಾಲೆ
ಅದೆ ಪೊಳೆ ಕಡುವಾಲೆ
ಕಾವೇರಿ ಕಡಂದಿತ್
ಕುಯ್ಯಂಗೇರಿ ನಾಡೋಂಡ
ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಎಲ್ಲ ಜೋಡೂ ಕಂಡಿತ್
ಪಾಲೂರಪ್ಪಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ನಿಂದತ್.
    ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ,
ಎಲ್ಲಾಂಗೂ ಕಡೆ ದೇವ
ಸ್ಥಾನ ತೇಡಿ ಪೋಯಿತ್
ಎಲ್ಲಿ ಪೋಲೊ ನಿಂದಿಯ?
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ನೇರ ಬಂದುದಿಪಲ್ಲಿ
ಕೆಂಗಳಮೆ ಕ್‌ಗ್ಗಟ್ಟ್
ಕ್‌ಗ್ಗಟ್ಟ್ ತಲೆ ಕೆಟ್ಟ್
ಬಾಂಗ್‌ನ ಬಯನಾಡ್
ಬಯನಾಡ್‌ಡ ಕಂಡಿಲ್
ಒಬ್ಬನುಳ್ಳ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ತಾಂಡ ರೂಪ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಅಂಗಯಿ ಚೆರಟ್ಯಾಯಿ
ಮುಂಗಯಿ ಜೋಳಿಗ್ಯಾಯಿ
ಪಾತೂರಡ ಕೋಲಾಯಿ

ಮಾಜೋಗಿರ ರೂಪಾಯಿ
ಅಪ್ಪ ಕೋಂಗಿ ಬಾಳುಡ*
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರಿತ್
ಅಪ್ಪ ಕೋಂಗಿ ಬಾಳುಡ
ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ಪೊಂಗಳೊ
ಮೇದ ಮೊರ ನಲ್ಲಾಲ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಪಡಿಯಾಯಿ
ಭಿಕ್ಷೆ ಕೋಂದ್ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಜೋಗಿಯೊ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
“ಅಪ್ಪ ಕೋಂಗಿ ಬಾಳುವೆ,
ಅಕ್ಕಿಕಾಯಿ ಬಂದ್‌ಲೆ.
ನ್‌ೇಡ ಊರ್ ನಡುಲ್
ಅಂಗಯಿ ನೆಲ ತಾರೊ;
ಪೊಂದೆಳಿ ತೆಳಿಚತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಜೋಗಿಯೆ,
ಈ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಅಂಗಯಿ ನೆಲ ಪೋಯಿ
ವೈಯೋಳ ನೆಲ ಕ್‌ಟ್ಟ.
ಭಿಕ್ಷೆ ನೀನೆಡ್‌ತಂಡ್
ನ್‌ೇಡ ಬಟ್ಟೆ ಪೋಯೋಳೊ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಮಾಜೋಗಿ
ಮೈ ದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ಅಪ್ಪ ಕೋಂಗಿ ಬಾಳುಡ
ಮುಮ್ಮಡಕಂಡೋಣಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ಪಾತೂರಡ ಕೋಲ್‌ಕ್
ಮಂತ್‌ರ ಜಪಿಸಿತ್
ಕೋಲ್‌ನ ನೆರಿಕಣೆ
ಅಪ್ಪ ಕೋಂಗಿ ಬಾಳುಡ
ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ಪೊಂಗಕ್
ಬೆನ್ನ್ ಬಾಳೆ ಬಾಪೆದ್ದ.
ಬೆನ್ನ್ ಬಾಳೆ ಬಾಪೆದ್ದ್
ತಿತ್ತ್ ಪನಿ ಬಂದಿತ್

ಕಾಚ್‌ನ ಕುಡಿಪ್‌ಲೆ
ಮುಚ್ಚ್‌ನ ತೊರಪ್‌ಲೆ.
ಊದ್‌ನ ಪಲಿಪ್‌ಲೆ,
ಇಟ್ಟ ಮದ್ದ್ ಕೆಂದುಲ್,
ಅಯ್ಯೋ ಉಯ್ಯೊಂದಣ್ಣುವ,
ಅಬ್ಬ ಪುಯ್ಯಲ್‌ಡುವ,
ಗೊಳಾಡಿ ಮೊರಡುವ,
ಕೆಟ್ಟ್ ಪೋನಂದೆಣ್ಣುವ.
ಇದ್ ಕಂಡ ಬಾಳುವೊ
ಆವದಿಲ್ಲೆಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಕಣ್ಣ್ ನೀರ್ ಇಟ್ಟಂಡ್
ಬೇರ್‌ಚಂಡೆಳತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮಾಯಕಾರ ದೇವಯ್ಯ
ಸನ್ಯಾಸಿರ ವೇಶತ್
ಅಪ್ಪ ಕೋಂಗಿ ಬಾಳುಡ
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಬಾಳುವೊ
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಕೇಳ್ ನೀ ಮುನಿರಾಯ
ಏಡ ದೇವಿ ಪೊಂಗಕ್
ಬೆನ್ನ್ ಬಾಳೆ ಬಾಪೆದ್ದ್
ಇಟ್ಟ ಮದ್ದ್ ಕೆಂದುಲೆ
ಊದ್‌ನ ಪಲಿಪ್‌ಲೆ
ನೀಕ್ ಮದ್ದ್ ಗೊತ್ತುಂಡ?”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಮಾಯಕಾರ ಸನ್ಯಾಸಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್,
“ಕೇಳ್ ಕೇಳ್ ಬಾಳುವೆ
ಮದ್ದ್ ನಾನ್ ಎಣ್ಣುವಿ
ನೀನೆಡ್‌ತ್ ಬಂದೊಳೊ–
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಪಾಲಾಂಡು
ಪೆಗ್ಗಾಟಿರ ಪಾಲಾಂಡು
ಕಗ್ಗರಡಿ ಪಾಲಾಂಡು”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆವಕ
ಅಪ್ಪ ಕೋಂಗಿ ಬಾಳುವೊ

ಪರ ದುಃಖ ಮಾಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
“ಕೇಳ್ ನೀ ಮುನಿರಾಯ
ಪೆಬ್ಬುಲಿ ಕಡಿಕುಲ,
ಪೆಗ್ಗಾಟಿಯು ಕುತ್ತುಲ,
ಕಗ್ಗರಡಿ ಮಾಂದುಲ,
ಕೆತ್ತಿ ಕೂಲೆ ಕೆಜ್ಜಿತ್
ಪಿಂಗುವ ಕೊಯಲಿಲ್ಲೆ”.
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆವಕ
ಮೇನಿ ನಲ್ಲ ದೇವಯ್ಯ
ದುಃಖ ಬೋಂಡಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಪೊಂಬರ ಕೈ ಕೊಂಡ್
ಮಂತ್ರ ಜಪಿಸಿತ್
ಬಾಂಗಾಡ್ ನಡುವುಕ್
ಪೊಂಬರ ಕನಿಕಣೆ
ಪೊಣ್ಣ್‌ನರಿ ಕುಟ್ಟಿಯೂ
ಪೈಕಾಟಿ ಕಡಿಚಿಯೂ
ಕಗ್ಗರಡಿ ಕುಟ್ಟಿಯೂ
ಸಾಲ್ ಕೆಟ್ಟಿ ಬಂದಿತ್
ಅಪ್ಪ ಕೋಂಗಿ ಬಾಳುಡ
ಚೋಮ ನಿಪ್ಪ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಅಪ್ಪ ಕೋಂಗಿ ಬಾಳುವೊ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಚಿಲ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಸನ್ಯಾಸಿ
ತಾನೊಯ್ಯನೆ ಪೋಯಿತ್
ಬೊಳ್ಳೋಡ್‌ಡ ಪಾಕುತ್ತಿ
ಕೈಕೆಡ್‌ತ್‌ಕೊಂಡಿತ್
ಪೊಣ್ಣ್‌ನರಿ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ತ್‌ಟಿತೂ ತೊರಿಚಿತೂ
ಪಾಕಗಂದ್ ಕೊಂಡತ್;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪೈಕಾಟಿ ಕರಂದಿತ್
ಪೊಂಗರಡಿ ಪಾಲಾಯಿ
ಅವ್ವಂಗಳೊ ಕುಞ್ಞಳೊ

ಆಟಿ ಬಟ್ಟೆ ಕೂಟ್‌ಚಿ.
ಆಟಿ ಬಟ್ಟೆ ಕೂಟಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಮೂಂದ್ ಪಾಲೂ ಕೂಟಿತ್
ಕಸಾಂಯೊಂದ್ ಕಾಚಿತ್
ಬೆನ್ನ್ ಬಾಳೆ ಬಾಪ್‌ಕ್
ಮದ್ದ್ ತೇಚಿಕೊಂಡತ್.
ಮದ್ದ್ ತೇಚಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ದೇವ ಮಾಯ ಮಮ್ಮಾಯ!
ಅಪ್ಪ ಕೋಂಗಿ ಬಾಳುಡ
ನೀಲಕೊಡಿ ಪೊಂಗಳೊ
ಎದ್ದಿತ್ ಎಳತತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಬಾಳುವೊ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಮೇದ ಮೊರ ನಲ್ಲಾಲ್
ಮುತ್ತ್ ಕೋತಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ನೆಲ್ಲಳಪ ಪಾನಿಲ್
ಪೊನ್ನಳಂದ್ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಮುತ್ತ್ ಪೊನ್ನ್ ಕಂಡಿತ್
ಮಾಯಕಾರ ಸನ್ಯಾಸಿ
ಬೆಮ್ಮರಿಂಜಿ ನಿಂದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಬಾಳುವೊ
“ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂಡ್
ಬೆಮ್ಮರಿಂಜಿ ನಿಂದದ್?”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಮೇನಿ ನಲ್ಲ ದೇವೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಮಾದೊರೆ,
ಅಪ್ಪ ಕೋಂಗಿ ಬಾಳುವೆ,
ಮುತ್ತ್ ಪೊನ್ನ್‌ಕಾಯಿತ್
ಮದ್ದ್ ಮರ ಕೆಜ್ಜ್‌ಲೆ.
ಈ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಅಂಗಯಿ ನೆಲತಾರೊ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಅಪ್ಪ ಕೋಂಗಿ ಬಾಳುವೊ

ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಕೇಳ್ ನೀ ಮುನಿರಾಯ
ಅಂಗಯಿ ನೆಲವಲ್ಲ
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ತಪ್ಪ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
"ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಕೆಂಗಳಮೆ ಕ್‌ಗ್ಗಟ್ಟ್
ನಾಡ್‌ಡ ಗಡಿಯಿಲ್
ಕಾಳೆ ಕೆನೆ ಕೇಪಲ್ಲಿ
ಮಕ್ಕ ಪುಯ್ಯ ಕೇಪಲ್ಲಿ
ಪೊಂಗ ನೆರಿ ಕಾಂಬಲ್ಲಿ
ಅಲ್ಲಿ ನೀ ನೆಲೆ ಕೊಂಡ.
ನಾಡ್ ಕಾಪ ಮುಂದಲೆ
ಕಳ್ಳ ಕಾಕ ಬಾರತೆ
ಮಾರಿ ಚೂರಿ ಬಾರತೆ
ನೋಟಿಯಂಡ್ ನಿಂದೊಳೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವೈಯ್ಯ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಿತ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲ ಕಂಡ್
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆ ಕಂಡ್
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕಂಡಿತ್
ತಿರುನೆಲ್ಲಿ ಕಂಡಿಲ್
ತಿರುನೆಲ್ಲಿ ಪೆಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪೆದ ಪೋಯಿ
ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕೊಂಡತ್.
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ
ಮೇಲೆ ಪಾಟೆಡ್‌ಕನ.

ಬಾಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ

ಪೊಂಜಂಗ್‌ರ ಒಳ್‌ಲ್
ಏಳ್ ತಲೆ ನಾಗಣ್ಣ
ಬೊಳ್ಳಿ ಚಂಗ್‌ರೊಳ್‌ಲ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಬಿಲ್ಲ್ ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ
ಏಳುಳ್ಳ ಕಡಿ ನಾಯ
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದಿತ್
ಪಾಕಡತ್ ತಾಂದದ್
ನೀನರಿಯತಲ್ಲಲ.

ಪಾಕಡತ್ ತಾರಣೆ

ಪಾಕಡ ತೆರೆ ಪೊಜ್ಜ.
ವಾಯು ತೆರೆ ಪೊಯ್ಯಣೆ
ಅೈಯ್ಯಪ್ಪನೂ ನಾಯಳೂ
ನಾಗಣ್ಣಂಡ ಕುಞ್ಞಿಯೂ
ತೇಲಿತ್ ಕರೆಲಾನ.
ತೇಲಿತ್ ಕರೆಲಾಯಿ
ಜಬ್ಬೂಮಿರ ಮೀದಲ್
ಬೊಮ್ಮಣ ಕರೆ ಮೀವ
ಏಳುಳ್ಳೋರ್ ನಾಯಳು
ಚಂದೋಳ ನಲಿವಕ
ಬಿಲ್ಲ್‌ಕಾರ ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ
ತಾನೆನ್ನ ನೆನತತ್–
ಏಳುಳ್ಳೋರು ನಾಯಿಯಕ್
ನಾಯಿಕೆರೆ ಬೋಂಡೂಂದ್
ನಾಯಾಟಕ್ ಪೋಪಕ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಬಿಲ್ಲ್ ಕೈಕೊಂಡ್
ಮುಟ್ಟೂರಿ ಕೊಲತತ್;
ಮುಟ್ಟೂರಿ ಕೊಲತಿತ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೋರಟಿತ್
ಕಾರೋಟೆ ಬನತ್‌ಲ್
ಬಾಂಗಾಂಡ್ ನಡುಪುಲ್
ಜಾತಿ ಪೋನ ಬಟ್ಟೆಲ್
ನಾಯಿನ್‌ಡಿ ಕೂಟ್‌ಚಿ.
ನಾಯಿನ್‌ಡಿ ಕೂಟಿತ್
ಬಿಲ್ಲ್‌ಕಾರನೈಯ್ಯಪ್ಪ
ಬೈಕಡುಂಜಿ ಓಡಿತ್
ಮುಂಗಡುಕ್ ಪೋಯಿತ್
ಚಪ್ಪೈಯ್ಯಂಡರೆ ಕಂಡಿ
ಏಳ್ ಕೊಂಬ್ ಕೆಂಬುತ್ತ್
ಕೆಂಬುತ್ತ್ ಮರೆಯಿಲ್
ತೋಲೊಳಿ ಸಮಂಡಿತ್
ಬಿಲ್ಲೊಳಿಲೊಳಿಚತ್.

ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಾಣೆ
ನಾಯಿ ಬಿಲ್ಲ್ ಕುತ್ತ್‌ಚಿ.
ನಾಯಿ ಬಿಲ್ಲ್ ಕುತ್ತಣೆ
ಬಿಲ್ಲ್‌ಕಾರನ್ಯೆಯ್ಯಪ್ಪ
ಏಳುಳ್ಳೋರ್ ನಾಯಳ
ಕಾಕಿತೆಣ್ಣಿ ನೋಟಣೆ,
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ನಾಯಿ
ಚಂಗ್ ಪಲ್ಲ್ ಬೊಳ್ಳುನ
ನೋಟ್‌ನಕ ಕಾಂಬ್‌ಲೆ;
ಕಾಕ್‌ನಕ ಬಪ್ಪ್‌ಲೆ;
ಬೀಪ್‌ನಕರಿಂಜಿಲೆ.
"ಇದೆನ್ನ ಕದೆ ಜೀಯ!"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ತೇಡಿಂಗುಂಡ್ ಪೋಕಣೆ,
ತೇಲಿತ್ ಕರೆಲಾನ
ಏಳ್ ಜಡೆ ನಾಗಣ್ಣ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ಕಾರೋಟಿ ಪಡತ್‌ಲ್
ಮಂಜ ಕೇರೆ ಕುಞ್ಞಿನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಚಾಯಿ
ಮಾಬಿಜ್ಜೆ ಕಳಿಪಕ
ಚಂಗ್ ಪಲ್ಲ್ ಬೊಳ್ಳುವೊ
ಜಾತಿ ಪೋನ ಬಟ್ಟೆಲ್
ನನ್ನ ಬಯ್ಯ ಪೋಕಣೆ
ಮಾಬಿಜ್ಜೆ ಕಳಿಪದ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಬೊಗ್ಗನೆ ಪೊರಿಂಜಿತ್
ಪಾರಿಂಗೊಂಡ್ ಪೋಪಕ
ಏಳ್ ಜಡೆ ನಾಗಣ್ಣ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಬೋಂಡ ಬೋಂಡ ಬೊಳ್ಳುವೆ,
ನೀಕಿದ್ ತರವಲ್ಲ
ನ್‌ಡ ಬಟ್ಟಿ ನೋಟಿಯ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಂಡ್
ಪತ್ತ್ ಕುರಿ ಸಾರ್‌ಚಿ.

ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಚಂಗ್ ಪಲ್ಲ್ ಬೊಳ್ಳುವೋ
ಎಣ್ಣ್‌ನದ್ ಕೇಟ್‌ಲೆ
ತಾನಾಯಿತರಿಂಜ್‌ಲೆ.
ಬೊಗ್ಗನೆ ಪೊರಿಂಜಂಡ್
ಪಕ್ಕ ಪಕ್ಕ ಪೋಕಣೆ
ನಾಗಣ್ಣಂಡ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ಮೈದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂಜ್
ಆವಿಜಕೊಯಂದಿತ್
ಬಾಲೂರಿ ತಲೆ ನಿಂದ್
ಚಂಗ್ ಪಲ್ಲ್ ಬೊಳ್ಳುಡ
ಚಾಂದ್‌ಡುವ ನೆತ್ತಿಕ್
ಪೊಂಗೊರಿ ಕೊರಿಚತ್.
ಪೊಂಗೊರಿ ಕೊರಿಕಣೆ
ಚಂಗ್ ಪಲ್ಲ್ ಬೊಳ್ಳುವೊ
ಆವಿಜಕ್ ಪಾರಿತ್
ಕ್‌ಬ್ಲೂಮಿಕ್ ಬುದ್ದಿತ್
ಪೊಂಬಾಯಿ ಪೊಳಂದಿತ್
ತಾಳ ಕಣ್ಣ್ ಚೆಮ್ಮ್‌ಚಿ,
ಬೀರ ಜೋಗ ಬುಟ್ಟತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಬಿಲ್ಲ್‌ಕಾರನ್ಯೆಯ್ಯಪ್ಪ
ಚಂಗ್ ಪಲ್ಲ್ ಬೊಳ್ಳುವ
ತೇಡಿಂಗೊಂಡ್ ಬಪ್ಪಕ
ಚಂಗ್ ಪಲ್ಲ್ ಬೊಳ್ಳುವೊ
ಬಟ್ಟೆಕಡ್ಡ ಬುದ್ದದ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಪಕ್ಕ ಪೋಯಿ ನೋಟಣೆ
ಚಂಗ್ ಪಲ್ಲ್ ಬೊಳ್ಳುಡ
ಚಾಂದ್‌ಡವ ನೆತ್ತಿಲ್
ಪೊಂಗೊರಿ ಕೊರಿಚಿಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವ್ಯೆಯ್ಯ
ಮೈದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಣೆ
ಏಳ್ ತಲೆ ನಾಗಣ್ಣ
ಮಂಜ ಕೇರೆ ಕುಞ್ಞಿಯು
ಮಾಬಿಜ್ಜೆ ಕಳಿಪದ್

ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಪರ ಚೊಡಿ ಬಂದಿತ್
ಆನೆ ಸೊಂಗ ಬಿಲ್ಲ್‌ಕ್
ಪೊಂಜರ ತೊಡ್‌ತಿತ್
ಮಾರ್‌ಟ್ಟ್ ಬಲಿಚಿತ್
ನಾಗಣ್ಣಂಡ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ವೈಯ್ಯನೆ ತೊಡ್ ಬುಟ್ಟ.
ತಪ್ಪಿ ಪೋನ ಪೊಂಜರ
ನಾಗಣ್ಣಂಡ ಕುಞ್ಞಿರ
ಬಾಲ್‌ಡ ಕೊಡಿಯಿಕ್
ಅಂಬ್ ಪೋಯಿ ಪಟ್ಟತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ನಾಗಣ್ಣ
ಈ ಭೂಮಿರ ಮೀದಲ್
ಸಂಜಾದಿ ಚದಿಚತ್
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ಆವದಿಲ್ಲೆಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಬಾಲೂರಿ ತಲೆ ನಿಂದ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಿತ್
ದೇಶ ಬುಟ್ಟ್ ಪಾರ್‌ಚಿ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಬೊಳ್ಳಿ ಬಿಲ್ಲ್ ತ್ಯೆಯ್ಯಪ್ಪ
ಆರುಳ್ಳ ಕಡಿ ನಾಯ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಕಣ್ಣೂರ್ ನಗರತ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದತ್;
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಮುಕ್ಕುವಡ ಮಕ್ಕಡ
ಮೀನ್‌ಡ ಮಣ ಪಾಂಜ;
ತೀಯ ಮಕ್ಕ ಕುಞ್ಞಡ
ಬೊಳ್ಳೆ ಕಳ್ಳ್ ನಾರ್‌ನ.
ಅಲ್ಲಿ ನಿಪ್ಪಕಾಗಾಂದ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕೂಡಾಳಿ ನಗರತ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಿತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ಇಲ್ಲೆ
ನಿಪ್ಪ್‌ಚಿಟ್ಟೋರಾಳಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಆಲಿ ಪೊಳೆ ನಲ್ಲಾನ
ಕಾಜಾಟಿ ಕಡಂದತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬಿರ್‌ಕೂರ್
ಇರ್‌ಕೂರ್ ನಗರೆಲ್ಲ
ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ನೋಟಿತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ಇಲ್ಲೆ
ನಿಪ್ಪ್‌ಚಿಟ್ಟೋರಾಳಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕಲ್ಯಾಟ್ ಪರಂಬಾಲ್
ನುಚ್ಚಾಟ್ ಪೊಳೆಯಾಲೆ
ಬೈತೂರಪ್ಪ ದೇವಂತ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆರ
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಕನ್ನಡಿ ಕಳವುಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ದೇವೈಯ್ಯನ ತೊತ್ತಿತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಾಂಡು
ಚಾಂದ್‌ಪೂವ್ ಬೋಂಡೂ"ಂದ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಚ್‌ನ.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪದು.
ಬೈತೂರಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ದೇವೈಯ್ಯ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ಕ್‌ಟ್ಟ;
ಶಾಂತಿ ಪೂಜೆ ಕ್‌ಟ್ಟುಲ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ದೇವೈಯ್ಯ
ಇಲ್ಲಿಂಜಿ ಕೆಳಕ್‌ಕ್
ಬಟ್ಟೆ ಚಾಚಿ ಪೋನಕ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಂಡ್;
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ನಾಡ್ ಕಾಪ ಮುಂದಲೆ

ಪೆಗ್ಗಳತ್ ಕಂಡಿಲ್
ಪೆರುಮಾಳು ಸಾರ್ತಾವು
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚಿತ್.
ಆ ದೇವನ ಬೋಡಿನೊ
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ತಕ್ಕು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ
ಆರುಳ್ಳ ಕಡಿ ನಾಯ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕೋಳರಂಬ ಕಟ್ಯಾಲೆ
ತಾಂದೋಡ್ ಪೊಳೆಕಾಲೆ
ಆನೆ ಕಡು ಜಾಟಿತ್
ಕೊಳಿಕೆ ಕೊಲ್ಲಿ ಜಾಟಿತ್
ಕೇರಟಿ ಪೊಳೆಯಿಲ್
ಮುಂಜಿತ್ ಕುಳಿಚಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಬೂದಿ ಮಾಳ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಪೋರಿ ಮಾಳ ಜಾಟಿತ್
ಪೆಗ್ಗಳತ್ ಕಂಡಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಬಕ್ಕ ಕಾಪ ಜೇಡರೊ
ಬಕ್ಕ ನೀಕಿ ಕೊಂಡತ್.
ಬೊಳ್ಳಿ ಬಿಲ್ಲ್ ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ
ಆರುಳ್ಳ ಕಡಿನಾಯ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪೆಗ್ಗಳತ್ ಸಾತರ್ಾವು
ಸಾತರ್ಾವುಡ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಾಂಡು
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ಬೋಂಡು"ಂದ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಸಾತರ್ಾವು
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಅಯ್ಯಪ್ಪ
ಪೆಗ್ಗಳತ್ ಕಂಡಿಯೊ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಡ
ದೇಶ ಕಾಪ ಮುಂದಲೆ,
ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಕೊಂಡೋಳೊ,
ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಕೊಂಡಕ
ಶಾಂತಿ ಪೂಜೆ ಕ್‌ಟ್ಟುಲ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರೇಂಗಿ
ಕಾಲೋರಾಂಡೆಕೋರಮ್ಮ
ಎಡಮಿಯಾರ್ ತಿಂಗತ್
ನಾಡ ಊಟ್ ಪಾಟುಂಡ್
ನೀಕಕ್ಕ ಎಡೆ ಬೆಕ್ಕು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಬೊಳ್ಳಿ ಬಿಲ್ಲ್ ದೇವೈಯ್ಯ
ಆರುಳ್ಳ ಕಡಿ ನಾಯ
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ಕೊಂಡತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಬಿಲ್ಲ್ ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ,
ಆರುಳ್ಳ ಕಡಿನಾಯ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋಂಟ
ತೆಕ್ಕೊಯಂದ ಕುಂದ್‌ಲ್
ಸೋಮಗಿರಿ ಮೋಳ್‌ಲ್
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಕಗ್ಗಲ್ಲ್ ನಡೆಯಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ಕ್ ನೆಲೆಯಾಂಡು
ಶಾಂತಿ ಪೂಜೆ ಬೋಂಡು"ಂದ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆತಪ್ಪಿ
ಶಾಂತಿ ಪೂಜೆ ತಪ್ಪಿನೊ.
ನಾನ್ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚಾಂಡ
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನಿಂದೊಳೊ;
ಕುಂಬಿಯಾರ್ ಪೋಕ್‌ಲ್
ಮೀನಿಯಾರೆದ್‌ಪ್‌ಲ್
ಕಾಲೋರಾಂಡೆಕೋರಮ್ಮ
ಏಡ ಊಟ್ ಪಾಟಾಪ,

ಅಕ್ಕ ನೀಕೆಡೆ ಬೆಕ್ಕು.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರೆಂಗಿ
ಕಾದಾಳಂಡೊಳಮೆಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದೊಳೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಲ್ಲಿ
ಬೊಳ್ಳಿ ಬಿಲ್ಲ್ ಐಯ್ಯಪ್ಪ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಬಿಲ್ಲ್‌ಕಾರನೈಯ್ಯಪ್ಪ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಚವುರಿ ಮಲೆ ಮೋಳಾಲೆ
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಾಂಡು
ಶಾಂತಿ ಪೂಜೆ ಬೋಂಡೂ"ಂದ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಐಯ್ಯಪ್ಪ
ಉದ್ದ ಕೊಡೆ ತಾವುಲ್
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ಮಾತಾಯಿ
ನೀರಾಯಿ ಪರಿಯುವ.
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಬೊಡಿನೋ
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ತಕ್ಕು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಆರುಳ್ಳ ಕಡಿ ನಾಯ
ಕೂಟಿಂಗೋಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿಯೊ
ಪುಟ್ಟ್‌ನ ಸ್ಥಳವಾಪ
ಸೀತ ಕೊಳ ನಲ್ಲಾಲ್
ಮುಂಜಿತ್ ಕುಳಿಚತ್.
ಮುಂಜಿತ್ ಕುಳಿಚಿತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕಾವೇರಿ ಕನೆಕಯೂ
ದೇವ ಕನ್ನಿ ಸುಜ್ಯೋತಿ
ಸಂಗಮಾನ ಕುಂಡಿಲ್
ಮುಂಜಿತ್ ಕುಳಿಚತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕೆತ್ತಿತ್
ಮುಂಜಿತ್ ಕುಳಿಚಿತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋಂಡ
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ಬಲಂಬೇರಿ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿಕ್
ಮುಂಜಿತ್ ಕುಳಿಚಿತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಅಮ್ಮಂಜುತ್ತಿ ನಾಡೋಂಡ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಕುಯ್ಯುತ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂಡಿತ್
ಮುಂಜೆತ್ ಕುಳಿಚಿತ್,
ಕುಯ್ಯುತ್ ತಿರಿಕೆಲ್
ಶಂಭು ಶಿವ ದೇವನ
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಾಂಡು
ನಿಪ್ಪ್‌ಚಿಟ್ಟೋರಾಳಾಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವೈಯ್ಯ
ಬೇರಂಗೊಂಡೆಳತಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಐಯ್ಯಪ್ಪ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ನುಪ್ಪತಂಜಿ ನಾಡ್‌ನ
ದೇಬುವ ಪುಡಿಚತ್.
ಈ ದೇಬುವಂಗೆಲ್ಲಾಗೂ
ಏಡೋರೋರವತಾರ.
ಪಾರ್ವತಮ್ಮೆ ದೇವಿರ
ಮಮ್ಮಾಯತವತಾರ
ಊರೆಲ್ಲ ಪುಡಿಚತ್.
ನೀನೂ ಏಡವತಾರ
ಆನಂಗುಂಡ್ ಐಯ್ಯಪ್ಪ
ಕೇರಿಯಣ್ಣ ನಿಂದೋಗೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.

ಅದ್ ಕೇಟಿ ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಚಾಯಿ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪೊವಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಕೇರಿಯಣ್ಣ ನಿಂದತ್.
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ
ಮೇಲೆ ಪಾಟೆಡ್‌ಕನ.

ಬಾಳೊ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ

ಏಳ್ ಜಡೆ ನಾಗಣ್ಣ
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಬಿಲ್ಲ್ ದೇವಂಡ
ಪೊಂಜರ ಕನಿಕೊಂಡ್
ಬಾಲೂರಿ ತಲೆ ನಿಂದ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಿತ್
ಏದ್ ದಿಕ್ಕ್ ಪಾರ್‌ನ?
ಅಲ್ಲತ್ತೇದೂ ಅಲ್ಲಲ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ನಾಯಮ್ಮಡ ಕೇರಿಲ್
ಅಲ್ಲಿಂಜೂ ತಿರುವುಳ್ಳ
ಕೋಲೆಯಡ ಚಿಂಡುಡ
ಮೇಕಿಯ ತೊಡಿಯತ್
ಪಾಪಲಚಡಿಯಿಲ್
ಏಳ್ ಕೊಂಬ್ ಕೆಂಬುತ್ತ್
ಕೆಂಬುತ್ತ್‌ಡ ಒಳ್‌ಲ್
ಪೈಪ್‌ಕೊಂಡಡಂಗಿಂಜ.
ಒಂದ್ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ನೇರೊಯಿಪತಾಪಕ್ಕ
ಕೋಲೆಯಡ ಚಿಂಡುಡ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ಮಕ್ಕ
ಕನ್ನಡಿ ಕಳವುಲ್
ಒಕ್ಕ್ ಬಾತಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಕುಪ್ಪೆ ನಾಟೆಳಂಗೋಳಿ
ಪೊಂದೆರಕೆ ತಟ್ಟಿತ್
ಮೂಮ ಏಂಗಿ ಕೂವಣೆ

ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ಮಕ್ಕ
ಮೈ ನೆಟ್ಟಿತೊರಕೆದ್ದ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ಚೋಮ ಕೂಡ್ವ ಕೊಟ್ಟ್ಂಡ
ಬೊಳ್ಳಿರುಬ್ಬ ನೀಕಿತ್
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮನ
ಬೆಂದಟ್ಟಿತುಳ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಬೆಂದಟ್ಟಿತುಳ್‌ಪಣೆ,
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಡ
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ಕಾಳೆ
ಕಣ್ಣಳತ ಪಾಪ್‌ಲಿ
ಕೆಂಗಡಂಗ್ ಪಾರಿತ್
ಮೇಕಿಯ ತೊಡಿಯತ್
ಪಾಪಲಚಡಿಯಿಲ್
ಏಳ್ ಕೊಂಬ್ ಕೆಂಬುತ್ತ್
ಕೆಂಬುತ್ತ್‌ಡ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಬಳ್ಳಿ ಪಿಲ್ಲ್ ಮೇಂಜಿತ್
ಮೂಮ ಕೆನೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಮೂಮ ಕುರಿ ಕುತ್ತಣೆಪೈಪ್
ಕೊಂಡಡಂಗಿಂಜ
ನಾಗಣ್ಣಂಡ ಕುಞ್ಞಿರ
ಪೂವೊರಕ್ ನೆಟ್ಟ್‌ನ.
ಪೂವೊರಕ್ ನೆಟ್ಟಣೆ
ಮೈದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂಗ.
ಮೈದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂಗ್
ಆಪಿಜಕೊಯಂದಿತ್
ಬಾಲೂರಿ ತಲೆ ನಿಂದ್
ಪೊಂಗೂರಿ ಕೂರಿಚತ್.
ನೆತ್ತಿಕ್ ಕೊರಿಕಣೆ
ಕಣ್ಣಳತ ಪಾಪ್‌ಲಿ
ಬಾನ ಮುಟ್ಟ ಪಾರಿತ್
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿಕ್ ಬುದ್ದಿತ್
ಬೀರ ಜೋಗ ಬುಟ್ಟಿತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಬೆಂದುವೆ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ಮಕ್ಕ
ನುಪ್ಪತಂಜಿ ಚೋಮನ
ಒಕ್ಕ್ ಕಾಟಿ ಕೂಟಿತ್

ಒಕ್ಕಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ನುಪ್ಪತಂಜಿ ಚೋಮನ
ಆಟಿ ಪಟ್ಟಿ ಕೂಟ್‌ಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ಮಕ್ಕ
ಕಗ್ಗರತ ಕೊಲ್ಲಿಂಜಿ
ಬೆಂಗರತ ಕೂವಲೆ
ನ್‌ೀಟೊಡಿಚಿ ಕೊಜ್ಜಿತ್
ಕೂವಲೆ ತುರ್‌ಟಾಯಿ
ತಾನೊಯ್ಯನೆ ಬಂದಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಏಂಗಿ ಏಂಗಿ ಕಾಕಣೆ
ಕೋಲೆಯಡ ನಂಗಮ್ಮೆ
ಆಡಿಲಾಡಿ ಬಂದಿತ್
ಕೂವಲೆ ತುರ್‌ಟ್‌ನ
ಕೈಕೆಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ಕೂವಲೆ ಬಿರಿಚಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಮುಟ್ಟೆ ಕೂಳ್‌ಟ್ಟ್
ಪೊಮ್ಮುಟ್ಟೆ ಕರಿಯ್‌ಟ್ಟ್
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆ ನಾರ್‌ಲ್
ಸುತ್ತ್‌ಟ್ಟಿತ್ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಕೂಪೊದಿ ಕೈಕೊಂಡ್
ತಾನೊಯ್ಯನೆ ಬಂದಿತ್
ಚಾಂಡಾಲ ಪೊಲೆಯಂಗ್
ಕೂಪೊದಿ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊಲೆ ಮೋನ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿರುಬ್ಬ ನೀಕಿತ್
ನುಪ್ಪತಂಜಿ ಚೋಮನ
ಆಟಿಂಗುಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ಪಚ್ಚೆ ಕಂಡೆ ಪಾರಾಣೆ
ಕಬ್ಬಡಾಣೆ ಮೊಟ್ಟೆಲ್
ಮೇಚಿಕ್ ಅಳಕ್‌ಚಿ.
ಒಂದ್ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಪಕ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ಮಕ್ಕ
ನುಪ್ಪತಂಜಿ ಚೋಮನ

ಆಟಿಂಗೊಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ನೀಕುಡಿಕುಳ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ನೀಕುಡಿಚ ಚೋಮಂಗ
ಕಬ್ಬಡಾಣೆ ಮೊಟ್ಟೆಲ್
ಕಬ್ಬಡ ನೆಳಲಡಿ
ಮೇಚರಕಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಮಕ್ಕಿ ಬುದ್ದೊರವಕ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ಮಕ್ಕ
ಕಗ್ಗರತ ಕೊಲ್ಲಿಲ್
ಕೈಯೂ ಬಾಯೊಲಂಬಿತ್
ಕೆಟ್ಟ್ ಕೂಳ್ ಉಂಡಿತ್
ಕೈಯೂ ಬಾಯೂ ಕತ್ತಿತ್
ಪೊಂಬಾಯಿಕೆಲೆ ತಿಂದ.
ಪೊಂಬಾಯಿಕೆಲೆ ತಿಂದ್
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಡ
ಎಣ್ಣ ನೋಟಿ ಕೊಂಚಲ್ಲಿ
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ಕಾಳೆ
ಕಣ್ಣಳತ ಪಾಪ್‌ಲಿ
ನೋಟ್‌ನಕ ಕಂಡ್‌ಲೆ;
ಕಾಕ್‌ನಕ ಬಪ್ಪ್‌ಲೆ;
ತೇಡ್‌ನಕ ಕ್‌ಟ್ಟುಲೆ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಚಾಂಡಾಳ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ಕೋಲೆಯಡ ಚಿಂಡುಕ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಚಿಂಡುಪೊ
ಪತ್ತಾಳ್ ಪೊಲೆಯಳ
ಕೂಡಯಚಿ ಕೊಂಡಿತ್
ತೇಡಿಚಿತ್ ನೋಟಣೆ
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕ್‌ಟ್ಟ್‌ಲೆ.
ಈಂಗೆನ್ನ ಕೊಯಲೆನ್ನ?
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂನ್
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯಂಗ್
ಒಂದೊಯ್ಯುವ ಬಟ್ಟೆನ
ಒಯಿಪತ್‌ಕ್ ಬರಂಚೂಂದ್

ಓಲೆ ಆಳಯಚತ್.
ಓಲೆ ಕೊಂಡ್ ಆಳೊಬ್ಬ
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯಂಡ
ಪುಂಡಡಾಣೆ ಕಾಪೊರೆ
ಕಾಪೊರೆಕ್ ಪೋಯಿತ್
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯಂಗ್
ಓಲೆನ ಕೊಡ್ತತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅಚ್ಚುತ
ಪೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ನೀರ್ ಬಯ್ಯ ಮೀಪೋಲೆ
ಆಳ್ ಬಯ್ಯ ಬಂದಿತ್
ಕೋಲೆಯಡ ಚಿಂಡುಡ
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರ್ಚಿ.
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರಣೆ
ಕೋಲೆಯಡ ನಂಗಮ್ಮೆ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕ್ಂಡಿ ನೀಬೆಚ್ಚ;
ಕಿನ್ನೋಲೆ ಪಲಂಬ್ಟ್ಟಿ;
ಪೊಂಬಾಯಿಕೆಲೆ ಬೆಚ್ಚ;
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯನ್
ಕಾಲೂ ಮುಡೂ ಕತ್ತಿತ್
ನಾಟಾಚಾರ ಚೆಮ್ಮಾಯಿ
ಪೊಂಬಾಯಿಕೆಲೆ ತಿಂದ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಕೋಲೆಯಡ ಚಿಂಡುವೊ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಅಚ್ಚುತ
ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಚೋಮಂಡ
ಕೂಟ್ಲ್ ತಲೆ ಕಾಳೆ
ಕಣ್ಣಳತ ಪಾಪ್ಲಿ
ತೇಡ್ನಕ ಕಾಂಬ್ಲೆ;
ಆನಂಗುಂಡ್ ಅಚ್ಚುತ
ನಲ್ಲರಿವ್ ನೋಟಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರೆಯಣೆ
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯನ್
ಕವುಡಿ ಪಾಕ್ ಕೈಕೊಂಡ್
ಬೊಳ್ಳಲುವು ತೊರಿಂಜಿತ್
ಮೂಮ ಬಾತಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ನಲ್ಲರಿವ್ ನೋಟಿತ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಅಂದಕ ಚಿಂಙುವೆ,
ನಿನ್ನಡೋರ್ ಚೋಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಕಣ್ಣಳತ ಪಾಪ್ಲಿ
ಮೇಕಿಯ ತೊಡಿಯತ್
ಪಾಪಲಚಡಿಯಿಲ್
ಏಳ್ ಕೊಂಬ್ ಕೆಂಬುತ್ತ್
ಕೆಂಬುತ್ತ್ ಕಳತತ್;
ಕೆಂಬುತ್ತ್ ಕಳಕಣೆ
ಕೆಂಬುತ್ತ್‌ರ ಒಳ್ಲ್
ಪೈಪ್‌ಗೊಂಡಡಂಗಿಂಜ
ಏಳ್ ತಲೆ ನಾಗಣ್ಣ
ಮೈ ನೆಟ್ಟಿತೊರಕೆದ್ದ್
ಮೈ ದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
ಚೋಮ್ಮೈಯ್ಯಂಡ ನೆತ್ತಿಕ್
ಪೊಂಗೊರಿ ಕೊರಿಚಿತ್
ಚೋಮ ಬುದ್ದ್ ಪೋಯಿತ್"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರಂದಿತ್
ಕವುಡಿ ಪಾಕ್ ಕೈಕೊಂಡ್
ತಮ್ಮಾನ್ ಪಡದಿತ್
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಪೋಚಿಲ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಕೋಲೆಯಡ ಚಿಂಡುವೊ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಮೇಕಿಯ ತೊಡಿಯತ್
ಚೋಮ್ಮೈಯ್ಯನ ನೋಟಿತ್
ಮೈದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
"ಮಣ್ಣೊಡ್ಡಡ ಮಕ್ಕಳ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಕೆಂಬುತ್ತ್ ಕಳಕಂಡು,
ಉಟ್ಟಣ ಮರ್ಕಾನ.
ಕೆಂಬುತ್ತ್ ಕಳತಿತ್
ನಾಗಣ್ಣನ ಕೊಲ್ಲಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ನೆನಕಣೆ
ಮಕ್ಕಿ ಬುದ್ದೊರವಾಂಜ
ನಾಗಣ್ಣಂಡ ಕುಞ್ಞಿಕ್

ಕೆಂಬುತ್ತ್ ಕಳಪಾಂದ್
ನೆಕ್ಕನಚಿ ಬುದ್ದತ್.
"ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಶತ್ತುರು ಪೆರ್‌ತತ್
ಆವದಿಲ್ಲೆ"ಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಬಾಲೂರಿ ತಲೆ ನಿಂದ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಿತ್
ದೇಶ ಬುಟ್ಟ್ ಪಾರ್‌ಚಿ.
ಎಲ್ಲಿಕ್‌ಂದರಿವಿರ?
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋಂಡ
ತೆಕ್ಕೊಯಂದ ಕುಂದ್‌ಲ್
ಸೋಮಗಿರಿ ಮೋಳ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಬೊಂಗೆ ಪಾರೆ ಪೈಪ್‌ಲ್
ಪೈಪ್‌ಗೊಂಡಡಂಗ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣ್ಣೆಕ್ ಸಂಬಾದಿ
ಇದ್ದೋರ್ ಕದೆ ಕೇಳ್
ಕುಂಬಿಯಾರ್ ತಿಂಗತ್
ನೆಲ್ಲಿಕೆ ಚೆಡಿಂಜಿತ್
ನೆಯಿ ಪಿಲ್ಲ್‌ಕ್ ತಿತ್ತಾಯಿ
ಪಚ್ಚೆ ಕಂಡೆ ಬೇವಕ
ನಾಗಣ್ಣಂಡ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ಉಟ್ಟಿಣ ಮರ್‌ಕಾನ.
ಆವದಿಲ್ಲೆಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಏಳ್ ತಲೆ ನಾಗಣ್ಣ
ಏದ್ ದಿಕ್ಕ್ ಪೋಕಾಂದ್
ಬಾಲೂರಿ ತಲೆ ನಿಂದ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಣೆ
ಈ ದೇಶಕೆಣೆ ದೇಶ
ಬಾಂಗ್‌ನ ಬಯನಾಡ್
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಕೋಟೆರ
ಏಳ್ ಬಕ್ಕ ಚೆಂಬಕ್ಕ
ಚೆಂಬಕ್ಕಕ್ ಕ್‌ದಲ್
ಅಞ್ಞಣತ್ ಪಾಕೆರೆ
ನೀಲ ಕೆರೆಡೇರಿಲ್
ಚೆಂಗ ಬಾಳೆ ತೋಟತ್
ಬಾಳೆ ಸುಳಿ ಕಂಡಿತ್
ದೇಶ ಬುಟ್ಟ್ ಪಾರ್‌ನ.
ಪಾರಿ ಪೋನ ನಾಗಣ್ಣ
ನೀಲ ಕೆರೆ ನಲ್ಲಾಲ್
ನೀ ಪೋಯಿ ಕುಡಿಚಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ರಾಜಂಡ
ಮೇಕಿಯ ತೊಡಿಯತ್
ಚೆಂಗ ಬಾಳೆ ಮಟ್ಟತ್
ಪಾಚೇರಿ ಪಡಂದಲ್ಲಿ
ಪೈಪ್‌ಗೊಂಡಡಂಗಿಂಜ.
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಬಾದಿ
ಇದ್ದೋರ್ ಕದೆ ಕೇಳ್.
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಕೋಟೆಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟ ಬಾಳುವ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬಯಿಂಬಂಡ
ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ತಂಗಮ್ಮ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ
ಅಣ್ಣ ತಂಗೆ ದಂಡಾಟೂ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂಡ ಕೊಂಡೋಳೂ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಕ್ಕವ್ವ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ
ನಾರಾಯಣ ದೇವೈಯ್ಯ
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ಕ್‌ಳ್ ಲೋಕ ದೇಶತ್
ಎಲಂಗಿ ಕತ್ತುವ ಪೊಣ್ಣುಂಡ್
ಆ ಪೊಣ್ಣ್‌ನ ಕೂಡಿತ್
ಮೂಂದ್ ನಾಳ್ ಬದ್ದಿನೊ
ಬದ್ದೋರ್ ಫಲವುಂಡ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲಕೆಕ್
ವೈಕುಂಠ ನಗರಂಜಿ
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ಕ್‌ಳ್ ಲೋಗ ದೇಶಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಂದಿತ್

ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಕೋಟೆರ
ಏಳ್ ಬಕ್ಕ ಚೆಂಬಕ್ಕ
ಚೆಂಬಕ್ಕಕ್ ಕ್ಇದಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಬಕ್ಕ ಕಾಪ ಜೇಡಡ
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ಜೇಡ
ಜೇಡನೊಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲುನ
ಏಂಗಿಡೇಂಗಿ ಕಾಕಿತ್
"ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಆ ದೊರೆನ ಕಾಂಗಂಡು
ಬಕ್ಕನೀಕಿ ಕೊಂಡೊಳೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಕಾಕೆ ತಿಂಬ ಜೇಡನೊ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಕೋಟೆರ
ಪೊಂದೇವಡಿ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಕೇಕಿಯ ಚಾವಡಿಲ್
ಪೊಂಗುರ್‌ಚಿ ಮೀದಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಮೂರ್‌ತಾಯಿಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಲ್ಲುವೊ
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
ಪೊನ್ನರಿಕೆ ಮಾಡ್‌ನ
"ಉಯಿ! ಎಂಗಡ ರಾಜನೆ
ಮೇಲ್ ಲೋಕ ದೇಶತ್
ಅಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟ ಬಾವಳ
ನಾರಾಯಣ ದೇವೈಯ್ಯ
ಏಳ್ ಬಕ್ಕ ಕ್ಇದಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಬಕ್ಕ ನೀಕಿ ಕೊವ್ವಂಡು
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಮಾಡುವ"
ಎಂದರಿಕೆ ಮಾಡಣೆ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಪ್ಪಯ್ಯ
"ಬಕ್ಕ ನೀಕಿ ಕೊಂಡೋಲು"
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಮಲ್ಲುವೊ
ವೈಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಂಜತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ?
ಕೇಕಿಯ ಚಾವಡಿಲ್
ನಂದ ದೀಪ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ನೀಬೆಚ್ಚ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಕಾಜೋಡ್‌ಚಿ ನಿಂದಿತ್
ಕೈಮಲಂಗಿ ತೊತ್ತಂಡ್
ಪಾರಕಾತ್ ನಿಂದತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ನಾರಾಯಣ ದೇವೈಯ್ಯ
ಕೇಕಿಯ ಚಾವಡಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
ಕೈ ಪುಡಿಚಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಕೋಟೆರ
ಏಳ್ ಮಾಡಿ ಮೇಮಾಡಿ
ಮೇಮಾಡಿ ಕೊಡಿ ಮೀದ
ಪೊಂಗುರ್‌ಚಿ ಮೀದಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯೊಳತತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಬೊಳ್ಳಾಟತ್ ಮಚ್ಚಿಯ
ಕೆತ್ತ್ ಕಲ್ಲ್ ಗುಡ್ಡತ್
ಕುಟ್ಟುವತ್ ನೀಕಾಚಿ
ಪಾತ್ರ ತಳುವಾಯಿ
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ಮಚ್ಚಿ
ಪೊನ್ನರಿಕೆ ಮಾಡ್‌ನ
"ಉಯಿ! ಎಂಗಡ ಮಾದೂರೆ
ಕೆತ್ತ್ಂಗಲ್ಲ್ ಗುಡ್ಡತ್
ಪೊಂಗುಳಿಕ್ ನೇರಾಚಿ"
ಎಂದರಿಕೆ ಮಾಡಣೆ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ನಾರಾಯಣ ದೇವನ
ಕೈ ಪುಡಿಚಿ ಪೋಯಿತ್

ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಗುಡ್ಡತ್
ಪೊಂಗುಳಿಕುಳ್ಪ್ಚಿ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ನಾರಾಯಣ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿಪಾಂದ್
ಪಟ್ಟ್ ಮುಂಡುಡ್ತಿತ್
ಕೋಡಿ ಮುಂಡ್ ಸುತ್ತಿತ್
ಕೂಡ ಕಾಕಿ ಬಂದಿತ್
ಜಪ ತಪ ಕೆಜ್ಜಿತ್
ಉಂಡಿತ್ ಕುಡಿಚಿತ್
ಪೊಂಬಾಯಿಕೆಲೆ ತಿಂದ.
ಅನ್ನ ನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ನಾರಾಯಣ ದೇವಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಮಾದೊರೆ
ನಾ ಬಂದ ಮೊಳಿ ಕೇಳ್
ಉಯಿ! ನಿಂಗಡ ತಂಗಮ್ಮ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ದೇವಿನ
ಮಾಲೆ ಚೂಡಿ ಮಂಗಲ
ಮಂಗ್‌ಲಾಡಿ ಬಾವಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಇಲ್ಲಿಕ್ ನಾ ಬಂದಿಯ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ'
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಚೆನ್ನ ಗೇನ ಮಾಡಿತ್
"ಏಡ ದೇವಿ ತಂಗಮ್ಮ
ಕೆಜ್ಜಾಂಡ ಫಲವಿದ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಆಕು ಪೋಕುಂದೆಣ್ಣಿತ್
ತಕ್ಕ್ ಬಾಕ್ ತ್ೕತಿತ್
ಕೈ ಮುಟ್ಟಿ ಕಡಂದತ್.
ಕೈ ಮುಟ್ಟಿ ಕಡಂದಿತ್
ಆಚೆಕ್ಕಾಚೆ ಎಟ್ಟಾಚೆ
ಮಂಗ್‌ಲ ಕುರಿಯಾಯಿ
ನಾರಾಯನ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಬಯ್ಯಕ್ ಪೊರಟತ್.
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಬೆಂದುವೆ.
ಉಯಿ! ಅನ್ನನೆ ಇಷ್ಟಕ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ನೆನತತ್
"ಒಂದುಳ್ಳೋರ್ ತಂಗೆನ
ಚಂದೋಳತ್ ಚಾಯೋಡೆ
ಮಂಗ್‌ಲ ಕೈಕಂಡು.
ಒಂದು ತೊಟ್ಟ್ ನೂರೋಳ
ಎಲ್ಲ ಜೋಡೂ ಕೂಟಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಮಂಗ್‌ಲ ಕುರಿಚೋಲೆ
ಪೋರಟ ಕುರಿಚಿತ್
ಪೋಪಕ್ ಪೊರಟಿತ್
ತಂಗಮ್ಮನ ಕಾಕಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೆನ್ನಡ ತಂಗಮ್ಮ
ಜೋಗತಲೆ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಪೊಮ್ಮುತ್ತ್ ಕೊಯಪಕ್
ಮುತ್ತ್ ಕೊಂಡ್ ಬಪ್ಪನೋ;
ಮಾಲೆ ಚೂಡಿ ಮಂಗ್‌ಲ
ಮಂಗ್‌ಲಕ್ ಕೋಪಾಂಡು.
ಬೈ ಪಿರಿಂಜಿ ಬಕ್ಕಣೆ
ಇಟ್ಟೇಣಿ ಮರಿಯತೆ;
ಎಚ್ಚಿ ಬಟ್ಟೊಲಂಬತೆ;
ಎಚ್ಚಿ ಚೀಪೆ ತ್ೕಂಡತೆ;
ಕಟ್ಟೋಳಿ ಕಡೆಯತೆ;
ನೇರ ಮೊಗ ನೋಟತೆ;
ಚಾಣ ಕೂಟೈಡ್‌ಕತೆ
ನೆಲ್ಲ್ ಬಟ್ಟೈಡ್‌ಕತೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಮುತ್ತ್ ಕೋಂದ್ ಬಪ್ಪಕ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟತ್.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂಟ್
ಮೈಕಿರ್ ಪೊಲವಕ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ
ಮೈಜಳಂದಿತೆದ್ದಿತ್

ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ವಕ್
ನೀಲಕೆರೆ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ತಾನೊಯ್ಯನೆ ಪೋಯಿತ್
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ವಕ್
ಚೇರಿ ತೊಪ್ಪ್ ಬೋಂಡೂಂದ್
ಮೇಕಿಯ ತೊಡಿಯತ್
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆ ಮಟ್ಟತ್
ಪಾಚೇರಿ ಪಡಂದಲ್ಲಿ
ಪಾಚೇರಿ ಪರಿಪಕ
ತುಯಿಂಚತ್! ಮೊರಂದತ್!!
ತಾನದ್‌ನ ಕೇಪಕ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ನಾಲ್ ಮೊಟ್ಟ್ ಓಡ್‌ಚಿ.
ನಾಲ್ ಮೊಟ್ಟ್ ಓಡಣೆ
ಪಾಚೇರಿ ಪಡಂದಲ್ಲಿ
ಪೈಪ್‌ಗೊಂಡಡಂಗಿಂಜ
ಏಳ್ ತಲೆ ನಾಗಣ್ಣ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್,
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಕುಞ್ಞಿಯೇ,
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ,
ಬೊತ್ತಂಡ ಬೊರ್‌ಂಡಂಡ
ಅಂಜಂಡ ತೆರಳಂಡ
ನೀಕ್ ದೋಷ ಕೈಯ್ಯುಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆವಕ
"ಇದೆನ್ನ ಕಲಿ ಜೀಯ!"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ
ಬೆಮ್ಮರಿಂಜಿ ನೋಟಣೆ
ಏಳ್ ತಲೆ ನಾಗಣ್ಣ
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆ ಮಟ್ಟತ್
ಅಡಂಗಿಂಜದ್ ಕಂಡತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ನಾಗಣ್ಣ
"ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ
ಪಾಲೂ ಪಣ್ಣೂ ತಿನ್ನತೆ
ಇಂದೇಕೆಟ್ಟ್ ನಾಳಾಚಿ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಮಾದೇವಿ
ನಾಕೋರ್ ಗುಣ ಕೆಯ್ಯ್
ನೀಕೋರ್ ವರ ತಪ್ಪಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ನೀಲಕೋಡಿ ಮಾದೇವಿ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ತನ್ನಡಣ್ಣ ದೇವಂಡ
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ಪೊಣ್ಣೊಬ್ಬ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಕ್ಕವ್ವ
ಅಣ್ಣ ಬೆಚ್ಚ ಅತ್ತಿಗೆ
ಅತ್ತಿಗೆನ ಕಂಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳ್ ನೀ ಮದೆಮವ್ವ
ಮೇಕಿಯ ತೊಡಿಯತ್
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆ ಮಟ್ಟತ್
ಪಾಚೇರಿ ಪಡಂದಲ್ಲಿ
ಏಳ್ ತಲೆ ನಾಗಣ್ಣ
ಪೈಪ್ ಗೊಂಡಡಂಗಿಂಜ.
ಎನ್ನ ಕಂಡ ನಾಗಣ್ಣತ
ತುಯಿಂಚತ್, ಮೊರಂದತ್.
ನಾನದ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಬೆಮ್ಮರಿಂಜಿತೋಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕಂಡ ನಾಗಣ್ಣ
ಪಾಲೂ ಪಣ್ಣೂ ಇಲತೆ
ಎಟ್ಟ್‌ನಾಳ್ ತೊಟ್ಟ್‌ಂಜಿ
ಪಟ್ಟಣಿ ಕಡಂದಿಯ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಅತ್ತಿಗೆ
ನಾಗಣ್ಣಂಡ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ಪಾಲೂ ಪಣ್ಣೂ ಬೆಕ್ಕಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಕ್ಕವ್ವ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳ್ ಕೇಳ್ ಮಾದೇವಿ,
ಮಂಜಕೇರೆ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ಪಾಲೂ ಪಣ್ಣೂ ಬೆಕ್ಕತೆ;
ಪೊಟ್ಟತ ಕಳಿಕತೆ"

ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಮಾದೇವಿ
ಆ ಬಾಕ್‌ನೆಡ್‌ಕತೆ
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿಪಾಂದ್
ಬೊಳ್ಳೋಡ್‌ರ ಕುತ್ತಿಕ್
ಬೊಳ್ಳಿಗೆರ ಪಾಲಾಯಿ
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆ ಪಣ್ಣಾಯಿ
ಪೊಂಬಟ್ಟತ್ ಪಾಬೂಕಿ
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ನಾಗಣ್ಣಂಡ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಪಾಲೂ ಪಣ್ಣೂ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ನಾಗಣ್ಣ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿಕ್‌ಳಿಂಜಿತ್
"ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ,
ನಾಲ್ ಮೊಟ್ಟ್ ನೀಂಗಿತ್
ಬೆಮ್ಮಾರಿತ್ ನಿಂದೊಳೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರೆಯಣೆ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ
ನಾ ಮೊಟ್ಟ್ ತೆರಂಗಿತ್
ಬೆಮ್ಮಾರಿತ್ ನಿಂದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ನಾಗಣ್ಣ
ಆಪಿಜಕೊಯಂದಿತ್
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿಕ್ ತಾಂದಿತ್
ಪಾಲೂ ಪಣ್ಣೂ ಬೇಂಗ್‌ಚಿ.
ಪಾಲೂ ಪಣ್ಣೂ ಬೇಂಗಿತ್
ಬಾಯಿಲಿಂಜ ಮಾಣಿಕ
ಪೊಂಬಟ್ಟಕ್ ಇಟ್ಟತ್.
ಪೊಂಬಟ್ಟಕ್ ಇಟ್ಟಿತ್
"ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ
ಮಾಣಿಕ ಕೈಕೊಂಡ್
ಪೊಂದಾತಿ ಪಣಿ ತ್‌ೕತ್
ಕೋಳಿ ಕೊರ ಕೆಟ್ಟಿಯ
ಕೋಳಿ ಕೊರ ಕೆಟ್ಟನೊ
ಚತ್ತಲ್ಲಿಂಜು ಚಾವುಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರಂದತ್.

ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಪೊಂಬರ ಕಯಿಕೊಂಡ್
ಪೊಂದಟ್ಟಂಡ ಮಕ್ಕಳ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಪೊಂದಟ್ಟಂಡ ಮಕ್ಕಳೆ,
ಇಂದಿರ್ ಪೊಲರಣೆ
ಪೊಂದಾತಿ ಪಣಿ ತ್‌ೕತ್
ಪೊನ್ನರಿಕೆ ಮಾಡಂಡು"
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿತ್
ಪೊಂದೂಕಿ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ತಟ್ಟಳೊ
ಅಂದಿರ್ ಪೊಲರಣೆ
ಪೊಂದಾತಿ ಪಣಿ ತ್‌ೕತ್
ಪೊನ್ನರಿಕೆ ಮಾಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಮಾದೇವಿ
ಪೊಂದಾತಿ ಕೈಕೊಂಡ್
ಪೊಂಬರನ ಇಟ್ಟಿತ್
ಕೋಳಿ ಕೊರ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಬೋಜತೋಡೆ ಕೆಟ್ಟ್‌ಚಿ.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲವಕ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ
ಕನ್ನಿ ಪೊಲೆ ಕಂಡತ್.
ಕನ್ನಿ ಪೊಲೆ ಕಂಡಿತ್
ಇದೆನ್ನ ಕದೆ ಮಾಯ!
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ನೆನತಿತ್
ಅಣ್ಣ ಬೆಚ್ಚ ಅತ್ತಿಗೆ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಕ್ಕವ್ವ
ಅಕ್ಕವ್ವನ ಕಂಡಿತ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಉಯ್ಯೋ! ಕೇಳಿ ಅತ್ತಿಗೆ
ಕಾಣತ ಕಲಿ ಕಂಡ
ತುಂಡತ್ ಕರೆ ಕಂಡ
ನೆಞಲ್ ಮೊಲೆ ಕಂಡ

ಇದೆನ್ನೊರದಿಯಾಪ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಟಲ್ಲಿ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಕ್ಕವ್ವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳ್ ಕೇಳ್ ಮಾದೇವಿ
ಕನ್ನಿ ಪೊಲೆ ಕಂಡಿಯ.
ಕನ್ನಿ ಪೊಲೆ ಕಂಡದ್
ನೀಕೋರ್ ಅದಿಯಲ್ಲ;
ಪೊಣ್ಣ್ ಜನ್ಮಕುಳ್ಳದ್.
ಆನಕಿಕ್ಕ ಮಾದೇವಿ
ಮೂಂದಿರ್ ಮೂಂದ್ ಪೊವುಲ್
ಮನೆ ಬುಟ್ಟೊಳಿಯಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆವಕ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ
"ಕುಟ್ಟುವಳ ಕೊಟ್ಟ್ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಮೂಂದೊಳಿಯಡ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಕಲ್ಲಕರೆ ಅಕ್ಕವ್ವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಮಾದೇವಿ,
ಕುಟ್ಟುವಳ ಕೊಟ್ಟ್ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಮೂಂದೊಳಿಂಜಕ
ಅಕ್ಕಿಕ್ ಪೊಲೆ ತಟ್ಟು
ಅಣ್ಣ ಚತ್ತ್ ಪೋಕುಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ನೀಲಕೊಡಿ ಮಾದೇವಿ
"ಕೆತ್ತ್ಂಗಲ್ಲ್ ಗುಡ್ಡತ್
ಅಲ್ಲಿ ಮೂಂದೊಳಿಯಡ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಕ್ಕವ್ವ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್.
"ಕೆತ್ತ್‌ಕಲ್ಲ್ ಗುಡ್ಡತ್
ಅಲ್ಲಿ ಮೂಂದೊಳಿಂಜಕ
ನೀರ್‌ಕ್ ಪೊಲೆ ತಟ್ಟು
ಅಣ್ಣ ಚತ್ತ್ ಪೋಕುಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಮೂಲ ಕನ್ನಿ ಮಾದೇವಿ

"ಚೋಮ್ಮೈಯ್ಯಂಡ ಕೊಟ್ಟ್ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಮೂಂದೊಳಿಯಡ?"
ಅಲ್ಲಿ ನೀನೊಳಿಂಜಿನೊ
ಚೋಮಂಗ್ ಪೊಲೆ ತಟ್ಟು
ಚೋಮ ಚತ್ತ್ ಪೋಕುಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ನೀಲಕೊಡಿ ಮಾದೇವಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೆನ್ನಡ ಅತ್ತಿಗೆ
ಊರ್ ಮಿಞ್ಞ ಅಂಬ್‌ಲ
ಅಲ್ಲಿ ಮೂಂದೊಳಿಯಡ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಪಾಪಿ ಕೆಟ್ಟ ಅಕ್ಕವ್ವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಅಂಬ್‌ಲತೊಳಿಂಜಿನೊ
ಊರ್‌ಕ್ ಪೊಲೆ ತಟ್ಟು
ಊರ್ ಜನ ಚತ್ತೋಕು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಮಾದೇವಿ
"ಕೇಟ ಕೇಟ ಜಾಗತ್
ಆಗಂದೆಣ್ಣಿ ಕೊಂಡತ್;
ಇಞ್ಞೆಲ್ಲಿ ಒಳಿಯುವ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಮೊರಟತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಅಕ್ಕವ್ವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಅಂದಕ ಮಾದೇವಿ
ಊರ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಭದ್ರಕಾಳಿ ಕೋಟತ್
"ಚೋಮಯ್ಯಂಡ ಕೊಟ್ಟ್ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಮೂಂದೊಳಿಯಲು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಮಾದೇವಿ
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ಭದ್ರಕಾಳಿ ಕೋಟತ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯೊಳಿಂಜತ್.
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಬೆಂದುವೆ,

ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ
ಭದ್ರಕಾಳಿ ಕೋಟತ್
ಬುದ್ದಂಡಿಪ್ಪ ನೇರತ್
ಕೋಳಿಕಿರ್ ಪಾದಿರ
ಮೈಕಿರ್ ಪೊಲವಕ
ಭದ್ರಕಾಳಿ ಸಾದಮ್ಮೆ
ಪತ್ತ್ ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳ
ತಂಗೊಯ್ಯನೆ ಬಂದಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೆ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ದೇವಿನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಕುಞ್ಞಿಯೆ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ
ಎನ್ನಂಗಿಲ್ಲಿ ಬಂದಿಯ?
ನೀನಾಯಿತ್ ಬಂದದ?
ನಿನ್ನಾರೇಂಗಯಚದ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಚೇಲ ನಲ್ಲ ಮಾದೇವಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಭದ್ರಕಾಳಿ ಸಾದಮ್ಮೆ
ಕನ್ನಿ ಪೊಲೆ ಕಂಡನೊ;
ಪೊಲೆ ಕಂಡಾಂಗಾಯಿತ್
ಮೂಂದಿರ್ ಮೂಂದ್ ಪೊವುಲ್
ಮನೆ ಬುಟ್ಟೊಳಿಯಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಎನ್ನಡಣ್ಣ ದೇವಂಡ
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ಪೊಂಗಳೊ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಕ್ಕವ್ವ
ಇಲ್ಲಿಪ್ಪಕ್ ಎಣ್ಣ್‌ಚಿ
ಅದ್‌ಂಡ ಮೊಳಿಯಾಲೆ
ಇಲ್ಲಿ ನಾನೊಳಿವಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಭದ್ರಕಾಳಿ ಸಾದಮ್ಮೆ
ತಾನೆನ್ನ ನೆನತತ್.
"ಏಡ ಕೋಟ ಪಕ್ಕಲ್
ಪೊಲೆ ಬಂದ ಪೊಮ್ಮಕ್ಕ
ಮೂಂದೊಳಿಂಜಿ ಪೋಪದ್

ಎನ್ನತ ಪುದ್‌ಮೆಂಯೊ!
ಆನಕಿಕ್ಕ ಮಾದೇವಿ
ಅಟ್ಟವಂಗ್ ಅಟ್ಟದ್!
ನಟ್ಟವಂಗ್ ನಟ್ಟದ್!
ಇಲ್ಲಿ ಮೂಂದೊಳಿಂಃಸಿತ್
ಅದ್ಧ ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿತ್
ಬೈ ಪಿರಂಜಿ ಪೋಯೆೊಳೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಕಣ್ಣ್‌ಕ್ ಮರೆಯಾಚಿ.
ಸಾದಮ್ಮೆಡನು ಪೋಲಿ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ
ಅಲ್ಲಿ ಮೂಂದೊಳಿಂಃಚಿತ್
ಅದ್ಧ ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿತ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟತ್.
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಕೋಟೆಕ್
ಬೈ ಪಿರಿಂಜಿ ಬಂದಿತ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
"ಭದ್ರಕಾಳಿ ಕೋಟತ್
ಮೂಂದೊಳಿಂಜಿ ಬಂ୦ದೆನೊ.
ನೀಲ ಕೆರೆ ನಲ್ಲಾಲ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಕಡ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಪಾಪಿ ಕೆಟ್ಟ ಅಕ್ಕವ್ವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳ್ ಕೇಳ್ ಮಾದೇಃವಿ.
ನೀಲ ಕೆರೆ ನಲ್ಲಾಲ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿನೊ
ನೀರ್‌ಕ್ ಪೊಲೆ ತಟ್ಟು
ಅಣ್ಣ ಚತ್ತ್ ಪೋಕುಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ನೀಲಕೊಡಿ ಮಾದೇವಿ
"ಊರ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಅಞ್ಞಣತ್ ಪಾಕೆರೆ
ಪಾಕೆರೆಲ್ ಕುಳಿಕಡ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ

ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಕ್ಕವ್ವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯ್ಯೋ! ಕೇಳ್ ಮಾದೇವಿ
ಅಲ್ಲಿ ನೀ ಕುಳಿಚಕ
ಊರ್‌ಕ್ ಪೊಲೆ ತಟ್ಟು
ಊರ್‌ಕಾರ ಚತ್ತೋಕು"
ಎಂದೆಣ್ಣ್ ಪರಂದತ್.
ಆದ್ ಕೇಟ ಮಾದೇವಿ
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡಿತ್
'ಇಞ್ಞಲ್ಲಿ ಕುಳಿಪದೊ?"
ಎಂದೆಣ್ಣ್ ಮೊರಟತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅಕ್ಕವ್ವ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ದುಃಖ ಬೋಂಡ ಮಾದೇವಿ
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ಚೆಂಬುವ ಕಣತೆರೆ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಕಲು"
ಎಂದೆಣ್ಣ್ ಪರಂದಲ್ಲಿ
ಚೆಂಬುವ ಕಣತೆರೆ
ತಾನ್ ಕಂಡಿತಿಲ್ಲೆಂದ್
ದುಃಖ ಮಾಡಿ ಕೊವ್ವಕ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಕ್ಕವ್ವ
"ಚೆಂಬುವ ಕಣತೆರೆ
ನಾನ್ ಕಾಟಿ ತಪ್ಪಿ"ಂದ್
ಕಾಕಿಂಗೊಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ಬಾಂಗಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಕೊಚ್ಚೆ ಪುಂಡ ಕೆತ್ತಿತ್
ಪುಂಡಡೇಣಿ ಮಾಡಿತ್
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ದೇವಿನ
ಚೆಂಬುವ ಕಣರ್‌ಕ್
ಏಣಿಗುಂಡ್‌ಳ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ
ಚೆಂಬುವ ಕಣರ್‌ಲ್
ಮೂಮ ಮುಂಜಿ ನೇರಣೆ
ಪಾಪಿ ಕೆಟ್ಟ ಅಕ್ಕವ್ವ

ಏಣಿನ ಬಲಿಚತ್.
ಏಣಿನ ಬಲಿಚಿತ್
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಕೋಟೆಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋನಳೊ.
ಕೇಳನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಸಂಜಾದಿ ಮನವೇಂಗಿ
ಚೆಂಬುವ ಕಣರ್‌ಲ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಪುಂಡಡೇಣಿ ನೋಟಣೆ
ಪುಂಡಡೇಣಿ ಕಂಡ್‌ಲೆ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಮಾದೇವಿ
ಅಕ್ಕವ್ವ ಮದೆಮಳ
ಏಂಗಿ ಏಂಗಿ ಕಾಕ್‌ನ.
ಕಾಕ್‌ನಕೊರಟ್‌ಲೆ
ನೋಟ್‌ನಕ ಕಂಡ್‌ಲೆ
ತಾನಾಯಿತ್ ಬಂದ್‌ಲೆ.
ಸಂಜಾದಿ ಚದಿಚತ್
ಎಂದೆಣ್ಣ್ ಮೊರಟಂಡ್
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಜ್ಜತ್;
ಅಬ್ಬ ಪುಯ್ಯಲ್‌ಟ್ಟತ್.
ಅಬ್ಬ ಪುಯಲ್‌ಡಣೆ
ಬಾಯಲಂದ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಆ ಧನಿನ ಕೇಟಿತ್
"ಇದೆನ್ನ ಕದೆ ಮಾಯ!
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ಪೊಂಗ ತರ ಕೇಪಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣ್ ನೆನತಿತ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಬಾಯಿ ಬುಟ್ಟರಂದಂಡ್
ಒಡಿ ಪಾರಿ ಬಂದಿತ್
ಚೆಂಬುವ ಕೆರೆಡೇರಿ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ನೀರ್‌ರೊಳ್ ನೋಟಣೆ
ಬೋಜನಲ್ಲ ಮಾದೇವಿ
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಯ್ಯಿಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಚೆಂಬುವ ಕಣರ್‌ಕ್

ಪುಂಡಡೇಣಿ ತಾತಿತ್
ಮಾದೇವಿನ ಕೇತಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯ್ಯೋ ಕೇಳ್ ಪೊಂಗಳೆ
ನೀನೆಲ್ಲಿಂಜಿ ಬಂದಿಯ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಬಂದ ಕದೆನೆಣ್ಣಾಚೆ.
ಅದ್ ಕೇಟ ರಾಕ್ರಾಸಿ
"ನಿನ್ನ ನಾನ್ ತಿಂಬಿನೋ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪುಡಿಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಾದೇವಿ
ಬೊತ್ತತೆ ಬೊರ್ಂಡತೆ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಎನ್ನ ನೀನ್ ತಿಂಬೇಂಗಿ
ಪದೋರು ಕೊರುವಿಲ್ಲೆ;
ಆಚೆಂಗಿನೊ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಜೋಗ ತಲೆ ತಿನ್ನತೆ;
ಕೋಯ ಬೆರ ತಿನ್ನತೆ;
ಚೂಳೆ ಕೆಲ ತಿನ್ನತೆ;
ಚೆಪ್ಪ್ ಮೊಲೆ ತಿನ್ನತೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಆಕುಂದೆಣ್ಣಿತೊತ್ತಿತ್
ಭೂಮಿನ ಪುಡಿಚಿತ್
ಆಣೆ ಭಾಷೆಲ್ಟ್ಟಿತ್
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ದೇವಿರ
ಜೋಗ ತಲೆ ತಿಂದ್‌ಲೆ
ಕೋಯ ಬೆರ ತಿಂದ್‌ಲೆ;
ಚೂಳೆ ಕೆಲ ತಿಂದ್‌ಲೆ;
ಚೆಪ್ಪ್ ಮೊಲೆ ತಿಂದ್‌ಲೆ.
ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾನ ತಿಂದಿತ್
ಬೈ ಪಿರಿಂಜಿ ಪೋಚಿಲ.
ಇಇಲ್ಲಾ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಕಾಡ್ ಬೂಡ್‌ಲಿಪ್ಪೋರ್
ಕಾಟಾಳಂಡ ಮಕ್ಕಳೊ
ಒತ್ತೊರ್‌ಮೆ ಕೊಂಡಿತ್
ಅಂಬ್ ಬಿಲ್ಲ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಮುಚ್ಚ ಬೋಟೆ ಪೋಯಿತ್
ಕಾಳೆ ಮುಚ್ಚ ಕಂಡಿತ್
ಮುಟ್ಟೂರಿ ಕೊಲತಿತ್
ಪೊಂಜರ ತೊಡ್‌ತಿತ್
ಆನೆ ಸೊಂಗ ಬಿಲ್ಲ್‌ನ
ಮಾರ್‌ಟ್ಟ್ ಬಲಿಚಿತ್
ಪೊಂಜರ ತೊಡ್ ಬುಟ್ಟ
ತಪ್ಪಿ ಪೋನ ಪೊಂಜರ
ಬಾಂಗಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಚೆಂಬುವ ಕಣಾತೆರೆ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಬುದ್ದತ್.
ಬುದ್ದಂಬ್ ಪೊರುಕುವಕ್
ಕಾಟಾಳಂಡ ಮಕ್ಕಳೊ
ಅಂಬ್ ತೇಡಿ ಪೋಕಣೆ
ಚೆಂಬುವ ಕೆರೆ ಕರೆ
ಮಾಲವ ಮನ್‌ಸಂಡ
ಚೆಪ್ಪ್ ಪಾನಿ ಮಂಡೆನ
ಕೋಯ ಬೆರ ನಲ್ಲಾನ
ಚೆಪ್ಪ್ ಮೊಲೆ ದಂಡಾನ
ಚೂಳೆ ಕೆಲ ನಲ್ಲಾನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ತಂಗೆನ್ನ ನೆನತತ್
"ಚೆಪ್ಪ್ ಪಾನಿ ಮಂಡೆಯೊ
ಚೆಂಬ್ ದುಡಿ ಪಾನ್ಯಾಕು
ಚೂಳೆ ಕೆಲ ನಲ್ಲದ್
ಚೆಂಬ್ ದುಡಿ ಕೇರಾಕು
ಚೆಪ್ಪ್‌ಮೊಲೆ ನಲ್ಲದ್
ದುಡಿಕ್ ಪೊದೆಯಾಕು
ಕೋಯ ಬೆರ ನಲ್ಲದ್
ಕೊಟ್ಟುವಕ್ ಕೋಲಾಕು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಕಾಟಾಳಂಡ ಮಕ್ಕಳೊ
ಮಂಡೆ, ಕೆಲ, ಮೊಲೆನ
ಕೈಕೆಡ್‌ತ ಕೊಂಡಿತ್
ಚೆಂಬ್ ದುಡಿ ಮಾಡಿತ್

ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಕೋಯ ಬೆರ ಕೈಕೊಂಡ್
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಮಮ್ಮಾಯ!
ತಾನೆ ದುಡಿ ಕೊಟ್ಟ್‌ಚಿ.
ತಾನೆ ದುಡಿ ಪಾಡ್‌ಚಿ.
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಇನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಪಟ್ಟಣ ನಗರಕ್
ಮುತ್ತ್ ಕೊವ್ವ ಪೋನೋನ್
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಗ್
ಮುತ್ತ್ ಪೋರಿ ಬಂದಿತ್
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಕೋಟೆಕ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೆ
ತನ್ನಡೋರ್ ಪೊಂಗಳೋ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ನೀರಾಯಿ
ದೇವ ಮಿಞ್ಞ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ತಾರಾಮಾರ ನೋಟಿತ್
"ಕಲ್ಲಕೆರೆ ದೇವಿನ
ನೋಟ್‌ನಕ ಕಾಂಬ್‌ಲೆ
ತಾನಾಯಿತ್ ಬಂದ್‌ಲೆ
ಇದೆನ್ನೊರದಿಯಾನ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಬೆಚ್ಚ ನೀರೆಡ್‌ಕತೆ
ಮೇಲೆ ನೀರ್ ಕೇಕತೆ
ತನ್ನಡೋರ್ ಪೊಂಗಳ
ಕಾಕ ಪಕ್ಕಲಾಕಿತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ದೇವಿಯೇ
ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂಡ್
ಎನ್ನಡೋರ್ ತಂಗಮ್ಮ
ಕಲ್ಲಕೆರ ಮಾದೇವಿ
ಇಞ್ಞ ಬಂದದಿಲ್ಲೆಲ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ

ಪಾಪಿ ಕೆಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕವ್ವ
ಮಮ್ಮಾಯ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೆನ್ನಡ ದೇವೈಯ್ಯ
ನಿಂಗಡೋರ್ ತಂಗಮ್ಮ
ಕನ್ನಿ ಪೊಲೆ ಕಂಡಿತ್
ಆ ಪೊಲೆ ಕುಳಿಪಕ್
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ಚೆಂಬುವ ಕಣಾರ್‌ಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಪಕ
ಬಾಯಲಂದ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಮಾದೇವಿನ ತಿಂದತ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಶಿವ ಶೋಕ ಮಾಡಿತ್
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡಿತ್
"ಎಣ್ಣಿತ್ ಫಲವಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ತಂಗಮ್ಮ ಪೆದಲಾಲೆ
ಮಾದಕುಳ್ಳ ಸನ್ನಾಯ
ಒಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ನೂರೋಳ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟಿತ್
ದೂರತುಳ್ಳ ಬೆಂದುಕ್
ಓಲೆ ಆಳಯಚಿತ್
ಪಕ್ಕಲುಳ್ಳ ಬೆಂದುಕ್
ತಾನೇ ಪೋಯಿತೆಣ್ಣಿತ್
ಕೊಂಡೆ ಕೂಟಿ ಕೊಂಡತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಮಾದ ಬಂದೊಳ ಪಾಂಜ.
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ಕಾಟಾಳಂಡ ಮಕ್ಕಳೊ
ಚೆಂಬ ದುಡಿ ಕೈಕೊಂಡ್
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಕೋಟೆಕ್
ತಂಗೊಯ್ಯನೆ ಬಂದದೊ.
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೆ

ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಕೇಕಿಯ ಚಾವಡಿಲ್
ಪೊಂಗುರ್‌ಚಿ ಮೀದಲ್
ಬೇರಗೊಂಡೆಳತಿಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಟಾಳ
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
ಒಪ್ಪಾರತೆಳತತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಸಂಜಾದಿ ಮನವೇಂಗಿ
ಇದೋರ್ ಕದೆ ಕೇಳ್
ಕಾಟಾಳಂಡ ಮಕ್ಕಡ
ಚೆಂಬ ದುಡಿ ಬೆಚ್ಚಲ್ಲಿ
ತಾನೇ ದುಡಿ ಕೊಟ್ಟ್‌ಚಿ!
ತಾನೇ ದುಡಿ ಪಾಡ್‌ಚಿ!
ಅದ್ ಕೇಟ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
"ಇದೆನ್ನೊರದಿಯಾಪ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಬೇರಿಚಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ
ಪುಟ್ಟಿತ್ ಬೊಳಂದದ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪುಡಿಚಿತ್
ಬಾಯಲಂದ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ತಿಂದಲ್ಲಿಕ್ ಎತ್ತಣೆ
ತಾನೇ ದುಡಿ ಕೊಟ್ಟಿತ್
ತಾನೇ ದುಡಿ ಪಾಡ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
"ತನ್ನಡೋರ್ ಪೊಂಗಳೊ
ತಂಗೆನ ಚದಿಚತ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
"ಈಗಿಂಕ್ಕ ಕೊಯಲುಂಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಕಾಟಾಳಂಡ ಮಕ್ಕಳೆ
ಚೆಂಬ ದುಡಿ ತಪ್ಪಿರ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಕಾಟಾಳಂಡ ಮಕ್ಕಳೊ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
"ಉಯಿ! ಎಂಗಡ ಮಾದೊರೆ.
ಚೆಂಬ ದುಡಿ ತಂದಕ
ಎಂಗಡ ಕೂಳ್ ಮುಟ್ಟು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ನೆಲ್ಲಳಪ ಪಾನಿಲ್
ಪೊನ್ನಳಂದ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಮೇದ ಮೊರ ನಲ್ಲಾಲ್
ಮುತ್ತ್ ಕೋತಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಚೆಂಬ ದುಡಿ ಕೇಟಂಡ್
ಏಳರೆ ಒಳ್‌ಲ್
ಕೆಂಗಡಮ ಕೊಕ್ಕಲ್
ಚೆಂಬ ದುಡಿ ನೇತ್‌ಚಿ.
ಇಞ್ಞಾ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕಲ್ಲಕೆರ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿರ ಮಿಞ್ಞಲ್
ದುಃಖಗೊಂಡೆಳತತ್.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ನೇರತ್
ಚೆಂಬ ದುಡಿ ನಲ್ಲಾಂಡ
ಕೇರ್ ತುಂಡಿ ಪೋಕಣೆ
ದುಡಿ ತುಂಡ್ ದಂಡಾಚಿ!
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಮಮ್ಮಾಯ!
ನಾಗಣ್ಣಂಡ ಕುಞ್ಞಿರ
ಮಾಣಿಕ ಫಲಂಗುಂಡ್
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಅಯ್ಯಂಡ ಪಕ್ಕತ್
ತಾನೊಯ್ಯನೆ ಪೋಯಿತ್
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದತ್.
ತಂಗಮ್ಮನ ಕಾಂಗಣೆ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ತಬ್ಬಿತ್ ಪುಡಿಚತ್
ಚಂದೋಳ ನಲಿಂಜತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಮಾದೇವಿ
ಆನ ಪೋನದೆಲ್ಲಾನೊ
ದುಃಖ ಮಾಡಿತೆಣ್ಣ್‌ಚಿ.

ಅದ್ ಕೇಟ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ತನ್ನಡೋರ್ ಪೊಂಗಳ
ಕಾಕಿ ಪಕ್ಕಲಾಕಿತ್
ಈ ಕದೆನ ಕೇಟತ್.
ಬುದ್ದಿ ಕೆಟ್ಟ ಅಕ್ಕವ್ವ
ಆನ ಪೋನದೆಲ್ಲಾನೊ
ಅಕ್ಕುಂದೆಣ್ಣಿತೊತ್ತತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಮೈದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
ತನ್ನಡೋರ್ ಪೊಂಗಡ
ಕೈ ಪುಡಿಚಿಕೊಂಡಿತ್
ನಾಡ್‌ಡ ಪರಂಬ್‌ಕ್
ಕಾಕಿಂಗುಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ನಾಡಡಂಗ ಕೂಟಿತ್
ಸೂರಿಯ ಚಳಕತ್ತಿ
ಕೈಕೆಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ತನ್ನಡೋರ್ ಪೊಂಗಕ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಅಯ್ಯೋ! ಕೇಳ್ ಪೊಂಗಳೆ,
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ದೇವಿನ
ಮೋಸತ್ ಚದಿಚಾಂಗ್
ನಿನ್ನ ಬೆಪ್ಪಕಾಗಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಮಾಲೆ ಕೆತ್ತ್ ಕೆತ್ತಿತ್
ಖಂಡ ತುಂಡ್ ಮಾಡಿತ್
"ನಾಯಿ ನರಿ ಪದ್ದ್‌ಕ್
ಮೇಚಿ ನೀನ್ ಆಯೋಳೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಭೂಮಿಕೆ ಕನಿಚತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಚತ್ತವಡ ಮಾದಾಚಿ.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ದೇವಿರ
ಮಂಗ್‌ಲಾಪಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಕ್‌ಣ್ಣಿ ಕೊಟ್ಟಿ ಸಾರ್‌ಚಿ.
ಓರಂಬೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ದೇವಿರ

ಮೂರ್‌ತ ಕೈಂಜತ್.
ನಾರಾಯಣ ದೇವೈಯ್ಯ
ಮೂರ್‌ತ ಕೈಚಿತ್
ಮಂಗ್‌ಲಾಡಿ ಬಂದಿತ್
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ಕೋಟೆಕ್
ಆಡಿ ಪಾಡಿ ಕೇರಿತ್
ಉಂಡಿತ್ ಕುಡಿಚಿತ್
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುವುಲ್
ಮೂರ್‌ತ ಕೈಚಿತ್
ನಾರಾಯಣ ದೇವೈಯ್ಯ
ಕಲ್ಲಕೆರೆ ದೇವಿರ
ಕೈ ಪುಡಿಚಿತೆಪ್ಪಿತ್
ತಾಂದೇವನೂ ದೇವಿಯೂ
ಮೇಲ್ ಲೋಕ ದೇಶಕ್
ಮಂಗ್‌ಲಾಯಿ ಪೋಯಿತ್
ಚಂದೋಳತೆ ಬಾಳುವ.
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡಿತ್
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ
ಮೇಲೆ ಪಾಟೆಡ್‌ಕನ
ಬಾಳೆನ್ನಡ ಸಂಬಾದಿ
ಏಳ್ ತಲೆ ನಾಗಣ್ಣ
ಪಾಚೇರಿ ಪಡತ್‌ಂಜಿ
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿಕ್‌ಳಿಂಜಿತ್
ಬಾಲೂರಿ ತಲೆ ನಿಂದ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಿತ್
"ಬಾಂಗ್‌ನ ಬಯನಾಡ್
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ಇಲ್ಲೆ
ನಿಪ್ಪಿಚಿಟ್ಟೋರಾಳಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಆ ದೇಶಕೆಣೆ ದೇಶ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವಾಪ.
ದೇಶತ್‌ರ ಮುಂದಲೆ
ತಿರುನೆಲ್ಲಿ ಕಂಡಿಲ್
ತಿರುನೆಲ್ಲಿ ಪೆಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಆ ದೇವ ನಡೆಯಕ್
ಬಾನ ಬುಟ್ಟ್ ಪಾರ್‌ಚಿ.
ಬಾನ ಬುಟ್ಟ್ ಪಾರಿತ್

ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆರ
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ಬೋಂಡು
ನಿಪ್ಪಿಚಿಟ್ಟೋರಾಳಾಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಬೇರಿಚಿತ್ ನೋಟಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ನಾಗಣ್ಣ.
ಜಾಗ ನೆಲೆ ತಪ್ಪಕ್
ಎನ್ನಂಗುಂಡ್ ತ್‌ೕರುಲೆ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ನೀನಿಕ್ಕ
ಇಲ್ಲಿಂಜಿ ಪಡಿಞಾರ್
ಕುಯ್ಯಂಗೇರಿ ನಾಡ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿಂಜೂ ತಿರುವುಳ್ಳ
ಪಾಲೂರ್ ನಡುವುಲ್
ಎನ್ನಡಣ್ಣ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಪಾಲೂರಪ್ಪಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆಕೊಂಡಿತ್;
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಕೇಟಿನೊ
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ತಕ್ಕು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ನಾಗಣ್ಣ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಬಾಲೂರಿ ತಲೆ ನಿಂದ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಕುಯ್ಯಂಗೇರಿ ನಾಡೋಂಡ
ಪಾಲೂರ್ ನಡುವುಲ್
ಪಾಲೂರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆಡ
ಮಿಂಞ್ಞ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ತಾಂಬಲ್ಲಿಯ ದೇವನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ಬೋಂಡು
ನಿಪ್‌ಚಿಟ್ಟೋರಾಳಾಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡ್‌ಚಿ.

ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ನಾಗಣ್ಣ.
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ತಪ್ಪಕ್
ಎನ್ನಂಗುಂಡ್ ತ್‌ೕರುಲೆ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ನೀನಿಕ್ಕ
ಎನ್ನಡಣ್ಣ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ನೋಟ್‌ನಕ ಕಾಂಬಲ್ಲಿ
ಇಗ್ಗ್‌ತಂಡ ಕುಂದ್‌ಲ್
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆಕೊಂಡಿತ್;
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಕೇಟಿನೋ
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ತಕ್ಕು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ನಾಗಣ್ಣಂಡ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಬಾಲೂರಿ ತಲೆ ನಿಂದ್
ಇಗ್ಗ್‌ತಂಡ ಕುಂದ್‌ಕ್
ಬಾನ ಬುಟ್ಟ್ ಪಾರಿತ್
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ಬೋಂಡೂಂದ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳ್ ಕೇಳ್ ನಾಗಣ್ಣ
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ತಪ್ಪಕ್
ಎನ್ನಂಗುಂಡ್ ತ್‌ೕರುಲೆ.
ಉದ್ದಕೊಡೆ ತಾವುಲ್
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ಮಾತಾಯಿ
ನೀರಾಯಿ ಪರಿಂಜಿತ್
ಕೇಕಿಯ ಕಡಲೋಳ
ಚಾಯ ಬುದ್ದಿತೊಕ್ಕುವ,
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಕೇಟಿನೊ
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ತಕ್ಕು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.

ಅದ್ ಕೇಟ ನಾಗಣ್ಣ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಬಾಲೂರಿ ತಲೆನಿಂದ್
ಉದ್ದಕೊಡೆ ತಾವುಲ್
ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಮೋಳ್‌ಲ್
ಪಾರಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಕುಂಡಿಕೆಲ್ ಮುಂಜಿತ್
ಮುಂಜಿತ್ ಕುಳಿಚಿತ್
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮ ತಾಯಿನ
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡ್‌ಚಿ.
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ಕ್‌ಟ್ಟ್‌ಲೆ
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಾಂಡು
ನಿಪ್ಪಿಚಿಟಟೋರಾಳಾಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡಣೆ
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮ ಮಾತಾಯಿ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ನಾಗಣ್ಣ.
ಶಂಭು ಶಿವ ದೇವಂಡ
ಮಮ್ಮಾಯತವತಾರ
ನಾಡೆಲ್ಲ ಪುಡಿಚತ್;
ಪಾರ್ವತಮ್ಮ ದೇವಿರ
ಮಮ್ಮಾಯತವತಾರ
ಊರೆಲ್ಲ ಪುಡಿಚತ್;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಬಿಲ್ಲ್ ಐಯ್ಯಪ್ಪ
ಕೇರಿನ ಪುಡಿಚತ್.
ನೀಕೆಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ತಪ್ಪ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ನಾಗಣ್ಣಂಡ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಪರ ದುಃಖ ಮಾಡಿತ್
"ಪಾಕಡತ್ ಪುಟ್ಟ್‌ನ
ಪಡ ಕೂಟ್ ದೇಬುವ
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ಕೊಂಡಿತ್
ಚಂದೋಳತ್ ಬಾಳುವ
ನಾಕೋರ್ ನೆಲೆ ಇಲ್ಲೆ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ತಾಯಿಯೇ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ನಾಕ್ ನೆಲೆ ತಂದಿನೊ
ಮಾಲವ ಮನ್‌ಸಕೂ
ಅತ್ತಕೂ ಕಡಿಚಿಕೂ
ಪಾಂಬ್ ತೇಳ್ ತ್‌ಂಡಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡಣೆ
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮ ಮಾತಾಯಿ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ನಾಗಣ್ಣ
ಓಣಿಕೋರ್ ನಾತಂದ್
ಓಣಿನ ಪುಡಿಚೋಳೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ನಾಗಣ್ಣಂಡ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಓಣಿಕೋರ್ ನಾತಂದ್
ಓಣ್ಯೆಲ್ಲ ಪುಡಿಚತ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ದೇವಳೊ
ಐಯ್ಯಪ್ಪನೊ ನಾಯಳೊ
ನಾಗಣ್ಣಂಡ ಕುಞ್ಞಿನೊ
ಚಂದೋಳತ್ ಚಾಯೋಟೆ
ಉದ್ದಂಗೆಟ್ಟಿ ಪಾಡ್‌ಚಿ
ಪಾಡ್‌ನ ಫಲವೆನ್ನ?
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಪಾಡ್‌ನ ಫಲ ಕೇಳ್.
ದೇಬುವಳ ನಂಬಿತ್
ಈ ಪಾಡುವ ಪಾಡಿನೊ
ಮಾರಿ ಚೂರಿ ತಟ್ಟುಲೆ
ಪಾಂಬ್ ತೇಳ್ ತ್‌ಂಡುಲೆ
ಅನ್ನತ ನೆಲೆಯಾಪ–
ಇಕ್ಕಕೊಮ್ಮಡೆಯಾಡ್
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ
ಬೆಪ್ಪ ಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೋ!

ತ್ರೈವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವಡ ಪಾಟ್

ಬಾಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಸಂಜಾದಿ ಮನವೇಂಗಿ,
ಪಾಡುವ ಕವಿ ಕೇಳ್.
ಅಲ್ಲತೊಂದೂ ಅಲ್ಲಲ
ತ್ರೈವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ಪುಟ್ಟಿತ್ ಬೊಳಂದಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ಕೊಂಡದ್
ಪಾಡಿ ನೋಟಿ ಕೊವ್ವನ.
ಏಳ್ ಕಡಕಾಬರ
ಏಳ್ ಕಡಕೀಬರ
ನೆತ್ತಾಕಡ ಪಾಕಡ
ಪಾಕಡ ತೀರತ್‌ಲ್
ಏಳ್ ಕೊಂಬ್ ಚಿತ್ತಾಲ್
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಕೇಕ್ ಪೋನ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಚಂಗೂ ಪೊಂಜಂಗೂ
ಜೋಡೆರಂಡೆಣೆ ಚಂಗ್
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಚಂಗ್ ಕಾಳೆ ತೇಂದತ್.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಕಾಳಿಕ ಮಲೆಯಿಂಜಿ
ವಾಯು ಕಾತಡಿಕಣೆ
ಚಂಗ್ ಚಂಗಲೆ ಪೊಜ್ಜ
ಚಂಗ್ ಚಂಗ್ ಮುಟ್ಟಣೆ
ಕುಪ್ಪಿ ಪೋಲೆ ಕೀರ್‌ಚಿ;
ಓಡ್ ಪೋಲೆ ಬುಟ್ಟತ್
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಮಮ್ಮಾಯ!
ಬೊಳ್ಳಿ ಚಂಗ್‌ರೊಳ್‌ಂಜಿ

ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಜೋಡೆರಂಡ್ ದೇಬುವ;
ಪೊಂಜಂಗ್‌ಡ ಒಳ್‌ಂಜಿ
ಅಕ್ಕ ತಂಗೆಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಮೂವೆರುಳ್ಳ ದೇವಿಯ
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದತ್.
ಕಾಲನ್ನನೆ ಪೋಪಕ
ತಂಗೆನ್ನ ನೆನತತ್
"ಎಂಗಿನ್ನನೆ ಬದ್ಕಿನೊ
ಬದ್ಕೋರ್ ಫಲವಿಲ್ಲೆ;
ದೇವ ನೆಲೆ ಬೋಂಡುಲ
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ತಾಂಬೋಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಐವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ಪೊನ್ನ್ ರೂಪ ಕೊಕ್ಕಾಯಿ
ಬೊಳ್ಳಿರ ತೆರಕ್ಕಾಯಿ
ಬೊಪ್ಪೋಳೆರ ರೂಪಾಯಿ
ಬಾನ ಬುಟ್ಟ್ ಪಾರ್‌ಚಿ
ಎಲ್ಲಿಕ್‌ಂದರಿವಿರ?
ಅಲ್ಲತೆಲ್ಲಿಕಲ್ಲಲ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಕಣ್ಣೂರ್ ಕಡ ಕರೆ
ಕೆಂದೆಂಗ್‌ಡ ಮಟ್ಟತ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದೆಳತತ್.
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದೆಳತಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಣೆ
ಮುಕ್ಕುವಡ ಮಕ್ಕಡ
ಮೀನಾತ ಪೊರ್‌ಂದ್‌ಲೆ;
ತೀಯ ಮಕ್ಕ ಕುಞ್ಞಡ
ಕಳ್ಳ್ ನಾತ ಪೊರ್‌ಂದ್‌ಲೆ;

* ತ್ರೈವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವರೆಂದರೆ ಮತ್ತ್‌ಲಪ್ಪ, ಪುತ್ತ್‌ಲಮ್ಮೆ, ಒಗೆರೆಲಪ್ಪ, ರುದ್ರಗುಪ್ಪೆಲಮ್ಮೆಯ. ರುದ್ರಗುಪ್ಪೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹೆಣ್ಣು ದೇವತೆಗಳು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಆನಂಗುಂಡ್ ದೇಬುವ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿಕ್‌ಂಡಿ ಬಯತೂರ್
ಬಯತೂರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಕಾರ‍್ಯಾರ್ ಬನತ್‌ಲ್
ಮಾಂಜಯ್ಯ ಪೂಮರ
ಪೂಮರ ಕೊಡಿ ಮೀದ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದೆಳತಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಣೆ
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲ ಕಂಡ
ಕಲ್ಲ್ ಪಾತಿ ನೀ ಕಂಡ.
ಕಲ್ಲ್ ಬಾಳೆ ಪಣ್ಣುಂಡ್
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯುಂಡ್
ನಿಪ್ಪ್‌ಚಿಟ್ಟೋರಾಳುಂಡಾ?
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನಕಣೆ
ಬಯತೂರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆ ಕೆಯ್ವಕ್
ಮಾರಾಯಂಡ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಆನೆ ಚೆಂಡೆ ಕೋಲ್‌ಟ್ಟ್.
ಚೆಂಡೆ ಸದ್ದ್ ಕೇಕಣೆ
ಇದೆನ್ನ ಕದೆ ಮಾಯ!
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಐವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ಗೇನಿಚಿಟ್ಟ್ ನೋಟಣೆ
ಬೊಳ್ಳಿ ಚಂಗ್ ಸದ್ದಾನ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಬೊಳ್ಳಿ ಗಂಟ್ಯೊಲಿ ಕೇಟ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಚೆನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ಪೋಕಣೆ
ಬಯತೂರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಏಳ್ ಬಕ್ಕ ಚೆಂಬಕ್ಕ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡತ್.
ಚೆಂಬಕ್ಕ ಕಡಂದಿತ್
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆರ
ಕನ್ನಡಿ ಕಳತ್‌ಲ್
ಐವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ಪಕ್ಕಿ ರೂಪ ಬುಟ್ಟತ್
ದೇಬುವಡ ರೂಪಾಯಿ
ಜೋಡೊತ್ತಿತ್ ನಿಂದತ್.
ಜೋಡೊತ್ತಿತ್ ನಿಂದಿತ್
ಬಯತೂರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವೈಯ್ಯ
"ಎತ್ತ್ ಪೋಲೊ ಬಂದಿರ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಐವ ಮಕ್ಕ ದೇವಡ
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ದೇವ
ಬಂದ ಕದೆನೆಣ್ಣ್‌ಚಿ,
ಬಂದ ಕದೆನೆಣ್ಣಿತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಾಂಡು
ನಿಪ್ಪ್‌ಚಿಟ್ಟೋರಾಳಾಂಡು
ದೇವ ನೆಲೆ ಕ್‌ಟ್ಪಂಡು
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ತಾಂಬೋಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಬಯತೂರಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಐವ ಮಕ್ಕ ದೇವರೆ,
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ಕ್‌ಟ್ಟ;
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಎಂಗಕುಳ್ಳ ನಾಡುಂಡ್.
ಆನಂಗುಂಡ್ ನಿಂಗಳೊ
ಇಲ್ಲಿಂಜಿ ಕೆಳಕ್‌ಕ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಕ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದೊಳಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಐವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪೆಗ್ಗಳತ್ ಕಂಡ್ಯಾಲೆ
ಪೆತ್ತವ್ವ ಪೆರ್‌ಂಬಾಡಿ
ಕಾಜಾಟಿ ಕಡಂದಿತ್

ಕೋವೆ ಕಾಂಜೆಡೆನಾಡ್
ನ್ಳತೆ ಕಡಂದಿತ್
ಬೊಟ್ಟ್ ಸುತ್ತಿ ನಾಡ್‌ನ
ಕಾಜಾಟ ಕಡಂದಿತ್
ಮುತ್ತ್ ಮಾಲ್ಯಂಜಿಗೇರಿ
ನಾಡ್‌ಡ ತಲೆ ಊರ್
ಮುಲ್ಲೆ ಪೂವ್ ಮೂಟೇರಿ
ಪೊಂಗೋಡೆ ಗುದ್‌ರೋಡೆ
ನಾಡ್ ಮಂದ್ ನಲ್ಲಾಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಿತ್
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ದೇವ
ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡತ್.
ನಾಲಾಳುಳ್ಳ ದೇಬುವ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.

ಒಂದ್ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ

ಕೂಟ್‌ಲ್ ಪೆರಿಯೋನ್
ಪೊಂಗೋಡೆ ಗುದ್‌ರೋಡೆ
ನಾಡ್‌ಮಂದ್ ನಲ್ಲಾಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚಿಂಜ.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಅಂಡಿನಾಗ ತಕ್ಕಂಡ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ಮೋನ್
ಕಂಬೆ ಪುಳ್ಳಿ ಕೆತ್ತ್‌ವಕ್
ಕತ್ತಿ ಮತ್ತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಂದಿತ್
ಪೊಂಗೋಡೆ ಗುದ್‌ರೋಡೆ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಕತ್ತಿ ಮತ್ತ್ ಕೂಟ್ಟ್‌ಕ್
ಕಲ್ಲ್ ನೋಟಿ ಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ದೇವ ಮಾಯ ಮಮ್ಮಾಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯನೆ
ದೂರ ನೀಂಗಿ ನಿಂದೊಳೊ
ತ್‌ಂಡೊ ತೊಡೊ ಕೆಯ್ಯಂಡ
ತ್‌ಂಡಿನೊ ಕುಳಿಕಂಡು
ತೊಟ್ಟಿನೋ ಕುಲ ಪೋಕು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಚಾಂಡಾಳ
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಿತ್
ಏದೊಂದಾನೊ ಕಂಡ್‌ಲೆ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಚಾಂಡಾಳ
ಮಂದ್‌ರ ಕರೆಯಿಲ್
ಕಗ್ಗಲ್ಲ್‌ನ ಕಂಡಿತ್
ಕತ್ತಿಮತ್ತ್ ಕೂಟಣೆ
ದೇವ ಮಾಯ ಮವಮ್ಮಾಯ!
ನೆತ್ತ ಚೋರೆ ಬಂದದೊ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಚಾಂಡಾಳ
ಬೊತ್ತಿತ್ತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ಅಂಡಿನಾಗ ತಕ್ಕಂಗ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ತಕ್ಕನೊ
ಊರೆಲ್ಲಾನೊ ಕೂಟಿತ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ಪೊಂಗೋಡೆ ಗುದ್‌ರೋಡೆ
ನಾಡ್ ಮಂದ್ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಊರಡಂಗ ಪೋಕಣೆ
ದೇವ ಮಾಯ ಮವಮ್ಮಾಯ!
ಮುಲ್ಲೆ ಪೂವ್ ಮೂಟೇರಿ
ಕೈ ಮುರುವ ಬಾಲಂಗ್
ಮೈಯಳಕ ಬಂದದೊ.
ಮೈಯಳಕ ಬಂದಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಅಂಡಿನಾಗ ತಕ್ಕನೆ
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲ ಕಂಡ್
ಇಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚನೊ.
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ಚೆಕ್ಕ
ಎನ್ನ ತ್‌ಂಡಿ ಕೊಂಡತ್.
ಆನಂಗುಂಡ್ ತಕ್ಕನೆ,
ಮುಂಜೆತ್ ಕುಳಿಕಂಡು;

ಮಿಞ್ಞ ನೀ ಕುಳಿಕಂಡು;
ಬಯ್ಯ ನಾ ಕುಳಿಪಿನೊ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತನುವಾಚಿ.
ಆ ಬಾಕ್‌ಕೊಳಗಾಯಿ
ಅಂಡಿನಾಗ ತಕ್ಕನ್
ತಾಮಿಞ್ಞ ಕುಳಿಚತ್;
ದೇವ ಬಯ್ಯ ಮುಂಜ್‌ಚಿ
ಆ ಕೊರುನ ತ್‌ೇತತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ದೇವ ಮಾಯ ಮಮ್ಮಾಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲ ಕಂಡ್
ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕೊವ್ವಕ್
ನಾನ್ ಬಂದ್ ನಿಂದನೊ.
ಆನಕಿಕ್ಕ ಉರೋನೆ
ದೇವ ನೆಲೆ ತಪ್ಪಕ್
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ತಪ್ಪಕ್
ಪಟ್ಟಮ ಮಠವಿಲ್ಲೆ
ಮುಕ್ಕಾಟಿ ಪೊರೆಯಿಲ್ಲೆ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತನುವಾನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಊರೋನ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಕೇಳಿ, ಕೇಳಿ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಈ ಊರ್‌ಕೆಣೆಯೂರ್
ಪಾರುವಂಡ ಮತ್ತುಂಡ್.
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯುಂಡ್
ನಿಪ್ಪ್‌ಚಿಟ್ಟೋರಾಳುಂಡ್
ಪಟ್ಟಮ ಮಠವುಂಡ್
ಮುಕ್ಕಾಟಿ ಪೊರೆಯುಂಡ್
ಮಾರಾಯ ಕುಡಿಯುಂಡ್”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಅಂಡಿನಾಗ ತಕ್ಕನ್
ಊರಡಂಗ ಕೊಟಿತ್
ಪಾರುವಂಡ ಮತ್ತ್‌ಕ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟತ್.

ಕೇಳಿನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಪಾರುವಂಡ ಮತ್ತೋನ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಕೊಂಬಾಯಿ ಕೊಳಲಾಯಿ
ಆರತಿ ಬೊಳಕಾಯಿ
ನಾಡ್ ಕಾಪ ಮುಂದಲೆ
ಊರ್ ಕಾತೆಳತತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಮುಲ್ಲೆ ಪೂವ್ ಮೂಟೇಲಿ
ಅಂಡಿನಾಗ ತಕ್ಕನೂ
ದೇವ ಮಾಯ ಮಮ್ಮಾಯು
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತ್‌ನ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮತ್ತೋನ್
ಚಂದೋಳತೆ ಚಾಯೋಡ
ಕೊಂಡಾಟತ್ ಕೋಪೋಟೆ
ಕೂಟಿಂಗೊಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲ ಕಂಡ್
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆ ಕಂಡ್
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕಂಡಿತ್
ಮಣ್ಣೊಯಂದ ಮಮ್ಮೊಟ್ಟೆ
ಪಿಲ್ಲೊಯಂದ ಪಿಮ್ಮೊಟ್ಟೆ
ಮೊಟ್ಟೆಡ ಕೊಡಿ ಮೀದ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಿತ್
ಕೇಕ್‌ಕ್ ಮೊಗವಾಯಿ
ಮತ್ತ್‌ಲಪ್ಪಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ಕೊಂಡತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ನಾಮೆರುಳ್ಳ ದೇಬುವ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕೇಕ್‌ಕ್ ಮೊಗವಾಯಿ
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಕಣೆ
ಪಪ್ಪಲಚಿ ಪಯ್ಯಡ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೆ

ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಶಂಭು ಶಿವ ಮಾದೇವ
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚಿಂಜ.
ಅದರಿಂಜ ದೇಬುವ
ಆ ಬಟ್ಟೆನ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಮರೆನಾಡ್
ಆ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಬಿರ್‌ನಾಣಿ
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ದೇವಿ
ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ನಿಂದತ್.
ಮೂವೆರುಳ್ಳ ದೇಬುವ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.
    ಇಞ್ಞ್ಞ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ದೇವಿ ಬಂದ್ ನಿಂದದ್
ಎನ್ನನೆ ಅರಿವಾನ?
ಅಲ್ಲತೆನ್ನನಲ್ಲಲ.
ದೇಬುವ ಬಿರಿಚ್ಯೇತ್
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಒಕ್ಕ ಪೆದ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ
ಬೊಟ್ಟಳಂಡ ಒಕ್ಕಡ
ಆಳೊಬ್ಬ ಪೆದಲಿಂಜ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಚಿಟ್ಯಣ್ಣ
ಕಳಿ ಕಳಿ ನಟ್ಟಾನ
ಪೊಲಿ ಪೊಲಿ ಕೊಜ್ಜಿತ್
ಪೊನ್ನರಿನ ಕೆಟ್ಟಿಕ್
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯಂಗ್
ಅರಿ ಬಳ್ಳಿಕೆಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಚಾಂಡಾಳ
ದೇವಿ ನಿಂದ ಕಾಡ್‌ಕ್
ಬಳ್ಳಿನ ಬಲಿಪಕ್
ಗೆಜ್ಜೆ ಕತ್ತಿ ಕೈಕೊಂಡ್
ಕಾಡೊಳಕ್ ನುಗ್ಗಣೆ
ಏಳ್ ಜಡೆ ನಾಗಣ್ಣ
ತುಯಿಂಚೋಲೆ ಮೊರಂದೋಲೆ
ಅಲ್ಲಿ ಸದ್ದ್ ಕೇಟತ್.

ಅದ್ ಕೇಟ ಚಾಂಡಾಳ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ಚಿಟ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬಂಗ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ,
ಅದರಿಂಜ ಚಿಟ್ಯಣ್ಣ
ಊರಡಂಗ ಕೂಟಿತ್
ಕಾಡ್ ಬೋಟೆ ಕೂಡ್‌ಚಿ.
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯನ್
ಕಾಡೊಳ್‌ಕ್ ನುಗ್ಗಣೆ
ದೇವ ಮಾಯ ಮಮ್ಮಾಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
“ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯನೆ,
ದೂರ ನೀಂಗಿ ನಿಂದೊಳೊ
ತ್‌ೕಂಡೊ ತೊಡೊ ಕೆಯ್ಯಲ
ತ್‌ೕಂಡಿನೊ ಕುಳಿಕಂಡು
ತೊಟ್ಟಿನೊ ಕುಲ ಪೋಕು”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಊರೋನ್
ಇದೆನ್ನ ಕದೆ ಮಾಯ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಣೆ
ಕಾಳಿ ಮುಕ್ಕಾಟ್ಯೊಕ್ಕಡ
ಚಂಗಪ್ಪ ಬಯಿಂಬಂಗ್
ಮ್ಯೆಯಳಕ ಬಂದಿತ್
ಬಂದ ಕದೆನೆಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋಗಾಂದ್
ದೇವ ನೆಲೆ ಬೋಂಡೂಂದ್
“ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ತಾಂಬೋಂಡು
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಾಂಡು
ನಿಪ್ಪ್‌ಚಿಟ್ಪೋರಾಳಾಂಡು”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತನುವಾನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಊರೋನ್
ನಾಡಡಂಗ ಕೂಟಿತ್
“ದೇವಿ ಕಂಡ ಜಾಗತ್
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ಕೊವ್ವಲು”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ

ಕೋರಕಾರ ಬಾಲನ್
ನಾಡ್‌ದ ನಡುವುಲ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲ ಕಂಡ್
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆ ಕಂಡ್
ಆಲೆಲೆ ಕೆಳಕ್‌ಲ್
ಕುತ್ತಿಟ್ಟ್ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಕುತ್ತಿಟ್ಟ್ ಕೊಡ್‌ತಲ್ಲಿ
ಪೊಂಗೋಟ ಪಣಿ ತ್‌ೀತ್
ಪುತ್ತ್‌ಲಮ್ಮೆ ದೇವಿಂದ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚತ್.

ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ

ದಾಳಿಂಜ ದೇಬುವ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ತಾಳಿ ಪೂವ್ ತಾಳೇರಿ
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಒರೆ ಬನತ್‌ಲ್
ಕೂಟ್‌ಲ್ ಪೆರಿಯೋನ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆಕಂಡ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಎಲ್ಲಾಂಗೂ ಎಳೆಯದ್
ಜೋಡೆರಂಡ್ ದೇವಿಯ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.

ಬಾಳೊ ಬಾಳೊ ಸಂಜಾದಿ

ಒಗೆರೆ ಬನತ್‌ಲ್
ದೇವ ಬಂದ್ ನಿಂದಾನ
ಎನ್ನನೆಂದರಿಂಜದ್?
ಅಲ್ಲತೆನ್ನನಲ್ಲಲ.
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಒಕ್ಕ ಪೆದ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ
ಅಂದೊಳತ್ ಕಟ್ಟೆರ
ಮಾಂಜವುರಿ ಮಾಯ್ಯ
ಪಾದಿರ ಇರ್‌ಟತ್
ಪೊಮ್ಮಾನ್‌ಡ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಬಾಯಿ ಬುಟ್ಟರಂದೋಲೆ
ಮಾಯ್ಯನ ಕೇಟತ್.

ಅದ್ ಕೇಟ ಮಾಯ್ಯ
ಮೈಕಿರ್ ಪೋಲಚೆ
ನೈತೋಕ್ ಕೈಕೊಂಡ್
ಕಾಡ್ ಸುತ್ತಿ ಪೋಕಣೆ
ದೇವೈಯ್ಯಂಡ ಮಮ್ಮಾಯ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡತ್
ಅದೆನ್ನಂದರಿವಿರ?
ಕಲ್ಲ್ ಬಿಂಬ ಪುಟ್ಟಿಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಾದೈಯ್ಯ
ಇದೆನ್ನೊರದಿಯಾಪ?
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಊರಡಂಗ ಕೂಟಿತ್
ಉಳ್ಳ್ ಬೇರ ಕೊಂಡತ್;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ನಾಡಡಂಗ ಕೂಟಿತ್
ಉಳ್ಳ್‌ಬೇರಗೊಂಡಿತ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯಂಗ್
ಓಲೆ ಅಳಯಚಿತ್
ನಲ್ಲರಿವ್ ಕೇಟಲ್ಲಿ
ದೇವೈಯ್ಯಂಡ ಮಮ್ಮಾಯ
ಬಂದ ಕದೆನೆಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಅದರಿಂಜ ನಾಡೋನ್
ಒಗೆರೆ ಬನತ್‌ಲ್
ಪೊಂಗೋಟ ಪಣಿತ್‌ೀತ್
ಒಗೆರೆಲ್ ಅಪ್ಪಂದ್
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ಕಾಟಿತ್
ಶಾಂತಿ ಪೂಜೆ ಕೆಜ್ಜತ್.

ಇಞ್ಞ್ಞಾ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ

ಸಂಜಾದಿ ಮನವೇಂಗಿ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ದೇವಿಯ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಮೋಳ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಿತ್
ತಿರುನೆಲ್ಲಿ ಕಂಡಿಲ್

ಪೆಮ್ಮೈಯ್ಯನ ಕಂಡಿತ್
ಆ ದೇವ ನಡೆಯಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ಬೊಂಡೂಂದ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವೈಯ್ಯ
"ಬಾಂಗ್‌ನ ಬಯನಾಡ್
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ಕ್‌ಟ್ಟುಲೆ.
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಕಮ್ಮರಾಟ್ ಕುಂದ್‌ಲ್
ಕಮ್ಮರಾಟ್ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚಿತ್.
ಆ ದೇವ ನಡೆಯತ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡಿನೊ
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ತಪ್ಪುಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ದೇವಿಯ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಬೈಪಿರಿಂಜ್ ಬಂದಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಬೇರಣಿ
ಆ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಕಮ್ಮಾರಾಟ್ ಕುಂದ್‌ಲ್
ಕಮ್ಮರಾಟ್ ಅಪ್ಪಂಡ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆರ
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ಇಲ್ಲೆ
ನಿಪ್ಪ್‌ಚಿಟ್ಟೋರಾಳಿಲ್ಲೆ
ದೇವ ನೆಲೆ ಕ್‌ಟ್ಟ್‌ಲೆ
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ಕ್‌ಟ್ಟ್‌ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡಣೆ
ಕಮ್ಮರಾಟ್ ದೇವೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್
"ದುಃಖ ಬೋಂಡ ದೇವಳೆ
ಇಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚೊಳಿ;
ದೇವ ನೆಲೆ ಕ್‌ಟ್ಟುಲ
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರೇಂಗಿ
ಕಾಲೋರಾಂಡೆಕೋರಮ್ಮ
ಮುಕ್ಕಾಟಿ ಬೊಳಕಾಯಿ
ಮಾರಾಯಂಡ ಕೊಟ್ಟಾಯಿ
ನಂಬಿಮಂಡ ಕುಂಞ್ಞಿಯೊ
ಕಾಳಿ ಪಯ್ಯು ಪಾಲಾಯಿ
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ನೈವೇದ್ಯಾಯಿ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟಿತ್
ಮಾ ಪೂಜೆ ಕೈಕುಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ದೇವಿಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ದೇವೈಯ್ಯ
ಈ ಕಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಮಾಲವ ಮನುಷ್ಯರ
ಕಣ್ಣ್‌ಕೆಲ್ಲಿ ಕಾಂಬ್‌ಲೆ;
ಬಾಲ ತರ ಕೇಪ್‌ಲೆ;
ಪೊಂಗ ನೆರಿ ಕಾಂಬ್‌ಲೆ;
ಪಟ್ಟಮ ಮಠವಿಲ್ಲೆ;
ಮುಕ್ಕಾಟಿ ಪೊರೆಯಿಲ್ಲೆ;
ಮಾರಾಯ ಕುಡಿಯಿಲ್ಲೆ;
ನಿತ್ಯ ಶಾಂತಿ ಕ್‌ಟ್ಟುಲೆ;
ಆನಂಗುಂಡ್ ದೇವೈಯ್ಯ
ಇಲ್ಲಿ ನಿಪ್ಪಕಾಪ್‌ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಕಮ್ಮರಾಟ್ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
"ದುಃಖ ಬೋಂಡ ದೇವ್ವಳೆ
ಈ ಕುಂದ್‌ಡ ಮೋಳ್‌ಂಜಿ
ಜೋಡಂಬ್ ಕನಿಪಿನೊ.
ಅಂಬ್ ಪೋನ ಬಟ್ಟೆಲ್
ನಿಂಗ ಪೋಯಿಕೊಂಡಿತ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲೆ ನೋಟಿ
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆ ನೋಟಿ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ನೋಟಿತ್

ಎನ್ನ ನೋಟಿ ನಿಂದೊಳಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಜೋಡಂಬ್ ಕನಿಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವಿಯ
ಬೊಪ್ಪೋಳೆರ ರೂಪಾಯಿ
ಅಂಬ್ ಬಯ್ಯ ಪಾರಿತ್
ನಾಜಂಗೊಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಾಲ್
ಗ್ಣ್ಣ ಚಾಂಜ ಬೊಳ್ಳೋಟೆ
ಬೊಳ್ಳೋಟೆ ಕೊಡಿ ಮೀದ
ಪಾಂಗರಿಂಜೆಳತಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟ್‌ನ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಬುಟ್ಟಂಗಾಲ ಕೆಂದೋಂಡ
ಊರ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಒಕ್ಕ ಬೆದ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ
ಕಾಜುಮಾಲೆ ಕುಞ್ಞಟಿ
ಆ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಆದ ಬೆಚ್ಚ ಆಳಾಪ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ಮೋನ್
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲವಕ
ಕುಕ್ಕುಮೆಕ್ಕ್ ಕೂಳಾಯಿ
ಕೆಟ್ಟ್ ಕೂಳ್ ತಾನಾಯಿ
ಗೆಜ್ಜೆ ಕತ್ತಿ ಕೈಲಾಯಿ
ಚಾಟಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ನಾಜಂಗೊಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಾಲ್
ಗ್ಣ್ಣ ಚಾಂಜ ಬೊಳ್ಳೋಟೆ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಕೆತ್ತುವಕ್ ಪೋಕಣೆ
ದೇವ ಮಾಯ ಮಮ್ಮಾಯ!
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಬೋಂಡ ಬೋಂಡ ಚಾಂಡಾಳ
ದೂರ ನೀಂಗಿ ನಿಂದೊಳೊ
ತ್ಂಡೊ ತೊಡೊ ಕೆಯ್ಯಲ
ತ್ಂಡಿನೊ ಕುಳಿಕಂಡು
ತೊಟ್ಟಿನೋ ಕುಲಪೋಕು."
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯನ್
"ಇದೆನ್ನಡವತಾರ!"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಿತ್
ಕಣ್ಣ್‌ಕಾರೋ ಕಂಡ್‌ಲೆ
"ಇದೆನ್ನೊರದಿ ಮಾಯ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಆವಿಜಕ್ ನೋಟಣೆ
ಪುಂಡತ್ ಕೊಡಿ ಮಿಾದ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ಬೊಪ್ಪೋಳೆ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡತ್;
ಪಿಞ್ಞೊಂದಾನೊ ಕಂಡ್‌ಲೆ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಚಾಂಡಾಳ
ಬೊಳ್ಳೋಟೆನ ಕೆತ್ತವಕ್
ಪಕ್ಕಡತ್ ಕೊವ್ವಣೆ
ಜೋಡೆರಂಡೆಣೆ ಪಕ್ಕಿ
"ಬೋಂಡ ಬೋಂಡ ಚಾಂಡಾಳ
ದೂರ ನೀಂಗಿ ನಿಂದೊಳೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯನ್
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಕಣೆ
ತನ್ನಡೋರ್ ಪಳ್ಳಿಕ್
ಬೆಂದು ಕಾಣ ಬಂದಿಂಜ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಬೇರಣಿ
ಒಯಿಂಬ ಕೇರಿ ನಾಡ್‌ಲ್
ಅಮ್ಮಂಡ ಮರೋಡಿಲ್
ಪತ್ತಂಡಮ್ಮ ಸುಬ್ಬಮ್ಮ
ಸುಬ್ಬಮ್ಮಂಡ ಚಾಂಡಾಳ
ಕುಞ್ಞಟಿ ಪೊಲೆಯನ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಪ್ಪದ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಬಾವಯ್ಯ
ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಂದದೋ?"

ಎಂದೇಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಕುಞ್ಞಟಿರ ಚಾಂಡಾಳ
ಬಂದ ಕದೇನ್ಣ್ಣಚಿ.
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿವದು
ಸುಬ್ಬಮ್ಮಂಡ ಚಾಂಡಾಳ
ತಮ್ಮನೇಕ್ ಓಡ್‌ಚಿ.
ಕೇಳಿನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಕುಞ್ಞಟಿರ ಚಾಂಡಾಳ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ತಮ್ಮನೇಕ್ ಓಡ್‌ಚಿ.
ತಮ್ಮನೇಕ್ ಪೋಯಿತ್
"ಅಬ್ಬೆ! ಅಬ್ಬೆ!"ಂದೇಣ್ಣಿತ್
ಏಂಗಿ ಏಂಗಿ ಕಾಕಣೆ
ಅಬ್ಬೆ ಬಂದ್ ಎತ್ತ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಚಾಂಡಾಳ
"ಬೊಳ್ಳ ಪೋನ ಬಟ್ಟೇದ್"
ಎಂದೇಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ನೀಲಕೊಡಿ ಪೊಂಗಳೊ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಚಾಂಡಾಳ
ಬೊಟ್ಟ್ ಸುತ್ತಿ ನಾಡೋನೂ
ಅಮ್ಮ ಸುತ್ತಿ ನಾಡೋನೂ
ಕೋವೆ ಕಾಂಜೆಡೆನಾಡೂ
ಮೂಂದ್ ನಾಡೂ ಕೂಡಿತ್
ಪಾರಮಂದ್ ನಲ್ಲಾಲ್
ಮಂದ್ ಕೂಟ ಕೂಡಿತ್"
ಎಂದೇಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ಮೋನ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ಪಾರ ಮಂದ್ ನಲ್ಲಾಲ್
ಮಂದ್ ಕೂಟ ಕೂಡಿಂಜ
ಮೂಂದ್ ನಾಡೂ ಬೊಳ್ಳರ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಮೂಂದ್ ನಾಡ್ ಬೊಳ್ಳರೆ,
ನಾಜಂಗೊಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಾಲ್
ಬೊಳ್ಳೋಟೆ ಕೊಡಿ ಮೀದ
ಪೊನ್ನ್ ರೂಪ ಕೊಕ್ಕಾಯಿ
ಬೊಳ್ಳಿರ ತೆರಕ್ಯಾಯಿ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ಬೊಪ್ಪೋಳಿ
ಪಾಂಗರಿಂಜೆಳತಿಂಜ.
ಅಲ್ಲಿ ನಾನ್ ಪೋಯಿತ್
ಗ್‌ಣ್ಣ್ ಚಾಂಜ ಬೊಳ್ಳೋಟೆ
ಕೆತ್ತುವಕಡ್‌ಕಣೆ
ಮಮ್ಮಾಯತವತಾರ!
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಬೋಂಡ ಬೋಂಡ ಚಾಂಡಾಳ,
ದೂರ ನೀಂಗಿ ನಿಂದೋಳೊ,
ತ್‌ಂಡೊ ತೊಡೊ ಕೆಯ್ಯಲ
ತ್‌ಂಡಿನೊ ಕುಳಿಕಂಡು
ತೊಟ್ಟಿನೊ ಕುಲಪೋಕು"
ಎಂದೇಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್
ಆನಂಗುಂಡ್ ಬೊಳ್ಳರೆ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಂದನೊ"
ಎಂದೇಣ್ಣಿತರ್‌ಪ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ನಾಡೋನ್
"ದೇವ ಮಾಯ ಮಮ್ಮಾಯ!"
ಎಂದೇಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ದಿಕ್ಕೊಡಂದ್ ಪೋಯಿತ್
ಪಟ್ಟಮರ, ಪಾರ್ವರ.
ಚೋಳಿಯನ, ನಂಬಿನ
ಮುಕ್ಕಾಟಿನ, ಮಾರಾಯು
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಸುಬ್ಬಮ್ಮಂಡ ಚಾಂಡಾಳ
ಒಯಿಂಬ ಕೇರಿ ನಾಡ್‌ಲ್
ಅಮ್ಮಂಡ ಮರೋಡಿಲ್
ಚೆಂಡಂಡಮ್ಮ ಪೊನ್ನಮ್ಮ
ಬಾನಂಡಮ್ಮ ಮಾದಮ್ಮ
ಪತ್ತಂಡಮ್ಮ ಸುಬ್ಬಮ್ಮ

ಮೂಂದಾಳ್ ಬಯಿಂಬಂಗ್‌ಕ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ಮೂಂದಾಳ್ ಬಯಿಂಬಂಗ
ನಾಡಡಂಗ ಕೂಟಿತ್
ಪಟ್ಟಮರ, ಪಾರ್‍ವರ,
ಮುಕ್ಕಾಟನ, ಮಾರಾಯ,
ಚೋಳಿಯನ, ನಂಬಿನ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟಿತ್
ನಾಜಂಗೊಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ನಾಲ್‌ನಾಡೂ ಬಾಲಂಗ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದತ್.
ಮುಕ್ಕಾಟರ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಅಡಿಚಿತ್ ತಳಿಚಿತ್
ನಂದ ದೀಪ ಬೆಚ್ಚತ್;
ಜೋಡೆರಂಡ್ ನಂಬಿಮ
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಪಟ್ಟ್ ಮುಂಡುಡ್‌ತಿತ್
ಕೋಡಿ ಮುಂಡ್ ಸುತ್ತಿತ್
ಬೊಳ್ಕೋಟೆ ಮೊರಡ್‌ಲ್
ಪಟ್ಟೊಳಿ ಬಿರಿಚಿತ್
ಮಾಪೂಜೆ ಕೈಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮಾರಾಯಂಡ ಮಕ್ಕಳೊ
ಆನೆ ಚೆಂಡೆ ಕೋಲ್‌ಟ್ಟ್.
ಚೋಳಿಯಂಡ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಬೊಳ್ಳಿ ಚಂಗುರ್‌ಪ್‌ನ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ದೇವ ಮಾಯ ಮಮ್ಮಾಯ!
ಜೋಡೆರಂಡ್ ನಂಬಿಮ
ನಂಬಿಮಡ ಮಕ್ಕಕ್
ಮ್ಮೈ ಪುಡಿಚೊರಂದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ನಾಡೋನ್
ಆರತಿ ಬೊಳಕಾಯಿ
ಅಂದೊಳ ಕೊಡೆಯಾಯಿ
ತಾಳ ಮೇಳ ಜೋಡಾಯಿ
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ನೋಟಿ
ನಾಡ್ ಸುತ್ತಿ ಪೋನದೊ.
    ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಕೋರಕಾರ ನಂಬಿಮ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ತೀಯಮ್ಮಡ ತೋತೇರಿ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಿತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯುಂಡ್
ಆನಕ್ಕಿಕ ನಾಡೋನೆ
ತೀಯಮಕ್ಕ ಕುಞ್ಯಡ
ಮ್ಮೈ ನಾತ ಪೊರ್‌ಂದುಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ದೇಬುವ ಪೊದಕೇರಿ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನೋಟಣೆ
"ನಿಪ್ಪ್‌ಚಿಟ್ಟೋರಾಳುಂಡ್
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕೈ ಬೊಳಕ್ ಬಾಡಾಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಿತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲೆ
ನಿಪ್ಪಿಚಿಟ್ಟೋರಾಳಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಅಮ್ಮಂಡ ಮರೋಡಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಿತ್
"ನಿಪ್ಪ್‌ಚಿಟ್ಟೋರಾಳುಂಡ್
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕಂಡಂಗಾಲ ಕೆಂದೋಂಡ

ಊರ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
“ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯುಂಡ್
ಆನಕಿಕ್ಕ ನಾಡೋನೆ
ನಾಯಿಂದಂಡ ಮಕ್ಕಡ
ಮೈ ನಾತ ಪೊರ್‌ಂದುಲೆ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜ ಪೊರಟಿತ್
ಐಯ್ಯಪ್ಪಂಡ ಕೂಡಣ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಣೆ
“ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯುಂಡ್.
ಆನಕಿಕ್ಕ ನಾಡೋನೆ
ಕೈಬಟ್ಟಿಡ ಮಕ್ಕಡ
ಉಬ್ಬೆ ನಾತ ಪೊರ್‌ಂದುಲೆ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
“ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ನೋಟಣೆ
ಒಂದಾಗೊಂದ್ ಜೋಡಿಲ್ಲೆ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜ ಪೊರಟಿತ್
ರುದ್‌ರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಗುದ್ದ್ ಕಲ ರುದ್ರುಪ್ಪೆ
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಬಯತೂರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ನೇಂದೋರ್ ಮದ್ ಕಂಡ್
ತಾಂದೋರ್ ಕಳ ಕಂಡ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನೋಟಣೆ
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯುಂಡ್
ನಿಪ್ಪ್‌ಚಿಟ್ಟೋರಾಳುಂಡ್
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಉಂಡ್‌ಂದ್
ಜೋಡೆರಂಡ್ ದೇವಿಯ
ರುದ್ರಗುಪ್ಪೆಲಮ್ಮೆಂದ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ನಿಂದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ನಾಡೋನ್
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆನ
ಕೆಜ್ಜಿ ಪಣಿ ತ್‌ತತ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.

ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಐವ ಮಕ್ಕ ದೇವರ
ಪಾಡ್‌ನ ಫಲವೆನ್ನ?
ಐವ ಮಕ್ಕ ದೇವರ
ಅದ್ಧ ಶುದ್ಧಕೊಂಡಿತ್
ನಂಬಿಂಗೊಂಡ್ ಪಾಡಿನೊ
ಉಂಬಕೂ ಕುಡಿಪಕೂ
ಬಾವಕೂ ಬದ್‌ಕುವಕೂ
ಒನ್ನಾಂದೂ ಕೊರುವಾಗ
ಅನ್ನತ ನೆಲೆಯಾಪ.
ಇಕ್ಕಕ್ಕೊಮ್ಮೆಡೆಯಾಡ್
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಪ್ಪಿನೊ.
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೋ!

ಮೂವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವಡ ಪಾಟ್

ಬಾಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಪಾಡುವ ಕವಿ ಕೇಳ್
ಮೂವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ಎಲ್ಲಿ ಪೋಲೊ ಪುಟ್ಟ್‌ನ?
ಅಲ್ಲತೆಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ.
ಏಳ್ ಕಡಕಾಬರ
ಏಳ್ ಕಡಕೀಬರ
ನೆತ್ತಾಕಡ ಪಾಕಡ
ಪಾಕಡ ತೀರತ್
ಏಳ್ ಕೊಂಬ್ ಕೆಂಬುತ್ತ್
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದತ್.
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಕ್ರೈಯ್ಯಾಂಡೆಕರೆ ಪುತ್ತ್
ಪೈತಾಂಡೆಕ್ ತೇಪುತ್ತ್
ಪುತ್ತ್ ಕಾಳೆ ತೇಂದಲ್ಲಿ
ಕೆಂಬುತ್ತ್ ಒಡಂದತ್.
ಕೆಂಬುತ್ತ್ ಒಡಂದಲ್ಲಿ
ಏಳ್ ಕೊಂಬ್ ಚಿತ್ತಾಲ್
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದತ್,
ಕ್ರೈಯ್ಯಾಂಡೆಕರೆಯಾಲ್;
ಪೈತಾಂಡೆಕ್ ತೇಂದಾಲ್.
ಆಲ್ ಕಾಳೆ ತೇರಣೆ
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಕೇಕ್ ಪೋನ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಜೋಡೆರಂಡೆಣೆ ಚಂಗ್
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟ್‌ಚಿ;
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದತ್.
ಕ್ರೈಯ್ಯಾಂಡೆಕರೆ ಚಂಗ್
ಪೈತಾಂಡೆಕ್ ತೇಚಂಗ್.
ಚಂಗ್ ಕಾಳೆ ತೇರಣೆ

ಕಾಳಿಕಮ್ಮೆ ದೇವಿರ
ಕಾಳಿಕ ಮಲೆಯಿಂಜಿ
ಗಾಳಿ ಕಂಬೊಡಂದಿತ್
ವಾಯು ಕಾತಡಿಕಣೆ
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮರತ್‌ಡ
ಕೊಂಬ್ ಕೊಂಬಲೆ ಪೊಜ್ಜ.
ಕೊಂಬ್ ಕೊಂಬ್ ಮುಟ್ಟಣೆ
ಚಂಗ್ ದಂಡೂ ಬುದ್ದಣ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಚೂಳೆ ತೆರೆ ಪೊಜ್ಜತ್.
ಚೂಳೆ ತೆರೆ ಪೊಯ್ಯಣೆ
ಚಂಗ್ ದಂಡೂ ಬುದ್ದಣ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಿತ್
ಚಂಗ್ ಕರೆ ತೇರಣೆ
ಬೊಂಗೆ ಪಾರೆ ಮೂಕ್‌ಕ್
ಚಂಗ್ ಪೋಯಿ ಮುಟ್ಟ್‌ಚಿ.
ಚಂಗ್ ಪೋಯಿ ಮುಟ್ಟಣೆ
ಇದೆನ್ನ ಕದೆ ಮಾಯ!
ಬೊಳ್ಳಿ ಚಂಗ್‌ರೊಳ್‌ಂಜ
ಇಬ್ಬ ಮಕ್ಕ ದೇವರೂ
ಪೊಂಜಂಗ್‌ಡೊಳ್‌ಂಜಿ
ಒಬ್ಬ ಕನ್ನಿ ದೇವಿಯೂ
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟ್‌ಚಿ.
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದಿತ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಕಣ್ಣೂರ್ ಕಡ ಕರೆ
ಮುಕ್ಕುವಡ ಕೇರಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಮೂಂದೊಳಿಂಜಿತ್
ಮುಕ್ಕುವಡ ಮಕ್ಕಡ
ಮೀನಾತ ಪೊರ್‌ಂದ್‌ಲೆ.

ಮದೇರಪ್ಪ, ಅಪ್ಪಂಗಿರಿಯಪ್ಪ ಮತ್ತು ಪೊರಮಲೆ ಭಗವತಿಯೇ ಈ ಮೂವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವರು. ಭಗವತಿಯು ಎಂಟು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವಳು. ಕೆಲವರು ಮದೇರಪ್ಪನೂ ಚಿನ್ನತಪ್ಪನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದವರೆಂದು ಹೇಳುವರು.

ಆನಂಗುಂಡ್ ದೇಬುವ
ಅಲ್ಲಿಂಜ ಪೊರಟಿತ್
ತೀಯಮ್ಮಡ ಕೇರಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಮೂಂದೊಳಿಂಜತ್.
ಅಲ್ಲಿ ಮೂಂದೊಳಿಂಜಲ್ಲಿ
ತೀಯಮ್ಮಡ ಮಕ್ಕಡ
ಕಳ್ಳ್ ನಾತ ಪೊರ್‌ಂದ್‌ಲೆ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ದೇಬುವ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಾಂಡು
ನಿಪ್ಪ್‌ಚಿಟ್ಟೋರಾಳಾಂಡು
ಚಾಂದ್‌ಪೂವ್ ಬೋಂಡೂ"ಂದ್
ದಿಕ್ಕ್ ತೇಡಿ ಪೋಯಿತ್
ಕಂಡ ಕಂಡ ಜಾಗತ್
"ಒಂದಾಂಗೊಂದ್ ಜೋಡಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಬೇರಂಗೊಂಡೆಳತಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಣೆ
ದೇಶಕೆಲ್ಲೊಯಂದಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡುಮಲೆ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಮೂವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ಪಾಡಿ ತೂರ ಕಂಡ್ಯಾಲೆ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವ್‌ಕ್
ಮುಟ್ಟೂರಿ ಮರಿಂಜತ್.
ಪಾಡಿ ತೂರಕೇರಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಣೆ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವೆಲ್ಲ
ಮೋದಿರ ಬಳಂದೋಲೆ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
"ಏದ್ ದಿಕ್ಕ್ ಪೋಕನ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಮೂವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ಮಲೆ ಮೀದ
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವ್ಯೆಯ್ಯ

ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚದ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಆ ದೇವ ನಡೆಯಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಾಂಡು
ನಿಪ್ಪ್‌ಚಿಟ್ಟೋರಾಳಾಂಡು
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ತಾಂಬೋಂಡು
ದೇವ ನೆಲೆ ಬೋಂಡು"ಂದ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವ್ಯೆಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ದೇಬುವಳೆ ಕೇಳಿರೊ
ಮೂಲ ಕನ್ನಿ ಕಾವೇರಿ
ಕಾವೇರಿ ಕೊಂಡೀಕರೆ
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ಕ್‌ಟ್ಟಿ;
ಕಾವೇರಿ ಕೊಂಡಾಕರೆ
ಚೆನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ಪೋನಕ
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ಕ್‌ಟ್ಟು
ಶಾಂತಿ ಪೂಜೆ ತಾಂಗ್‌ಟ್ಟು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಮೂವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ವ್ಯೆಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ಕಾವೇರಿ ಕಡುವುನ
ಕಾಜಾಟಿ ಕಡಂದಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಪಟ್ಟೊಳಿ ಮದೆಯೋಂಡ
ಆ ಊರ್ ತಲೆಯಿಲ್
ಈರುಳ್ಳಿ ಬನ ಕಂಡ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ಮಲೆ ಮೀದ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಿತ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ

ಕೂಟ್‌ಲ್ ಪೆರಿಯವನ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲವುಂಡ್
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆಯುಂಡ್
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಉಂಡ್"ಂದ್
ಕೂಟ್‌ಲ್ ಪೆರಿಯವನ್
ಮದೇರಪ್ಪಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇಬುವ
ಅಣ್ಣ ತಂಗೆ ದಂಡಾಳು
ದುಃಖಗೊಂಡೆಳತತ್.
"ಎಂಗಡಣ್ಣ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಇಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಎಂಗ ದಂಡ್ ದೇಬುವ
ಏದ್ ದಿಕ್ಕ ಪೋಪದೋ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಮದೇರಪ್ಪ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ತಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಅಣ್ಣ ತಂಗೆ ದಂಡಾಳು
ಇಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಈ ಊರ್‌ಕೆಣೆಯೂರ್
ಕಾಟಕೇರಿ ಊರೋಂಡ
ತೆಕ್ಕೊಯಂದ ಕುಂದ್‌ಲ್
ಅಪ್ಪಂಗಿರಿ ಮೋಳ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚೋಳಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇಬುವ
ಅಣ್ಣ ತಂಗೆ ದಂಡಾಳು
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.

ಒಂದ್ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ

ಮದೇರಪ್ಪ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಕ್ಕಣೆ
ದೇವ ಮಾಯ ಮಮ್ಮಾಯ!
ಪಟ್ಟೋಳಿ ಮದೆಯೋಂಡ
ನಟ್ಟ ಬಾಳೆ ಕೊಲತ್‌ಲೆ
ಬಿತ್ತ್‌ನದ್ ಮೊಳತ್‌ಲೆ.
ಬಿತ್ತ್‌ನದ್ ಮೊಳಕತೆ
ನಟ್ಟ ಬೊಳೆ ನೇರತೆ
ನಿಂದ ಬೊಳೆ ಇರತೆ
ನಟ್ಟ ಪಂಜೆ ಪುಟ್ಟತೆ
ಪುಟ್ಟ್‌ನದ್ ಪಬ್ಬತೆ
ಪಬ್ಬ್‌ನದ್ ಪೂಕತೆ
ಪೂತದ್ ಕಯಕತೆ
ತೊಟ್ಟ್ ಕುಞ್ಞ ಬಾವತೆ
ದೇವ ಪಾಪ ಕೆಯ್ಯಣೆ
ಪಟ್ಟೋಳಿ ಮದೆಯೋಂಡ
ಒಕ್ಕಲಣ್ಣ ಬಾಲಂಗ
ಪೂವೆಲಂಗುವ ಮಂದ್‌ಲ್
ಕಾಡ್ ಪೋಲೆ ಕೂಡಿತ್
ತಂಗೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಎಲ್ಲಾ ಊರೂ ನಾಡ್‌ಲೂ
ನಟ್ಟ ಪಂಜೆ ಚೆಮ್ಮಾಪ
ತೊಟ್ಟ್ ಕುಞ್ಞ ನಲಿಯುವ;
ಈ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ನಟ್ಟ ಪಂಜೆ ಚೆಮ್ಮಿಲ್ಲೆ
ತೊಟ್ಟ್ ಕುಞ್ಞ ನಲಿವುಲೆ
ಎನ್ನತಾಂಡ ದೋಶಾಪ?
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಒತ್ತೊರ್‌ಮೆ ಕೊಂಡಿತ್
ದೋಶರಿವಕಾಯಿತ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆ ನಾಡ್
ಅಲ್ಲಿಂಜೂ ತಿರುವುಳ್ಳ
ಮಾಡಾಯಿ ನಗರತ್
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯಂಗ್
ಓಲೆ ಆಳಯಚತ್.
ಓಲೆ ಪೋಯಿ ಮುಟ್ಟಣೆ
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯನ್
ಓಲೆನೋದಿ ನೋಟಿತ್
ಕವುಡಿ ಪಾಕ್ ಕೈಕೊಂಡ್
ತಂಡ್ ಕೊಡೆ ಕೈಲಾಯಿ
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ಪೊವ್ವಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಪಟ್ಟೋಳಿ ಮದೆಯೋಂಡ

ಊರ್‌ಡ ನಡವುಲ್
ಪೂವೆಲಂಗುವ ಮಂದ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಪಟ್ಟೊಳಿ ಮದೆಯೋಂಡ
ಒಕ್ಕಲಣ್ಣ ಬಾಲಂಗ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ಕೂಡ್‌ಚಿ.
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ಕೂಡಿತ್
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ನಾಟಾಚಾರ ಚೆಮ್ಮಾಯಿ
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಬಂದ ಕದೆನೆಣ್ಣ್‌ಚಿ.
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಅಚ್ಚುತ
ಎಲ್ಲಾ ಊರೂ ನಾಡ್‌ಲೂ
ನಟ್ಟ ಪಂಜೆ ಚೆಮ್ಮಾಪ
ತೋಟ್ಟ್ ಕುಞ್ಞ ಬಾವಲ.
ಈ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ನಟ್ಟ ಪಂಜೆ ಪುಟ್ಟುಲೆ;
ಬಿತ್ತ್‌ನದ್ ಮೊಳಪ್‌ಲೆ;
ತೋಟ್ಟ್ ಕುಞ್ಞ ಬಾವುಲೆ;
ಇದೆನ್ನೊರದಿಯಾಪ?
ನಲ್ಲರಿವು ನೋಟಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಅಚ್ಚುತ
ನಲ್ಲರಿವು ನೋಟಿತ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ನಿಂಗಡ ಊರ್‌ಲ್
ಈರುಳ್ಳಿ ಬನತ್‌ಲ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ಮಲೆ ಮೀದ
ತಾಂಬಲ್ಲಿಯ ದೇವ್ವೆಯ್ಯ
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಕಾಲ ಚೆನ್ನಂಗಾಚಿಲ.
ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆಕೊಂಡಿತೂ
ದೇವ ನೆಲೆ ಕಂಡ್‌ಲೆ;
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ಕ್‌ಟ್ಟ್‌ಲೆ;
ಪಾಲ್ ಪಣ್ಣ್ ಕ್‌ಟ್ಟ್‌ಲೆ;
ನಮ್ಮೆ ನಾಳ್ ಕೈಚ್‌ಲೆ;
ಆನಂಗುಂಡ್ ಊರೋನೆ
ದೇವ ಕೋಪ ಕಾಂಬಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಮದೆಯೋನ್
ದೇವ ಬಂದ್ ನಿಂಬಾಂಗ್
ಎನ್ನತ್ತೆಲ್ಲ ಕೋಪಾಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯನ್
ನಲ್ಲರಿವು ನೋಟಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಒಂದ್ ಕೇಳಿ ಊರೋನೆ
ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆ ಕೈಚೋಂಡು.
ಕಾಲೋರಾಂಡೆಕೋರಮ್ಮ
ಮೇನಿ ನಲ್ಲತಿಂಗತ್
ಕುಂಬಿಯಾರ್ ತಿಂಗತ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ನೆರೆಯಾಯಿ
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಯಿತ್
ಆರಾಟ್ ಬೊಳಕಾಟ್
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಊರೋನ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯಂಗ್
ತಮ್ಮಾನ್ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಬಯ್ಯಕ್ ಪಿರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಕೇಳೋ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ,
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಮದೆಯೋಂಡ
ಮುತ್ತ್ ಪೋಲೆ ಬಾಲಂಗ
ಮೈಕಿರ್ ಪೊಲವಕ
ಮೈ ನೆಟ್ಟಿತೊರಕೆದ್
ಕೆತ್ತ್ ಕಲ್ಲ್ ಗುಡ್ಡತ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿ ಪಾಂದ್
ಪಾಲ್ ಬೈವಾಡಾಯಿತ್
ಜಾತಿ ನಲ್ಲ ಪಾರುವ
ಪಾರುವನ ಕೂಟಿತ್

ಬಟ್ಟೊತ್ತ ಮಲಮಕ್
ಊರಡಂಗ ಕೂಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಶಾಂತಿಕಾರ ಪಾರುವ
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿ ಪಾಂದ್
ಪಟ್ಟ್ ಮುಂಡುಡ್‌ತಿತ್
ಕೋಡಿ ಮುಂಡ್ ಸುತ್ತಿತ್
ದೇವ ನೆಲೆ ಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಮಾಪೂಜೆ ಕೈಚತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಬೊಳ್ಳ ತೆಂಗೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ಶಾಂತಿಕಾರ ನಂಬಿಮ
ಒಕ್ಕಲಣ್ಣ ಬಾಲಡ
ಬೈವಾಡ್ ಕೈಕೊಂಡ್
ಬೆಚ್ಚಿ ನೈವೇದ್ಯಾಯಿತ್
ಉಂಡಿತ್ ಕುಡಿಚಿತ್
ಚಂದೋಳತೆ ಚಾಯೋಡೆ
ವೈಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಂಜತ್.
        ಕೇಳೆನ್ನಡೆ ಸಂಜಾದಿ
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ನಿತ್ಯ ಶಾಂತಿ ಕೆಜ್ಜಿತ್
ಕಾಲೋರಾಂಡೆಕೋರಮ್ಮ
ಕುಂಬಯಾರ್ ತಿಂಗತ್
ಆರಾಟ್ ಬೊಳಕಾಟ್
ಎಲ್ಲಾ ಕೊಂಡ್ ಕೂಟುವ,
      ಇಞ್ಞ್ಲಾ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ,
ಮದೇರಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ
ಇಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಕ್ಕಣೆ
ಅಣ್ಣ ತಂಗೆ ದಂಡಾಳೂ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕಾಟಕೇರಿ ಊರ್‌ಲ್
ಅಪ್ಪಂಗಿರಿ ಮೋಳ್‌ಲ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲ ಕಂಡ್
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆ ಕಂಡ್
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕಂಡಿತ್
ಕೂಟ್‌ಲ್ ಪೆರಿಯವನ್

ಅಪ್ಪಂಗಿರಿಯಪ್ಪಂದ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚತ್
    ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಅದ್ ಕಂಡ ತಂಗಮ್ಮ
ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ತಂಗಮ್ಮ
ಕಣ್ಣ್ ನೀರ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡಣೆ
ಅಪ್ಪಂಗಿರಿಯಪ್ಪನ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ತಂಗಮ್ಮ
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡಂಡ
ಈ ನಾಡ್‌ಕೆಣೆ ನಾಡ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಪೊರಮಲೆ
ಎಟ್ಟ್‌ಕೇರಿ ನಾಡೋಂಡ
ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಕ
ದೇವ ನೆಲೆ ಕ್‌ಟ್ಟುಲ
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ತಾಂಗ್‌ಟ್ಟು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ತಂಗಮ್ಮ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.
        ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಅಪ್ಪಂಗಿರಿಯಪ್ಪನ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದದ್
ಕಾಟಕೇರಿ ಉರೋನ್
ಎನ್ನನೆ ಅರಿಂಜದ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿತರಿವಿರ?
ಅಲ್ಲತೆನ್ನನಲ್ಲಲ.
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ನಟ್ಟ ಬೊಳಿ ಕೊಯ್ಯುಲೆ;
ತೊಟ್ಟ್ ಮಕ್ಕ ಬಾವುಲೆ;
ಬಿತ್ತ್‌ನದ್ ಪುಟ್ಟುಲೆ;
ಪುಟ್ಟ್‌ನದ್ ಪಬ್ಬುಲೆ;
ಪಬ್ಬ್‌ನದ್ ಕಯಪ್‌ಲೆ;
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಕಾಟಕೇರಿ ಊರೋಂಡ
ಪೂವೆಲಂಗುವ ಮಂದ್‌ಲ್

ಒಕ್ಕಲಣ್ಣ ಬಾಲಂಗ
ಕಾಡ್ ಪೋಲೆ ಕೂಡಿತ್
ಬೇರಂಗೊಂಡೆಳತತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯಂಗ್
ಆಳಯಚಿ ಕೊಂಡಿತ್
ನಲ್ಲರಿವ್ ಕೇಟಲ್ಲಿ
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯನ್
ನಲ್ಲರಿವು ನೋಟಿತ್
ಅಪ್ಪಂಗಿರಿ ಮೋಳ್‌ಲ್
ದೇವ ಬಂದೆಳತದ್
ನಲ್ಲರಿವು ಎಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಊರೋನ್
ದೇವ ಬಂದ್ ನಿಂದಾಂಗ್
“ಎನ್ನತೆಲ್ಲ ಕೋಪಾಂಡು?”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯನ್
ಬೊಳ್ಳಲುವು ತೊರ್‌ಂಜಿತ್
ಕೂಡ ಬಾತಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ನಲ್ಲರಿವ್ ನೋಟಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಊರೋನೆ.
ಎಲ್ಲಾ ನಾಡ್ ದೇವಕ್
ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ,
ಅಪ್ಪಂಗಿರಿಯಪ್ಪಂಗ್
ತಿಂಗ ಪೂಜೆ ಮದಿಲ;
ಎಲ್ಲಾ ನಾಡ್ ದೇವಕ್
ಬಿಚ್ಚಿ ನೈವೇದ್ಯುಂಡ್‌ಲ,
ಅಪ್ಪಂಗಿರಿಯಪ್ಪಂಗ್
ಅಕ್ಕಿ ನೈವೇದ್ಯಾಯಿತ್
ಪಣ್ಣೂ ಪಾಲೂ ಬೇಂಗುವ;
ದಂಡ್ ಕಾಲಕೋರಮ್ಮ
ಮೀನಿಯಾರ್ ತಿಂಗತ್
ಕೊಂಬಾಟ್ ಕೊಡಿಯಾಟ್
ಬೋಡಾಟ್ ಬೊಳಕಾಟ್
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟಂಡು”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.

ಅದ್ ಕೇಟ ಊರೋನ್
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯಂಗ್
ತಮ್ಮಾನ್ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಬಯ್ಯಕ್ ಪಿರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಕಾಟಕೇರಿ ಊರೋನ್
ದೇವ ಬಂದ್ ನಿಂದಾಂಗ್
ಎಲ್ಲಾ ಕೋಪೂ ಕೂಟಿತ್
ನಮ್ಮೆ ನಾಳ್ ಮಾಡುವ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಬೆಂದುವೆ,
ಕೂಟ್‌ಲ್ ಕಡೆ ಕುಞ್ಞಿ
ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ತಂಗಮ್ಮ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪೊವ್ವಾಲೆ ಪೊರಮಲೆ
ಆ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಎಟ್ಟ್ ಕೇರಿ ನಾಡ್‌ಲ್
ಊರ್ ಊರ್ ಸುತ್ತಿತ್
ಏನೆಳತ್ ಪೋಯಿತ್
ಊರ್‌ಕೊರ್ ಪೊವ್ವದಿ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪೆದ ಪೋಯಿ
ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕೊಂಡತ್.
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.
ಈ ಪಾಡುವ ಪಾಡಿನೊ
ಪಾಡ್‌ನ ಫಲವೆನ್ನ?
ಮೂವ ಮಕ್ಕ ದೇವರ
ನಂಬಿಂಗೊಂಡ್ ಪಾಡಿನೊ
ನಟ್ಟ ಪಂಜೆ ಚೆಮ್ಮಾಪ
ತೊಟ್ಟ್ ಕುಞ್ಞಿ ಬಾವಲ.
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ.
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೋ!

ಇಬ್ಬ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವಡ ಪಾಟ್

ಬಾಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಬಾದಿ
ಏದ್ ದಿಕ್ಕ್ ಪೋಕನ
ಆರಂಗೊಂಡ್ ಪಾಡನ?
ಅಲ್ಲತ್ತಾರೊ ಅಲ್ಲಲ
ಕಾಕೋಟಚ್ಚ ದೇವೈಯ್ಯ
ಕೊಂಬ ಮೀಸೆ ಅಚ್ಚೈಯ್ಯ
ಮುತ್ತ್ ಕೊಡೆ ಅಕ್ಕವ್ವ
ಅಣ್ಣ ತಂಗೆ ದಂಡಾಳು
ಪುಟ್ಟ್‌ನ ಕದೆ ಕೇಳ್.
ಏಳ್ ಕಡಕಾಬರ
ಏಳ್ ಕಡಕೀಬರ
ನೆತ್ತಾಕಡ ಪಾಕಡ
ಪಾಕಡ ನಡುವುಲ್
ಕೊಂಬ ತೆರೆ ಪೊಯ್ಯಣೆ
ಬೊಂಗೆ ಪಾರೆ ಮೀದಲ್
ಬೊಮ್ಮಣ ತಡಂದತ್;
ಕಾಳೆ ತೆರೆ ಪೊಯ್ಯಣೆ
ಬೊಮ್ಮಣತ್ ಮೀದಲ್
ಪೂಮಣ ತಡಂದತ್;
ಕುಞ್ಞಿ ತೆರೆ ಪೊಯ್ಯಣೆ
ಪೂಮಣತ್ ಮೀದಲ್
ನೈ ಮಣ ತಡಂದತ್;
ನೈ ಮಣತ್ ಮೀದಲ್
ಪಾಮಂಜಿ ತಡಂದತ್;
ಪಾಮಂಜಿಡ ಮೀದಲ್
ಏಳ್ ಕೊಂಬ್ ಕೆಂಬುತ್ತ್
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದತ್.
ತ್ರೈಯ್ಯಾಂಡೆಕರೆ ಪುತ್ತ್
ಪೈತಾಂಡೆಕ್ ತೇಪುತ್ತ್.
ಕಾಲನ್ನನೆ ಪೋಪಕ
ಪುತ್ತ್ ಕಾಳೆ ತೇರಣೆ
ಕೆಂಬುತ್ತ್‌ಡೊಳ್‌ಲಿಂಜಿ
ಏಳ್ ಕೊಂಬ್ ಚಿತ್ತಾಲ್
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದತ್.
ತ್ರೈಯ್ಯಾಂಡೆಕರೆಯಾಲ್
ಪೈತಾಂಡೆಕ್ ತೇಂದಾಲ್.
ಕಾಲನ್ನನೆ ಪೋಪಕ
ಆಲ್ ಕಾಳೆ ತೇಂದಲ್ಲಿ
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡ ಕೊಂಬೆಲ್ಲ
ಆವಿಜ ಕೊಡಿ ಪೋನ
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಮಮ್ಮಾಯ!
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮೊರಡ್‌ಲ್
ಕೆಂಬುತ್ತ್ ಪೈಪ್‌ಲ್
ಪಾತೊರೆರ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದತ್;
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮರವೆಲ್ಲ
ಮಾರ್‌ಟ್ಟಿತ್ ಪಬ್ಬಿತ್
ಕೊಂಬಣ್ಣ ಕಡಂದತ್.
ಕಾಲನೆನ್ನ ಪೋಪಕ
ಬಳ್ಳಿ ಕಾಳೆ ತೇಂದಿತ್
ಮಾಲೆಯತ್ ಮಂಜಿಕ್
ಮಚ್ಚಿ ಪೂವ್ ಪೂತತ್;
ಆ ಪೂವ್ ವೊಲಿಂಜಿತ್
ಮೇಲೆ ಪೂವ್ ಕಾಯಾನ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಕಾಯಿ ಪೋಯಿ ಪಣ್ಣಾನ.
ಕುಂಬಿಯಾರ್ ತಿಂಗತ್
ತಿತ್ತ್ ಬೊದ್ ಕಾಯಣೆ
ಪಣ್ಣೊಂದ್ ಒಣಂಗ್‌ನ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಮಮ್ಮಾಯ!
ಕಾಳಿಕ ಮಲೆಯಿಂಜಿ
ವಾಯು ಕಾತಡಿಕಣೆ
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮರತ್‌ರ

ಕಾಕೋಟ್ ಅಚ್ಚೈಯ್ಯ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕವ್ವ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ದೇವತೆಗಳು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಕಾರಿಕೊಟ್ಟನೆಂಬ ಚಾಂಡಾಳನು ಕಾಕೋಟ್ ಅಚ್ಚೈಯ್ಯನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ದೇವಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಇವರ ಹತ್ತಿರವೇ ನಿಂತಿರುತ್ತಾನೆ.

ಕೊಂಬ್ ಕೊಂಬಲೆ ಪೊಜ್ಜ.
ಕೊಂಬ್ ಕೊಂಬ್ ಪೊಯ್ಯಣೆ
ಪಾತೊರೆಯೊಡಂದತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಮಮ್ಮಾಯ!
ಪಾತೊರೆರೊಳ್‌ಲಿಂಜಿ
ಅಣ್ಣ ತಂಗೆಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಇಬ್ಬ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟ್‌ನ.
ಆಣಾಯಿ ಪರಂದದ್
ಅಚ್ಚೈಯ್ಯ ಪೆದಕೊಂಡ;
ಪೊಣ್ಣಾಯಿ ಪರಂದದ್
ಅಕ್ಕವ್ವ ಪೆದಕೊಂಡ.
ಅಣ್ಣ ತಂಗೆ ದಂಡಾಳು
ಇನ್ನಸಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಮುತ್ತ್ ಕೊಡೆ ಅಕ್ಕವ್ವ
ಅಣ್ಣೈಯ್ಯನ ನೋಟಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಅಣ್ಣೈಯ್ಯ
ಎಲ್ಲಿಯೆಲ್ಲಿ ನೋಟಿನೊ
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿನ ಕಾಂಬ್‌ಲೆ
ದೇವ ನೆಲೆ ಕ್‌ಟ್ಟುಲೆ
ಎನ್ನನೆಂಗ ಬಾವದೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಅಣ್ಣ ದೇವ ಅಚ್ಚೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳ್ ದೇವಿ ತಂಗಮ್ಮ
ಪಣ್ಣ್ ಫಲ ತಪ್ಪಿನೊ
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿಕ್‌ಳ್‌ಪುವಿ
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ಕ್‌ಟ್ಟುಲ
ದೇವ ನೆಲೆ ಕ್‌ಟ್ಟುಲ
ಅಣ್ಣನೇಂಗಿ ನಾನನ್ನೆ
ಅಪ್ಪನೇಂಗಿ ನಾನನ್ನೆ
ಬೊತ್ತಂಡ ಬೊರ್‌ಂಡಂಡ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಆನೆ ಧೈರ್ಯ ಎಣ್ಣ್‌ನ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮರವೆಲ್ಲ
ಕಾಯಿ ಪಣ್ಣೆಡಮೇಂಗಿ

ಬೋಜಂಗೊಂಡ್ ಕಾಂಗಣೆ
ಕೆಂಬಕ್ಕಿ ಕ್‌ರ್‌ಕೊಟ್ಟಿ
ಮೇಚಿ ಫಲ ತೇಡಿತ್
ಬಾನ ಸುತ್ತಿ ಬಪ್ಪಕ
ಆಲ್ ಪಣ್ಣ್ ಕಂಡತ್.
ಪಾರಿ ಬಂದ ಕೆಂಬಕ್ಕಿ
ಕಾಯಾನಾನ ನೀಕಿತ್
ಪಣ್ಣಾನಾನ ತಿಂಬಕ್ಕ
ಕೊಂಬ ಮೀಸೆ ಅಚ್ಚೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಉಯಿ! ಅಂದಕ ಕೆಂಬಕ್ಕಿ
ನಾಕೋರ್ ಗುಣ ಕೆಯ್ಯ್
ನೀಕೋರ್ ವರ ತಪ್ಪಿ;
ಪಾಕಡ ಕಡತಿತ್
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿಕ್‌ಳ್‌ಪೊಮ್ಮ."
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಕೆಂಬಕ್ಕಿ ಕ್‌ರ್‌ಕೊಟ್ಟಿ
ಕೊಂಬ ಮೀಸೆ ದೇವನ
ಬೆನ್ನ್ ಮೀದ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಮುತ್ತ್ ಕೊಡೆ ದೇವಿನ
ಕೊಕ್ಕ್‌ಂಗುಂಡ್ ಕೊತ್ತಿತ್
ಪೊಂದೆರಕೆ ತಟ್ಟಿತ್
ಬಾನ ಬುಟ್ಟ್ ಪಾರಿತ್
ಏಳ್ ಕಡ ಜಾಟಿತ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಕಣ್ಣೂರ್ ಕಡಕರೆ
ಮುಕ್ಕುವಡ ಕೇರಿಲ್
ಕೆಂದೆಂಗ್‌ಡ ಮಟ್ಟಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಂಡ್ ಬೆಕ್ಕಣೆ
ಕೊಂಬ ಮೀಸೆ ಅಚ್ಚೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್.
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಕೆಂಬಕ್ಕಿ
ಮುಕ್ಕುವಡ ಮಕ್ಕಡ
ಮೀನಾತ ಪೊರ್‌ಂದುಲೆ;
ಆನಂಗುಂಡ್ ಕೆಂಬಕ್ಕಿ
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿಕ್‌ಳ್‌ಪೊಮ್ಮ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಲ್ಲಿ
ಕೆಂಬಕ್ಕಿ ಕ್‌ರ್‌ಕೊಟ್ಟಿ

ಇಬ್ಬ ಮಕ್ಕ ದೇವರ
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿಕ್‌ಳ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಪಕ್ಕಿಯೆ,
ಇಂದಾಕಣೆ ಕೆಂಬಕ್ಕಿ
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಕಣೆ
ಪಣ್ಣ್ ಫಲ ತಿಂಬಿಂಜ;
ಇಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ಮಿಞ್ಞಕ್
ಕೋಳಿ ಕುಞ್ಞಿ ಬೇಂಗಿಯ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಕೆಂಬಕ್ಕಿ ಕಿರ್‌ಕೊಟ್ಟಿ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಪೊಂದೆರಕೆ ತಟ್ಟಿತ್
ಬಾನ ಬುಟ್ಟ್ ಪಾರ್‌ಚಿ.
    ಕೇಳೆನ್ನಡ ಬೆಂದುವೆ,
ಅಲ್ಲಿ ನಿಂದ ದೇಬುವ
ತಂಗೆನ್ನ ನೆನತತ್
"ಇನ್ನನಿಂಜಕಾಗಲ
ದೇವ ನೆಲೆ ಕ್‌ಟ್ಟಿಲ
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ಕ್‌ಟ್ಟಿಲ,
ಆನಂಗುಂಡ್ ಎಂಗಳೊ
ದೇಶ ಸುತ್ತಿ ಪೋಕನ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕಾಞರಾಟ್ ಊರ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೆ
ಕಾಞರಾಟ್ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಇಬ್ಬ ಮಕ್ಕ ದೇವಳ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಉಯಿ! ಅಂದಕ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಇಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚಿನೊ
ದೇವ ನೆಲೆ ನಾ ತಪ್ಪ
ಸ್ಥಾನ ಮೇನಿ ನಾ ತಪ್ಪ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ತಂಡ್‌ಟ್ಟ್ ತಡ್‌ತತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ

ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಎನ್ನಡೋರ್ ತಂಗಮ್ಮ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಕ್ಕಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯುವ,
ಆನಂಗುಂಡ್ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಇಲ್ಲಿ ಎಂಗ ನಿಪ್ಪ್‌ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಆ ತಡೆನ ಕೊವ್ವತೆ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಬೆಂದ್ರುಕೋಲ್ ಊರ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಲ್ಲಿ
ಬೆಂದ್ರುಕೋಲ್ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ತಂಡ್‌ಟ್ಟ್ ತಡತತ್.
ಆ ತಡೆನ ಕೊವ್ವತೆ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ತಳಿಪರಂಬ್ ಊರ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೆ
ತಳಿಪರಂಬ್ ಅಪ್ಪನ್
ತಂಡ್‌ಟ್ಟ್ ತಡತತ್.
ಆ ತಡೆನ ಕೊವ್ವತೆ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ತಿರ್‌ಚಂಬರ ಊರ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೆ
ತಿರ್‌ಚಂಬರತಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಇಬ್ಬ ಮಕ್ಕ ದೇವಳ
ತಂಡ್‌ಟ್ಟ್ ತಡತತ್.
ಆ ತಡೆನ ಕೊವ್ವತೆ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕಾಜು ಮಾಲೆ ಕಲ್ಯಾಟ್
ಆ ಊರ್ ಕಡಂದಿತ್
ಬಾಳೆಲೆ ಬಯತೂರ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಲ್ಲಿ
ಬಯತೂರಪ್ಪ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ತಂಡ್‌ಟ್ಟ್ ತಡ್‌ತತ್.
ಆ ತಡೆನ ಕೊವ್ವತೆ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಆಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಬಪ್ಪಕ

ಬಣ್ಣಾಯಿ ಕಡವುನ
ಕಾಜಾಟಿ ಕಡಂದಿತ್
ತೇರಟೆ ಪೊಳೆಯಿನ
ಕಾಜಾಟಿ ಕಡಂದಿತ್
ಪೊನ್ನುಡುಂಬೆ ಕಡುನ
ಕಾಜಾಟಿ ಕಡಂದಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಏಳ್ ತೂರ ಪಾತೂರ
ಜಿಬ್ಬ ತೊರ ಕೇರಿತ್
ಕೋಡ ತೂರ ಕಂಡ್ಯಾಲೆ
ಪೀಲಿ ತೂರ ಮೋಳ್‌ಕ್
ಮುಟ್ಟೂರಿ ಮರಿಂಜತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಬಕ್ಕ ಕಾಪ ಜೇಡರೋ
ಬಕ್ಕ ಕಾತೆಳತಿಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇಬುವ
ಜೇಡಂಗಕ್ ಕಾಣತೆ
ಏಳ್ ಬಕ್ಕ ಚೆಂಬಕ್ಕ
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಜಾಟಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಡ
ಕಬ್ಬೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಮೋಳ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಣೆ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡುಮಲೆ
ಕೆಟ್ಟ್‌ನ ಕೆರೆ ಪೋಲೆ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಮುತ್ತ್ ಕೊಡೆ ಅಕ್ಕವ್ವ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಅಣ್ಣೈಯ್ಯ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡನೊ;
ನೋಟ್‌ನ ಕೊದಿ ಪೋಗ
ಸುತ್ತ್‌ನಕದಿಯಾಗ.
ಎನ್ನಡ ಮನ ಪೋಲೆ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಕ್
ಎಂಗ ಬಂದ್ ಸೇರ್‌ಚಿ.
ದೇವ ನೆಲೆ ಇಲ್ಲೇಂಗ್ಯೂ
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ಇಲ್ಲೇಂಗ್ಯೂ
ಇಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಕ್ಕನ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್.
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಿತ್
"ಏದ್ ದಿಕ್ಕ ಪೋಕನ?
ಎತ್ತಟ್ಟಿ ಕಡಕನ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ತಾರಾಮಾರ ನೋಟಣೆ
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಪಾದ ಮಿಞ್ಞ ಪೋಪೋರ್
ಪಾಡಿ ತೂರ ಕಂಡಿನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಕೊಂಬ ಮೀಸೆ ಅಚ್ಚೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ನೆನತತ್
"ಈ ಬಟ್ಟೆ ಪುಡಿಚಿತ್
ಎಂಗ ಇಂದ್ ಪೋಯಿನೊ
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ
ಎಂಗಳ ತಡಕುಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋಂಡ
ಕಾಜು ಮಾಲೆ ಚೇಲೋರ
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ಆಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಬಪ್ಪಕ
ಮುತ್ತ್ ಕೊಡೆ ಅಕ್ಕವ್ವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಅಣ್ಣೈಯ್ಯ
ಎಂಗಿನ್ನನೆ ಪೋಯಿನೊ
ಮಾಲವ ಮನುಷ್ಯಂಗ
ಅಣ್ಣ ತಂಗೆಂದೆಣ್ಣಲ
ದೇವ ದೇವಿಂದೆಣ್ಣುಲ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಅಣ್ಣೈಯ್ಯ
ಬಟ್ಟೆಕೊತ್ತೋರಾಳಾಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಆ ತಕ್ಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ನಾಮೊಟ್ಟ್ ನಡಕಣೆ
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್

ಒಕ್ಕ ಪದ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ
ಬಾಚಮ್ಮಂಡ ಒಕ್ಕಡ
ಕಾರಿಕೊಟ್ಟ ಚಾಂಡಾಳ
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ಕಾರೋಟೆ ಪಡತ್‌ಲ್
ಕಂಬ್ ಚಾಂಜ ಓಟೆನ
ಪಾಂಗಲಂಜಿ ಕೆತ್ವಕ
ಕೊಂಬ ಮೀಸೆ ದೇವೈಯ್ಯ
ಕತ್ತಿರೊಲಿ ಕೇಟಿತ್
“ದಾರ್ ಪೋಲೊ ಮಾಲೋನೆ
ಬಟ್ಟೆ ಪೋಪ ನಂಗಕ್
ಬಟ್ಟೆ ತಪ್ಪಿ ಪೋಚಿಲ
ಬಟ್ಟೆ ಕಾಟ ತಂದಿನೊ
ಒಪ್ಪ್‌ಕೆಲೆ ನಾ ತಪ್ಪ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ತಿಂಬಕ್ ಕೊದಿಚಿತ್
ಕಾರೋಟೆ ಪಡತಿಂಜಿ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯನ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಂದಿತ್
ದೇವೈಯ್ಯಂಡ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಕೈ ಜೋಡ್‌ಚಿ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಕೊಂಬ ಮೀಸೆ ದೇವೈಯ್ಯ
ಒಪ್ಪ್‌ಕೆಲೆಡ್‌ತಿತ್
ಕೈ ನ್ೕಟಿ ಕೊಡ್‌ಕಣೆ
ಕಾರಿಕೊಟ್ಟ ಚಾಂಡಾಳ
ಕೈ ಜೋಡ್‌ಚಿ ಕೇಟಂಡ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವೈಯ್ಯ
ಕಾರಿಕೊಟ್ಟ ಮಾಲೋನ
ಮಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತ್
ದೇವ ನೆಲೆ ಕೂಟ್‌ಚಿ.
        ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಬಾದಿ
ಕಾರಿಕೊಟ್ಟ ಪೋಯಿತ್
ಕಾರ್‍ಯಪ್ಪ ಪೆದಲಾನ.
ಮೂವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ಕಾರ್‍ಯಪ್ಪ ನಡುಲಾಯಿ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಂದಿತ್
ಆ ಊರ್‌ಕಣೆ ಊರ್
ಕನ್ನಡಿ ಕರಡೋಂಡ
ಬೇಲಿಯಾಣೆ ಮಂದ್‌ನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಕ್ಕಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ದಿಕ್ಕ್ ದೆಶೆ ನೋಟಣೆ
“ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲವಿಲ್ಲೆ
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆಯಿಲ್ಲೆ
ನೀಲಕೊಡಿ ನೀರಿಲ್ಲೆ
ಜಾತಿ ನಲ್ಲ ಪೂವಿಲ್ಲೆ
ಕಾಳಿ ಪಯ್ಯು ಪಾಲಿಲ್ಲೆ
ಚೆಂಗ ಬಾಳೆ ಪಣ್ಣಿಲ್ಲೆ
ಚೆತ್ತಾಲ್ ಮರವಿಲ್ಲೆ
ನೆಲ್ಲಿಕೆ ನೆಳವಿಲ್ಲೆ
ಏಚೆರ ತಣ್‌ಪಿಲ್ಲೆ
ತುಂಬೆರ ಮೊದೆಯಿಲ್ಲೆ
ಮಾರಾಯ ಕುಡಿಯಿಲ್ಲೆ
ಮುಕ್ಕಾಟಿ ಪೊರೆಯಿಲ್ಲೆ
ಪಟ್ಟಮ ಮಠವಿಲ್ಲೆ
ದುಂಬ್‌ನ ಕುಡಿಯಿಲ್ಲೆ
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲ ಪೋರ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋಂಡ
ಮೂವಾಯಿರ ನಾಡೋಂಡ
ಪೆಬ್ಬಟ್ಟಾಣೆ ಮಂದ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಕ್ಕಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಣೆ
ಒಂದಾಗೊಂದ್ ಜೋಡಿಲ್ಲೆ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ಬಲಂಬೇರಿ
ಆ ಊರ್‌ಕ್ ಪೋಯಿತ್
ಕಾವೇರ್‍ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿರ
ಬಲಂಬೇರಿ ಕಡುವುನ
ಕಾಜಾಟಿ ಕಡಂದಿತ್

ಕುಯ್ಯಂಗೇರಿ ನಾಡೋಂಡ
ಪಾಲ್ ಪೋಲೆ ಪಾಲೂರ್
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ತಾಂಬಲ್ಲಿಯ ದೇವೈಯ್ಯ
ಪಾಲೂರಪ್ಪ ದೇವನ್
ಮೂವ ಮಕ್ಕ ದೇವರ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
“ದೇಬುವಳೆ ನಿಂಗಳೊ
ಇಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚಿನೊ
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ತಪ್ಪಿನೊ
ಪಾಲು ಪಣ್ಣು ನಾ ತಪ್ಪಿ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಲ್ಲಿ
ಕೊಂಬ ಮೀಸೆ ದೇವೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
“ಪಾಲೂರಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ
ಇಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚಿನೊ
ನೀಕ್ ಮಿಞ್ಞ ಪೂಜೆಯೂ
ನಾಕ್ ಬಯ್ಯ ಪೂಜೆಯೂ
ನೀನುಂಡಿತ್ ನಾನುಂಬ
ಉಂಡ ಕೂಳ್ ಎಂಜಾಪ.
ನೀನಿಕ್ಕ ಚೊಡಿಯಂಡ
ಇಲ್ಲಿ ಎಂಗ ನಿಪ್ಪ್‌ಲೆ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿಪರೆಂದಿತ್
ಆ ತಡೆನ ಕೊವ್ವತೆ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಚಿಕ್ಕಿ ಜೋತ ದೇಬುವ
ಬಯ್ಯಕ್ ಪಿರಿಂಜತ್.
ಬಯ್ಯಕ್ ಪಿರಿಂಜಿತ್
ಬಲಂಬೇರಿ ಕಡುವುನ
ಕಾಜಾಟ ಕಡಂದಿತ್
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋಂಡೊ
ಆನೆ ಬೆಪ್ಪ್ ನಾಡೋಂಡೊ
ಕೋರ್ ಬಾಣೆ ಮುಂದಲೆ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ತೈಯ್ಯಾಯಿರ ನಾಡೋಂಡ
ನಾಲ್ ಕೇರಿ ಊರೋಂಡ
ಪಾಂಡ್ ಮಾಟ್ ಕೇರಿಲ್

ಚೊಟ್ಟೆ ಕಾಡ್ ಬಾಣೆಲ್
ಆಯಿರಣ್ಣ ಪುಂಡತ್ತ
ಪುಂಡತ್ತ ನಡುವುಲ್
ಅಲ್ಲಟ್ಟಿರ ತಕ್ಕಂಡ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕಾಳೆ ಮೇವದ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇಬುವ
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಪ್ಪಕ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಣೆ
“ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲವಿಲ್ಲೆ
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲ ಪೋರ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜುತ್ತಿ ನೋಟಣೆ
ತೋಣಿರುವತಂಜಾಂಡ
ಕಾಕೋಟ್ ಪರಂಬ್‌ನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಬಾಣೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಮೋಳ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಣೆ
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲಕಂಡ
ನೀಲಕೊಡಿ ನೀಕಂಡ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕಂಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ನಿಕ್ಕಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ದೇವ ಬಂದ್ ನಿಂದದ್
ನಾಲ್‌ಕೇರಿ ಉರೋನ್
ಎನ್ನನೆ ಅರಿಂಜದ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿತರಿವಿರ?
ಅಲ್ಲತೆನ್ನನಲ್ಲಲ.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಆಯಿರಣ್ಣ ಪುಂಡತ್ತ
ಬಾಣೆ ದುಂಬ ಮೇವಕ
ಮುನ್ನೂರಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳೊ
ಬಾಣೆ ದುಂಬ ಕೂಡಿತ್
ಚೆಂಡ್ ಕಳಿ ಬುಗುರಿಯೊ
ತಾರ್ ಕಳಿ ಗೋಲಿಯೊ

ಎಂದೆಣ್ಣ್ ಕಳಿಪಕ
ಅಂದಿ ಮುಂದಿ ನೇರಾನ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಮಕ್ಕಳೊ
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಪೋಪಕ್
ಅತ್ತಳಾಟಿ ಕೊವ್ವಣೆ
ದೇವ ಮಾಯ ಮವ್ಮಾಯ!
ಅಮ್ಮಂಡಿರ ಮಕ್ಕಕ್
ದೇವ್ವೈಯ್ಯ ಪುಡಿಚಿತ್
ಮೈ ಪೊದ್ದಿತೊರಂದತ್.
ಚಾಂಡಾಳಡ ಪಜ್ಜಕ್
ಕಾರ್ಯಪ್ಪನೊರಂದತ್.
ಬಾಣೆ ದುಂಬ ಅತ್ತಳೊ
ಬಾಯಿಬುಟ್ಟರಂದತ್;
ಬಾಣೆಂಜಿ ಕಡಂದ್‌ಲೆ;
ಒಬ್ಬಂಗೊಬ್ಬನುವಾದ
ಅನುವಾದ ಪರೆವಿಂಜ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಅಮ್ಮಂಡಿರ ಒಕ್ಕಡ
ಆಳೊಬ್ಬ ಪೆದಲಿಂಜ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಐಪಣ್ಣ
ಐಪಣ್ಣ ಬಯಿಂಬನ್
ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಳೊ
ಅತ್ತಲಾಟಿ ಬಂದ್‌ಲೆ
ಎಂದೆಣ್ಣ್ ನೆನತಂಡ್
ಬೇರಂಗೊಡೆಳತಿಂಜ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಬೆಂದುವೆ
ಬಟ್ಟೆ ಪೋಕ್ ಬೈಪೋಕ್
ಚೆಪ್ಪಚ್ಚಂಡ ಪೂವಣ್ಣ
ಆ ಬಟ್ಟೆಲ್ ಬಪ್ಪಕ
ಈ ಕದೆನ ಕಂಡಿತ್
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ಅಮ್ಮಂಡಿರ ಒಕ್ಕಡ
ಐಪಣ್ಣ ಬಯಿಂಬಂಗ್
ಈ ಕದೆನ ಎಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಅದರಿಂಜ ಐಪಣ್ಣ
ಕಾಕೋಟ್ ಪರಂಬ್‌ಕ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಂದಿತ್

ಅಲ್ಲಿ ನಿಂದ್ ನೋಟಣೆ
ದೇವ್ವೈಯ್ಯಂಡ ಮವ್ಮಾಯ
ಅಚ್ಚಕಿಚ್ಚಕಲ್ಲಲ
ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಳೊ
ಬೂವಲ! ತೆರೆವಲ!
ಎದ್ದ್ ನಿಂದ್ ತುಳ್ಳುವ!
ಐಪಣ್ಣ ಬೈಂಬನ್
ಎಲ್ಲ ಕದೆ ಕಂಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಿದ್ ಮವ್ಮಾಯ?
ಎನ್ನತಂದರಿಂಜಿಲೆ;
ಎನ್ನುಂಡೇಂಗ್ಯ ಮವ್ಮಾಯ
ನಾಳೆ ನಾನ್ ತ್‌ೇಪಿನೊ."
ಎಂದೆಣ್ಣ್ ಪರೆಂದಿತ್
ಕುಟ್ಟ್ ಮಡ್ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡಣೆ
ಮಾಯಕಾರ ದೇಬುವ
ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಡ
ಮೈ ಬುಟ್ಟಿತ್ ನೀಂಗ್‌ಚಿ.
ಎಂದ ಪಿಞ್ಞ ಮಕ್ಕಳೊ
ಅತ್ತಳಾಟಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಐಪಣ್ಣಂಡ ಕೂಡೆಯೊ
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಬಂದಿತ್
ಪಾದಿರ ಪೊಲತ್‌ನ.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಳೊ
ಕಾಕೋಟ್ ಪರಂಬ್‌ಕ್
ಅತ್ತಳಾಟಿ ಬಂದಲ್ಲಿ
ಕಾತೆಳತ ದೇಬುವ
ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಡ
ಮೈ ಪೊದ್ದಿತೊರಂದತ್.
ಅದರಿಂಜ ಐಪಣ್ಣ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಂದಿತ್
ನಾಲ್ ಕೇರಿ ಉರೋನ
ಕಾಕೋಟ್ ಪರಂಬ್‌ಕ್
ತಾನ್ ಕೂಟಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಕ್
ಮೈ ಪೊದ್ದಿ ಪುಡಿಚಾನ

ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ನಾಲ್ ಕೇರಿ ಊರೋನ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ಟ್ ಬೋಡಣೆ
ಮೇನಿ ನಲ್ಲ ದೇವೈಯ್ಯ
ಪುಟ್ಟಿತ್ ಬೊಳಂದಾನೊ
ಜಾಗ ತೇಡಿ ಬಂದಾನೊ
ಊರ್ ನೂರಾಂಗೆಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಕೊಂಬ ಮೀಸೆ ಅಚ್ಚೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಊರೋನೆ,
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಾಂಡು
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ತಾಂಬೋಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ನಾಲ್ ಕೇರಿ ಊರೋನ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ದೇವಕೊತ್ತ ಕೋಪಾಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಮಣ್ಣೊಡ್ಡಡ ಮಕ್ಕಳ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ನೀಲ ಕೆರೆ ಪಾಕೆರೆ
ಪಾಕೆರೆ ಪಣಿ ತ್‌ೇತ್
ದೇವ ದೇವಿಕಿಪ್ಪಕ್
ರತ್ನ ಪೀಠ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ರತ್ನ ಪೀಠ ಸುತ್ತೋರ
ಕಗ್ಗಲ್‌ಡಳಿ ಕೂಟಿ
ಕಲ್ಲ್ ಮಾಳಿರೊಳ್‌ಲ್
ಕಾರಿಯಪ್ಪ ದೇವಂಗ್
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಾನ.
ಮೂಮ ಮಕ್ಕ ದೇವಕ್
ಮೂಂದ್ ಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿತ್
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕೊಂಬ ಮೀಸೆ ದೇವೈಯ್ಯ
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್‌ನ
ಎನ್ನತಂದರಿವಿರ?
"ದೇಬುವ ಬಿರಿಚ್ಯಾರ್
ಬಿರಿಚಿಯಾರ್ ಪೋಕ್‌ಲ್
ದಲಮಿಯಾರೆದ್‌ಪ್‌ಲ್
ಮಾಲೆ ಚೂಡಿ ನಮ್ಮೆಯೊ
ಆರಾಟ್ ಬೊಳಕಾಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.

ಒಂದ್ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ಅಮ್ಮಂಡಿರ ಅೈಪಣ್ಣ
ದೇಬುವಡ ಮಮ್ಮಾಯು
ಮಿಞ್ಞ ಕಂಡ್ ಕೇಟಾಂಗ್
ಈ ದೇವಡ ನಮ್ಮೆಲ್
ಏಚು ಪೇಚು ತ್‌ೇಪಾಂಗ್
ಕೋಯಿಮೆ ನಡಪಾಂಗ್
ದೇವೈಯ್ಯಂಡ ಮುಂಬಾರ
ಭಂಡಾರತ್ ತಕ್ಕಾಮೆ
ಅಮ್ಮಂಡಿಕ್ಕೊಡ್‌ತತ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.
ಈ ಪಾಡುವ ಪಾಡಿನೊ
ಪಾಡ್‌ನ ಫಲವೆನ್ನ?
ಈ ಪಾಡುವ ಪಾಡಿನೊ
ಪಾಡ್‌ನ ಫಲ ಕೇಳ್
ಎಂಗ ನಾಲ್ ಕುಞ್ಯಕೂ
ನಾಲ್ ಕೇರಿ ಊರೋಂಗೂ
ಮೂವ ಮಕ್ಕ ದೇಬುವ
ಬೇಲಿ ಪೋಲೆ ನಿಂದಿತ್
ಬಂದ ಕಷ್ಟ ನೀಕಿತ್
ಚಾಕಿತ್ ಪೊಲತುವ.
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ.
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೋ!

ಸಾರ್ತಾವುಡ ಪಾಟ್

ಬಾಳೊ ಕೇಳ್ ಸಂಙಾದಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಹರಿಹರ ಪುತ್ರನ್
ಸಾರ್ತಾವು ಪೆದ ಪೋಯಿ
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ನಿಂದ ಕದೆ ಪಾಡನ.
ಅಕ್ಕು ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ಜಬ್ಬೂಮಿಕೊಯಂದದ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವಾಪ.
ಈ ದೇಶಕೆಣೆ ದೇಶ
ಚೆಂಬುವ ತುಳ್‌ನಾಡ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜೂ ತಿರುವುಳ್ಳ
ಗೋಕರ್ನ ದೇಶತ್‌ಲ್
ಗೋಕರ್ನ ಗಿರಿಯಿಲ್
ಪಂಡ್ ಪಂಡ್ ಕಾಲತ್
ಮೃಗೇಶ್ವರ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ದೊಂಬಗಳೆ ನಟ್ಟಿತ್
ಅದ್‌ಂಗೊಂದ್ ಮೀದಲ್
ಬೊಳ್ಳಿರ ತಳಿಯತ್
ಸಣ್ಣ ಚೂದ್ ನಟ್ಟಿತ್
ಅದ್‌ಂಗೊಂದ್ ಮೀದಲ್
ಗೋಟಡಕೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಅದ್‌ಂಗೊಂದ್ ಮೀದಲ್
ಚೋರಂಗೆ ಪುಳಿ ಬೆಚ್ಚಿ
ಎಲ್ಲಾಂಗೂ ಕೊಡಿಯಿಲ್
ಮೃಗೇಶ್ವರ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಒತ್ತೆ ಕಾಲ್ ನಿಂದಿತ್
ಅಗ್ಗ್‌ನಿರ ಕೈಯಾಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ನೆನತಂಡ್
ಶಂಭು ಶಿವ ದೇವನ
ಮನತ್ ನೆನತಿತ್
ಉಗ್ರತಪ ಕೆಜ್ಜತ್.
ತಪ್ಪಸ್ಸಂಗೊಂಡಿಪ್ಪದ್
ಶಂಭು ಶಿವ ದೇವೈಯ್ಯ
ತಾನರಿಂಜಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಕೀಳ ಲೋಕ ದೇಶಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಂದಿತ್
ರಾಕ್ರಾಸಿರ ಪಕ್ಕಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್.
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಿದ್ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ತಪಂಗೊಂಡ್ ನಿಂದಿತ್
ಕಾಲ ಚೆನ್ನಂಗಾಚಿಲ;
ಮೆಚ್ಚ್‌ನ ತಪಸ್ಸ್‌ಕ್,
ಬೋಂಡಿಯ ವರ ತಪ್ಪಿ
ಎನ್ನಾಂಡಿಯ ಬೋಡಿಯು"
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಣೆ
ಮೃಗೇಶ್ವರ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಕಣ್ಣೆಡ್‌ತ್ ನೋಟಣೆ
ಎಂಗಡ ಪಡಿಚವನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
"ಅಗ್ಗ್‌ನಿರ ಕೈಯಾಂಡು"
ಎಂದರಿಕೆ ಮಾಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವೈಯ್ಯ
ಬೋಡ್‌ನದ್ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಅದರಿಂಜ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ದೇವೈಯ್ಯ
ಬೋಡ್‌ನದ್ ತಂದದ್

ಕೊಡಗಿನ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತಾವು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಯತ್ತು ನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಲೆ ಶಾಸ್ತಾವು, ಪಾಡಿನಾಲ್ಕು ನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಿ ಶಾಸ್ತಾವು, ಎಡೆನಾಲ್ಕು ನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಪೆರುಮಾಳು ಶಾಸ್ತಾವೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವುಗಳು. ಶಾಸ್ತಾವುವನ್ನು ಕೊಡಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ತಾವು ಅನ್ನುವರು.

ನಾನೆನ್ನನರಿಯಡ್?
ಆನಂಗುಂಡ್ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಉಯಿ! ನಿಂಗಡ ಮಂಡೆಕ್
ಕೈಬೆಚ್ಚಿತ್ ನೋಟುವಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಪಾಪಿ ಕೆಟ್ಟ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಎಂಗಡ ಪಡಿಚವಂಡ
ಪಕ್ಕಕೋಡಿ ಪೋಪಕ
ಶಂಭು ಶಿವ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್ಂಡಿತ್
ಜಬ್ಬೂಮಿರ ಮೀದಲ್
ಛಪ್ಪನ್ನಾರ್ ದೇಶತ್
ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿತೋಡ್ಚಿ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೋ ಸಂಜಾದಿ
ಮೃಗೇಶ್ವರ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಚೂದ್ ಬಯ್ಯ ನೂಪೋಲೆ
ನೀರ್ ಬಯ್ಯ ಮೀಂಬೋಲೆ
ದೇವ ಬಯ್ಯ ಓಡ್ನ.
ತಾನದ್ನ ಕಾಂಬಕ
ಶಂಭು ಶಿವ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್ಲ್
ಬೊಮ್ಮರತ್ ಪೋಟೆಲ್
ದೇವ್ವೈಯ್ಯನೊಳಿಚತ್.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ವಾಯು ಕಾತ್ ನಿಂದಿತ್
ಉಟ್ಟಣ ಮರ್ಕಾಚಿ.
ಜಬ್ಬೂಮಿರ ಮೀದಲ್
ಬಾವಕೈಯ್ಯತಾಚಿಲ.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಮಾಯಕಾರ ವಿಷ್ಣುವೊ
ಇದರಿಂಜಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಜಬ್ಬೂಮಿಕ್ ಬಂದಿತ್
ನೆತ್ತಿ ಕಣ್ಣ ದೇವನ
ತೇಡಿಂಗೊಂಡ್ ಬಪ್ಪಕ
ಮೃಗೇಶ್ವರ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ನಾರಾಯಣ ದೇವನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಅಗ್ಗ್‌ನಿರ ಕೈಯೊಂಡ್
ಮಾಯಕಾರ ದೇವಂಡ
ಜೋಗ ತಲೆ ಮೀದಲ್
ಕೈ ಬೆಪ್ಪಕ್ ಓಡಣೆ
ಮಾಯಕಾರ ವಿಷ್ಣುವೊ
ತಾಂಡ ರೂಪ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಮೋಹಿನಿರ ರೂಪಾಯಿ
ಬೋಜತೋಡೆ ನಿಂದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಮಾಯಕ್ ಮರ್ಳಾಯಿ
ಚಾಯಿಕ್ ಕೊದಿಯಾಯಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್.
"ಕೇಳ್ ದೇವ ಕನ್ನಿಯೆ
ಎನ್ನ ನೀನ್ ಕೂಡಿನೊ
ಮೂಂದ್ ಲೋಕಕೆಲ್ಲಾಂಗೂ
ನಿನ್ನ ರಾಣಿ ಮಾಡುವಿ.
ಅಲ್ಲೇಂಗಿನೊ ಕನ್ನಿಯೇ
ಅಗ್ಗ್‌ನಿರ ಕೈಯೊಂಡ್
ನಿನ್ನ ಬೂದಿ ಮಾಡುವಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಮಮ್ಮಾಯತ್ ಮೋಹಿನಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ರಾಕ್ರಾಸ್ಯಡ ದೊರೆಯೇ,
ನಿನ್ನ ನಾನ್ ಕೂಡಿತ್
ಪತ್ತ್ ಕಾಲ ಬಾವಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿಯ,
ಆನಕಿಕ್ಕ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಇಕ್ಕ ನಾನ್ ಆಡುವ
ಏಳ್ ತರ ಆಟೆಲ್ಲ
ಆಟೋಪ್ಪ್‌ಚಿ ಆಡಿನೊ
ನಿನ್ನ ನಾನ್ ಕೂಡುವಿ;
ಅಲ್ಲೇಂಗಿನೊ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ತ್ೇಂಡೋ ತೊಡೋ ಕೆಯ್ಯಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಮಾಯ ಕನ್ನಿ ಮೋಹಿನಿ

ಪಳ್ ತರ ಆಡ್ನ.*
ಅದ್ ಕಂಡ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಚಂದೋಳ ನಲಿಂಜಂಡ್
ಆಟೊಪ್ಪ್‌ಚಿ ಆಡ್‌ಚಿ.
ಆಟೊಪ್ಪ್‌ಚಿ ಆಡಣೆ
ಮಮ್ಮಾಯತ್ ಮೋಹಿನಿ
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ;
ಅಲ್ಲತೂಂದೂ ಅಲ್ಲಲ;
ಕೆಂದಾವರೆ ಕೈಯಿನ
ಜೋಗ ತಲೆ ಮೀದಲ್
ಆಡಿಂಗೊಂಡ್ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಅಗ್ಗ್‌ನಿರ ಕೈಯೊಂಡ್
ಮಂಡೆ ಮೀದ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮೃಗೇಶ್ವರ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಬೆಂಜಿ ದೂಂಡ್ ಪೋಚಿಲ!
ಅದ್ ಕಂಡ ವಿಷ್ಣುವೊ
ತಾಂಡ ರೂಪ ತಾನಾಯಿ
ಎಂಗಡ ಪಡಿಚವನ
ತೇಡಿಂಗೊಂಡ್ ಬಪ್ಪಕ
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ವಾಯು ಕಾತಡಿಪಿಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ವಿಷ್ಣುವೊ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನೋಟಣೆ
ಬೊಮ್ಮರತ್ ಪೋಟೆಲ್
ಕತ್ತೆ ಮಂಡೆ ಇಟ್ಟಿಂಜ
ಪೋಟತ್‌ರ ಒಳ್‌ಲ್
ಶಂಭು ಶಿವ ಮಾದೇವ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಒಳಿಚಿಂಜ.
ಕತ್ತೆ ಕಂಡ ವಿಷ್ಣುವೊ
ಕತ್ತೆನತ್ತ್ ನೂಕ್‌ಚಿ.
ಕತ್ತೆನತ್ತ್ ನೂಕಿತೂ
ಕತ್ತೆ ಅತ್ತ್ ಪೋಯಿಲೆ.

ಅದ್ ಕಂಡ ವಿಷ್ಣುವೊ
"ಕಾರಿಯ ನಡಪೇಂಗಿ
ಕತ್ತೆ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಕಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಕತ್ತೆ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಚಿತ್
ಕತ್ತೆನತ್ತ್ ಈತತ್.
ಅದರಿಂಜ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಪೋಟತಿಂಜಿಳಿಂಜತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಿತ್
ಮೇಲ್ ಲೋಕ ದೇಶಕ್
ಎಂಗ ಪೋಕಂದೆಣ್ಣಣೆ
ಶಂಭು ಶಿವ ದೇವನ್
"ಮೃಗೇಶ್ವರ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಏದ್ ಬಟ್ಟೆ ಪೋನದೊ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಟತ್.
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ನಾರಾಯಣ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಮೃಗೇಶ್ವರ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಅಗ್ಗ್‌ನಿರ ಕೈಯ್ಯೊಂಡ್
ನಿನ್ನ ತೇಡಿ ಬಪ್ಪಕ
ಎನ್ನ ಕಂಡ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಾತ್‌ಲ.
ನಾನದ್‌ನ ಕಾಂಬಕ
ದೇವ ಕನ್ನಿ ರೂಪತ್
ಅಲ್ಲಿ ನಾನ್ ನಿಂದನೊ.
ನನ್ನ ಕಂಡ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಚಾಯಿಕ್ ಮರ್‌ಳಾಯಿ
ತನ್ನ ಕೂಡಿ ಬಾವಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದನೊ
"ನಾನಿಂದಿಕ್ಕ ಆಡುವ

---

* ಕೊಡಗು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ "ಕೊಂಬಾಟ್", "ಪೀಲಿಯಾಟ್" ಎಂಬ ಕುಣಿತಗಳು ಇರುವುವು. ಇದೇ ಕುಣಿತವು ಮೋಹಿನಿಯ ನರ್ತನವೆಂದು ಹೇಳುವರು.

ಏಳ್ ತರ ಆಟೆಲ್ಲ
ಆಟೊಪ್ಪ್‌ಚಿ ಆಡಿನೊ
ನ್’ಡ ಬಾಕೆ ಕೂಡುವಿ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಲ್ಲಿ
ಮೃಗೇಶ್ವರ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ಚಂದೋಳತ್ ಚಾಯೋಡೆ
ಏಳ್ ತರ ಆಟೆಲ್ಲ
ಆಟೊಪ್ಪ್‌ಚಿ ಆಡಣೆ
ಮಂಡೆಕೇಡ ಕೈಬೆಚ್ಚ.
ಅದ್ ಕಂಡ ರಾಕ್ರಾಸಿ
ತಾಂಡ ಕೈಯೆಡ್‌ತಿತ್
ತಾಂಡ ಮಂಡೆ ಮೀದಲ್
ಆಟೊಪ್ಪ್‌ಚಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ
ಮೃಗೇಶ್ವರ ಪೋಯಿತ್
ಭಸ್ಮೇಶ್ವರನಾಚೆಲ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ
ಎಂಗಡ ಪಡಿಚವನ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
“ಉಯಿ! ಅಂದಕ ವಿಷ್ಣುವೆ,
ಮೋಹಿನಿರ ರೂಪಾಯಿ
ಅಲ್ಲಿ ಆಡಿ ಕೊಂಡೋಲೆ
ಇಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕ ಆಡೊಮ್ಮ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಆ ಬಾಕ್‌ಕೊಳಗಾಯಿ
ನಾರಾಯಣ ದೇವೈಯ್ಯ
ದೇವ ಕನ್ನಿ ರೂಪಾಯಿ
ಏಳ್ ತರ ಆಟೆಲ್ಲ
ಬೋಜತೋಡೆ ಆಡ್‌ನ.
ಬೋಜತೋಡೆ ಆಡಣೆ
ಶಂಭು ಶಿವ ದೇವೈಯ್ಯ
ಮಾಯಕ್ ಮರ್‌ಳಾಯಿ
ದೇವ ಕನ್ನಿ ಪೊಣ್ಣ್‌ನ
ಮೈ ಪಚ್ಚಡ ಕೊಂಡತ್.

ಕೇಳಿನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಕಾಲನ್ನನೆ ಪೋಪಕ
ದೇವ ಕನ್ನಿ ಪೊಣ್ಣ್‌ಕ್
ದುಂಬ್‌ಚಿ ಕುಳಿಯಮೆ.
ತಾನದ್‌ನ ಕಾಂಬಕ
ನಾರಾಯಣ ದೇವೈಯ್ಯ
“ಮಾನಕ್ ಕೊರುವಾಚಿ
ಈಂಗೆನ್ನ ಕೊಯಲಾಪ?”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ತಿಂಗ ಪತ್ತ್ ತೇಂದಲ್ಲಿ
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ,
ಕೆಂದ ತೊಡೆ ಕೊಜ್ಜಿತ್
ಕೆಲತಿಂಜ ಕುಞ್ಞಿನ
ಕೈಯಟ್ಟ್‌ತೆಡ್‌ತಿತ್
ಪೊಂದೊಟ್ಟ್ ಪಣಿ ತ್’ತ್
ಪೊನ್ನ್‌ಡ ಪಿರಿ ಕೇರ್
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟಿತ್
“ಜಬ್ಬೂಮಿರ ಮೀದಲ್
ಸಾಥ್ತಾವು ಪೆದ ಪೋಯಿ
ಬೀಠಿಯತ್ ಬದ್ದೊಳೊ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತುಳ್‌ಪ್‌ಚಿ
ಕೇಳಿನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿರ ಮೀದಲ್
ಜಬ್ಬೂಮಿ ನಡುವುಲ್
ಸಾಥ್ತಾವು ಪೆದ ಪೋಯಿ
ಬೀಠಿಯತೆ ಬದ್ದನೊ.
ಬೀಠಿಯತೆ ಬದ್ದಲ್ಲಿ
ಏಳ್ ಲೋಕ ಗೆದ್ದಿತ್
ಬ್ರಹ್ಮ ಲೋಕ ಪೋಯಿತ್
ನಾಲ್ ಮಂಡೆ ದೇವನ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ದವೃತಿತ್
ಬ್ರಹ್ಮಪಟ್ಟ ಮೀದಲ್
ಒಪ್ಪಾರತೆಳತತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಸೃಷ್ಟಿ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜತ್.
ಎನ್ನನೆಂದರಿವಿರ?

ಅಲ್ಲತೆನ್ನನಲ್ಲಲ
ಪುಟ್ಟ್‌ನ ಜನವೆಲ್ಲ
ಚಾವಕಾಗಂದೆಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಅದರಿಂಜ ದೇಬುವ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಬೇರಂಗುಂಡೆಳತತ್.
"ಈಂಗೆನ್ನ ಕೊಯಲೆನ್ನ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಚಾಡಿಕಾರ ನಾರದ
ನಾರದ ಮಹ ಮುನಿಕ್
ಓಲೆ ಆಳಯಚತ್.
ಆ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ನಾರದ ಮುನಿರಾಯ
ದೇವಲೋಕ ಪೋಯಿತ್
"ದೇಬುವಳೆ ಬೊತ್ತಂಡ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ದೇಶಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಸಾರ್ತಾವುಡ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಕೈ ಜೋಡಿಚಿ ನಿಂದಿತ್
ಕೈ ಮಲಂಗಿ ತೊತ್ತತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಸಾರ್ತಾವು
ಒಪ್ಪಾರತೆಳಪಕ್
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿತ್
ನಾಟಾಚಾರ ಚೆಮ್ಮಾಯಿ
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಮಾಯಕಾರ ನಾರದ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳ್ ಕೇಳ್ ದೇವ್ಯೆಯ್ಯ
ಪದಿನಾಲ್ ಲೋಕತ್
ನಿನ್ನ ಪೋಲೆ ದಾರುಂಡ್?
ಅಪ್ಪ ದಾರ್ ಶಿವನೆ!
ಅವ್ವ ದಾರ್ ವಿಷ್ಣುವೆ!
ನ್‌ಡ ಬೀರ್ಯ ದಾಕುಂಡ್?
ನೀ ಬಾವಳ ಕಾಲತ್
ಪುಟ್ಟ್‌ನವನ್ ಚಾವುಲೆ"

ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಹರಿ ಹರ ಪುತ್ರನ್
ಚಂದೋಳ ನಲಿಂಜತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ನಾರದ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಆನಕಿಕ್ಕ ದೇವ್ಯೆಯ್ಯ
ಪಾರ್ವತ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿಯೂ
ಲಕ್ಷ್ಮಿ ದೇವಿ ಮಾತಾಯೂ
ನೀಕೆನ್ನಾಂಡು ಎಣ್ಣೊಮ್ಮ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಚಾಚೆ ಕೂಟಿ ನೋಟಿತ್
ಚೋತ್‌ಪೋನ ಸಾರ್ತಾವು
ಚಾಚೆ ಕಂಡರಿವೀಂದ್
ಬ್ರಹ್ಮ ಪಟ್ಟ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ಚಾಚೆ ಕೂಟಿ ಕೊಂಡಂಡ್
ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕೊಂಡತ್.
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ
ಈ ಪಾಡುವ ಪಾಡಿನೊ
ಪಾಡ್‌ನ ಫಲ ಕೇಳ್
ಬೋಡ್‌ನದ್ ಕ್‌ಟ್ಟುವ;
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ.
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೋ!

ಕೇತ್ರಪ್ಪಂಡ ಪಾಟ್

ಬಾಳೊ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ,
ಪಾಡುವ ಕವಿ ಕೇಳ್.
ಪೊವ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಏದ್ ನಾಡ್ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ?
ಅಲ್ಲತೇದು ಅಲ್ಲಲ
ಪಾಡಿ ನೋಟಿ ಕಾಂಬಕ
ಉದ್ದ ಕೊಡೆ ತಾವಾಪ.
ಆ ನಾಡ್‌ಕೆಣೆ ನಾಡ್
ಬೇಂಗ್ ನಾಡ್ ಕೆಂದೋನ್
ಆ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ನಾಡಾಪಾದಿ ಊರಾಪ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕಾಳೆ ಬೇಂಗೂರ್
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಊರ್ ಪಾದಿ ಒಕ್ಕಳೊ
ತಕ್ಕನಾಪ ಒಕ್ಕಳೊ
ಕಲ್ಲ್‌ಮಾಡಂಡೊಕ್ಕಡ
ಆಳೊಬ್ಬ ಪೆದಲಿಂಜ
ನೀಲಕೊಡಿ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ತಾಂಬಾವಳ ಕಾಲತ್
ಒಂದಾಂಡೊ ಕೊರುವಿಲ್ಲೆ;
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ
ಬೇರಕಾರ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಬೊಳ್ಳ ತೆಂಗೆ ನೀಪೋಲೆ
ಉಳ್ಳ್ ಗೇನ ಮಾಡಣೆ
ಚೂದ್‌ಡ ಮೊನೆ ಪೋಲೆ
ಮುತ್ತ್‌ಡ ನುರಿ ಪೋಲೆ
ಎಳ್ಳೋಳ ಕೊರು ಕಂಡ
ಅದೆನ್ನಂದರಿವಿರ?
ಅಲ್ಲತೊಂದು ಅಲ್ಲಲ
"ಎಲ್ಲಾ ನಾಡೂ ಬಾಲಂಗ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಪಲ;
ನಾನಿನ್ನನೆ ಬದ್ದಿನೊ
ಬದ್ದೋರ್ ಫಲವಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್

ಬುದ್ಧಿಕಾರ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ,
ಅಲ್ಲತೊಂದೂ ಅಲ್ಲಲ.
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಊರೋನ
ಉಯ್ಯಮಾನಿ ಮಂದ್‌ಲ್
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಊರಡಂಗ ಕೂಡಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿತಯಚತ್.
ಅದ್ ಪೋಲೆ ಉರೋಂಡ
ಕೈ ಮುರುವೆಳೆ ಬಾಲ
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಕೆಟ್ಟಿ ಸುತ್ತಿತಾಳಾಯಿ
ಉಯ್ಯಮಾನಿ ಮಂದ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ಕೂಡ್‌ಚಿ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಕೆಟ್ಟಿ ಸುತ್ತಿತಾಳಾಯಿ
ಗೆಜ್ಜೆ ತಂಡ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಉಯ್ಯಮಾನಿ ಮಂದ್‌ಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಂದನೊ.
ನೀಲಕೊಡಿ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೆ
ತಕ್ಕಂಗೊತ್ತ ಆಜಾರ
ಊರಡಂಗ ಮಾಡ್‌ಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಉಯ್ಯಮಾನಿ ಮಂದ್‌ಲ್
ಊರಡಂಗ ಬಾಲರು
ಬಟ್ಟೊತ್ತಿತೆಳತತ್.
ಬಟ್ಟೊತ್ತಿತೆಳತಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಅಲ್ಲ, ಕೇಳಿ ತಕ್ಕರೆ
ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂಡ್
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕ್‌ನ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ನೀಲಕೊಡಿ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ

ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
“ಕೇಳೆನ್ನಡ ಊರೋನೆ,
ಎಲ್ಲಾ ಊರ್ ಬಾಲಂಗ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಯಿತ್
ಪೊನ್ನ್ ಪಣ ಕೋಂದಪ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಎಂಗಳೂ
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಂಡುಲ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕಾಳೆ ಬೇಂಗೋಂಡ
ಮುತ್ತ್ ಪೋಲೆ ಬಾಲಂಗ
ಚಂದೋಳ ನಲಿಂಜತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಮಂಗ್‌ಲ ಕುರಿಚೋಲೆ
ಪೋರಟ ಕುರಿಚಿತ್
ಒತ್ತಿತ್ ಪಿರಿಂಜತ್.
        ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಪೊಮ್ಮೋದಿರ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಬಪ್ಪಕ
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವೆಯ್ಯ
ಬಟ್ಟೆ ಕಾತಳತಿಂಜ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮುಮ್ಮಡಕಂಡೋಣಿಲ್
ಗೆಜ್ಜೆ ತಂಡೊಲಿ ಕೇಟ.
ಗೆಜ್ಜೆ ತಂಡೊಲಿ ಕೇಟ್
ಮಕ್ಕ ತಾಯಿ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಕ್ಕಣೆ
ಚೇಲ ನಲ್ಲ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಕೆತ್ತ್ ಕಲ್ಲ್ ಮೊಟ್ಟ್‌ನ
ತಂಡೂರಿ ಮರಿಂಜತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಉಂಬಳ ಮನೆಯಿಂಜಿ
ದುಂಬ್‌ನ ಕಲತ್‌ಂಜಿ
ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ನೀರಾಯಿ
ಆಡಿಲಾಡಿ ಬಂದಿತ್
ಬಾಲ ಮಿಞ್ಞ ನೀಬೆಚ್ಚ.

ಅದ್ ಕಂಡ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಬೆಚ್ಚ ನೀರೆಡ್‌ತಿತ್
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಿತ್
ಉಂಡಿತ್ ಕುಡಿಚಿತ್
ಒಪ್ಪ್‌ಕೆಲೆ ಬೆಚ್ಚಾನ
ಬೋಜಕೆಲೆ ತಿಂಬಕ
ಬುದ್ಧಿಕಾರ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
“ಕೇಳೆನ್ನಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ನಾ ಪೋನೋರ್ ಕಾರಿಯ
ಅಲ್ಲತ್ತೇದೂ ಅಲ್ಲಲ.
ಎಲ್ಲಾ ಊರೂ ಬಾಲಂಗ
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಯಿತ್
ಪೊನ್ನ್ ಪಣ ಕೋಂದಪ;
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ನಾನಿನ್ನನೆ ಬದ್ದಿನೊ
ಬದ್ದೋರ್ ಫಲವಿಲ್ಲೆ;
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಎನ್ನಡೂರ್ ಬಾಲರ
ಉಯ್ಯಮಾನಿ ಮಂದ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿತ್
ತಕ್ಕ್ ಬಾಕ್ ತ್‌ೕತಿತ್
ಇಂದೇಕೆಟ್ಟ್ ನಾಳ್‌ಕ್
ಪೋರಟ ಕುರಿಚತ್.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಪಾಂಗ್
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಗ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ನೆರಪಕ್
ಎಲ್ಲಾ ಕೊರು ತ್‌ೕಕಂಡು”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲತಿಕ್
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್.
“ಎನ್ನಡೋರ್ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್

ಚೋಮು ಪೋರಿ ಪೋಪಾಂಗ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ನೆರೆಯಾಂಡು”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಏಳರೆರ ಚಿತ್ತಾರಿ
ಚಿತ್ತಾರಿರ ಒಳ್ಂಜಿ
ಬಟ್ಟಿ ಬಟ್ಟಿ ನೆಲ್ಲ್‌ನ
ಕೋತಿ ಕೋತಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಗುದ್ದ್ ಬಟ್ಟಿ ನೆಲ್ಲ್‌ನ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲತಿಯೊ
ಕೈಕೆಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ಪಾಡಿ ಪಾಡಿ ಕುಟ್ಟಿತ್
ಕುಟ್ಟಿತ್ ಮೆಯಿಚತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಾಣೆ
ಅಕ್ಕಿ ಮಾಡಿ ತ್‌ತಿತ್
ಬಟ್ಟಿ ಬಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕಿನ
ಮಂಡೆ ಮೀದ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
“ಅಬ್ಬೆ! ಅಬ್ಬೆ!” ಕಾಕ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಜೋಗ ತಲೆ ಮೀದಲ್
ಪೀಲಿಯಂಡ ತೊಂಬ್‌ಡ
ತೊಂಬ್‌ಡ ಕೊಡಿ ಮೀದ
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿನ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಇಟ್ಟೇಣಿ ಮರಿಂಜಿತ್
ಬಟ್ಟಿ ಬಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕಿನ
ಗುದ್ದಿ ಗುದ್ದಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲತಿಕ್
ಕೊಚ್ಚಿ ಕೂ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ತಿಂಬಕ್ ಕಯಿಕ್‌ಟ್ಟ್
ಕೋಂದಲೆಕ್ ಉಪ್ಪ್‌ಟ್ಟ್
ಮಂಡೆಕೆಣ್ಣೆ ಬೂಕಿತ್
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲತಿನ
ಬಯ್ಯಕ್ ಪಿರ್‌ಪ್‌ಚಿ.

ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಮಕ್ಕ ತಾಯಿ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಅಚ್ಚುಕೊಟ್ಟ ಚಾಂಡಾಳ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯನ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಪಾನ
ಚಾಂಡಾಳಂಗರಿಚಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
“ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಚಾಂಡಾಳ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಗ್
ಚೋಮಂಗುಳ್ಳ ಚಿಂಗಾರ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟಂಡು;
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮನ
ಬೆನ್ನ್ ಮೇಲ್ ಕತ್ತಿತ್
ಚಂದೋಳತೆ ಮೇಕಂಡು;
ಬಟ್ಟೆಕುಳ್ಳ ಕೂಪೊದಿ
ಕೂಳ್, ಪೊದಿ ಕೆಟ್ಟಕ್
ಕೂವಲೆಯು ಬೋಂಡುಲ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಅಧ್ ಕೇಟ್ ಚಾಂಡಾಳ
ಮಕ್ಕ ತಾಯಿ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಇಟ್ಟ ಕೂಳ್ ಉಂಡಿತ್
ಬೈಪಿರಿಂಜಿ ಪೋಚಿಲ.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಕೋಳಿಕಿರ್ ಪಾದಿರ
ಮೈಕಿರ್ ಪೊಲವಕ
ಅಚ್ಚುಕೊಟ್ಟ ಚಾಂಡಾಳ
ಅತ್ತ ನೋಟಿ ಪೋಪಾಂಗ್
ಇಟ್ಟ ಕೂಳ್ ಉಂಡಿತ್
ಕೂಳ್ ಪೊದಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಚೋಮ ನಿಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟ್ಂಜಿ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮನ
ಬೆಂದಟ್ಟಿತ್‌ಳ್‌ಪಿತ್
ಆಟಿಂಗೊಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ಪಚ್ಚೆ ಕಂಡೆ ಪಾರಾಣೆ
ಪಚ್ಚೆ ಮೇಚಿಕಾಟ್‌ಚಿ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಾಣೆ

ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಚಿಲ.
ಅದರಿಂಜ ಚಾಂಡಾಳ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮನ
ಕಪ್ಪೊಳೆ ಕರೆಯಿಕ್
ನೀಕುಡಿಪಕಾಟ್‌ನ.
ನೀಕುಡಿಚ ಚೋಮಂಗ
ಕಪ್ಪೊಳೆ ಕರೆಯಿಲ್
ಬೊಮ್ಮಣತ್ ಮೀದಲ್
ಮಕ್ಕಿಬುದ್ದೊರವಾನ
ಕಣ್ಣ್ ಕಂಡ ಚಾಂಡಾಳ
ಕೈ ಬಾಯಿನ ಕತ್ತಿತ್
ಬೊಂಗೆ ಪಾರೆ ಮೀದಲ್
ಕೂಪೊಡಿ ಕಯಿಚಿತ್
ಕೆಟ್ಟ್ ಕೂಳ್ ಉಂಡತ್.
ಕೆಟ್ಟ್ ಕೂಳ್ ಉಂಡಿತ್
ಕೈಯ್ಯೂ ಬಾಯೊಲಂಬಿತ್
ಒಪ್ಪ್‌ಕೆಲೆ ತಿಂದತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಗ
ಮೈ ನೆಟ್ಟತೂರಕೆದ್ದ್
ಮೈ ಜಳಂದಿತೆದ್ದಿತ್
ಬೊಮ್ಮಣತ್ ಮೀದಲ್
ಒಪ್ಪಂಗೊಂಡ್ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಅಚ್ಚುಕೊಟ್ಟ ಚಾಂಡಾಳ
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಡ
ಬೆನ್ನೂ ಮೇಲೂ ಕತ್ತಿತ್
ಕಪ್ಪೊಳೆ ಕರೆಯಿಲ್
ಪಚ್ಚೆ ಮೇಚಿಕಾಟ್‌ನ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಅಚ್ಚುಕೊಟ್ಟ ಚಾಂಡಾಳ
ಕಗ್ಗರತ ಕೊಲ್ಲಿಂಜಿ
ಬೆಂಗರತ ಕೂವಲೆ
ನ್‌ೀಟೊಡ್‌ಚಿ ಕೊಜ್ಜಿತ್
ಕೂವಲೆ ತುರ್‌ಟಾಯಿ
ಬೈಪಿರಿಂಜಿ ಬಂದಿತ್
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮನ
ಚೋಮ ನಿಪ್ಪ ಓಡೆಕ್
ಆಟಿಂಗುಂಡ್ ಬಂದಲ್ಲಿ
ನೇರೋಯಿಪತಾಚಿಲ.
ನೇರೋಯಿಪತಾಪದು
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಅಂದಿ ಮುಂದಿ ನೇರತ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮನ
ಅಲ್ಲಿ ಕೋಂದ್ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಅಚ್ಚುಕೊಟ್ಟ ಚಾಂಡಾಳ
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ
ಆನೆ ಪೋಲೆ ಪಿಮ್ಮಂಡ
ಪಿಮ್ಮಂಡತ್‌ರೊಳ್‌ಂಜಿ
ಬೈರ ಕತ್ತೆ ಪಿಲ್ಲ್‌ನ
ಮಾರ್‌ಟ್ಟ್ ಬಲಿಚಿತ್
ತಾನೆಡ್‌ತ್ ಬಂದಿತ್
ಚೋಮ ನಿಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟ್‌ಲ್
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮನ
ಕೇರ್‌ಟ್ಟ ತಳತಿತ್
ಬೈರ ಕತ್ತೆ ಪಿಲ್ಲ್‌ಟ್ಟ್
ಬೊಳ್ಳಿರುಬ್ಬ ಇಟ್ಟಿತ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
"ಅಬ್ಬೆ! ಅಬ್ಬೆ!"ಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಏಂಗಿ ಏಂಗಿ ಕಾಕ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಆಡಿಲಾಡಿ ಬಂದಿತ್
ಕೂವಲೆ ತುರ್‌ಟ್‌ಕ್
ನೀತಳಿಚಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಕೂವಲೆ ಕೈಕೊಂಡ್
ಉಂಬಳ ನಡುಮನೆ
ಅಲ್ಲಿ ಕೋಂದ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಮೇದ ಮೊರ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆಲೆ ಬೆಚ್ಚಿ
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿರ ಕೂಳ್‌ಟ್ಟ್
ತ್ರೈಪಂಜೆ ಕರಿಯ್‌ಟ್ಟ್
ಕೊಚ್ಚಿ ಕೂಳ್ ಎಲ್ಲಾನ
ಚಾಂಡಾಳಂಗೊಡ್‌ತಿತ್

ತಿಂಬಕ್ ಕೈಕ್‌ಟ್ಟ್
ಕೋಂದಲೆಕ್ ಉಪ್ಪ್‌ಟ್ಟ್
ಮಂಡೆಕೆಣ್ಣೆ ಬೂಕಿತ್
ಚಾಂಡಾಳನ ಬುಟ್ಟಿತ್.
        ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ,
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಅಚ್ಚುಕೊಟ್ಟ ಚಾಂಡಾಳ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಗ್
ಚೋಮ್ಮೈಯಂಡ ಚಿಂಗಾರ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟಿತ್
ಕೊಚ್ಚೆ ಕೂಳಿಡ್‌ತಂಡ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಂಜತ್.
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಪಕ್
ಒಂದಾಂಡೊ ಕೊರುವಿಲ್ಲೆ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಪಾಂಡ
ಮೂರ್‌ತ ಒಳಪಾಂಜ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಸಂಜಾದಿ
ಒನ್ನಾಂದೆಕ್ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಮಕ್ಕ ತಾಯಿ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಬಟ್ಟೆಕುಳ್ಳ ಸನ್ನಾಯ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟಿತ್
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಪೂಪರತಿ ಮೆತ್ತೆಲ್
ಪೂವೊರಕೊರವಾಂಜ.
ಕೋಳಿಕಿರ್ ಪಾದಿರ
ಮೈಕಿರ್ ಪೊಲವಕ
ಕುಪ್ಪೆ ನಾಟೆಳಂಗೋಳಿ
ಪೊಂದೆರಕೆ ತಟ್ಟಿತ್
ಮೂಮಡೇಂಗಿ ಕೂವಣೆ
ಮಕ್ಕ ತಾಯಿ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಮೈ ನೆಟ್ಟಿತೂರಕೆದ್ದ್
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಿತ್
ಸೂರಿಯನ ತೊತ್ತಿತ್
ತಾನೆನ್ನ ಪಣೆ ಕೆಜ್ಜ

ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಪಾಂಗ್
ಬಟ್ಟೆಕುಳ್ಳ ಕೂಪೊದಿ
ಕೂಪೊದಿ ಕೆಟ್ಟಿಕ್
ಬೆಂಗರತ ಕೂವಲೆ
ಕೊತ್ತೊ ಕೊಡಿ ಞಾಂಡಿತ್
ತೇಟಿ ಬಾಟಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿರ ಕೂಳ್‌ಟ್ಟ್
ಎಮ್ಮೆಡ ಪೆರೆ ಮೋರ್
ಇಂಜಿ ಮಂಜ ಮೇಕಿತ್
ಕೈಪಂಜೆ ಕರಿಯಾಯಿ
ಅಂಬಟೆ ಮುರಿ ಪಾರ
ಚೋರಂಗೆ ಪುಳಿ ಪಾರ
ಆಂಡಿ ಮಾಂಗೆ ಸಂಬಾರ
ಎಲ್ಲಾ ಕೂಟಿ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಚೆಂಡ್ ಪೋಲೆ ಕೂಪೊದಿ
ಕೂಪೊದಿ ಪಣೆ ತೇತ್
ಮಕ್ಕ ತಾಯಿ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಉಯಿ! ತನ್ನಡ ಕುಞ್ಞಿರ
ಪೂವೊರಕ್ ಎಪ್ಪ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಕೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಮೈ ನೆಟ್ಟಿತೂರಕೆದ್ದ್
ಶಿವ ಗೇನ ಮಾಡಿತ್
ಸೂರಿಯನ ತೊತ್ತಿತ್
ಕೆತ್ತ್ ಕಲ್ಲ್ ಗುಡ್ಡತ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿ ಪಾಂದ್
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರಣೆ
ಮಕ್ಕ ತಾಯಿ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಕುಞ್ಞಿ ಮಿಞ್ಞ ಕೂಬೆಚ್ಚ;
ಮಂಜಿ ಪೋಲೆ ನೈ ಬೂಕಿ
ಮುತ್ತ್ ಪೋಲೆ ಉಪ್ಪ್‌ಟ್ಟ್
ಕೈಪಂಜೆ ಕರಿಯ್‌ಟ್ಟಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕೈಯ್ಯಣ್ಣ
ನೆಯ್ಯೊಲಂಬಿತೋರಡಿ
ಮೋರೊಲಂಬಿತೋರಡಿ
ಉಂಡತ್ ಕುಡಿಚತ್.

ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಒಪ್ಪ್‌ಕೆಲೆ ಬೆಚ್ಚಾನ
ಬೋಜಕೆಲೆ ತಿಂದತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಇಟ್ಟೇಣಿ ಮರಿಂಜಿತ್
ಅಟ್ಟತ್‌ರ ಮೀದಂಜಿ
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿನೆಡ್‌ತಿತ್
ನೆಲ್ಕಕ್ಕಿರ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೋಂದ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಮಾಂಜವುರಿ ಕೈಯ್ಯಾಲೆ
ಪಾತೂರಡ ನೇಲೆಂಜಿ
ಕೋಣೆಯ ಎಡ್‌ತತ್.
ಕೋಣೆಯ ಎಡ್‌ತಿತ್
ಚೆಪ್ಪ್ ಪಾನಿ ನಲ್ಲಾಲ್
ಅಕ್ಕಿ ಪದ್ಯೆಳಂದಿತ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ನೆರತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ಪಜ್ಜ
ಚೋಮಂಗುಳ್ಳ ಚಿಂಗಾರ
ಕಟ್ಟೆ ಮಣಿ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಬತ್ತಳೆ ಕವುಂದಿನ
ಚೋಮ್ಮೆಯಂಗ್ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ನೂರೆಳೆಯೂ ಪಟ್ಟೆಯೂ
ಬೀಜಿತ್ ಎಡ್‌ತಿತ್
ಮುಟ್ಟೂರಿ ಮುರ್‌ಕ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಬಾಲಂಗ
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿರ ಪೋರ್‌ನ
ಚಾಂಡಾಳಕ್ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಸಂಜಾದಿ ಮನವೇಂಗಿ
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಕೆಟ್ಟಿ ಸುತ್ತಿತಾಳಾಯಿ
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ತಮ್ಮನೆ ಜನಕೆಲ್ಲ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಪಿನೊ;
ನಾ ಪೋಯಿತ್ ಬಕ್ಕಣೆ
ಮಣ್ಣ್ ಮನೆ ನಿಂಗಡ;
ಆಳಡಿಯ ನಿಂಗಡ;
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಗ
ಆಳಡಿಯ ಎಲ್ಲಾರೂ
ನಾನೂ ಕೂಡಿ ಬಂದಿನೊ
ಈ ಊರ್ ತಲೆ ದೇವ
ಕಡಪಾಲಪ್ಪ ದೇವಂಗ್
ಮಹಾಪೂಜೆನ ಮಾಡುವಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ನೀರಾಯಿ
ನಂದ ದೀಪ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಪಟ್ಟೊ ಪರಕೆ ಮಾಡಿತ್
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವಂಡ
ಕಾತೊಟ್ಟ್ ತಲೆಬೆಚ್ಚ.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಗ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಪೋರ್‌ಟ್ಟ್ ಮುರಿಕಿತ್
ಪೋರಟ ಪೊರಟತ್.
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಅಣ್ಣೈಯ್ಯ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಗ
ಪೊನ್ನರೆಯಂಡೋಡೆಲ್
ಆಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಪೋಪಕ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಬೇಂಗೋನ್
ಕಟ್ಟೆ ಮಣ್ಯೊಲಿ ಕೇಟ್
ಕಲ್ಲ್‌ಮಾಡ ತಕ್ಕಂಡ
ಚೋಮಂಗಳೆ ಬಾತ್‌ಂದ್
ಒಕ್ಕಲಣ್ಣ ಬಾಲಂಗ
ಒಕ್ಕಲಣ್ಣ ಚೋಮಂಗ
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ಕೂಡ ಕೂಡ ಬಂದಿತ್
ಕ್‌ಗ್ಗ ಮುಟ್ಟ ಬೈಲ್‌ಡ
ಏಳ್ ಮೂಲೆ ಆಕತ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ಕೂಡಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಬೇಂಗೋನ್

ಚಂದೋಳತೆ ಚಾಯೋಡೆ
ಒಪ್ಪೋಡೆ ಪೊರ್ಲೋಡೆ
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಕಟ್ಟುರ್ಪ್ ಕಾರುಂದ
ನ್ೀಳತೆ ಕಡಂದಿತ್
ಪಟ್ಟೊಳಿ ಪೆರುವುಲ್
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಪೊನ್ನೋಲತಂಡೋಡೆಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೆ
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಚಿಲ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಲೈಯ್ಯಣ್ಣಿ
ಚೋಮತಾಳ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ಕಂಬೆ ಪೋರೆಡ್ತಿತ್
ಒಕ್ಕಲಣ್ಣ ಚೋಮನ
ಪಚ್ಚೆ ಮೇಚಿಕಾಟ್ಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಕೆಟ್ಟ್ ಕೂಳೆಡ್ತಿತ್
ತಾನೂ ತನ್ನಡೂರೋನೂ
ಕೆಟ್ಟ್ ಕೂಳ್ ಉಂಡಿತ್
ಪೊಂಗುದ್ದತ್ ಮೀದಲ್
ಒಪ್ಪಾರತೆಳತಿತ್
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯಕ್
ಪೊಂಗುದ್ದಕ್ ಸುತ್ತೋಲೆ
ಮೂರಿ ಗೂಟ ಪೊಯ್ವಕ್
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್ಚಿ.
ಆ ಬಾಕ್ನ ಕೇಟಿತ್
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ಪಜ್ಜ
ಮೂರಿ ಗೂಟ ಪೊಜ್ಜತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಅಂದಿ ಮುಂದಿ ನೇರಾನ,
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಚೋಮಂಗ
ಮೇಂಜಂಗುಂಡ್ ಬಂದದೊ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಚಾಂಡಾಳ
ಚೋಮಂಗಳ ಎಲ್ಲಾನೊ
ಪೊಂಗುದ್ದಕ್ ಸುತ್ತೋರ
ಕೇರ್ಟ್ಟಿ ತಳತಿತ್
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಿತ್

ಕೆಟ್ಟ್ ಕೂಳ್ ಉಂಡತ್.
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಬಾಲಂಗ
ಪೊಂಗುದ್ದತ್ ಮೀದಲ್
ಪೂವೊರಕ್ ಒರ್ನ.
ಮೈಕಿರ್ ಪೊಲವಕ
ಲೈಯ್ಯಣ್ಣಿ ಬಯಿಂಬನ್
ಮೈ ನೆಟ್ಟಿತೊರಕೆದ್ದ್
ಮೈ ಜಳಂದಿತೆದ್ದಿತ್
"ಕೂಟ್ಲುಳ್ಳ ಬಾಲರೆ
ಮೈಕಿರ್ ಪೊಲಂದತ್;
ಚೋಮ ಮುಟ್ಟ್ ಕೆಟ್ಟಿರೊ,
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಕನ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕಾಕಣೆ
ಕೂಟ್ಲಿಂಜ ಬಾಲರೊ
ಮೈ ಜಳಂದಿತೆದ್ದಿತ್
ಚೋಮ ಮುಟ್ಟ್ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಕಂಬೆ ಪೋರ್ ಇಟ್ಟಿತ್
ಪೊನ್ನೋಲತ್ತಂಡೋಡಂಜಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಮದೆಕಾಲೆ
ಕೊಯನಾಡ್ ಊರಾಲೆ
ಪೊನ್ನೂರ್ ಸಂಪಾಜೆಕ್
ನ್ೀಳತೆ ಕಡಂದಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಚೆಂಬುವ ತುಳ್ನಾಡ್
ನೀಲಿ ತೊರ ಕಂಡಿಕ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿತೆತ್ತಣೆ
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಚಿಲ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಲೈಯ್ಯಣ್ಣಿ
ಚೋಮ ತಾಳ ಪೊಯ್ವಕ್
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್ಚಿ.
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಬೇಂಗೋನ್
ಚೋಮ ತಾಳ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ನಿಂದತ್.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಎತ್ತ್ ಪಾಟ್ ಪಾಡ್ಯಂಡ್

ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಪಕ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆ ನಾಡ್
ಮಟ್ಟಲಾಡಿ ಮಾಡಾಯಿ
ಚೇಪ್ ತಾಡಿ ಮಮ್ಮದೆ
ಏಳ್ ಮಾಡಿ ಮೇಮಾಡಿ
ಜೂಕ್ ಕಟ್ಟ್ ಮೀದಲ್
ಪೂಪೊರಕೊರವಕ
ಕಟ್ಟೆ ಮಣ್ಯೊಲಿ ಕೇಟ್
"ಇದೆನ್ನ ಕದೆ ಮಾಯ!
ಇಂದಾಕಣೆ ಕೇಳತ
ಕಟ್ಟೆ ಮಣ್ಯೊಲಿ ಕೇಟ.
ಆರ್ ಚೋಮ ಪೋರುವ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಕನ್ನಡಿ ಕ್ಡಿಕ್ಯಾಲೆ
ಮಮ್ಮದೆಯೊ ನೋಟ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಬೆಂದುವೆ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಬೇಂಗೋಂಡ
ಚೋಮಂಗೆಲ್ಲ ಎತ್ತ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಮ್ಮದೆ
ಪಕ್ಕ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
"ಎತ್ತ್ ಪೋಲೊ ಪೋಪಿರ?
ಏದ್ ಊರ್ ಏನಾಡ್
ಎನ್ನಂಗೊಂಡ್ ಪೋಪದ್?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಬುದ್ದಿ ನಲ್ಲ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್
'ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಮಾಪಳೆ,
ಪೊವ್ವಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಬೇಂಗ್‌ನಾಡ್ ಕೆಂದೋಡ
ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಬೇಂಗೂರ್
ಒಕ್ಕಲಣ್ಣ ಬಾಲಂಗ
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ನೆರೆಯಾಯಿ
ಈ ನಾಡ್ ನಗರ್‌ಕ್
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಬಾತ್‌ಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ

ಚೇಪ್ ತಾಡಿ ಮಾಪಳೆ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಒಂದ್ ಕೇಳಿ ಮೋಲ್ಯರೆ
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ನೆರೆಯೆಲ್ಲ
ನಾಕ್ ಬೆಚ್ಚಿ ತಂದಿನೊ
ನೆಲ್ಲಳಪ್ಪ ಪಾನಿಲ್
ಪೊನ್ನಳಂದ್ ತಪ್ಪಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಲ್ಲಿ
ತಪ್ಪ ಕೊವ್ವಂದೆಣ್ಣಿತ್
ತಕ್ಕ ಬಾಕ್ ತ್‌ೇತಿತ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿನಳಂದಿತ್
ಮಮ್ಮದೆಕ್ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಾಪಳೆ
ನೆಲ್ಲಳಪ ಪಾನಿಲ್
ಪೊನ್ನಳಂದಿತ್‌ಟ್ಟತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಪೊನ್ನೆಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ಬೀರಾಳಿಲ್ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಮಾಡಾಯಿ ಪರಂಬ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ಮಾಡಾಯಿ ಪೊಳೆಕರೆ
ಚೋಮ ತಾಳ ಪೊಜ್ಜತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಪೊಂಗುದ್ದತ್ ಮೀದಲ್
ಒಪ್ಪಾರತೆಳತತ್.
ಬಾಳೋ ಕೇಳೊ ಬೆಂದುವೆ,
ಒಪ್ಪಾರತೆಳತಲ್ಲಿ
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ ಬೈಂಬಂಗ್
ನೀತಳ ಪೆರ್‌ಜಾಚಿ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
"ನೀತಳಕ್ ನೀರಾಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಕೋಲತಿರಿ ಕೊಂಗುರ
ನೀಲಕೊಡಿ ಬೋಟುವ

ಚೆಂಬ್ ಕಲೆಚ್‌ತಿತ್
ನೀರ್‌ಕ್‌ಂದ್ ಪೋಕಣೆ
ಕಪ್ಪೊಳೆ ನಡುವುಲ್
ದೇವ ಮಾಯ ಮಮ್ಮಾಯ!
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡತ್.
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ ಬಯಿಂಬಂಗ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಅದ್‌ಕೇಟ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಗುದ್ದ ಪಾರ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ತಾನೂ ತನ್ನಡೂರೋನೂ
ಕಪ್ಪೊಳೆಕ್ ಪೋಕಣೆ
ದೇವಮಾಯ ಮಮ್ಮಾಯ!
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಊರೋನ್
ಕಪ್ಪೊಳೆಕ್‌ಳಿಂಜಿತ್
ಮುಪ್ಪರ ಬಳಂದತ್.
ಮುಪ್ಪರ ಬಳಂದಿತ್
ಪೊಂದಟ್ಟಂಡ ಅಪ್ಪಚ್ಚ
ಪಕ್ಕ ಪೋಯಿ ಪೊತ್ತ್‌ನ
ಪೊತ್ತ್ ತಪ್ಪಿ ಪೋಚಿಲ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪೊನ್ನರೆಯಂಡೊಕ್ಕಡ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚಾತುವೊ
ಕೂಡ ಪೋಯಿ ಪೊತ್ತ್‌ನ;
ಪೊತ್ತ್ ತಪ್ಪಿ ಪೋಚಿಲ;
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಬೆಂದುವೆ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಕೂಡ ಪೋಯಿ ಪೊತ್ತ್‌ನ;
ಪೊತ್ತ್ ತಪ್ಪಿ ಪೋಚಿಲ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಅಂದೊಳತ್ ತೋಟೆರ
ಬುದ್ದಿ ನಲ್ಲ ಪಾಲೆಯೊ
ಮಾಜುತ್ತಿ ಕಯಿಚಿತ್
ಮುಂಜಿತ್ ಕುಳಿಚಿತ್

ಕೆಂಬಡತ್ ತೊಪ್ಪಿಯ
ಕುಕ್ಕಿತ್ ನೆಲತಿತ್
ಅಂಗೈಲ್ ಪುಡಿಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ದೇವ ಮಾಯ ಮಮ್ಮಾಯ
ಅಲ್ಲಿ ಮೂರ್‌ತಾಚಿಲ!
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಪೋದ ತಪ್ಪಿ ಬುದ್ದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಬೋಟುವ
ಚೆಂಬ್ ಕಲ ನೀರ್‌ನ
ನೀಕೋತಿ ಕೊಡಂದತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣ
ಬುದ್ದಲ್ಲಿಂಜಿ ಎದ್ದತ್.
ಬುದ್ದಲ್ಲಿಂಜಿ ಎದ್ದಿತ್
ಬೈರೋಗ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಬೇಂಗೋನೆ
ಬೊತ್ತಂಡ ಬೊರ್‌ಂಡಂಡ
ಕೇತ್ರಪ್ಪನ್ ನಾನನ್ನೆ.
ನಿಂಗಡೂರ್ ಬಾಲರ
ಕಂಡಿತ್ ಕೊದಿಯಾಯಿ
ನಾನಿಂದಿಕ್ಕ ಬಂದನೊ.
ನಿಂಗಡ ನಡುವುಲ್
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ಕೊಪ್ಪಿನೊ"
ಎಂದನುವ ಮಾಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಊರೋನ್
"ಆಳಡಿಯರೆಲ್ಲರು
ಬೋಮನಾಟಿ ಬಂದೋಳಿ,
ಎಂಗ ಮಿಜ್ಞ ಪೋಪಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪೊರಟತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಮಾಡಾಯಿ ನಗರಾಲೆ
ನೀಲಿ ತೊರ ಕಂಡಿಕ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೆ
ದೇವ ಬಪ್ಪ ಸುದ್ದಿಕ್

ಪತ್ತ್ ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳ
ಬಟ್ಟೆ ಕಾತೆಳತಿಂಜ.
ದೇವ್ವೈಯ್ಯನ ಕಾಂಬದು
ಪತ್ತ್‌ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳ
ಬಟ್ಟೆಕಡ್ಡ ನಿಂದಿತ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೊಡ್‌ಚಿ
"ಅಲ್ಲ ಕೇಳಿ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ನಿಂಗ ಪೋಪ ಬಟ್ಟೆಕ್
ಕೂಟ್‌ಕ್ ತೊಣೆಯಾಯಿ
ಬಟ್ಟೆಕೊತ್ತ ಆಳಾಯಿ
ಎಂಗ ಕೂಡ ಬಪ್ಪಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಪತ್ತ್‌ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳ
ಕೂಡ ಕೂಟ ಕೊಂಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಚೆಂಬುವ ತುಳ್‌ನಾಡ್
ಪುತ್ತೂರ್ ನಗರಕ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೆ
ಬೊಳ್ಳಿ ತಂಡ್ ಪೂದತ್ತ
ಬಟ್ಟೆ ಕಾತ್ ನಿಂದಿಂಜ.
ಕೇತ್‌ರಪ್ಪ ದೇವನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಾಂಗಣೆ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
ತಾನೂ ಬಪ್ಪಿಂದೆಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಪೂದತ್ತನ ಕೂಟಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪೊನ್ನೂರ್ ಸಂಪಾಜೆಲ್
ಬಾಚಿ ಗದ್ದೆ ಬೈಲ್‌ಲ್
ಕೋರಕಾರ ಆೖಯ್ಯಣ್ಣ
ಇಟ್ಟ ಕುತ್ತಿ ನಿಂದಿತ್
ಶಿವ ಪೂಜೆ ಮಾಡ್‌ನ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಆ ಕೊರುವು ತ್‌ೇತಿತ್

ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಮದೆಯಿಲ್
ಕಾಜು ಮಾಲೆ ಪಾಡಿಚೆ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೆ
ಕೇತ್‌ರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಕೋರಕಾರ ಬಾಲಂಗ್
ನೀತಳ ಪೆರ್‌ಜಾನ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕೋರಕಾರ ಆೖಯ್ಯಣ್ಣ
ಕೂಟ್‌ಲಿಂಜ ಬಾಲಕ್
"ನೀರ್ ತೇಡಿ ಬಾರಿ"ಂದ್
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಬಾಲಂಗ
ನೀತೇಡಿ ಪೊರಟತ್
"ನೀತೇಡಿ ಪೊರಟಿತ್
ಚೆನ್ನಂಗೆಲ್ಲ ನೇರಾನ;
ಪೋನ ಬಾಲ ಬಂದ್‌ಲೆ.
ನೀತಳ ಪೆರ್‌ಜಾನ
ಈಂಗೆನ್ನ ಕೊಯಲೆನ್ನ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಣೆ
ಅಜ್ಜಿನ ಕರಿಪನೆ
ಏಣಿಕ್ಕೇಣಿ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಭೀಮ ದೇವ ಕೈಲ್‌ನ
ಕೆಂಗುಡಿಯ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಆನೆ ಕೊಂಬ್ ಕೊಯಿ ಕತ್ತಿ
ಕೊಯಿ ಕತ್ತಿ ಕೈಕೊಂಡ್
ತ್‌ೇಟಿ ಬಾಟಿ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಮಂಗುಡಿಕೆ ನೇತಿಂಜ.
ಆ ಕುಡಿಕೆ ದುಂಬಿತ್
ನೀಲ ಬೊಳ್ಳೆ ಕಳ್ಳೆಲ್ಲ
ಪಾಲುಕ್ಕಟ ಉಕ್ಕುವ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ದೇವ ಮೋಹ ಬೆಚ್ಚತ್.
ದೇವ ಮೋಹ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜ ಜನಕೆಲ್ಲಾ
ಕಂಗೊರಕ್ ಬರತಿತ್

ಕೋರಕಾರ ಬಾಲನ್
ಪಣಿಕ್ಕೇಣಿ ಮೊಟ್ಟಿತ್
ಬೊಳ್ಳೆ ಕಳ್ಳೆಡ್‌ತಿತ್
ನೀತಳ ಕುಡಿಚತ್.
ನೀತಳ ಕುಡಿಚಿತ್
ಪಣಿ ಕುತ್ತ್‌ಳಿಂಜತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಮಾಲೋಕ್
ಕಣ್ಣೋರಕ್ ಪೋಯಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಣೆ
ಕೋರಕಾರ ಬಾಲನ
ಕಣ್ಣ್‌ಕೆಲ್ಯೂ ಕಂಡ್‌ಲೆ,
"ಇದೆನ್ನ ಕದೆ ಮಾಯ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಬಾನಬುಟ್ಟ್ ನೋಟಣೆ
"ಇದೆನ್ನೊರದಿಯಾನ?"
ಕೋರಕಾರ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣಿ
ಪಣಿ ಕುತ್ತ್‌ಳಿವಾಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಊರೋನ್
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎಂಗಡ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ,
ಎಂಗಳ ಚದಿಚಿತ್
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ಬುಟ್ಟಿರ;
ನೀಲ ಬೊಳ್ಳಿ ಕಳ್ಳನ
ಮೋಹಿಚಿ ಕುಡಿಚಿರ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಕೇತ್‌ರಪ್ಪ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಇಂದಾಕಣೆ ಮಾಲೋರೆ
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ನಾಕಿಂಜ;
ಇಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ಮಿಞ್ಞಕ್
ನೀಲ ಬೊಳ್ಳೆ ಕಳ್ಳಾಡ್
ಪೂವ ಕೋಳಿ ಬೇಂಗಿರೊ"
ಎಂದನುವ ಮಾಡಿತ್
ಬೈರೋಗ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಬಾಲಂಗ
ನೀರೆಡ್‌ತ್ ಬಂದಿತ್

ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ದುಃಖ ಬೋಂಡಂದೆಣ್ಣಿತ್
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ.
ಅಲ್ಲತೊಂದೂ ಅಲ್ಲಲ
"ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಮದೆಯಿಂಜಿ
ಬಿಲ್ಲ್ ಬಾಣ ಬುಟ್ಟಕ
ಎಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಬೂವದೊ
ಅಂಬ್ ಪೋಯಿ ಬುದ್ದಲ್ಲಿ
ಮಂದ್ ಮಾನಿ ಮಾಡಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಆನೆ ಸೊಂಗ ಬಿಲ್ಲ್‌ಕ್
ಪೊಂಜರ ತೊಡ್‌ತಿತ್
ಮಾರ್‌ಟ್ಟ್ ಬಲಿಚಿತ್
ಪೊಂಜರ ತೊಡ್‌ಬುಟ್ಟ,
ತಪ್ಪಿ ಪೋನ ಪೊಂಜರ
ಕುಯಿನಾಲ ಮಲೆಯಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಬುದ್ದತ್.
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಬೂವಣೆ
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಇಂದ್ ನಾನ್‌ಂದೆಣ್ಣುವ
ಚೆಂಬುವ ಚೆರಮಣ
ಅಂಬ್ ಬುದ್ದ ಸದ್ದ್‌ಕ್
"ದಂಡ್ ದಾಳಿ ಕೂಡಿತ್
ಏದ್ ಬಂಬ ಬಂದದೊ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ದಂಡ್ ದಾಳಿ ಕೂಟಿತ್
ಆರ್‌ಂದೆಣ್ಣಿ ನೋಟಣೆ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಬೇಂಗೋನ್
ಕೇತ್‌ರಪ್ಪ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಅಂಬ್ ಪೋನ ಬಟ್ಟೆಲ್
ಅಂಬ್ ತೇಡಿ ಬಪ್ಪಕ
ಚೆಂಬುವ ಚೆರಮಣಾ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್

ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ನಿಂಗ ಬಪ್ಪ ಸುದ್ದಿನ
ನಾನರಿಂಜಿಕೊಂಡ್‌ಲೆ.
ಕಳ್ಳ ಪಡೆ ಪೊಪ್ಪಕ್
ದಂಡ್ ದಾಳಿ ಬಾತ್‌ಂದ್
ಬಟ್ಟೆಕಿಕ್ಕ ಬಂದನೊ.
ನಾ ಮಾಡ್‌ನ ತಪ್ಪ್‌ನ
ತಪ್ಪ್‌ಕೊಪ್ಪ್ ಮಾಡಂಡು”
ಎಂದೆಣ್ಣ್ಲಿ ಪರೆಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
“ತಪ್ಪ್‌ಕೊಪ್ಪ್ ಮಾಡಲು,
ಅಂಬ್ ಬುದ್ದ ಜಾಗತ್
ಅಂಗಯಿ ನೆಲ ತಾರೊ”
ಎಂದೆಣ್ಣ್ಲಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಚೆಂಬುವ ಚೆರಮಣ
“ಅಂಗಯಿ ನೆಲವಲ್ಲ
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲತಪ್ಪಿ”
ಎಂದೆಣ್ಣ್ಲಿ ಪರೆಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಅಂಬ್ ಪೋನ ಬಟ್ಟೆನ
ತೇಡಿ ನೋಟಿ ಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲತ್‌ಲ್
ಬಾಣ ಪೋಯಿ ಬುದ್ದಿಂಜ.
ಅಂಬ್ ಪೋಯಿ ಬುದ್ದಲ್ಲಿ
ಮಂದ್ ಮಾನಿ ಮಾಡ್‌ನ.
ಮಂದ್‌ಕ್ ಬಲಭಾಗ
ಪೂದತ್ತಂಗ್ ನಿಪ್ಪಕ್
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್‌ನ.
ಆ ಕೊರುನ ತ್‌ೀತಿತ್
ಕೇತ್‌ರಪ್ಪ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
“ಚೆಂಬುವ ಚೆರಮಣ
ಒಂದ್ ಕೇಳ್ ಎಣ್ಣುವಿ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಬೇಂಗ್‌ಲ್
ನಾನ್ ಪೋಯಿ ನಿಪ್ಪಲ್ಲಿ
ಎನ್ನಡ ಪೆದಲಾಲೆ
ಆರಾಟ್ ಕಳಿಯಾಟ್
ಎಲ್ಲಾ ಜೊಡೂ ಕೂಟುಃವ.
ಅದ್‌ಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂಡ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಬೇಂಗೋನ್
ಪೊಂಗೊಚ್ಚಿ ಇಳಿಂಜಿತ್
ಪೊಂಗಲಯ ಬೂಕಿತ್
ಇಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ಕೊವ್ವಕ
ಪೊಂಗಲಯ ಕೇತಂಡು”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಚೆಂಬುವ ಚೆರಮಣ
ಆಕುಂದೆಣ್ಣಿತೊತ್ತತ್.

  ಕೇತ್‌ರಪ್ಪ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕೆಂಗುಂದ್ ಪೊಡೆಕಾಲೆ
ನೇರಡಾಣೆ ಮೊಟ್ಯಾಲೆ
ಕಾಜು ಮಾಲೆ ಬೊಟ್ಟಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಣ
ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕುಂದೆಲ್ಲ
ತಗ್ಗಾಯಿ ತರಿವಾಯಿ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ತಾಂದಿಕೂಟ ಮೊಟ್ಟೆನ
ನ್‌ೀಳತೆ ಕಡಂದತ್.

  ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಮದೆಕಾಲೆ
ದೇವ ಬಪ್ಪ ಸುದ್ದಿಕ್
ಪಟ್ಟೊಳಿ ಪೆರುವೋನ್
ಬಟ್ಟೆ ಕಾತೆಳತಿಂಜ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಕ್
ದೇವ ಬಂದಿತ್ತೆತ್ತ್‌ಚಿ.
ದೇವ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೆ
ಪಟ್ಟೊಳಿ ಪೆರುವೋಂಡ
ಮುತ್ತ್ ಪೋಲೆ ಬಾಲಂಗ
ಬಟ್ಟೆಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
“ಇಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಕ್ಕಂಡು”

ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಪಟ್ಟೋಳಿ ಪೆರುವೋನೆ,
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಬೇಂಗೋನ
ಕಂಡಿತ್ ಕೊದಿಯಾಯಿ
ಕೂಡ ನಾನ್ ಬಂದಿಯ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಊರೋನೆ,
ಇಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಪ್ಪ್‌ಲೆ.
ಆನಕಿಕ್ಕ ಉರೋನೆ
ನಿಂಗಡ ಕೊದಿಕಾಯಿ
ಪತ್ತ್ ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳ
ಇಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಕ್ಕಡ್.
ಇಞ್ಞ್ಞ ಕೇಳಿ ಊರೋನೆ
ಎನ್ನಡ ಪೆದಲಾಲೆ
ಕಾಲೋರಾಂಡೆಕೋರಮ್ಮ
ಅಗ್ಗಿ ಬಾಯಿ ಸಾದಮ್ಮೆ
ತೀ ಮೇಲೇರಿ ಮಾಡ್ಯೋಳಿ.
ದಂಡ್ ಕಾಲಕೋರಮ್ಮ
ಆರಾಟ್ ಕಳಿಯಾಟ್
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟ್ಯೋಳಿ"
ಎಂದನುವ ಮಾಡಿತ್
ಪಟ್ಟೋಳಿ ಪೆರುವುಂಜಿ
ಕಟ್ಟುರುಪ್ ಕಾರುಂದ
ಕಾರುಂದ ಕಡಂದಿತ್
ನೀಲಕೊಡಿ ಮೂತೇಟ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೆ,
ಕಾಜುಮಾಲೆ ತೈಯ್ಯಂಡ
ಭೂಮಿ ದೇವ ಓಮವ್ವ
ಬೊಳ್ಳೋಟೆರ ಕೂಟೆಲ್
ಚಾಣ ಕೋಂದಿತ್‌ಟ್ಟಿತ್
ಬೆಮ್ಮರಿಂಜಿ ನೋಟಣೆ
ದೇವ ಮಾಯ ಮಮ್ಮಾಯ!
ಕಣ್ಣೋಡನೆ ಕಂಡತ್.
ಕಣ್ಣೋಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಬೈ ಪಿರಿಂಜಿ ಓಡಿತ್

ಏಳ್ ಮೂಲೆ ಆಕಡ
ಕೈ ತೋಡ್‌ಡ ನೀರ್‌ಲ್
ಚಾಣ ಕೈಯ್ ಕತ್ತಿತ್
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಣೆ
ದೇವ ಬಂದೊಳಪಾಂಜ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಮಮ್ಮಾಯ!
ಓಮವ್ವ ಕುಮಾರಿಕ್
ಮೈಯಳಕ ಬಂದಿತ್
ಪೊಂಗೋಲ ನಲಿಂಜತ್.
ಪೊಂಗೋಲ ನಲಿಂಜಂಡ್
ಮಿಞ್ಞ ಮಿಞ್ಞ ಪೋಕಣೆ
ಚೌಂಡಿ ಕಾಡ್ ನಲ್ಲಾಲ್
ಅಗ್ಗಿ ಬಾಯಿ ಸಾದಮ್ಮ
ಬಟ್ಟೆಕಡ್ಡ ಬಂದಿತ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತೆಣ್ಣ್‌ಚಿ.
"ಕೇಳ್ ಕೇಳ್ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ದೇವ ನೆಲೆ ಇಲ್ಲತೆ
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಕಾಲಾಚಿ;
ಆನಂಗುಂಡ್ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಇಲ್ಲಿ ನಾನ್ ಇಪ್ಪ್‌ಲೆ.
ನಿಂಗ ಪೋಪ ಜಾಗಕ್
ನಾನೂ ಕೂಡ ಬಪ್ಪಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡಣೆ
ಸಾದಮ್ಮನ ಕೂಟಿತ್
ಕಲ್ಲ್ ತೋಡ್ ಜಾಟಿತ್
ಕ್‌ಗ್ಗ ಮುಟ್ಟ ಬೈಲ್‌ಡ
ಏಳ್ ಮೂಲೆ ಆಕನ
ನ್‌ೀಳತೆ ಕಡಂದಿತ್
ಕ್‌ಗ್ಗ ಮುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಿರ
ಯಾಕ ಮುಟ್ಟ ಮೀದಲ್
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ಓಮವ್ವ
ಕಾಲೂ ಮೂಡು ಕತ್ತಿತ್
ಬಟ್ಟೆ ಕಾಟಿ ಪೋಚಿಲ.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪೊನ್ನರೆಯಂಡೋಡೆಲ್
ಉಯ್ಯಮಾನಿ ಅಂಬ್‌ಲ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ ಓಮವ್ವ

ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲತ್‌ಲ್
ಏಳ್ ಸುತ್ತ್ ಆಡಣೆ
ಕೇತ್‌ರಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ
ನೇರ ನೇರ ಚಾಟಿತ್
ಪೊನ್ನರೆಯಂಡೋಡೆಲ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲತ್‌ಲ್
ಇಟ್ಟಿ ಕುತ್ತಿ ನಿಂದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಓಮವ್ವ
ಚಂದೋಳ ನಲಿಂಜಿತ್
ಏಳ್ ಸುತ್ತ್ ಆಡ್‌ಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಕೇತ್‌ರಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ
ಇಟ್ಟಿ ಕುತ್ತಿ ನಿಂದಲ್ಲಿ
ಪೊಂಗೋಟ ಪಣಿಕಾಯಿ
ಕುತ್ತಿ ಪೊಜ್ಜಿಕೊಂಡತ್.
ಕುತ್ತಿ ಪೊಜ್ಜಿಕೊಂಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್.
"ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಬೇಂಗೋನೆ
ನಿಂಗಳ ಕೊದಿಚಿತ್
ನಾನಿಲ್ಲಿಕ್ ಬಂದಾಂಗ್
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಾಂಡು;
ಪೊಂಗೋಟೊಂದ್ ಕೆಟ್ಟಂಡು;
ಆನಂಗುಂಡ್ ಊರೋನೆ,
ಪೊಂಗುತ್ತಿನ ನಾಟಿಯ.
ಕೋಟ ಪಣಿ ತ್‌ೕರಣೆ.
ನಾನೆಲ್ಲಿ ಅಡಂಗುವ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಣೆ
ಪೊನ್ನರೆಯಂಡೊಕ್ಕಡ
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆ ಕಂಡತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವೈಯ್ಯ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಚಾಯಿ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಶಯನಾನ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಬೇಂಗೋನ್
ಊರ್‌ನೆಲ್ಲ ಕೂಟಿತ್
ಪೊಂಗೋಟ ಪಣಿ ತ್‌ೕತ್

ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ನೀಲೇಶ್ವರ ತಂತ್ರಿಕ್
ಓಲೆ ಆಳಯಚಿತ್
ಮುಹೂರ್ತೊಂದ್ ನೋಟಿತ್
ಬ್ರಹ್ಮ ಕಲಶ ಮಾಡಿತ್
ತಂತ್‌ರಿಕ್ ಪಟ್ಟಾಯಿ
ತಚ್ಚಾರಿಕ್ ಪೊಂಬಳೆ
ಕೈ ಕೂಲಿ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಕೆಜ್ಜಂಯನ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆಲ್
ದೇವ ಪೋಯಿ ನಿಪ್ಪಕ್
ಮುಹೂರ್ತ ಕುರಿಚತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಮುಹೂರ್ತ ಒಳ ಪಾಂಜ.
ಅದರಿಂಜ ಊರೋನ್
ದೇವ ಮಾಯ ಕೂಡಿತ್
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆರ
ಮೂಂದ್ ಸುತ್ತ್ ಬಂದಿತ್
ಪೊಂದಿರಿಕೆ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್‌ಚಿ.
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಊರೋನೆ,
ದಂಡ್ ಕಾಲಕೋರಮ್ಮ
ಆರಾಟ್ ಕಳಿಯಾಟ್
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ದೇವೈಯ್ಯ
ಅಲ್ಲಿ ಶಯನ ಮಾಡ್‌ಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
"ಎಂದೂ ವಾಸ ಇಪ್ಪಕ್
ಪೊಂದಟ್ಟಂಡ ಒಕ್ಕಡ
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆ ಮದಿಂ"ದ್
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್‌ನ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಸಂಜಾಬಿ
ಪಟ್ಟ್ ಪೋಲೆ ಊರೋಂಡ
ಮುತ್ತ್ ಪೋಲೆ ಬಾಲಬು
ದೇವೈಯ್ಯಂಡ ಏನಳ
ಏನಳ ಪೊರಟಿತ್

ಅರಪ ತರ ಇಟ್ಟಿತ್
ಪೊಂದಟ್ಟಿಂಡ ಒಕ್ಕಡ
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ನಿಂದತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಕೇತ್‌ರಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಊರೋನೆ
ಪೊಂಗೋಟ ಬಲ ಬರಿ
ಅಗ್ಗಿ ಬಾಯಿ ಸಾದಮ್ಮೆ
ಸಾದಮ್ಮೆಕ್ ನಿಪ್ಪಕ್
ಕೋಟ ಪಣಿ ತ್‌ೕತಿತ್
ಕಾಲೋರಾಂಡೆಕೋರಮ್ಮೆ
ಮೋಲೇಟ ನಡತ್ಯೋಳಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಏಳರೆರ ಒಳ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಕೂಡ್‌ಚಿ.
ಪಟ್ಟ್ ಪೋಲೆ ಊರೋನ್
ಬೊಗ್ಗನೆ ಪಿರಿಂಜತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಈ ದೇವನ ಪಾಡಿನೊ
ಪಾಡ್‌ನ ಫಲವೆನ್ನ?
ಈ ದೇವನ ಪಾಡಿನೊ
ಮಂಡೆಕ್‌ಟ್ಟ ಪೂಬಾಡ
ಅನ್ನತ ನೆಲೆಯಾಪ.
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ
ಇಕ್ಕಕೊಮ್ಮೆಡೆಯಾಡ್.
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೋ!

ಮಾಡಾಯಿ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಬಿಂಬವು 1909ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್ 9ರಲ್ಲಿ ಕದ್ದು ಹೋಯಿತು. ಈ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನನು ಲೂಟಿಮಾಡಿದ ತರುವಾಯವು ಸಹ ಈ ಬಿಂಬವು ಕಾಣದೆ ಇದ್ದು, ಕೆಲವು ವರುಷಗಳ ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕಿತಾಗಿ ಹೇಳುವರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ದೇವರ ನಗನಾಣ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಕದ್ದು ಹೋದರೂ ಈ ಬಿಂಬವು ಈ ಊರೊಳಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಇನ್ನೂ ನಂಬಿಕೊಂಡಿರುವರು.

ಈ ದೇವರ ಹಬ್ಬವು ಎರಡು ವರುಷಕೊಂದಾವರ್ತಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆಗ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕಲ್ಲು ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕುವರು. ಈ ಕಲ್ಲು ಗುಡ್ಡೆಯನ್ನು ಎಣಿಸಿದರೆ ಈ ದೇವರು ಬಂದು ಎಷ್ಟು ವರುಷವಾಯಿತೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದು.

ಈ ದೇವರಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ ದೇವರೆಂದು ಹೇಳುವರು.

ಈ ಪದದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಅಚ್ಚುಕೊಟ್ಟ ಚಾಂಡಾಳನು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಮಲೆಯಾಳಕ್ಕೆ "ಪೋರಟ" ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದು ಕಣಿಯತ್ತುನಾಡು ಕಟ್ಟೆ ಮೊಟ್ಟೆಗೆ ತಲುಃಪುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತೈಯ್ಯಣ್ಣನು ಸತ್ತು ಹೋದುದಾಗಿಯೂ "ಪೋರಟ" ಹೋಗಬೇಡವಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆ ವರ್ತಮಾನ ಸಿಕ್ಕಿದ ಒಡನೆ ಅಚ್ಚುಕೊಟ್ಟ ಚಾಂಡಾಳನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಓಡುತ್ತಾ ಬಂದು ತಲುಪುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತೈಯ್ಯಣ್ಣನನ್ನು "ತೂಟ್‌ಂಗಳ"ದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲೆ ಮಡಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಅಚ್ಚುಕೊಟ್ಟ ಚಾಂಡಾಳನು ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾರಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಆ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ತೈಯ್ಯಣ್ಣನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಕೈಮಡದ ಹೊರಗೆ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಹಾಕಿ ತೈಯ್ಯಣ್ಣನಿಗೆ "ಎಡೆ" ಕೊಡುವ ದಿವಸ ಅಚ್ಚುಕೊಟ್ಟ ಚಾಂಡಾಳನಿಗೂ ಸಹ "ಎಡೆ" ಹಾಕುವರು.

ಚೋಲಿ ಪೊವ್ವೇದಿಯಮ್ಮೆರ ಪಾಟ್

ಬಾಳೊ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ಸಂಜಾದಿ ಮನವೇಂಗಿ
ಪಾಡುವ ಕವಿ ಕೇಳ್.
ಆರಂಗೊಂಡ್ ಪಾಡನ?
ಅಲ್ಲತ್ತಾರೊ ಅಲ್ಲಲ.
ಚೋಲಿ ಪೊವ್ವೇದ್ಯಮ್ಮೆಯೊ
ಪುಟ್ಟಿತ್ ಬೊಳಂದಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಕ್
ಬಂದ ಕದೆ ಪಾಡನ.
ಜಬ್ಬೂಮಿಡ ಮೀದಲ್
ದೇಶಕೆಲ್ಲೊಯಂದದ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವಾಪ.
ಈ ದೇಶಕಣೆ ದೇಶ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆ ನಾಡ್
ಆ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಕ್ಂಡಿ ಚೋಲಿಲ್
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ಏಳ್ ಕೊಂಬ್ ಕೆಂಬುತ್ತ್
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದತ್.
ತ್ರೈಯ್ಯಾಂಡೆಕರೆ ಪುತ್ತ್,
ಪೈತಾಂಡೆಕ್ ತೇಪುತ್ತ್;
ಕಾಲನ್ನನೆ ಪೋಪಕ
ಪುತ್ತ್ ಕಾಳೆ ತೇಂದತ್.
ಪುತ್ತ್ ಕಾಳೆ ತೇಂದಲ್ಲಿ
ಕೆಂಬುತ್ತ್ ಒಡಂದತ್.
ಕೆಂಬುತ್ತ್ ಒಡೆಯಣೆ
ಪೊವ್ವೇದ್ಯಮ್ಮೆ ಮಾತಾಯಿ
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮೂಂದ್ ದಿನ ತೇಂದಲ್ಲಿ
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ಬೋಂಡೂಂದ್
ದೇವ ನೆಲೆ ಬೋಂಡೂಂದ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಮಾಜಾಟ್ ಮಣಿಮಾಡ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಿತ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲವಿಲ್ಲೆ
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆಯಿಲ್ಲೆ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮದುವಡಿ
ಬೇರಂಗುಂಡೆಳತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮಾಯಕಾರ ವಿಷ್ಣುವೂ
ಅಂಜಿ ಕೂಟ್ ಮೂರ್ತಿಯೂ
ಮಾಜಾಟ್ ಮಲೆಯನೂ
ಪೊವ್ವೇದ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
"ಎತ್ತ್ ಪೋಲೊ ಪೋಪದ್?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಪೊವ್ವೇದ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿಯೊ
"ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ಬೋಂಡೂಂದೂ
ದೇವ ನೆಲೆ ಬೋಂಡೂಂದೂ
ದೇಶ ಸುತ್ತಿ ಪೋಪಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಮೂಂದಾಳಿಂಜ ಸಂಜಾದಿ
ತಂಗ ಕೂಡ ಬಪ್ಪಾಂದ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪೊವ್ವದಿ
ಕೂಟಿಯಂಡ್ ಬಂದಿತ್
ಮೋವಾಯಿ ಪೊಳೆ ಕರೆ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಿತ್
"ನಿಪ್ಪುಕ್ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲೆ
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲವಿಲ್ಲೆ
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆಯಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮದುವಡಿ
ಬೇರಂಗುಂಡೆಳತತ್.

ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮೋವಾಯಿ ಕಣಿಯನ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಪೊವ್ವದಿನ ಕಂಡಿತ್
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
ತಾನೂ ಕೂಡ ಬಪ್ಪೀಂದ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪೊವ್ವದಿ
ಕೂಟಿಂಗೊಂಡ್ ಬಂದಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಕ್‌ಂಡಿ ಬಯತೂರ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಬೈತೂರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ಬೋಂಡು
ದೇವ ನೆಲೆ ಕ್‌ಟ್ಟಂಡು
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ಕ್‌ಟ್ಟಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡ್‌ನ.
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡಣೆ
ಬೈತೂರಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ
ಈ 'ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಉಯಿ! ಅಂದಕ ಪೊವ್ವದಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಎಂಗಕುಳ್ಳ ನಾಡ್‌ಲ್
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋಂಡ
ತೆಕ್ಕೊಯಂದ ಕುಂದ್‌ಲ್
ಸೋಮಗಿರಿ ಮೋಳ್‌ಲ್
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವೈಯ್ಯ
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚಿತ್.
ಆ ದೇವ ನಡೆಯತ್
ನೀ ಪೋಯಿತ್ ಬೋಡಿನೊ
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ತಕ್ಕು
ದೇವ ನೆಲೆ ಕ್‌ಟ್ಟುಲ
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ತಾಂಗ್‌ಟ್ಟು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಲ್ಲಿ
ಪೊವ್ವೇದ್ಯಮ್ಮ ಮಾತಾಯಿ
ಚಂದೋಳ ನಲಿಂಜಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್

ಬೊಳ್ಳಿ ಕ್‌ಂಡಿ ಪಯ್ಯಾರ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಅಙ್ಙುತ ಪೆರ್ ಬಣ್ಣ
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
ಕೂಡ ಬಪ್ಪೀಂದೆಣ್ಣಣೆ
ಕಾಕಿಂಗುಂಡ್ ಬಂದಿತ್
ಬಣ್ಣಾಯಿ ಕಡುವುಡ
ಕಪ್ಪೊಳಿ ಕರೆಯಿಂಜಿ
ಕಾಟಾಳಂಡ ಮಕ್ಕಳೊ
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
ಕೂಡ ಬಪ್ಪಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡಣೆ,
ಪೊವ್ವೇದ್ಯಮ್ಮ ದೇವಿಯೊ
ಕಾಕಿಂಗುಂಡ್ ಬಂದಿತ್
ಕೋಡ ತೊರ ಕಂಡ್ಯಾಲೆ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಕ್
ತಂಡೂರಿ ಮರಿಂಜಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಾಂಗಣೆ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಸೋಮಗಿರಿ ಮೋಳ್‌ಲ್
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಕಗ್ಗಲ್ಲ್ ನಡೆಯತ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ದೇವ ನೆಲೆ ಬೋಂಡೂಂದ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವೈಯ್ಯ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ತಪ್ಪಿಂದ್
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ
ಆನೆ ಸೊಂಗ ಬಿಲ್ಲ್‌ಕ್
ಪೊಂಜರ ತೊಡ್‌ತಿತ್
ಮಾರ್‌ಟ್ಟ್ ಬಲಿಚಿತ್
ಪೊಂಜರ ತೊಡ್‌ಬುಟ್ಟಿ,
"ತಪ್ಪಿ ಪೋನ ಪೊಂಜರ
ಬುದ್ದಾಂಡ ಒಳ್‌ವ್‌ಲ್

ಬೋಂಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದೋಳೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವಿಯೊ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಪಟ್ಟೊಳಿ ಕಿರ್‌ಂದಾಡ್
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲ ಕಂಡ್
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆ ಕಂಡ್
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕಂಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಕೊಂಡತ್.
ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಕೊವ್ವಣೆ
ಮಾಯಕಾರ ವಿಷ್ಣುವೂ
ಅಂಜಿ ಕೂಟ್ ಮೂರ್ತಿಯೂ
ಮಾಜಾಟ್ ಮಲೆಯನೂ
ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ನಿಂದತ್;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪೊವ್ವೆದ್ಯಮ್ಮೆ ಮಾತಾಯಿ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಏನಳತ್ ಪೋಯಿತ್
ಕೆತ್ತ್ ಕಲ್ಲರಪಟ್ಟ್
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲಕಂಡ್
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆಕಂಡ್
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕಂಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮೋವಾಯಿ ಕಣಿಯನ್.
ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ನಿಂದತ್;
ಅಜ್ಜುತ ಪೆರ್ ಬಣ್ಣ
ಪೊವಮ್ಮಾಲೆ ಪೊದವಾಡ
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ನಿಂದತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪೊವ್ವೆದ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿಯೊ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಏನಳತ್ ಪೋಯಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಕೋಕೇರಿ

ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲಕಂಡ್
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆ ಕಂಡ್
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕಂಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಟಾಳ
ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ನಿಂದತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪೊವಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಏನಳತ್ ಪೋಯಿತ್
ಊರೆಲ್ಲಾ ಪುಡಿಚಿತ್
ಊರ್‌ಕೊರ್ ಪೊವ್ವದಿ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪೆದಪೋನ.
ಈ ಪಾಡುವ ಪಾಡಿನೊ
ನಂಬ್‌ನವಂಗಿಂಬುಂಡ್
ನಂಬತವಂಗಂಬುಂಡ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಪ್ಪಿನೊ
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೋ!

ಬಲ್ಲತ್‌ನಾಡ್ ಪೊವ್ವೇದಿಯಮ್ಮೆರ ಪಾಟ್

ಬಾಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ,
ಪೊವ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ನುಪ್ಪತ್ತಂಜಿ ನಾಡ್‌ಲ್
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆನಾಡ್
ನೇರೊಯಿಪತಾಪಲ್ಲಿ
ನಾಲಾಯಿರ ನಾಡೋನ್.
ನಾಲಾಯಿರ ನಾಡೋಂಡ
ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಪೈಪ ಕಾಳೆ ಬಲ್ಲತ್
ಜೋಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಂಗ
ಕಾರರೆಯ ಬೊಳ್ಳುವು
ಮೇಕರೆಯ ಪೊನ್ನಣ್ಣ
ತಾಂಬಾವಳ ಕಾಲತ್
ಇಬ್ಬರುಳ್ಳ ತಕ್ಕಂಗ
ಬೊಳ್ಳ ತೆಂಗೆ ನೀಪೋಲೆ
ಉಳ್ಳ್ ಬೇರಕೊಂಡಿತ್
“ಎಂಗಿನ್ನನೆ ಬದ್ದಿನೊ
ಬದ್ದೋರ್ ಫಲವಿಲ್ಲೆ;
ಎಂಗಡ ಪೆದ ಪೋಂಡು.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಎಂಗಳೊ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಂಡುಲ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಊರಡಂಗ ಕೂಟಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದಲ್ಲಿ
ಪೈಪ ಕಾಳೆ ಬಲ್ಲರೊ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಮಂಗ್‌ಲ ಕುರಿಚೋಲೆ
ಪೋರಟ ಕುರಿಚತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಕಾರರೆಯ ಬೊಳ್ಳುವು
ಮೇಕರೆಯ ಪೊನ್ನಣ್ಣ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಂಗ
ಪೋರಟಕ್ ಸನ್ನಾಯ
ಅಕ್ಕಿ ನುಚ್ಚ್ ಆಂಡೂಂದ್
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಮಚ್ಚಳ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಕುಟ್ಟಣಾಕ್ ನೆಲ್ಲ್‌ಟ್ಟ್
ಅಕ್ಕಿ ನುಚ್ಚ್ ಮಾಡ್‌ನ.
ಪೋರಟಕ್ ಸನ್ನಾಯ
ಎಲ್ಲಾ ಕೊರು ತ್‌ತತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಪೆಬ್ಬೆ ಬಂದೊಳಪಾಂಜ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಸಂಜಾದಿ
ಒನ್ನಾಂದೆಕ್ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಜೋಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಂಗ
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲವಕ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮನ
ಆಟಿಂಗುಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ತಂಡರೆ ಪೊಳೆಯಿಲ್
ನೀಲಕೊಡಿ ನೀರ್‌ಲ್
ಮ್ಮೈ ಜಳಂದ್ ಕತ್ತಿತ್
ಪಚ್ಚೆ ಮೇಚಿಕಾಟಿತ್
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಬಪ್ಪಕ
ಕಗ್ಗರತ ಕೊಲ್ಲಿಂಜಿ
ಬೆಂಗರತ ಕೂವಲೆ
ನ್‌ಟೊಡಿಚಿ ಕೊಜ್ಜಿತ್
ಕೂವಲೆ ತುರ್‌ಟಾಯಿ
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಬಂದಲ್ಲಿ
ನೀಲಕೊಡಿ ತಕ್ಕಡ
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ಪೊಂಗಳೊ
ಕೂವಲೆ ತುರ್‌ಟ್‌ನ
ಕೈಕೆಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡತ್.
ಜೊಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಂಗ
ತಾಂಡ ತಾಂಡ ಚೋಮನ
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಕಗ್ಗಲ್ಲ್‌ಡ ಬೋಟಿಕ್

ಕೇರ್‌ಟ್ಟ್ ತಳತಿತ್
ಬೈರ ಕತ್ತೆ ಪಿಲ್ಲ್‌ಟ್ಟ.
　　　　ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಕೋಳಿಕಿರ್ ಪಾದಿರ
ಮ್ಯೆಕಿರ್ ಪೊಲವಕ
ಬುದ್ದಿ ನಲ್ಲ ಬೊಳ್ಳುವೊ
ಮ್ಯೆ ನೆಟ್ಟಿತೊರಕೆದ್ದ್
ಮ್ಯೆ ಜಳಂದಿತೆದ್ದಿತ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಸೂರಿಯನ ತೊತ್ತತ್,
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ನೀಬೆಚ್ಚ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಬೊಳ್ಳುವೊ
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಿತ್
ಪೊಂಗುರಿನ ಇಟ್ಟಿತ್
ಉಂಡಿತ್ ಕುಡಿಚಿತ್
ಕೈಯೂ ಬಾಯೊಲಂಬಿತ್
ಒಪ್ಪ್‌ಕಲೆ ಬೆಚ್ಚಾನ
ಬೋಜಕಲೆ ತಿಂದತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಎಚ್ಚೊಡಿಕಿ ಕೊಂಡಿತ್
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿರ ಮೀದಲ್
ಪೊಂಬೊಳಕ್ ಬೆಚ್ಚಲ್ಲಿ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಬೊಳ್ಳುವೊ
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ತೊರಿಂಜಿತ್
ದೇವರ ನೆನತಿತ್
ಕೆಂದ ಗೋಣಿ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಅಕ್ಕಿಯಳಪ ಸೇರ್‌ಲ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿನಳಂದಿತ್
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಗ್
ಪಟ್ಟ್ ಕೌಂದಿ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಕಂಬೆ ಪೋರ್ ಇಟ್ಟತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಚೀಲನಲ್ಲ ಬೊಳ್ಳುವೊ

ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ನೀರಾಯಿ
ನೀಪರಕೆ ಮಾಡ್‌ನ.
ಎನ್ನನೆಂದರಿವಿರ?
“ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಪಲ್ಲಿ
ಒಂದಾಂಡೊ ಕೊರುವಾತೆ
ನಲ್ಲದಾಯಿ ಬಂದಕ
ಕಾರಣೋಕೂ ದೇವಕೂ
ಪಾಯಸ ಕೊಡ್‌ಪಿ”ಂದ್
ನೀಪರಕೆ ಮಾಡಿತ್
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವಂಡ
ಕಾತೊಟ್ಟ್ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚ.
ಕಾತೊಟ್ಟ್ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚಿ
ಕಾರರೆಯ ಬೊಳ್ಳುವೊ
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮನ
ಆಟಿಂಗುಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ಕಾರರೆಯಂಡೋಡೆಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಮೇಕರೆಯ ಪೊನ್ನಣ್ಣ
ಚೆನ್ನಂಗುಳ್ಳ ಊರೋನ್
ಚೋಮನಾಟಿ ಬಂದಿತ್
ಕಾರರೆಯಂಡೋಡೆಲ್
ಎಲ್ಲ ಕೂಟ್ ಕೂಡ್‌ನ.
ತಕ್ಕಂಡೆತ್ತ್ ಮಿಙ್ಙಲ್
ಒಕ್ಕಡೆತ್ತ್ ಬಯ್ಯಲ್
ಮಿಙ್ಙ ಬಯ್ಯ ಆಳಾಯಿ
ಎತ್ತ್ ಪಾಟ್ ಪಾಡ್ಯಂಡ್
ಚೋಮನಾಟಿ ಬಂದಿತ್
ಅರೆಯಂಡಾಣೆ ತೆರಿಯಾಲಿ
ತೋಲಂಡಾಣೆ ಮೊಟ್ಟೆಕ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತ್ತೆತ್ತಣೆ
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಯಿಂಜ.
ಅದರಿಂಜ ತಕ್ಕರೊ
ಪೋರಲ್ಲಿ ಮರಿಚಿತ್

ಪೈಪ ಕಾಳೆ ಬಲ್ಲಡ
ಆಯಿರಣ್ಣ ಚೋಮನ
ಪಚ್ಚೆ ಮೇಚಿಕಾಟಿತ್
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಒಪ್ಪ್‌ಕೆಲೆ ತಿಂದಿತ್
ಕಾರರೆಯ ತಕ್ಕನ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್.
"ಅಲ್ಲ, ಕೇಳಿ ಊರೋನೆ,
ಪೊನ್ನ್ ಪೆರ್‌ತ ಪೇರ್‌ಲ್
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಮೂಪೊಯಂದ ತಕ್ಕನ್
ಕೊಂಡಿಂಜಮ್ಮಂಡೊಕ್ಕಡ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕರ್‌ತಮ್ಮ.
ಆ ಬಂಬನ ಕಾಂಗಂಡು;
ಕಾರಿಯ ಪರೆಯಂಡು;
ದೇಶ ಬುಟ್ಟ್ ದೇಶಕ್
ಎಂಗ ಪೋಯಿಕೊವ್ವಕ
ಕೂಟ್‌ಕ್ ತೊಣೆ ಬೋಂಡು;
ಆನಂಗುಂಡ್ ಎಂಗಳೊ
ಆ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಕ್
ಪೋಪ ಎಂಗ"ಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಜೋಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಂಗ
ಜೋಡೊತ್ತ್ ಪೊರಟಿತ್
ಕೊಂಡಿಂಜಮ್ಮ ತಕ್ಕಂಡ
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕರ್‌ತಮ್ಮಂಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಕುಟ್ಟಕಮ್ಮೆ ತಾಯವ್ವ
ಬೆಂದು ಬಂದ ಕಾಂಬಕ
ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ನೀರಾಯಿ
ಆಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಬಂದಿತ್
ಬೆಂದು ಮಿಞ್ಞ ನೀಬೆಚ್ಚ.
ಬೆಂದು ಮಿಞ್ಞ ನೀಬೆಚ್ಚಿ
ಕಿನ್ನೋಲೆ ಪಲಂಬ್‌ಟ್ಟ್
ಒಪ್ಪ್‌ಕೆಲೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ನಾಟಾಚಾರ ಚೆಮ್ಮಾಯಿ
ತಕ್ಕಾರ ಪೆರ್‌ಜಾನ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ತಕ್ಕಂಗ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕುಟ್ಟಕ್ಕಮ್ಮೆ ತಾಯವ್ವ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕರ್‌ತಮ್ಮ
ಏದ್ ಬಟ್ಟೆ ಪೋನದೋ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಕುಟ್ಟಕಮ್ಮೆ ದೇವಿಯೊ
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್
"ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆಕ್
ಕುಞ್ಞ ಪೋಯಿ ಕೊಂಡಿತ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ತಕ್ಕರೊ
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಕರ್ತಮ್ಮ ಬಯಿಂಬನ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತ್‌ಚಿ.
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಿತ್
ನಾಟಾಚಾರ ಚೆಮ್ಮಾಯಿ
ತಕ್ಕಾರ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕರ್‌ತಮ್ಮ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಅಂದಕ ಬೆಂದುವೆ,
ಎತ್ತ್ ಪೋಲೋ ಬಂದಿಯ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಂಡ
ಮೂಪೊಯಂದ ತಕ್ಕನ್
ಕಾರರೆಯ ಬೊಳ್ಳುಪೋ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಕರ್‌ತಮ್ಮ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಪಕ್
ಪೈಪಕಾಳೆ ಬಲ್ಲರೋ
ಊರಡಂಗ ಕೂಡಿತ್
ಚೋಮನಾಟಿ ಬಂದಿತ್
ತೋಲಂಡಾಣೆ ಮೊಟ್ಟೆಲ್

ಚೋಮು ತಾಳ ಪೊಜ್ಜಿತ್.
ಚೋಮು ಪೋರಿ ಪೋಪಕ್
ನಿಂಗಳೂ ಬರಂಡೂಂದ್
ಕೇಪಕಾಯಿ ಬಂದಿಯ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಕರ್‌ತಮ್ಮ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ತಾನ್ ಬಪ್ಪಿಂದೆಣ್ಣಿತ್
ನಂಬಿಗೆ ಪರೆಂದಿತ್
ಪೈಪ ಕಾಳೆ ಬಲ್ಲಡ
ಅತ್ತಕುಳ್ಳ ಪಿಲ್ಲ್‌ನೊ
ಬಾಲಕುಳ್ಳ ಕೂಳ್‌ನ
ತೋಲಂಡಾಣೆ ಮೊಟ್ಟೆಕ್
ಅಯಚಿತ್ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಬಲ್ಲರ ಪಿರಿಪಿತ್,
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಅಂಬಿರ್ ಪೊಲರಣೆ
ಪೋರಟಕ್ ಸನ್ನಾಯ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟ್‌ನ.
      ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಕರ್‌ತಮ್ಮ ಬಯಿಂಬನ್
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಗ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ನೆರತಿತ್
ಚೋಮನಾಟಿಕೊಂಡಿತ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಕೊಕ್ಕರಾಣೆ ಮಕ್ಕಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಪೈಪ ಕಾಳೆ ಬಲ್ಲರೊ
ಚೋಮನಾಟಿ ಬಂದದೊ,
ಓರಂದೀರೆಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಎಲ್ಲರೂ ಜೊತೆಯಾಯಿ
ಒತ್ತೊರ್‌ಮೆ ಕೊಂಡಿತ್
ಎತ್ತ್‌ಪಾಟ್ ಪಾಡ್ಯಂಡ್
ಪೊಟ್ಟ್‌ಕೊಲ್ಲಿ ಬರಿಯಾಲೆ

ಚೋಮನಾಟಿ ಪೋಯಿತ್
ಉಡುಂಬೆ ತೊರ ಬಕ್ಕಾಲೆ
ಮಾಕೊಳತ್ ಮೊಟ್ಟೆಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿತೆತ್ತಣೆ
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಚಿಲ.
ಅದರಿಂಜ ತಕ್ಕಂಗ
ಆಯಿರಣ್ಣ ಚೋಮುಂಡ
ಪೋರಲ್ಲಿ ಮರಿಚಿತ್
ಆಯಿರಣ್ಣ ಚೋಮನ
ಪಚ್ಚೆ ಮೇಚಿಕಾಟಿತ್
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಅಂದಲ್ಲಿ ಒಳಿಂಜತ್.
ಪಿತ್ತಿಯ ಪೊಲವಕ
ಆಯಿರಣ್ಣ ಚೋಮನ
ಬೆಚ್ಚಿ ಕೆಟ್ಟಿತಾಟಿತ್
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಪಕ
ಬೋನಿ ಕೆರೆಡೇರಿಲ್
ಪೋರಲ್ಲಿ ಮರಿಚಿತ್
ಅಂದಲ್ಲಿ ಒಳಿಂಜಿತ್
ಪಿತ್ತಿಯ ಪೊಲವಕ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಅಡಕ ತೆರಿ ಬಕ್ಕತ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯೊಳಿಂಜಿತ್.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ನಾಟಕ ಪೊಳೆ ಕರೆ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯೊಳಿಂಜಿತ್.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಆಲ್‌ಡಡಿ ತಾಳತ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯೊಳಿಂಜಿತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಬಾಯಿಕಬ್ಬೆ ತಾಳತ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯೊಳಿಂಜಿತ್.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ತಳಿಪರಂಬಂಗಡಿ
ಚಿತ್ತಾಲ್ ನೆಳತಡಿ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯೊಳಿಂಜಿತ್.

ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಬಲ್ಲಿಯ ಪರಂಬ್‌ಲ್
ಆಜಿನಿರಡಿಯಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯೊಳಿಂಜಿತ್,
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಮಾಣಿಕತ್ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ತಾಳಕೊಂಡಿತ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿನಳಂದಿತ್
ಅಕ್ಕಿನ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಕೆಂದ ಗೋಣಿ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಪೊನ್ನಳಂದಿತಿಟ್ಟಿತ್
ಪೋರ್ ಗುದ್ದಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಪೋರ್ ಗುದ್ದಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಆಯಿರಣ್ಣ ಚೋಮನ
ಪಚ್ಚೆ ಮೇಚಿಕಾಟ್‌ನ.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕರ್‌ತಮ್ಮ
ಪೈಪ ಕಾಳೆ ಬಲ್ಲಡ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಕ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಒಂದ್ ಕೇಳಿ ತಕ್ಕರೆ
ಮಟ್ಟಲಾಯಿ ಮಾಡಾಯಿ
ಮಾಡಾಯಿ ತಿರಿಕೆಲ್
ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ ಪೊವ್ವದಿ
ಪತ್ತ್ ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳ
ಒಂದ್ ಕೊರೆ ನಾಪದೂ
ಇಚ್ಚಕುಳ್ಳ ದೇವಡ
ಏರ ಕೇಳಿ ಕೇಪಲ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ತಕ್ಕರೆ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಬಕ್ಕನ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಒತ್ತೂರ್‌ಮೆ ಕೊಂಡಿತ್
ಮೂವರುಳ್ಳ ತಕ್ಕಂಗ
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಬೈವಾಡ್
ಬೊಳ್ಳ ತೆಂಗೆ ತಾನಾಯಿ
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್

ಕುಪ್ಪತ್ ಕಡುಕಾಲೆ
ಪೆದ್ಬೋಣಿ ಕಡಂದಿತ್
ಮಾಡಾಯಿ ಪರಂಬ್‌ಲ್
ನೀಲ ಕೆರೆಡೇರಿಲ್
ಬೈವಾಡ್‌ನ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ನೀಲಕೊಡಿ ನೀರ್‌ಲ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಕೆಟ್ಟಿ ಸುತ್ತಿತಾಳಾಯಿ
ಮಾಡಾಯಿ ತಿರಿಕೆಕ್
ಮೂವೆರುಳ್ಳ ಬಂಬಂಗ
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋನಲ್ಲಿ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆರ
ಮೂಂದ್ ಸುತ್ತ್ ಬಂದಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕರ್‌ತಮ್ಮ
ಬಡಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಬೈವಾಡ್‌ನ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ನೇರೆ ನಿಂದ್ ತೊತ್ತಿತ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತೆದ್ದಿತ್
ಪಿಞ್ಞ ಬಂದ್ ದೇವಿಕ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತೆದ್ದತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಪ್‌ಡಾರ್
ಪಚ್ಚೆಲ್ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿಪಾಂದ್
ಮಾಪೂಜೆ ಕಯಿಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮುಕ್ಕಾಟಿರ ಕುಞ್ಞೆಯೊ
ಆರತಿ ಬೊಳಗ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪ್‌ಡಾರ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಬಟ್ಟ ಚಾಂದಾಯಿ
ಪೊಂಬಟ್ಟತ್ ಪೂವಾಯಿ
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಂದಲ್ಲಿ
ಕರ್‌ತಮ್ಮ ಬಯಿಂಬನ್
ಕೈ ಜೋಡ್‌ಚಿ ಕಾಟ್‌ನ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪಾರುವ
ಪೊಂಗುರಿ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಪೊಂಗುರಿ ಕೈಕೊಂಡ್

ಚಾಂದ್ ಕುರಿ ಇಟ್ಟತ್.
ಮಲ್ಲಿಗೆರ ಪೂಮಾಲೆ
ಕೋಳಿ ಕೊರ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಪಾಂಗರಿಂಜಿತ್‌ಟ್ಟತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ ಪೊವ್ವದಿ
ತಾನೆನ್ನ ನೆನತತ್
"ಪಟ್ಟಮರು ಪಾರ್ವರು
ಬಡಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ನೇರೆಸಿಂದ್ ತೊಪ್ಪ್‌ಲೆ.
ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ಇದೋರ್ ಬಯಿಂಬನ್
ಬಡಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ತೊತ್ತತ್.
ಇಲ್ಲಿಂಜಿ ಬಡಕ್‌ಕ್
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಆ ದೇವನ ತೊತ್ತತ್.
ಆನಂಗುಂಡ್ ನಾನಿಕ್ಕ
ಈ ಬಂಬ ಜೊತೆಯಿಲ್
ಇಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಏನಳತ್ ಪೋನಕ
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ತಕ್ಕು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಕರದಿತ್
ಕರ್‌ತಮ್ಮ ಬೈಂಬನ್
ಬೈ ಪಿರಿಂಜಿ ಪೋಪಕ
ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ ಪೊವ್ವದಿ
ಒಂದ್ ಕೊರೆ ನಾಪದೂ
ಪತ್ತ್ ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳೊ
ಬೆಂಗೂಡ ಪೊರಟತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ,
ಮೂವೆರುಳ್ಳ ತಕ್ಕಂಗ
ಕುಪ್ಪತ್ ಕಡುವುನ
ಪೆದ್ದೋಣಿಲ್ ಜಾಟಿತ್
ಮಾಡಾಯಿ ಪರಂಬ್‌ಲ್
ತಾರಾಟ ಕಳಿಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ,
ಮಾಣಿಕತ್ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಪೋರ್ ಗುದ್ದ್‌ಡ್‌ಂಜತ್
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಕೊಂಡಿಂಜಮ್ಮಂಡೊಕ್ಕಡ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಡ
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ಕಾಳೆ
ಅಮ್ಮಂಡ ಪರದನ್
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಚಿಲ.
ಓಡಿ ಪೋನ ಚೋಮನ
ನೋಟ್‌ನಕ ಕಾಂಬ್‌ಲೆ;
ಕಾಕ್‌ನಕ ಬಪ್ಪ್‌ಲೆ;
ತೇಡ್‌ನಕ ಕ್‌ಟ್ಟ್‌ಲೆ.
ಇದರಿಂಜ ಕರ್‌ತಮ್ಮ
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ
ಮೋವಾಯಿ ಕಣಿಯನ
ನಲ್ಲರಿವ್ ಕೇಕಣೆ
ಮೋವಾಯಿ ಕಣಿಯನ್
ಕಂಡ ಫಲ ಎಣ್ಣ್‌ನ.
ಅದೆನ್ನಂದರಿವಿರ?
"ಉಯಿ! ಅಂದಕ ತಕ್ಕರೆ,
ಮಾಡಾಯಿ ತಿರಿಕೆಕ್
ನಿಂಗ ಪೋಯಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ ಪೊವ್ವದಿ
ಒಂದ್ ಕೊರೆ ನಾಪದೂ
ಪತ್ತ್ ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳೊ
ಉಯಿ! ನಿಂಗಡ ಬೆಂಗೂಡ
ಬಪ್ಪಕ್ ಪೊರಟಿತ್.
ದೇವಿ ಬಂದಡೆಯಣ
ಚೋಮೈಯ್ಯ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಗುದ್ದಿ ಬೆಚ್ಚ ಪೋರೆಲ್ಲಾ
ಗುದ್ದ್‌ಡ್‌ಂಜಿ ಬುದ್ದತ್.
ಪೋಡಿ ಬೋಂಡ ತಕ್ಕರೆ
ಓಡಿ ಪೋನ ಚೋಮೈಯ್ಯ

ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಪೋಕುಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕರ್‌ತಮ್ಮ
ಪೈಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಂಜಿತ್
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಪೈಪ ಕಾಳೆ ಬಲ್ಲರೂ
ಕರ್‌ತಮ್ಮ ಬಯಿಂಬನೂ
ಆಯಿರಣ್ಣ ಚೋಮಂಗ್
ಪೋರ್‌ಟ್ಟ್ ಮುರಿಕಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಪಕ
ಬಲ್ಲಿಯ ಪರಂಬ್‌ಲ್
ಆಜಿನಿರಡಿಯಿಲ್
ಪೋರಲ್ಲಿ ಮರಿಚತ್;
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಪಕ
ಚಪ್ಪಾರ ಪಡತ್‌ಲ್
ಪೋರಲ್ಲಿ ಮರಿಚತ್;
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಪಕ
ಆಡಿ ಮಣ ತಾಳತ್
ಪೋರಲ್ಲಿ ಮರಿಚತ್;
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಪಕ
ಬೋನಿ ಕೆರೆಡೇರಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ತಾಳ ಪೊಜ್ಜತ್;
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಪಕ
ಮಾಕೊಳತ್ ಮೊಟ್ಟೆಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಳಿಯೊಳಿಂಜಿತ್;
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಪಕ
ಪೊಂಬೆರ್‌ತ ಪೇರ್‌ಲ್
ಕೊಂಡಿಂಜಮ್ಮಂಡೊಕ್ಕಡ

ಕಪ್ಪೋಡೆ ಕೆರೆಡೇರಿ
ಅಲ್ಲಿ ತಾಳ ಪೊಜ್ಜತ್.
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕರ್‌ತಮ್ಮ
ಪೈಪ ಕಾಳೆ ಬಲ್ಲರೂ
ಪತ್ತೊಳಿವ ಬಟ್ಟೆನ
ಅಂಜೊಳಿಂಜಿ ಬಂದಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕರತಮ್ಮ
ಚೋಮನಾಟಿ ಬಂದಿತ್
ಕುಂಡೋಣಿ ಮಡಕ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಣೆ
ಕಾಣತಾನ ಚೋಮ್ಮೆಯ್ಯ
ಅಮ್ಮಂಡ ಪರದನ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ಕೂಡ್‌ನ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕುಟ್ಟಿಕಮ್ಮೆ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಕುಞ್ಞ ಬಂದ ಕಾಂಬಕ
ಬೊಳ್ಳಿಡ ತಳಿಯತ್
ತೆಳಿ ನೀರ್ ತಾನಾಯಿ
ನೊಕ್ಕಿ ಪೊಗೆ ಕೊಂಡಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಗ್
ನೊಕ್ಕಿ ಪೊಗೆ ಕಾಟಿತ್
ತೆಳಿ ನೀರ್ ಚೆಲ್ಲ್‌ನ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕರ್‌ತಮ್ಮ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಗ್
ಬೈರ ಕತ್ತೆ ಪಿಲ್ಲ್‌ಟ್ಟ್
ತಮ್ಮನೆ ಮರಿಂಜತ್.
ತಮ್ಮನೆ ಮರಿಂಜಿತ್
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಿತ್
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಪೈಪ ಕಾಳೆ ಬಲ್ಲಡ
ಬಾಲಕುಳ್ಳ ಕೂಳಾಯಿ
ಚೋಮಂಗುಳ್ಳ ಪಿಲ್ಲಾಯಿ
ಎಲ್ಲಾ ಕೊರು ತ್‌ೕತತ್.
ಅಂದಲ್ಲಿ ಒಳಿಂಜಿತ್
ಪಿತ್ತಿಯ ಪೊಲವಕ

ಪೈಪಕಾಳೆ ಬಲ್ಲರೊ
ಆಯಿರಣ್ಣ ಚೋಮನ
ಬೆಚ್ಚಿ ಕೆಟ್ಟಿತಾಟ್‌ನ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ.

ಅಕ್ಕಣೆ ಕದೆಮಾಯ!
ಕೋಟತ್ ಕೆರೆಡೇರಿ
ಮುಮ್ಮಾಯತವತಾರ!
ದೇಪಿ ಬಂದಡೆಯಣ
ಮೂಂದ್ ಲಿಂಗ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪೊವ್ವದಿ,
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಣೆ
ಎಳ್ಳೋಳ ಕೊರು ಕಂಡ
"ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವಲ್ಲ;
ಬಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲವಿಲ್ಲೆ
ತಟ್ಟೊತ್ತ ಸಭೆಯಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಪೈಪ ಕಾಳೆ ಬಲ್ಲರೊ
ಬಲ್ಲರ್ ಪೊರಡಣೆ
ಬೆಂಗೂಡ ಪೊರಟಿತ್
ಚಾಚಿ ಮಲ್ಲೆ ಪೋಚಿಲ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ

ಚೆನ್ನಂಗುಳ್ಳ ಊರೋನ್
ಕಾರರೆಯಂಡೋಡೆಂಜಿ
ಒತ್ತಿತ್ ಪಿರಿಂಜತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ

ಕಾರರೆಯ ಬೊಳ್ಳುವೊ
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಪೋಯಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಗ್
ಬೈರ ಕತ್ತೆ ಪಿಲ್ಲ್‌ಟ್ಟ್
ಕಗ್ಗಲ್ಲ್‌ಡ ಬೋಟಿಲ್
ಬೋಟಿರ ಕೊಡಿ ಮೀದ
ಕೆಂಬಟ್ಟ್‌ರ ತೊಪ್ಪಾಯ
ತಾನೆಡ್‌ತ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ತಮ್ಮನೆ ಮರಿಂಜಿತ್

ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಿತ್
ಉಂಡತ್ ಕುಡಿಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಎಚ್ಚಿ ಬಟ್ಟೊಲಂಬಿತ್
ಎಚ್ಚಿ ಬಟ್ಟ ಚೆಲ್ಲಣೆ
ಕಾಣಾತ ಕದೆ ಕಂಡ!
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಕಗ್ಗಲ್ಲ್‌ಡ ಬೋಟಿಯೊ
ತನ್ನಾಲೆ ಬೊರೆಪಾಂಜ!
ಅದ್ ಕಂಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಕುಞ್ಞಿ ಪಕ್ಕ ಪೋಯಿತ್
ಈ ಸುದ್ದಿನ ಎಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಅದರಿಂಜ ಬೊಳ್ಳುವೊ
ಪಕ್ಕ ಪೋಯಿ ನೋಟಣೆ
ಕಗ್ಗಲ್ಲ್ ಬೊರೆಪಾಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಬೊಳ್ಳುವೊ
ಬೋಟಿ ಮೀದ ಬೆಚ್ಚಿಂಜ
ಕೆಂಬಟ್ಟ್‌ರ ತೊಪ್ಪಾಯ
ಕೈಕೆಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ಚೆಪ್ಪ್ ಪಾನಿ ಮಂಡೆಲ್
ತಾನೆಡ್‌ತ್ ಇಟ್ಟಿತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಮುಮ್ಮಾಯ!
ಕೆಂಬಟ್ಟ್‌ರ ತೊಪ್ಪಾಯ
ಅಲ್ಲಿಂಜೊಂದ್ ಪಾರ್‌ನ,
ಎಲ್ಲಿಕ್‌ಂದರಿವಿರ?
ಉಪ್ಪ್‌ಲಿರಡಿಯಿಕ್;
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನೋಟಣೆ
ಅಲ್ಲಿಂಜೊಂದ್ ಪಾರ್‌ನ,
ಉಯ್ಯ್ಯಾಮಾನಿ ಮಂದ್‌ಕ್;
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನೋಟಣೆ
ಅಲ್ಲಿಂಜೊಂದ್ ಪಾರ್‌ನ,
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆಕ್.
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ಪೈಪ ಕಾಳೆ ಬಲ್ಲರೊ
ಊರಡಂಗ ಕೂಡ್‌ನ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ತೊಪ್ಪಾಯ

ಅಲ್ಲಿಂಚೊಂದ್ ಪಾರ್‌ನ
ತಂಡರ ಪೊಳೆಯಿಲ್
ನೀಲಕೊಡಿ ನೀರ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬುದ್ದ ತೊಪ್ಪಾಯ
ತಂಡರ ಪೊಳೆ ಮೀದ
ಮೀಂದಿ ಪೋನ ತೊಪ್ಪಾಯ
ಪೊಂಬೆರ್‌ತ ಪೇರೋಂಡ
ಆ ಊರ್ ನಡುವಾಲೆ
ಕೊಕ್ಕೆರಾಣೆ ಮಕ್ಕಿಲ್
ಬಟ್ಟಿ ನಲ್ಲ ಜಾಗತ್
ನೀಲಕೊಡಿ ನೀರ್‌ಲ್
ಕೆಂಬಟ್ಟ್‌ರ ತೊಪ್ಪಾಯ
ಮೂಂದ್ ಸುತ್ತ್ ಬಂದಿತ್
ಮುಂಞೆತ್ ನೆಲ ತಾಂದ.
ಬಯ್ಯ ಬಂದ ಊರೋನ್
ಓಡಿ ಬಂದ್ ನೋಟಣೆ
ಕೆಂಬಟ್ಟ್‌ರ ತೊಪ್ಪಾಯ
ಕಣ್ಣ್‌ಕೆಲ್ಲಿ ಕಂಡ್‌ಲೆ
ನೋಟಿತ್ ಫಲವಿಲ್ಲೆ,
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪಿರಿಯಣೆ,
ಕಾರರೆಯ ಬೊಳ್ಳುಕ್
ಮೈಯ್ಯ್‌ಳಕ ಬಂದದೊ.
ಮೈಯ್ಯ್‌ಳಕ ಬಂದಿತ್
ಚಂಗೇಟಿರ ಒಕ್ಕಡ
ಪಳ್ ಮೂಲೆ ಆಕತ್
ಓಡಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ನಾಯಾಟ್ ಬುಳಿಯಾಯಿ
ಪೈಪಕಾಳೆ ಬಲ್ಲಡ
ಬಲ್ಲತ್ ಪಡಕೇರಿ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ಈ ಅನುವ ಮಾಡ್‌ಚಿ.
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಬಲ್ಲರೆ,
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಬಂದಲ್ಲಿ
ಉಯಿ! ನಿಂಗಡ ಕೂಟ್‌ಲ್
ಪೊಂಬೆರ್‌ತ ಪೇರ್‌ಲ್
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಮುಪೊಯಂದ ತಕ್ಕನ್
ಕೊಂಡಿಂಜಮ್ಮಂಡೊಕ್ಕಡ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕರತಮ್ಮ
ಆ ಬಂಬನ ಕಾಣಾಂಡು
ಕಾರಿಯ ಪರೆಯಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತನುವಾನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಬಲ್ಲರೊ
ಕೊಂಡಿಂಜಮ್ಮಂಡೊಕ್ಕಡ
ಕರ್‌ತಮ್ಮ ಬಯಿಂಬಂಗ್
ಆಳಯಚಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಕರ್‌ತಮ್ಮ
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಬಲ್ಲರೆ,
ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ
ತಾಂಬಲ್ಲಿಯ ದೇವೈಯ್ಯ
ಇಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪ ಬೆಚ್ಚಿತ್.
ಆ ದೇವನ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಊರಲ್ಲತ ಊರ್‌ಕ್
ಬಪ್ಪಕಾಪದಿಲ್ಲೆಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ಪೈಪ ಕಾಳೆ ಬಲ್ಲಡ
ಪೋನ ಬಾಲ ಬಂದಿತ್
ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ ದೇವಿಕ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಕಣೆ
ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ ದೇವಿಕ್
ಮೈ ದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಪೈಪ ಕಾಳೆ ಬಲ್ಲರೆ,
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಲ
ಆ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಕ್

ಎಂಗ ಪೋಕ"ಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಮೈಯ್ಯಳಕ ತಾನಾಯಿ
ಕೊಂಬು ಕೊಟ್ಟು ಪಾಟಾಯಿ
ಕೊಂಡಿಂಜಮ್ಮಂಡೊಕ್ಕಡ
ಕಪ್ಪೋಡೆ ಕರೆಯಿಲ್
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಕರ್ತಮ್ಮಂಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಕುಟ್ಟಕಮ್ಮೆ ದೇವಿಯೊ
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿರ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಪೊಂಬೊಳಕ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ತಾಳ ನೀಕಿತ್
ಪಾದರ ಇರ್‌ಟತ್
ಪೊಂಬಡಿನ ನೀಕಿತ್
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಕನಿಚಲ್ಲಿ
ಕೋರಕಾರ ಬಾಲನ್
ಕೊಂಡಿಂಜಮ್ಮಂಡೊಕ್ಕಡ
ನಾಮೊಟ್ಟ್ ಮರಿಂಜಿತ್
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿರ ಮಿಞ್ಞಲ್
ನಾಯಾಟ್ ಬುಳಿಯಾನ.
ಅಕ್ಕಣಕ್ ಮಮ್ಮಾಯ!
ಕೊಂಡಿಂಜಮ್ಮಂಡೊಕ್ಕಡ
ಕುಞ್ಞೆ ಮಕ್ಕಕೆಲ್ಲಾಕೂ
ಮೈ ದುಂಬ ಪನಿ ಬಂದ.
ಅದರಿಂಜ ಕರ್ತಮ್ಮ
ದೇವಿ ಮಿಞ್ಞ ನಿಂದಿತ್
ಈ ಕದೆನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವಿಯೊ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳ್ ಕೇಳ್ ಮಾಲೋನೆ,
ನಿನ್ನ ನಾ ಕೊದಿಚಿತ್
ಮಾಣಿ ಮಲೆನಾಡ್‌ಂಜಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಕ್
ಜಾಗ ನೆಲೆ ತೇಡಿತ್
ಜಾಗ ನೆಲೆ ಕ್ಟಟ್ಟತೆ
ಆಳಯಚಿ ಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಬಪ್ಪದಿಲ್ಲೆಂದೆಣ್ಣಿಯ;
ಆನಂಗುಂಡ್ ಮಾಲೋನೆ,
ಈ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಕುಞ್ಞಿ ಮಕ್ಕಕೆಲ್ಲಾಕೂ
ಮೈದುಂಬ ಪನಿ ಬಂದ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರೇಂಗಿ
ಪಟ್ಟಿ ಫಲ ಕಾಟುವಿ."
ಎಂದೆಣ್ಣಿತನುವಾನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಕರ್ತಮ್ಮ
"ತಪ್ಪ್‌ಕೊಪ್ಪ್ ಮಾಡಂಡು
ಬಂದ ಕಷ್ಟ ನೀಕಂಡು
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ತಪ್ಪ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವಿಯೊ
"ಬಂದ ಕಷ್ಟ ನೀಂಗ್‌ಚಿ,
ಮೇಲೆ ಕಷ್ಟ ಕಾಂಗಲ"
ಎಂದಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಕರ್ತಮ್ಮ ಬೈಂಬಂಡ
ಕೈ ಪುಡಿಚಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಕೂಟಿಂಗುಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ಪೈಪ ಕಾಳೆ ಬಲ್ಲತ್
ಜಾಗ ನೆಲೆ ನೋಟಿತ್
ಚಂಗ್ ಕುತ್ತಿನಾಟಿತ್
ದೈವಾಧೀನ ಬಾಂಗ್‌ಚಿ.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಕರ್ತಮ್ಮ ಬೈಂಬನೂ
ಪೈಪ ಕಾಳೆ ಬಲ್ಲರೂ
ದೇವ ಕಂಡ ಜಾಗತ್
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆನ
ಕೆಜ್ಜಿ ಪಣಿ ತ್ೕತಿತ್
ಜಾತಿ ನಲ್ಲ ಪಾರುವ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಪೊಂಗಲಶ ತ್ೕತಿತ್
ಬೆಚ್ಚಿ ನೇದ್ಯ ಮಾಡಿತ್
ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆ ಮಾಡ್‌ನ.

ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ದೇವಿಕ್ ಪಡಿಞಾರ್
ಪದ್ರಕಾಳಿ ಸಾದಮ್ಮೆ
ಸಾದಮ್ಮೆನ ಬೆಚ್ಚತ್;
ಬಿಲ್ಲಸೇರನೈಯ್ಯಪ್ಪ
ಬೊಳ್ಳಿ ಬಿಲ್ಲ್ ದೇವಂಗ್
ಕೇಕಿಯ ಕರೆಯಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಕಾಟ್‌ಚಿ;
ಅಗ್ಗಿ ಬಾಯಿ ಚೌಂಡಿಕ್
ಕೇಕಲ್ಲ ಬಡಕಲ್ಲ
ದಂಡೂ ಮೂಲೆ ಕೂಡ್‌ನ
ಜಾಗತ್‌ಲ್ ಬೆಚ್ಚತ್;
ಕಾವಲಪ್ಪ ದೇವಂಗ್
ಕೇಕಿಯ ಕರೆಯಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಪದ್ರಕಾಳಿ ದೇವಿಕ್
ಬಲ್ಲಿಯ ತಿರುಮುಡಿ;
ಬಿಲ್ಲಸೇರ ದೇವಂಗ್
ಬಲ್ಲಿಯ ತಿರುಮುಡಿ;
ಕಾವಲಪ್ಪ ದೇವಂಗ್
ಬಲ್ಲಿಯ ತಿರುಮುಡಿ;
ಕೇತ್‌ರಪ್ಪ ದೇವಂಗ್
ದಂಡ್‌ಕಾಲಕೋರಮ್ಮ
ಮೀನಿಯಾರ್ ಪೋಕ್‌ಲ್
ಎಡಮಿಯಾರೆದ್‌ಪ್‌ಲ್
ನೀರಾಟ್ ಕಳಿಯಾಟ್;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಆರ್ ತಕ್ಕ ನೂರೊಕ್ಕ
ಕೊಂಡಿಂಜಮ್ಮಂಡೊಕ್ಕಳೊ
ಕಾವುಕಾರ ದೇವಿಕ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಆಂಜೆಡ್‌ತ್ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಮಿನ್ನಿಮಾಲೆ ದೇವಿಕ್
ಕಾಲೋರಾಂಡೆಕೋರಮ್ಮ
ಮಾಲೆ ಚೂಡಿ ಮಂಗ್‌ಲ
ಬಾಲಂಗ್ ಕಳಿಯಾಟ್
ದೇವಿಕ್ ಬೊಳಕಾಟ್
ಅನ್ನತ ನೆಲೆಯಾಪ.
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.
ಈ ಪಾಡುವ ಪಾಡಿನೊ
ಪಾಡ್‌ನ ಫಲವೆನ್ನ?
ಪಾಡ್‌ನ ಫಲ ಕೇಳ್
ಎಂಗ ನಾಲ್ ಬಾಲರೊ
ಪೈಪ ಕಾಳೆ ಬಲ್ಲರೊ
ಪೊಂಬೆರ್‌ತ ಪೇರ್‌ಲ್
ಕೊಂಡಿಂಜಮ್ಮಂಡೊಕ್ಕಳೊ
ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ ದೇವಿಯೊ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಡೆರೊಳ್‌ಲ್
ಕೂಟಿಯಂಡ್ ಚಾಕುವ;
ಅನ್ನತ ನೆಲೆಯಾಪ.
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಪ್ಪಿನೊ
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೋ!

ಓ ಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿಡ ಪಾಟ್

ಬಾಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಓ ಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಎಲ್ಲಿ ಪೋಲೊ ಪುಟ್ಟಿಯ?
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಕ್
ಎನ್ನಂಗಾಯಿ ಬಂದದೊ?
ಕೇಳ್ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ಓ ಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಪುಟ್ಟ್‌ನ ಸ್ಥಳ ಕೇಳ್,
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಅಲ್ಲಿಂಜೂ ತಿರುವುಳ್ಳ
ಬಿಲ್ಲಪುರ ಊರ್‌ಲ್
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಬಿಲ್ಲಪುರ ಕೋಟೆಲ್
ಮಾದೇವ ತಿರುಮುಡಿ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟ್‌ಚಿ
ಮೂವೆರುಳ್ಳ ಕುಞ್ಞಿಯ,
ಎಲ್ಲಾಂಗೂ ಪೆರಿಯವ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚೀರಂಬೆ
ಅಕ್ಕಂಗೊತ್ತ ತಂಗಮ್ಮ
ಓ ಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಎಲ್ಲಾಂಗೂ ಕಡೆ ಕುಞ್ಞಿ
ಜೋಗನಲ್ಲ ಬೀರಾಳಿ.
ತಾನಪ್ಪನೂ ಕುಞ್ಞಾಳೂ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ
ಓ ಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಕಾಲ ಪೈತಾಂಡಾಪಕ
ಅಪ್ಪಂಗ್ ಪರೆಯತೆ
ಅಕ್ಕ ತಂಗೆಕೆಣ್ಣತೆ
ಕೂಟ್ ಬುಟ್ಟ್ ಪೋನಳೊ.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಬಿಲ್ಲಪುರ ಕೋಟೆಲ್
ಕೋಟೆ ಮಿಞ್ಞ ಚಿತ್ತಾಲ್
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಎಲೆಯೆಲ್ಲ
ಮಮ್ಮಾಯತೊಲಿಂಜತ್.
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಒಣಂಗ್‌ಚಿ.
"ಇದೆನ್ನ ಕದೆ ಮಾಯ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಮಾದೇವ ತಿರುಮುಡಿ
ಉಳ್ಳ್ ಬೇರಕೊಂಡಿತ್
ತಾನೆನ್ನ ನೆನತತ್
"ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಕೂಟ್ ಬುಟ್ಟ್ ಪೋನವ
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮದುಮಡಿ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದೆಳತಾಂಗ್
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಒಣಂಗ್‌ಚಿ"
ಎಂದರಿಂಜಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಮಾದೇವ ತಿರುಮುಡಿ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನೋಟಣೆ
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದೆಳತಿಂಜ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಮಾದೇವ ತಿರುಮುಡಿ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಕುಞ್ಞಿ ನೀ ಪುದಿಯೋದಿ
ಎತ್ತ್ ನೀನ್ ಪೋಯಿಂಜ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಇಲ್ಲಿ ನಾನ್ ಇಪ್ಪ್‌ಲೆ
ನ್ ಡ ಕೂಡ ಬಾವುಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚೀರಂಬೆ
ಜೋಗ ನಲ್ಲ ಬೀರಾಳಿ
ಅಕ್ಕ ತಂಗೆ ದಂಡಾಳೂ
ತಂಗ ಕೂಡ ಪೋಪಾಂನ್

ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂಗ್ ಎಣ್ಣ್‌ನ.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ
ಮಾದೇವ ತಿರುಮುಡಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕುಞ್ಞಿಯಳೆ ನಿಂಗಳೊ
ಪೋಪೇಂಗಿನೊ ಪೋಯೋಳಿ
ನಿಂಗ ಪೋಪ ಬಟ್ಟೆಕ್
ನಾನೋರ್ ವರ ತಪ್ಪಿ;
ಒರ್ ಪುಡಿ ಬಿತ್ತ್‌ನ
ನಿಂಗ ಪೋಪ ಬಟ್ಟೆಲ್
ಬಿತ್ತಿಯಂಡ್ ಪೋಯೋಳಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಬಿತ್ತೆಡ್‌ತ್ ಕಾಟ್‌ನ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪುದಿಯೋದಿ
ಬಿತ್ತ್‌ನ ಕಯಿಕೊಂಡ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂಡ ಮೂಡ್‌ಕ್
ಬಾತಿತ್ ಕನಿಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಮಮ್ಮಾಯ!
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂಡ ಮೂಡ್‌ಲ್
ಪಚ್ಚೆಕುರಿಪೆದ್ದತ್.
ತಾನದ್‌ನ ಕಾಂಬಕ
ಮಾದೇವ ತಿರುಮುಡಿ
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡಿತ್
"ಈಂಗೆನ್ನ ಕೊಯಲುಳ್ಳ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಪಾಪಲಚಿ ಪುಳ್ಳಿನ
ಹೋಮ ಇಟ್ಟ್‌ಕೊಂಡತ್.
ಹೋಮ ಇಟ್ಟ್‌ಕೊಂಡಿತ್
ಹೋಮತ್ ನಡುವುಕ್
ಮಾದೇವ ತಿರುಮುಡಿ
ನಾಗ ಮೊಗ ಕಾಟ್‌ಚಿ.
ನಾಗ ಮೊಗ ಕಾಟಣೆ
ಹೋಮತ್‌ಡ ಕುಂಡ್‌ಂಜಿ
ಪಚ್ಚಡಕೆ ಚೋಪೋಲೆ
ಪೊಂಬೊಗೆಯು ಪುಟ್ಟ್‌ಚಿ;
ಮೂಡ್‌ಕ್ ಪೊಗೆಯಾಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಮಾದೇವ ತಿರುಮುಡಿ
ನಾಗ ಮೊಗ ತ್‌ೇಟಣೆ
ಪಚ್ಚೆ ಕುರಿಪೊಣಂಗ್‌ಚಿ,
ಸತ್ಯ ಒಂದರಿಂಜತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವಿಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎಂಗಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಎಂಗ ದೇಶ ಸುತ್ತುವ;
ಎಂಗ ಪೋಪ ಬಟ್ಟೆಕ್
ನೀನೋರ್ ಗುಣ ತಾರೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಟತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ
ಮಾದೇವ ತಿರುಮುಡಿ
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್
"ಪೊನ್ನ್ ತೇರ್ ದಾಕಾಂಡು?
ಬೊಳ್ಳಿ ತೇರ್ ದಾಕಾಂಡು?
ಮಂಜ ಪೊಡಿ ದಾಕಾಂಡು?
ಮಳು ಪೊಡಿ ದಾಕಾಂಡು?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಪೊನ್ನ್ ತೇರ್ ಅಕ್ಕಂಗ್
ಬೊಳ್ಳಿ ತೇರ್ ನಾಕಾಡ್
ಮಂಜ ಪೊಡಿ ನಾಕಾಟ್
ಮಳು ಪೊಡಿ ಅಕ್ಕಂಗ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಅದೆಲ್ಲ ಕಯಿಕೊಂಡ್
ಮೂವ ಮಕ್ಕ ದೇವಿಯ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಊರ್ ಪೆದ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ
ಬಳವಡತ್ ಊರ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್

ಬಳವಡತ್ ರಾಜಾವು
ರಾಜವುನ ಕಂಡಿತ್
ಸ್ಥಾನ ನೇಲೆ ಬೋಂಡೂಂದ್
ರಾಜಾವುನ ಕೇಟಲ್ಲಿ
"ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಕ್‌ಟ್ಟುಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವಿಯ
ಮೈ ದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
ಸತ್ತಿಯೊಂದ್ ಕಾಟಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ದೇವಿಯಡ ಮಮ್ಮಾಯ
ಬಳವಡತ್ ರಾಜಂಡ
ಆಯಿರಣ್ಣಾ ಪುಂಡತ್ತ
ಅಞ್ಞೂರ್ ಕರಪತ್ತ
ಅತ್ತಡ ನಡುವುಕ್
ಮಾರಿ ಚೂರಿ ಬುದ್ದಿತ್
ಪುಂಡತ್ತ ಒಡ್‌ಂಗ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ರಾಜಾವು
ದೇವಿಯಳ ಕಂಡಿತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೇಲೆ ತಪ್ಪಿ
ಬಂದ ಕಷ್ಟ ನೀಕಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಪುದಿಯೋದಿ
"ಮಾರಿ ಚೂರಿ ವೈಚಿತ್
ಬಂದ ಕಷ್ಟ ನೀಕಲು,
ಆನಕಿಕ್ಕ ರಾಜಾವು
ಮೇಲೇರಿ ತಿರುಮುಡಿ
ಕೊಂಡೆ ಕೂಟಿಕೊಂಡೊಳೊ
ಪಾಪಲಚಿ ಪುಳ್ಯಾಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ರಾಜಾವು
ಪಾಪಲಚಿ ಪುಳ್ಳಿನ
ಕೆತ್ತಿ ಸೂರೆ ಕೂಟ್‌ಚಿ.
ಒಂದ್ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ

ಬಳವಡತ್ ಪೊಳೆರ
ಆ ಕರೆಲ್ ಮೇಲೇರಿ
ಈ ಕರೆಲ್ ಕೋಲಾಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ದೋಣಿನ ಬಲಿಚಿತ್
ಆಕರೆಲ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಪಾದಿರ ನೇರತ್‌ಲ್
ಮೇಲೇರಿಕ್ ತಿತ್ತ್‌ಟ್ಟ,
ತಿತ್ತ್‌ಮಾರ್ ಕೂಡಣೆ
ಓ ಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಮಂಜ ಪೊಡಿ ನಲ್ಲಾನ
ಮೂಡ್‌ಕ್ ಕುರಿಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಮೈಪೊದ್ದಿ ನಲಿಂಜಿತ್
ಬಳವಡತ್ ಪೊಳೆನ
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಜಾಟಿತ್
ಮೇಲೇರಿರ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ರಾಜಾವು
ಎಟ್ಟ್ ಪೊಂದಿ ಕೊಂಡಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕ್ ಕೆಟ್ಟ್‌ಚಿ.
ಪೊಂದಿಕೆಲ್ಲ ತಿತ್ತ್‌ಟ್ಟ್
ತಿತ್ತ್ ಮಾರ್ ಕೂಡಣೆ
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಈ ಕರೆಲ್ ನಿಂದಿಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ರಾಜಾವು
ದೋಣಿ ಕೂಟಿ ಬಂದಿತ್,
ಈ ಕರೆಲ್ ನಿಂದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪುದಿಯೋದಿ
ಮೇಲೇರಿ ತಿರುಮುಡಿ
ಇಞ್ಞಾ ಬೋಂಡುಂದೆಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ರಾಜಾವು
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡಿತ್
ಪಾದಕಡ್ಡೆ ಬುದ್ದಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್.

"ಕಾಕೆ ಪಕ್ಕಿ ಜಾತಿಕ್
ಪಾರಿಂಗೊಂಡೆಳಪಕ್
ಪಚ್ಚೆ ಕೊಂಬ್ ಇಲ್ಲತೆ
ಕೆತ್ತಿ ಚೂರೆ ಮಾಡಿತ್
ಮೇಲೇರಿ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ
ಬೊಳ್ಳಿ ತೇರ್ ಪುದಿಯೋದಿ
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ರಾಜವು
ಇಂದ್ ನೀನ್ ತಂದೋರ್
ಮೇಲೇರಿ ತಿರುಮುಡಿ
ಕುಂದಿಯೋಳ ಬೆಚ್ಚಾನ
ಕುಂದಾಯಿತ್ ಕಾಂಬಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
"ತನ್ನಡೋರ್ ಅಕ್ಕಯ್ಯ
ಪೋಂದೇರ್ ಚೀರಂಬೆಯೊ
ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಕೊವ್ವಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ರಾಜಾವುನ ಬುಟ್ಟತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಬೊಳ್ಳಿ ತೇರ್ ಪುದಿಯೋದಿ
ಅಕ್ಕೈಯ್ಯನ ನೋಟಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್.
"ಕೇಳ್ ಕೇಳ್ ಅಕ್ಕೈಯ್ಯ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಕಡ ಕರೆ ನೀನಿಂಜ
ಮಲೆ ಮೀದ ನಾಪೋಪಿ
ನಿನ್ನ ನಾ ಮರಪ್‌ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಜೋಗ ನಲ್ಲ ಬೀರಾಳಿ
ಅಕ್ಕ ತಂಗೆ ದಂಡಾಳು
ಪಾದಿರ ನೇರತ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಮುಲ್ಲೆಚೇರಿ ಕುರಿಪೋಂಡ
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಪೋಯಿತ್
ಬಾಯಿ ಬುಟ್ಟ್ ಕಾಕ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಕುರಿಪೋನ್
"ಆರ್ ಪೋಲೊ ಕಾಕುವ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
"ಬಟ್ಟೆ ಪೋಕ್ ಬೈ ಪೋಕ್,
ನೀತಳಕ್ ನೀರಾಂಡು.
ಕುಕ್ಕುಮ್ಮೆಕ್ ಕೂಳಾಂಡು."
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಕಣೆ
ಮುಲ್ಲೆಚೇರಿ ಕುರಿಪೋಂಡ
ನೀಲಕೊಡಿ ಪೊಂಗಳೊ
ಬೊಳ್ಳಿ ತಾಳ ನೀಕಿತ್
ಪೊಂಬಡಿ ತೊರಂದತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಕೂನೀರ್ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಬೊಳ್ಳಿ ತೇರ್ ಪುದಿಯೋದಿ
ಮುಲ್ಲೆಚೇರಿ ಕುರಿಪೋನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಾಂಗಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಮುಲ್ಲೆಚೇರಿ ಕುರಿಪೋನ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
"ಎನ್ನಂಗುಂಡ್ ಎನ್ನಾಂಡು?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ,
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಕುರಿಪುವೆ,
ನೀತಳಕ್ ಪಾಲಾಂಡು,
ಪಾಪಲಚಿ ಪುಳ್ಳಿಲ್
ಹೋಮ ಇಟ್ಟಿ ತರಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.

ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ
ಮುಲ್ಲೆಚೇರಿ ಕುರಿಪೋನ್
ಪಾದಿರ ನೇರಣ್‌ಲ್
ಬೊಳ್ಳಿಯಳ ಕಾಕಿತ್
ಮಂಡುಕನ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಪಾಕರಂದ್ ಕೋಂದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪುದಿಯೋದಿ
"ಹೋಮ ಇಟ್ಟಿ ತಂದಕ
ಪಾಲ್‌ನ ಕುಡಿಪಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಈ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ಮುಲ್ಲೆಚೇರಿ ಕುರಿಪೋನ್,
ಪಾಪಲಚೊಡತಿತ್
ಹೋಮ ಇಟ್ಟ್‌ಕೊಂಡತ್.
ಅದ್‌ಕಂಡ ಪುದಿಯೋದಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್.
"ಮುಲ್ಲೆಚೇರಿ ಕುರಿಪೋನೆ,
ನೂಯಿಟೊಂದ್ ಪುಳ್ಳಿನ
ಹೋಮ ಕೂಟಿಕೊಪ್ಪಂಡು
ನೂಯಿಟೊಂದ್ ತೆಂಗೆನ
ಬೊಳ್ಳ ತೆಂಗೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ನೂಯಿಟೊಂದ್ ಮಂತ್‌ರ
ನೂಯಿಟೊಂದ್ ತಂತ್‌ರ
ತಪ್ಪಿ ಪೋತೆ ಎಣ್ಣಂಡು;
ಚೆನ್ನ ಕೊರು ಕಂಡಕ
ನಿನ್ನ ನಾಶ ಕೆಯ್ಯುವಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಮುಲ್ಲೆಚೇರಿ ಕುರಿಪೋನ್
ಬೊತ್ತ್‌ಚಿ ಬೊರ್‌ಂಡತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪುದಿಯೋದಿ
ಮುಲ್ಲೆಚೇರಿ ಕುರಿಪೋಂಡ
ನಾಲ್ ಕೆಟ್ಟ್ ಮನೆಕ್
ಅಗ್ಗಿ ಬಾಯಿ ತಿತ್ತ್‌ಟ್ಟಿ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಮುಲ್ಲೆಚೇರಿ ಕುರಿಪೋಂಡ
ನೆಞ್ಞಿ ಕುತ್ತಿ ಕೀರ್‌ಚಿ.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪಾಡಾಂಡ ಕೊಳ ಕೆರೆ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಪದ್ರಕಾಳಿ ಕೋಟಕ್
ಮಾಪೂಜೆ ಕೈಪಕ್
ಶಾಂತಿಕಾರ ಪಾರುವ
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲವಕ
ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ಪಾಲಾಯಿ
ತಾನೊಯ್ಯನೆ ಬಪ್ಪಕ
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಪಾರುವನ ಕಂಡಿತ್
ಪಾಲ್ ಚೆಂಬ್ ಕೇಟತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಪಾರುವ
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್
"ಪದ್ರಕಾಳಿ ದೇವಿಕ್
ಮಾ ಪೂಜೆ ಕೈಪಕ್
ಚೆಂಬ್‌ಲುಳ್ಳ ಪಾಲಾಂಡು
ಪಾಲ್ ತಪ್ಪ ಕೈಯ್ಯುಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಪಾರುವಂಡ ಕೈಲ್‌ಂಜಿ
ಪಾಲ್‌ನ ಬಲಿಚಿತ್
ತಾಂಗುಡಿಚಿ ಕೊಂಡತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್,
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಪಾರುವ
ಪಾಡಾಂಡ ಕೊಳ ಕೆರೆ
ಆ ಕೆರೆ ಪಡಂಬೆನ
ನೂಯಿತೊಂದ್‌ಳಿಂಜಿತ್
ನೀನಿಕ್ಕ ಕುಳಿಕಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಶಾಂತಿಕಾರ ಪಾರುವ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಆ ಕೆರೆ ಪಡಂಬೆನ

ನೂಯಿತೊಂದ್‌ಳಿಂಜತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕೂಡಿಂಜ ಪುದಿಯೋದಿ
"ಮುಂಜೆತ್ ಕುಳಿಕಂಡು"
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಪಾರುವ
ಮೂಮ ಮುಂಜಿ ನೇರಣೆ
ಓ ಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಶೂಲೆಡ್‌ತ್ ಕುತ್ತಿತ್
ಪಾರುವನ ಕೊಂದತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಪಕ
ಪದ್ರಕಾಳಿ ದೇವಿಯೊ
"ಪೂಜೆಕಾರ ನಂಬಿಮ
ಇಚ್ಚ ನೇರ ಬಂದ್‌ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪೊರಟಿತ್
ತೇಡಿ ಪೋಪ ಬಟ್ಟೆಲ್
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ತಾನೆದ್‌ರ್ ಬಪ್ಪಾಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವಿಯೊ
ಪದ್ರಕಾಳಿ ಸಾದಮ್ಮೆ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್.
"ಕೇಳ್ ನೀ ಪುದಿಯೋದಿ
ಏಡ ಕೋಟ ಪೂಜೆಕ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ಪಾಲಾಯಿ
ಏಳ್ ತರ ಪೂವಾಯಿ
ಚೆಂಗ ಬಾಳೆ ಪಣ್ಣಾಯಿ
ಬೊಳ್ಳ ತೆಂಗೆ ಕೈಲಾಯಿ
ಈ ಬಟ್ಟೆಲ್ ಬಂದೋರ್
ನಂಬ್‌ಡಿನ ಕಂಡಿಯ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಬೊಳ್ಳಿ ತೇರ್ ಪುದಿಯೋದಿ
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್
"ಪದ್ರಕಾಳಿ ಸಾದಮ್ಮೆ,
ಇಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ಮಿಞ್ಞಕ್
ನ್‌ೇಡ ಪೂಜೆ ಮುಟ್ಟ್‌ಚಿ.
ಪಾರುವಂಡ ಕೈಲಿಂಚ
ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ಪಾಲ್‌ನ
ನಾ ಬಲಿಚಿ ಕುಡಿಚನೊ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪೂಜೆಕಾರ ನಂಬಿನ
ಪಾಡಾಂಡ ಕೊಳ ಕರೆ
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಂದಿತ್‌ಟ್ಟಿಯ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ತೆಳಿಚತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ
ಪದ್ರಕಾಳಿ ಸಾದಮ್ಮೆ
ಪರ ದುಃಖ ಮಾಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳ್ ನೀ ಪುದಿಯೋದಿ
ನೀ ಕೆಜ್ಜೋರ್ ಕೇತ್‌ರ
ನಾನರಿಂಜಿ ಕೊಂಡ್‌ಲೆ.
ಇಲ್ಲಿ ನಾಕ್ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆ.
ಇಞ್ಞಿ ಮಿಞ್ಞ ನಾನಿಲ್ಲಿ
ಇಂಜಿನೊ ಫಲವಿಲ್ಲೆ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ನಾನಿಕ್ಕ
ನೀನ್ ಪೋಪ ಬಟ್ಟೆಲ್
ನಾನೂ ಬಯ್ಯ ಬಪ್ಪಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಪುದಿಯೋದಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್.
"ಕೇಳ್ ಪದ್ರಕಾಳಿಯೇ,
ಬಪ್ಪೇಂಗಿ ಬಂದೋಲು,
ನಾನ್ ಸ್ಥಾನ ಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ನೀನ್ ಸ್ಥಾನ ಕೊಂಡೋಳೊ;
ಎನ್ನ ಕೋಲ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಪಿಞ್ಞ ನಿನ್ನ ಕೆಟ್ಟುಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಒತ್ತಿತ್ ಪೊರಟತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಬಯತೂರಪ್ಪ ದೇವಂಡ

ಬೊಳ್ಳಿ ಕ್‌ಂಡಿ ಪಯ್ಯಾರ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ಬಯತೂರಪ್ಪ ದೇವನ
ಸ್ಥಾನ ಬೋಂಡುಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ಪ್ ಬೋಡ್‌ಚಿ.
ತಾನದ್‌ನ ಕಾಂಬಕ
ಬಯತೂರಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಸ್ಥಾನ ಕಾಟಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳ್ ನೀ ಪುದಿಯೋದಿ
ಕಾಲೋರಂಡೆಕೋರಮ್ಮ
ಕುಂಬಿಯಾರ್ ಪತ್ತಾಲ್
ಎನ್ನಡ ಪೆದಲಾಲೆ
ಊಟೂ ಪಾಟೂ ಆಪಲ.
ಊಟೂ ಪಾಟೂ ತ್‌ಂದಿತ್
ಮೇಲೇರಿ ತಿರುಮುಡಿ
ನಿನ್ನ ಕೆಟ್ಟಿ ಕೊವ್ವಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ಓ ಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಕೊಂಡತ್.

ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ

ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಕಾಲೋರಾಂಡೆಕೋರಮ್ಮ
ಚಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನ್
ಕುಂಬಿಯಾರ್ ಅಂಜಾಲ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಕ್‌ಂಡಿ ಪಯ್ಯಾರ್
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಯಿತ್
ಕುಂಬಿಯಾರ್ ಪತ್ತಾಲ್
ಬಯತೂರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಊಟೂ ಪಾಟೂ ಕೈಚಿತ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪಿರಿವಕ
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋಂಡ
ಮುತ್ತ್ ಪೋಲೆ ಬಾಲಡ
ಒತ್ತೊರ್‌ಮೆ ಕಂಡಿತ್
ಕಂಡಿತ್ ಕೊದಿಯಾಯಿ
ಕೂಡನ್ನೆ ಪೊರಟತ್.

ಕೇಳೆನ್ನಡ ಬೆಂದುವೆ,

ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನ್
ತಿತ್ತುಡುಂಬೆಕೆತ್ತಣೆ
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ತಾನೂ ಬಂದ್ ಕೂಡ್‌ಚಿ.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನ್
ಚೋಮನಾಟ ಪೋಯಿತ್
ಕೋಡ ತೊರ ಕಂಡಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಿತ್
ಎತ್ತ್ ಪೋಕಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಬೇರಿಚಿತ್ ನೋಟಣೆ
ಕೋಡ ತೊರ ಕಂಡಿಲ್
ಬಿಲ್ಲಸೇರನ್ನೈಯ್ಯಪ್ಪ
ಮೇನಿ ನಲ್ಲ ದೇವನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ
"ಎತ್ತ್ ಪೋಲೊ ಬಂದಿಯ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಬಿಲ್ಲಪುರ ಊರ್‌ಂಜಿ

ಈ ದೇಶಕ್ ಬಂದನೊ.
ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ತಪ್ಪೇಂಗಿ
ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕೊವ್ವಿನೊ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಲ್ಲಿ
ಬಿಲ್ಲಸೇರನ್ನೈಯ್ಯಪ್ಪ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
“ಕೇಳ್ ನೀ ಪುದಿಯೋದಿ.
ಸೋಮಗಿರಿ ಮೋಳ್‌ಲ್
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಸ್ಥಾನ ಕೊಂಡೆಳತಿತ್.
ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕೇಟೋಳೊ
ನೀಕ್ ನೆಲೆ ತಪ್ಪಕ್
ನನ್ನಂಗುಂಡ್ ತ್ೕರುಲೆ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಕಗ್ಗಲ್ಲ್ ನಡೆಯತ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
“ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಾಂಡು,
ಇಪ್ಪಕೋರ್ ಸ್ಥಾನಾಂಡು;
ಸ್ಥಾನ ನಾಕ್ ತಂದಕ
ಮೂವಾಯಿರ ನಾಡ್‌ಕ್
ಮಾರಿ ಚೂರಿ ಬುದ್ದಕ
ತಟ್ಟಿ ನೀಕಿ ಕೊವ್ವಿನೊ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡ್‌ಚಿ.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಕಣ್ಣೆಡ್‌ತ್ ನೋಟಿತ್
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್‌ಚಿ.
“ಕೇಳ್ ನೀ ಪುದಿಯೋದಿ,
ಮೂವಾಯಿರ ನಾಡ್‌ಕ್
ಮಾರಿ ಚೂರಿ ಬುದ್ದಕ
ಬೇಲಿ ಪೋಲೆ ನಿಂದಿತ್
ಮಾರಿ ಚೂರಿ ವೈಕಂಡು;
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆ ತಪ್ಪಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋಗೇಂಗಿ
ಕಾಲೋರಾಂಡೆಕೋಗಮ್ಮ
ಮೀನಿಯಾರ್ ಪೋಕ್‌ಲ್
ಎಡಮಿಯಾರೆದ್‌ಪ್‌ಲ್
ಚಂಗ್‌ರಾಂದಿ ನಾಳಾಯಿ
ಮೂವಾಯಿರ ನಾಡೋನ್
ಪೈ ಪಟ್ಟಣಿ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಐಯ್ಯಪ್ಪಂಡ ಚೋಲ್ಲಾಲೆ
ಊಟು ಪಾಟೂ ತ್ೕತಿತ್
ಎಡಮಿಯಾರ್ ದಂಡಾಲ್
ನಿನ್ನ ಕೋಲ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಮೇಲೇರಿ ತಿರುಮುಡಿ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟುವ.
ಮೂವಾಯಿರ ನಾಡೋನ
ನಾನ್ ಕೂಟಿ ತಪ್ಪಿನೊ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಓ ಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಚಂದೋಲ ನಲಿಂಜತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಕೋಡ ತೊರ ಕಂಡಿಲ್
ಬಿಲ್ಲಸೇರನ್ನೈಯ್ಯಪ್ಪ
ಐಯ್ಯಪ್ಪಂಡ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಕೊಲ್ಲಿರ ಕರೆಯಿಲ್
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಕಾಟ್‌ಚಿ.
ಓ ಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಕೊಂಡತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಪಾಡಾಂಡ ಕೊಳ ಕೆರೆ
ಪದ್ರಕಾಳಿ ಕೋಟತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪುದಿಯೋದಿರ ಬಯ್ಯನ್ನೆ

ಬಂದ ಪದ್ರಕಾಳಿಯು
ಕ್ೕದ ಕಾಜು ಬೇಲೋರ
ಮೇಲೆ ಕಾಜು ಪೊನ್ನೋಲ
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಸ್ಥಾನ ಕೊಂಡ್ ನಿಂದಲ್ಲಿ
ಪದ್ರಕಾಳಿ ಸಾದಮ್ಮೆ
ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ನಿಂದತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ನಾಲಾಯಿರ ನಾಡೋಂಡ
ತಾಂಬಲ್ಲಿಯ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆರ
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
"ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಾಂಡು
ಸ್ಥಾನ ಮೇನಿ ಬೋಂಡೂ"ಂದ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳ್ ನೀ ಪುದಿಯೋದಿ
ನಾಡ್ ತ್ೕರ ತಪ್ಪ್‌ಲೆ
ಊರೊಂದಾನ ತಪ್ಪಿನೊ
ಅಮ್ಮಂಗೇರಿ ಊರ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಕೊಂಡೊಳೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಲ್ಲಿ
ಓಮಾಲೆ ಪುದಿಯೋದಿ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಕೊಂಡತ್.
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಬೊಳ್ಳಿ ತೇರ್ ಪುದಿಯೋದಿ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಏನಳ್‌ತ್ ಪೋಯಿತ್
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ಕೊಂಡಿತ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.
ಈ ಪಾಡುವ ಪಾಡಿನೊ
ಪಾಡ್‌ನ ಫಲವೆನ್ನ?
ಪುದಿಯೋದ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿನ
ನಂಬಿಂಗುಂಡ್ ಪಾಡಿನೊ
ಮಾರಿ ಚೂರಿ ಪೊದ್ದುಲೆ.
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ.
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮಡ್‌ಪಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೋ!

೫. ಕೇಳಿ ಪೋನಯಂಡ ಪಾಟ್
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ದೇವಿಯಡ ಪಾಟ್

ಬಾಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಪಾಡುವ ಕವಿ ಕೇಳ್.
ಏಳ್ ಕಡಕಾಬರ
ಏಳ್ ಕಡಕೀಬರ
ನೆತ್ತಾಕಡ ಪಾಕಡ
ಪಾಕಡ ತೀರತ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿಂಜೂ ಪೆದವುಳ್ಳ
ಎಲ್ಲೆಲಂಗೆ ಪಟ್ಟಣ.
ಅಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟ ಬಾವಳ
ಎಲ್ಲುರಾಯ ದೇವೈಯ್ಯ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ
ಎಲ್ಲು ರಾಯ ದೇವಂಗ್
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ಕನ್ನಿಯ
ಪುಟ್ಟಿತ್ ಬೊಳಂದತ್.
ಎಲ್ಲಾಂಗೂ ಪೆರಿಯವ
ಮಂಜಮಾಲೆ ಮಾದೇವಿ;
ಅಕ್ಕಂಗೊತ್ತ ತಂಗಮ್ಮ
ಎಲ್ಲೆಲಂಗೆ ಮಾದೇವಿ
ಅದ್‌ಗೊಂದೆಳೆ ದೇವಿ
ತೋಲಲೆಂಗೆ ಮಾದೇವಿ
ತಾನದ್‌ಂಗೆಳೆ ದೇವಿ
ಜೀವಲೆಂಗೆ ಮಾದೇವಿ
ನಾಲಾಂಗೊಂದೆಳೆ ದೇವಿ
ದೇವ ಕನ್ನಿ ಮಾದೇವಿ
ಅಂಜಾಂಗೊಂದೆಳೆ ದೇವಿ
ಮೂಲೋಕನ್ನಿ ಮಾದೇವಿ,
ಆರಾಳುಳ್ಳ ಅಕ್ಕಂಗ್
ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ತಂಗಮ್ಮ

ಎಲ್ಲಾಂಗೂ ಕಡೆ ಕುಞ್ಞಿ
ನೀಲ ಕನ್ನಿ ಮಾದೇವಿ.
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ಕನ್ನಿಯ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಕೋಳಿಕಿರ್ ಪಾದಿರ
ಮೈಕಿರ್ ಪೊಲವಕ
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ಕನ್ನಿಯ
ಮೈಜಳಂದಿತೆದ್ದಿತ್
ಪೊಂದೆರಕೆ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಪೊಂಗೋಲ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಪಾಕಡ ತೀರತ್‌ಲ್
ಏಳ್ ಕೊಂಬ್ ಚಿತ್ತಾಲ್
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮದುವಡಿ
ಪಾರಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ಕನ್ನಿಯ
ಪೊಂದೆರಕೆ ಪೊಂಗೋಲ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಕಯಿಚಿತ್
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮದ್ ಮೀದ
ಪಾಂಗರಿಂಜಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಪಾಕಡ ನಡುವುಲ್
ನೀರಾಟ ಕಳಿಚಂಡ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಂಡ್
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿ ಪಾಂದ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಶಂಭು ಶಿವ ದೇವಂಡ
ನೆತ್ತಿ ಕಣ್ಣ ಸೂರಿಯ
ಕೇಕುದಿಚಿ ಬಪ್ಪಕ

ಈ ಹಾಡು ಕಟ್ಟು ಕಥೆಯಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣ ದೇವರು ನೀಲಕನ್ನಿ ಮಾದೇವಿಯನ್ನೂ ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮೈಯ್ಯನು ಮೂಲೋಕನ್ನಿ ಮಾದೇವಿಯನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾದದ್ದನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ಕನ್ನಿಯ
ಸೂರಿಯನ ತೊತ್ತಿತ್
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮದುವಡಿ
ಒಪ್ಪಾರ್‌ತೆಳತಿತ್
ಜೋಗ ತಲೆ ಆತ್ಯಂಡ್
ಚುಳ್ಳ ಬೆದ್ ಕಾಯ್ವಕ
ಎಲ್ಲಾಂಗೂ ಕಡೆ ಕುಞ್ಞಿ
ನೀಲ ಕನ್ನಿ ಮಾದೇವಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಅಕ್ಕಂಗಳೆ ಕೇಳಿರೊ.
ಎಂಗಿನ್ನನೆ ಬದ್ದಿನೊ
ಬದ್ದೋರ್ ಫಲವಿಲ್ಲೆ;
ಎಂಗಡ ಪೆದ ಪೋಂಡು.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಅಕ್ಕೈಯ್ಯ
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಪಾಲ ಕೊಂಬ್ ನಲ್ಲಾಲ್
ಚಿತ್ತ್‌ರ ಕುರಿಕನ;
ಚಿತ್ತ್‌ರ ಕುರಿಚಕ
ಚೆನ್ನ ಕೇಳಿ ಕೇಕುಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆವಕ
ಎಲ್ಲಾಂಗೂ ಪೆರಿಯವ
ಮಂಜಮಾಲೆ ಮಾದೇವಿ
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್
"ಉಯಿ! ಅಂದಕ ತಂಗಮ್ಮ
ಚಿತ್ತ್‌ರ ಕುರಿಪಕ್
ಎಂಗಡಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಕೊಂಡೋನ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಪೊಂದೆರಕೆ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಪೊಂಗೋಲ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ಕನ್ನಿಯ
ಎಲ್ಲೆಲಂಗೆ ಕೋಟೆಕ್
ಪಾರಿಂಗುಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ಒಜ್ಜರತ್ ಕೋಟೆಲ್
ಮುತ್ತಿನ ಚಾವಡಿಲ್
ಕೇಕ್‌ಕ್ ಮೊಗವಾಯಿ
ಪೊಂಗುರ್‌ಚಿ ಮೀದಲ್

ಒಪ್ಪಾರತೆಳತಿಂಜ
ಎಲ್ಲೆಲಂಗೆ ದೇವಂಡ
ಮಿಞ್ಞಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎಂಗಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಪಾಕಡ ತೀರತ್‌ಲ್
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಚಿತ್ತ್‌ರ ಕುರಿಚಕ
ಎಂಗಡ ಪೆದ ಪೋಕು;
ಆನಂಗುಂಡ್ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಚಿತ್ತ್‌ರ ಕುರಿಪಕ್
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಂಡು"
ಎಂದರಿಕೆ ಮಾಡಣೆ
ಎಲ್ಲುರಾಯ ದೇವೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಕುಞ್ಞ್ಯಳೇ,
ಚಿತ್ತ್‌ರ ಕುರಿಪದ್
ಮಾನಕ್ ಸರಿಯಲ್ಲ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಕುಞ್ಞ್ಯಳೇ
ಪಾಲ ಕೊಂಬ್ ನಲ್ಲಾಲ್
ಬೊಳ್ಳಿರ ಪಿರಿಕೇರ್
ಪೊನ್ನ್‌ಡ ಪಡಂಬಾಯಿ
ಉಯ್ಯ ಪಣಿ ತ್‌ೇತಿತ್
ಉಯ್ಯಲಾಡಿ ಕೊಂಡೋಳಿ;
ಉಯ್ಯಲಾಡಿ ಕೊವ್ವಕ
ಉಯ್ಯ ಪಾಟ್ ಪಾಡಿರೊ
ಪಾಟ್ ಕೇಟೆಳಪಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ಕುಞ್ಞಿಯ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪಾಕಡ ತೀರತ್‌ಲ್
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಕೇಕ್ ಪೋನ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಪಾಲ ಕೊಂಬ್ ನಲ್ಲಾಲ್
ಉಯ್ಯ ಪಣಿ ತ್‌ೇತಿತ್
ಉಯ್ಯಲಾಡಿ ಕೊವ್ವಕ

ಉಯ್ಯಪಾಟ್ ಪಾಡ್‌ನ,
ಉಯ್ಯ ಪಾಟ್ ಪಾಡಣೆ
ಎಲ್ಲೆಲಂಗೆ ದೇಶತ್
ಎಲ್ಲುರಾಯ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಪಾಟ್ ಕೇಟೆಳತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮೇಲ್ ಲೋಗ ದೇಶತ್
ನಾರಾಯಣ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಒಜ್ಜರತ್ ಕೋಟೆಲ್
ಏಳ್ ಮಾಡಿ ಮೇಮಾಡಿ
ಮೇಮಾಡಿ ಕೊಡಿ ಮೀದ
ಜೂಕ್ ಕಟ್ಟ್ ನಲ್ಲಾಲ್
ಮುತ್ತಿನ ತಲೆ ಮೆತ್ತೆ
ರತ್‌ನತ್ ಕಾಮೆತ್ತೆ
ಬೀರಾಳಿ ಬಿರಿಚಿತ್
ಪಟ್ಟೋಳಿ ಪೊದಪಾಯಿ
ಪೂವೊರಕೊರವಕ
ಪೊಂಗ ತರ ಕೇಟಿತ್
ಮೈ ನೆಟ್ಟತೂರಕೆದ್ದ್
ಮೈಜಳಂದಿತೆದ್ದಿತ್
ಏಳ್‌ಬಕ್ಕ ಚೆಂಬಕ್ಕ
ಚೆಂಬಕ್ಕಕ್ ಕ್ೕದಲ್
ಅಞ್ಞಾತ್ ಪಾಕೆರೆ
ನೀಲಕೆರೆ ನಲ್ಲಾಲ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿಪಾಂದ್
ಪಟ್ಟ್ ಮುಂಡುಡ್‌ತಿತ್
ಕೋಡಿ ಮುಂಡ್ ಸುತ್ತಿತ್
ಬಯ್ಯಕ್ ಪಿರಿಂಜಿತ್
ಚೆಂಬಕ್ಕಕ್ ಎತ್ತಿಚಿ.
ಚೆಂಬಕ್ಕಕ್ ಎತ್ತಿತೂ
ಪೊಂಗ ತರ ನಿಂದ್‌ಲೆ.
ಇದೆನ್ನೊರದಿಯಾಪ?
ಕೇಪಕೆ ಮನ ಚೋಪ!
ಚೆನ್ನ ನೇರ ಕೇಟಿತ್
ನಾರಾಯಣ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್

ಏಳ್ ಮಾಡಿ ಮೇಮಾಡಿ
ಮೇಮಾಡಿ ಕೊಡಿ ಮೀದ
ಜೂಕ್ ಕಟ್ಟ್ ಮೀದಲ್
ಬೇರಂಗುಂಡೆಳತತ್;
ಇಟ್ಟಿಗೆ ತೂರಂದ್‌ಲೆ
ಜಪ ತಪ ಮಾಡ್‌ಲೆ.
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ಞಾಯಕಾರ ಪಂಡಿತ,
ಒಲೆ ತಕ್ಕ ಪಟ್ಟನೂ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ಮಂತ್ರಿಯ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಂದಿತ್
ನಾರಾಯಣ ದೇವಂಣ
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
ಪೊನ್ನರಿಕೆ ಮಾಡ್‌ಚಿ
“ಉಯಿ! ಎಂಗಡೊಡಪೋನೆ,
ಎನ್ನ ಕಷ್ಟ ಬಂದಿತ್
ಇಟ್ಟಿಗೆ ತೂರಪ್‌ಲೆ
ಜಪ ತಪ ಕೆಯ್ಯುಲೆ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ನಾರಾಯಣ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
“ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಮಂತ್ರಿ
ಕ್ೕಳ್ ಲೋಕ ದೇಶತ್
ಪಾಕಡ ತೀರತ್‌ಲ್
ಪೊಂಗ ತರ ಕೇಪಲ;
ಪೊಂಗ ತರ ಕೇಟಿತ್
ಎನ್ನಡ ಮನ ಚೋಪ,
ಅದೇದ್ ದೊರೆ ಮೋವೋ?
ನಾಕವಳ ಕಾಂಗಂಡು”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಮಾಯಕಾರ ಪಂಡಿತ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಕ್ೕಳ್ ಲೋಕ ದೇಶತ್
ಪಾಕಡ ತೀರತ್‌ಲ್
ಬಾಂಗಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಮೇಚಿ ತಿಂದ ಪೊಮ್ಮಾನ್

ಚಂದೋಳತರಪದೊ,"
ಎಂದ್ಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ನಾರಾಯಣ ದೇವಂಗ್
ಮ್ಯ್ರ ದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಾತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಂತ್ರಿಯೊ
ಕೂಡರಿಕೆ ಮಾಡ್ನ.
"ಉಯಿ! ಅಂದಕೊಡೆವ್ರೋನೆ,
ಪ್ರೊಂಗ ತರ ಕೇಪೇಂಗಿ
ಕ್ೇಳ್ ಲೋಕ ದೇಶತ್
ನೆತ್ತಾಕಡ ಪಾಕಡ
ಪಾಕಡ ತೀರತ್ಲ್
ಕಪ್ಪಲೋಟಿ ಪ್ರೋಯಿತ್
ಆ ಪ್ರೊಂಗಳ ಕೋಂದಿತ್
ಪಾದ ಮಿಙ್ಙ ಬೆಪ್ಪಿನೊ"
ಎಂದರಿಕೆ ಮಾಡಣೆ
ನಾರಾಯನ ದೇವಂಗ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಇಟ್ಟಿಗೆ ತೊರಂದತ್,
ಮುಚ್ಚ್‌ನದ್ ನೀಕ್‌ಚಿ,
ಜಪತಪ ಕೆಜ್ಜತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪಂಡಿತ
"ನೆತ್ತಾಕಡ ತೀರಕ್
ಕಪ್ಪ ಕೊಂಡ್ ಪ್ರೋಪಕ್
ಕಪ್ಪ ಪಣಿ ತ್ೇಕಂಡು"
ಎಂದ್ಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ತಚ್ಚಾಯಿರ ಕುಞ್ಯಳ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
"ಎಟ್ಟ್ ನಾಳ್‌ರೊಳ್‌ಲ್
ಕಪ್ಪ ಪಣಿ ತ್ೇಕಂಡು"
ಎಂದ್ಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ತಚ್ಚನ್
ಅಪ್ಪಣೆ ಪರಕಾರ
ಎಟ್ಟ್‌ನಾಳ್‌ರೊಳ್‌ಲ್
ಕಪ್ಪ ಪಣಿ ತ್ೇತತ್.
ಅದ್‌ಕಂಡ ಪಂಡಿತ
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪ್ರೋರಾಂದ್
"ಕಪ್ಪತ್‌ಡ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಉಯ್ಯಪಣಿ ತ್ೇಕಂಡು"
ಎಂದ್ಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಪ್ರೊಂದಟ್ಟಿಡ ಮಕ್ಕಳ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
"ಕಪ್ಪತ್‌ಡ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಉಯ್ಯಪಣಿ ತ್ೇಕಂಡು"
ಎಂದ್ಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಕೇರ್‌ಕೊತ್ತ ಬೊಳ್ಳಿನೊ
ಪಡಂಬೆಕೊತ್ತ ಪ್ರೊನ್ನ್‌ನೊ
ತೂಕಿತ್ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪ್ರೊಂದಟ್ಟ
ಬೊಳ್ಳಿರ ಪಿರಿ ಕೇರ್
ಪ್ರೊನ್ನ್‌ಡ ಪಡಂಬೆಯೊ
ಊನ ತ್ೇತ್ ಕೆಜ್ಜತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಂತ್ರಿಯೊ
ಕೂಡರಿಕೆ ಮಾಡ್ನ
"ಉಯಿ! ಎಂಗಡೊಡೆವ್ರೋನೆ
ಕಪ್ಪ ಕೂಟಿ ಪ್ರೋಪಕ್
ಕೂಟ್‌ಕೊತ್ತೋರಾಳಾಯಿ
ಎಂಗಲ್ಲಿಕ್ ಪ್ರೋಯಿತ್
ಆಣೆ ಭಾಷೆ ಇಟ್ಟಿಕ
ದೋಶ ತಟ್ಟುವಕಾಗ"
ಎಂದ್ಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡಿತ್
ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡಂದಂಡ್
ಓಲೆ ತಕ್ಕ ಪಟ್ಟನ
ಕಪ್ಪ ಕೂಟಿ ಕೊವ್ವಕ್
ಕೂಟ್‌ಕೊತ್ತೋರಾಳಾಯಿ
ವ್ಯೆಯ್ಯನೆ ಪ್ರೊರಟಿತ್
ಕಪ್ಪ ನೀಕಿ ಕೊವ್ವಕ್
ಕಪ್ಪ ಪಾಯಿ ಕೆಟ್ಟ್‌ನ.
ಕಪ್ಪ ಪಾಯಿ ಕೆಟ್ಟಣೆ
ಕಪ್ಪ ನೀಂಗಿ ನಿಂದತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪ್ರೊರಟಿತ್
ಏಳ್ ಕಡಕಾಬರ
ಏಳ್ ಕಡಕೀಬರ
ನೆತ್ತಾಕಡ ಪಾಕಡ
ಪಾಕಡ ತೀರತ್ಲ್

ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮದುವಡಿ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಕೊವ್ವಣೆ
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ಕನ್ನಿಯ
ಉಯ್ಯ ಪಾಟ್ ಪಾಡ್ಯಂಡ್
ಉಯ್ಯಲಾಡಿ ಕೊವ್ವಿಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪಂಡಿತ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಉಯಿ! ಅಂದಕ ದೇವ್ಯಳೆ,
ನಿಂಗಡೋರ್ ಉಯ್ಯತ್
ನಾನ್ ಉಯ್ಯ ಆಡಡ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ದೇವಿಯ
ಉಯ್ಯತಿಂಜ್ಳಿಂಜತ್;
ಅದ್ ಕಂಡ ಪಂಡಿತ
ಉಯ್ಯತ್ಲೆಳತಿತ್
ಉಯ್ಯಲಾಡಿ ಕೊವ್ವಕ
ಉಯ್ಯ ಪಾಟ್ ಪಾಡ್ಚಿ.
ಉಯ್ಯ ಪಾಟ್ ಪಾಡಿತ್
ಅಲ್ಲಂಜಿ ಇಳಿಂಜಿತ್
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ಕನ್ಯಕ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಉಯಿ! ಅಂದಕ ಕನ್ಯಳೆ,
ಏಡ ಕಪ್ಪ ಕೊಂಬ್ಲ್
ಉಯ್ಯಲಾಡಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಉಯ್ಯಪಾಟ್ ಪಾಡಿರೊ
ಚಾಯಿ ಬೋಜ ನೋಟನ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆವಕ
ಕೂಟ್ಲ್ ತಲೆ ದೇವಿ
ಮಂಜ ಮಾಲೆ ಮಾದೇವಿ
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್
"ಬೋಂಡ ಬೋಂಡ ದೇವ್ಯಳೆ
ಕೆಟ್ಟ್ ಪೋಕು ಎಂಗಳೊ.
ನಲ್ಲಾಂಗುಳ್ಳದಲ್ಲಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಕಪ್ಪತುಳ್ಳ ಸಂಜಾದಿ
ಆಣೆ ಭಾಷೆಲ್ಟ್ಟಿತ್
"ಪೋಡಿ ಬೋಂಡ ದೇವ್ಯಳೆ
ಮೋಸ ಮಾಡಿಕೊವ್ವುಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಎವ್ವ ಮಕ್ಕ ಕನ್ನಿಯ
ಭಾಷೆಕ್ ಮರ್ಳಾಯಿ
ಕಪ್ಪತ್ಡ ಕೊಂಬ್ಲ್
ಎಲ್ಲಾಂಗೂ ಪೆರಿಯವ
ಮಂಜ ಮಾಲೆ ಮಾದೇವಿ
ಉಯ್ಯಲಾಡಿ ಕೊವ್ವಕ
ಉಯ್ಯ ಪಾಟ್ ಪಾಡ್ಚಿ.
ಉಯ್ಯಲಾಡಿಕೊಂಡಿತ್
ಉಯ್ಯತಿಂಜ್ಳಿಂಜತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಓರೋರೊಬ್ಬ ದೇವಿಯು
ಉಯ್ಯಲಾಡಿಕೊಂಡಿತ್
ಚಾಯಿ ಬೋಜ ನೋಟಿತ್
ಉಯ್ಯತಿಂಜ್ಳಿಂಜತ್.
ಆರಾಳುಳ್ಳ ಅಕ್ಕಂಗ
ಉಯ್ಯಲಾಡಿಕೊಂಡಿತ್.
ಚಾಯಿ ಬೋಜ ನೋಟಿತ್
ಉಯ್ಯತಿಂಜ್ಳಿಂಜತ್.
ಎಲ್ಲಾಂಗೂ ಕಡೆಯಾನ
ಕೂಟ್ಲ್ ಕಡೆ ದೇವಿ
ನೀಲ ಕನ್ನಿ ಮಾದೇವಿ
ಕಪ್ಪತ್ಡ ಕೊಂಬ್ಲ್
ಉಯ್ಯಲಾಡಿ ಕೊಂಡತ್.
ಉಯ್ಯಲಾಡಿ ಕೊವ್ವಂಜ
ಉಯ್ಯ ಪಾಟ್ ಪಾಡ್ವಕ
ಮಾಯಕಾರ ಪಂಡಿತ
ಪೊಂದೆಳಿ ತೆಳಿಚಂಡ್
ಗೆದ್ದ ಗೆದ್ದಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಕಪ್ಪ ನೀಕಿ ಕೊಂಡತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಾದೇವಿ
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ಗೋಳಾಡಿ ಮೊರಟತ್.
ಗೋಳಾಡಿ ಮೊರಡಣೆ
ಮಾಯಕಾರ ಪಂಡಿತ
ಮಮ್ಮಾಯ ಪರೆಂದತ್

"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಮಾದೇವಿ
ಎಂಗಡ ಪಡಿಚವನ್
ನಿಂಗಳ ಕೊದಿಯಾಯಿ
ಮೇಲ್ ಲೋಕ ದೇಶಕ್
ಕಾಕಿಂಗುಂಡ್ ಪೋಪಕ್
ಮುತ್ತಪ್ಪಣ್ ತಂದಾಂಗ್
ಕಪ್ಪ ಕೂಟ ಬಂದದೊ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ದೇವಿಯೆ
ದುಃಖ ಮಾಡಿ ಕೊವ್ವಂಡ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಮೇಲ್ ಲೋಕ ದೇಶಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ನಾರಾಯಣ ದೇವಂಡ
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
ನೀಲ ಕನ್ನಿ ದೇವಿನ
ಪಾದ ಮಿಞ್ಞ ಬುಟ್ಟಿತ್.
ನಾರಾಯಣ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಮಾದೇವಿನ ನೋಟಣ್
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲವಕ
ಸೂರಿಯನುದಿಚೋಲೆ
ಮಾದೇವಿ ಎಲಂಗ್ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ನಲ್ಲೋರಾಚಿ ನಾಳಾಯಿ
ಆಕಾಶ ಚಪ್ಪರಾಯಿ
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿ ಒಲೆಯಾಯಿ
ಕ್‌ಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟಿ ಸಾರಿತ್
ಮಾಲೆಚೂಡಿ ಮಂಗ್‌ಲ
ಮಂಗ್‌ಲ ಕೈಚಿತ್
ತಾಂದೇವನೂ ದೇವಿಯೂ
ಮೇಲ್ ಲೋಕ ದೇಶತ್
ಚಂದೋಳತ್ ಚಾಯೋಡೆ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಲ
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ;
ಮೇಲೆ ಪಾಟೆಡ್‌ಕನ.
ಬಾಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಎಲ್ಲೆಲಂಗೆ ದೇವಂಡ
ಆರಾಳುಳ್ಳ ಕನ್ಯಡ
ಕೂಟ್‌ಲ್ ಕಡೆ ದೇವಿ
ಮೂಲೊ ಕನ್ನಿ ದೇವಿನ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಮಂಗ್‌ಲಾಯಿ ಕೊಂಡದ್
ಪಾಡಿ ನೋಟಿಕೊವ್ವನ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಏದ್ ನಾಡ್ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ?
ಪಾಡಿ ನೋಟಿ ಕಾಂಬಕ್ಕ
ಬಲ್ಲಿಯ ಪೆದ ಪೋನ
ಚೆನ್ನಂಗುಳ್ಳ ನಾಡಾಪ
ಅಮ್ಮ ಸುತ್ತಿ ನೋಡೋನ್.
ಆ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ನಾಡಾಪಾದಿ ಊರಾಪ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಕುಯ್ತ್
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಒಕ್ಕ ಪೆದ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ
ಕಾಜು ಮಾಲೆ ಕನ್ನಿಯ.
ಅ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಆಳೊಬ್ಬ ಪೆದಲಿಂಜ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕುಟ್ಟೈಯ್ಯ.
ಕುಟ್ಟೈಯ್ಯಂಡ ತಂಗಮ್ಮ
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಚೀಯವ್ವ
ಅಣ್ಣ ತಂಗೆ ದಂಡಾಳು
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಚೀಯವ್ವ
ನಲ್ಲೋರಾಚಿ ನಾಳಾಯಿ
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲವಕ
ಬೊಳ್ಳೋಟೆರ ಕೂಟೆಲ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಂಜಿ
ಕುಪ್ಪ್ ಚಾಣ ಕೋತಿತ್
ಚಾಣೆಡ್‌ತ್ ಪೋಯಿತ್
ಬೊಮ್ಮಂಗೋಡಿ ಬೇಲ್‌ಡ
ಏಳ್ ಮೂಲೆ ಆಕಡ
ಕ್ಕ್‌ಕ್ಕ್‌ರಿಕ್ ಪೋಯಿತ್

ಮೆಕ್ಕ್ರಿಕೆರಿಂಜಿತ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಂಜಿತ್
ಕೈ ತೋಡ್ ಕಡ್‌ಪಕ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚೀಯವ್ವ
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತ್‌ನ,
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಣೆ
ನೀರ್‌ಲ್ ನೆಳಕಂಡ
ನೆಞಿಲ್ ಮೊಲೆ ಕಂಡ!
“ಇದೆನ್ನೊರವತಾರ?”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಬೆಮ್ಮರಿಂಜಿ ನೋಟಣೆ
ತುಂಡತ್ ಕರೆ ಕಂಡ!
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಇದೊರ್ ಕದೆ ಕೇಳ್
ಕನ್ನಿಯಡ ಚೀಯವ್ವ
ಕಾತ್‌ಕ್ ಪೊಲೆ ಕಂಡ
ಸೀತಕ್ ಕುಳಿಯಮೆ;
ತಾಂಗ್‌ಚಿ ಕುಳಿಯಮೆ
ದುಂಬ್‌ನ ಕುಳಿಯಮೆ,
ಆರೂ ನಾಲೂ ಕೂಡಣೆ
ತಿಂಗ ಪತ್ತ್ ತೇಂದತ್.
ತಿಂಗ ಪತ್ತ್ ತೇಂದಲ್ಲಿ
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಸೂರಿಯಂಡುದಯಕ್
ಮಂಡೆ ಮೇಲ್ ನೊಂದತ್.
ಮಂಡೆ ಮೇಲ್ ನೊವ್ವಣೆ
ಕನ್ನಿಯಡ ಚೀಯವ್ವ
ಕನ್ನಿ ಮೂಲೆ ಕೋಂಬರೆ
ಪಳರೆರ ಒಳ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಕೂಡ್‌ನ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಬೆಂದುವೆ,
ಚೂಳಿ ಕೆಲ ನೊಂದತ್.
ಚೂಳಿ ಕೆಲ ನೊವ್ವಣೆ
ಬೊಳ್ಳಿ ಚಂಗೊಡಂದತ್.
ಬೊಳ್ಳಿ ಚಂಗೊಡೆಯಣೆ
ಮಾಣಿಕ ಪರಪೋಲೆ
ಒಜ್ಜರತ್‌ಟಿ ಪೋಲೆ
ಬೀರಿಯ ಪರಂದತ್.
ಆಣಾಯಿ ಪರಂದಲ್ಲಿ
ಪಳ್ಳಿನ ಕಡಕೆಂಜಿ
ಪೆತ್ತಲ್ಲಿ ಪೆದಲ್‌ಟ್ಟ
ಬುದ್ದಿನಲ್ಲ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ.
ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ ಪರಂದಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದತ್.
ತನ್ನೋರಡಿ ಮಕ್ಕಳೊ
ತೀತ್ ಕೂಳ್ ಉಂಬಕ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಬಾತ್ ಕೂಳ್ ಉಂಡತ್;
ತನ್ನೋರಡಿ ಮಕ್ಕಳೊ
ಬಾತ್ ಕೂಳ್ ಉಂಬಕ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ತಾನೆ ಬಾತಿತುಂಬಿಂಜ;
ತನ್ನೋರಡಿ ಮಕ್ಕಳೊ
ಒಗ್ಗಿ ಒಗ್ಗಿ ಪೋಪಕ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಕೈ ಕುತ್ತಿ ಪರಪಿಂಜ;
ತನ್ನೋರಡಿ ಮಕ್ಕಳೊ
ಕೈ ಕುತ್ತಿ ಪರಪಕ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಕೈ ಬುಟ್ಟ್ ನಡಪಿಂಜ;
ತನ್ನೋರಡಿ ಮಕ್ಕಳೊ
ಕೈ ಬುಟ್ಟ್ ನಡ್‌ಪಕ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮಯ್ಯ
ಒಡಿತೆ ನಡಪಿಂಜ.
ಇನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವಂಗ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
“ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಊರ್ ಕೇರಿ ಮಕ್ಕಳೊ
ಊರ್‌ಡ ಪರಂಬ್‌ಕ್
ಅತ್ತಳಾಟಿ ಪೋಪಲ
ಆನಂಗುಂಡ್ ಅವ್ವೈಯ್ಯ
ಎಂಗಡತ್ತಳೆಲ್ಲಾನೊ

ನಾನ್ ಆಟಿ ಪೋಚಿನೊ
ಕೆಟ್ಟ್ ಕೂಳ್ ಬೋಂಡುಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರೆಯಣೆ
ಚೀಯೋದಿರ ಚೀಯವ್ವ
ಕಚ್ಚುಂಡೆರ ಕಾಯೋಲೆ
ಕೆಟ್ಟ್ ಕೂಳ್ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಕಾಮಂಗ್ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಕೂಪೊದಿ ಕೈಕೊಂಡ್
ಅತ್ತ ಕೋಲ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಕ್
ತಾನೊಯ್ಯನೆ ಪೋಯಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿರುಬ್ಬ ನೀಕಿತ್
ಅತ್ತಳಾಟಿ ಪೋಯಿತ್
ಊರ್‌ಡ ಪರಂಬ್‌ಕ್
ಅತ್ತಳಾಟಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಕಬ್ಬಡ ನೆಳಲಟಿ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯೆಳತತ್.
ಆಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಊರ್ ಕೇರಿ ಬಾಲಂಗ
ಊರ್‌ಡ ಪರಂಬ್‌ಕ್
ಅತ್ತಳಾಟಿ ಬಾತ್‌ಲ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಊರ್ ಕೇರಿ ಬಾಲರೆ
ಎಂಗಿನ್ನನೆ ಇಂಜಿನೊ
ಏರ ಬೇಜಾರಾಕುಲ;
ಆನಂಗುಂಡ್ ಬಾಲರೆ
ತುಂಬಿ ತಾರ್ ಪೊಯ್ಯನ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಬಾಲರೊ
ಕಾರೆಕೆರ ತಾರಾಯಿ
ಅಮ್ಮರ ಕೊಡಂದ್ಯಾಯಿ
ತಾರ್ ಪಣಿ ತ್ೕತಿತ್
ಊರ್ ಕೇರಿ ಮಕ್ಕಳೊ
ಮಿಞ್ಞ ತಾರ್ ಪೊಜ್ಜತ್.
ಮಿಞ್ಞ ತಾರ್ ಪೊಯ್ಯಣೆ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಪಾರಿತ್ ಪುಡಿಚತ್.
ಎಲ್ಲಾಂಗೂ ಕಡೆಯಾನ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ತುಂಬಿ ತಾರ್ ಪೊಜ್ಜತ್.
ತುಂಬಿ ತಾರ್ ಪೊಜ್ಜಾನ
ಊರ್ ಕೇರಿ ಮಕ್ಕಕ್
ಪುಡಿಪಕ್ ಕಯಿಂಜ್‌ಲೆ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಕ್ಕಳೊ
ತಾರ್ ಕುಞ್ಞೆ ಕೈಕೊಂಡ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಕನಿಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಏತ್‌ಟ್ಟಿತ್ ಪೊಜ್ಜತ್.
ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿ ನೋಟಣೆ
ಮಕ್ಕಕೆಲ್ಲಾ ಕೇರ್ಯಾಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಊರ್ ಕೇರಿ ಮಕ್ಕಳೊ
"ಪೊಂಜೆಂಡ್ ಕಳಿಕಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಕುತ್ತ್ ಚೆಂಡ್ ಕುತ್ತಿತ್
ಚೆಂಡ್ ಪಣಿ ತ್ೕತಿತ್
ಚೋಮ ನಿಪ್ಪ ಓಡೆಲ್
ಬುಟ್ಟೊತ್ತ ನೆಲತ್‌ಲ್
ಪೊಂಜೆಂಡ್ ಕಳಿಚತ್.
ಪೊಂಜೆಂಡ್ ಕಳಿಚಿತ್
ಮಕ್ಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕೇರ್ಯಾಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಕ್ಕಳೊ
"ಪಕ್ಕಿ ಬೋಟೆ ಪೋಯಿತ್
ದಾರ್ ಚೋಪ ನೋಟಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಕೊಚ್ಚೆ ಬಾಣೆ ಕೋಪುಂಡ
ಕಂಬ್ ಚಾಂಜ ಪುಂಡನ
ಕೆತ್ತಿಂಗೊಂಡ್ ಬಂದಿತ್
ಬಿಲ್ಲ್ ಪಾರ್ ತ್ೕತಿತ್
ಪಾರ್‌ಕೊತ್ತ ಕೇರಾಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಕೈ ಬೈರಿನ ಕೆತ್ತಿತ್

ಬಿಲ್ಲ್ ಕೊತ್ತ ಬೂಣಾಯಿ
ಬಿಲ್ಲ್ ಪಣಿ ತ್‌ಲ್ಲಿತ್
ಕುತ್ತ್ ಬಲೆ ಮಾಡಿತ್
ಕುಟ್ಟ್ ಕಲ್ಲ್ ಕುಟ್ಟಿತ್
ಕುತ್ತ್ ಬಲೆಕ್‌ಟ್ಟಿತ್
ಕೊಚ್ಚೆ ಕಾಡ್ ಬಾಣೆಕ್
ಪಕ್ಕಿ ಬೋಟೆ ಪೋಚಿಲ.
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಕೈಯ್ಯೊಳಿರ ಪಣ್ಣ್‌ಕ್
ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಕಿ ಬಪ್ಪಾಂದ್
ಬೊಮ್ಮರ ಮರೆಯಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯೊಳಿಚಿತ್
ಪಕ್ಕಿ ಬಂದ ಕಾಂಬಕ
ಪೊಂಬರ ತೊಡ್ ಬುಟ್ಟ್
ಕಲ್ಲ್‌ಕೋರ್ ಪಕ್ಕಿನ
ಬೂಕಿಂಗುಂಡ್ ಬಂದನೊ.
ಊರ್ ಕೇರಿ ಬಾಲಂಗ
ಎಲ್ಲಾ ಬಂದು ಕೂಡಿತ್
ಪಕ್ಕಿಡೆಣ್ಣಾ ನೋಟಣೆ
ಮಕ್ಕಕೆಲ್ಲಾ ಮೇಲಾನ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಕ್ಕಳೊ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮಂಗ್
ಚೋತ್ ಪೋಚಿಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಮೈ ದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
"ಮಕ್ಕಕಪ್ಪನಿಲ್ಲತೆ
ಪುಟ್ಟ್‌ಚೆಂಗಿ ಇನ್ನನೆ
ಎಲ್ಲಾಕಿಂಜೂ ಮುಂಬಾಪ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ
ಕಂಡೆ ಕೂಜ್ಜ ಕೇಂಬ್‌ಡ
ಸುಳಿ ಬಾಡಿ ಪೋನೋಲೆ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮಂಡ
ನಾಗ ಮೊಗ ಬಾಡ್‌ಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಕೋಂದಲೆಕ್ ಕೆಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್
ಅತ್ತಳಾಟಿ ಕೊಂಡಿತ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಂಜತ್:

ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಪೋಯಿತ್
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರಣೆ
ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯಂಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ನೀರಾಯಿ
ಕುಞ್ಞಿ ಮಿಞ್ಞ ನೀ ಬೆಚ್ಚ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಬೆಚ್ಚ ನೀರೆಡ್‌ಕತೆ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್.
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಊರ್‌ಕೇರಿ ಬಾಲರೊ
"ಅಪ್ಪನಿಲ್ಲೆ ಕಾಮಂಗ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಏಡ ಅಪ್ಪನೆಲ್ಲಿಯ?
ಎಣ್ಣಿತಾರೊ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಎಣ್ಣಿತಂದ್‌ಲೇಂಗಿನೊ
ಉಂಬ್‌ಲೆ ಕುಡಿಪ್‌ಲೆ
ನಾವು ಬಲಿಚಿ ಚಾವಿನೋ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಚೇಯವ್ವ
"ಕಾಲೂ ಮೂಡ್ ಕತ್ತಿತ್
ಕೂಳುಣ್ಣೇಳ್ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಅಪ್ಪನೆಣ್ಣಿ ತಪ್ಪಿನೋ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮಂಗ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಿತ್
ಉಂಡಿತ್ ಕುಡಿಚಿತ್
ಕೈಯೂ ಬಾಯೊಲಂಬಿತ್
ಒಪ್ಪಾರತೆಳಕಣೆ
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಚೇಯವ್ವ
ತನ್ನಡೋರ್ ಕುಞ್ಞನ
ಕಾಕಿಂಗುಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ಕನ್ನಿ ಮೂಲೆ ಕೋಂಬರೆ
ಬೊಳ್ಳಿ ಪಡಿ ನೀಕಿತ್
ಕಟ್ಟಿಳೆ ಕಡಪಕ
ಚಂದ್ರಾಯುಧ ಬೊರಪಾಂಜ.

ಅದ್ ಕಂಡ ಚೀಯವ್ವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ಇದ್ ನ್ ೀಡ ಅಪ್ಪೆಯ್ಯ
ಮಮ್ಮಾಯತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್
ಮಾಯತೆ ಬೊಳಂದಿಯ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮಂಗ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಚಿ.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ಅಂಬ್ ಬಿಲ್ಲ್ ಕೈಕೊಂಡ್
ಪಕ್ಕಿ ಬೋಟೆ ಪೋಯಿತ್
ಊರ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಪೂವೆಲಂಗುವ ಮಂದ್‌ಲ್
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡ ಪಣ್ಣ್‌ಕ್
ಎಲ್ಲಾ ಪಕ್ಕಿ ಬಂದಿತ್
ಪಣ್ಣ್ ಕೊತ್ತಿ ತಿಂಬಕ
ಪಟ್ಟೋಳಿ ಮೊದ ಚೆಟ್ಟೆ
ಕೇಕ್ ಪೋನ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಪಣ್ಣ್ ಕೊತ್ತಿ ತಿಂಬಕ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ಪೊಂಜರ ತೊಡ್‌ತಿತ್
ಮಾರ್‌ಟ್ಟ್ ಬಲಿಚಿತ್
ವೈಯ್ಯನೆ ತೊಡ್‌ಬುಟ್ಟ.
ತಪ್ಪಿ ಪೋನ ಪೊಂಜರ
ಬುದ್ದ ಜಾಗ ಕಂಡ್‌ಲೆ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ನಿಂದ ನಿಪ್ಪ್ ನೋಟಿತ್
ಕೂಡೋರಂಬ್ ಬುಟ್ಟತ್.
ಚೂದ್ ಬಯ್ಯ ನೂಪೋಲೆ
ಅಂಬ್ ಬಯ್ಯ ಪೋಯಿತ್
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ನೀಲ ಕೆರೆಡೇರಿಲ್
ಅಂಬ್ ಪೋಯಿ ತಾಂದಲ್ಲಿ
ಅಂಬ್ ತೇಡಿ ಪೋಯಿತ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್

ಅಂಬ್‌ನ ಪೊರ್‌ಕ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣಕ್ ಕಾಮಂಗ್
ನೀತಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ನೀಲಕೆರೆ ನೀರ್‌ಕ್
ನೀಕುಡಿಕ್ ಪೋಕಣೆ
ನೀಲಕೆರೆ ನೀರೆಲ್ಲ
ಎಣ್ಣೆ ಪಸೆ ಕಂಡತ್.
ಪೊಂಗಡ ತಲೆಮಿಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
"ಇದೆನ್ನ ಕದೆಮಾಯ?
ಬಾಂಗಾಡ್ ಬನತ್‌ಲ್
ಏದ್ ಪೊಂಗ ಬಂದಿತ್
ಈ ಕೆರೆಲ್ ನೀರ್‌ಲ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಪದೊ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ತೊಲೊಳಿಲೊಳಿಚಿತ್
ಪೊಂಗ ಬರು ಕಾತತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಎಲ್ಲೆಲಂಗೆ ದೇವಂಡ
ಆರಾಳಿಂಜ ಕನ್ಯಳೊ
ಪೊಂದೆರಕೆ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಪೊಂಗೋಲ್ ಕೈಲಾಯಿ
ನೀಲಕೆರೆಡೇರಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್‌ಳಿಂಜತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪೊಂದೆರಕೆ ಪೊಂಗೋಲ್
ಕೈಚೆತಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಬಟ್ಟೆ ಬರಿ ಉತ್ತಿತ್
ನೀಲಕೆರೆ ನೀರ್‌ಲ್
ಕಾಮೀಂದ ಕೈ ಮೀಂದ
ಕೈಮೀಂದ ಮಲ ಮೀಂದ
ಎಲ್ಲಾ ತರ ಮೀಂದಿತ್
ನೀರಾಟ ಕಳಿಚತ್.
ಅಕ್ಕಣಕ್ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ಬಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿ ಪೋಯಿತ್
ಕೂಟ್‌ಲ್ ಕಡೆ ದೇವಿ
ಮೂಲೋ ಕನ್ನಿ ದೇವಿರ

ಪೊಂದೆರಕೆ ಪೊಂಗೋಲ್
ಕೈಕಡ್ತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ತೋಲೊಳಿಲೊಳಿಚತ್.
ಒರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಾಣೆ
ನೀಲಕೊಡಿ ಕನ್ನಿಯ
ನೀರಾಟ ಕಳಿಚಿತ್
ನೀಲಕೆರೆಡೇರಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿಪಾಂದ್
ಪೊಂದೆರಕೆ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಪೊಂಗೋಲ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಬಾನ ಬುಟ್ಟ್ ಪಾರ್ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕೂಟ್ಲ್ ಕಡೆ ದೇವಿ
ಪೊಂದೆರಕೆ ಪೊಂಗೋಲ್
ತೇಡಿ ನೋಟಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡ್ಲೆ.
"ಅಕ್ಕಂಗೆಲ್ಲ ಪಾರ್ಚಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಮೊರಟತ್,
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ಬುದ್ದತ್ ತೆರಂದತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ಮೂಲೋ ಕನ್ನಿ ದೇವಿರ
ಮಿಞ್ಞ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಕೈ ಪುಡಿಚಿ ಕೊಂಡತ್.
ಕೈ ಪುಡಿಚಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಕಣ್ಣ್ ನೀರ್ ತ್ಟಿತ್
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಬಾತ್ಲ.
ಕಾಮ ಕೋಂದ ಪೊಣ್ಣ್ನ
ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯಂಡ ಪೆತ್ತವ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚೀಯವ್ವ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್ಜಾಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ಮೂಲೋ ಕನ್ನಿ ದೇವಿರ
ಪೊಂದೆರಕೆ ಪೊಂಗೋಲ್
ಪೊಟ್ಟಿರೊಳ್ಲ್ಟಿತ್

ಮುಚ್ಚಿ ಬೀಗ ಇಟ್ಟಿತ್.
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಊರ್ ಕೇರಿ ಬಾಲಂಗ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಪಾಂದ್
ತಾನರಿಂಜಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವಂಗ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಪಿತ್
ತಾನೂ ಕೂಡ ಪೋಪೀಂದ್
ಪೆತ್ತವ್ವಂಗ್ ಎಣ್ಣ್ಚಿ.
ಅದರಿಂಜ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯನ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಪೋರಾಟಕ್ ಸನ್ನಾಯಿ
ಎಲ್ಲಾ ಕೊರು ತ್ತಿತ್
ಕೆಂಗುದ್ರೆ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ಕಂಬೆ ಪೋರ್ ನೆರತಿತ್
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯನ
ಬಟ್ಟೆಕೊತ್ತೊರಾಳಾಯಿ
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಪಕ
ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ ಬಯಿಂಬನ್
ತನ್ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವಂಗ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಎನ್ನಡೋರ್ ಪೊಂಗಡ
ಪೊಂದೆರಕೆ ಪೊಂಗೋಲ್
ನೀನೆತ್ತ ಕೊಡ್ಕಲ;
ಆಚೆಕ್ಕಾಚೆ ಎಟ್ಟಾಚೆ,
ಬೈ ಪಿರಿಂಜಿ ಬಪ್ಪಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಬುದ್ಧಿಕಾರ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಚಿಲ.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂಟ್
ಚೋಗ ನಲ್ಲ ಮಾದೇವಿ
ಮೂಲೋ ಕನ್ನಿ ದೇವಿಯೊ

ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿ ಪಾಂದ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಚುಳ್ಳ ಬೊದ್ ಕಾಂಜಂಡ್
ಜೋಗ ತಲೆ ಆತ್ವಕ
ಕನ್ನಿಯಡ ಚೀಯವ್ವ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಮೂಲೋ ಕನ್ನಿ ದೇವಿರ
ಚಾಯಿ ಬೋಜ ನೋಟಿತ್
ಪೊಂದೆಳಿ ತೆಳಿಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಾದೇವಿ
"ಏಡ ಬೋಜ ನೋಟಿತ್
ಪೊಂದೆಳಿ ತೆಳಿಚಿರ.
ಇದೆನ್ನೊರದಿ ಬೋಜ?
ಪೊಂದೆರಕೆ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಪೊಂಗೋಲ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಏಡಬೋಜ ನೋಟಿನೊ
ಚಾಯಿ ಬೋಜರಿಯುಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಚೀಯವ್ವ
ಮೋವನೆಣ್ಣ ತೆಕ್ಕನ
ಗೇನ ಇಲ್ಲತಾಯಿತ್
ಪೊಂದೆರಕೆ ಪೋಂಗೋಲ್
ಪೊಟ್ಟಿಲಿಂಜೆಡ್ತಿತ್
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆರೊಳ್‌ಲ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ಮುಚ್ಚಿತ್
ನಾಕೆಟ್ಟ್ ಪಿರಿಮುಂದ್
ಮುಂದ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಒಪ್ಪಾರತೆಳತಲ್ಲಿ
ಪೊಂದೆರಕೆ ಪೋಂಗೋಲ್
ಕೈ ನ್‌ೀಟಿ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಾದೇವಿ
ಪೊಂದೆರಕೆ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಪೊಂಗೋಲ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಬೋಜತೆ ಪೊರಟತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಚೀಯವ್ವ
ಬೋಜ ನೋಟಿಕೊಂಡಿತ್
ಚಂದೋಳ ನಲಿಂಜತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಮಾದೇವಿ
ಮುಂದ್‌ಕಾಲೆ ಪಾರಿತ್
ಮೋಂದಿಯತೆಳತತ್.
ಮೋಂದಿಯತೆಳಕಣೆ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚೀಯವ್ವ
ಮೋವನೆಣ್ಣನ ತಕ್ಕನ
ಗೇನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತ್
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ಗೋಳಾಡಿ ಮೊರಟತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಾದೇವಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಅಲ್ಲ, ಕೇಳಿ ಮಾವ್ಯವ್ವ
ದುಃಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿನೊ
ಏದೋರೂ ಫಲವಿಲ್ಲೆ;
ಪಾಕಡ ತೀರತ್‌ಲ್
ಎಲ್ಲೆಲಂಗೆ ಪಟ್ಟಣ
ಅಲ್ಲಿಕ್ ನಾ ಪೋಪಿನೋ;
ನಿಂಗಡೋರ್ ಮೋವನ್
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಬಂದಕ
ಎಲ್ಲೆಲಂಗೆ ಪಟ್ಟಣ
ಅಲ್ಲಿ ಬಪ್ಪದಾಚೆಂಗಿ
ಏರ ಧರ್ಮ ಮಾಡಂಡು;
ಧರ್ಮ ಮಾಡಿ ಬಂದಿತ್
ಎನ್ನವು ಪಡಂದಕ
ಕೂಡ ನಾನ್ ಬಪ್ಪಿನೊ.
ಕೂಡ ನಾನ್ ಬಂದಿತ್
ನಿಂಗಡೋರ್ ಮೋವಂಡ
ಪೊಣ್ಣಾಯಿತ್ ಬಾವಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಎಲ್ಲುರಾಯ ಮೋವಳೋ
ಎಲ್ಲೆಲಂಗೆ ದೇಶಕ್
ಬಾನ ಬುಟ್ಟ್ ಪಾರ್‌ಚಿ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ

ಚೋಮು ಪೋರಿ ಬಾತ್‌ಲ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಚೀಯವ್ವ
ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ನೀರಾಯಿ
ಕುಞ್ಞ ಮಿಞ್ಞ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಿತ್
ಕೂಳುಂಬಕೆಳಕಣೆ
ತನ್ನಡೋರ್ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಬೊಳ್ಳಿ ಬಟ್ಟೋಲಂಬಿತ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿರ ಕೂಳ್‌ಟ್ಟ್
ಮುತ್ತ್ ಪೋಲೆ ಉಪ್ಪ್‌ಟ್ಟ್
ಮಂಜೆ ಪೋಲೆ ನೈ ಬೂಕಿ
ತ್ರಿಪಂಜೆ ಕರಿಯ್‌ಟ್ಟ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಕೈಯೂ ಬಾಯೊಲಂಬಿತ್
ಒಪ್ಪಾರಳತೆಳತಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಎನ್ನಡೋರ್ ಪೊಂಗಳೋ
ಏದ್ ದಿಕ್ಕ ಪೋನದೊ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಕನ್ನಿಯಡ ಚೀಯವ್ವ
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡಿತ್
ಆನ ಪೋನದೆಣ್ಣಚಿ.
ಆ ಸುದ್ದಿನ ಕೇಪಕ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡಿತ್
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಉಂಡುಡ್‌ತಿತಾಳಾಯಿ
ಎಲ್ಲೆಲಂಗೆ ದೇಶಕ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟತ್.
ಚೆನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ಪೋಕಣೆ
ಅತ್ತ ನೋಟಿ ಮಕ್ಕಳೊ
ಕಟ್ಟುರ್‌ಪ್ ಮಾಳಿಕ್
ಕೋಲ್‌ಟ್ಟ್ ಕುತ್ತುವಾಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
"ಬೋಂಡ ಬೋಂಡ"ಂದೆಣ್ಣಿತ್
ತಾನದ್‌ನಡಕಿತ್,
ನಾಮೊಟ್ಟ್ ನಡಕಣೆ
ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಳೊ
ಮಂಜ ಕೇರೆ ಕುಞ್ಞನ
ಸುತ್ತ್‌ಟ್ಟಂಡ್ ಪೊಯ್ಯುವ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
'ಬೋಂಡ ಬೋಂಡ"ಂದೆಣ್ಣಿತ್
ತಾನದ್‌ನಡಕಿತ್,
ಚೆನ್ನ ದೂರ ಪೋಕಣೆ
ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಳೊ
ಕೆಂದುಂಬಿಡ ಮಾಳಿಕ್
ಕೋಲ್‌ಟ್ಟ್ ಪೊಯ್ಯುವಾಂಜ;
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ತಾನದ್‌ನಡಕಿತ್,
ಚೆನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ಪೋಕಣೆ
ಸೀತೆ ಕೊಲ್ಲಿ ನೀರಾರ
ಬೊಳ್ಳಾಮೆರ ಕುಞ್ಞಯೊ
ಚಾವಕಾಯಿ ಬುದ್ದಿಂಜ;
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ಬೊಳ್ಳಾಮೆರ ಕುಞ್ಞನ
ಕೈಕ್‌ಡ್‌ತ್‌ಕೊಂಡಿತ್
ಒಕ್ಕುವ ಜಲತ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೋಂದ್ ಬುಟ್ಟಿತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜ ಪೊರಟಿತ್
ಎಲ್ಲುರಾಯ ದೇವಂಡ
ಎಲ್ಲೆಲಂಗೆ ದೇಶಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಕೇಕಿಯ ಚಾವಡಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಕ್ಕಣ
ಎಲ್ಲುರಾಯ ದೇವ್ಮೆಯ್ಯ
ಪೊಂಗುರ್‌ಚಿ ಮೀದಲ್
ಒಪ್ಪಾರತೆಳತಿಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ಎಲ್ಲುರಾಯ ದೇವಂಡ
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
ಒಪ್ಪಾರತೆಳತತ್.

ಓದಂದೀದಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಚೇಯೋದಿರ ಮೋಂದಿಕ
ಕೊಳುಂಬಕ್ ನೇರಾನ.
ಕೂಳುಂಬಳ ನೇರತ್
ಎಲ್ಲುರಾಯ ದೇವಂಡ
ಪೊಣ್ಣೊಬ್ಬ ಪೆದಲುಳ್ಳ
ಕುಂತಿ ದೇವಿ ಮಾದೇವಿ
ಚೆಂಗ ಬಾಳೆಲೆ ಕೊಂಡ್
ಕತ್ತಿ ತ್‌ೇಟಿಕೊಂಡಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಮುಟ್ಟೆ ಕೂಳ್‌ಟ್ಟ್
ಪೊಮ್ಮುಟ್ಟೆ ಕರಿಯ್‌ಟ್ಟ್
ಪೊನ್ನೆಡೆ ಕೈ ಕೊಂಡ್
ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯಂಡ ಮಿಞ್ಞಾಲ್
ಬೋಜತೋಡೆ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಉಂಡತ್ ಕುಡಿಚತ್.
ಉಂಡಿತ್ ಕುಡಿಚಿತ್
ಕೈಯ್ಯೂ ಬಾಯೊಲಂಬಿತ್
ಒಪ್ಪಾರತೆಳಕಣೆ
ಎಲ್ಲುರಾಯ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮನ
ಬಂದ ಕದೆ ಕೇಟತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಆನ ಪೋನದೆಲ್ಲಾನೊ
ದುಃಖಂಗುಂಡ್ ಎಣ್ಣ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ
ತ್ರೈವರುಳ್ಳ ಮಂತ್ರಿಯ
ಮಂತ್ರಿಯಳ ಕಾಕಿತ್
ಉಳ್ಳ್ ಬೇರ ಕೆಜ್ಜಿತ್
ಮಂತ್ರಿಯಳ ಬುಟ್ಟತ್.
ತ್ರೈವರುಳ್ಳ ಮಂತ್ರಿಯ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮನ
ಕಾಕಿಂಗೊಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ಏಳರೆರ ಒಳ್‌ಲ್
ಕನ್ನಿ ಮೂಲೆ ಕೋಂಬರೆ
ಅಲ್ಲಿ ಕೋಂದ್ ಬುಟ್ಟಿತ್

ಎರಿ ಕಡು ಮೇಕಿತ್
ಕೋಂಬರೆಲ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಪಡಿ ತಾತಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಕಾಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಎಲ್ಲೆಲಂಗೆ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಎರಿ ಕಡು ಆಂಜಿತ್
ಬೋರೆ ಬೋರೆ ಬೆಕ್ಕಂಡು
ದಂಡ್ ಗುಡ್ಡೆ ಮಾಡಂಡು
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿತ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ತ್ರೈವರುಳ್ಳ ಮಂತ್ರಿಯ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮನ್
"ಮುಟ್ಟಿರ್‌ಟ್ ಮೂಲೆಲ್
ಎರಿ ಕಡು ದಂಡಾನ
ಆಯುವ ಕೊಯಲೆನ್ನ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಬೇರಿಚಿತ್ ನೋಟಣೆ
"ಅಂದೋರ್ ದಿನತ್‌ಲ್
ಕಟ್ಟುರ್‌ಪ್ ಕುಞ್ಞಕ್
ನಾಕೆಜ್ಜ ಗುಣವೆಲ್ಲಾ
ಇಂದ್ ನಾಕ್ ಕಾಣಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನಕಣೆ
ಕಟ್ಟುರ್‌ಪ್ ಕುಞ್ಞಿಯ
ಬೊಗ್ಗನೆ ಪೊಲಿಂಜತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂಟ್
ಕಟ್ಟುರ್‌ಪ್ ಕುಞ್ಞಿಯ
ಲಾಮ್‌ಕೆಟ್ಟಿ ನಿಂದಿತ್
ಎರಿ ಕಡು ಆಂಜಿತ್
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲರಣೆ
ದಂಡ್ ಗುಡ್ಡೆ ಇಟ್ಟತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲವಕ
ತ್ರೈವರುಳ್ಳ ಮಂತ್ರಿಯ
ಕನ್ನಿ ಮೂಲೆ ಕೋಂಬರೆ

ಬೊಳ್ಳಿ ಪಡಿ ನೀಕಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನೋಟಣಕೆ
ಪರಿ ಕಡು ದಂಡಾನ
ದಂಡ್ ಗುಡ್ಡೆ ಮಾಡಿಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಮಂತ್ರಿಯ
"ಇದೆನ್ನೊರದಿಯಾಪ?
ಈ ಬೈಂಬ ದಾರಾಪ?
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಎಲ್ಲೆಲಂಗೆ ದೇವಂಗ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ದೇವೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಲ
ಪಳ್ ಕಡಕಾಬರ
ಪೂಳೆ ಮುರ್ಕ್ ಮರತ್
ಸಣ್ಣ ಕೊಡಿ ಉಳ್ಳಾನ
ಕೋಂದಿತ್ ತರಂಡುಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಈ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ಶ್ರೈವರುಳ್ಳ ಮಂತ್ರಿಯ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮಂಗ್
ಎಲ್ಲೆಲಂಗೆ ದೇವಂಡ
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಎಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮೈಯ್ಯ
ಬೊಮ್ಮಣ ಕರೆಯಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ಬೊಳ್ಳಾಮೆರ ಕುಞ್ಞಿನ
ಮನತ್ ನೆನತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಬೊಳ್ಳಾಮೆ
ಪಾಕಡತ್‌ರೊಳ್‌ಂಜಿ
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ಕಾಮೈಯ್ಯಂಡ ಪಕ್ಕಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಮೈಯ್ಯ
ಬೊಳ್ಳಾಮೆರ ಬೆನ್ನ್‌ಲ್
ಕಾಮೈಯ್ಯನ್ ಪತ್ತ್‌ಚಿ.
ಬೊಳ್ಳಾಮೆರ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಪಳ್ ಕಡಕಾಬರ
ಮುಳ್ಳ್ ಮುರ್‌ಕ್‌ಡಡಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಮುರ್‌ಕ್‌ಡ ಮರತ್‌ಲ್
ಮುಳ್ಳ್ ಜೊಪ್ಪೆ ಕಂಡಿತ್
"ಕೊಡಿಯೆಲೆ ಪರಿಪಕ್
ಪತ್ತುವ ಕೊಯಲಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಅಂದೋರ್ ದಿನತ್‌ಲ್
ಮಂಜ ಕೇರೆ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ನಾಕೆಜ್ಜ ಗುಣವೆಲ್ಲ
ಇಂದ್ ನಾಕ್ ಕಾಣಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನಕಣೆ
ಮಂಜ ಕೇರೆ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಒಗ್ಗಿ ಒಗ್ಗಿ ಬಂದಿತ್
ಪೂಳೆ ಮುರ್ಕ್ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಸುತ್ತ್‌ಟ್ಟಿತ್ ನಿಂದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಮೈಯ್ಯ
ಮಂಜ ಕೇರೆ ಕುಞ್ಞೆರ
ಪಾಂಬ್ ತೆರೆ ಮೊಟ್ಟಿತ್
ಕೊಡಿಯಲೆ ಪರಿಚತ್.
ಸಣ್ಣ ಕೊಡಿ ಕೊಜ್ಜಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಇಳಿಂಜಿತ್
ಬೊಳ್ಳಾಮೆರ ಬೆನ್ನ್‌ಲ್
ಪಾಕಡನ ಕಡಂದಿತ್
ಎಲ್ಲೆಲಂಗೆ ದೇಶಕ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಸಣ್ಣ ಕೊಡಿ ಕೋಂದಿತ್
ಎಲ್ಲೆಲಂಗೆ ದೇವಂಡ
ಪಾದ ಮಿಞ್ಞ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವೈಯ್ಯ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲವಕ
ಆರಾಳುಳ್ಳ ಕನ್ಯಳ
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಪಿಚ

ಕಾಲ್ಂಜಿ ತಲೆಯೋಳ
ಎಲ್ಲಾ ತರ ಚಿಂಗಾರ
ಬೋಜಂಗೊಂಡಣಿಂಜಿತ್
ಸಾಲಾಯಿತೆಳತಲ್ಲಿ
ಆರಾಳುಳ್ಳ ದೇವ್ವಕ್
ಮೂಡ್‌ಕ್ ಮುಸ್‌ಕ್‌ಟ್ಟ್
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮಂಗ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ನಿನ್ನಡೋರ್ ಪೊಂಗಳ
ಕೈಪುಡಿಚಿತೆಪ್ಪಿಯ"
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್‌ಚಿ.
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ಆರಾಳುಳ್ಳ ದೇವ್ವಳ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ನೋಟಿತ್
"ಮೂಲೋ ಕನ್ನಿ ದೇವಿನ
ಏದ್ಂದ್ ಅರಿಯುಲೆ
ಈಂಗೆನ್ನ ಕೊಯಲೆನ್ನ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
"ಅಂದೋರ್ ದಿನತ್‌ಲ್
ಕೆಂದುಂಬಿರ ಕುಞ್ಞಕ್
ನಾಕೆಜ್ಜ ಗುಣವೆಲ್ಲ
ಇಂದ್ ನಾಕ್ ಕಾಣಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನಕಣೆ
ಕೆಂದುಂಬಿರ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಪಾರಿಂಗೊಂಡ್ ಬಂದಿತ್
ಮೂಲೋ ಕನ್ನಿ ದೇವಿರ
ಜೋಗ ತಲೆ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಮೂಂದ್ ಸುತ್ತ್ ಸುತ್ತ್‌ನ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಮ್ಮೆಯ್ಯ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಪೂಂದೆಳಿ ತೆಳಿಚಿತ್
ಮೂಲೋ ಕನ್ನಿ ದೇವಿರ
ಕೆಂದಾವರೆ ಕೈಯಿಕ್
ಕೈಕೊಡ್‌ತಿತೆಪ್ಪ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವ್ವೆಯ್ಯ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
"ಅಂದಲ್ಲ ಮಂಗ್‌ಲಾನ
ಇಂದ್ ಮಂಗ್‌ಲಾಪ"ಂದ್
ಕ್ಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟಿ ಸಾರಿತ್
ಆಕಾಶ ಚಪ್ಪರಾಯಿ
ಕ್‌ಬ್ಭೂಮಿ ಒಲೆಯಾಯಿ
ಮಾಲೆ ಚೂಡಿ ಮಂಗ್‌ಲ
ಮುಂಗ್‌ಲಾಡಿ ಬುಟ್ಟಿತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮನ್
ಮೂಲೋ ಕನ್ನಿ ದೇವಿಯು
ತಾಂದೇವನೂ ದೇವಿಯೂ
ಅಮ್ಮ ಸುತ್ತಿ ನಾಡೋಂಡ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಕುಯ್ಯಕ್
ಕನ್ನಿಯಡ ಮನೆಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವಂಡ
ಕಾತೊಟ್ಟ್ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚಿ
ಚಂದೋಳತೆ ಚಾಯೋಡೆ
ಕನ್ನಿಯಡ ಕಾಮನೂ
ಮೂಲೋ ಕನ್ನಿ ದೇವಿಯೂ
ದೇವ ದೇವಿಂದೆಣ್ಣಿತ್
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲಂದತ್.
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡ್‌ನ
ಪಾಡ್‌ನ ಫಲ ಕೇಳ್
ಮಾಲವ ಮನ್‌ಸನ್
ಕೆಜ್ಜ ಪಾಪ ಪುಣ್ಣಿಯ
ತಾಂಗೆಕ್ಕಲೂ ಎತ್ತುವ
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ.
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮೆತ್‌ಪಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೋ!

ಕಲಿಯಾಟಂಡ ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಪಾಟ್

ಬಾಳೊ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಗೆದ್ದ ಗೆದ್ದ ನಾಡ್‌ಲ್
ಬೈಂಬ ಕೇಳಿ ಕೇಟದ್
ಕಂಡ್ ನೋಟಿತಿಲ್ಲೇಂಗಿ
ಕೇಳಿ ಕೇಟಿತಿಕ್ಕುಲ.
ಕೇಳಿ ಕೇಟ ಬಂಬನ
ಆರ ಕೊಂಡ್ ಪಾಡನ?
ಅಲ್ಲತಾರೊ ಅಲ್ಲಲ;
ಕಲಿಯಾಟಂಡ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬನ್
ಬಂಬ ಕೇಳಿ ಕೇಟದ್
ಪಾಡಿ ನೋಟಿ ಕೊವ್ವನ.
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಪುಟ್ಪಿನ ಕದೆ ಕೇಳ್.
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಎಲ್ಲಿ ಪೋಲೊ ಪುಟ್ಟಿಯ?
ಅಲ್ಲತೆಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ
ನೇರೋಯಿಪತಾಪಲ್ಲಿ
ನಾಲ್‌ನಾಡ್ ಕೆಂದೋಂಡ
ಬೊಳ್ಳಿ ತಂಡ್ ಕುಂಜಿಲ
ಇರುವದೊಕ್ಕಡೆಡೆಯಿಲ್
ಕಲಿಯಾಟಂಡ ಒಕ್ಕಳೊ.
ಆನೆ ಪೋಲ್‌ತೊಕ್ಕಳೊ.
ಆ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಆಳೊಬ್ಬ ಪೆದಲಿಂಜ
ಬುದ್ಧಿನಲ್ಲ ಕುಟ್ಟೈಯ್ಯ.
ಕುಟ್ಟೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ
ಒಂದಾಂಡೊ ಕೊರುವಿಲ್ಲೆ;
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಬೇರಕಾರ ಬಾಲನ್

ಉಳ್ಳ್ ಬೇರಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಎಳ್ಳಚ್ಚಕೊರು ಕಂಡ
ಅದೆನ್ನಂದರಿವಿರ?
"ತನ್ನ ಪೋಲೆಬಾಲಂಗ
ಪೊಂಗೆಟ್ಟಿ ನಲಿವಕ
ನಾನಿನ್ನನೆ ಬದ್ದಿನೊ
ಬದ್ದೋರ್ ಫಲವಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ನೀಲಕೊಡಿ ಕುಟ್ಟೈಯ್ಯ
ಪೊಂದೇಡಿ ನಡಂದತ್.
ಪೊಂದೇಡಿ ನಡಂದಿತ್
ಚೆಪ್ಪ್‌ಕೊತ್ತ ಮುಚ್ಚೋಲೆ
ಮಾಲೆಕೊತ್ತ ಕೀಲೋಲೆ
ಮುಲ್ಲೆ ಪೂವ್ ಪೊಂಗಳ
ತೇಡಿ ನೋಟಿಕೊಂಡತ್.
ಎಲ್ಲಿಂಜೆಂದರಿವಿರ?
ಈ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಬಾಳೆ ನೂರಂಬಡತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜೂ ತಿರುವುಳ್ಳ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕಾಳೆ ಬೇತ್‌ಲ್
ಕುಟ್ಟಂಜೆಟ್ಟಿರೊಕ್ಕಳೊ
ಆ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಂಜಿ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚೀಯಮ್ಮ
ಮೈ ನೆರಂದ ಪೊಣ್ಣಿಂಜ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚೀಯಮ್ಮ
ಕುಟ್ಟೈಯ್ಯ ಮೊರಡಾಲೆ
ಸಾಲ್‌ಬಾಕೆ ಕೂಡಿತ್
ತಾಂದೇವನೂ ದೇವಿಯೂ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ
ಕಾಲ ಪೈತಾಂಡಾಚೆಲ.
ಕಾಲ ಪೈತಾಂಡಾಯಿತೂ

ಇವನು ಕಲಿಯಾಟಂಡ ಅಜ್ಜಪ್ಪನೆಂದು ಕೊಡಗು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೊಂಡು ದೇವತಾಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

ಮಕ್ಕ ಫಲ ಕಂಡ್‌ಲೆ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಸಂಜಾದಿ
ಬುದ್ಧಿ ನಲ್ಲ ಕುಟ್ಟೈಯ್ಯ
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ ಚನಿಯಾಯಿ
ಕಾಳಿ ಪಯ್ಯು ಪಾಲಾಯಿ
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆ ಪಣ್ಣಾಯಿ
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಬೈವಾಡ್
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟಿತ್
ಕುಟ್ಟೈಯ್ಯ ಬಯಿಂಬನೂ
ಕುಟ್ಟೈಯ್ಯಂಡ ಕೊಂಡೊಳೂ
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ಚೇಯವ್ವ
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ತಾಂದೇವನೂ ದೇವಿಯೂ
ನೀಲಕೆರೆ ನಲ್ಲಾಲ್
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಿತ್
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಕಾಜೋಡ್‌ಚಿ ನಿಂದಿತ್
ದೇವ್ಹೈಯ್ಯನ ಬೋಡ್‌ಚಿ.
"ಎಂಗ ದಂಡ್ ಕುಞ್ಯಕ್
ಮಂಗ್‌ಲ ಕಯಿಂಜಿತ್
ಪತ್ತ್‌ಕಾಲ ತೇಂದತ್.
ಆಚೆಂಗಿಯೂ ದೇವ್ಹೈಯ್ಯ
ಮಕ್ಕ ಫಲ ಕಂಡ್‌ಲೆ;
ಆನಂಗುಂಡ್ ದೇವ್ಹೈಯ್ಯ
ಈ ಎನ್ನಡ ಪೊಂಗಳೊ
ನಾಪತೆಟ್ಟ್ ನಾಳೋಳ
ಬಾನ ತೊತ್ತ್ ಕೊವ್ವಲ
ಮಕ್ಕ ಫಲ ತಕ್ಕಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡ್‌ನ.
ಅಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ಚೇಯವ್ವ
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಪಚ್ಚೆ ತುಂಡ ಸುತ್ತಿತ್
ಒನ್ನಾಂದೆಕೊರೂಣಾಯಿ

ನಾಪತೆಟ್ಟ್ ನಾಳೋಳ
ಬಾನ ತೊತ್ತ್ ಕೊಂಡತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ನಾಪತೆಟ್ಟ್ ನಾಳೋಳ
ಬಾನ ತೊತ್ತ್ ಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಪಾದಿರ ಇರ್‌ಟತ್
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಚೇಯವ್ವ
ಪೂವೊರಕೊರವಕ
ನೆಕ್ಕನಚಿ ಕಂಡತ್.
ಎನ್ನನೆಂದರಿವಿರ?
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವ್ಹೈಯ್ಯ
ದೇವ್ಹೈಯ್ಯನ್ ಬಂದಿತ್
"ದುಃಖ ಬೋಂಡ ಪೊಂಗಳೆ
ಆಂಗುಞ್ಞೆ ಫಲ ತಂದ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಕೆನಚಾನ.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ಚೇಯವ್ವ
ಕನ್ನಡಿ ಕಳತ್‌ಲ್
ಆನೆ ಕೊಂಬ್ ಚೇಪ್‌ಲ್
ಜೋಗ ತಲೆ ಚೇಪಣೆ
ಮಕ್ಕಪೊಲೆ ಬಂದದೊ.
ಆ ಪೊಲೆ ಕುಳಿ ನಿಂದ್
ತಾಂಗ್‌ಚಿ ಕುಳಿಯಮೆ.
ಆರೂ ನಾಲೂ ಕೂಡಣೆ
ತಿಂಗ ಪತ್ತ್ ತೇಂದಲ್ಲಿ
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಡೆ ಬೊಳ್ಯಾಚ
ಸೂರಿಯಂಡುದಯಕ್
ನೀಲಕೊಡಿ ಚೇಯವ್ವ
ಆಂಬೆತ್ತಿತೆಳತತ್.
ಪಳ್ಳಿ ಕೂಟಿಕೊಂಡಿತ್
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ನಾಳ್‌ಲ್
ಪೊಮ್ಮೋದಿರ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪೆದಲ್‌ಟ್ಟಿ.
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಪರಕಣೆ
ಬೀರಿಯ ಪರಂದತ್.

ಕೊಟ್ಟ್ಲಿಂಜ ಪಟ್ಟತಿ
ಮಂಡುಕನ ಪೆತ್ತತ್.
ಓಡೆಲಿಂಜ ಕೊಕ್ಕಚಿ
ಕೋಞಾನ ಪೆತ್ತತ್.
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಅೖಯ್ಯಾಂಡೆಕರೆಯಾಳ್
ಪೖತಾಂಡೆಕ್ ತೇಂದಾಳ್
ಆಳ್ ಕಾಳೆ ತೇಂದಲ್ಲಿ
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬನ್
ಮಂತ್ರ ಪಡಿಚತ್.
ಮಂತ್ರ ಪಡಿಚಿತ್
ಪತ್ತ್ ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳ
ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಕೂಟಾಳ್.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ನಾಡೆಲ್ಲಾನಡಕ್‌ಚಿ.
ಇನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಒನ್ನಾಂದಿಯ ದಿನತ್
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಪಕ
ಕುಕ್ಕುಮ್ಮೆ ಪದಿಚಿತ್
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಬಪ್ಪಕ
ಬಟ್ಟೆ ಪೋಕ್ ಬೖಪೋಕ್
ಕಂಡತೋರ್ ಬಂಬನ.
ಬಂಬನಲ್ಲಿ ಕಂಡಿತ್
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಎನ್ನಂದೆಣ್ಣಿ ಕೇಟತ್?
"ಆರ್ ನೀನ್ ಸಂಜಾದಿ?
ಎತ್ತ್ ಪೋಲೊ ಪೋಪಿಯ?
ಏದ್ ದಿಕ್ಕ್ ದೇಶೇದ್?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಬಾಲನ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್.
"ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಬೊಳ್ಳೂರ್
ಅರಂಗತೂರ್ ಕಾಟಾಳ
ಆಳ್ ಪೆದ ಬೊಳ್ತುವೊ.
ಚಾಮೆ ಮಾಡ್ ಕೆತ್ತ್‌ವ್
ಅಪ್ಪ ಪೋನ ಬಟ್ಟೆಲ್
ನಾನೂ ಪೋನದಿಲ್ಲೆಂದ್
ನೇರ ಮಜ್ಜಣಾಪಕ
ಕೂಳುಂಬಕೆಳತಲ್ಲಿ
ಬಾಯಲ್ಲತೆ ಬಜ್ಜತ್
ಕೖಯೆಡ್‌ತ್ ಪೊಜ್ಜತ್,
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ನಾನುಂಬಳ ಕೂಳ್‌ನ
ಪಟ್ಟಿಕ್ ಕನಿಚತ್.
ಅದ್ ನಾಕ್ ಕಂಡಿತ್
ಮೖ ದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
ಚಾವೇಂಗಿಯೂ ಬಾವೇಂಗಿಯೂ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಕಾವೇರಿಯಮ್ಮೆ ದೇವಿರ
ಪಾದ ಸೇರಿ ಬಾವಿಂಟ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಬಯಿತೂರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋಂಡ
ಕಾಜು ಮಾಲೆ ಚೇಲೋರ
ಪೊನ್ನೋಲತ್ ಸಾರ್ತಾವು
ಸಾರ್ತಾವುನ ತೊತ್ತಿತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ನಾಲ್‌ನಾಡ್ ಕೆಂದೋಂಡ
ಆನೆ ಕೖ ಮರಂದೋಡ
ಪದ್ರಕಾಳಿ ದೇವಿಕ್
ಕೖ ಮಲಂಗಿ ತೊತ್ತಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜ ನಾ ಬಂದೆಸೊ.
ಅಪ್ಪನವ್ವ ನಾಕಿಲ್ಲೆ
ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆ ದೇಶವಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಮೊರಟತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಪೊನ್ನಪ್ಪ

“ಈ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಬಾಲನ್
ನಾಕೋರ್ ತೊಣೆಯಿಲ್ಲೆ,
ಕೂಟ್‌ಕೊತ್ತೋರಾಳಿಲ್ಲೆ.
ದುಃಖ ಬೋಂಡ ಕಾಟಾಳ
ಎಂಗ ದಂಡಾಳೊಂದಾಯಿ
ಚಂದೋಳತೆ ಬಾವಲು;
ನಿನ್ನ ನಾ ಚದಿಪ್‌ಲೆ
ಎನ್ನ ನೀ ಚದಿಕಂಡ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಜಬ್ಬೂಮಿನ ತೊಟ್ಟಿತ್
ಆಣೆ ಭಾಷೆ ಇಟ್ಟಿತ್.
ಆಣೆ ಭಾಷೆ ಇಟ್ಟಿತ್
ಕಾಟಾಳಂಡ ಕುಞ್ಞಿರ
ಕಣ್ಣ್‌ನೀರ್ ತ್‌ೕಟ್‌ಚಿ.
ಕಣ್ಣ್‌ನೀರ್ ತ್‌ೕಟಿತ್
ಕೈ ಪುಡಿಚಿಕೊಂಡಿತ್
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಪೋಯಿತ್
ತನ್ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವಂಗ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
“ಕೇಳೆನ್ನಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
ಎನ್ನ ನೀ ಪಡಂದಿಯ.
ಆ ದೇವಡ ಸೇಯೊಂಡ್
ನೀಕಿಞ್ಞೋರ್ ಕುಞ್ಞಿಯೂ
ನಾಕೋರ್ ತೊಣೆಯಾಚಿ.
ಕುಕ್ಕಮ್ಮೆಕ್ ಕೂತಾರೊ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಚೀಯೋದಿರ ಚೀಯವ್ವ
ದಂಡಾಳುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಕ್
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆಲೆ ಕೊಂಡ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿರ ಕೂಳ್‌ಟ್ಟ್
ತ್ರೈಪಂಜೆ ಕರಿಯ್‌ಟ್ಟ್
ತೆತ್ತಿ ಮೀದ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಜೋಡೆರಂಡ್ ಬಾಲಂಗ

ಉಂಡಂಡಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಕಾಟಾಳಂಡ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬಂಗ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
“ಕೇಳಿರೊ ನಾಯಿನಾರೆ
ನಾ ಪಡಿಚ ವಿದ್ದಿಯ
ನಿಂಗ ನೋಟಿಕೊವ್ವಂಡು
ಬೆಮ್ಮಾರಿತೆಳತೋಳಿ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಬೆಮ್ಮಾರಿತೆಳಕಣೆ
ಕಾಟಾಳ ಬೊಳುತವೊ
ಮಂತ್‌ರ ಜಪಿಸಿತ್
ತಾನುಂಬಿಂಜೆಲೆಯಿಲ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿರ ಕೂಳ್‌ನ
ಕಾಡೆರಚಿ ಮಾಡ್‌ನ.
ಬೆಮ್ಮರಿಂಜಿ ನೋಟಣೆ
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬನ್
ಈ ಕದೆನ ಕಂಡತ್.
ಈ ಕದೆನ ಕಂಡಿತ್
ಪೊಮ್ಮೋದಿರ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಪೊಂದೆಳಿ ತೆಳಿಚಿತ್
ಕಾಟಾಳಂಡ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ತಾಂಪಡಿಚ ವಿದ್ದಿಯ
ಕಾಟಿ ತಪ್ಪಿಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಕಾಟಾಳ ಬೊಳುತವೊ
ಬೆಮ್ಮರಿಂಜಿ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬೈಂಬನ್
ಮಂತ್‌ರ ಜಪಿಸಣೆ
ತಾನುಂಬ ಎಲೆಯಿಲ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿರ ಕೂಳೆಲ್ಲಾ
ಮಾಂಜಪ್ಪೆಯ್ಯ ಪೂವಾಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಟಾಳ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
“ನಾಕೊತ್ತೋರ್ ಸಂಜಾದಿ”

ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಉಂಡತ್ ಕುಡಿಚತ್.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲವಕ
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ಬಾಲಂಗ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮನ
ಪಚ್ಚೆ ಕಂಡೆ ಪಿಲ್ಲ್‌ನ
ಮಂಜಿ ಪಿಲ್ಲ್ ಮೇವಕ್
ಆಟಿಯಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬನೂ
ಕಾಟಾಳ ಬೊಳುತವೂ
ಕಂಬ್ ಚಾಂಜ ಪುಂಡನ
ಬಿಲ್ಲ್‌ಕಾಯಿ ಕೆತ್ತಿತ್
ಕೋಳಿ ನಾರ್ ಬೂಣಾಯಿ
ಪಟ್ಟೊಳಿ ಪರಳಾಯಿ
ಕಲ್ಲ್ ಬಲೆ ತ್‌ೀತಿತ್
ಪಕ್ಕಿ ಬೋಟೆ ಪೋಚಿಲ.
ದೂರ ದೂರ ಪೋಕಣೆ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಗ
ಕೆಂಗಡಂಗ್ ಪಾರಿತ್
ಏಳ್ ಮೂಲೆ ಆಕಡ
ಪೊಂಬೊಳೆನ ತಿಂಬಿಂಜ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಬುದ್ದಿ ನಲ್ಲ ಕುಟ್ಟೈಯ್ಯ
ಬೇಲ್ ಬಾಣೆ ಸುತ್ತಿತ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಪ್ಪಕ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮಂಗ
ಪೊಂಬೊಳೆನ ತಿಂಬದ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಮೈ ದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
ಚೋಮನಾಟಿ ಕೇತಿತ್
ಜೋಡೆರಂಡ್ ಬಾಲರ
ನೋಟ್‌ನಕ ಕಂಡ್‌ಲೆ
ಕಾಕ್‌ನಕೊರಟ್‌ಲೆ.
ಅಲ್ಲಿಂಜ ಪೊರಟಿತ್

ತಮ್ಮನೆಕ್ ಬಂದಿತ್
ತನ್ನಡೋರ್ ದೇವಿಕ್
ಈ ಸುದ್ದಿನ ಎಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಈ ಸುದ್ದಿನ ಎಣ್ಣಿತ್
“ಬಾಲಂಗಳೊ ಬಂದಕ
ಕೂಳ್‌ಟ್ಟ್ ಕೊಡ್‌ಕಂಡ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಕನ್ನಿ ಮೂಲೆ ಕೋಂಬರೆ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಬುದ್ದಂಡ್
ಪೂಪೊರಕೊರವಕ
ಪೊಮ್ಮೋದಿರ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ತಾನೂ ತಾಂಡ ಸಂಜಾದಿ
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಬಂದಿತ್
“ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಕುಕ್ಕುಮ್ಮೆ ಪದಿಪಲೊ
ಕೂಳ್‌ಟ್ಟಿತ್ ತಾರೊಮ್ಮ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಪೆತ್ತವ್ವ ಪೆದ ಬೋರೆ
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಚೀಯವ್ವ
ಕೂಳ್ ಕರಿ ಇಟ್ಟತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಸಂಜಾದಿ
ಕೈಯೂ ಬಾಯೊಲಂಬಿತ್
ಕೂಳುಂಬಳ ನೇರತ್
ಪಾಪಿ ಕೆಟ್ಟ ಕುಟ್ಟೈಯ್ಯ
ಪೂಪೊರಕ್ ಎದ್ದಿತ್
ಮದ್ದ್ ತಿಂದ ಮದ್ದಾನೆ
ಜೂಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಬಂದೋಲೆ
ಪೊಯಿ ಬಾಡೆ ನಡುಪುಲ್
ಬಂದ್ ನಿಂದ ಕುಟ್ಟೈಯ್ಯ
ತಿತ್ತ್ ಚೆಡಿ ಮಾಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
“ಅತ್ತಳಾಟಿ ಪೋನವು
ಪಕ್ಕಿ ಬೋಟೆ ಪೋಯಿರ
ಬೇಲ್‌ಕತ್ತ ಬುಟ್ಟಿರ”

ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬನ್
ತಾಕಿ ಬೆಚ್ಚ ಬಿಲ್ಲ್‌ನ
ಕೈಕೆಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ಮುಟ್ಟೂರಿ ಪೊಳಿಚತ್.
ಮುಟ್ಟೂರಿ ಪೊಳಿಚಿತ್
ಪಟ್ಟಿಕ್ ಕಸಿಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಮ್ಮೈ ದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
ಉಂಬಳ ತಳಿಯನ
ಕೈಕೆಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಕೆರಿಂಜಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ನೋಟ್ ನೋಟ್ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಎನ್ನಡಪ್ಪ ಕೆಜ್ಜದ್.
ಆಯುಧ ಪೊಳಿಚಿತ್
ಆಯುಷ್ಯ ಮುರಿಚತ್.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಅವ್ವೈಯ್ಯ
ಇಲ್ಲಿ ನಾನ್ ಇಪ್ಪ್‌ಲೆ.
ಉದ್ದಕೊಡೆ ತಾವುಲ್
ಕಾವೇರ‍್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿರ
ಪಾದ ಮಿಞ್ಞಾ ಬಾವಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಕೈಯೂ ಬಾಯೊಲಂಬಿತ್
ಕೈ ಕೊಡಂದಿತೆದ್ದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಕುಞ್ಞಿಯೇ
ನಿನ್ನಡಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ
ಪುಂಡ ಬಿಲ್ಲ್ ಪೊಳಿಚಾಂಗ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಬಿಲ್ಲ್ ತಪ್ಪಿನೊ
ದುಃಖ ಬೋಂಡ ಕುಞ್ಞಿಯೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಕಣ್ಣ್ ದಂಡೂ ನೀರಾಯಿ
ಮಾರ್‌ಟ್ಟ್ ಪುಡಿಚತ್.
ಆ ಪುಡಿನ ಕೊವ್ವತೆ

ತಾನೂ ತಾಂಡ ಸಂಜಾದಿ
ಕಾಟಾಳ ಬೊಳುತುವೂ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಚೀಯವ್ವ
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ಬುದ್ದತ್ ತೆರಂದತ್.

ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ

ಬುದ್ದಿನಲ್ಲ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಸಂಜಾದಿ
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಪೊವ್ವೇದ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿರ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯೆಳತಿತ್
ಕುಂಜಲ ಇರುವೋನ
ಅಳಯುಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಊರೋನ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಚೆಡಿ ಬೋಂಡ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಪುಂಡ ಬಿಲ್ಲ್ ಪೋಚೆಂಗಿ
ಪೊನ್ನ್ ಬಿಲ್ಲ್ ತಪ್ಪಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ತಡತತ್.
ಆ ತಡೆನ ಕೊವ್ವತೆ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕಾಳಿ ಮಾನಿ ಮಂದ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ನಾಲ್ ಕೇರಿ ಊರೋಣ
ಆಳಯುಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಊರೋನ್
ಪೋಂಡಾಂದ್ ತಡತತ್.
ಆ ತಡೆನ ಕೊವ್ವತೆ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆರ
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್

ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಕೈ ಮಲಂಗಿ ತೊತ್ತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ದೇವಂಡ
ಮಾಪೂಜೆಕ್ ನೇರಾನ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಮಾಪೂಜೆ ಕಯಿಂಜತ್.
ಮಾಪೂಜೆ ಕಯಿಂಜಿತ್
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್ ಬೇಂಗಿತ್
"ನಾ ಪೋಪೋರ್ ಬಟ್ಟೆಕ್
ನಾಕೋರ್ ಗುಣ ತಾರೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಬಟ್ಬೊತ್ತ ನೆಲಚೋಂಡ
ತಚ್ಚೊಟಾಣೆ ಅಂಬ್‌ಲ
ಅಲ್ಲ ಪೋಯಳತಿತ್
ನೂರೊಕ್ಕ ನೆಲಜೋನ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಊರೋನ್
ಆಳಣ್ಣ ತಡತತ್.
ಆ ತಡೆನ ಕೊವ್ವತೆ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಬಲ್ಲತ್‌ಲ್ ಪೇರೋಂಡ
ಮುನ್ನೂರೊಕ್ಕ ನಾಡೋನ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ನಾಡೋನ್
ಪೋಂಡ ಪೋಂಡಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬನ
ಆಳಣ್ಣ ತಡತತ್.
ಆ ತಡೆನ ಕೊವ್ವತೆ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ತಾನೂ ತಾಂಡ ಸಂಜಾದಿ
ಪೆಬ್ಬುಲಿ ಪುಲಿಕೋಟ್
ತಂಡ್‌ರ ಪೊಳೆಯಿಲ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್

ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಉದ್ದ ಕೊಡೆ ತಾವೋಂಡ
ಪಚ್ಚೆಕೊಡೆ ಪಾಂಡತ್
ಕೂಮೆ ಕಟ್ಟೆ ನಲ್ಲಾಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿಳಿಂಜತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ನಾಡೋಂಡ
ಬೈಂಬನಾಪ ಬಾಲಂಗ
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
"ಆರ್ ಪೋಲೊ ಬೆಂನುವೆ?
ಏದ್ ನಾಡ್ ಏದೂರ್?
ಎತ್ತ್ ಪೋಲೊ ಬಂದಿಯ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಪೊಮ್ಮೋದಿರ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್.
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಬೈಂಬರೆ
ನಾಲ್ ನಾಡ್ ಕೆಂದೋಂಡ
ಒಕ್ಕ ಪೆದ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ
ಕಲ್ಯಾಟಂಡ ಒಕ್ಕಡ
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಪೆದಲಾಪ.
ಓರೋರ ಮೊಳಿಗುಂಡ್
ಆ ನಾಡ್ ವೊಯಿಚಿತ್
ಕಾವೇರ್ಯಮ್ಮೆ ದೇವಿರ
ಪಾದ ಮಿಙ್ಙ ಬಾವಕ್
ಈ ನಾಡ್‌ಕ್ ಬಂದಿಯು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ತಾವು ನಾಡ್ ಬೈಂಬಂಗ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ನಾಡಡಕಿ ಬಾಳುವ
ಕರ್ನ್ಯೆಯ್ಯ ಬಯಿಂಬಂಡ
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಆ ಸುದ್ದಿನ ಕೇಟಿತ್
ಕರ್ನ್ಯೆಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಆರಾಪ ಈ ಬೈಂಬಂಟ್
ಕಂಡರ್‌ಂಜಿ ಕೊವ್ವಕ್

ಕೂಟಿಂಗುಂಡ್ ಬಪ್ಪಕ್
ಆಳಯಚಿ ಕೊಂಡತ್.
ಆಳಯಚಿ ಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಚೇಲ ನಲ್ಲ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
"ಎನ್ನ ಕಾಂಬ ಬ್ಯೆಂಬನ್
ಇಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ಕಂಡೋಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತಯಚತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಕರ್ನೈಯ್ಯ
ಉಳ್ಳ್ ಬೇರಕೊಂಡಿತ್
ಪೊಂದಟ್ಟಂಡ ಮಕ್ಕಳ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
"ಅಜ್ಞೂರಚ್ಚ ಪೊನ್ನ್‌ಡ
ಚಕ್ಕ ಕೊತ್ತಿ ಪೊಂಬಳೆ
ಇಂದಿರ್ ಪೊಲರಣೆ
ಕೆಜ್ಜಿ ಪಣಿ ತ್‌ಕಂಡು"
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿತ್
ಪೊಂದೂಕಿ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪೊಂದಟ್ಟ
ಅಪ್ಪಣೆ ಪರಕಾರ
ಕೆಜ್ಜಿ ಪಣಿ ತ್‌ತಿತ್
ಚಕ್ಕ ಕೊತ್ತಿ ಪೊಂಬಳೆ
ಪಾದ ಮಿಞ್ಞ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕರ್ನೈಯ್ಯ
ಪೊಂಬಳೆ ಕೈ ಕೊಂಡ್
ತಾವು ನಾಡ್ ಬಾಲಕ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಬ್ಯೆಂಬರೆ
ಈ ಬಳೆ ಕೈಕೊಂಡ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬಂಗ್
ಕೈ ನ್‌ಟಿ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಕಾಕಿಂಗುಂಡ್ ಬರಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ತಾವು ನಾಡ್ ಬಾಲರ
ತಾನಯಚಿಕೊಂಡತ್.
ತಾವು ನಾಡ್ ಬಾಲಂಗ
ಪೊಂಬಳೆ ಕೈಕೊಂಡ್

ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬಂಡ
ಪಾದ ಮಿಞ್ಞ ನಿಂದಿತ್
ಪೊಂಬಳೆ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಕರ್ನೈಯ್ಯ ಬಯಿಂಬಂಡ
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಎಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಆ ಬಳೆನ ಕೊಂಡ್‌ಲೆ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಬೆಂದುವೆ
ನಾಕೀ ಬಳೆ ಬೋಂಡಲ.
ಪಟ್ಟ ಚತ್ತ ಮುಂಡೆಕ್
ಮೆಚ್ಚಿತ್ ಕೊಡ್‌ಕಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಕರ್ನೈಯ್ಯ ಬ್ಯೆಂಬನ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ಏರ ಬೇರಕೊಂಡಿತ್
ಉದ್ದ ಕೊಡೆ ತಾವುಲ್
ಒಕ್ಕಲಣ್ಣ ಬಾಲರ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಈ ಕದೆನ ಎಣ್ಣ್‌ಚಿ,
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ನಾಡೋನೆ
ನಾಲ್ ನಾಡ್ ಕೆಂದೋಂಡ
ಬಯಿಂಬ ಕೇಳಿ ಪೋನೋನ್
ಕಲ್ಯಾಟಂಡ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಆ ನಾಡ್ ಒಯಿಚಿತ್
ಈ ನಾಡ್ ಚದಿಪಕ್
ಪಚ್ಚೆ ಕೊಡೆ ಪಾಂಡತ್
ಕೂಮೆ ಕಟ್ಟೆ ನಲ್ಲಾಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್‌ಳಿಂಜಿತ್.
ಆಳಯಚಿ ಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಆಳ್ ಕೂಡ ಬಂದ್‌ಲೆ;
ಪೊಂಬಳೆ ಅಯಚಲ್ಲಿ
ಆ ಬಿರ್‌ದ್ ಕೊಂಡ್‌ಲೆ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ನಾಡೋನೆ

ಕೂರ್ ಪಡೆ ಕೂಡಿತ್
ಶತ್ತುರುನಡಕಂಡು.
ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ಪಾದಿರ ಇರ್‌ಟತ್
ತೋಕ್ ಕತ್ತಿ ತಾನಾಯಿ
ಕೂರ್ ಪಡೆ ಕೂಡಂಡು"
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಣೆ
ತಾವು ನಾಡ್ ಬಾಲಂಗ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಚೀಯೋದಿರ ಮೋಂದಿಕ್
ನಾಡಡಂಗ ಕೂಡ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಬೆಂದುವೆ
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬನೂ
ಕಾಟಾಳ ಬೊಳುತುವೂ
ಕೂಮೆಡಡಿ ಕಟ್ಟೆಂಜಿ
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಕೋರಂಗಾಲ ಕೆಂದೋಂಡ
ಊರ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಚೋಕಂಡಾಣೆ ಮಂದ್‌ಲ್
ಚಪ್ಪೆಯ್ಯ ಮರತಡಿ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯ್‌ಳಿಂಜಿತ್
ಪೂವೊರಕೊರವಾಂಜ.
ಅದರಿಂಜ ನಾಡೋನ್
ಚೋಕಂಡಾಣೆ ಮಂದ್‌ಲ್
ಚಪ್ಪೆಯ್ಯ ಮರ ಸುತ್ತ
ಬಿಲ್ಲ್ ಮಾರ್ ಕೆಟ್ಟ್‌ನ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಪೂವೊರಕ್ ನೆಟ್ಟಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೊ ನೋಟಣೆ
ಬಾನ ದುಂಬ ಮೀಂಬೋಲೆ
ಕೈ ತಿರಿ ಬೊಳಿ ಕಂಡ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಕಾಟಾಳ ಬೊಳುತುಕ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್
"ನೋಟ್ ನೋಟ್ ಸಂಜಾದಿ
ಇದೆನ್ನ ಕದೆ ಮಾಯ?

ಬಾನ ದುಂಬ ಮೀಂಬೋಲೆ
ತಿತ್ತ್ ಬೊಳಿ ಕಾಂಬಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಟಿತ್
ಉಳ್ಳ್ ಬೇರಕೊಂಡತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಾಟಾಳ
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳಿರೊ ನಾಯಿನಾಣೆ
ಆಣಲ್ಲತ ನಾಡೋಂಡ
ಕಳ್ಳ ಪಡೆ ಬಂದದೊ
ನಾನರಿಂಜಿ ಕೊಂಡೆನೊ
ಇದ್‌ಂಗ್ ಕೊಯಲುಂಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬಂತ
ಗೆಜ್ಜೆ ತಂಡ್ ಕೊಂಡಿತ್
ಮಂದ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಇಟ್ಟಿ ಮೊನೆ ಕುತ್ತಿತ್
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬಂತ
ಪಾನಿ ಮಂಡೆ ಕೆಟ್ಟ್‌ನ
ತಂಡ್ ಮೇಲೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಮಂತ್‌ರ ಜಪಿಸಿತ್,
ತಾನೂ ತಾಂಡ ಸಂಜಾದಿ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ತಾವು ನಾಡ್ ಬಾಲಂಗ
ಗೆಜ್ಜೆ ತಂಡ್ ಮೀದಲ್
ಮಂಡೆ ತುಣಿ ಕಾಂಬಕ
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬನ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ತಿತ್ತ್ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಸಾಲ್ ಸಾಲ್ ಬಾಲಂಗ
ಬೆಚ್ಚ ಬೊಡಿ ನೋಟಣೆ
ಗೆಜ್ಜೆ ತಂಡ್ ನಲ್ಲಾಂಗ
ಚೆಲ್ಲ್ ಮದ್ದ್ ಚೆಲ್ಲಿಂಜ.
ಇಣಾ ಕೆಟ್ಟ ನಾಡೋನ್

ಇಞಣಿಲ್ಲತೆ ಪೋಯಿತ್
ಕರ್ನೆ ಬಾವು ಬೈಂಬಂಗ್
ಈಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ನ.
ಆ ಸುದ್ದಿನ ಕೇಟಿತ್
ಬೇರಕಾರ ಕರ್ನೈಯ್ಯ
"ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬನ್
ಎಲ್ಲಿ ಪೋಯಡಂಗ್‌ನ
ಎಂದರಿಂಜಿ ಬಕ್ಕಂಡು"
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್‌ನ.
ಒಂದ್ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬನೂ
ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಸಂಜಾದಿ
ಕಾಟಾಳ ಬೊಳುತುವೂ
ಚೋಕಂಡಾಣೆ ಮಂದ್‌ಂಜಿ
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ಪಾಂಬ್ ಕಣ್ಣ್ ಪಾಲೇರಿ
ಅಂದ್ ಬಾಪೋಡೆಪೋಂಡ
ಚಿತ್ರ್‌ರತರಮನೆ
ಪೊಂದೇವಡಿ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಪಾಲೇರಿ ಒಡೆಯಂಗ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತೆದ್ದಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡೂಡೆಪೋನೆ
ಪುಂಡತ್ತ ಪೆರ್‌ತಿತ್
ತೊಂಡತ್ತಕ್ ಬಾಳಿಲ್ಲೆ;
ಶತ್ತುರು ಪೆರ್‌ತಿತ್
ಆವದಿಲ್ಲತಾಚಿಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತರ್‌ಪಿತ್
ಕರ್ನೆ ಬಾವು ಕೆಜ್ಜೋರ್
ಕಳ್ಳ ಪಡೆನೆಣ್ಣ್‌ನ.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ಪಾಲೇರಿ ಒಡೆಪೋನ್
ಅರಮನೆ ಪಾಲೆಯಡ
ಅಙ್ಞೂರಾಳ್ ಪಡೆಯಾಳ
ಅಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್

ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆಯಾಳ್
ಕುಟ್ಟಿ ಪಾಲೆ ಮಾಯಿಲ
ಮಾಯಿಲ ಬಯಿಂಬಂಗ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳ್ ಕೇಳ್ ಮಾಯಿಲ,
ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಕೂಟಾಯಿ
ಶತ್ತುರುನಡಕುವಕ್
ದಂಡ್ ಕೆಟ್ಟಿ ಪೋಂಡುಲ"
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿತ್
ಅಙ್ಞೂರಾಳ್ ಪಾಲೆಯಕ್
ಅಂಬ್ ಬಿಲ್ಲ್ ಕೊಡ್‌ತಿತ್,
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬಂಗ್
ಪೊಂಬುಡಿರೊಡಿಕತ್ತಿ
ಕಾಸ ತೋಕ್ ತಾನಾಯಿ
ಆಯುಧ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಪಾಲೇರಿ ಒಡೆಪೋಂಗ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತೆದ್ದಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜ ಪೊರಟಿತ್
ಕೆಂಗಡಂಗ್ ಕಗ್ಗೋಡ್
ಆ ನಾಡ್ ಕಡಂದಿತ್
ಚೆಂಡ್ ನಲ್ಲ ಮೂನಾಡ್
ಮುತ್ತಾರಮುಡಿಯಿಲ್
ಕೆಟ್ಟ್ ಕೂಳ್ ಉಂಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋಂಠ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಬಲಂಬೇರಿ
ಕಾವೇರಿ ಪೊಳೆಯಿಲ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಕುಟ್ಟಿ ಪಾಲೆ ಬೈಂಬಂಗ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಮಾಯಿಲ,
ಅಙ್ಞೂರ್ ಪಡೆಯಾಳ
ಕಾಕಿಂಗುಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ಈ ನಾಡ್‌ಕೆಣೆ ನಾಡ್

ತ್ರೈಯ್ಯಾಯಿರ ನಾಡಾಪ
ಕುಯ್ಯಂಗೇರಿ ನಾಡ್‌ಲ್
ಪಾಲೂರ್ ನಡುವುಲ್
ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ದೇವಂಡ
ಪಾದ ಮಿಞ್ಞ ಪೋಯಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ನಿಂಗೊಳಿಂಜೋಳಿ.
ನಾನೂ ಪಡ ಸಂಜಾದಿ
ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ನಾಲ್‌ನಾಡ್ ಕೆಂದೋಂಡ
ಕಚ್ಚಿ ಕೊಂಬ್ ಬೇತ್‌ಲ್
ಕುಟ್ಟಂಜೆಟ್ಟಿರೊಕ್ಕಡ
ಆ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯೋಳಿಂಜಿತ್
ಕೋಳಿಕಿರ್ ಪಾದಿರ
ಮ್ಯೆಕಿರ್ ಪೊಲವಕ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತುವ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ನಿಂಗಳೊ
ಉಂಡುಡ್‌ತಿತಾಳಾಯಿ
ಬಟ್ಟೆ ಕಾತೆಳತೊಳಿ"
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿತ್
ತಾನೂ ತಾಂಡ ಸಂಜಾದಿ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬನ್
ಕುಟ್ಟಂಜೆಟ್ಟಿರೊಕ್ಕಡ
ಆ ಮನೆಕ್ ಪೋಪದ್
ಕರ್ನೆ ಬಾವು ಬ್ಯೆಂಬನ್
ತಾನಲಂಜಿ ಕೊಂಡಿತ್
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ –
ಆಯಿರಚ್ಚಿ ಪೊನ್ನ್‌ಡ
ಪಳ್‌ತೊರೆ ಪೊಮ್ಮಾಲೆ
ಕೀಕಂಡೋರ್ ಅಜ್ಜಿಕ್
ಕೈ ಕೂಲಿ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬನ್
ಕುಟ್ಟಂಜೆಟ್ಟಿರೊಕ್ಕಡ
ಆ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಕ್

ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಪ್ಪಕ
ಬಟ್ಟೆ ಕಾತೆಳತಿತ್
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಕಾಕಿತ್
ತಕ್ಕಾರ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಕಾಚಿ ಬೆಚ್ಚ ಕಳ್ಳ್‌ಕ್
ಉಮ್ಮತ ಕಲಕಿತ್
ಕಕ್ಕುಡಿ ಕೊಡ್‌ಕಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದದ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪನರ್‌ಂಜ್‌ಲೆ.
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬನೂ
ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಸಂಜಾದಿ
ಜೋಡೊತ್ತ ಕೊರಂಬೋಲೆ
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಕುಟ್ಟಂಜೆಟ್ಟಿರೊಕ್ಕಡ
ಆ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಪ್ಪಕ
ಕೀಕಂಡಜ್ಜಿ ಮುಂಡೇಯೊ
ಬಟ್ಟೆ ಕಾತೆಳತಿತ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬ್ಯೆಂಬನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಾಂಗಣೆ
ಪಾಪಿ ಕೆಟ್ಟ ಮುಂಡೆಯೊ
ಮಮ್ಮಾಯ ಪರೆಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ನಿನ್ನಡಪ್ಪ ಕುಟ್ಟೈಯ್ಯ
ಆಯುಧ ಪೊಳಿಚತ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಚೆಡಿಗೊಂಡ್
ತಾವು ನಾಡ್ ಪೋಚಿಂದ್
ನಾನ್ ಸುದ್ದಿನ ಕೇಟನೊ.
ಆ ಸುದ್ದಿನ ಕೇಟಿತ್
ದುಃಖಗೊಂಡೆಳತಿಂಚಿ.
ನಿನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ಕಾತಿತ್
ಇಂದೇಕೆಟ್ಟ್ ನಾಳಾಚಿ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಕುಞ್ಞೆಯೆ
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಬೈಪಿರಿಂಜಿ ಪೋಲೂ"ಂದ್

ಕೈ ಪುಡ್‌ಚಿ ಕಾಕ್‌ಚಿ.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬೈಂಬನೂ
ಕಾಟಾಳ ಬೊಳುತುವೂ
ಬಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಕಣೆ
ಕೀಕಂಡಜ್ಜಿ ಮುಂಡೆಯೊ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ನೀಬೆಚ್ಚ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬೈಂಬಂಗ್
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುವುಲ್
ಮುಕ್ಕಾಲಿನ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಕಾಟಾಳ ಬೊಳುತುಕ್
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆಲೆಯ್‌ಟ್ಟ್;
ದಂಡಾಳಿಂಜ ಬಾಲಕ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಮುಟ್ಟೆ ಕೂಳ್‌ಟ್ಟ್
ಪೊಮ್ಮುಟ್ಟೆ ಕರಿಯ್‌ಟ್ಟ್,
ಕಾಚಿ ಬೆಚ್ಚ ಕಳ್ಳ್‌ಕ್
ಉಮ್ಮತ ಕಲಕಿತ್
ಕರಿ ಕುಪ್ಪಿ ಕಳ್ಳ್‌ನ
ಬೂಕಿತ್ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಚೋತ್ ಬಂದ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಸಂಜಾದಿ
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಡಣೆ
ಕೀಕಂಡಜ್ಜಿ ಮುಂಡೆಯೊ
ತಾವುನಾಡ್ ಬಾಲಕ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಚೊಕ್ಕಿ ಬಂದ ಆನೆಕ್
ಚಂಜೋಲೆ ತಳತಿಯ.
ನಿಂಗ ಪುಡಿ ಕೊಂಡೋಳಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ

ತಾವುನಾಡ್ ಬಾಲಂಗ
ಆಳಣ್ಣ ಪೊರಟಿತ್
ಪಾದಿರ ಇರ್‌ಟತ್
ಕಳ್ಳ ಪಡೆ ಕೂಡಿತ್
ಕುಟ್ಟಂಜೆಟ್ಟಿರೊಕ್ಕಡ
ಪಚ್ಚೆ ಕಂಡೆ ಪಾರಾಣೆ
ಓಟೆ ಕಾಡ್ ನೆಡಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯೊಳಿಚಿಂಜ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಕೀಕಂಡ ಮನೆಯಿಂಜಿ
ಬೈ ಪಿರಿಂಜ ಬಾಲರೊ
ಪೋದ ತಪ್ಪಿ ಪೋಯಿತ್
ಕುಟ್ಟಂಜೆಟ್ಟಿರೊಕ್ಕಡ
ಮುಮ್ಮಡಕಂಡೋಣಿಲ್
ಮುಟ್ಟೂರಿ ನಡಪಾಂಜ.
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ತನ್ನಡೋರ್ ತಮ್ಮಾವಿ
ಚೋಂದ ಪಟ್ಟ್ ಚೋಮವ್ವ
ತನ್ನಡೋರ್ ದೇವಿಯೂ
ಮಂಜ ಪಟ್ಟ್ ಉಮ್ಮಕ್ಕ*
ತಾನವ್ವನೂ ಕುಞ್ಞಿಯೂ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಂದಿತ್
ಜೋಡೆರಂಡ್ ಬಾಲಂಗ
ಮುಟ್ಟೂರಿ ನಡಪಾನ
ಕಣ್ಣೂಡನೆ ಕಂಡಿತ್
"ಆರ್ ಕೆಜ್ಜ ಕೇತ್‌ರ?
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಮೊರಟಿತ್
ಕೈ ಪುಡಿಚಿಕೊಂಡಿತ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬೈಂಬನ
ಕನ್ನಿ ಮೂಲೆ ಕೋಂಬರೆ
ಜೂಕ್ ಕಟ್ಟ್ ಮೀದಲ್
ಪೂಪರತಿ ಮೆತ್ತೆಯೂ
ಬೀರಾಳಿ ಪೊದಪಾಯಿ
ಬುದ್ದವಕ್ ಆಕ್‌ಚಿ;

* ಉಮ್ಮಕ್ಕನು ಪೊನ್ನಪ್ಪನ ಸೋದರಮಾವನ ಮಗಳು. ಇವಳು ಪೊನ್ನಪ್ಪನ ಪಚ್ಚಡಕೆ ನಡೆದ ಹೆಂಡತಿ.

ಕಾಟ್ಟಾಳ ಬೊಳುತುನ
ಕುಟ್ಟುವಳ ಕೊಟ್ಟ್‌ಲ್
ಬುದ್ದವಕ್ ಆಕ್‌ಚಿ.
ಇನ್ನ ನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಪಾದಿರ ಇರ್‌ಟತ್
ತಾವು ನಾಡ್ ಬಾಲಂಗ
ಕುಟ್ಟಂಜೆಟ್ಟಿರೊಕ್ಕಡ
ಚಿಂಗ ಬಾಳೆ ತೋಟತ್
ತೋಕ್ ಕತ್ತಿ ತಾನಾಯಿ
ಅಂಬ್ ಬಿಲ್ಲ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಬಿಲ್ಲ್ ಮಾರ್ ಕೆಟ್ಟ್‌ನ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಚೋಂದ ಪಟ್ಟ್ ಚೋಮವ್ವ
ತಿಂಗ ಪೊಲೆ ಬಂದಿತ್
ಕೆತ್ತ್ ಕಲ್ಲ್ ಗುಡ್ಡತ್
ನೀಂಗಿತ್ ಪೊರಮಿಂಜ.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ನೀಲಕೊಡಿ ಚೋಮವ್ವ
ಬಾನ ದುಂಬ ಮೀಂಬೋಲೆ
ಕೈ ತಿರಿನ ಕಂಡತ್.
"ಇದೆನ್ನ ಕದೆ ಮಾಯ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಪೋಯಿತ್
ಉಮ್ಮಕ್ಕನ ಕಾಕಿತ್
ಈ ಸುದ್ದಿನ ಎಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಉಮ್ಮಕ್ಕ
ಪೋದ ಕೆಟ್ಟೊರವಿಂಜ
ಪೊನ್ನಪ್ಪನ ಕಾಕಿತ್
ಈ ಸುದ್ದಿನ ಎಣ್ಣ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ತಾನೊಡನೆ ಎದ್ದಿತ್
"ಕೀಕಂಡಜ್ಜಿ ಮುಂಡೆರ
ಉಮ್ಮತಂಡ ಕಕ್ಕುಡಿ
ತಾಂಗ್ ದೋಷ ಕೆಜ್ಜತ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಪೊಂಬುಡಿರೊಡಿ ಕತ್ತಿ
ಕಾಸ ತೋಕ್ ಕೈಲಾಯಿ
ಪಟ್ಟೊಳಿ ಕೌಂದಿನ
ಬೆನ್ನ್‌ಕ್‌ಟ್ಟ್ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಕೈಯ್ಯಾಲೆಕ್ ಬಂದಲ್ಲ್
ತಾವುನಾಡ್ ಬಾಲಂಗ
ತಿತ್ತ್ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚತ್;
ಅದ್ ಕಂಡ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಕೂಡ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚತ್;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋಗಾಂದ್
ಪೊಂಬುಡಿರೊಡಿ ಕತ್ತಿ
ಉಳ್ಳ್ ಕೈಲೆಡ್‌ತಿತ್
ಬೀಜಿ ಬೀಜಿ ಕೆತ್ತಿತ್
ಪೊತ್ತತ್ ಪಡೆಯೊಂದ್.
ಆಣಲ್ಲತ ನಾಡೋಂಡ
ಆಳಣ್ಣ ಮುರಿಗೊಂಡ.
ಪೂದತ್ತಂಡ ತೋಟತ್
ಬಾಳೆ ಸೂರೆ ಬುದ್ದೋಲೆ
ತಾವುನಾಡ್ ಬಾಲಡ
ಚಾವು ಸೂರೆ ಬುದ್ದತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋಗಾಂದ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬೈಂಬನ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಕ್
ಕೊಪ್ಪ್‌ಳ್‌ಚಿ ಪಾರ್‌ಚಿ.
ತಪ್ಪಿ ಪೋನ ಪಾರಟ
ಕಲ್ಲ್ ಪಾತಿ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಕಾತಪ್ಪಿತ್ ಬುದ್ದನೊ
ಕಾತಪ್ಪಿತ್ ಬುದ್ದಿತ್
ಕಾಲ್‌ಕೂನ ಬಂದದೊ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಮುಟ್ಟೂರಿತ್ ನಿಂದಿತ್
ಪೊತ್ತತ್ ಪಡೆಯೊಂದ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಇಟ್ಟಿಂಜೊಪ್ಪೆ ಚೋನರೊ
ಜೋಡಂಬ್ ಕನಿಚತ್.
ಅಂಬ್ ಪಟ್ಟ ಪೊನ್ನಪ್ಪ

ಉಟ್ಟಣಿ ಮರ್‌ಕತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕುಟ್ಟಂಜೆಟ್ಟಿರೊಕ್ಕಡ
ಸಾಲೋಡೆ ನಡುವುಲ್
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮರತಡಿ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದೆಳತತ್.
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದೆಳತಿತ್
ಮಂತ್‌ರ ಜಪ್‌ಸ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಮಮ್ಮಾಯ!
ಪತ್ತ್ ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳ
ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಕೂಟಾಳ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಕ್ಕಣೆ
ತಾವುನಾಡ್ ಬಾಲಂಗ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಚಿಲ.
    ಅಂಬ್ ಪಟ್ಟ ನೊಂಬಲ
ನೊಂಬಲ ಪೊರ್‌ತಂಡ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬೈಂಬನ್
ಮಕ್ಕಿಲೈಯ್ಯ ದೇವನ
ಮನತ್ ನೆನತಿತ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಸಾತರ್ಾವು,
ಕೀಕಂಡಜ್ಜಿ ಮುಂಡೆಯೊ
ಕರ್ನೆ ಬಾವು ಬೈಂಬಂಡ
ಆಯಿರಬ್ಚಿ ಪೊನ್ನ್‌ಡ
ಏಳ್ ತೊರೆ ಪೊಮ್ಮಾಲೆ
ಕೈ ಕೂಲಿ ಎಡ್‌ತಿತ್
ಕಾಚಿ ಬೆಚ್ಚ ಕಳ್ಳ್‌ಕ್
ಉಮ್ಮತ ಕಲಕಿತ್
ಕರಿ ಕುಪ್ಪಿ ಕಳ್ಳ್‌ನ
ಕಕ್ಕುಡಿಕ್ ತಾತ್‌ಲ.
ಉಮ್ಮತ ಕಲಕ್‌ನ
ನಾನರಿಂಜಿ ಕೊಂಡ್‌ಲೆ.
ಕಕ್ಕುಡಿ ಕುಡಿಚಿತ್
ನಾನೂ ಏಡ ಸಂಜಾದಿ
ಪೋದ ತಪ್ಪಿ ಬುದ್ದಿಂಜ;
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ದೇವೈಯ್ಯ
ತಾವುನಾಡ್ ಬಾಲಂಗ
ಆಣಲ್ಲತ ನಾಡೋನ್
ಕಳ್ಳ ಪಡೆ ಕೂಡಿತ್
ಎನ್ನಿಂದ್ ಚದಿಚತ್;
ಆವದಿಲ್ಲೆ ದೇವೈಯ್ಯ
ಶತ್ರುನ ಕೊದಿಚತ್;
ಆನಂಗುಂಡ್ ದೇವೈಯ್ಯ
ಕೀಕಂಡಜ್ಜಿ ಮುಂಡೆರ
ಆ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಒಂದಲ್ಲತೆ ದಂಡಾಂಡ;
ಆ ಮುಂಡೆ ಮನೆಯಿಲ್
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯಕ್
ಕಾರೆ ಮುಳ್ಳಡಿಕಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಶಾಪ್‌ಟ್ಟ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ,
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ಚೋಮವ್ವ
ನೀಲಕೊಡಿ ಉಮ್ಮಕ್ಕ
ತಾನವ್ವನೂ ಕುಞ್ಞಿಯೂ
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬೈಂಬನ
ತೇಡಿಂಗೊಂಡ್ ಬಂದಿತ್
ಸಾಲೋಡೆ ನಡುವುಲ್
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮರತಡಿ
ಪೊನ್ನಪ್ಪನ ಕಾಂಗಣೆ
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಜ್ಜತ್.
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ಶಿವ ಶೋಕ್ ಮಾಡ್‌ಚಿ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂಬ್
ಬೊಳ್ಳ ತೆಂಗೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬೈಂಬಂಗ್
ನೀಕುಡಿ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಬುದ್ಧಿ ನಲ್ಲ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ನೀಕುಡಿ ಕುಡಿಚಿತ್
ಕೀಕಂಡಜ್ಜಿ ಮುಂಡೆಯೊ
ಕೆಜ್ಜ ಕೇತ್ರ ಎಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಕೆಜ್ಜ ಕೇತ್ರ ಎಣ್ಣಿತ್

ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಪತ್ತ್ ಕಾಲ ಬಾವಕ್
ಜೋಗ ಪೋರತಾಚಿಲ;
ಎಂಗಡ ಪಡಿಚವನ್
ಈ ಬಿದಿ ಬಿದಿಚಿತ್;
ಆನಂಗುಂಡ್ ಮಾವ್ಯವ್ವ
ದುಃಖ ಬೋಂಡ ನಿಂಗಕ್
ಕುಟ್ಟಂಜೆಟ್ಟಿರೊಕ್ಕಡ
ಈ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಅಂದ್ಯಕೂ ಪೊಲಚೆಕೂ
ಎನ್ನಡ ಪೆದಲಾಲೆ
ನಂದ ದೀಪ ಬೆಚ್ಚೊಳಿ
ಏಡ ಬಿದಿ ತ್ೕಂದತ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ತಾನವ್ವನೂ ಕುಞ್ಞಿಯೂ
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಜ್ಜಂಡ್
ಬುದ್ದಂಡ್ ತೆರಂದಂಡ್
ಶಿವ ಶೋಕ ಮಾಡ್ಯಂಡ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಡಿ ನಿಂದತ್.

ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ

ಸೂರಿಯಂಡುದಯಕ್
ಕುಟ್ಟುವಳ ಕೊಟ್ಟಂಜಿ
ಕಾಟಾಳ ಬೊಳುತುವೊ
ಕಳ್ಳ ಚೊಕ್ಕ್ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಕ್ಕಣೆ
'ತ್ರೈಪ್ಪಂಡ ತೋಟತ್
ತೆಂಗೆ ಸೂರೆ ಬುದ್ದೋಲೆ
ಪೂದತ್ತಂಡ ತೋಟತ್
ಬಾಳೆ ಸೂರೆ ಬುದ್ದೋಲೆ
ತಾವುನಾಡ್ ಬಾಲಡ
ಚಾವು ಸೂರೆ ಬುದ್ದದ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ತನ್ನಡೋರ್ ಸಂಜಾದಿ
ಏದ್ ಬಟ್ಟೆ ಪೋನದೊ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪೊರಟಿತ್

ತೇಡಿ ನೋಟಿ ಬಂದಲ್ಲಿ
ಕುಟ್ಟಂಜೆಟ್ಟಿರೊಕ್ಕಡ
ಸಾಲೋಡೆ ನಡುವುಲ್
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮರತಡಿ
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ಚೋಮವ್ವ
ನೀಲಕೊಡಿ ಉಮ್ಮಕ್ಕ
ತಾನವ್ವನೂ ಕುಞ್ಞಿಯೂ
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಜ್ಜಂಡ್
ಬೂವದೂ ತೆರೆವದೂ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
"ಆರ್ ಕೆಜ್ಜ ಪಾಪವೊ
ಜೋಡೊತ್ತಿತ್ ನಿಂದಿತ್
ಬಂದ ಪಡೆ ನೀಕುವಕ್
ಜೋಗ ಪೋರತಾಚಿಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಮೊರಟಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ಮಕ್ಕಿಲೈಯ್ಯ ದೇವಂತ
ಪಾದ ಮಿಞ್ಞ ನಿಂದಿತ್
ಕೀಕಂಡಜ್ಜಿ ಮುಂಡೇಯೊ
ಕೆಜ್ಜ ಕೇತ್ರ ಎಣ್ಣಿತ್
ಏರ ಶಾಪ ಇಟ್ಟಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜ ಪೊರಟಿತ್
ಬೈ ಪಿರಿಂಜಿ ಬಂದಿತ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬೈಂಬನ
ಅಂಗೈಲೆಡ್ತಿತ್
ಮಾಂಜೌರಿ ಕೈಯ್ಯಾಲೆ
ಅಲ್ಲಿ ಕೋಂದ್ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋಗಾಂದ್
ತಾನವ್ವನೂ ಕುಞ್ಞಿಯೂ
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬೈಂಬನ
ತಾಂಗಿಂಗುಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ಕನ್ನಿ ಮೂಲೆ ಕೋಂಬರೆ
ಅಲ್ಲಿ ಕೋಂದ್ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಮದ್ದ್ ಮರ ಕೆಜ್ಜಂತ್
ಶಿವ ಶೋಕ ಮಾಡ್ಯಂಡ್
ದುಃಖತ್‌ಲ್ ಇಂಜತ್.

ಪನ್ನೆರಂಡ್ ನಾಳ್‌ಲ್
ಪೊಮ್ಮೋದಿರ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಪೂವ್ ಜೀವ ಬುಟ್ಟತ್;
ಆನೆ ಜೀವಡಂಗ್‌ಚಿ.
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ನಾಳೋಳ
ಸಂಜಾದಿನ ಕಾತಿಂಜ
ಕಾಟಾಳ ಬೊಳುತುವೊ
ಆನೆ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿತ್
ಜಬ್ಬೂಮಿರ ಮೀದಲ್
ನೇರ ಮೊಗ ನೋಟಿತ್
ಮೈ ಚಾಂಜಿತ್ ಬುದ್ದಂಡ್
ಆನೆ ಸೊಂಗ ಬಿಲ್ಲ್‌ಕ್
ಕೊಕ್ಕಂಬ್ ಕೊಳತಿತ್
ಕಾಲ್‌ಕ್ ಕೆಣಿಚಿತ್
ಮಾರ್‌ಟ್ಟ್ ಬಲಿಚಿತ್
ಚೂಟ್ ಚಾಣ್ ನೆಞ್ಞಿಕ್
ತಾನೆ ಅಂಬ್ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಕಾಟಾಳ ಬೊಳುತುವು
ಪೂವ್ ಜೀವ ಬುಟ್ಟತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ಕುಟ್ಟ ಪಾಲೆ ಮಾಯಿಲ
ಪರ ದುಃಖ ಮಾಡಿತ್
ಕೂರ್ ಪಡೆ ಪೊಪ್ಪಕ್
ಜೋಗ ಪೋರತಾಚಿಂದ್
ತಾಂಡ ಕೂಡ ಬಂದಿಂಜ
ಅಞ್ಞೂರಾಳ್ ಪಾಲೆಯರ
ಪಾಲೇರಿಕಯಚಿತ್
ದೇಶ ಸುತ್ತಿ ಪೋಪಿಂದ್
ಅಲ್ಲಿಂಜ ಪೊರಟಿತ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಕಾಳೆಗಾಟ್ ಬೊಳ್ಳುಡ
ಅತ್ತ ನೋಟ ಪಣಿಕ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಕೂಡ್‌ಚಿ
ಕೇಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಕಾಟಾಳ ಬೊಳುತುವೊ
ಪತ್ತ್ ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳೊ
ಮಾಲವಕ್ ಕಾಣತೆ
ನಾಡಣ್ಣ ನಡಂದತ್.
ನಾಡಣ್ಣ ನಡಂದಿತ್
ಮಾಲವರ ತ್‌ಂಡ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮಾಲವ ಮನ್‌ಸಕ್
ಮಂಡೆ ಮೇಲ್ ನೊಂದತ್.
ಮಂಡೆ ಮೇಲ್ ನೊಂದಲ್ಲಿ
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯನ
ನಲ್ಲರಿವು ಕೇಕಣೆ
ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಸೋಕ್ಂದ್
ಎಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿರಿಂಜತ್.
ಆವದಿಲ್ಲೆಂದೆಣ್ಣಿತ್
ನಾಡ್‌ಲ್ ಜನವೆಲ್ಲ
ಉಳ್ಳ್ ಬೇರಕೊಂಡಿತ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ನೀಲೇಶ್ವರ ತಂತ್ರಿಕ್
ಓಲೆ ಅಳಯಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ತಂತ್ರಿಯೊ
ಚೂದ್ ಬಯ್ಯ ನೂಪೋಲೆ
ಆಳ್ ಬಯ್ಯ ಬಂದನೊ.
ಆಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ನಾಲಾಯಿರ ನಾಡೋನ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ದೇವ ಕಾಳೆ ತಂತ್ರಿಯೇ
ಕಲ್ಯಾಟಂಡ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಮಂತ್ರೆಲ್ಲ ಪಡಿಚಿತ್
ಪತ್ತ್ ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳ
ಕೈಲಡಕಿ ಕೊಂಡಿತ್
ನಾಡೆಲ್ಲಾ ತಿರ್‌ಗುವ
ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಸೋಕಾಪ.
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬೈಂಬನೊ
ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಕೂಟಾಳೊ
ನಿಂಗಡಕಿಕೊಂಡಿನೊ

ನೂರಚ್ಚಿರ ಪೊನ್ನ್‌ನ
ಎಂಗ ಬೆಚ್ಚಿ ತಪ್ಪಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ನೀಲೇಶ್ವರ ತಂತ್ರಿಯೊ
"ಬೊತ್ತಂಡ ಬೊರ್‌ಂಡಂಡ
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬೈಂಬನೊ
ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಕೂಟಾಳೊ
ನಾನಡಕಿ ತಪ್ಪಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ಏಳ್ ನಾಳೊಯಿಪತ್
ಕೂಳ್ ನೀರ್ ಬುಟ್ಟಿತ್
ತಂತ್ರ ಮಂತ್ರ ಮಾಡಿತ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬೈಂಬನೊ
ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಕೂಟಾಳೊ
ಮೂಡೊ ಚಂಗ್ ನಲ್ಲಾಲ್
ಕೂಟಿತ್ ಪುಡಿಚಿತ್
ನೂರಚ್ಚಿರ ಪೊನ್ನ್‌ನ
ಕೈ ಕೂಲಿ ಪಡಂದಿತ್
ನೀಲೇಶ್ವರ ತಂತ್ರಿಯೊ
ಬೈ ಪಿರಿಂಜಿ ಪೋಯಿತ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಕಾಳೆಗಾಟ್ ಊರ್‌ಲ್
ಕಲ್ಲ್‌ನ ಕುಯಿಚಿತ್
ಮೂಡೊ ಚಂಗ್ ಪೂತಿತ್
ಕಲ್ಲ್‌ಟ್ಟಿತಡಕಿತ್
ತಂತ್ರಿ ಬೈಂಬ ಪೋನನೊ.

ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ

ಸಂಜಾದಿ ಮನವೇಂಗಿ
ಇದೋರ್ ಕದೆ ಕೇಳ್
ಕಲ್ಲ್ ಮಾಳಿರೊಳ್‌ಲ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬೈಂಬನೂ
ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಕೂಟಾಳೂ
ಉಳ್ಳ್ ಬೇರಕೊಂಡಿತ್
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕಾಳೆಗಾಟ್ ಬೊಳ್ಳುಡ
ಅತ್ತಕಾರ ಪಾಲೆಯೊ
ಕುಟ್ಟಿ ಪಾಲೆ ಮಾಯಿಲ
ಅತ್ತ ನೋಟಿ ಬಂದಿತ್
ಕಲ್ಲ್ ಮಾಳಿ ಮೀದಲ್
ಸಂಜಾದಿ ನೆನತಂಡ್
ದುಃಖಗೊಂಡೆಳತತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಬೆಂದುವೆ
ಬೊಳ್ಳಿ ಚಂಗ್‌ರೊಳ್‌ಲ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬನೂ
ಪೊನ್ನಪ್ಪಂಡ ಕೂಟಾಳೂ
ಉಳ್ಳ್ ಬೇರ ಕೆಜ್ಜಾನ
ಕುಟ್ಟಿ ಪಾಲೆ ಕೇಟಿತ್
"ಇದೆನ್ನ ಕದೆಮಾಯ!
ಕಲ್ಲ್ ಮಾಳಿರೊಳ್‌ಲ್
ಬಾಲ ತರ ಕೇಪಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಮುಳ್ಳ್ ಈಟಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಕಲ್ಲ್‌ನ ಮರಿಕಣೆ
ಮೂಡೊ ಚಂಗೊಡಂದತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕಲ್ಯಾಟಂಡ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಕಾಟಾಳ ಬೊಳುತುಪೂ
ಚಂಗ್‌ಂಜಿ ಪೊರಟತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋಗಾಂದ್
ಪಂಡೇತೊರ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮಾಯಿಲ ಬೈಂಬನ
ಮಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತ್
ಮೂಂದಾಳುಳ್ಳ ಬಂಬಂಗ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ನಾಲ್‌ನಾಡ್ ಕೆಂದೋಂಡ
ಮಾಲೆ ಬಾವ ಮಕ್ಕಿಗ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಮಕ್ಕಿಲೈಯ್ಯ ದೇವಂಗ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತೆದ್ದಿತ್
ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಬಯಿಂಬಗ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರೆಂದತ್

"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಸಾರ್ತಾವು
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲೆಯಾಂಡು
ದೇವ ನೆಲೆ ಬೋಂಡೂ"ಂದ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್ ಬೋಡಣೆ
ಮಕ್ಕಿಲೈಯ್ಯ ದೇವೈಯ್ಯ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಎನ್ನ ನೀನ್ ನಂಬಿಯ
ನಂಬ್‌ನಾಂಗ್ ಇಂಬುಂಡ್.
ಇಂದಾಕಣೆ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಇಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ಅಜ್ಜಪ್ಪ
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪೆದಪೋಯಿ
ಏಡ ಬಲ ಭಾಗತ್
ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಕೊಂಡೋಳೊ
ಚಂಜಾದಿಯ ದಂಡಾಳೊ
ಕೂಡ ನೀನ್ ಕಾಕಿಯ
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರೇಂಗಿ
ಕಾಲೋರಾಂಡೆಕೋರಮ್ಮ
ಆರಾಟ್ ಬೊಳಕಾಟ್
ಎಲ್ಲಾ ಕೊಂಡ್ ಕೂಟುವ.
ಅಕ್ಕ ನೀಕ್ ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಬೊಳ್ಯಾಟ್ ಕಯಿಕುಲ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರೇಂಗಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಅಮ್ಮಂಡೊ ಕೊಡವಂಡೊ
ಜಾತಿ ನುಪ್ಪತ್ತಂಜಾಂಡೊ
ಮಂಡೆ ಮೇಲ್ ನೊಂದಕ
ತಟ್ಟಿ ಪೊರ ನೀಕಿತ್
ಮೀದಿ ನೀರ್ ಕೊಂಡೋಳೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರಂದತ್.

ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ಮೂಂದಾಳುಳ್ಳ ಬಂಬಂಗ
ಚಂದೋಳ ನಲಿಂಜಿತ್
ಕಲ್ಯಾಟಂಡ ಅಜ್ಜಪ್ಪ
ಕಾಟಾಳ ಬೊಳ್ತುವೂ
ಕುಟ್ಟ ಪಾಲೆ ಕರ್ತುವೂ
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪೆದ ಪೋಯಿ
ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಕೊಂಡತ್.
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ;
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೋ!

ನಡೆಕೇರಿಯಂಡ ಮನೆಯವರ ವಂಶ ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆದಿ ಪುರುಷನಾಗಿರುವ ಅೈಯ್ಯಣ್ಣನಿಗಿಂತ ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ದೇವೈಯ್ಯ ಕಾರುವಣ್ಣನೆಂಬುವರು ಎಷ್ಟು ಪೂರ್ವಿಕರೆಂದು ಬರೆದಿಟ್ಟ ದಾಖಲೆ ಇಲ್ಲ.

ಈ ದೇವೈಯ್ಯನನ್ನು ಹೂಣಿಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದ ಕೈಮಡವೇ ಅವರ ಹಳೆ ಕೈಮಡವೆನ್ನಲ್ಪಡುವುದು.

ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ದೇವ್ಯೆಯ್ಯಂಡ ಚರಿತ್ರೆ

ಬಾಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಪಾಡುವ ಕವಿ ಕೇಳಿ
ಏದೆನ್ನ ಮೊಳಿ ಕೊವ್ವ?
ಆರಗೊಂಡ್ ಪಾಡನ?
ಏದ್ ದಿಕ್ಕ್ ಪೋಕನ?
ಪಾಡಿ ನೋಟಿ ಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಗೆದ್ದ ಗೆದ್ದ ನಾಡ್‌ಲ್
ಏದ್ ನಾಡ್ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ
ಅಲ್ಲತೇದು ಅಲ್ಲಲ
ನೋಟಿ ನೋಟಿ ಕಾಂಬಕ್ಕ
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನ್
ಮೂವಾಯಿರ ನಾಡೋನ್.
ಈ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ತೆಕ್ಕೊಯಂದ ಕುಂದ್‌ಲ್
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಪಾದತ್‌ರಡಿಯಿಲ್
ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ ದೇವಿರ
ನೋಟುವಳ ಕನ್ನಡಿ
ಕನ್ನಡಿ ಕರಡೋನ್
ನಾಡಾಪಾದಿ ಊರೋನ್
ತ್ಯೆಂಬದೊಕ್ಕ ಊರೋನ್
ಈ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮದ್ ಪೋಲೆ
ಕಗ್ಗಲ್ಲ್‌ರ ತೂಣೋಲೆ
ಇಂದ್ ಬಾವೊಡೆವೋಂಡ
ಆಡುವಳ ಬೊಳ್ಳಾನೆ
ಪಟ್ಟತ್ತಾನೆ ನಿಂದೋಲೆ
ಊರಾಪಾದಿ ಒಕ್ಕಳೊ
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಮೂಪೊಯಂದ ತಕ್ಕನೊ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ನಡಿಕೇರಿಯ.
ಈ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಇಂದ್ ನಾನ್‌ಂದೆಣ್ಣಿತ್
ದೇಬುರಾಯ ದೇವ್ಯೆಯ್ಯ

ತಾಂಬಾವಳ ಕಾಲತ್
ಏಳ್ ಕೇರಿ ನಾಡೋನ
ಚಾಕಿತ್ ಪೊಲತ್ಯಂಡ್
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡೊ
ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ ದೇವಿಡೊ
ಆಂಜನೆ ಪರಕಾರ
ಪುತ್ತರಿ ಬೊಳಕೆಲ್ಲ
ಒತ್ತೊರ್‌ಮೆ ಕೊಂಡಿತ್
ಕೊಂಡಾಡಿ ನಡಂದಂಡ್
ಊರ್ ಕೂಟ ಬುದ್ದಲ್ಲಿ
ಬುದ್ದ ಇಾಯ ತ್‌ಂತಿತ್
ನಾಡ್ ಕೂಟ ಬುದ್ದಲ್ಲಿ
ನಾಡ್ ಮಿಞ್ಞ ನಿಂದಿತ್
ಬುದ್ದ ಇಾಯ ತ್‌ಂತಿತ್
ಬಾಲ ಕೇಳಿ ಕೇಟಂಡ್
ತಾನನ್ನನೆ ಬಾವಕ್ಕ
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಮಂದ್ ಮಾನಿ ನಂದಾಂಡು
ದೇವಾಲಯ ನಂದಾಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಬೊಳ್ಳಿ ತಂಡ್ ಊರಾಳ
ಚೊಟ್ಟಾಳ್ಯಮ್ಮಂಡೊಕ್ಕಡ
ಆ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಇಂದ್ ನಾನ್‌ಂದೆಣ್ಣುವ
ಬಾದುವಮ್ಮ ಬ್ಯೆಂಬನ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಜೋಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಂಗ
ಉಳ್ಳ್ ಬೇರಕೊಂಡತ್;
ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂಡ್
ಎಂದೆಣ್ಣೆತರಿವಿರ?
ಅಲ್ಲತ್ತೇದು ಅಲ್ಲಲ
"ಏಳ್ ಕೇರಿ ನಾಡೋಂಡ
ಬೇಲಿಯಾಣೆ ಮಂದ್‌ಲ್
ಪೂಮಂದ್ ಬ್ಯೆರಿಕ್

ಕಗ್ಗಲ್ಲ್ ಮದ್ ಪಿಲ್ಲೆ;
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಮಿನ್ನಿಮಾಲೆ ದೇವಿರ
ಕೋಲ್ ಕೊಡೆ ಎಲ್ಲಾನೊ
ತಿರುವಾಯುಧ ನಲ್ಲಾನೊ
ಕ್ಬ್ಬೂಮಿಲ್ ಬೆಪ್ಪದ್
ಎಂಗಕ್ ತರವಲ್ಲ;
ಆನಂಗುಂಡ್ ಬಾದುವಮ್ಮ
ಕಗ್ಗಲ್ಲ್ ಮದ್ ಆಂಡು.
ನಿಂಗಡ ಮನವೇಂಗಿ
ಕಗ್ಗಲ್ಲ್ ಮದ್ ವೊಂದ್
ಕೆಟ್ಟಿ ನೇತಿ ಕೂಪ್ಪಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಬುದ್ದಿಕಾರ ಬಾದುವಮ್ಮ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ತಕ್ಕರೆ
ಎಂಗ ಬೇರ ಕೊಂಡಿನೊ
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಲ
ಏಳ್ ಕೇರಿ ನಾಡೋನ
ಇಟ್ಟೆರಿವಕಾಗಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಈ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ್ಕ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ದೇವ್ವೆಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್‌ಕೊಳಗಾಯಿ
ಕುಂಬಿಯಾರ್ ತಿಂಗತ್
ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ ದೇವಿರ
ಮುಪ್ಪಟ್ ಚೆವುಟ್‌ಕ್
ಏಳ್ ಕೇರಿ ನಾಡೋನ
ಆಳಯಿಚಿ ಕೂಟಿತ್
ಕಾಡ್ ಪೋಲೆ ಕೂಡ್‌ನ
ಏಳ್‌ಕೇರಿ ನಾಡೋಂಗ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಕೇಳೆನ್ನಡ ನಾಡೋನೆ
ಬೇಲಿಯಾಣೆ ಮಂದ್‌ಲ್
ಪೂಮಂದ್ ಬೈರಿಕ್
ಕಗ್ಗಲ್ಲ್ ಮದ್ ಆಂಡು.
ನಿಂಗಡ ಮನವೇಂಗಿ
ಕೆಟ್ಟಿ ನೇತಿ ಕೂಪ್ಪಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಏಳ್ ಕೇರಿ ನಾಡೋನ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಒತ್ತೊರ್‌ಮೆ ಕೊಂಡತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಬೆಂದುವೆ,
ದೇಬು ರಾಯ ದೇವ್ವೆಯ್ಯ
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿಕೆಜ್ಜ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ತಚ್ಚಾಯಿರಿ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ಓಲೆ ಆಳಯಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ತಚ್ಚಾಯಿರಿ
ನೀರ್ ಬಯ್ಯ ಮೀಪೋಲೆ
ಆಳ್ ಬಯ್ಯ ಬಂದಲ್ಲಿ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ದೇವ್ವೆಯ್ಯ
ತಚ್ಚಾಯಿರಿ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ಬೇಲಿಯಾಣೆ ಮಂದ್‌ಲ್
ಪೂಮಂದ್ ಬೈರಿಕ್
ಕಗ್ಗಲ್ಲ್ ಮದ್ ಆಂಡು
ಆನಂಗುಂಡ್ ತಚ್ಚಾಯಿರಿ
ಚಂಗ್ ಕುತ್ತಿ ನಾಟಂಡು
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಣೆ
ತಚ್ಚಾಯಿರಿ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಚಂಗ್ ಕುತ್ತಿ ನಾಟ್‌ನ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವ್ವೆಯ್ಯ
ತಚ್ಚಾಯಿರಿ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ಕೈ ಕೂಲಿ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪಟ್ಟು ಬಳೆ ಕೊಡ್ತತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ತಚ್ಚಾಯಿರಿ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಬಯಿಪಿರಿಂಜಿ ಪೋಚಿಲ
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಬುದ್ದಿ ನಲ್ಲ ದೇವ್ವೆಯ್ಯ
ಕಕ್ಕೊಟ್ಟಿರ ಮಕ್ಕಳ

ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
“ಪೂಮಂದ್ ಬೈರಿಕ್
ಚಂಗ್ ಕುತ್ತಿ ನಾಟಿತ್.
ಕಗ್ಗಲ್ಲ್ ಮದ್ ಆಂಡು”
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಕಕ್ಕೊಟ್ಟಿ
ಚಂದೋಳತ್ ಚಾಯೋಡೆ
ಒಪ್ಪೋಡೆ ಪೊರ್‌ಲೋಡೆ
ಕಗ್ಗಲ್ಲ್ ಮದ್ ಕೆಜ್ಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಕಕ್ಕೊಟ್ಟಿರ ಮಕ್ಕಕ್
ನೆಲ್ಲಳಪ ಪಾಸಿಲ್
ಪೊನ್ನಳಂದಿತ್‌ಟ್ಟತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕಕ್ಕೊಟ್ಟಿ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಬಯಿಪಿರಿಂಜಿ ಪೋಚಿಲ.
ಒಂದ್ ಕೇಳೋ ಸಂಜಾದಿ
ಕಾಲನ್ನನೆ ಪೋಪಕ್ಕ
ದೇವ ಕಾಳಿ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ನೆನತತ್
“ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಶಾಂತಿಕಾರ ಪಾರುವ
ಕಾತ್‌ಲ್ ಮಳೆಯಿಲ್
ನೈವೇದ್ಯನ ಬೆಪ್ಪಕ್
ನಲ್ಲೋರ್ ಎಡೆಯಿಲ್ಲೆ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಬೊಳ್ಳಿ ತಂಡ್ ಊರಾಳ
ಚೊಟ್ಟಾಳ್ಯಮ್ಮ ತಕ್ಕಂಡ
ಬಾದುವಮ್ಮ ಬ್ಯೆಂಬನ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪಣೆ
ಬುದ್ದಿ ನಲ್ಲ ಬಾದುವಮ್ಮ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್.
“ಏಳ್‌ಕೇರಿ ನಾಡೋನ
ಇಟ್ಟೆರಿವಕ್ಕಾಗಲ”

ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ದೇಬುರಾಜ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಏಳ್ ಕೇರಿ ನಾಡೋಂಗ್
ಆಳಯಚಿ ಕೊಂಡತ್.
ಆಳಯಚಿ ಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಏಳ್ ಕೇರಿ ನಾಡೋನ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ನಡಿಕೇರಿಯು
ಆ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಕಾಡ್ ಪೋಲೆ ಕೂಡ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
“ಕೇಳೆನ್ನಡ ನಾಡೋನ
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಶಾಂತಿಕಾರ ಪಾರುವ
ಕಾತ್‌ಲ್ ಮಳೆಯಿಲ್
ನೈವೇದ್ಯನ ಬೆಪ್ಪಕ್
ನಲ್ಲೋರ್ ಎಡೆಯಿಲ್ಲೆ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ನಾಡೋನೆ
ತಡಪಳ್ಯೊಂದ್ ಕೆಟ್ಟಂಡು
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಓಟೆ ಭಂಡಾರತ್‌ಲ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಪಣ ಇಲ್ಲೇಂಗಿ
ಪೊಂಬಣ ಕೊರುವೇಂಗಿ
ಕೂಟಿ ಬೆಚ್ಚೆ ತಪ್ಪಿನೊ.”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಲ್ಯೆಂಬದೊಕ್ಕ ಊರೋನ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
“ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ತಕ್ಕರೆ
ಕಲ್ಲೊ ಮರೊ ಬೋಂಡ್ವೇಂಗಿ
ಎಂಗ ಕೋಂದಿ ತಪ್ಪ.”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಏಳ್ ಕೇರಿ ನಾಡೋನ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ತಕ್ಕರೆ
ಮೂವಾಯಿರ ನಾಡೋಂಡ
ತಲೆ ಬಲ್ಯ ದೇವಂಗ್
ಶಾಂತಿ ಪೂಜೆ ಕೈಯ್ಯುವ

ನಂಬಿಮಡ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ತಡಪಳ್ಳಿ ಇಲ್ಲತೆ
ನೇವೇದ್ಯನ ಮಾಡುವ
ಬಲ್ಲಿಯ ಕೊರುವಾಪ.
ಈ ಕೊರುನ ತ್ೕತಕ
ಬಲ್ಲಿಯ ಪೆದವಾಕು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಬಯಿಪಿರಿಂಜಿ ಪೋಚಿಲ.
ಕೇಳೋ ಕೇಳೋ ಸಂಜಾದಿ
ದೇಬುರಾಯ ದೇವ್ವೆಯ್ಯ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ತಚ್ಚಾಯಿರಿ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ಆಳಯಚಿ ಕೊಂಡತ್.
ಆಳ್ ಕಂಡ ತಚ್ಚಾಯಿರಿ
ಚೂದ್ ಬಯ್ಯ ನೂಪೋಲೆ
ಆಳ್ ಬಯ್ಯ ಬಂದಿತ್
ದೇವ್ವೆಯ್ಯನ ಕಂಡತ್.
ಅಕ್ಕಣಕ್ ದೇವ್ವೆಯ್ಯ
ತ್ರೆಂಬದೊಕ್ಕ ಊರೋನ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
"ತುಂಬೆ ಮಲೆ ಮೋಳ್‌ಕ್
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲಚೆಕ್
ಪಾಲ್ ಬೈವಾಡಾಯಿತ್
ಒಕ್ಕಲಣ್ಣ ಬಾಲಂಗ
ಎಲ್ಲ ಬಂದ್ ಸೇರಂಡು"
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಊರೋನ್
ಪಿತ್ತಿಯ ಪೊಲಚೆಕ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮಾಪುತ್ತಿ ಮಡಿ ಪಾಂದ್
ಪಾಲ್ ಬೈವಾಡಾಯಿತ್
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಕಗ್ಗಲ್ಲ್ ನಡೆಯಿಲ್
ಕಾಡ್ ಪೋಲೆ ಕೂಡ್‌ನ.

ಅದ್ ಕಂಡ ದೇವ್ವೆಯ್ಯ
ಬುದ್ದಿಕಾರ ಬಾದುವಮ್ಮ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಂಗ
ತ್ರೆಂಬದೊಕ್ಕಡೂರೋನ್
ನಲ್ಲ ಜಾಗ ನೋಟಿತ್
ಚಂಗ್ ಕುತ್ತಿ ನಾಟ್ವಕ್
ತಚ್ಚಾಯಿರಿ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್‌ಚಿ.
ಅಪ್ಪಣೆ ಪರಕಾರ
ತಚ್ಚಾಯಿರಿ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಚಂಗ್ ಕುತ್ತಿ ನಾಟ್‌ಚಿ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ತ್ರೆಂಬದೊಕ್ಕ ಊರೋನ್
ಮಾಂಜಪ್ಪೈಯ್ಯ ಪೂಮರ
ಪೂಮರ ಮುರಿಚಿತ್
ಈರ್‌ಚೆ ಪಣಿಕಾರ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಈಂದಿತ್ ಪಣಿ ತ್ೕತ್
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ತಡಪಳ್ಳಿ ನೇಂದತ್.
ಅದ್‌ಕಂಡ ದೇವ್ವೆಯ್ಯ
ತಚ್ಚಾಯಿರಿ ಮಕ್ಕಕೂ
ಈರ್‌ಚೆ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ
ಚಾಲಿಯಡ ಮಕ್ಕಕೂ
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಓಟೆ ಭಂಡಾರತ್‌ಂಜಿ
ಮೊಳ್ಳಿ ಪಣೆಡ್‌ತಿತ್
ಪೋರತಾಂಗ್ ಕೂಟಿತ್
ಎಲ್ಲಾರ ಪಿರ್‌ಪ್‌ನ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೋ ಬೆಂದುವೆ
"ತಡಪಳ್ಳಿನ ಕೆಟ್ವಕ್
ತಚ್ಚಾಯಿರಿ ಮಕ್ಕಳೂ
ಚಾಲಿಯಳೂ ಕೂಡ್‌ಚಿ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಸಂಜಾದಿ
ಒಯಿಂಬದ್ ಕಲಶಾಂಡು
ದೇವಾಲಯ ಶುದ್ಧಾಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್

ದೇಬುರಾಯ ದೇವೈಯ್ಯ
ಶಾಂತಿಕಾರ ಪಾರ್‍ವಂಗ್
ಮುತ್ತಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್‌ನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಪಾರುವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರೆಂದತ್
"ಒಂದ್ ಕೇಳಿ ತಕ್ಕರೆ,
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಕಾಳೆಕಾಟ್ ತಂತ್ರಿಯಪ್ಪ
ಪಾಲಂಗಾಲ ಕೆಂದೋಂಡ
ಊರ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆತ್ತಿತ್.
ಆ ತಂತ್ರಿ ಬಯಿಂಬನ್
ಪೊಂಗಲಶ ಬೆಕ್ಕುಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ದೇವೈಯ್ಯ
ಬುದ್ಧಿಕಾರ ಬಾದುವಮ್ಮ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಂಗ
ಉಳ್ಳ್ ಬೇರಕೊಂಡಿತ್
ಕಾಳೆಕಾಟ್ ತಂತ್ರಿಕ್
ಓಲೆ ಅಳ್ ಬುಟ್ಟತ್.
ಕಾಳೆಕಾಟ್ ತಂತ್ರಿಯೊ
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
"ಆಚೆಕ್ಕಾಚೆಕೆಟ್ಟಾಚೆ
ಅೈಯ್ಯಪ್ಪ ಚನಿಯಾಚೆ
ಕಲಶಕುಳ್ಳ ಸನ್ನಾಯ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡು ಕೂಟಡ್;
ಮುಹೂರ್ತತ್ ನೇರಕ್
ನಾ ಬಂದಿತ್ ಎತ್ತುವಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತಯಚತ್.
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಯಣೆ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ದೇವಯ್ಯ
ಕಲಶಕುಳ್ಳ ಸನ್ನಾಯ
ಒಂದ್‌ತೊಟ್ಟ್ ನೂರೋಳ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡು ಕೂಟಿತ್
ಏಳ್ ಕೇರಿ ನಾಡೋಂಗ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಪೆಬ್ಬೆ ಬಂದೊಳಪಾಂಚ.
ಅದರಿಂಜ ನಾಡೋನ್
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲಚೆಕ್
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿಪಾಂಟ್
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆಕ್
ಪಾಲು ಬೈವಾಡಾಯಿಟ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಚಿಲ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಪೊಂಗಲಶ ಬೆಪ್ಪಕ್
ಮುಹೂರ್ತಕ್ ನೇರಾನ.
ಕಾಳೆಕಾಟ್ ತಂತ್‌ರಿ
ಇಇಲ್ಲ್ಣ ಬಂದಿತೆತ್ತ್‌ಲೆ.
ಅದರಿಂಜ ತಕ್ಕಂಗ
ಬೇರಂಗೊಂಡೆಳತಿತ್
ಚೆನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ನೋಟುವಕ್
ಬಾಲಂಗಳಯಚತ್.
ಬಟ್ಟೆ ಪೋನ ಬಾಲಂಗ
ನೋಟಿ ನೋಟಿ ಕಂಡ್‌ಲೆ;
ಕಾಕಿತ್ತು ಒರಟ್‌ಲೆ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಬಾಲಂಗ
ಬೈಪಿರಿಂಜಿ ಬಂದಿತ್
ಜೋಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಂಗ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ತಕ್ಕಂಗ
ಈಂಗೆನ್ನ ಕೊಯಲೆನ್ನ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ದೇಬುರಾಯ ದೇವೈಯ್ಯ
ಬಾದುವಮ್ಮ ಬೈಂಬನು
ಜೋಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಂಗ
ಉಳ್ಳ್ ಬೇರಕೊಂಡಿತ್
ಶಾಂತಿಕಾರ ನಂಬಿಕ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಶಾಂತಿಕಾರ ನಂಬಿಯೇ
ಪೊಂಗಲಶ ಬೆಚ್ಚೊಳೊ"
ಎಂದಪ್ಪಣೆ ಮಾಡ್‌ನ.

ಅದ್ ಕೇಟ ಪಾರುವ
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟಾಂಗು ಎಟ್ಟುಳ್ಳ
ಪೊಂಗಲಶ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಎಲ್ಲಾಂಡ ನಡುವುಲ್
ತಾಯಿ ಕಲಶ ಬೆಚ್ಚತ್.
ತಾಯಿ ಕಲಶ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಮಾಪೂಜೆ ಕೈಪಿಂಜ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ತಂತ್ರಿ
ಮುರಿಕೊಂಡ ಪೆನ್ನರಿ
ದೇವಡ ನಡೆಯಿಕ್
ಬಂದ ಪೋಲೆ ಬಂದಿತ್
ಶಾಂತಿಕಾರ ನಂಬಿನ
ಈ ಬಾಕ್ ಕೇಟತ್
"ಕೇಳ್ ನೀನ್ ನಂಬಿಯೆ
ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ದೇವೈಯ್ಯ
ಓಲೆ ಆಳ್ ಬುಟ್ಟೋಲೆ
ಇಂದ್ ನಾನ್ ಬಂದಿಯೆ
ನ್ಏಡೆನ್ನೊರದಿಮದಿ?
ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂಡ್
ಪೊಂಗಲಶ ಬೆಚ್ಚಿಯ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಟಿತ್
ಜೋಡೆರಂಡ್ ಕಣ್ಣ್‌ಲ್
ತಿತ್ತ್ ತೆಡಿ ಪಾರ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪಾರುವ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ದೇವ ಕಾಳಿ ತಂತ್ರಿಯೆ
ಮೂಹೂರ್ತತ್ ನೇರಕ್
ತಂತ್ರಿಯಪ್ಪ ಬಂದ್‌ಲೆ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದಿತ್
ನಡೆಕೇರಿಯಮಡ ದೇವೈಯ್ಯ
ಚೊಟ್ಟಾಳಿಯಂಡ ಬಾದುವಮ್ಮ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಂಗ
ಪೊಂಗಲಶ ಬೆಪ್ಪಕ್
ಅಪ್ಪಣೆಯೊ ಮಾಡ್‌ಚಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ,
ಕಾಳೆಕಾಟ್ ತಂತ್ರಿಕ್
ಮೈ ದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
ಶಾಪಡ್‌ಟ್ಟ್ ಕೊಂಡತ್;
"ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ದೇವೈಯ್ಯ
ಪಚ್ಚೆ ಕುರಿಪ್ ನೀಕಾಡ್,
ಚೊಟ್ಟಾಳಿಯಂಡ ಬಾದುವಮ್ಮ
ನಾಯೊಲಚೆ ನೀಕಾಡ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರೇಂಗಿ
ಎನ್ನ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ
ಪತ್ತ್ ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕಂಡ
ವಂಶ ಉಳ್ಳ ನಾಳ್‌ಕ್
ಬಾಧಿಚೆಂಡ್ ಇಕ್ಕಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಏರ ಶಾಪ ಇಟ್ಟತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಕಾಳೇಕಾಟ್ ತಂತ್ರಿಯೊ
ತಾಯಿ ಕಲಶ ನೀರ್‌ನ
ಕೈಕೆಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ಕಾಲ್‌ಕೆ ಮರಿಚತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಸತ್ತಿಯ ನಡಪಕ್ಕ
ಸತ್ತಿಯ ಫಲ ಕಂಡ.
ಪಚ್ಚೆ ನೀರ್ ಬುದ್ದಿತ್
ಕಾಲ್‌ಡಿಯ ಬೆಂಜತ್!
ಅದ್ ಕಂಡ ತಂತ್ರಿಡ
ಚೊಡಿನೆನ್ನತೆಣ್ಣಡ್?
"ಮೇನಿ ನಲ್ಲ ದೇವನ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಬೆಪ್ಪದ್ ತರವಲ್ಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ತಂತ್ರ ಮಂತ್ರ ಮಾಡಿತ್
ಮೇನಿ ನಲ್ಲ ದೇವನ
ಬೊಳ್ಳಿ ಚಂಗ್‌ರೊಳ್‌ಲ್

ಕೂಟಿತ್ ಅಡಕಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಚಂಗ್ ನಲ್ಲಾನ
ಕೈಕೆಡ್ತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಬೈಪಿರಿಂಜಿ ಪೋನನೊ.
ಬಾಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಏಳ್ ಕೇರಿ ನಾಡೋನ್
ದೇವ್ವೈಯ್ಯ ಬಯಿಂಬಂಗೂ
ಬಾದುವಮ್ಮ ಬಯಿಂಬಂಗೂ
ಕಾಳೆ ಕಾಟ್ ತಂತ್ರಿ
ಶಾಪ್ಟ್ಟ ನೆನತಿತ್
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡಿತ್
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ತಕ್ಕರ
ಚಾಕಿತೆ ಪೊಲತಡ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ತೊತ್ತಿತ್
ಪೊಂಗಲಶ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಮಾಪೂಜೆ ಕಯಿಚಿತ್
ತಮ್ಮನೆಕ್ ತಾಂಪೋಚಿ.

ಇಇಬ್ಬೂ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ

ಕಾಳೆಕಾಟ್ ತಂತ್ರಿ
ಮಾಣಿ ಮಲೆನಾಡ್ಕ್
ಬೈ ಪಿರಿಂಜಿ ಪೋಪಕ್ಕ
ಪಟ್ಟುಂಡ್ಂಬೆಕಾಬರ
ತಿತ್ತುಡ್ಂಬೆಕೀಬರ
ಕಾಳೆಕಾಟ್ ತಂತ್ರಿಕ್
ಮೈ ನೀರ್ಕ್ ಬಂದದೊ.
ಮೈ ನೀರ್ಕ್ ಬಂದಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಚಂಗ್ ನಲ್ಲಾನ
ಕಗ್ಗಲ್ಲ್‌ಡ ಮೀದಲ್
ಪಾಂಗರಿಂಜಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಕಾಮಡಕೆಳತತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ತಾಂಬೆಚ್ಚ ನೆಲೆಯುಳ್ಳ
ಪೋಟೋಡತ್ ಚೌಂಡ್ಯಮ್ಮೆ
ಪಾಪಿಕೆಟ್ಟ ತಂತ್ರಿಡ
ಬಯ್ಯನ್ನೆ ಪೊರಟಿತ್
ತಂತ್ರಿಯಪ್ಪ ಪಾರ್ವಂಡ
ಕೈ ಪಾರ್ವಾನ ನೋಟಿಯಂಡ್
ಬಯ್ಯ ಬಯ್ಯ ಬಪ್ಪಕ
ಬೊಳ್ಳಿ ಚಂಗ್ ನಲ್ಲಾನ
ಪಾರೆ ಮೀದ ಬೆಚ್ಚದ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಾಂಗಣೆ
ಚೌಂಡಿಯಮ್ಮೆ ದೇವಿಯೊ
ಕೆಂದಾವರೆ ಕೈಯ್ಯೊಂಟ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಚಂಗ್ ನಲ್ಲಾನ
ಪೊಜ್ಜಿತೆ ಪೊಳಿಚತ್!
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವನು
ಪೋಟೋಡತ್ ಚೌಂಡ್ಯಮ್ಮೆ
ಬೈ ಪಿರಿಂಜಿ ಕೊಂಡತ್.

ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ

ಕಾಳೆಕಾಟ್ ತಂತ್ರಿರ
ಶಾಪತ್ ಫಲಂಗುಂಡ್
ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಒಕ್ಕಡ
ದೇವ್ವೈಯ್ಯ ಬಯಿಂಬಂಗ್
ಪಚ್ಚೆ ಕುರಿಪ್ ಪೊದ್ದ್ಚಿ:
ಚೊಟ್ಟಾಳ್ಯಂಡ ಒಕ್ಕಡ
ಬಾದುವಮ್ಮ ಬಯಿಂಬಂಗ್
ನಾಯೊಲಚೆ ಪೊದ್ದ್ಚ
ಬುದ್ದಿ ಕಳಪ ಆಚಿಲ.
ಪೊದ್ದ್‌ನ ಶನಿಂಗುಂಡ್
ಜೋಡೆರಂಡ್ ಬಂಬಂಗ
ಕಾಲ ಕಂಡ್ ಪೋಚಿಲ.

ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಬೆಂದುವೆ

ದೇವ್ವೈಯ್ಯ ಬಯಿಂಬನ್
ಕಾಲ ಕಂಡ್ ಪೋಚಿಂದ್
ದೇವ್ವೈಯ್ಯಂಡ ತಮ್ಮಯ್ಯ
ಕಾರುವಣ್ಣ ಬಯಿಂಬನ್
ದುಃಖಕೊಂಡಿಪ್ಪಕ
ಏಳ್‌ಕೇರಿ ನಾಡೋನ್
ಕಾರುವಣ್ಣ ಬೈಂಬಂಡ
ಕಣ್ಣ್ ನೀರ್ ತ್ಟಿತ್

“ಬೈಂಬ ಕೇಳಿ ಕೇಟಿತ್
ನಾಡ್‌ನ ಪೊಲತ್‌ನ
ದೇವೈಯ್ಯ ಬಯಿಂಬಂಗ್
ಕಲ್ಲ್ ಕೈಮಡಾಂಡುಲ
ಪೊನ್ನುರುನ ಬೆಕ್ಕಂಡು”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಕಾರುವಣ್ಣ
ಕಲ್ಲ್ ಕೈಮಡಾಕಿತ್
ಪೊನ್ನುರುನ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಚತ್ತ್ ಸ್ವರ್ಗ ಪೋನವನ
ಪಾಡಿ ಸ್ವರ್ಗ ಕೂಟ್‌ಚಿ.
ಇಞ್ಞ್ಲಾ ಕೇಳಿ ಸಂಜಾದಿ
ಸಂಜಾದಿ ಮನವೇಂಗಿ
ಕಾಲೆಕಾಟ್ ತಂತ್ರಿರ
ಪತ್ತ್ ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳ
ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಒಕ್ಕಳೊ
ಚೊಟ್ಟಾಳ್ಯಂಡ ಒಕ್ಕಳೊ
ಬಾಧಿಚಂಡ್ ಇಂಜತ್.
ಈಂಗೆನ್ನ ಕೊಯಲೆನ್ನ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಕಾರುವಣ್ಣ ಬೈಂಬನ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಅಚ್ಚುತ ಕಣಿಯಂಗ್
ಓಲೆ ಅಳ್ ಬುಟ್ಟಿತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅಚ್ಚುತ
ಆಳ್ ಬಯ್ಯ ಬಂದಿತ್
ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಒಕ್ಕಡ
ಮಚ್ಚೆ ಮನೆಕೇರಿತ್
ಕವುಡಿ ಪಾಕ್ ಕೈಕೊಂಡ್
ನಲ್ಲರಿವು ನೋಟಣೆ
“ತಂತ್‌ರಿ ಬಯಿಂಬಂಡ
ಪತ್ತ್ ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳ
ಬಾಧಿಚಂಡ್ ಉಳ್ಳಾಂಗ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ನಡೆಕೇರಿಯ
ಕಾಲೋರಾಂಡೆಕೋರಮ್ಮ
ಅಗ್ಗಿ ಬಾಯಿ ಸಾದಮ್ಮೆ
ಕುಟ್ಟಿಚಾತ ದಂಡಾನೊ
ಕೋಲ ಕೆಟ್ಟಿ ಕೊವ್ವಂಡು;
ಚೊಟ್ಟಾಳ್ಯಂಡ ಒಕ್ಕಳೊ
ದಂಡ್ ಕಾಲಕೋರಮ್ಮ
ಅಗ್ಗಿ ಬಾಯಿ ಚೌಂಡಿಕ್
ತೀಮೇಲೇರಿ ಕೂಟಂಡು.
ಪತ್ತ್ ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳ
ಕೆಟ್ಟಿ ಕೋಲ ಕಾಂಗಂಡು.
ಕೆಟ್ಟಿ ಕೋಲ ಕಂಡಿನೋ
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವೈಯ್ಯ
ಪತ್ತ್ ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳ
ಕೈಲಡಕಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಚಂಜೋಲೆ ತಳತಿತ್
ಬಾಧ್‌ಗಿಲ್ಲತನ್ನನೆ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ಒಕ್ಕಳ
ಚಾಕಿತ್ ಪೊಲತುವ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ತಕ್ಕರೊ
ಆ ಬಾಕ್‌ಕೊಳಗಾಚಿ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಸಂಜಾದಿ
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವೈಯ್ಯ
ಜೋಡೆರಂಡ್ ಒಕ್ಕಳ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲತುವ.
ಕಾಳೆಕಾಟ್ ತಂತ್ರಿರ
ಒಕ್ಕಕೊಂದು ಇಲ್ಲತೆ
ಕೆದ ತಿಂದ್ ಪೋಚೆಲ,
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಪ್ಪಿನೊ
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೊ.

ಕೈಯ್ಯಂದಿರ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂಡ ಪಾಟ್

ಬಾಳೊ ಬಾಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಆರ್ ಕೇರಿ ನಾಡಾಪ
ಇಟ್ಟಿ ಕುತ್ತಿ ಅಮ್ಮತ್ತಿ.
ಅಮ್ಮಸುತ್ತಿ ನಾಡ್‌ಲ್
ಒಕ್ಕ ಪೆದ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ
ಕಾಜುಮಾಲೆ ಕುಲ್ಲಚ;
ಆ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಆಣೊಬ್ಬ ಪೆದಲಿಂಜ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಚೋಮ್ಮೈಯ್ಯ.
ಚೋಮ್ಮೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನೂ
ಚೋಮ್ಮೈಯ್ಯಂಡ ಕೊಂಡೋಳೂ
ಚೋಂದ ಪಟ್ಟ್ ಚೋಮವ್ವ
ತಾಂದೇವನೂ ದೇವಿಯೂ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ
ನೀಲಕೋಡಿ ಚೋಮವ್ವ
ಕನ್ನಿ ಪೊಲೆ ಕಂಡಿತ್
ಆ ಪೋಲೆ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮೇಲೆ ಪೊಲೆ ನಿಂದತ್.
ಮಕ್ಕ ಪೊಲೆ ನಿಂದಿತ್
ತಿಂಗ ಪತ್ತ್ ತೇಂದಲ್ಲಿ
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಸೂರಿಯಂಡುದಯಕ್
ಚೋಂದ ಪಟ್ಟ್ ಚೋಮವ್ವ
ಆಂಬೆತ್ತಿತೆಳತತ್.
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ನಾಳ್‌ಲ್
ಕುಞ್ಞಿಕ್ ಪೆದಲ್‌ಟ್ಟ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಚೋಂದುವೊ.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಚೋಮ್ಮೈಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಗೂ
ಚೋಮ್ಮೈಯ್ಯಂಡ ಕೊಂಡೋಕೂ
ನಾರಾಯಣ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ಇಟ್ಟ ಪಡಿ ತೇಂಗ್‌ಚಿ
ಮೇಲೆ ಪಡಿ ಇಟ್ಟ್‌ಲೆ.
ಕಾಲನ್ನನೆ ಪೋಪಕ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಚೋಂದುಡ
ಅಪ್ಪನವ್ವ ದಂಡಾಳೂ
ಕಾಲ ಕಂಡ್ ಪೋಚಿಲ.
ಕಾಲ ಕಂಡ್ ಪೋಕಣೆ
ಕುಞ್ಞಿಕಾರೂ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆ.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ತನ್ನಡೋರ್ ನಾಡೋನ್
"ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಚೋಂದುಕ್
ಪಾಲಿಲ್ಲೆ ಪೆರೆಯಿಲ್ಲೆ
ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆ ದೆಶೆಯಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಚೋಮ್ಮೈಯ್ಯ
ನೇಡಿ ಬೆಚ್ಚ ಪಣತ್
ಏಳ್ ಚೆಪ್ಪ್ ಪೊಂಬಣ
ನೆಲ್ಲಳಪ್ಪ ಪಾನಿಲ್
ಪೊನ್ನಳಂದಿತ್‌ಟ್ಟಿತ್
ಪಟ್ಟೋಳಿರ ಕೋಡ್‌ಲ್
ಪೊನ್ನ್ ಬೆಚ್ಚಿ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಅಮ್ಮ ಸುತ್ತಿ ನಾಡೋಂಡ
ನಾಲಾಳ್ ಬೈಂಬಂಗ
ಕೈಮುರುವೆಳೆ ಬಾಲ
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟತ್.
ಎಲ್ಲಿಕ್ಂದರಿಏರ?
ಅಲ್ಲತೆಲ್ಲಿಕಲ್ಲಲ
ಈ ದೇಶಕೆಣೆ ದೇಶ
ಕಾರೆ ಪಳ್ಳಿ ಮೈಸೂರ್
ಮುತ್ತ್‌ಪಾಲ ಸೆಟ್ಟಿರ
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಪೋಯಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಮುತ್ತ್ ಪಾಲ ಸೆಟ್ಟಿರ
ಏಳುಳ್ಳ ಕಡಿನಾಯ
ಬೊಗ್ಗನೆ ಪೊಲಿಂಜತ್.
ನಾಯಿ ಕೊರೆ ಕೇಕಣೆ
ಏಳ್ ಮಾಡಿ ಮೇಪಾಡಿ
ಮೇಮಾಡಿ ಕೊಡಿ ಮೇದ

ಜೂಕ್ ಕಟ್ಟ್ ಮೀದಲ್
ಪೂವೊರಕೊರವಕ
ಮುತ್ತ್ ಪಾಲ ಸೆಟ್ಟಿಯೊ
ಪೂವೊರಕ್ ನೆಟ್ಟಿತ್
ಮೈ ಜಳಂದಿತೆದ್ದಿತ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಮಾಂಜೌರಿ ಕೈಯ್ಯಾಲೆ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನೋಟಣೆ
ನಾಲಾಳಿಂಜ ಬಾಲರ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡತ್.
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಏಳುಳ್ಳ ಕಡಿನಾಯ
ತಂಡ್‌ಟ್ಟ್ ತಡತಿತ್
ತಕ್ಕಾರ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ನಾಟಾಚಾರ ಚೆಮ್ಮಾಯಿ
'ಎತ್ತ್ ಪೋಲೊ ಬಂದಿಯ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಅಮ್ಮ ಸುತ್ತಿ ನಾಡೋಂಡ
ಮುತ್ತ್ ಪೋಲೆ ಬಾಲಂಗ
ಬಂದ ಕದೆನೆಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಸೆಟ್ಟಿಯೊ
"ಪುಂಡತ್ತ ನಡುವುಂಜಿ
ಬೋಂಡಿಯಾನೆಡ್‌ತೋಲು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ನಾಲಾಳಿಂಜ ಬಂಬಂಗ
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಕ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಪುಂಡತ್ತ ನಡುವುಂಜಿ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಬೊಳ್ಳಿಗೆ
ಇರುವತಂಜಿ ಕೊಕ್ಕಚಿ
ಪದಿನಾರ್ ಕಂಚಾಡ್
ಆಂಜೆಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ನಾವೆರುಳ್ಳ ಬಾಲಂಗ
ನೆಲ್ಲಳಪ ಪಾನಿಲ್
ಪೊನ್ನಳಂದಿತ್‌ಟ್ಟಿತ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಂಜತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ,

ಚೇಲ ನಲ್ಲ ಚೋಂದುಕ್
ಪಾಕುಮ್ಮೆಕ್ ಪಾಲಾಚಿ.
ಕುಞ್ಞಿಕ್ ಪೆರೆಯಾಚಿ.
ಕುಞ್ಞಿ ಕುಞ್ಞಿಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಆೖಯ್ಯಾಂಡೆಕರೆಯಾಳ್
ಪೈಂತಾಡೆಕ್ ತೇಂದಾಳ್.
ಆಳ್ ಕಾಳೆ ತೇಂದಲ್ಲಿ
ಪಯ್ಯು ಪಾಕುಡಿಚಿತ್
ನೆಞ್ಞಿ ತೋರ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಆಡ್ ಪಾಲ್ ಕೂಟಿತ್
ಮೇಲ್‌ಕ್ ನರ ಬಾತ್;
ಎಮ್ಮೆ ಪೆರೆ ಕೂಟಿತ್
ಮುಂಗಯಿ ಪಿರಿ ಬುದ್ದ.
ಇನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಬುದ್ದಿಕಾರ ಚೋಂದುವೊ
ತಾನೆನ್ನ ನೆನತತ್
"ಎನ್ನಡಪ್ಪ ಅವ್ವೆಯ್ಯ
ಕಾಲ ಕಂಡ್ ಪೋನಲ್ಲಿ
ಎನ್ನಡೋರ್ ನಾಡೋನ್
ಎನ್ನ ಚಾಕಿ ಕೊಂಡಾಂಗ್
ಬಟ್ಟ್ ಬೈಂಬ್ ಕಾಂಗಂಡು
ಬೈಂಬ ಕೇಳಿ ಕೇಕಂಡು
ನಾಡ್‌ಕೆ ಪೆದ ಬೋಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ತಚ್ಚಾಯಿರಿ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಜಾತಿ ನಲ್ಲ ಬೊಮ್ಮರ
ಬೊಮ್ಮರ ಕರಂಡಿತ್
ಅಂದೊಳ ಪಣಿ ತ್‌ೕತ್
ಕಾಜುಮ್ಮೆ ಕಣಿವೆಲ್
ಕಂಬ್ ಚಾಂಜ ಕೋಪುಂಡ
ಕೋಪುಂಡನ ಕೋಂದಿತ್
ಕೆಜ್ಜೆ ಪಣಿ ತ್‌ೕತಿತ್
ಅಂದೊಳಕ್ ಕೊಂಬಾಚಿ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್

ಕಣ್ಣೂರ್ ಕಡ ಕರೆ
ಶೇಟುವಡ ಮಕ್ಕಕ್
ಓಲೆ ಆಳಯಚತ್.
ಆಳ್ ಬಯ್ಯ ಬಂದೋರ್
ಶೇಟುವಡ ಮಕ್ಕಳೊ
ಅಂದೊಳಕ್ ಒತ್ತೋರ್
ಪಟ್ಟ್ ಚೆಂಡ್ ಕೋಂದತ್.
ಅಂದೊಳ ಕೊರು ತ್ೕತ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಮುಕ್ಕುವಡ ಮಕ್ಕಳ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಅಂದೊಳಕ್ ಆಳಾನ.
ಒಂದಾಂಡೂ ಕೊರುವಿಲ್ಲೆ.
ಅನ್ನನಿಪ್ಪ ಕಾಲತ್
ಕೆಂಗುದ್ರೆ ಚೋಂದುವು
ತಾನೂ ತಾಂಡ ನಾಡೋನೂ
ಎದ್ ದಿಕ್ಕ ಪೋನದೊ?
ನೋಟಿ ನೋಟಿ ಕಾಂಬಕ
ಕೆಂಗಳಮೆ ಕ್ಗ್ಗಟ್ಟ್
ಅಲ್ಲಿಂಜೂ ಪೆದ ಪೋನ
ಪತ್ತ್ ಕೆಟ್ಟ್ ನಾಡೊಂಡ
ಮುತ್ತೂರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆರ
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಕೆಂಗುದ್ರೆ ಚೋಂದುವೊ
ಬಾಯಡಕ ಕೆಟ್ಟ್‌ಚಿ
"ನಂಬಿ ಶಾಂತಿ ಕೆಯ್ಯಲ
ಮುಕ್ಕಾಟಿ ತಳಿಕಲ
ಮಾರಾಯ ನೀ ಕೊಟ್ಟಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಬೆಲಕ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಮುಕ್ಕಾಟಿ
ಚಂಗೋಲಂಗರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಚಂಗೋಲ
ತಕ್ಕಂಗ್ ಅರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ತಕ್ಕನ್
ನಾಡ್‌ಕ್ ಅರ್‌ಪ್‌ಚಿ.

ಅದರಿಂಜ ನಾಡೋನ್
ಮತ್ತ್‌ಲಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆಕ್
ನಾಡಡಂಗ ಕೂಡಿತ್
ಕುಲ್ಲಚಂಡ ಚೋಂದುನ
"ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂಡ್
ಶಾಂತಿನ ಬೆಲಕ್‌ನ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಕುಲ್ಲಚಂಡ ಚೋಂದುವೊ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ನಾಡೋನೆ
ಒತ್ತೆ ಪೋಯಿತ್‌ಕಾಳಾಂಡು
ಇಲ್ಲೇಂಗಿನೊ ನಾಡೋನೆ
ಚೋತ ಚೋತಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಚೋದಿ ಪಣ ಕೆಟ್ಟಂಡು
ನೂಯಿಟೊಂದ್ ಪಣಾಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಲ್ಲಿ
ಪತ್ತ್‌ಕೆಟ್ಟ್ ನಾಡೋನ್
ಬೇರಿಚಿತ್ ನೋಟಿತ್
"ಒತ್ತೆ ಪೋಯಿತ್‌ಕಾಳಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಚೋದಿ ಪಣ ಕೆಟ್ಟ್‌ಚಿ.
ಅಮ್ಮ ಸುತ್ತಿ ನಾಡೋನ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಬೇಣಿ
ಆ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ರುದ್ದ್ರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆರ
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಶಾಂತಿನ ಬೆಲಕ್‌ಚಿ.
ಅದರಿಂಜ ನಾಡೋನ್
"ಒತ್ತೆ ಪೊಯಿತ್‌ಕಾಳಿಲ್ಲೆ
ಚೋತ ಚೋತ"ಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಚೋದಿ ಪಣ ಕೆಟ್ಟ್‌ಚಿ.
ಆ ಪಣ ಕೈಕೊಂಡ್
ಕೆಂಗುದ್ರೆ ಚೋಂದುವೂ

ತಾನೂ ತಾಂಡ ನಾಡೋನೂ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕೋವೆಕಾಂಜೆಡೆನಾಡ್
ಆ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಮಲೆ ತಿರಿಕೆ ಮಿಞ್ಞಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಶಾಂತಿನ ಬೆಲಕಿತ್
ಚೋದಿ ಪಣ ಕೈಕೊಂಡ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಆನೆ ಬೆಪ್ಪ್ ನಾಡೋಂಡ
ಪೆಮ್ಮತ್ತ ಮಾನಿಯಿಲ್
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್.
ಶಾಂತಿನ ಬೆಲಕಿತ್
ಚೋದಿ ಪಣ ಕೊಂಡಿತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಪುದಿಕೇರಿ
ಕಟ್ಟೆಮಾಟ್ ಅಮ್ಮೆರ
ಶಾಂತಿನ ಬೆಲಕಿತ್
ಚೋದಿ ಪಣ ಕೊಂಡಿತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಮುಲ್ಲೆ ಪೂವ್ ಮೂನಾಡ್
ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಬಾಡಾತ್ ತಿರಿಕೆಲ್
ಶಾಂತಿನ ಬೆಲಕಿತ್
ಚೋದಿ ಪಣ ಕೊಂಡಿತ್.
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕುಯ್ಯಂಗೇರಿ ನಾಡೋಂಡ
ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಪಾಲೂರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಶಾಂತಿನ ಬೆಲಕಿತ್
ಚೋದಿ ಪಣ ಕೊಂಡಿತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಬೇಂಗೋಂಡ
ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಕೇತ್‌ರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಶಾಂತಿನ ಬೆಲಕಿತ್

ಚೋದಿ ಪಣ ಕೊಂಡಿತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ನಾಲಾಯಿರ ನಾಡೋಂಡ
ಪಾಡಿ ಮೇತಿರಿಕೆಲ್
ಇಗ್ಗ್‌ತಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಶಾಂತಿನ ಬೆಲಕಿತ್
ಚೋದಿ ಪಣ ಕೊಂಡಿತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋಂಡ
ಮೂವಾಯಿರ ನಾಡೋಂಡ
ನಾಡ್‌ಡ ತಿರಿಕೆಯೊ
ಪಟ್ಟೋಳಿ ಕಿರ್‌ಂದಾಡ್
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಬಲ್ಲಿಯ ತಿರಿಕೆರ
ಮಿಞ್ಞ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಶಾಂತಿನ ಬೆಲಕ್‌ಚಿ.
ಅದರಿಂಜ ಉರೋನ್
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಅಲ್ಲತಾನ ಎಣ್ಣ್‌ಚಿ.
“ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಚೊಂದುವೇ
ಕೆತ್ತ್ ಕಲ್ಲರಪಟ್ಟ್
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋಂಡ
ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮ್ಯುಳ್ಳ
ನಾಡ್‌ಡ ತಿರಿಕೆಯೊ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಚೋಂದುವೂ
ತಾನೂ ತಾಂಡ ನಾಡೋನೂ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕೆತ್ತ್ ಕಲ್ಲರಪಟ್ಟ್
ಚೋಲಿ ಪೋವ್ವೆದ್ಯಮ್ಮೆರ
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಬಾಯಡಕ ಕೆಟ್ಟ್‌ಚಿ.
ಅದರಿಂಜ ನಾಡೋನ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
“ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂಚ್

ಬಾಯಡಕ ಕೆಟ್ಟ್‌ನ?"
ಎಂದೇಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಕೇಳಿ ಪೋನ ಬೈಂಬನ್
ಪೊಂದೆಳಿ ತೆಳಿಚಂಡ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನೆ,
ಎನ್ನ ಪೋಲೆ ಬಾಲಂಗ
ಆರುಂಡ್ ಬೈಂಬಂಗ
ಒತ್ತೆ ಪೋಯಿತ್‌ಕಾಳಾಂಡು;
ಇಲ್ಲೇಂಗಿನೊ ನಾಡೋನೆ
ಚೋತ ಚೋತಂದೇಣ್ಣಿತ್
ಚೋದಿ ಪಣ ಕೆಟ್ಟಂಡು"
ಎಂದೇಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ತೊಮ್ನೊರೊಕ್ಕ ಊರೋನ್
ಚೋಪ ಕಾಲ ಬಾತ್‌ಲ
ಎಂದೇಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಬೇರಿಚಿತ್ ನೋಟಿತ್
ನಾಳೆ ಬಪ್ಪಂದೇಣ್ಣಿತ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಪೋಚಿಲ.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ತೊಮ್ನೊರೊಕ್ಕ ಊರೋಂಡ
ಊರ್‌ಲ್ ಬೈಂಬಂಗ
ಚಂಗರಂಡ ಕಣ್ಣಪ್ಪ
ಬಿದ್ದೇರಿಯಂಡ ಪಾಪ್‌ಲಿ
ಅಮ್ಮಂಡ ಕರತಮ್ಮ
ಚೇರಪಂಡ ಬಲ್ಲಿಚ್ಚ
ಕುಲ್ಲಚಂಡ ಅಚ್ಚೈಯ್ಯ
ಪಾಲಚಂಡ ಮಾದೈಯ್ಯ
ಲೈಪೊಲತಂಡಚ್ಚೈಯ್ಯ
ಏಳಾಳ್ ಬೈಂಬಂಗ
ಬೇರಂಗೊಂಡ್ ಪೋಪಕ
ಪೊದ್ದಮಾನಿ ಮಂದ್‌ಲ್
ಕೈ ಮುರುವೆಳೆ ಬಾಲ
ಅತ್ತ ಮೇಚಂಡಿಪ್ಪಕ

ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಡ
ಕೂಟ್‌ಲ್ ಬೈಂಬನ್
ಕೈಯ್ಯಂದಿರ ಅಪ್ಪೈಂಯ್ಯ
ಬೇರಕಾರ ಬೈಂಬರ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಅಜ್ಜರೆ,
ಬೇರಂಗೊಂಡ್ ನಿಂಗಳೊ
ಎನ್ನಂಗಿಕ್ಕ ಪೋಪದೊ?"
ಎಂದೇಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಏಳಾಲೊಬ್ಬ ಬೈಂಬನ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಅಯ್ಯೋ! ಅಯ್ಯೋ! ಕುಞ್ಞೆಯೆ
ಕೊಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ ಕತ್ತಕ್
ನಿನ್ನಂಗುಂಡರಿಯಲ
ಈಂಡ ಚೋದ್ಯ ನೀಕೆನ್ನ?"
ಎಂದೇಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಬುದ್ದಿ ನಲ್ಲ ಅಪ್ಪೈಂಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಅಜ್ಜಂಗಳೆ ಕೇಳಿರೋ,
ಪಂಡ್ ನಿಂಗ ಕುಞ್ಞಿಲ್
ಕೊಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ ಕತ್ತತೆ
ಇಂಜ ಪೋಲೆ ಉಳ್ಳನೊ
ಅದೆನ್ನೊರದಿಯಲ್ಲ"
ಎಂದೇಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಆರಾಲೊಬ್ಬ ಬೈಂಬನೊ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಅಲ್ಲ ಕೇಳ್ ಬಾಲನೆ
ಅತ್ತ ನೋಟಿ ಮಕ್ಕಕ್
ಈಂಡ ಚೋದ್ಯ ಎನ್ನಂಗ್?"
ಎಂದೇಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಚೇಲ ನಲ್ಲ ಅಪ್ಪೈಂಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದದೊ
"ಪಂಡ್ ನಿಂಗ ಬಾಲ್ಯತ್
ಅತ್ತ ನೋಟಿ ಕೊಂಡೋಲೆ
ಇಂದ್ ಎಂಗ ಬಾಲರೊ
ಅತ್ತ ನೋಟಿ ಕೊವ್ವಲ

ಅದೆನ್ನೊರದಿಯಲ್ಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಅಂಜಾಲೊಬ್ಬ ಬ್ಯೆಂಬನ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ನೂರರಿಂಜಿತುಂಡೇಂಗ್ಯೂ
ಆರರಿಂಜ ಬೇರಾಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
"ಪಕ್ಕ ಬಾರೊ ಕುಞ್ಞೆಯೇ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕಾಕಣೆ
ಬುದ್ದಿ ನಲ್ಲ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ತಾರೆ ಬಂದೆಳತತ್.
ತಾರೆ ಬಂದೆಳಕಣೆ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳ್ ಕೇಳ್ ಪೂಕುಞ್ಞಿ
ಆರ್ ಕೇರಿ ಅಮ್ಮತ್ತಿ
ಇಟ್ಟಿ ಕುತ್ತಿ ನಾಡೋಂಡ
ಆಳೊಬ್ಬ ಪೆದಲುಳ್ಳ
ಕುಲ್ಲಚಂಡ ಚೋಂದುವೊ
ಬ್ಯೆಂಬನಾಯಿ ಬಂದಿತ್
ಕೆತ್ತ್ ಕಲ್ಲರಪಟ್ಟ್
ಚೋಲಿ ಪೊವ್ವೇದ್ಯಮ್ಮರ
ಚಾಂದ್ ಪೂ ಬೆಲಕಿತ್.
ತನ್ನ ಪೋಲೆ ಬಾಲಂಗ
ಆರುಂಡ್‌ಂದರಿಯಂಡು
ಒತ್ತೆ ಪೊಯಿತ್‌ಕಾಳಾಂಡು
ಇಲ್ಲೇಂಗಿನೊ ನಾಡೋನ್
ಚೋತ ಚೋತಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಚೋದಿ ಪಣ ಕೆಟ್ಟಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಬಾಯಡಕ ಕೆಟ್ಟಿತ್.
ನಂಬಿ ಶಾಂತಿ ಕೆಯ್ಯುಲೆ;
ಮುಕ್ಕಾಟಿ ತಳಿಪ್‌ಲೆ;
ಮಾರಾಯನ್ ಕೊಟ್ಟುಲೆ;
ಇನ್ನತ ಕೊರುವಾಚಿ.
ಒತ್ತೆ ಪೊಯಿತ್‌ಕಾಳಿಲ್ಲೆ
ಚೋಪ ಕಾಲ ಬಾತ್‌ಂದ್
ಬೇರಂಗೊಂಡ್ ಪೋಪದೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ತಿತ್ತ್ ಚೊಡಿ ಬಂದೋಲ್
ಮೈದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬ್ಯೆಂಬನ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಅಜ್ಜಂಗಳೆ ಕೇಳಿರೊ,
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಆ ದೇವಂಡ ಸೇಯೊಂಡ್
ಒತ್ತೆ ಪೋಯಿತ್‌ಕಾಳಾಪಿ.
ದುಃಖ ಬೋಂಡ ನಿಂಗಕ್
ಒತ್ತೆ ಪೋಯಿತ್‌ಕಾಳುಂಡ್
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪಿರಿಂಜೋಳಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ
ಬೇರಕಾರ ಮೋಲಿಯ
"ಇದೆನ್ನೊರದಿಯಾಪ?
ಈ ಚೆರಿಯ ಕುಞ್ಞಿರ
ಈ ಬಾಕ್‌ನ ನಂಬಿತ್
ಎನ್ನನೆ ಪರೆವದೊ?
ಕುಲ್ಲಚಂಡ ಚೋಂದುಕ್
ಈ ಕುಞ್ಞಿ ಎದ್‌ರೆಲ್ಲಿ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಂಡ್
ಬೇರಂಗೊಂಡೆಳಕಣೆ
ಕೈಯ್ಯಂದಿರ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
"ಬೇರ ಬೋಂಡ ಅಜ್ಜರೆ,
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಡ
ಆ ದೇವ ದಯಂಗೊಂಡ್
ಕುಲ್ಲಚಂಡ ಚೋಂದುರ
ಚೆಂಡ್ ಮಂಡೆ ಕೋಂಬಪಿ.
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನ್
ಕೇಳಿ ಪೋನ ನಾಡೋನ್
ಪಂಡ್ ಕೇಳಿ ಕೇಟೋಲ್
ಎಂದೂ ಕೇಳಿ ಕೇಕುಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ಏಳಾಳುಳ್ಳ ಬ್ಯೆಂಬಂಗ

ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಗ್
ಕೈ ಮಲಂಗಿ ತೊತ್ತಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕೆತ್ತ್ ಕಲ್ಲರಪಟ್ಟ್
ಚೋಲಿ ಪೂವ್ವೇದ್ಯಮ್ಮರ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆರ
ಕೇಕಿಯ ನಡೆಯತ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ ದೇವಿಕ್
ಕೈ ಮಲಂಗಿ ತೊತ್ತಿತ್
ಕುಲ್ಲಚಂಡ ಚೋಂದುಕ್
"ಒತ್ತೆ ಪೊಯಿತ್‌ಕಾಳುಂಡ್
ಶಾಂತಿ ಪೂಜೆ ಕೈಯ್ಯಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪದು
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಚೋಂದುವೊ
ಚಂದೋಳ ನಲಿಂಜತ್.

ಒಂದ್ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ

ನಂಬಿ ಶಾಂತಿ ಕೆಜ್ಜತ್;
ಮುಕ್ಕಾಟಿ ತಳಿಚತ್;
ಮಾರಾಯನ್ ಕೊಟ್ಟ್‌ಚಿ;
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಚಿ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಕೈಯ್ಯಂದಿರ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ.
"ಇಂದಾಕಣೆ ಕುಞ್ಞಿಯೆ,
ಇಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ಆಳಾಂಡು
ಆಳಾನ ಗುರ್‌ತಾಂಡು
ಒತ್ತೆ ಪೊಯಿತ್‌ಕಾಳಾಯಿ
ಚೋಂದು ಮಿಞ್ಞ ನಿಕ್ಕಂಡು.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಬಾಲರೆ
ನಿಂಗೆಲ್ಲರೂ ಬಾರಿರೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಪೊದ್ದಮಾನಿ ಮಂದ್‌ಂಜಿ
ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಳ
ಕೂಟಿಂಗೊಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ಕಾಂಡ ಕೆರೆ ನಲ್ಲಾಲ್

ನೀ ಕುಡಿ ಕುಡಿಪಕ್
ಅತ್ತಳಾಟಿ ಪೋಯಿತ್
ಅತ್ತ ನೀಕುಡಿಕಣೆ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ತಾನೂ ತಾಂಡ ಸಂಜಾದಿ
ತಂಗೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ
ಕಾರೆ ಮುಳ್ಳೆಡ್‌ತಿತ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಕುಮಾರಂಡ
ಬಳ್ಳಿ ಕೆಮಿ ಕುತ್ತಿತ್
ಕಬ್ಬ ಮರ ಚಪ್ಪಲೆ
ಚೆಳ್ಳೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿಗೆ ಕರಂದಿತ್
ಮಂಡೆಕಕ್ಕಿ ತಾತಿತ್
ಪಾಕುಡಿಪಿಚಿಟ್ಟಿತ್
ಕೊರಿಯ ಪಾಳೆಡ್‌ತಿತ್
ಚೆಂಬ ದುಡಿ ಮಾಡಿತ್
ಕೊಟ್ಟೊ ಪಾಟೂ ತಾನಾಯಿ
ಅತ್ತಕಾರ ಮಕ್ಕಳೊ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ
ಕೈ ಕೆಟ್ಟಿತೆಡ್‌ತಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜ ಪೊರಟಿತ್
ಕೈಯ್ಯಂದಿರ ಒಕ್ಕಡ
ಮಚ್ಚಿಮನೆಕೇರಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಬುಟ್ಟಿತ್.
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ದುಃಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡತ್,
ಅದ್ ಕಂಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
"ದುಃಖ ಬೋಂಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಇಂದಾಕಣೆ ನಾಕುಞ್ಞಿ,
ನೀನ್ ಏಡ ಪೆತ್ತವ್ವ;
ಇಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ನಾ ಕುಞ್ಞಿ
ನಾಡ್ ಏಡ ಪೆತ್ತವ್ವ;
ಆನಂಗುಂಡ್ ಅವ್ವಯ್ಯ
ಕೊದಿಯುಳ್ಳ ಎಲ್ಲಾನೊ
ನೀ ಮಾಡಿಯ ಪೆತ್ತವ್ವ"

ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವೆಯ್ಯ
ಕಾಳೆ ಪಂದಿ ಕೆತ್ತಿತ್
ಊರ್‌ನೆಲ್ಲ ಕೂಟಿತ್
ಅಪ್ಪೆಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಡ
ಕೆಮಿ ಕುತ್ತಿ ಮಂಗಲ
ಚಂದೋಳತೆ ಮಾಡ್‌ಚಿ
ಕೇಳೊ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ಅಪ್ಪೆಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಡ
ಬಳ್ಳಿ ಕೆಮಿ ಕುತ್ತ್‌ನ
ಪುಣ್ಣೊಳಿಂಜದಿಲ್ಲೆಂದ್
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಚೋಂದುಕ್
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನ್
"ಇಂದೇಕೆಟ್ಟ್ ದಿನತ್
ಪೊದ್ದ ಮಾನಿ ಮುಂದಲೆ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಕ್ಕಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರಂದಿತ್
ಓಲೆ ಆಳ್ ಬುಟ್ಟತ್.
ಆ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ಕುಲ್ಲಚಂಡ ಚೋಂದುವೊ
ಇವನಾರೋರ್ ಬಂಬನೊ
ಎಂದರಿವಕಾಯಿತ್
ಉಳ್ಳ್ ಬೇರರಿವಕ್
ಆಳಯುಚಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಅಮ್ಮ ಸುತ್ತಿ ನಾಡ್‌ಕ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಸಂಜಾದಿ ಮನವೇಂಗಿ
ಉಳ್ಳರಿವ ಬಂದವನ್
ಕೈಯ್ಯಂದಿರ ಒಕ್ಕಡ
ಮಚ್ಚಿಮನೆಕೇರಿತ್
ಮಾಂಜೌಂ ಕೈಯ್ಯಾಲೆ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದೆಳತಿಂಜ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕೈಯ್ಯಂದಿರ ಅಪ್ಪೆಯ್ಯ
ಕೂಳುಂಬಕೆಳತಿತ್
"ನುಚ್ಚೊಳ್‌ಕ್ ನೆಯಿ ತಾರೊ"!
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಪಿಂಜ.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪದು
ಉಳ್ಳ್ ಬೇರ ಬಂದವನ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಿದ್ ಬಾಲನೆ
ನುಚ್ಚೊಳ್‌ಕ್ ನೆಯಿ ಕೇಪ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಅಪ್ಪೆಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ನೆಯಿ ಬೂಕಿನೊ ಬೆಂಮುವೆ,
ನುಚ್ಚೊಳ್ ತಣಿಯುವ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರೇಂಗಿ
ಮುಂಗೈ ಪಿರಿ ಬೂವ
ಕುಲ್ಲಚಂಡ ಚೋಂದುಡ
ಒತ್ತ ಪೊಯಿತ್‌ಕಾಳಾಲು"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ
ಉಳ್ಳರಿವ ಬಂದವನ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಂಜಿತ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
ಅದರಿಂಜ ಚೋಂದುವೊ
ಚಂದೋಳ ನಲಿಂಜತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಪೆಬ್ಬೆ ಬಂದಡ್‌ತತ್.
ಪೆಬ್ಬ ಬಂದಡ್‌ತಲ್ಲಿ
ಕೈಯ್ಯಂದಿರ ಅಪ್ಪೆಯ್ಯ
ತನ್ನಡೋರ್ ನಾಡೋನ
ಕಾಕಿ ಮನೆ ಕೂಟಿತ್
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಕೆಟ್ಟಿ ಸುತ್ತಿತಾಳಾಯಿ
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆ
ಪೊಂಬೊಳಕ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಕನಿಚಿತ್
ಕಾರಣೋರ ತೊತ್ತಿತ್
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವಂಡ
ಕಾತೊಟ್ಟ್ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚಿ

ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ನಾಯಮ್ಮ ನಡು ಬೈಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಗ್
ಕೈಮಲಂಗಿ ತೊತ್ತಿತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ತಾನೂ ತಾಂಡ ನಾಡೋನೂ
ನಂಬಿಮ ತುಡು ಬೈಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಗ್
ಕೈ ಮಲಂಗಿ ತೊತ್ತತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ದೇವಲಾಡಿ ಓಟೆಂವ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ತುಂಬೆ ಮಲೆ ದೇವಂಗ್
ಕೈ ಮಲಂಗಿ ತೊತ್ತಿತ್,
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ನಾಡ್‌ಲ್ ಬೈಂಬರ
ಮಿಞ್ಞ ಮಿಞ್ಞ ಕೂಟಿತ್
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿಕೆಜ್ಜ
ಓಟೆಂವತ್ ಕುಂಬೆಂಜಿ
ಬೊಮ್ಮಣ ಕೈಕೊಂಡ್
ಕುಪ್ಪಿಯ ಕೈಕ್‌ಟ್ಟ್
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಭೂಮಿ ಕುತ್ತಿ ಪೊಕ್ಕರೆ
ಏಳ್ ಮೂಲೆ ಆಕಡ
ಕ್‌ಕ್ಕೇರಿಲ್ ನಿಂದಿತ್
ಕುಂಬೆ ತೀನಿ ಕೈಕೊಂಡ್
ಕುಪ್ಪಿಯ ಕೈಲ್‌ಟ್ಟ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಕೆತ್ತ್ ಕಲ್ಲರಪಟ್ಟ್
ಚೋಲಿ ಪೊವ್ವೇದ್ಯಮ್ಮರ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆರ
ಮೂಂದ್ ಸುತ್ತ್ ಬಂದಿತ್
ಆ ದೇವಿನ ತೊತ್ತಿತ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತೆದ್ದಿತ್,
ವಿಷ್ಣು ಮೂರ್ತಿ ದೇವರ
ಕೈ ಮಲಂಗಿ ತೊತ್ತಿತ್,
ಪತ್ತ್ ಕೂಟ್ ಪಾತಾಳ
ಕೈ ಮಲಂಗಿ ತೊತ್ತಿತ್,
ಪಟ್ಟೋಟಪ್ಪ ದೇವನ
ಕೈ ಮಲಂಗಿ ತೊತ್ತಿತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ತಾನೂ ತಾಂಡ ನಾಡೋನೂ
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಪೊದ್ದಮಾನಿ ಮುಂದಲೆ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿತೆತ್ತಣೆ
ಇಟ್ಟಿ ಕುತ್ತಿ ನಾಡೋನ್
ನಾಡಡಂಗ ಕೂಡಿತ್
ಸಾಲ್ ಕೆಟ್ಟಿ ನಿಂದಿಂಜ.
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಕೂಡಿತ್
ಸಾಲ್ ಕೆಟ್ಟಿ ನಿಂದತ್.
ದಂಡ್ ನಾಡ್ ನಡೂಲ್
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಬೈಂಬನಾಯಿ ನಿಂದತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಚೋಂದುವೊ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
“ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನೆ,
ಒತ್ತೆ ಪೋಯಿತ್‌ಕಾಳಾರ್?”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಪೆನ್ನರಿರ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಮಿಞ್ಞ ಪಾರಿ ಬುದ್ವೋಲೆ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಮಿಞ್ಞ ಪಾರಿ ನಿಂದಿತ್
ನಾನನ್ನೆಂದ್ ಎಣ್ಣಿತ್
ಕುಞ್ಞ ನೆಞ್ಞ ತಟ್ಟ್‌ಚಿ.
ನೆಞ್ಞ ತಟ್ಟಿ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಕುಲ್ಲಚಂಡ ಚೋಂದುವೊ
ಪೊಂದೆಳಿ ತೆಳಿಚಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಗೊಡ್ಡಿ ನೋಟಿ ಕುಟ್ಟಿಯೆ,
ಛೀ! ಛೀ! ನೀನ್ ಪೋಯಿತ್
ಗೊಡ್ಡಿ ನೋಟಿ ಕೊಂಡೋಳೊ”

ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದದೊ
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಚೋಂದುವೆ,
ಪಂಡ್ ನೀನ್ ಕುಞ್ಞಿಲ್
ಗೊಡ್ಡಿ ನೋಟಿತಿಲ್ಲೆಯಾ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಬೈಂಬನಾಪ ಚೋಂದುವೊ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಕೊಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ ಕತ್ತತೆ
ತ್'ೀಟ ನಾರಿ ಕುಟ್ಟಿಯೆ
ನೀನೇದ್ ಪಡೆಯಾಳ್?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
"ಪಂಡ್ ನೀನ್ ಕುಞ್ಞಿಲ್
ತ್'ೀಟ ನಾರಿತಿಲ್ಲೆಯ?
ಆ ತಕ್ಕ್ ನೀಕೆನ್ನಂಗ್?
ಒತ್ತೆ ಪೊಯಿತ್‌ಕಾಳಾಯಿ
ಮಿಞ್ಞ ಬಂದ್ ನಿಲ್ಲೊಮ್ಮ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಕುಲ್ಲಚಂಡ ಚೋಂದುಕ್
ಮೈ ದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನೆ,
ಮೂವಾಯಿರ ನಾಡೋನೆ
ಚಾವು ಪರೆ ಪೊಜ್ಜೋಡ್;
ಆರ್ ಕೇರಿ ಅಮ್ಮತ್ತಿ
ಅಮ್ಮಸುತ್ತಿ ನಾಡೋನೆ
ಆಟ್ ಪರೆ ಪೊಜ್ಜೋಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಬಾಳ್ ಭರ್ಚೆ ಕೈಕೊಂಡ್
ಇಗ್ಗಿ ಬೊಗ್ಗಿಂದಾಡ್'ನ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
"ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನೆ
ಆಟ್ ಪರೆ ಪೊಜ್ಜೋಡ್;
ಇಟ್ಟಿ ಕುತ್ತಿ ನಾಡೋನೆ
ಚಾವು ಪರೆ ಪೊಜ್ಜೋಡ್"

ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಆಡಿಲಾಡಿ ಪೋಯಿತ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಮೇಲ್ ಲೋಕ ನೋಟಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ನೋಟಿ ನೋಟಿ ಮಾಲೋರೆ
ಮೇಲ್ ಲೋಕ ದೇಶತ್
ಕಾಣತ ಕಲಿ ಕಾಂಬ!
ಕೇಳತ ಅವತಾರ!
ಎತ್ತ್ ಬಯ್ಯ ಕೇರಾಯಿ
ಕೇರ್ ಬಯ್ಯ ಆಳಾಯಿ
ಒಡ್ಡೋಲಗ ಆಯಿತ್
ಚಂದೋಳತೆ ಪೋಪಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಒಬ್ಬನಿಬ್ಬ ನೋಟಿತ್
ಉಳ್ಳದನ್ನೆಂದಣ್ಣಿಚಿ
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಚೋಂದುವೊ
ತಾನೂ ಕೂಡ ನೋಟ್‌ಚಿ
ಅದ್ ಕಂಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಬೊಮ್ಮಣ ಕೈಲಾಯಿ
ಕುಲ್ಲಚಂಡ ಚೋಂದುಂಡ
ಕಣ್ಣ್‌ಕ್ ಕನಿಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಚೋಂದುವೊ
ಬಾಳ್ ಭರ್ಚೆ ಚಾಡಿತ್
ಕಣ್ಣ್‌ನ ತಿರ್‌ಮ್‌ಚಿ.
ಕಣ್ಣ್‌ನ ತಿರ್‌ಮಣೆ
ಕೆಂಗುದ್'ರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಕುಂಬೆ ತೀನಿ ನಲ್ಲಾಲ್
ಕುಲ್ಲಚಂಡ ಚೋಂದುಂಡ
ನೆಞ್ಞಿ ಕುತ್ತಿ ಕೀರ್‌ಚಿ.
ಕುಲ್ಲಚಂಡ ಚೋಂದುವೊ
ಕ್'ಬ್ಬೂಮಿಕ್ ಬುದ್ದಿತ್
ಬೀರ ಜೋಗ ಬುಟ್ಟಿತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಆರ್ ಕೇರಿ ನಾಡೋನೆ
ಕುಲ್ಲಚಂಡ ಚೋಂದುಂಡ

ಅಂದೊಳ ಕೊಡೆಯೆಲ್ಲ
ಇಲ್ಲಿ ಕೋಂದ್ ಬೆಕ್ಕಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಆಪದಿಲ್ಲೆಂದೆಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಮೈದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನೆ,
ಪುಳ್ಳಿ ಕುಟ್ಟೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಕುಟ್ಟೆ ಮೀದ ಚಾವುನ
ಕೈ ಪುಡಿಚಿ ಬೆಯಿರಿ
ಪೊದ್ದಮಾನಿ ಮುಂದಲೆ
ಚಾವು ಸೂರೆ ಮಾಡುವಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ
ಅಮ್ಮ ಸುತ್ತಿ ನಾಡೋನ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಡ
ಪಾದಕ್ಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
"ಚಾವು ಕತ್ತಿ ಬೇರಂಡ
ಅಂದೊಳ ಕೊಡೆಯೆಲ್ಲ
ಇಲ್ಲಿ ಕೋಂದ್ ಬೆಪ್ಪಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಅಂದೊಳ ಕೊಡೆಯೆಲ್ಲ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಡ
ಪಾದ ಮಿಞ್ಞ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ನಾಡೋನ್
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬಯಿಂಬನ
ಅಂದೊಳತೆಳಪ್‌ಚಿ
ಅಂದೊಳ ಕೊಡೆಯಾಯಿ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿವಂಜಿ
ಸೂಳೆಮಾನಿ ನಾಡೋನ್
ಕಂಡಿ ಕಂಡಿ ಕಾತತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಕನ್ನಡಿ ಕರಡೋಂಡ

ಊರ್‌ಡ ನಡುವುಂಜಿ
ಚೇರಪ್ಪಂಡ ಒಕ್ಕಡ
ನೀಲಕೊಡಿ ಪೊಣ್ಣೊಬ್ಬ
ಅಂದೊಳತ್ ಮಾತಂಡ
ಆ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಬಾಳ್ ಬಾಕೆ ಬಂದಿತ್
ಮಾತಂಡ ಕೊಡಿಚಿಂಬ್
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ
"ತನ್ನಡೋರ್ ನಾಡೋನ್
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನ್
ಪೋನ ಬಟ್ಟೆಕಾಯಿತೆ
ಬೈಪಿರಿಂಜಿ ಬಪ್ಪಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಸೂಳೆಮಾನಿ ನಾಡೋನ್
ನಾಡ್ ಕಾಪ ಮುಂದಲೆ
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಕಾತಿಂಜ.
ಅದರಿಂಜ ಕೊಡಿಚಿಯೊ
ತನ್ನಡೋರ್ ನಾಡೋಂಗ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಪಿತ್
ಕೊಂಡಂಗೇರಿಕಾಯಿತೆ
ಬೈ ಪಿರಿವಕೆಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನ್
ಕೊಂಡಂಗೇರಿ ಕಡುವಾಲೆ
ಬೊಳ್ಮಾಡ್‌ಕಾಯಿತ
ಅಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಬಪ್ಪಕ
ಮಾತಂಡ ಕೊಡಿಚಿಯೊ
ಬೊಳ್ಳೋಟೆರ ಕೂಟೆಲ್
ಎಮ್ಮೆ ಚಾಣ ಕೋತಿತ್
ತಾನೊಯ್ಯನೆ ಪೋಪಕ
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನ್
ಅಂದೊಳ ಕೊಡೆಯಾಯಿ
ಆಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಬಪ್ಪದ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಬೊಳ್ಳೋಟೆರ ಕೂಟೆನ
ತಾನುಳ್‌ಪಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಮಿಞ್ಞ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್

“ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ನಾಡೋನೆ,
ಉಂಬಂಜಿ ಕುಡಿಪಂಜಿ
ನಿಂಗ ಪೋಲು; ನಿಲ್ಲಿರೊ
ಸೂಳೆಮಾನಿ ನಾಡೋನ್
ಕಂಡಿ ಕಂಡಿ ನಿಂದಿತ್.
ನಿಂಗಿನ್ನನೆ ಪೋಯಿನೊ
ಸೂಳೆಮಾನಿ ಬಾಲಂಗ
ಕಳ್ಳ ಚದಿ ಕೆಯ್ಯುಲ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಕಣೆ
ನಾಡಡಂಗ ಪೋಯಿತ್
ಆ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಒಪ್ಪ್‌ಕೆಲೆ ಬೆಚ್ಚಾನ
ಬೋಜಕೆಲ ತಿಂಬಿಂಜ.
ಅಕ್ಕಣೆ ಕೊಡಿಚಿಯೊ
ಕಂಡಿ ಕಂಡಿ ಎಲ್ಲಾಂಗೂ
ಆಳಯಚಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಸೂಳೆಮಾನಿ ನಾಡೋಂಗ್
ಈ ಬಾಕ್‌ನರ್‌ಪ್‌ಚಿ.
“ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನ್
ಕೊಂಡಂಗೇರಿಕಾಯಿತೆ
ಅಂದೊಳ ಕೊಡೆಯಾಯಿ
ಬಟ್ಟ್ ಬ್ಯೆಂಬ್ ಕೊಂಡಿತ್
ನಾಡ್ ಪೋಯಿತೆತ್ತ್‌ಚಿ”.
ಎಂದೆಣ್ಣಿತರ್‌ಪಣೆ
ಬೆಪ್ಪ್‌ನಾಡ್ ಬಾಲಂಗ
ಬಯ್ಯಕ್ ಪಿರಿಂಜತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಅಕ್ಕಣೆ ಕೊಡಿಚಿಯೊ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ನಾಡೋನೆ,
ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ಅಂದೊಳ ಪೊರ್‌ಪಕ್
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಬೋಯಳ
ನಾನಯಚಿ ತಪ್ಪಿನೊ;
ಆನಕಿಕ್ಕ ನಾಡೋನೆ
ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ನಾ ಕೆಜ್ಜ ಪಣಿಕೆಲ್ಲಾ
ನಾಕೆನ್ನತ ಮುಂಬಾಪ?”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಚೆಂಡೋಲೆ ಕಡಿಯೋನ್
ಮುಂಬೆಣ್ಣಿ ಕೊಡ್‌ತತ್.
“ಕೇಳ್ ನೀ ಕೊಡಿಚಿಯೇ
ಕೆತ್ತ್ ಕಲ್ಲರಪಟ್ಟ್
ಪೊವ್ವೇದಿಯಮ್ಮ ದೇವಿರ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆಕ್
ಆರಾಟ್ ಬೊಳಕ್‌ಲ್
ಈ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಂಜಿ
ಆಣೊ ಪೊಣ್ಣೊ ಬಾತೇಂಗಿ
ಬಡಕಿಯೋರ್ ನಿಟ್ಟೆಲ್ಲಾ
ನಿಂಗೆಳತ್ ಕೊವ್ವಲು;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರೇಂಗಿ
ಪುತ್ತರಿ ಪೊಳ್‌ದ್‌ಕ್
ಬೊಳ್ಳ ಕೆರೆ ನಲ್ಲಾಲ್
ಎತ್ತ್ ಕತ್ತಿ ಕೊವ್ವಲು;
ಇಞ್ಞೊ ಕೇಳೊ ಕೊಡ್ಚಿಂಯೇ
ಮಚ್ಚ ಪರಂಬ್ ನಲ್ಲಾಲ್
ಅತ್ತ ಮೇಚಿ ಕೊವ್ವಲು”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಆ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಪಕ
ಮಾತಂಡ ಕೊಡಿಚಿಯೊ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಬೋಯಳ
ಅಂದೊಳ ಪೊರ್‌ಪಕ್
ತಾಂಬುಟ್ಟ್ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
“ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಬೋಯಳೊ
ಓಡಿ ಒಳ್‌ಚಿ ಪೋನಕ
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಪೊನ್ನಚ್ಚಿ
ಪೊಳೆವಾಡ್ ಬೆಕ್ಕಂಡು”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಬೋಯಕ್
“ನಾಡ್‌ಕೊಂದರಿಯತೆ
ನಿಂಗೊಳಿಚಿ ಬಾರಿರೊ”

ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ
ಪಲ್ಲಕಿಲೆಳಪ್‌ಚಿ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಬಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಅಂದೊಳ ಕೊಡೆಯೆಲ್ಲಾ
ಕೆತ್ತ್‌ಕಲ್ಲರಪಟ್ಟ್
ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ ದೇವಿರ
ಭಂಡಾರತ್ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಕೆತ್ತಕಲ್ಲರಪಟ್ಟ್
ಪೊವ್ವೇದಿಯಮ್ಮೆ ದೇವಿರ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆಯೊ
ಇಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ಮಿಞ್ಞಕ್
ನಾಡ್‌ಡ ತಿರಿಕ್ಯಾಚಿ.
ಇಞ್ಞ್ಲಾ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ಅಂದೊಳ ಕೊಡೆಯೆಲ್ಲ
ಭಂಡಾರತ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಕೈಯ್ಯಂದಿರ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ತಾನೂ ತಾಂಡ ನಾಡೋನೂ
ಕೈಯ್ಯಂದಿರ ಒಕ್ಕಡ
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರಿತ್
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಬುದ್ದಂಡ್ ಒರಿ ಪೋಚಿ.
ಅದರಿಂಜ ಬೋಯಿಯ
ಪಾದಿರ ಇರ್‌ಟತ್
ಒಳಿಚೋಡಿತ್ ಪೋಚಿಲ.
ಓಡಿ ಒಳಿಚಿ ಪೋಕಣೆ
ಕೂಳಿ ಓಣಿ ಕಂಡಿಲ್
ಬಟ್ಟೆ ತಪ್ಪಿ ಪೋಚಿಲ.
ಕೋಳಿಕಿರ್ ಪಾದಿರ
ಮೈಕಿರ್ ಪೊಲಚೆಕ್
ನಾಡ್‌ಕಾರ ಬಂಬಂಗ
ಮೈ ನೆಟ್ಟಿತೂರಕೆದ್ದ್
ಪೊಂಬಡಿ ತೊರಂದಿತ್
ಕೈಯ್ಯಾಲೆಕ್ ಬಂದಿತ್
ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕೂ ನೋಟಣೆ
ಬೋಯಿಯಳ ಕಂಡ್‌ಲೆ.
ಅದರಿಂಜ ನಾಡೋನ್
ಓಡಿ ಪೋನ ಬೋಯಿಳ
ತೇಡಿ ಪೋಯಿ ನೋಟಣೆ
ಕೂಳಿ ಓಣಿ ಕಂಡಿಲ್
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಬೋಯಳ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡತ್.
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಬೋಯಿಯಳ ಕೂಟಿತ್
ಕೈಯ್ಯಂದಿರ ಒಕ್ಕಡ
ಮಚ್ಚಿ' ಮನೆಕೇರಿತ್
ಕೂನೀರ್ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಬೋಯಿಯಳ ಕೂಟಿತ್
ಮಾತಂಡ ಕೊಡಿಚಿರ
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಪೋಯಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಉಯಿ! ಎಂಗಡ ಕೊಡ್ಜಿಯೇ
ನೀಕ್ ತಂದ ಮುಂಜ್‌ಕ್
ಕಾಲೋರಾಂಡೆಕೋರಮ್ಮ
ಎಡಮಿಯಾರ್ ತಿಂಗತ್
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ನಾಳ್‌ಲ್
ಕೆತ್ತ್ ಕಲ್ಲರಪಟ್ಟ್
ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ ದೇವಿರ
ಬಲ್ಲಿಯ ನೆರಪಾಯಿ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬಯಿಂಬನ
ಅಂದೊಳತೆಡ್‌ಪಕ್
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಬೋಯಳ
ನೀನಯಚಿ ತರಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ತಕ್ಕ್ ಬಾಕ್ ತ್ೕತಿತ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಂಜತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಗ್
ಮಂಗ್‌ಲತ್ ಕೋಪೋಲೆ
ಎಲ್ಲಾ ಕೋಪು ಕೂಟಿತ್
ಮಂಡೆಕಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್

ಕ್ಂಡಿ ಪಾಕೊಡ್ತಿತ್
ಮೂರ್ತ ಕ್ಯೆಚಿತ್
"ಇಂದಾಕಣೆ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಇಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ಮಿಞ್ಞಕ್
ಪೆರ್ಯ ಮೋಲಿಂದೆಣ್ಣಿತ್
ನೀನ್ ಪೆದ ಕೊಂಡೋಳೊ.
ಕರ್ತ ಕುಪ್ಯ ಇಡಂಡ
ನೇಂಗ್‌ನ ಪುಡಿಕಂಡ
ಕಾಲಾಡೊ ಪುಡಿಕಂಡ
ಪುಳ್ಳಿ ಕೆಟ್ಟಿಡ್‌ಕಂಡ
ಬೆಯಿಂಬಳೆನ ತಿಂಗಂಡ
ಚೋಲಿ ಪೊವ್ವೇದ್ಯಮ್ಮೆರ
ಮುತ್ತಿನ ತಿರಿಕೆಕ್
ನೀಕೆಂದೂ ಪೊಲೆಯಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ನಾಡಡಂಗ ಪೋಚಿಲ
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ.
ಬೆಪ್ಪ ಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೋ!

ಕೈಯ್ಯಂದಿರ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯನು ಸತ್ತಮೇಲೆ ಇವನ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವನನ್ನು ಪೆರಿಯ ಮೋಲಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಈ ಮನೆತನವು ಕ್ಷೀಣವಾದುದರಿಂದ ಈ ಪೆರಿಯತನವನ್ನು ಪೊದವಾಡದ ಈ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ (ಪೇರಿಯಂಗೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ) ಯಾರು ಹಿರಿಯರೊ ಅವನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಈಚೆಗೆ ಕೆಲವು ವರುಷಗಳಿಂದ ಇದು ಬಿದ್ದೇರಿಯಂಡ ಮನೆತನದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಈಗ ನಡೆಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಒಬ್ಬ ಪೆರಿಯ ಮೋಲಿ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನ್ನನು ಪೆರಿಯ ಮೋಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಕೈಯ್ಯಂದಿರ ಮನೆ ದಳದಲ್ಲಿರುವ ಮುಂದಿನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವರು. ಇದನ್ನು ಮದುವೆಯಂತೆ ಅಟ್ಟಹಾಸದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವರು.

ಪೆರಿಯ ಮೋಲಿ ಎಂದು ಹೆಸರು ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಹೆಸರೆತ್ತಿ ಕರೆಯಕೂಡದು.

ಇವನನ್ನು ಅರಪಟ್ಟು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹಬ್ಬದ ದಿವಸ ಬೋಯಿಗಳು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು.

ತೈಯ್ಯಕೋವಿರ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂಡ ಪಾಟ್

ಬಾಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಪಂಡಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ಬೈಂಬ ಕೇಳಿ ಕೇಟದ್
ಕಂಡ್ ಕೇಟಿತಿಲ್ಲೇಂಗಿ
ಕೇಳಿ ಕೇಟಿತಿಕ್ಕುಲ.
ಆರಂಗೊಂಡ್ ಪಾಡನ
ಅಲ್ಲತಾರೊ ಅಲ್ಲಲ.
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಕೇಳಿ ಪೋನ ನಾಡ್‌ಲ್
ಅಮ್ಮ ಸುತ್ತಿ ನಾಡೋನ್;
ಈ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಸೂರಿಯ ಕೊಡೆ ಪೋಲೆ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಕುಯ್ಯತ್
ನೂರೊಕ್ಕಡೆಡೆಯಿಲ್
ತೈಯ್ಯಕೋವಿರೊಕ್ಕಳೊ.
ಆ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಆಣೊಬ್ಬ ಪೆದಲಿಂಜ
ಮಾಂಜೌರಿ ಮಾದೈಯ್ಯ.
ಮಾದೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಆಳ್ ಕಾಳೆ ತೇಂದಲ್ಲಿ
ಕನ್ನಿ ಬಟ್ಟ್ ಕೊಂಡತ್.
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ಚೀಯವ್ವ
ತೈಯ್ಯಕೋವಿರೊಕ್ಕಡ
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರಣೆ
ಕುಂಬಿಯೇತ್ ಮಂಜಿಕ್
ಕೋವೆ ಕೊಡಿ ನೇಂದೋಲೆ
ಒಕ್ಕ ಕೊಡಿ ನೇಂದತ್.
ಮಾದೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನೂ
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಚೀಯವ್ವ
ತಾಂದೇವನೂ ದೇವಿಯೂ
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲವಕ
ಕಾಲ ಮೂವಾಂಡಾವಕ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚೀಯವ್ವ
ಕನ್ನಿ ಪೊಲೆ ಕಂಡತ್.
ಆ ಪೊಲೆ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮೇಲೆ ಪೊಲೆ ನಿಂದತ್.
ದುಂಬ್‌ನ ಕೆರೆ ಪೋಲ್
ದುಂಬ್‌ನ ಕುಳಿಯಮೆ.
ತಿಂಗ ಪತ್ತ್ ತೇಂದಿತ್
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಸೂರಿಯಂಡುದಯಕ್
ಆಂಬೆತ್ತಿತೆಳತತ್.
ಪೆತ್ತಲ್ಲಿ ಪೆದಲ್‌ಟ್ಟ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ.
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಪರಕಣೆ
ಬೀರಿಯ ಪರಂದತ್.
ತೈಯ್ಯಾಂಡೆಕರೆಯಾಳ್
ಪೈತಾಂಡೆಕ್ ತೇಂದಾಳ್.
ಆಳ್ ಕಾಳೆ ತೇಂದಲ್ಲಿ
ತನ್ನ ಪೋಲೆ ಬಾಲರೊ
ಕೂಡುವಳ ಕೂಟತೂ
ಆಡುವಳ ಬೋಟೆಲೂ
ಕೂಡಿಯಾಡಿ ಕೊವ್ವಕ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಇತ್ತೆ ಕೇರ್ ಬಿಲ್ಲಾಯಿ
ಕೂಬಲೆಲ್ ಕಲ್ಲಾಯಿ
ಪಕ್ಕಿ ಬೋಟೆ ಪೋಯಿತ್
ಊರ್ ಮಿಞ್ಞ ಊಕೆ
ನೀಲಕೆರೆಡೇರಿಲ್
ಏಳ್ ಕೊಂಬ್ ಚಿತ್ತಾಲ್
ಚಿತ್ತಾಲ್‌ಡ ಪಣ್ಣ್‌ಕ್
ಪೊಣ್ಣುಳ್ಳ ಮನೆಕ್‌ಲೊ
ಬಾಲ ತೇಡಿ ಬಂದೋಲೆ
ಪಣ್ಣುಳ್ಳ ಮರಕ್‌ಲೊ
ಪಕ್ಕಿ ತೇಡಿ ಬಪ್ಪಾಂದ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮರತಡಿ
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಪಕ್ಕಿ ಬಂದೆಳತಾನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಾಂಗಣೆ

ಕಲ್ಲ್ ಪರ ಕೈಕೊಂಡ್
ಇತ್ತೆ ಕೇರ್ ಬಿಲ್ಲ್‌ನ
ಮಾರ್‌ಟ್ಟ್ ಬಲಿಚಿತ್
ಪೊಂಬರ ತೊಡ್ ಬುಟ್ಟ.
ನಾಶ ಕೆಟ್ಟ ಪೊಂಬರ
ಕೊಂಬ್ ಕೊಂಬ್ ಪಟ್ಟಿತ್
ಕೇಲುಲುಳ್ಳ ಪೊಂಗಳೊ
ನೀರ್‌ಕ್‌ಎಂದ್ ಬಂದಲ್ಲಿ
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಪೊಂಗಡ
ಕ್ಕ್ಕಲಕ್ ಪಟ್ಟಿತ್
ಮೆಕ್ಕಲ ಪೊಳಿಂಜತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪೊಂಗಳೊ
ತಾರಾಮಾರ ನೋಟಣೆ
ಚಿತ್ತಾಲ್ ಮರೆಯಿಲ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಬಾಯಾಲ ಪರಂದತ್.
“ಆಣಲ್ಲತ ಚಂಡಿಯೇ,
ಆಯಿರಂಡ ಜಬ್ಬೂಮಿ
ಪಟ್ಟ್ ಪಡ್ ಬುದ್ದಿತ್
ಗೊಡ್ಡಿ ತಟ್ಟೆ ಪೊಯ್ಯುವ
ಎತಿಲ್ಲೇಂಗಿ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಪೊಳ್ಳೆ ನಾಯಿ ತಪ್ಪಲ;
ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲೇಂಗಿ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಪೊಂಗಡ
ಕೈಕಣೆ ತುಣಿ ತಪ್ಪ.
ನಿನ್ನ ಪೋಲೆ ಬಾಲಂಗ
ಅಂದೊಳತೆಳತಿತ್
ಆಂಜಿ ಞಾಯ ಪರೆಯುವ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಏಜಣೆ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಗ್
ಞಾಣೊ ದುಃಖೊ ಆಯಿತ್
ಇತ್ತೆ ಕೇರ್ ಬಿಲ್ಲ್‌ನ
ಕಾಮೊಟ್ಟಿ ಪೊಳಿಚಿತ್
ಕೂಬಲೆ ಪರತ್‌ನ
ಕಾಡ್‌ಕ್ ಕನಿಚತ್.
ಕಾಡ್‌ಕ್ ಕನಿಚಿತ್

ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ಉಯಿ! ತನ್ನಡ ಮನೆಲ್
ಏಳರೆರೊಳ್‌ಪ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯೆಳತಿತ್
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡ್‌ನ.
ಅದರಿಂಜ ಚೀಯವ್ವ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
“ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಕುಞ್ಞಿಯೆ
ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಯಾಲೆ
ಬೇರಂಗುಂಡೆಳತಿಯ?
ನಾಗ ಮೊಗ ಬಾಡಿಯ?”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಊರ್ ಕೇರಿ ಪೊಂಗಳೊ
ಏಜಾರ ಪರಂದತ್”
ಏಜಾರ ಪರಂದದೂ
ಆನ ಪೋನದೆಣ್ಣ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕೇಟ ಚೀಯವ್ವ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
“ಬೇರ ಬೋಂಡ ಕುಞ್ಞಿಯೇ
ನಿನ್ನಡಪ್ಪ ನೇಡ್‌ನ
ಏಳ್ ಚೆಪ್ಪ್ ಪೊನ್ನುಂಡ್
ಅತ್ತ ಕೊಂಡ್ ಬಂದೋಓ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ನೆಲ್ಲಳಪ ಪಾನಿಲ್
ಪೊನ್ನಳಂದ್ ಬೆಕ್ಕಣೆ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಕೂಟ್‌ಕೊತ್ತೋರಾಳಾಯಿ
ಸಂಜಾದಿ ತೊಣೆಯಾಯಿ
ವೈಯ್ಯನೆ ಪೊರಟಿತ್
ಕಾರೆ ಪಳ್ಳಿ ಮೈಸೂರ್
ಮುತ್ತ್‌ಪಾಲ ಶೆಟ್ಟಿರ
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಕ್

ತಂಡೂರ ಮುರಿಂಜಿತ್
ಪಟ್ಟಣ ಬಡುವಂಡ
ತಮ್ಮನೆಕೇರಣೆ
ಮುತ್ತ್‌ಪಾಲ ಶೆಟ್ಟಿಯೊ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ನಾಟಾಚಾರ ಚೆಮ್ಮಾಯಿ
ತಕ್ಕಾರ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಬಂದ ಕದೆ ಕೇಟತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಶೆಟ್ಟಿಯೆ
ಅತ್ತಕಾಯಿ ಬಂದದೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಶೆಟ್ಟಿಯೊ
"ಚೋಮಂಡಾಲೆ ಕೊಟ್ಟ್‌ಂಜಿ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮನ
ಮೇಲಾಂಜಿತೆಡ್‌ತೋಲು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಲ್ಲಿ
ಬುದ್ದಿ ನಲ್ಲ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ನೆನತದೊ
"ಚೋರೆ ಪೋಲೆ ಚೋಮ್ಮೈಯ್ಯ
ಚಾಮುಂಡಿಕ್ ಆಗಲ;
ಪಾಲ್ ಪೋಲೆ ಬೊಳ್ಳಿಯ
ಮುನ್ನೆಲಚಿಕಾಗಲ;
ಕಾಕೆ ಪೋಲೆ ಕಾರಿಚ
ಮುಟ್ಟಿರ್‌ಟ್‌ಕಾಗಲ;
ಕಾಕೊರಂದ ಗಿಡ್ಡನೊ
ಕಲ್ಲ್ ಪಟ್ಟಿಕಾಗಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಆಂಚೆಡ್‌ತ ಚೋಮ್ಮೈಯ್ಯ
ನಂದಿಯನೊ ಮುದ್ದನೊ
ಚೆಂಡುಕನೊ ಮಂಡುಕ
ನುಚ್ಚ್ ಪೋಲೆ ಕಚ್ಚನೊ
ಪಾಪ್‌ಲಿಯೂ ಸೂರಿಯ
ಕಾಳೆಚ್ಚನೊ ಕೇಚನೊ
ಬೆಂದಟ್ಟಿ ತಿರಿಚಿತ್
ಮುತ್ತ್ ಪಾಲಶೆಟ್ಟಿಕ್

ಪೊಂಬಣ ತೊರಿಂಜಿತ್
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪಟ್ಟ್‌ಡ ಕವುಂದಿಯೂ
ನೂಲ್‌ಡ ಬಿಗಿಯಾಯಿ
ಗಂಟೆ ಮಣಿ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಬೋಜ ನಲ್ಲ ಕೊಂಬ್‌ಕ್
ಕಚ್ಚೆಡ ಕೊಳವಾಯಿ
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಸಂಜಾದಿನ ಕೂಟಿತ್
ಚಂದೋಳತೆ ಚಾಯೋಡೆ
ಆಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಬಪ್ಪಕ
ಬೊಳ್ಳಿಕೊಂಬ್ ಕುಯ್ಯ್‌ತ್
ಊರ್ ಕೇರಿ ಪೊಂಗಳೂ
ನೀಲ ಕೆರೆ ನೀರ್‌ಕ್
ಸಾಲ್‌ಗೊಂಡ್ ಬಪ್ಪಕ
ಗಂಟೆ ಮಣ್ಯೊಲಿ ಕೇಟ್
"ಇದೆನ್ನೊರದಿಯಾಪ?
ಪಟ್ಟಣ ಬಡುವಂಡ
ಕಳ್ಳ ಪಡೆ ಬಂದದೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಪಕ,
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಊರ್ ಕೇರಿ ಪೊಂಗಳೆ,
ಬೊತ್ತಂಡ ಬೊರ್‌ಂಡಂಡ
ಅಂಜಂಡ ತೆರಳಂಡ
ಅಯ್ಯಕೋವಿರಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಪೊಳ್ಳೆ ನಾಯಿ ಪೋರುವ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಪೋಯಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮನ
ತಾನಲ್ಲಿಯೆ ಬುಟ್ಟಿತ್
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರಣೆ
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವೈಯ್ಯ

ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ನೀರಾಯಿ
ಆಡಿಲಾಡಿ ಬಂದಿತ್
ಕಣ್ಣ್ ಮಿಞ್ಞ ನೀಬೆಚ್ಚ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಅವ್ವಂಗೊತ್ತ ಆಜಾರ
ಕಾತೊಟ್ಟ್ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚ;
ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ನೀರ್‌ನ್
ಕೈಕೆಡ್ತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ಕಾಲೂ ಮೂಡೂ ಕತ್ತಿತ್
ಕುಕ್ಕುಮ್ಮೆಕ್ ಕೂಳಾಯಿ
ನುಪ್ಪತ್ತಾರ್ ಚೋಮನ
ಚೋಮಂಡಾಲೆ ಕೊಟ್ಟ್‌ಲ್
ಪಾತೂರ ಪಲವ್‌ಲ್
ಬೋರೆ ಬೋರೆ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಬೈರ ಕತ್ತೆ ಪಿಲ್ಲ್‌ಟ್ಟ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಅೈಯ್ಯಕೋವಿರಪ್ಪಯ್ಯ
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವಂಗ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಕೇಳೆನ್ನಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಂಡುಲ.
ಸನ್ನಾಯ ಸವೆಯಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಲ್ಲಿ
ಭೂಮಿದೇವಿ ಚೀಯವ್ವ
ಪೋರಾಟಕ್ ಸನ್ನಾಯ
ಒಂದ್ ತೊಟ್ಟ್ ನೂರೋಳ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟಿತ್
ಸನ್ನಾಯ ಸವಂದತ್.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲವಕ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಕುಕ್ಕುಮ್ಮೆಕ್ ಕೂಳಾಯಿ
ಪಾಕುಮ್ಮೆಕ್ ಪಾಲಾಯಿ
ಪೊಂಬಾಯಿಕೆಲೆ ತಿಂದ್
ತನ್ನ ಪೆತ್ತ ಅವ್ವಂಡ

ಕಾತೊಟ್ಟ್ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚಿ
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಕುಯ್ಯನ
ನ್ಳಾತೆ ಕಡಂದಿತ್
ನೀಲಕೊಡಿ ಪಚ್ಚಾಟ್
ಕಾಜಾಟಿ ಕಡಂದಿತ್
ಮುಲ್ಲೆ ಪೂವ್ ಮೂನಾಟ್
ಆಯಿರಂಡ ಜಬ್ಬೂಮಿ
ಬೋನಿರೊಕ್ಕಡಾಕತ್
ಒಟ್ಟ್ ತಾಳ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ಕೆಂಗುಡಾರ ಗುದ್ದಿತ್
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಕೇರ್ ನಾರ್ ನೈವಕ,
ಕಾಜುಮಾಲೆ ಬೋನಿರ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚೆಂಬವ್ವ
ಬೊಳ್ಳೋಟೆರ ಕೂಟೆಲ್
ಚಾಣ ಕೋತಿ ಕೊಂಡಿತ್
ಆಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಬಪ್ಪಕ
ಆಕಡ ನಡುವುಲ್
ಕೆಂಗುಡಾರ ಪೊಜ್ಜದ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಏಳ್ ಮೂಲೆ ಆಕತ್
ಚಾಣ ಕೊಂಡೆರಿಂಜಿತ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಕೆಂಗುಡಾರರೊಳ್‌ಲ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯನ ಕಂಡಿತ್
ಮೂಲೋ ಕನ್ನಿ ಚೆಂಬವ್ವ
ಬಾಲ ಬೋಜ ಕಂಡಿತ್
ಕಂಡಿತ್ ಕೊದಿಯಾಯಿ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್.
"ಏದ್ ನಾಡ್ ಬೆಂದುವೋ?
ಎತ್ತ್ ಪೋಲೊ ಬಂದಿಯ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಮುಲ್ಲೆ ಪೂವ್ ಪೊಂಗಳೆ,
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಕುಯ್ಯತ್

ತೈಯ್ಯುಕೋಪಿರೊಕ್ಕಡ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಪೆದಲಾಯಿ
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಪಿನೊ.
ಆನಕಿಕ್ಕ ಪೊಂಗಳೆ
ನಿಂಗಾರ್ಂದರಿಂಜ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಚೆಂಬವ್ವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಮುಲ್ಲೆ ಪೂವ್ ಮೂನಾಡ್
ಕಾಜುಮಾಲೆ ಬೋನಿರ
ಚೆಂಬವ್ವನ್ ನಾನನ್ನೆ.
ಆನಕಿಕ್ಕ ಬೆಂದುವೆ
ಆಕಡ ನಡುವುಲ್
ಅತ್ತಕೊತ್ತ ಪಿಲ್ಲಿಲ್ಲೆ;
ಬಾಲಂಗೊತ್ತ ಕೂಳಿಲ್ಲೆ;
ನೋಟ್ನಕ ಕಾಂಬಲ್ಲಿ
ಕಾಕ್ನಕ ಕೇಪಲ್ಲಿ
ಎನ್ನಡ ಮನೆಯಿಲ್
ಬಾಲಂಗೊತ್ತ ಕೂಳುಂಡ್;
ಅತ್ತಕೊತ್ತ ಪಿಲ್ಲುಂಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್ಜಾಯಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಆಕು ಕೇಳಿ ಪೊಂಗಳೆ,
ನೇರೊಯಿಪತಾಪಕ
ನಿಂಗಡ ಮನೆಕ್ಲೊ
ನಾನ್ ಬಂದ್ ಸೇರುವಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚೆಂಬವ್ವ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್ಜಾಯಿ
ಪೂಂದೆಳಿ ತೆಳಿಚಂಡ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಂಜಿತ್
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಪೋಯಿತ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಡ
ಬಟ್ಟೆ ಕಾತೆಳತತ್.

ಓರಂದಿರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ನೇರೋಯಿಪತಾಚಿಲ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಕಾಜು ಮಾಲೆ ಬೋನಿರ
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರ್ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಚೆಂಬವ್ವ
ಪೂಂದೆಳಿ ತೆಳಿಚಂಡ್
ಬೊಳ್ಳೆ ಚೆಂಬ್ ನೀಬೆಚ್ಚಿ
ಕಿನ್ನೋಲೆ ಪಲಂಬ್ಟ್ಟ್
ಪೊಂಬಾಯಿಕೆಲೆ ಬೆಚ್ಚ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅಪ್ಪಯ್ಯ
ಬೆಚ್ಚ ನೀರೆಡ್ತಿತ್
ಪೊಂಬಾಯಿಕೆಲೆ ತಿಂಞ್,
ನಾಟಾಚಾರ ಚೆಮ್ಮಾಯಿ
ತಕ್ಕಾರ ಪೆರ್ಜಾಯಿ
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಪೋಪಕ್ ಪೊರಡಣೆ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಚೆಂಬವ್ವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಬೋಜ ನಲ್ಲ ಬೆಂದುವೆ,
ಇಂದಿಯ ದಿನತ್ಲ್
ಪೋಪಾಂಗಾಯಿ ಕಾಞ್ಲೆ;
ಇಂದಿಲ್ಲಿ ಒಳಿವಂಜಿ
ನಾಳೆ ಪೋಲು ಬೆಂದುವೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ
ಅಲ್ಲಿಯೆ ತಡತತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಏಳರೆಕೊಳ್ವ್ಲ್
ಜೂಕ್ ಕಟ್ಟ್ ಮೀದಲ್
ಪೂಮೆತ್ತೆನೆ ಇಟ್ಟಿತ್
ಬೀರಾಳಿ ಬಿರಿಚಿತ್
ಪಟ್ಟೋಳಿ ಪೊದಪಾಯಿ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಗ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಬೋಜ ನಲ್ಲ ಬೆಂದುವೆ,
ಏರ ದೂರ ನಡಂದಿಞ್

ಚಿಕ್ಕಿ ಚೋತ್ ಪೋಯಿರ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಬೆಂದುವೆ,
ಏಳರೆಕೊಳ್‌ವ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ಬುದ್ದೋಳಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಚಾಚಿ ಮಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಜೂಕ್ ಕಟ್ಟ್ ಮೀದಲ್
ಬೋಜತೋಡೆ ಬುದ್ದಂಡ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ನೀಲ ಕೊಡಿ ಚೆಂಬವ್ವ
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಏಳ್ ಪಡಿ ತಾತಿತ್
ತಾಳ ತಾಕೋಲ್‌ಟ್ಟಿತ್
ಏಳರೆರ ಒಳ್‌ಕ್
ಆಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಪೋಯಿತ್
ಬುದ್ದಿ ನಲ್ಲ ಬಾಲಂಡ
ಕಾಲ್‌ಕೆಣ್ಣೆ ಇಟ್ಟಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ದೇವೈಯ್ಯ
ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ಚಾಯಿ ಬೋಜ ಕಂಡಿತ್
ಏಡ ಮನ ಚೋತತ್;
ಆನಂಗುಂಡ್ ದೇವೈಯ್ಯ
ಇಂದಿಲ್ಲಿಕ್ ಕಾಕ್‌ನ;
ನಿಂಗಳನ್ನೆ ಕೂಡಿತ್
ಬಾವಂಡು ಬದ್‌ಕಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಆಂಗಿಕ್ಕೆನ್ನ ಕನ್ನಿಯೆ
ನಿನ್ನಡ ಮನವೇಂಗಿ
ಎಂಗಕ್ ಕೊದಿಯನ್ನೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚೆಂಬವ್ವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್

"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ದೇವೈಯ್ಯ
ಮುಲ್ಲೆ ಪೂವ್ ಮೂನಾಡ್
ಒಕ್ಕಲಣ್ಣ ಬಂದಿತ್
ಆಳಣ್ಣ ಜನಕೆಲ್ಲ
ಎನ್ನ ಪೊಣ್ಣ್ ಕೇಟತ್.
ಬಂದ ಬಂದ ಬಾಲಂಡ
ಒಕ್ಕ ಸರಿ ಬಂದ್‌ಲೆ.
ಒಕ್ಕ ಸರಿ ಬಂದವಂಡ
ಆಳ್ ಸರಿ ಬಂದ್‌ಲೆ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ದೇವೈಯ್ಯ
ಕನ್ನಿಯಾಯಿತುಳ್ಳನೊ.
ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ಎಂಗಡ ಪಡಿಚವನ್
ಎಂಗ ದಂಡೂ ಕುಞ್ಯಾಳ
ಒಂದಾಯಿತ್ ಕೂಟಿತ್.
ಆನಕಿಕ್ಕ ದೇವೈಯ್ಯ
ಈ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಕಲ್ಲಳೆ ಮಡೆಯಂಡ
ದೇವೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಕ
ಎಂಗ ದಂಡ್ ಕುಞ್ಯಾಳ
ಕೆತ್ತಿತ್ ತರಿಕುಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಗ್
ಮೈ ದುಂಬ ಚೆಡಿ ಬಂಟ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್.
"ಕೇಳೆನ್ನಡ ದೇವಿಯೆ,
ಬೊತ್ತಂಡ ಬೊರ್‌ಂಡಂಒ.
ಕಾಣಾತ ಮೂನಾಡೋಂಒ
ಒಕ್ಕಲಣ್ಣ ಬಂದಿನೊ
ಆಳಣ್ಣ ತರಿಪಿನೊ
ಕತ್ತಿ ಕೈಯ್ ಗೆಲ್ಲುವಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಈ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ನೀಲಕೊಡಿ ಚೆಂಬವ್ವ
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ತಾಂದೇವನೂ ದೇವಿಯೂ

ಮ್ಯೈ ಪಚ್ಚಡ ಕೊಂಡಿತ್
ಒಂದಾಯಿ ನಲಿಂಜತ್.
ಅಂದಲ್ಲ ಪಿನಿಯಾಂದ್
ಉಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
“ಕೇಳೆನ್ನಡ ದೇವಿಯೆ,
ಇಂದೇಕೆಟ್ಟ್ ನಾಳ್‌ಲ್
ಮಾಣಿ ಮಲೆನಾಡ್‌ಂಜಿ
ಬೈಪಿರಿಂಜಿ ಬಪ್ಪಿನೊ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ತ್ರೈಯ್ಯಕೋವಿರಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಚೆಂಬವ್ವ ಕುಮಾರಿರ
ಮ್ಯೈ ಪಚ್ಚಡ ಕೊಂಡದ್
ಮುಲ್ಲೆ ಪೂವ್ ಮೂನಾಡ್
ಕಲ್ಲಳೆ ಮಡೆಯಂಡ
ದೇವ್ವೈಯ್ಯನರಿಂಜಿತ್
“ನೆಪ್ಪಾಂಬ್‌ಡ ಕುಞ್ಞನ
ಮುಟ್ಟೆಲ್ ನುರ್‌ಕಂಡು”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯನ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
“ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಚಾಂಡಾಳ,
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಕುಯ್ಯತ್
ತ್ರೈಯ್ಯಕೋವಿರೊಕ್ಕಡ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಚೋಮ ಪೋರಿ ಪೋಯಿತ್
ಇಂದ್ ನಾಳೆರೊಳ್‌ಲ್
ಈ ಬಟ್ಟೆಲ್ ಬಕ್ಕುಲ.
ಆನಂಗುಂಡ್ ಚಾಂಡಾಳ
ಅಂಬ್ ಬಿಲ್ಲ್ ಕೈಕೊಂಡ್
ಬಟ್ಟೆ ಕಾತ್ ನಿಂದಿತ್
ಅಂಬ್ ಬುಟ್ಟ್ ಕೊಲ್ಲಂಡು”

ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಚಾಂಡಾಳ
ಆನೆ ಚಂಗ್ ಬಿಲ್ಲ್‌ನ
ಮುಟ್ಟೂರಿ ಕೊಲತಿತ್
ಏಳ್ ತುಟ್ಟಿ ಉಕ್ಕಂಬ್
ಆಂಜೆಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ಒಡ್ಡೊಳಿ ಸಮಂದಿತ್
ತೋಲೊಳಿಲೊಳಿಚತ್.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಆಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಬಂದನೊ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಚಾಂಡಾಳ
ಆನೆ ಚಂಗ್ ಬಿಲ್ಲ್‌ನ
ಮಾರ್‌ಟ್ಟ್ ಬಲಿಚಿತ್
ಅಂಬ್ ತೊಡ್ ಬುಟ್ಟತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಬೆಂದುವೆ
ತಪ್ಪಿ ಪೋನ ಉಕ್ಕಂಬ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಡ
ಪಟ್ಟೊಳಿ ಬಲಬರಿ
ಕನ್ನಡಿ ಕವುರ್‌ಕ್
ಅಂಬ್ ಪೋಯಿ ಪಟ್ಟತ್.
ಅಂಬ್ ಪೋಯಿ ಪಟ್ಟಲ್ಲಿ
ಬಲ್ಲಿಯ ಮಲೆ ನರಿ
ಕೀಚುಂಡೆ ತೆರಕಣೆ
ಬಾಯಿ ಬುಟ್ಟರಂದೋಲಿ
ಅಬ್ಬ ಪುಯ್ಯಲ್‌ಟ್ಟಿತ್
“ಕಾಣತ ಮೂನಾಡೋನ್
ಮೋಸತ್ ಚದಿಚತ್”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ತಾರಾಮಾರ ನೋಟಣೆ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯಾನ
ಅಂಬೂ ಬಿಲ್ಲೂ ಕೈಲಾಯಿ
ಕಣ್ಣೂಡನೆ ಕಂಡತ್.
ಕಣ್ಣೂಡನೆ ಕಂಡಿತ್
“ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಚಾಂಡಾಳ
ನೀ ಕೆಜ್ಜೋರ್ ಪಣಿಕ್
ಬಟ್ಟ್ ಬಳೆ ಕೊಂಡೋಳೊ”

ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಮುಂಗೈ ಪಿರಿ ಬಳೆ
ಮಿಞ್ಞಕ್ ಕನಿಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಚಾಂಡಾಳ
ಪೊಂಬಳೆನ ಕಂಡಿತ್
ಓಡಿ ಬಂದ್ ಬಗ್ಗಣೆ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆಯನ
*ಕೆತ್ತಿಸೂರೆ ಮಾಡ್‌ಚಿ.
ಕೆತ್ತಿ ಸೂರೆ ಮಾಡಿತ್
"ಈ ಒಕ್ಕಡ ಮಕ್ಕಕ್
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ಮೋನ್
ಒಂದಲ್ಲತೆ ದಂಡಾಂಡ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಶಾಪ್‌ಟ್ಟ್
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಮೂನಾಡ್ ಕಡಪಕ
ಚೆಂಬವ್ವ ಕುಮಾರಿಯೊ
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಂದಿತ್
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ದೇವೈಯ್ಯ
ಎನ್ನ ಸೇರಿ ಕೆಟ್ಟರೊ;
ಕಾಣತ ಮೂನಾಡೋನ್
ಇನ್ನನೆ ಚದಿಚತ್;
ಕೆಟ್ಟ್ ಪೋನ ದೇವೈಯ್ಯ,
ಪಾಪಿ ಕೆಟ್ಟ ನಾಡೋಂಡ
ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಇಞ್ಞಿ ನಾನ್ ಬಾವುಲೆ
ನಾನೂ ಕೂಡ ಬಪ್ಪಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಪಾಕುಡಿ ಕೊಡ್‌ತತ್.
ಪಾಕುಡಿ ಕೊಡ್‌ತಿತ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಡ
ಕೂಡ ತಾನೂ ಪೋಚಿಲ.

ದೇವ ದೇವಿ ದಂಡಾಳೂ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಂಬ್ ಕುಯ್ಯತ್
ತೈಯ್ಯಕೋವಿರೊಕ್ಕಡ
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರಣೆ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ದುಂಬ್‌ನ ಕಲತ್‌ಂಜಿ
ಬೊಳ್ಳಿ ಚೆಂಬ್ ನೀರಾಯಿ
ಕುಞ್ಞಿ ಮಿಞ್ಞ ಬೆಕ್ಕಣೆ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಬಂಬಂಡ
ನಾಗ ಮೊಗ ಬಾಡಿತ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ಚೀಯವ್ವ
"ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂಡ್
ನಾಗ ಮೊಗ ಬಾಡಿಯ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಆನಪೋನದೆಲ್ಲಾನೊ
ಪೆತ್ತವ್ವಂಗ್ ಎಣ್ಣ್‌ಚಿ.
"ಕೆಟ್ಟ್ ಪೋನ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಕೆಟ್ಟ್‌ನರೆ ಕೈಕಂಡು
ಪಟ್ಟಂಬ್ ಬಲಿಕಂಡು
ಪಾಲ್ ಬೂಕಿ ಕೂತಾರೊ;
ಏಡ ದೇವಿ ಬಂದಿತ್,
ನ್‌ೀಡ ಮೋವಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಇಲ್ಲಿ ನೀನ್ ಚಾಕಿಯ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚೀಯವ್ವ
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ಪಾಬೂಕಿತ್ ಕೂಳ್‌ಟ್ಟಿ.
ಇಟ್ಟ ಕೂಳ್ ಉಂಡಿತ್
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಪೆತ್ತವ್ವ

* ಈ ಚಾಂಡಾಳನನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕಿದ ಸ್ಥಳವು "ಆರಡಿ ಗುಡ್ಡೆ" ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥರು ಈ ಗುಡ್ಡೆಗೆ ಸೊಪ್ಪು ಹಾಕಿದರೆ ಆಲಸ್ಯವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಈ ಗುಡ್ಡೆಗೆ ಹಾಕಿದ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ವರುಷಕ್ಕೊಂದು ದಿನ ಮಡೆಯಂಡ ಹೊಲೆಯರು ಸುಡುವರು.

ಬಾವಕೂ ಪೊಲವಕೂ
ಜೋಗ ಪೋರತಾಚಿಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಪಟ್ಟಂಬ್ ಬಲಿಕಣೆ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ರ್‌ಬ್ಬೂಮಿಕ್ ಬುದ್ಧಿತ್
ಬುದ್ಧಿತ್ ತೆರಂದಿತ್
ಕುಪ್ಪಿ ಬಾಯಿ ಬುಟ್ಟಿತ್;
ತಾಳ ಕಣ್ಣ್ ಚಿಮ್ಮ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪೆತ್ತವ್ವ
ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಬೊಳ್ಳ ತೆಂಗೆ ಪೊಜ್ಜಿತ್
ಕುಪ್ಪಿ ಬಾಯಿ ನೀಬುಟ್ಟಿ,
ಬಟ್ಟೆಕ್ ಪಣಲ್‌ಟ್ಟಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಡ
ಪೂವ್ ಜೀವ ಪಾರ್‌ಚಿ.
ಆನೆ ಜೀವಡಂಗ್‌ಚಿ.
ಓರಂದೀರಂಡೆಣ್ಣಣೆ
ಚಾವುಕುಳ್ಳ ಆಜಾರ
ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡೂ ಕೂಟಿತ್
ಊರ್ ಕೇರಿ ಬಾಲರೊ
ಚಾಂದ್ ಮರ ಮಾವೆಲ್ಲ
ಕಂಬೆ ಪುಳ್ಯಡಕಿತ್
ತೂಟುಂಬೊಳಿ ತೂಪೆಕ್
ಚಾವುನ ಎಡ್‌ತಿತ್
ಚತ್ತ್ ಸ್ವರ್ಗ ಪೋನವನ
ಚುಟ್ಟ್ ಸ್ವರ್ಗ ಕೂಟಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಕಂಬೆ ಪುಳ್ಳಿ ಮೀದಕ್
ಚಾವು ಕೋಂದ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್

ಅಗ್ಗಿ ಬಾಯಿ ತಿತ್ತ್‌ಟ್ಟಿ
ಅಗ್ಗಿ ಬಾಯಿ ತಿತ್ತೆಲ್ಲ
ಮಾರ್‌ಟ್ಟಿತ್ ಕತ್ತಣೆ
ಬುದ್ಧಿನಲ್ಲ ಚೆಂಬವ್ವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ನೋಟಿ ನೋಟಿ ಮಾಲೋರೆ
ಮೇಲ್ ಲೋಕ ದೇಶತ್
ನಾರಾಯಣ ದೇವಂತ
ಬೊಳ್ಳಿ ಕಾಳೆ ಮೇವದೊ;
ಎತ್ತ್ ಬಯ್ಯ ಕೇರುಂಡ್
ಕೇರ್ ಬಯ್ಯ ಆಳುಂಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಕೂಡ್‌ನ ಜನವೆಲ್ಲ
ಬಾನತ್‌ನ ನೋಟ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಚೆಂಬವ್ವ
ಕೂಡ್‌ನ ಜನಕೆಲ್ಲ
ಬೊಮ್ಮಣ ಕನಿಚತ್.
ಕೂಡ್‌ನ ಜನವೆಲ್ಲಾ
ಕಣ್ಣುದ್ದಿ ಕಳಿಕಣೆ
ಮೂಲೊ ಕನ್ನಿ ಚೆಂಬವ್ವ
ಮಾರ್ ತಿತ್ತ್ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಪಾರುವಂಜಿ ಬುದ್ದತ್.
ದೇವ ದೇವಿ ದಂಡಾಳೂ
ಚುಟ್ಟ್ ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರ್‌ಚಿ,
ಚುಟ್ಟ್ ಸ್ವರ್ಗ ಪೋನಯನ
ಪಾಡಿ ಸ್ವರ್ಗ ಕೂಟ್‌ಚಿ.
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ.
ಬೆಪ್ಪ ಕೊಮ್ಮೆಡ್‌ಪಕ
ಪಾಡುವ ಮೊರಡಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೋ!

ಈ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯನು ತನಗೆ ಅಂಬು ತಗಲಿದಾಗ ಹಾರಿದ ಗುರುತೆಂದು "ಆರಡಿ ಗುಡ್ಡೆ"ಯ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಕಲ್ಲನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಬೆರಳುಗಳ ಗುರುತಿನ ಹಾಗೆ ಇದ್ದವು. ಈಗ ಅದನ್ನು ರಸ್ತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ತೆಗೆದು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪೊಳ್ಳೆದೇವಿರ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂಡ ಪಾಟ್

ಬಾಳೊ ಬಾಳೊ ನಂಗಡ
ದೇವ ಬಾಳೊ ಮಾದೇವ
ಪಾಡುವ ಕಪಿ ಕೇಳ್
ಆರಕೊಂಡ್ ಪಾಡನ?
ಆರ್‌ನ ತುದಿಕನ?
ಅಲ್ಲತ್ತಾರೊ ಅಲ್ಲಲ;
ಬೈಂಬನ ತುದಿಕನ.
ಪಾಡಿ ನೋಟಿ ಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಏದ್ ನಾಡ್ ಚೊಲ್ಲುಳ್ಳ
ಅಲ್ಲತ್ತೇದೂ ಅಲ್ಲಲ
ಕೋವೆ ಕಾಂಜೆಡೆನಾಡ್
ಆ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಬೊಳಿಯೂರ್
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಪೊಳ್ಳೆದೇವಿರೊಕ್ಕಡ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಪುಟ್ಟಿತ್ ಬೊಳಂದದ್
ಬೈಂಬ ಕೇಳಿ ಕೇಟದ್
ಎಂಗ ಪಾಡಿ ಕೊವ್ವನ.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ,
ಕೋವೆ ಕಾಂಜೆಡೆನಾಡ್
ಆರಾಯಿರ ನಾಡ್‌ಕ್
ಸುತ್ತ್‌ನ ಮರ್‌ದಲೆ
ಅತ್ತ್ ನೋಟಿ ಕಾಂಬಕ
ಅಮ್ಮ ಸುತ್ತಿ ನಾಡೋನ್
ಇಟ್ಟಿ ಪಗೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್;
ಇತ್ತ್ ನೋಟಿ ಕಾಂಬಕ
ಆನೆ ಬೆಪ್ಪ್ ನಾಡೋನ್
ಆನೆ ಪಗೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್;
ಆನಂಗುಂಡ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕೋವೆ ಕಾಂಜ ನಾಡೋಂಗ್
ಸುತ್ತ್‌ನ ಮರ್‌ದಲೆ
ಕತ್ತಿ ಕೈಯ್ ಗೆಲ್ಲುಲೆ
"ಮರ್‌ದಲೆ ನಾಡ್‌ಡ
ಆನೆ ಪಗೆ ಕೊಂಡಕ
ಇಟ್ಟಡೆ ಪಲಚಿಲ್
ಚಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಡೋಲೆ
ಬಾಲ ಚಿಕ್ಕಿ ಕೊವ್ವಲ
ಈಂಗೆನ್ನ ಕೊಯಲೆನ್ನ?
ಸುತ್ತ್‌ನ ಮರ್‌ದಲೆ
ನೀಕಿ ಕೊವ್ವೋರಾಳಿಲ್ಲೆ;
ನಾಡಡಕಿ ಕೊವ್ವಕ್
ಬೈಂಬನೊಬ್ಬನಿಲ್ಲೆಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣ ನೆನತಿತ್
ನಾಡಡಂಗ ಬಾಲರೊ
ಬೇರಂಗುಂಡೆಳತಿತ್
ಬೇರಿಚಿತ್ ನೋಟಿತ್
ಮಾಣಿಕ ಮಲೆನಾಡ್
ಅಲ್ಲಿಂಜೂ ತಿರುವುಳ್ಳ
ಪೊಂಬಳೆ ಬಯತೂರ್
ಆ ಊರ್‌ಕ್ ಪೋಯಿತ್
ಕೋವೆ ಕಾಂಜ ನಾಡೋನ್
ಬಯತೂರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಪಾದಕಡ್ಡ ಬುದ್ದಿತ್
ಪೊನ್ನರಿಕೆ ಮಾಡ್‌ಚಿ.
"ಬಯತೂರಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ,
ಆರಾಯಿರ ನಾಡೋಂಗ್
ಸುತ್ತ್‌ನ ಮರ್‌ದಲೆ
ನೀಕಿ ಕೊವ್ವೋರಾಳಿಲ್ಲೆ,
ನಾಡಡಕಿ ಕೊವ್ವಕ್
ಬೈಂಬನೊಬ್ಬನಿಲ್ಲೆಲ;
ಅಮ್ಮ ಸುತ್ತಿ ನಾಡೋನ್
ಇಟ್ಟಿ ಪಗೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್;
ಆನೆ ಬೆಪ್ಪ್ ನಾಡೋನ್
ಆನೆ ಪಗೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್;

ಆವದಿಲ್ಲೆ ಎಂಗಕ್"
ಎಂದ್ಣೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡ್‌ನ.
ಎಂದ್ಣೆಣ್ಣಿತ್ ಬೋಡಿತ್
ಬಯತೂರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಕನ್ನಡಿ ಕಳವ್‌ಲ್
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಶಾಂತಿಕಾರ ಪಾರುವ
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಮಾಜುತ್ತಿ ಮಡಿಪಾಂದ್
ಪಟ್ಟ್ ಮುಂಡುಡ್‌ತಿತ್
ಕೋಡಿ ಮುಂಡ್ ಸುತ್ತಿತ್
ಮಾಪೂಜೆ ಕೈಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಬೆಂದುವೆ,
ಕೋರಕಾರ ಚಾಲಿಯ
ಪೊಂಗುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್
ಕನ್ನಡಿ ಕಳವ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಬೈತೂರಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ
ಮೈ ಪೊದ್ದಿ ಪುಡಿಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ನಾಡೋನ್
ಅಡ್ಡ ಬುದ್ದ್‌ಕೊಂಡತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ದೇವೈಯ್ಯ
ಆಯಿರಾಂಗೂರಪ್ಪಣೆ,
"ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಲ್
ಎಂಗಕುಳ್ಳ ನಾಡ್‌ಂಜಿ
ನಾಡಡಂಗ ಬಂದಿರ,
ಬೊತ್ತತಿ ಬೊರ್‌ಂಡತಿ;
ಈ ನಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಬೀರಿಯ ಪರಕುಲ;
ಬೊಳ್ಳಿ ಕಾಳೆ ಪುಟ್ಟುಲ;
ನಾಡಡಕಿ ಬಾಳುಲ;
ಸುತ್ತ್‌ನ ಮರ್‌ದಲೆ
ನೀಕಿ ಕೊಪ್ಪೋರಾಳಾಪ;
ಕತ್ತಿ ಕೈಯ್ ಗೆಲ್ಲುವ;
ಬೈ ಪಿರಿಂಜಿ ಪೋಯೋಲು"
ಎಂದ್ಣೆಣ್ಣಿತನುವಾನ.
ಅದ್ ಕೇಟ ನಾಡೋನ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ನಾಡ್ ಸೇರಿಕೊಂಡತ್.

ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ

ಸಂಜಾದಿ ಮನವೇಂಗಿ
ಇದೋರ್ ಕದೆ ಕೇಳ್,
ಬಯತೂರಪ್ಪ ದೇವೈಯ್ಯ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡವುಕ್
ಮಮ್ಮಯತವತಾರ
ತೈಯ್ಯರಪ ಮಾಜೋಗಿ
ಮಾಜೋಗಿರ ರೂಪಾಯಿ
ಅಂಗೈ ಚೆರಟ್ಯಾಯಿ
ಮುಂಗೈ ಜೋಳಿಗ್ಯಾಯಿ
ಕಾವಿ ಮುಂಡ್ ಮೇಲಾಯಿ
ಕೋವೆ ಕಾಂಜ ನಾಡೋಂಡ
ನಾಡೆರಂದ್ ಬಂದಿತ್
ಬೋಳ್ಯಾನೆ ಬೊಳಿಯೂರ್
ಆ ಊರ್ ನಡುವುಲ್
ಪೊಳ್ಳೆದೇವಿರೊಕ್ಕಡ
ಆ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಅಯ್ಯರಂದ್ ಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಆ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಪೊಣ್ಣೊಬ್ಬ ಪೆದಲಿಂಜ
ನೀಲಕೊಡಿ ಚೀಯವ್ವ
ಮಾಯಕಾರ ಜೋಯಿನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ನೆಲ್ಲಳಪ ಪಾನಿಲ್
ಪೊನ್ನಳಂದ್ ಬೆಚ್ಚತ್.
ತಾನದ್‌ನ ಕಾಂಬಕ್ಕ
ಮಾಯಕಾರ ಮಾಜೋಗಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಇದೆನ್ನೊರದಿ ಕಂಡ?
ನಾಡೆಲ್ಲ ನಡಂದಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲಾಡ ಮನೆಯ್‌ಲ್

ನೆಲ್ಲಳಂದ್ ಬೆಪ್ಪಕ
ಈ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಪೊನ್ನಳಂದ್ ಬೆಚ್ಚದೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಮೂಲ ಕನ್ನಿ ಚೀಯವ್ವ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್.
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಮಾಜೋಗಿ
ಈ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಪತ್ತಾಯತ್ ನೆಲ್ಲ್‌ನ
ಉಂಡೊಯಿಪಕ್ಕಾಳಿಲ್ಲೆ;
ಕುಟ್ಟುವತ್ ಚಿಂಗಾರ
ಇಟ್ಟಣಿವಕ್ಕಾಳಿಲ್ಲೆ;
ಪೊಟ್ಟಿಲುಳ್ಳ ಬೀರಾಳಿ
ಬೀಜುಡ್‌ಪಕ್ಕಾಳಿಲ್ಲೆ;"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್,
ಅದ್ ಕೇಟ ಮಾಜೋಗಿ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಈ ಒಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಬೀರಿಯ ಪರಂದಿತ್
ನಾಡಡಕಿ ಬಾಳಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ವ್ಯೆಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಂಜತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಕಾಲನ್ನನೆ ಪೋಪಕ್ಕ
ಭೂಮಿ ದೇವಿ ಚೀಯವ್ವ
ಮಕ್ಕ ಪೊಲೆ ಕಂಡತ್.
ಆ ಪೊಲೆಯೂ ನಿಂದಿತ್
ಆರೂ ನಾಲೂ ಕೂಡಣೆ
ತಿಂಗ ಪತ್ತ್ ತೇಂದತ್.
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಸೂರಿಯಂಡುದಯಕ್
ಪುಟ್ಟ್‌ಚಿ ಪುಲಿಕುಞ್ಞಿ;
ಪೆತ್ತಲ್ಲಿ ಪೆದಲ್‌ಟ್ಟಿ,
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅಪ್ಪೆಯ್ಯ
ಅಪ್ಪೆಯ್ಯ ಪರಕಣೆ

ಬೀರಿಯ ಪರಂದತ್;
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿ ಕುಡ್‌ಂದತ್;
ಆವಿಜ ಜಳಂದತ್.
ಕುಞ್ಞಿ ಕುಞ್ಞಿಂದೆಣ್ಣಿತ್
ಅವ್ವಂಡ ಕುಡಿಚಿತ್
ನೆಞ್ಞೋರಪ್ ಬುದ್ದತ್;
ಎಮ್ಮೆ ಪಾಕುಡಿಚಿತ್
ಮುಂಗೈ ಪಿರಿ ಬುದ್ದ;
ಆನೆ ಪಾಕುಡಿಚಿತ್
ಆನೆ ಮನ ಕೊಂಡತ್;
ನರಿ ಪಾಕುಡಿಚಿತ್
ಉಗ್ಗ್‌ರ ಪೆರ್‌ತತ್;
ಯಾಕತ್ ಕಣೆ ಪೋಲೆ
ಆಕತ್ ಕದ್ ಪೋಲೆ
ಕುಪ್ಪೆಲ್ ಕರಿ ಕೇಂಬ್
ಆತಾತ್ ಬೊಳಂದೋಲೆ
ಅೈಯ್ಯಾಂಡೆಕರೆಯಾಳ್
ಪೈತಾಂಡೆಕ್ ತೇಂದಾಳ್
ಆಳ್ ಕಾಳೆ ತೇರಣೆ
ಸೂಳೆ ಮಾನಿ ನಾಡೋನ್
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ಈಂಗೆನ್ನ ಕೊಯಲುಂಙ್?
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಅೈಯ್ಯಾಯಿರ ನಾಡೋನ್
ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಮಾದಂಬಟ್ಟ್ ಪರಂಬ್‌ಲ್
ಮಂದ್ ಕೂಟ ಕೂಡಿಙ್
ಬೇರಿಚಂಡ್ ಇಪ್ಪಕ
ಆನೆ ಬೆಪ್ಪ್ ನಾಡ್‌ಲ್
ಪೊಣ್ಣೊಬ್ಬ ಪೆದಲಿಂಜ
ಕೇಳಪ್ಪಂಡ ಚೀಯವ್ವ
ಪೊಂಬೋಲೆ ಪೊಲಚೆಙ್
ಕೋಚೀಪೆ ಪೊಳಿಪಕ್
ಗೆಜ್ಜೆ ಕತ್ತಿ ಕೈಲಾಯಿ
ಬಳ್ಳಿ ನೂರೆ ಪಾಕಾಡ್

ಕಗ್ಗರತ ಕೊಲ್ಲಿಕ್
ಚಾಟಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಕಣೆ
ಕುಟ್ಟಿ ಬೆಚ್ಚ ಪೆಬ್ಬುಲಿ
ಪೈಪ್‌ಗೊಂಡಡಂಗಿಂಜ.
    ಕೇಳಪ್ಪಂಡ ಚೇಯವ್ವ
ಕೋಚೇಪೆ ಪೊಳಿಚಂಡ್
ಮಿಞ್ಞ ಮಿಞ್ಞ ಪೋಪಕ
ಕಲ್ಲ್ ಮಾಳಿರೊಳ್‌ಂಜಿ
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ಪಾರಿತ್ ಕಳಿಪಾನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಚೇಯವ್ವ
ಬೊಳ್ಳೋಟಿ ಮೊನೆತಿತ್
ಪೆನ್ನರಿರ ಕುತ್ತಿತ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೊಂದ್ ಇಟ್ಟಿತ್.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಪೆನ್ನರಿನ ಕುಟ್ಟಿನ
ಕುಟ್ಟ್ ಮಡ್ ನಲ್ಲಾಲ್
ಪಾಂಗರಿಂಜಿ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಚಾಟಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಪ್ಪಕ
ಮಾದಂಬಟ್ಟ್ ಮಂದ್‌ಲ್
ತನ್ನಡೋರ್ ನಾಡೋನ್
ಮಂದ್ ಕೂಟ ಕೂಡಿಂಜ;
ಅದ್ ಕಂಡ ಚೇಯವ್ವ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದದೊ
"ಮಂದ್ ಕೂಟ ಕೂಡ್‌ನ
ಬೈಂಬಗಳೆ ಕೇಳಿರೊ,
ನಾಕ್ ಚೆನ್ನ ಞಾಯುಂಡ್,
ಬಾಲ ನರಿ ಕೊಂದಕ
ತೋಕ್‌ಕೋಜ ಕೆಟ್ಟುವ;
ಪೊಂಗ ನರಿ ಕೊಂದಕ
ಎಲ್ಲಿಕೋಜ ಕೆಟ್ಟುವ?"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಅಯ್ಯಾಯಿರ ನಾಡೋನ್
ಬೇರಿಚಿತ್ ನೋಟಿತ್

"ಞಾಯಕ್ ಮೊಳಿಯಿಲ್ಲೆ
ಬಿದಿಪಕ್ ಬಿದಿಯಿಲ್ಲೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ಚೇಯವ್ವ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಞಾಯಕ್ ಮೊಳಿಯುಂಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಪೆನ್ನರಿರ ಪೂಬಾಲ್
ಬಾಲಂಗಕ್ ಕಾಟ್‌ಚಿ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಕುಟ್ಟ್ ಮಡ್‌ಲಿಂಜೋರ್
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞಿನ
ಬಾಲಂಗಕ್ ಕಾಟ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಬಾಲಂಗ
ಬಾಯಡಂಗಿ ಕೊಂಡತ್.
ತಾನದನ್ ಕಾಂಬಕ್ಕ
ಬುದ್ದಿನಲ್ಲ ಚೇಯವ್ವ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಞಾಣ ಕೆಟ್ಟ ಬಾಲರೆ,
ಬಿದಿಪಕ್ ಬಿದಿಯುಂಡ್.
ಬಾಲ ನರಿ ಕೊಂದಕ್ಕ
ತೋಕ್‌ಕೋಜ ಕೆಟ್ಟಂಡು;
ಪೊಂಗ ನರಿ ಕೊಂದಕ್ಕ
ಚೆಂಡ್‌ಕೋಜ ಕೆಟ್ಟಂಡು;"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಪೋಯಿತ್
ಊರಡಂಗ ಕೂಟ್‌ಚಿ.
ಊರಡಂಗ ಕೂಡಿತ್
ಚೇಯವ್ವ ಕುಮಾರಿರ
ಚೆಂಡ್‌ಕೋಜ ಕೆಟ್ಟಿತ್
ಮೂರ್‌ತ ಕೈಚಿತ್
ಊಂಡಿತೂ ಕುಡಿಚಿತೂ
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಪೋಚಿಲ.
    ಒಂದ್ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ
ಕೇಳಪ್ಪಂಡ ಚೇಯವ್ವ

ಮಙ್ಙೆಯ ಪಣಿ ತ್ೕತ್
ಪೆನ್ನರಿರ ಕುಟ್ಟಿನ
ಮಙ್ಙೆಯತ್ ಬಾಕ್‌ಚಿ.
ಕಾಲನ್ನನೆ ಪೋಪಕ್ಕ
ಪೆಬ್ಬುಲಿ ಬೊಳಂದಿತ್
ಮಙೆಯ ಪೊಳಿಚಿತ್
ಊರ್ ಕೇರಿ ಪೊಂಗಡ
ಕೋಳಿ ಪಂದಿ ಕೊಂದತ್.
ಪೆಬ್ಬುಲಿ ಕುಟ್ಟಿಯೊ
ಕೈ ಸರೆಕ್ ಕ್‌ಟ್ಟಿತೆ
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ಬಳ್ಳಿ ನೂರೆ ಪಾಕಾಡ್
ಬಾಂಗಾಡ್ ನಡುವುಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಡಂಗ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಅಂದೊಳತ್ ಮಾತಂಡ
ಆಯಿರಣ್ಣ ಪುಂಡತ್ತ
ಅಙ್ಙೂರ್ ಕರಪತ್ತ
ಮೇಚಿ ತೇಡಿ ಪೋಯಿತ್
ಬಳ್ಳಿ ನೂರೆ ಪಾಕಾಡ್
ಪಾಕಾಡ್ ಕರೆಯಿಲ್
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ಪಯ್ಯು
ಪಾಕರಪ ಬೊಳ್ಳಿಗೆ
ಪಚ್ಚೆ ಪಿಲ್ಲ್ ಮೇವಕ
ಬಾಯಲಂದ ಪೆಬ್ಬುಲಿ
ಪಾರಿತ್ ಪುಡಿಚತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ಪುಂಡತ್ತ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ದಿಕ್ಕಾಪಾಲ್ ಓಡ್‌ಚಿ.
ಅತ್ತಕಾರ ಚಾಂಡಾಳ
ತಾನದ್‌ನ ಕಾಂಬಕ್ಕ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
"ಪುಂಡತ್ತ ಬೊರ್‌ಂಡದ್
ಎನ್ನಾಂಡ ಮೊಳಿಗೊಂಡ್"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್

ಪುಂಡತ್ತ ಪಿರ್‌ಪ್‌ನ.
ಪುಂಡತ್ತ ಪಿರಿಪಿತ್
ಅತ್ತಡೆಣ್ಣ ನೋಟಣೆ
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ಪಯ್ಯು
ಪಾಕರಪ ಬೊಳ್ಳಿಗೆ
ಬೊಳ್ಳಿಗೆನ ಕಂಡ್‌ಲೆ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ತೇಡಿ ನೋಟಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಬಾಯಲಂದ ಪೆಬ್ಬುಲಿ
ಪಾರಿತ್ ಪುಡಿಚಿಂಜ
ಜಾಡ್ ಕಂಡ ಚಾಂಡಾಳ
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ಅಂದೊಳತ್ ಮಾತಂಡ
ಬೊಳ್ಳಿಮಾಡ ಪಟ್ಟಿಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದಿತ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತೊ
"ಉಯಿ! ಎನ್ನಡ ಆದನೆ.
ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ಆಯಿರಣ್ಣ ಪುಂಡತ್ತ
ಅಙ್ಙೂರ್ ಕರಪತ್ತ
ಆಟಿಂಗೊಂಡ್ ಪೋಯಿತ್
ಬಳ್ಳಿ ನೂರೆ ಪಾಕಾಡ್
ಪಚ್ಚೆ ಕಂಡೆ ಪಾರಾಣೆ
ಪಿಲ್ಲ್ ಮೇಂಜಂಡಿಪ್ಪಕ
ಬಾಯಲಂದ ಪೆಬ್ಬುಲಿ
ಕೂಟ್‌ಲ್ ತಲೆ ಪಯ್ಯು
ಬೊಳ್ಳಿಗೆನ ಕಂಡಿತ್
ಪಾರಿತ್ ಪುಡಿಚಿತ್.
ಆವದಿಲ್ಲೆ ಆದನೆ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಏರ ದುಃಖ ಮಾಡ್‌ನ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಮಾತಂಡ ಚೆರಮಣ್ಣ
ಈ ಬಾಕ್‌ನ ಕೇಟಿತ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್

"ದುಃಖ ಬೋಂಡ ಚಾಂಡಾಳ
ಬೊಳ್ಳಿಗೆನ ಕೊಂದೋರ್
ಪೆಬ್ಬುಲಿನ ಕೊಲ್ಲುವಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ತ್ರೈಯ್ಯಾಯಿರ ನಾಡೋಂಡ
ಅಞ್ಞೂರಣ್ಣ ಬಾಲರ
ಆಳಯಚಿ ಕಾಕಿತ್
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞಿನ
ಬೋಟೆ ಆಡಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞಿನ
ಕಣ್ಣ್‌ಕೆಲ್ಲಿ ಕಂಡ್‌ಲೆ.
"ಇದೆನ್ನೊರದಿ ಮಾಯ?
ತ್ರೈಯ್ಯಾಯಿರ ನಾಡ್‌ಲ್
ಕತ್ತಿ ಕೈಯ್ ಗೆಲ್ಲುವ
ಬೈಂಬನಿಲ್ಲತಾಚಿಲ.
ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಬೊಳಿಯೂರ್
ಪೊಳ್ಳೇಪಂಡ ಅಪ್ಪೈಯ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಕತ್ತಿ ಕೈಯ್ ಗೆಲ್ಲುಲ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ
ಆಳ್ ಬುಟ್ಟ್ ಕಾಕ್‌ಚಿ.
ಈ ಸುದ್ದಿನ ಕೇಟಿತ್
ಅಪ್ಪೈಯ ಬೈಂಬನ್
ಚಂದೋಳ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ಬೈರ ಚಾಂಜ ತೋಕ್‌ನ
ಕೈಕೆಡ್‌ತ್‌ಕೊಂಡಿತ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ತ್ರೈಯ್ಯಾಯಿರ ನಾಡೋಂಡ
ಬಳ್ಳಿ ನೂರೆ ಪಾಕಾಡ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಂದತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಆನೆ ಬೆಪ್ಪ್ ನಾಡೋನ್
ಪಾಕಾಡ್‌ನ ಸುತ್ತಿತ್
ಬಿಲ್ಲ್ ಕೆಟ್ಟಿ ನಿಂದತ್.

ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಚಪ್ಪೈಯ್ಯಂಡರೆ ಕಂಡಿ
ಕೆಂಬುತ್ತ್ ಮರೆಯಿಲ್
ತೋಲೊಳಿ ಸಮಂದಿತ್
ಪಿಲ್ಲೊಳಿಲೊಳಿಚತ್.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಬೆಂದುವೆ
ತ್ರೈಯ್ಯಾಯಿರ ನಾಡೋನ್
ನಾಯರಪಿ ಕೂಟಣೆ
ಬಾಯಲಂದ ಪೆಬ್ಬುಲಿ
ಕಲ್ಲ್ ಮಾಳಿ ಪೈಪ್‌ಲ್
ಪೂಪೊರಕೊರವಕ
ನಾಯಿನ್‌ಡಿ ಕೇಕಣೆ
ಪಟ್ಟಿ ಬಲ್ಯ ಪೆಬ್ಬುಲಿ
ಮೈ ನೆಟ್ಟಿತೂರಕೆದ್ದ್
"ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್
ನಲ್ಲದೊಂದೂ ಕಾಂಬ್‌ಲೆ.
ಒಂದಿಕಿನೊ ಬಾಲಂಡ
ತೋಕ್‌ಕೋಜ ಕೆಟ್ಟಂತು
ಅಲ್ಲೇಂಗಿನೊ ಬಾಲಂಡ
ಪೊಂಗ ಪುಯ್ಯ ಕೇಕಂಡು"
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞಿಯೊ
ತಿತ್ತ್ ಪೋಲೆ ಕಣ್ಣಾಯಿ
ತಾಳ ಪೋಲೆ ಕೆಮಿಯಾಯಿ
ತೋಕ್ ಪೋಲೆ ಬಾಲಾಯಿ
ತೂಣ್ ಪೋಲೆ ಕಾಲಾಯಿ
ಆಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಬಪ್ಪಕ
ಕಂಡ ಕಂಡ ಬಾಲಂಗ
ಬೊತ್ತಿತ್ ಬೊರ್‌ಂಡಿತ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ನಿಪ್ಪಕ್ ನೆಲವಿಲ್ಲೆ
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಕಳಿಕಣೆ
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞಿನ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್

ದೂರತ್‌ಂಜಿ ಕಂಡಿತ್
ಆನೆ ಮನ ಕೊಂಡಿತ್
ಬೋಟೆಕಾರ ಬೊಳ್ಪುಡ
ಮಿಞ್ಞ ಪಾರಿ ಬಪ್ಪಕ
ಕೈ ನಡತಿಕೊಂಡಿತ್
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞಿರ
ನೆತ್ತಿರ ನಡುವುಕ್
ತಿತ್ತ್ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚತ್.
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಡ
ಬೆಚ್ಚ ಬೊಡಿಕೊಂಡಿತ್
ಬಾಯಲಂದ ಪೆಬ್ಬುಲಿ
ಬಾಯಿ ಬುಟ್ಟರಂದತ್.
ಬಾಯಿ ಬುಟ್ಟರಂದಿತ್
ಆವಿಜಕ ಪಾರಿತ್
ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿಕ್ ಬುದ್ಧಿತ್
ಬೀರ ಜೋಗ ಬುಟ್ಟಿತ್,
ಪೂವ್ ಜೀವ ಪಾರ್‌ಚಿ
ಆನೆ ಜೀವಡಂಗ್‌ಚಿ.
ತಾನದನ್ ಕಾಂಗಣೆ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಪೋಯಿತ್
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞಿರ
ಪೂವ್ ಬಾಲ್ ಕೊಂಡಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿರ ಕರಂಡೆಲ್
ತಾನಡಕಿ ಕೊಂಡತ್.
ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ತಿತ್ತ್ ಬೊಡಿ ಸದ್ದ್‌ಕ್
ಬಿಲ್ಲ್‌ನ ಬಲಿಚಿತ್
ನಾಡ್‌ನೆಲ್ಲಾ ಕೂಟಿತ್
ಲೈವ ಮಕ್ಕ ತಕ್ಕರೊ
ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಂದಿತ್
“ಆರೊ ಪೋಲೊ ಬಾಲರೆ,
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ತಿತ್ತ್ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚದ್?”
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಕೇಕಣೆ
ಕೋವೆ ಕಾಂಜೆಡೆನಾಡ್
ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಬೋಳಿಯೋಂಡ
ಪೊಳ್ಳೆಪಂಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ತಿತ್ತ್ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚತ್
ಎಂದರಿಂಜಿ ಬಂದಲ್ಲಿ
ಲೈವ ಮಕ್ಕ ತಕ್ಕರೊ
ತಂಗೆನ್ನ ಪರಂದತ್
“ಉಯಿ! ಅಂದಕ ನಾಡೋನೆ
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞಿಕ್
ತಿತ್ತ್ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚವನ
ಮುಪ್ಪರೆ ಬಳಂದೋಳಿ”
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
“ಈಂಗೆನ್ನ ಕೊಯಲೆನ್ನ?
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಯಣೆ
ಅಂದೊಳತ್ ಮಾತಂಡ
ಚಾಂಡಾಳ ಪೊಲೆ ಮೋನ್
ಬೈಪಣಿ ಪಿರಿಂಜಿತ್
ಪುಳ್ಳಿ ಕೆಟ್ಟಿಡ್‌ತಂಡ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಪಕ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಚಾಂಡಾಳನ ಕಂಡಿತ್
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
“ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಚಾಂಡಾಳ
ಚೆನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ಪೋಕಣೆ
ಪುಳ್ಳಿ ಕೆಟ್ಟಿಡ್‌ತವಿ.
ಇಞ್ಞೂ ಕೇಳ್ ಚಾಂಡಾಳ
ಏಡ ಮೇಲ್ ಕುಪ್ಪಾಯ
ಸುತ್ತ್ ಚೇಲೆ ಎಲ್ಲಾನೊ
ನೀನ್‌ಟ್ಟಿತ್ ಕೆಟ್ಟಿಯ

ಕೆಟ್ಟಿ ಸುತ್ತಿ ತಾಳಾಯಿ
ಬಳ್ಳಿ ನೂರೆ ಪಾಕಾಡ್
ಬೋಟೆಯಾಡಿ ಕೊವ್ವಲ್ಲಿ
ನೀನ್ ಪೋಯಿ ಕೂಡಿಯ"
ಎಂದೆಣ್ಣ್ ಪರಂದಿತ್
ಪುಳ್ಳಿ ಕೆಟ್ಟ್ ಕೊಂಡಿತ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಅಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಪೋಕಣೆ
ತೈಯ್ಯಾಯಿರ ನಾಡೋನ್
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಚಾಂಡಾಳ,
ಎತ್ತ್ ಪೋಲೊ ಪೋಪಿಯ?
ಪೊಳ್ಳೇಪಂಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಆ ಬಂಬನ ಕಂಡಿಯ?"
ಎಂದೆಣ್ಣತ್ ಕೇಕಣೆ
ಪುಳ್ಳಿ ಕೆಟ್ಟಿಡ್‌ತಿಂಜ
ಪೊಳ್ಳೆದೇವಿರಪ್ಪೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಅಕ್ಕ ಕೇಳಿ, ದಮ್ಮಯ್ಯ
ಆ ಬೈಂಬ ಬೊಳ್ಳರ
ಬಳ್ಳಿ ನೂರೆ ಪಾಕಾಡ್
ಬೋಟೆಯಾಡಿ ಕೊವ್ವಲ್ಲಿ
ಅಲ್ಲಿ ನಾನ್ ಕಂಡನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣ್ ಪರಂದಿತ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿತ್
ಬೊಳ್ಳನೆ ಬೊಳಿಯೂರ್
ಆ ಊರ್‌ಕ್ ಸೇರಿತ್
ತನ್ನಡೋರ್ ನಾಡೋನ
ನಾಡಡಂಗ ಕೂಟಿತ್
ನಾಣ್ಯ ಬಾಣೆ ಮಂದ್‌ಲ್
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞರ
ಪೂವ್ ಬಾಲ್ ನಲ್ಲಾನ
ಪೂವೆಲಂಗುವ ಮಂದ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೋಂದ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್

ಕೊಂಬಾಯಿ ಕೊಳಲಾಯಿ
ಕೊಟ್ಟೂ ಪಾಟೂ ತಾನಾಯಿ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಗ್
ಮಂಗ್‌ಲ ಕೈಪಕ್
ಮೂರ್‌ತಕೆಳತಿಂಜ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ
ಆನೆ ಬೆಪ್ಪ್ ನಾಡೋಂಡ
ಅಂದೊಳತ್ ಮಾತಂಡ
ಪೊವ್ವಾಲೆ ಕೊಡ್‌ಚಿಂಮೊ
ಮಿಞ್ಞ ಬಯ್ಯ ಆಳಾಯಿ
ಪಾಂಡ್ ಮಾಡ್ ಪೆಮ್ಮಾಡ್
ಕುಂಬಾರಡ ಕೇರಿಕ್
ಕೆಂಗಲಕ್ ಪೋನಲ್ಲಿ
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್,
ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊರಟಿತ್
ನಾಣ್ಯ ಬಾಣೆ ಮಂದ್‌ಕ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿತೆತ್ತಣೆ
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞರ
ಪೂವ್ ಬಾಲ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಗ್
ಮೂರ್‌ತ ಕೈಪಾಂಜ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಕೊಡ್ಜಿಯೊ
ಕೆಂಗಲ ಇಳ್‌ಪಿತ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಡ
ಜೋಗ ತಲೆ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿನ ತಾತಿತ್
ಚೇಲ ಪಣ ಕೈಕ್‌ಟ್ಟ್
ಕೆಂಗಲ ಎಡ್‌ತಂಡ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಂಜಿತ್
ಚಾಚಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಪಕ
ತೈಯ್ಯಾಯಿರ ನಾಡೋನ್
ಮಾದಂಬಟ್ಟ್ ಮಂದ್‌ಲ್
ಮೊಣ್ಣೆ ಬಾಲ ಪೆಬ್ಬುಲಿ
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞನ
ಕೊಂಬಾಯಿ ಕೊಳಲಾಯಿ

ಕೊಟ್ಟ್ ಪಾಟ್ ಜೋಡಾಯಿ
ಅಲ್ಲಿ ಕೋಂದ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಬಾಲ್ ಬಟ್ಟ್‌ಕಾರಂಗ್
ಮಂಗ್‌ಲ ಕೈಪಾನ
ಮಾತಂಡ ಕೊಡಿಚಿಯೊ
ದೂರತ್‌ಂಜಿ ಕಂಡಿತ್
ಕೆಂಗಲ ಎರಿಂಜಿತ್
ಪೂಮಂದ್‌ಕ್ ಪೋಯಿತ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್.
"ಇಣಾ ಕೆಟ್ಟ ನಾಡೋನೆ
ಆಣಲ್ಲತ ಪಟ್ಟ್ಯಳೆ
ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಬೊಳಿಯೂರ್
ಪೊಳ್ಳೇಪಂಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಪೆಬ್ಬುಲಿರ ಕುಞ್ಞಿರ
ಪೂವ್ ಬಾಲ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಮಂಗ್‌ಲ ಕೈಪಕ
ಆಣಲ್ಲತ ನಾಡೋನೆ
ಮೊಣ್ಣೆ ಬಾಲ್ ಕೊಂಡಿತ್
ಮಂಗ್‌ಲ ಕೈಪಿರ!"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಏಜಣೆ
ತ್ರೈಯ್ಯಾಯಿರ ನಾಡೋನ್
ತಂಗಿದ್‌ನರಿಂಜಿತ್
ಉಳ್ಳ್ ಬೇರಕೊಂಡಿತ್
ವೈಯ್ಯನೆ ಪಿರಿಂಜತ್.

ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ

ಸಂಜಾದಿ ಮನವೇಂಗಿ
ಪೊಳ್ಳೆದೇವಿರಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಮಾತಂಡ ಕೊಡಿಚಿನ
ಕಂಡಿತ್ ಕೊದಿಯಾನ;
ನೋಟಿತ್ ಮನಸಾನ.
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬ್ಯೆಂಬನ್
ಮಾತಂಡ ಕೊಡಿಚಿರ
ತಮ್ಮನೆಕ್ ಪೋಯಿತ್
ನಾಟಾಚಾರ ಚೆಮ್ಮಾಯಿ
ತಕ್ಕಾರ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ತಕ್ಕ್ ಬಾಕ್ ತ್‌ೇತಿತ್
ಮಾತಂಡ ಕೊಡಿಚಿರ
ಮೈ ಪಚ್ಚಡ ಕೊಂಡತ್.

ಒಂದ್ ಕೇಳ್ ಸಂಜಾದಿ

ಆನೆ ಬೆಪ್ಪ್‌ನಾಡೋಂಡ
ತ್ರೈವ ಮಕ್ಕ ತಕ್ಕರೊ
ಈ ಸುದ್ದಿನರಿಂಜಿತ್
ಮಾತಂಡ ಕೊಡಿಚಿಕ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬ್ಯೆಂಬನ
ಕೈ ಪುಡಿಚಿ ತಪ್ಪೋಲೆ
ತಕ್ಕ್ ಬಾಕ್ ತ್‌ೇತತ್.

ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಬೆಂದುವೆ

ನಲ್ಲೋರಾಚೆ ನಾಳಾಯಿ
ಪೊಳ್ಳೆದೇವಿರಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಅಂದೊಳತ್ ಮಾತಂಡ
ಜಬ್ಬೂಮಿ ಕರೆಯಾಡ್
ಅಲ್ಲಿ ಪೋಯಿ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಮಾತಂಡ ಕೊಡಿಚಿಯೊ
ಬೊಳ್ಳೋಟೆರ ಕೂಟೆಲ್
ಎಮ್ಮೆ ಚಾಣ ಕೋತಿತ್
ಆಂಗಿ ಜೂಂಗಿ ಬಂದಿತ್
ಕೂಟೆ ಚಾಣೆರಿಂಜಿತ್
ಬೆಮ್ಮರಿಂಜಿ ನೋಟಣೆ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬ್ಯೆಂಬನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ಕಂಡಿತ್
ಮಾತಂಡ ಕೊಡಿಚಿಯೊ
ಪೂಂದೆಳಿ ತೆಳಿಚಿತ್
ತಕ್ಕಾರ ಪೆರ್‌ಜಾಯಿ
ತಾಂದೇವನೂ ದೇವಿಯೂ
ಆಂದೊಳತ್ ಮಾತಂಡ
ಮಚ್ಚಿ ಮನೆಕೇರಿತ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬ್ಯೆಂಬನ
ನಂಬಿತೆ ಚದಿಕಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ನೆನತಿತ್
ಏಳ್ ಮಾಡಿ ಮೇಮಾಡಿ

ಮೇಮಾಡಿ ಕೊಡಿ ಮೀದ
ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಯಿ ಆಕಿತ್
ಬೊಳ್ಳಿ ಬಟ್ಟೊಲಂಬಿತ್
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿರ ಕೂಳ್‌ಟ್ಟ್
ತ್ರೈಪಂಜೆ ಕರಿಯ್‌ಟ್ಟ್
ಉಂಬ್‌ಚಿ ಕುಡಿಪ್‌ಚಿ
ಜೂಕ್ ಕಟ್ಟ್ ಮೀದಲ್
ಪೂಮೆತ್ತೆನ ಇಟ್ಟಿತ್
ಬೀರಾಳಿ ಬಿರಿಚಿತ್
ಪಟ್ಟೊಳಿ ಪೊದಪ್‌ಟ್ಟ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ
ಪೂಪೊರಕ್ ಕೂಟಿತ್
ಮಾತಂಡ ಕೊಡಿಚಿಯೊ
ಕನ್ನಡಿ ಕಳತ್‌ಲ್
ಪಾಪಲಚಿ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಉಯ್ಯ ಪಣಿ ತ್‌ೀತಿತ್
ಉಯ್ಯಲಾಡಿ ಕೊವ್ವಕ
ಉಯ್ಯ ಪಾಟ್ ಪಾಡ್‌ನ
ಎನ್ನನೆಂದರಿಪಿರ?
"ತ್ರೈಯ್ಯಾಯಿರ ನಾಡೋನೆ
ಓಡಿ ಪೋನ ಚೋಮನ
ಕೊಟ್ಟ್‌ರೊಳ್ ಕೂಟಿಯ.
ಓಡಿ ಪಾರಿ ಬಂದಿತ್
ಮುಪ್ಪರ ಬಳಂದಿತ್
ಕೈ ಸೆರೆ ಪುಡಿಚೊಳಿ"
ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡಿತ್
ಮೇಮಾಡಿಕ್ ಪತ್ತಣೆ
ಚೀಲ ನಲ್ಲ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಉಯ್ಯ ಪಾಟ್ ಕೇಟಿತ್
ಚಂಜಾದಿ ಚದಿಚತ್
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ನೆನತಿತ್
ಮೈ ದುಂಬ ಚೊಡಿ ಬಂದ್
ಮಾತಂಡ ಕೊಡಿಚಿನ
ಕೆತ್ತಿ ಸೂರೆ ಬೂಕ್‌ಚಿ.
ಅಕ್ಕಣೆಕ್ ಸಂಜಾದಿ

ಸೂಳೆ ಮಾನಿ ನಾಡೋನ್
ಮುಪ್ಪರ ಬಳಂದಿತ್
ಕೈ ಸೆರೆ ಪುಡಿಚತ್.
ಕೈ ಸೆರೆ ಪುಡಿಚಿತ್
ಕೆತ್ತಿ ಸೂರೆ ಕೊವ್ವಂಡು
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರೆಯಣೆ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ನಾಡೋನೆ
ಈ ತಕ್ಕ ಮನೆಯಿಲ್
ಕೆತ್ತಿ ಸೂರೆ ಮಾಡಿನೊ
ಕೈ ಮಕ್ಕ ನಲಿಯಲ."
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರಂದತ್
ಅದ್ ಕೇಟ ನಾಡೋನ್
ಊರ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಪೂವೆಲಂಗುವ ಮಂದ್‌ಲ್
ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ನಿಕ್ಕಣೆ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ನಾಡೋನೆ
ಇಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿಕೊಂಡಿನೊ
ಬೀರ ನಾಯಿತಿಂಜಿತ್
ಊರ್ ಕೇರಿ ಬಾಲರ
ನಾನಡಕಿ ಕೊವ್ವಿನೊ"
ಎಂದೆಣ್ಣೆ ಪರೆಯಣೆ
ತ್ರೈಯ್ಯಾಯಿರ ನಾಡೋನ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ
ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವುಲ್
ಮಾದಂಬಟ್ಟ್ ಪರಂದ್‌ಕ್
ಅಲ್ಲಿ ಕೋಂದ್ ನಿಂದಿತ್
ಸೂರಿಯ ಚಳ ಕತ್ತಿ
ಕೈಕೆಡ್‌ತ್ ಕೊಂಡಿತ್
ಪಾಪಿ ಕೆಟ್ಟಿ ನಾಡೋನ್
ಸೂಳೆ ಮಾನಿ ನಾಡೋನ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ
ಕೆತ್ತಿ ಸೂರೆ ಮಾಡಂದು

ಎಂದೇಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಬುದ್ಧಿಕಾರ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ನಾಡೋನೆ,
ನಾರಾಯಣ ದೇವ್ವೈಯ್ಯ
ನಾಕ್ಟ್ವ ಪಡಿಯೆಲ್ಲ
ಇಂದೇಕೆಲ್ಲ ತ್ೕಂದತ್
ಆನಂಗುಂಡ್ ನಾಡೋನೆ
ಇಂದಿಯ ದಿನತ್‌ಲ್‌ಅೈಯ್ಯಾಯಿರ
ನಾಡೋನ್
ನಾಡಡಂಗ ಕೂಡಂಡು;
ಕೊಂಬಾಂಡು ಕೊಳಲಾಂಡು;
ಮೇದ ಪರೆ ಕೊಟ್ಟಾಂಡು;
ನಾಪಡಿಚ ಆಟೆಲ್ಲ
ಏಳ್ ತರ ಆಟೆಲ್ಲ
ಇಕ್ಕ ನಾನ್ ಆಡುವಿ.
ನಾನ್ ಇಕ್ಕ ಆಡಿನೊ
ಆನೆ ಬೆಪ್ಪ್‌ನಾಡೋಂಡ
ಕೈ ಮುರುವೆಳಿ ಬಾಲ
ನೋಟಿತ್ ಪಡಿಕುಲ"
ಎಂದೇಣ್ಣಿ ಪರಂದತ್.
ಅದ್ ಕೇಟ ನಾಡೋನ್
"ಆಡುವೇಂಗಿ ಆಡಡ್
ಪಾಡುವೇಂಗಿ ಪಾಡಡ್"
ಎಂದೇಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ನಾಡಡಂಗ ಕೂಟಿತ್
ಕೊಂಬ್ ಕೊಟ್ಟ್ ಕೂಟ್‌ಚಿ.
ತಾನದ್‌ನ ಕಾಂಬಕ್ಕ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
ಏಳ್ ತರ ಆಟೆಲ್ಲ
ಪೂವೆಲಂಗುವ ಮಂದ್‌ಲ್
ಆಡುವಕ್‌ಳಿಂಜತ್.
ಅದ್ ಕಂಡ ನಾಡೋನ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬಂಗ್
ಮೂಂದ್ ಸುತ್ತ್ ನಿಂದಿತ್
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಮಂದ್‌ಕ್ ಪೊರಮೆಲ್
ಎಮ್ಮೆ ಪುಂಡ್ ಕೂಟಿತ್
ಏಳ್ ಸುತ್ತ್ ನಿಂದಿತ್
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂಡ ಆಟ್‌ನ
ಕಣ್ಣೊಡನೆ ನೋಟಣೆ
ಕೆಂಗುದ್‌ರೆ ಅಪ್ಪೈಯ
ತಾನೆನ್ನ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜ
ಕೋಯ ಬೆರತಿಂಜೋಗ್
ನಾಗ ಪರ ಮೋದಿರ
ಆಡಿಂಗೊಂಡ್ ಬಂದಿತ್
ಮೇದಂಗ್ ಕನಿಚತ್.
ಕೂಡೊ ಆಡಿ ಬಂದಲ್ಲಿ
ಬುದ್ದಿ ನಲ್ಲ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಈ ಬಾಕ್ ಪರಂದತ್
"ಕೊಟ್ಟ್‌ಕಾರ ಮೇದನೆ,
ಬಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿ ಕೊಟ್ಟಂಡು"
ಎಂದೇಣ್ಣಿ ಪರೆಯಣೆ
ಮೊಯಿರ ಕಂಡ ಮೇದನ್
ಬಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿ ಕೊಟ್ಟ್‌ಚಿ.
ಅದ್ ಕಂಡ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಆಡಿಲಾಡಿ ಬಂದಿತ್
ಕೊಟ್ಟ್‌ಕಾರ ಮೇದಂಡ
ಚಣ್ಣೆಕ್ ಚವುಟಿತ್
ಚೆಂಬ್ ಪರೆ ನಲ್ಲಾಂಗ್
ಕೆಂದಾವರೆ ಕೈಯ್‌ನ
ತಾನವುಂಕಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್
ಏಳ್ ಸುತ್ತ್ ಕಾಬರ
ಪಾರಿತ್ ಕಡಂದತ್.
ಪಾರಿತ್ ಕಡಂದಿತ್
ಕೋವೆ ಕಾಂಜ ನಾಡೋಂಡ
ಕೂಟ್ ಬಂದ್ ಸೇರ್‌ಚಿ.
ಅೈಯ್ಯಾಯಿರ ನಾಡೋನ್
ಬೆಬ್ಬ್‌ರ್‌ಚಿ ನಿಂದೋಚಿ.
ಬೆಬ್ಬ್‌ರ್‌ಚಿ ಪೋಯಿತ್

ಬಯ್ಯ ಓಡಿ ಪೋಪಕ
ಅಪ್ಪೈಯ್ಯ ಬೈಂಬನ್
"ಆಣಲ್ಲತ ಚಂಡ್ಯಳೆ,
ಞಾಣ ಕೆಟ್ಟ ನಾಡೋನೆ
ಸೂಳೆ ಮಾನಿ ನಾಡೋನೆ
ಈ ಬಾಳ್ ಬದ್‌ಕತಿ;
ಏಡ ಕೂಡ ಬಂದಿನೊ
ತ್ರೈಯ್ಯಾಯಿರ ನಾಡೋಂಡ
ಆಳಣ್ಣ ತರಿಪಿನೊ."
ಎಂದೆಣ್ಣಿ ಪರಂದಿತ್
ಬೊಳ್ಳಾನೆ ಬೊಳಿಯೂರ್
ಪೊಳ್ದೇಪಿರೊಕ್ಕಡ
ಮಚ್ಚಿಮನೆ ಸೇರ್‌ಚಿ.
    ಬಾಳೆನ್ನಡ ಸಂಜಾದಿ
ಬಯತೂರಪ್ಪ ದೇವಂಡ
ಆ ದೇವಂಡ ಸೇಯೋಂಡ್
ಪೊಳ್ದೇಪಿರಪ್ಪೈಯ್ಯ
ಶತ್ತುರುನಡಕಿತ್
ಸುತ್ತ್‌ನ ಮರ್‌ದಲ್ಲೆ
ಕತ್ತಿ ಕೈಯ್ ಕೆಜ್ಜಿತ್
ಕೋವೆ ಕಾಂಜ ನಾಡ್‌ಲ್
ತಣ್ಣನೆ ಪೊಲಂದತ್. ಎಂದೆಣ್ಣಿತ್ ಪಾಡುವ.
    ಕೇಳೊ ಕೇಳೊ ಸಂಜಾದಿ
ಪೊಮ್ಮಾಲೆ ಕೊಡುಮಲೆ
ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಕೊಂಬ್‌ಲ್
ಸ್ಥಾನ ನೆಲೆ ಕೊಂಡಿತ್
ಚಾಂದ್ ಪೂವ್‌ಕೊಳ್ಳುವ
ದೇಬುವಳ ಪಾಡ್‌ಚಿ;
ಈನಂಗುಂಡ್ ಪೋರಾಂದ್
ಬೈಂಬ ಕೇಳಿ ಕೇಟಯನ
ಎಂಗರಿಂಜಿ ಪಾಡ್‌ಚಿ.
ಕೇಟ್ ನಿಂದ ಬಾಲರೆ,
ಒತ್ತಿ ನಿಂದ ಪೊಂಗಳೆ,
ತಾಂಗಿ ಕೇಪ ಅಜ್ಜರೆ,
ಓಡಿ ಕೇಪ ಮಕ್ಕಳೆ,
ಎಂಗರಿವ ಪಾಡ್‌ಚಿ.
ತಪ್ಪಿ ಪೋಯಿತುಂಡೇಂಗಿ
ತಪ್ಪ್‌ಕೊಪ್ಪ್ ಮಾಡಿರೊ;
ತಪ್ಪುಂಡ್‌ಂದ್ ಬಯ್ಯಂಡ
ಬಜ್ಜಿನೊ ಮನ ನೊಷ್ಪು
ಪೊಜ್ಜಿನೊ ಮೈ ನೊಷ್ಪು.
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ
ಎಲ್ಲಿ ಬೆಪ್ಪ ಸಂಜಾದಿ
ಅಲ್ಲತೆಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ.
ಚೂಟ್ ಚಾಣ್ ನೆಞ್ಞೆಲ್
ಈ ಪಾಡುವ ಬೆಕ್ಕನ.
ಬೆಪ್ಪಕೊಮ್ಮಡ್‌ಪಕ
ಪಾಡುವ ಮೊಳಿಯಾಪ
ಆದಿ ಮೂಲ ಲೆಲ್ಲೇಲೋ!

ಈ ಅಪ್ಪೈಯ್ಯನು ಹಾರಿದ ಗುರುತೆಂದು ಕೆಲವು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಚೆಂಬೆ ಬೆಳಿಯೂರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವರು. ಇವುಗಳು ಅಮಾನುಷ ಕೃತ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೆ.

ನಾನಾ ತರದ ವಿಷಯಗಳು

ಗಾದೆಗಳು ಮತ್ತು ಚೆಲೋದಾದ ಮಾತುಗಳು

1. ಅಕ್ಕಬಪ್ಪಕು, ಚಕ್ಕೆ ಪವುಪಕು
2. ಅಕ್ಕಂಡ ತಂಗೆರ ಒಪ್ಪಾರ ನೋಟ್, ಕಣ್ಣ ಚೆರಟೆರ ಚಿಪ್ಪಾರ ನೋಟ್.
3. ಅಕ್ಕಿ ಕೊಡ್‌ತ ಬಾಣ್ಯನನ್ನಕೆ ಉಂಬ.
4. ಅಗೆ ಕಳ್ಳ ಕೊಡವಂಗ್, ಬೊಳೆ ಕಳ್ಳ ಪೊಲೆಯ.
5. ಅಗೆಲ್ ಕಂಡಕರಿಯು ಬೊಳೆರ ಗುಣ
6. ಅಚ್ಚಕ್ ಅರಿಯತ ಕೊಚ್ಚಕನುಂಡಾ? ಬೀಪ್ವಕ ಅರಿಯತ ಬೋಟೆ ನಾಯಿ ಉಂಡಾ?
7. ಅಜ್ಜ ಬಟ್ಟಿಕ್ ಚಾಣತ್‌ರೂರಪ್, ಗ್‌ಡಪಳ ಬಾಲಂಗ್ ತಿತ್ತ್‌ರೂರಪ್.
8. ಅಟ್ಟವಂಗ್ ಅಟ್ಟ ಫಲ, ನಟ್ಟವಂಗ್ ನಟ್ಟ ಫಲ, ಚುಟ್ಟವಂಗ್ ಚುಟ್ಟ ಫಲ.
9. ಅಟ್ಟವಂಗ್ ಚಟ್ಟಿ.
10. ಅಡಕೆ ಕಟ್ಟ ಮಾನಕೇಡ್ ಆನೆ ಕೊಡ್‌ತಕ್ಕಲೂ ಪೋಗ.
11. ಅಡಣೆ ಇಂಜತ್, ಇಡಣೆ ಇಂಜ್‌ಲೆ.
12. ಅಡಿಕ್ ಬುದ್ದ ಸೂಳೆರ ಮೂಕ್ ಮೀದ.
13. ಅಡಿಯಂಗ್ ಬಡಿಯ.
14. ಅಣ್ಣನಲ್ಲೆಂಗಿ ಕ್‌ಣ್ಣ.
15. ಅಣ್ಣ ಚತ್ತದ್ ನಂದಾಚಿ ಅಂಬ್ ಬಿಲ್ಲ್ ನಾಕಾಚಿ.
16. ಅಣ್ಣಿ ಪೊರಿಕಿರ ನೊಣ್ಣಿ ಮೋವಳ್, ಜೋಯಿಕ್ ಒರ್ ಪುಡಿ ನುಚ್ಚ್‌ಟ್ಟ್ ಕೊಡ್.
17. ಅತ್ತ್ ಮರಿಯುವಕ ಕಟ್ಟ್, ಇತ್ತ್ ಮರಿಯುವಕ ಮೆತ್ತೆ!
18. ಅತ್ತಕ್ ನರಿ ಬೈಶ್ಯ ಕೆಯ್ಯುವ!
19. ಅತ್ತ ನೋಟಿ ಪೋನವನ್ ಪೀಲಿಯಾಟ್‌ಕ್ ಇಳಿಂಜನ್ನಕೆ.
20. ಅತ್ತಿ ಪೂವ್ ಕಾಂಗಂಡು. ಅಂಗೈಲ್ ನೆರೆ ಬಕ್ಕಂಡು!
21. ಅಪ್ಪನ ಪೋಲೆ ಮಕ್ಕ, ನಾಯಿರ ಪೋಲೆ ಬಾಲ್.
22. ಅಪ್ಪವನೊ ತೊಪ್ಪವನೂ ನಂಬುವಕಾಗ.
23. ಅಪ್ಪಳ ದುಃಖ ಪಾಡಿ ಮರಕ.
24. ಅಪ್ಪೈಯ್ಯಂಗ್‌ಂದೊರ್ ನೈಯ್ಯಪ್ಪ ಚುಟ್ಟಾನ, ಅೈಪು ನೊಣೆ ಬಾಯಿ ಒಬ್ಬನೇ ತಿಂದ.

24a. ಅಮ್ಮತ್ತಿ ನಾಡೋಂಡ ಉಮ್ಮತ್ತ ಕತ್ತಿ, ಕೆತ್ತುವಾಂಗ್ ಮಿಣ್ಣ ಉತ್ತುವ ಕತ್ತಿ.

24b. ಅಮ್ಮತ್ತಿ ನಾಡೋಂಡ ಉಮ್ಮತ್ತ ಕತ್ತಿ, ಪೋಪವನ ಬಪ್ಪವನ ಕೆತ್ತುವ ಕತ್ತಿ.

25. ಅಮ್ಮಿ ಕಲ್ಲ್ ನೇಂದತೇಂಗಿ ತೊರಪೆ ಅಳ್‌ಚೆ, ಈ ಪುದ್‌ಮೆ ನಡಕು.
26. ಅಮ್ಮೆಕ್ ಮೂತ ಕೊಮ್ಮೆ, ಕಿರಿಕ್ ಮುಂದ್‌ನ ಪಲ್ಲ್.
27. ಅರಪವನ್ ಅರೆಕು, ಕುಡಿಪವನ್ ಬೇರಿಚಿರಂಡು.
28. ಅರಿಯತ ಮಕ್ಕಕ್ ಒಡೆಯತ ತೆಂಗೆ.

29. ಅರಿಯುವವನೆ ಪೆರಿಯವನ್.
30. ಅರೆಕ್ ತಂಡ್, ಮೂಲೆಕ್ ಪೂಣ್ಣ್.
31. ಅರೆ ತಂಗೆ, ಮೊಲೆ ಮಚ್ಚಿಣಿ!
32. ಅರೆ ಪಾಟ್ ಎಡ್‌ತಂಡ್ ಅಂಬ್‌ಲಕ್ ಪೋನನ್ನಕೆ.
33. ಅರೆ ಮಕ್ಕ ಪಣಿಕ್, ಅರೆ ಕೋಳಿ ಕರಿಕ್.
34. ಅರೆಯಂಡ ಮನೆಕ್ ಪೊಲೆಯ ಪೋನನ್ನಕೆ.
35. ಅರುವದ್ ಬಯತ್‌ಕ್ ಅರ್‌ಲೊ ಮರ್‌ಲೊ.
36. ಅಲಂದ ನಾಯಿಕ್ ಪೊವ್ವುಂದ ತೋಲ್.
37. ಅಲೆ ಕಂಡವನೇ ಅಂಬ್‌ಲತ್ ಅಳಪ.
38. ಅವರೆ ಪೊದ್‌ರಣೆ, ಕಡು ಚೆಡಿಯು.
39. ಅವಂಡ ಪಕ್ಕ ಮೂಂದ್ ಬೊಳ್ಳೆ ಇಕ್ಕು – ಬೊಮ್ಮುಟ್ಟೆ ಪಾತ್ರ ಇಕ್ಕು.
40. ಅವಂಡ ಒಟ್ಟಿಕ್ ನೆಯ್ ಬುದ್ದತ್.
41. ಅವಂಡ ಮಂಡೆಕ್ ಪಾಲ್ ಕರಂದೋಚಿ.
42. ಅವ್ವನಿಲ್ಲತ ಕುಞ್ಞಿಯೂ, ಮಳೆಯಿಲ್ಲತ ಬೊಳೆಯೂ.
43. ಅವ್ವ ಚತ್ತಕ್ಕ ಅಪ್ಪ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ.
44. ಅವ್ವ ನಂದೇಂಗಿ ಅಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟ್‌ಕ್ ಕೂಡಂಡುವ !
45. ಅವ್ವ ಎರಂದ್ ಚಾಕು. ಅಪ್ಪ ಕೆಟ್ಟಿ ಮಾರು.
46. ಅವ್ವ ಕೆರತಿತೂ ಮೋವ ಕೆರತಿತೂ ಕ್‌ಣ್ಣಾತ್‌ರ ಅಡಿ ಪೋಚಿ.
47. ಅವ್ವಂಡ ಬಿನ್ನಣ ಬಾಕೆ ಕೇಡಾಚಿ, ತೋರೆರ ಬಿನ್ನಣ ಮುಟ್ಟೆ ಕೇಡಾಚಿ.
48. ಅವ್ವಂಡ ಮೊಲೆ ಕುಡಿಚಿತ್ ದುಂಬತ ಕೆಲ
ಅಪ್ಪಂಡ ಬೆರ ಊತ್‌ಚೆಂಗಿ ದುಂಬುವ?
49. ಅವ್ವಚ್ಚನುಂಡೆಂಗಿ ಅಪ್ಪಚ್ಚನುಂಡ್. ಇಲ್ಲೆಂಗಿ ಅಪ್ಪಚ್ಚ ಕೊಳ್ಳಿಗೆನಕೆ.
50. ಅಂಗ್ಯೆ ತೂಪೆ, ಮುಂಗ್ಯೆ ಪುಳ್ಳಿ.
51. ಅಂಗ್ಯೆಲ್ ಪುಣ್ಣ್‌ಕ್ ಕನ್ನಡಿ ಬೋಂಡ.
52. ಅಂಡ್ ನಡ್‌ಪವನ ಕಂಡ್ ನಡಕಂಡು.
53. ಅಂದ್ ಕುಡಿಪಕ್ ಕಂಜಿ ಇಲ್ಲೆ. ತುಂಬೆ ತೊಪ್ಪ್‌ಕ್ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲೆ.
54. ಅಂದ್ ಪೊಲಂದದ್ ಆನೆ ಪೊಲಚೆ.
55. ಅಂದ್ ಕೊಣಿಂಜ ಕೊಣಿಯೆಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚ? ಮಕ್ಕ ಪರಪಕ ತೊಡೆಲ್ ಬೆಚ್ಚ.
56. ಅಂದಿ ತಿರಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಕೆಟ್ಟವನಿಲ್ಲೆ, ಕಾಕಿ ಬೆಂದುನ ಕೂಟಿ ನಂದಾನವನಿಲ್ಲೆ.
57. ಅಂದಿಮುಂದಿ ನೇರತ್ ಒರುವಕಾಗ.
58. ಅಂಬ್ ಅಟ್ಟಿತ್, ಬಿಲ್ಲ್ ಬುಟ್ಟಿತ್.
59. ಅಂಬಟೆ ಪಾರಕ್ ಆರ್ ತಿಂಗ.
60. ಅಂಬಟೆ ಕುಂದೊರ್ ಕುಂದ? ಒಯ್ ಬಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕಿಯೊರ್ ಪೊರೆಯ?
ಪತ್ತ್ ತಿಂಗೊರ್ ಕುಳಿಯಮೆಯ? ಮಾಟ್ ತುಂಬೆ ಒರ್ ಕಾಡ?
61. ಆಕಾಶತ್ ತೇನ್‌ಕ್ ಅಂಗ್ಯೆ ನಕ್ಕುವ.
62. ಆಕೇಂಗಿ ಬೋಂಡಿತ್ ತೀಪಾಂಜಿಯ ಮೋವಳೆ.
63. ಆಗತ ಕಾರ್ಯಕ್ ಅರುವದ್ ತಂತ್ರ.

64. ಆಗತಾನಾ ಕಾಣಿ ಇಲ್ಲತದ್ ನಂದ್.
65. ಆಗತ ಮುಂಡೆರ ನೆರಿ ಕಂಡಕಾಗ.
66. ಆಗತ ಮುಂಡೆರ ಮೋರ್‌ಲ್ ಕಲ್ಲ್.
67. ಆಚೆಂಗಿ ಆಯಿರ ತೆಂಗೆ, ಪೋಚೆಂಗಿ ಆಯಿರ ಪೂಜ್.
68. ಆಟ್ ಮೈಲ್‌ಕ್ ಒರ್ ನೋಟ್ ಮೈಲ್.
69. ಆಡಿ ತೂಯಿಚ ಅಂಬ್‌ಲನ್ನಕೆ, ಎಮ್ಮೆ ಕಡಿಚಿ ಇಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟ್‌ನನ್ನಕೆ.
70. ಆಡ್ ಪೋನ ಕಾಡ್ ಪಾಳ್, ಕೊಂಕಣಿ ಪೋನ ಊರ್ ಪಾಳ್.
71. ಆಣ್ ಕೆಟ್ಟಿಕ ಅರಮನೆ, ಪೊಣ್ಣ್ ಕೆಟ್ಟಿಕ ತಾಮನೆ.
72. ಆಣ್ ಪೊತ್ತಿತ್ ಚಾವಂಡು, ಪೊಣ್ಣ್ ಪೆತ್ತಿತ್ ಚಾವಂಡು.
73. ಆಣ್‌ಕ್ ಚೋರೆ ಇಲ್ಲೇಂಗಿ ಪೊಣ್ಣ್‌ಕ್ ಒರ್ಕ ಇಲ್ಲೆ.
74. ಆದಂಗ್ ಆರ್ ಕಾರ್ಯ, ಪೊಲೆಯಂಗ್ ನೂರ್ ಕಾರ್ಯ.
75. ಆನೆನ ಕಂಡಿತ್ ಆಣಕೆ ಮರಕ್ ಪತ್ತ್‌ನನ್ನಕೆ.
76. ಆನೆ ನೀರ್‌ಕ್ ಪೋಂಡು, ಅಣ್ಣೆ ಕೊಟ್ಟ ಮರಕ್ ಪೋಂಡು.
77. ಆನೆ ತಳಂದಕ ಕೊಟ್ಟ್‌ಕ್ ಕೂಡ.
78. ಆನೆಕ್ ಆನೆರ ಭಾರ. ಅಣ್ಣೆ ಕೊಟ್ಟಂಗ್ ಆಂಡ ಭಾರ.
79. ಆನೆಕ್ ಆನೆರ ಬಣ್ಣ. ಅಣ್ಣೆ ಕೊಟ್ಟಂಗ್ ಆಂಡ ಬಣ್ಣ.
80. ಆನೆ ಪೋಪಕ ಬಾಲ್ ತಡಕುವ? ಆನೆಕ್ ಪಚ್ಚಡ ಬೆರ್ಪಕ್ ಕಾಲಿರ.
81. ಆನೆ ತೂಂಗ್‌ಚಿಂದ್ ಅಣ್ಣೆ ಕೊಟ್ಟ ತೂಂಗಣಿ ಅಣ್ಣೆ ಕೊಟ್ಟಂಡ ಕರ್ ಪೊರಟೋಚಿ.
82. ಆಪಕಾಯಿತಾ ಮಾವಿ ಬರತಿತ್ ಬಿತ್ತಿಯ?
83. ಆಪವಂಗೇ ಆಪ ಆಕ ಪಣಿ. ಏಪವಂಗೇ ಏಪ ಏರಿ ಮೋರೆ.
84. ಆಯಿರ ಸುತ್ತ್‌ಟ್ಟಕ್ಕಲೂ ಕೆಟ್ಟ್ ಒಂದೇ.
85. ಆಯಿರ ಕೂಳಿಕ್ ತೊಪ್ಪಾಂಗ್‌ಂಜಿ, ಒರ್ ದೇವಕ್ ತೊಪ್ಪದ್ ನಂದ್.
86. ಆಯಿರ ಕುಞ್ಞಿನ ಕೂಳಿಕ್ ಕೊಡ್‌ಕು, ಒರ್ ಕುಞ್ಞಿನ ಬೆಲೆಕ್ ಕೊಡ.
87. ಆಯಿರ ಕೊಡವಕ್ ಒರ್ ಕೋಮಟಿ, ಆಯಿರ ಕೋಮಟಿಕ್ ಒರ್ ಕೊಂಕಣಿ.
88. ಆಯಿರ ಬಿರಾನ್‌ಕ್ ಆಗ ತೂಕ ಮಚ್ಚ.
89. ಆರ್ ನಾಡ್‌ಕ್ ನೂರ್ ಪಾಜೆ.
90. ಆರೂ ಇಲ್ಲತವಂಗ್ ದೇವರೆ ಗತಿ.
91. ಆರೂ ಚೀಪತ ಪುಳಿ ಮಾಂಗೆಂದ್ ಆಂಜಿತೆಡ್‌ಪಕ ತೇಮಾಂಗೆ.
92. ಆವಿಜ ಬೂವಕ, ಅಂಗ್ಯೆಲ್ ತಾಂಗ್‌ನನ್ನಕೆ.
93. ಆಳ್ ಅರಿಯತೆ ಮೋವಳ ಪುಡಿಚ.
94. ಆಳ್ ಆಳ್‌ನ ಕೊಲ್ಲು, ಅಲಂಕಾರ ಪತ್ತಾಳ್‌ನ ಕೊಲ್ಲು.
95. ಆಳ್ ಕೆಜ್ಜ ಪಣಿ ಪಾಳ್.
96. ಆಳ್ ಏರ್‌ನ ಪಣಿ ಪಾಳ್.
97. ಆಳ್‌ರ ಆಳ್ ಅಡಿಯಾಳ್.
98. ಇಕ್ಕಲೆ ಇಚ್ಚಕ್ ಮೀಂದ ಪಡಿಚಕ ಉಪ್ಪಲಿ ಕಡುಲ್ ಮೀನ್ ಬೆಕ್ಕುವ?
99. ಇಟ್ಟಿಕ ಒಡೆಯತ ಪೊಟ್ಟ್.
100. ಇಟ್ಟಂಡ್ ಉಂಬ ಕೂಳ್‌ನ ಕಟ್ಟಂಡುಂಬ.

101. ಇಟ್ಟಿಲೂ ಕುತ್ತ್, ಕಾವುಲೂ ಕುತ್ತ್.
102. ಇಟ್ಟಿಲ್ ಕುತ್ತೂ ಬರಿ ಕಡೆ ತಟ್ಟೂ ಒಂದೇ.
103. ಇಟ್ಟಿರ ಮೊನೆಯನ್ನಕೆ ಮೊನಂದಿತೂ ಇಲ್ಲೆ, ಪಾನಿರ ಅಡಿಯನ್ನಕೆ ಪರಂದಿತೂ ಇಲ್ಲೆ.
104. ಇಪ್ಪಕ ನರಿ ತೀನಿ. ಇಲ್ಲತಿಪ್ಪಕ ನರಿ ಪಟ್ಟಣಿ.
105. ಇರ್‌ಳ್ ಪಚ್ಚಿ ಪರೆಯಂಡು, ಪೊವ್ವುಲ್ ನೋಟಿ ಪರೆಯಂಡು.
106. ಇರ್‌ಳ್ ಕಂಡ ಕುಂಡ್‌ಕ್ ಪೊವ್ವುಲ್ ಬುದ್ದನ್ನಕೆ
107. ಇರ್ ಪರೆ ಪೊಜ್ಜ ಮೇದಂಡ ಕಾಲನ್ನಕೆ.
108. ಇರ್‌ಂಬ್‌ಡ ಚೋದ್ ಕುದ್‌ರೆಕೇ ಗೊತ್ತ್.
109. ಇರ್‌ಕಿ ಪುಡಿಚಕ ಪೊರಿಕಿ ಪುಡಿಕು.
110. ಇಲ್ಲತ ಚಿಕ್ಕಕ್ ಮಲ್ಲನೊಡೆಯ, ಕೂವಲೆ ತೊಂಡಿಕ್ ಬೋಡನೊಡೆಯ.
111. 'ಇಲ್ಲೆ'ಂದ್ ಎಣ್ಣುವ ತಕ್ಕ್ ಬೆಲ್ಲ ಕೊಡ್‌ತಕಲೂ ಕ್‌ಟ್ಟ.
112. ಇಲ್ಲತಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟುಡ್‌ತ!
113. ಇಂಜಿ ಪೊರಿಕಣೆ ಮಂಜ ನಟ್ಟ.
114. ಈಡಂದ್ ಪೊಲಾಕ ತೇನ್ ತೇಡಿ ಪೋನ.
115. ಈತ್ ಪೊಯತ್ ಪೋನನ್ನಕೆ
116. ಉಚ್ಚಿಲ್ ಮೀನ್ ಪುಡಿಪಾ?
117. ಉಡ್‌ಂಬ್‌ನ ಪೊಯ್ಯುವನ್ನಕೆ ಪೊಯ್ಯಂಡು.
118. ಉದ್ದಿಯ ಮಾವುಲ್ ಮಾಂಗೆ ಪೆರ್‌ತ. ಕುಟ್ಟತಿ ಪೊಂಗಕ್ ಮಕ್ಕ ಪೆರ್‌ತ.
119. ಉದ್ದಿಯ ಪೊಂಗಕ್ ಚೆಂಡ್ ಪೆರ್‌ತ, ಕುಟ್ಟ ಪಲಚಿಕ್ ಚಕ್ಕೆ ಪೆರ್‌ತ.
120. ಉಪ್ಪ್ ತಿಂದವನ್ ನೀರ್ ಕುಡಿಕು.
121. ಉಪ್ಪ್ ಇಟ್ಟಿತ್ ಒಲೆಲ್ ಚೆಚ್ಚಿತಿಲ್ಲೆ.
122. ಉಂಡ ಕೂಳ್‌ಕ್ ದಂಡ್ ನೆನಕತೆ.
123. ಉಪ್ಪೂ ಮಳೂ ಕೂಟ್‌ನಕ ಒರ್ ಕರಿ. ಚೋಪೂ ಬೊಳ್‌ಪೂ ಕೂಟ್‌ನಕ ಒರ್ ಕುರಿ.
124. ಉಪ್ಪ್ ಇಲ್ಲತ ಕೂಳ್ ಚಪ್ಪೆ ಕೂಳವ್ವ, ದೇವಡೇರಿ ಮಂದ್‌ಕ್ ಎನ್ನನೆ ಪೋಡ್?
125. ಉಪ್ಪದ್ ಬುಟ್ಟಿತ್ ಇಾಂಡ್ ಪುಡಿಪ.
126. ಉಪ್ಪಳ ಪೋರಿಕ್ ಮೇವಳ ಗೇನ.
127. *ಉಮ್ಮಿಲ್ ತಿತ್ತ್ ಊರೆಲ್ಲಾ ಚುಟ್ಟಿ, ಗಲಗಲ ಪೋನವನ್ ಅಂಬ್‌ಲ ಚುಟ್ಟಿ.
128. ಉಯ್ಯ ತೆರಂಗ್‌ಚೆಂಗಿಯೂ ಕೊಂಬ್‌ಡಡಿಲಿಕ್ಕು.
129. ಉರಿಂಜ ಕೈಕ್ ಉಪ್ಪ್‌ಡ್‌ವಕಿಲ್ಲೆ.
130. ಉಳಿ ಕುತ್ತೂ ಚಿಪ್ಪುಳಿ ಪಣಿಯೂ!
131. ಉಳ್ಳವನ್ ಅಣಿಯ, ನಲ್ಲವನ್ ಪರೆಯ.
131a.ಉಳ್ಳದ್ ಪೋಯಿತ್ ಉಳ್ಳಿ ಪಣಿಯಾ?
132. ಉಳ್ಳಿ ಇಟ್ಟಕ ಕೊಳ್ಳಿಯೂ ಕರಿ.
133. ಉಂಡ್ ಉಂಡ್ ಆನನ್ನಕೆ ಮಡಿಯೊಳಂಡ ಕೂಳ್ ಉಬ್ಬೆ ನಾರ್‌ಚೊಲೊ.
134. ಉಂಬಕ್ ಅರಿಯತೆ ಎಲಕಂಡ ಕೀತಿಯಪ.

---

* ಪಾಠಾಂತರ – ಉಮ್ಮ್ ಚಂಡವನ್.

135. ಊರ್ ಉಪಕಾರ ಅರಿಯ. ಹೆಣ ಚಿಂಗಾರ ಅರಿಯ.
136. ಊರ್ ಉಪಕಾರಿ, ಮನೆಕ್ ಮಾರಿ.
137. ಊರ್‌ಕ್ ಮುಂದ್‌ನ ಒಕ್ಕಳೂ, ಕಿರಿಕ್ ಮುಂದ್‌ನ ಪಲ್ಲೂ ಆಗ.
138. ಊಂಜ ಚಂಬ್‌ಲ ಬಾಯಿಕ್‌ಡುವಕಾಗ.
139. ಎಕ್ಕಲೆಕ್ಕಲು ಚತ್ತೆ. ಅವ್ವನುಡ್‌ಪದ್ ಪಟ್ಟ್!
140. ಎಟ್ಟೊಳಿಂಜ ಮೀಂಬೋಟೆ ಅಂದಿಯಕ್ ಕರಿಕಿಲ್ಲೆ.
141. ಎಡ್‌ತ ಕೈಯ್‌ನ ಅಪ್ಪಕೊವ್ವಲು. ಇಲ್ಲೆಂಗಿ ತೊಪ್ಪಕೊವ್ವಲು.
142. ಎಡೆಯೆಡೆಯ ಕಳಿಪ ಪೊಲೆಯಡ ದೇವ.
143. ಎಣಂಗ್‌ನವನ ಪಣಂಗ್, ಎಣಂಗತವನ ತೊನಂಗ್.
144. ಎತ್ತ್‌ನ ಕೇಟಿತಾ ಪೋರ್ ನೆರಪ?
145. ‘ಎತ್ತ್’ಂದ್ ಕೇಟಕ ‘ಪೋತ್’ಂದ್ ಎಣ್ಣ್‌ಚಿ.
146. ಎತ್ತತ ಕೊಂಬ್‌ಕ್ ಪೊಳಿಯತ ಕೊಕ್ಕೆ!
147. ಎದ್ಟ ಎತ್ತ್‌ಡ ಬಾಲ್ ಪುಡಿಪ!
148. ಎನ್ನ ಕಂಡ ಪೂವ ಪೊಣ್ಣೇ ಪೆರುವ!
149. ಎರವಂಗ್ ಪೊಲಿ ಅರಿ ಬಂದನ್ನಕೆ.
150. ಎರಂದಕ ಪರಂದಕ ಬಂದ್‌ಲೆ ನಾಯಿ;
ತಾನೇ ಬಂದ ನಾಯಿ ಕಬ್ ! ಕಬ್!! ತಿಂದ
151. ಎರಂದಲ್ಲಿಂಜಿ ಎರಪ ಮಂದ ಮೇದ, ಅಲ್ಲಿಂಜೂ ಎರಪ ಕುಂದ ಮೇದ.
152. ಎರಣೆರ ಮರಪ್.
153. ಎರಣೆ ತಿಂದ ಪೂಞ್‌ನನ್ನಕೆ.
154. ಎಲಿ ಅರಿಯುವ ಪಟ್ಟಂಡ ಪೂಣೆ ನೂಲ್?
155. ಎಲಿಕ್ ಬಿಕ್ಕೆಣಿ ನರಿಕ್ ಬಯಕೆಣಿ.
156. ಎಲ್ಲಂಗುಂಡ್ ಪುತ್ತರಿ ಬೆಲ್ಲಂಗುಂಡ್ ಕಯ್ಯಡ್.
157. ಎಲ್ಲ ಕಳಿಯೂ ಉಂಡ್ ಚಿಳ್ಳವಂಡಲ್ಲಿ.
158. ಎಳ್ತೋಲೆಕ್ ಒರ್ ಒತ್ತೋಲೆ.
159. ಎಳಪ ಕೈಯ್ಯತ ಮಾವಿಕ್ ಏವ ಕೈಯ್ಯತ ಮೈಮ.
160. ಎಳೆ ಕಡಮ ಓಟ್ ಅರಿಯು, ಮುದಿಕಡಮ ಕಡು ಅರಿಯು.
161. ಎಳ್ಳ್ ಮುರಿಚಕೋ ಏಳೋದಿ ಬೆಕ್ಕಂಡು.
162. ಎಳ್ಳ್ ಎಣ್ಣೆಕ್ ಒಣಂಗುವ. ಪುಣ್ಣಾಕ್ ನೀನೆನ್ನಂಗ್ ಒಣಂಗುವ?
163. ಎಂಗಡ ತಿರಿಕೆ ಎಂಗಡ ಬೊಳಕ್ – ತೂರಿಯಂಡಾಡ್‌ಚೆಂಗಿ ಕೇಪವನಿಲ್ಲೆ.
164. ಏತುವಾಂಗ್ ಮಿಞ್ಞ ಕೊನೆಪ!
165. ಏದ್ ಮೊಳಿಗೊಂಡ್ ಪೂವನ ಪಾಡುವ?
166. ಏರ ಪುಡಿಚಕ ಬಿತ್ತ್‌ಕ್ ನಾಜ.
167. ಏರಿಕ್ ನೀರ್‌ಡಾಶೆ, ನೀರ್‌ಕ್ ಏರಿಡಾಶೆ.
168. ಏಳ್ ಕೆರೆ ನೀರ್ ಎತ್ತಿ ಕುಡಿಪಿಚಿಟ್ಟಿತ್.
169. ಐಯ್ಯೆರಂದ ನಾಡ್‌ಲ್ ಐಯ್ಯೆರಂದ್ ಪೋಚಿ.
170. ಒಕ್ಕ ಪೆರಿಯವಂಗ್ ಕೊರು, ಕೋಟೆ ಪೆರಿಯವಂಗ್ ಪಟ್ಟ.

171. ಒಕ್ಕೆಳಾಪ ಮಕ್ಕಡ ದುಂಡ್ ಕಂಡಕರಿಯು.
172. ಒಕ್ಕೆ ಬಡಪಂಡ ಪೊಣ್ಣೆಲ್ಲ ನಂದ್.
173. ಒಕ್ಕ ಬಡತನ ಮಕ್ಕಳರಿಯ.
174. ಒಕ್ಕಾಮೆ ಉಂಡೇಂಗಿ ತಕ್ಕಾಮೆ ಉಂಡ್.
175. ಒಟ್ಟೊ ಇಲ್ಲತವಂಗ್ ಒಚ್ಚೋಡಿ ಕೊಡ್‌ಪಕ, ಬರಿಯತ್ ಪೋಯಿತ್ ಮೊಳ ಇಟ್ಟ್ ನೋಟ್‌ಚಿ.
176. ಒಟ್ಟಿಕ್ ನೈಯ್ಯ್ ಸಾಕ್ಷಿ.
177. ಒಟ್ಟಿ ತಿಂದಿತ್ ಕೈಕತ್ತ್‌ನನ್ನಕೆ.
178. ಒಡೆಯನಿಲ್ಲತ ಮುಂಡೆನ ಪೊಯ್ಯುವವನಿಲ್ಲೆ. ಕೊಂಬಿಲ್ಲತ ಮುಂಡಿನ ಪುಡಿಪವನಿಲ್ಲೆ.
179. ಒಡೆಯ ಕನಾಂದೂ ಪೊಡೆಯ ಎಳಲಾಂದೂ ಎಣ್ಣ್‌ನ ಪೊಣ್ಣಿಲ್ಲೆ.
180. ಒಬ್ಬನ್ ಉಂಡ್ ಉಡ್‌ತ್, ಇಞ್ಞೊಬ್ಬನ್ ಕಂಡ್ ಕೇಟ್!
181. ಒಬ್ಬ ಕಂಜಿಕ್ ಉಪ್ಪ್ ತೇಡುವ, ಒಬ್ಬ ಪಾಲ್‌ಕ್ ಪಂಜಾರ ತೇಡುವ.
182. ಒಬ್ಬ ಮದ್ದ್‌ಕ್ ಉಚ್ಚಾಟುವ, ಒಬ್ಬ ಮರಕ್ ಉಚ್ಚಾಟುವ.
183. ಒಬ್ಬ ಬಾದೆಕ್ ಆಡುವ, ಒಬ್ಬ ಕೋಪ್‌ಕ್ ಆಡುವ.
184. ಒತ್ತವಂಗ್ ಒತ್ತ ಚೌರಿ ಬೀಜುವ.
185. ಒಮ್ಮಲೂ ಪಣಿಕ್ ಬರತ ಪೊಲೆಯ ಚಂಗ್ರಾಂದಿಯಂದ್ ಬಾಞ್.
186. ಒಮ್ಮ ಚತ್ತಕ ಮೊರೆ, ಇಮ್ಮ ಚತ್ತಕ ಮೊರೆ, ಎಕ್ಕಲೂ ಚತ್ತಕ ಮೊರಡುವಾ?
187. ಒರ್ ಕಣ್ಣ್‌ಕ್ ಚುಣ್ಣ, ಒರ್ ಕಣ್ಣ್‌ಕ್ ಬೊಣ್ಣೆ.
188. ಒರ್ ಚೆಳ್ಳಿ ಕಳ್ಳ್‌ಕ್ ಎಣಂಗ್, ದಂಡ್ ಚೆಳ್ಳಿ ಕಳ್ಳ್‌ಕ್ ಪಣಂಗ್.
189. ಒರ್ ಮಳೆಕ್ ಒರ್ ಕೊಡೆ!
190. ಒರ್ ಮರ ಒರ್ ಕಾಡ?
191. ಒರ್ ಮುರಿ ಪಾಂಬ್, ಒರ್ ಮುರಿ ಕೇಂಬ್!
192. ಒರಪುವನಾಕಾಣಿ ಪಿರುಪುವುದ್ ನಲ್ಲದ್.
193. ಒರ್‌ಮೆಕ್ ಒಯಿಂಬದ್ ಬರ್‌ಕತ್ತ್. ಇರ್‌ಮೆಕ್ ಇರುವದ್ ದರಿದ್ರ.
194. ಒಲಿಂಜಕ ಮಾದೇವಿ ಇಲ್ಲೇಂಗಿ ಮೂದೇವಿ.
195. ಒಳಯ ಬಂದ ಪಲ್ಲ್!
196. ಒಳಕೆಲೂ ಕುತ್ತ್ ಒರತ್‌ಲೂ ಕುತ್ತ್.
197. ಒಂದ್ ಕೊಡ್‌ತಕ ಪೋರ. ದಂಡ್ ಕೊಡ್‌ತಕ ಏರ.
198. ಒಂದಾಂಗೊಂದದಿಯಾನ ಕುಂತಿ ದೇವಿರ ಮಕ್ಕ.
199. ಓಟ್‌ಕ್ ಮಿಞ್ಞ ಕೊಪ್ಪ್‌ಳ್‌ಚ?
200. ಓಡ್‌ನಕ ಪಣ ಬೋಂಡು, ಪಾಡ್‌ನಕ ಫಲ ಬೋಂಡು.
201. ಓಡ್‌ನ ಕುಞ್ಞಿನ ನಾಳೆಯೂ ಕಾಂಗು.
202. ಓಡುವಾಂಗ್ ಕುಟ್ಟಿ, ಒಳಿಪಾಂಗ್ ತಟ್ಟಿ.
203. ಓಡಿ ಪೋನ ಅಜ್ಜಿ ಒಲೆಕೆಟ್ಟ್‌ಕ್ ಪಾಂಜ.
204. ಓಣಿ ಮರಿಂಜ ಪಿಞ್ಞ ಕುಡುಪಿ ಇಲ್ಲೆ.
205. ಓರಡಿ ಮಕ್ಕ ಅತ್ತ ಪಿರ್‌ಕ.
206. ಕ್‌ಳಾಂಡ್ ಏಡ ಮೋವನ್ ನೊಗ ಎಡ್‌ತತ್; ಈಂಬಾಂಡ್ ನೊಗ ಕೈ

ಎಡ್‌ಪಕ್ ಕೈಯ್ಯುಲೆ!

207. ಕ್ಣ್ಣ ಚೆರಿಯಕ ಪೊಂಗೆಟ್ಟಿ ಕೊಂಡಕ ಮೂಡಿರ ಕೊಟ್ಟಳೆ ನೋಟುವ ಕೈಯ್ಯ.
208. ಕ್ಳಿಯೂ ನುಳಿಯೂ ಕೂಡಣೆ ಬೊಳ್ಳ ಮರಿಂಜ.
209. ಕ್ೕಳವ್ವ ಪಕ್ಕಿಕ್ ಬೊಳೆ ಬಂದ ಪೋಲೆ
210. ಕಕ್ಕಡತ್ ಕೂಳಿಕ್ ಬೆಚ್ಚಲ್ಲತ್ತೆ ಬುಡ.
211. ಕಜ್ಜಿ ಪೆರ್‌ತವಂಗೂ, ಸಾಲ ಪೆರ್‌ತವಂಗೂ ಇಾಣ ಇಲ್ಲೆ.
212. ಕಡ್‌ಕ್‌ಟ್ಟ ಮೂಪಂಗ್ ದುಡಿಕೊಟ್ಟ್ ಕೇಳ.
213. ಕಡಂಗ್ ಮರಿಪ ಪಣಿ.
214. ಕಣ್ಣ್‌ನ ಪೊರಿಚಿತ್ ಮೂಕ್‌ಕ್, ಮೂಕ್‌ನ ಪೊರಿಚಿತ್ ಕಣ್ಣ್‌ಕ್.
215. ಕಣ್ಣ್ ಕೆಟ್ಟಿತ್ ಕಾಡ್‌ಕ್ ಬುಟ್ಟನ್ನಕೆ.
216. ಕಣ್ಣ್ ಮರೆ ಆಚೆಂಗಿ ಕುಂದ್ ಮರೆ ಆಚೀಂದ್ ಕಳಿಪ.
217. ಕಣ್ಣ್ ತರಿಂಜವನ್ ನಾಡ್‌ಕ್ ನಾಜ.
218. ಕಣ್ಣ್ ಬಲ್ಯ ಆಣೂ, ಕೆಲ ಬಲ್ಯ ಪೊಣ್ಣೂ ಆಗ.
219. ಕಣ್ಣ್‌ಲ್ ಆಲಿಯನ್ನಕೆ ಒಂದೇ ಉಳ್ಳ.
220. ಕಣ್ಣ್ ತಂದ ದೇವರೂ ಪೊಣ್ಣ್ ತಂದ ಮಾವನೂ ಒಂದೇ.
221. ಕಣಿಯ ಮೀನ್‌ನನ್ನಕೆ ಮಿನ್ನೀರ್‌ತ್.
222. ಕತ್ತ್‌ನಕ ಪೋಗ ಕಳಮೆರ ನಾತ.
223. ಕತ್ತ್‌ನಕ ಅರಿಯು ಬೇಂಗೆರ ಚೋರೆ.
224. ಕರಪಕ್ ಉಂಡೇಂಗಿ ಬರಿ ಪೊಡಿ ಉಣ್ಣ!
225. ಕರಪ ಎಮ್ಮೆರ ಕಣ್ಣ್‌ಕ್ ಕುತ್ತ್‌ನನ್ನಕೆ.
226. ಕರಪ ಪೈಯ್ಯುರ ಪಾಲ್ ನಂಜಿಯಾನಕ ದೇವರೆಲ್ಲಿ ಕೂಳಿಯೆಲ್ಲಿ?
227. ಕರಪ ಕಡಿಚಿನ ದಾನ ಕೊಡ್‌ತನ್ನಕೆ.
228. ಕರಪಕುಳ್ಳವ ಇಡುವಕ್ ಮಡಿಯ, ಚೆಂಗಾರ ಉಳ್ಳವ ಪೊರಡುವಕ್ ಮಡಿಯ.
229. ಕರೆಕ್ ಬಂದ ಪಿಞ್ಞ ತೆರೆರ ಪೋಡಿ ಎನ್ನ?
230. ಕಲಂಬ್‌ನ ಮನೆ ಬರಿ ಮನೆ.
231. ಕಲ್ಲ್ ತಿಂದಿತ್ ಮುಳ್ಳ್ ತೂರುವ ಬಯತ್.
232. ಕಳ್ಳ ಪಣ ಆಚೆಂಗಿನೂ ಪೊಟ್ಟಿರೊಳ್‌ಲಿರಡ್.
233. ಕಳ್ಳ ದೇವಕ್ ಕೊಳ್ಳಿ ಪೂಜಾರಿ.
234. ಕಳ್ಳ ಮೂಡ್‌ಕ್ ಕೊಳ್ಳಿ ಬರೆವಕ್.
235. ಕಳ್ಳಂಗ್ ಕಾಡೇ ಬೋಂಡಿಯ.
236. ಕಳ್ಳಂಗ್ ಕೊಳ್ಳಿ ಕೊಡ್‌ತಿತ್ ಊರ್‌ಕ್ ಪುಯ್ಯುಲ್‌ಟ್ಟನ್ನಕೆ.
237. ಕಳ್ಳಂಡ ಬೇವು ಕಳ್ಳಂಗೇ ಗೊತ್ತ್.
238. ಕಳ್ಳಂಡ ಕಳ್ಳ ಪೆರ್‌ಂಗಳ್ಳ.
239. ಕಳ್ಳನೂ ಕಳ್ಳನೂ ಕೂಡಿತ್ ಇರ್‌ಮುಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿ.
240. ಕಳಿಚಿ ಕಳಿಚಿ ಕಾಯ್ರಾಚಿ.
241. ಕಳ್ಳ್ ಕುಡಿಪದು ಉಳ್ಳ್ ಪರಂದತ್.
242. ಕಂಜಿ ಅರಂಗತವಂಗ್ ಕಡ್‌ಂಬುಟ್ಟ್ ಅರಂಗುವ?

243. ಕಂಜಿಕ್ ಕಡಿಚಂಡ್ ಬುದ್ದತೆಂಗಿಯೂ ಬೋಟೆಕ್ ಒಂದಾಯಿತಿರಂಡು.
244. ಕಂಜಿ ಕುಡಿಚ ಚೆಳ್ಳಿನ ಮರೆಪಕಾಗ.
245. ಕಂಜಿ ಕಳ್ಳ್ ಕುಡಿಚ ಪೊಲೆಯಳನ್ನಕೆ.
246. ಕಂಡಕ ಸೇರಂಡ ಕಾಂಬಡಿ ಬಾಲನ. ಕಂಡಲ್ಲಿ ಕುತ್ತುವ ಕೆತ್ತುವ ನಿನ್ನ.
247. ಕಂಡಕ ಪುರ್‌ಡ್, ಕೇಟಕ ಪೊಲೆ.
248. ಕಂಡ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಪುಲಿಯಾಡಿ ಪೋನ. ಅಕ್ಕಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಕೆತ್ತಿ ಕಳಂದ.
249. ಕಂಡಕೊಂದ್ ಪರೆಯಂಡು, ಬರತಕೊಂದ್ ಕೊರಿಕಂಡು.
250. ಕಂಡ ಕಂಡವನ್ ಕಂಡದ್ ಪರೆಂದಕ, ಕೊಂಡವನ್ ಕೊಡಿ ಕೂಡುವ?
251. ಕಂಡ ಚಕ್ಕೆ ಕರಿಯಲ್ಲ, ಕೊಂಡಂಗೇರಿ ಊರಲ್ಲ.
252. ಕಂಡದೆಣ್ಣುವಕ್ ತೊಂಡೆ ತೊರಿಯುವ!
253. ಕಂಡ ಪಾಂಬ್‌ನ ಕೊಂದಕ ಮೇಲೆ ಪಾಂಬ್‌ನ ಕಾಣ.
254. ಕಂಡವಂಡ ತಕ್ಕು, ಓಲೆ ತೂಡ್‌ಲ್ ತಿತ್ತೂ.
255. ಕಂಡವಂಡ ಎತ್ತ್‌ಕ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ ಕೋಲ್!
256. ಕಂಡಿತ್ ಬಾಂದೆಣ್ಣುವಕ ಕೊಂಡೇ ಬಾತ್.
257. ಕಂಡವಂಡ ಚಿಂಗಾರ ಭಂಗಾರಕಲ್ಲ, ಚೆನ್ನ ಬಟ್ಟೆಕಲ್ಲ ಚೊಪ್ಪಟೆಕಲ್ಲ.
258. ಕಂದ್ ಅರಿಂಜಿಲೆಂಗಿಯೂ ಕರ್ ಅರಿಯು.
259. ಕಂಬ ಮಾಡುವಕ್ ಕರಡ ಬೂಡುವಕ್.
260. ಕಾಂಬಕ್ ಬಂದಲ್ಲಿ ಕಡಿಚಂಡನ್ನಕೆ.
261. ಕಾಕಿಯಂಡ ಮಾಪಳೆ ಬೂಕಿಯಂಡೆರಿಂಜ.
262. ಕಾಕೆ ಕೊರಮಂಡ ಕಣ್ಣ್‌ಲ್ ಮದ್ದ್.
263. ಕಾಕೆರ ಕುಞ್ಞಿ ಕಾಕೆಕ್ ಬಲ್ಲಿಯದ್.
264. ಕಾಕೆರ ಕಾಲ್‌ನನ್ನತ ಎಳ್‌ತ್.
265. ಕಾಕೆರ ಪುಯ್ಯ್ ಕಡ ಕರೆಕ್ ಕೇಳ.
266. ಕಾಚುವಕಿಲ್ಲೆ ಕರಪಕಿಲ್ಲೆ ಕಂಜಿ ನಕ್ಕಿರೊಕ್ಕಾಮೆ.
267. ಕಾಡ್ ಕುರ್‌ಂಜಿಯಾಚೆಂಗಿಯೂ ಕಲತ್‌ರಡಿಕ್ ಆಕು.
268. ಕಾಡ್‌ಕ್ ಪೋನವನ್ ಕಂಡಿತ್ ಬಕ್ಕು, ತೋಡ್‌ಕ್ ಪೋನವನ್ ಕೊಂಡೇ ಬಕ್ಕು.
269. ಕಾಡ್ ಕೋಳಿಕುಂಡಾ ಶನಿ ಚಂಗ್ರಾಂದಿ?
270. ಕಾಡ್ ಕೋಳಿನ ನಂಬಿತ್ *ಬಿದ್ದಣ ಕುರಿಚನ್ನಕೆ.
271. ಕಾಡ್‌ಲುಳ್ಳವನ್ ಮಾಡುವಕ್, ಬೂಡ್‌ಲುಳ್ಳವನ್ ಬೂಡುವಕ್.
272. ಕಾಣಾತ ನಾಯಿ ಕಡ್‌ಂಬುಟ್ಟ್ ತಿಂದನ್ನಕೆ.
273. ಕಾಣಾತೆ ಬೆಂದು ಪೋಚಿ; ಕೇಳತೆ ಕಡ ಪೋಚಿ; ನೋಟತೆ ನೆಲ ಪೋಚಿ.
274. ಕಾದಳಿಕೊತ್ತ ಬೊಳ್ಳೆ, ನ್ಯಾಯಕೊತ್ತ ಮಾಯ.
275. ಕಾರಿಕ್ ಪೊಜ್ಜ ಕೋಲ್ ಮೂರಿಕ್.
276. ಕಾರೆ ಪಡ್‌ವಾನಿ ಕೆಜ್ಜವಂಗ್ ಕ್‌ಟ್ಟ್, ಮುದ್‌ಕಿಕ್ ಪಜ್ಜ್ಯಡ ಬೆಜ್ಜವಂಗ್ ಕ್‌ಟ್ಟ್.
277. ಕಾರ್ಯ ಬಕ್ಕಣೆ ಕತ್ತೆರ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಚನ್ನಕೆ.
278. ಕಾರ್ಯ ಬುಟ್ಟ್ ಕಳಿಪಕಾಗ, ಕಳಿಪಕ ತೆಳಿಪಕಾಗ.
279. ಕಾಲ್ ಕತ್ತುವಕ್ ಮಡಿಚಂಡ್, ಮೇಲ್ ಕತ್ತುವಕ್ ಮಾಡಿಯಂಡನ್ನಕೆ.

280. ಕಾಲ್ ಜಾರ್‌ನಕ ಆನೆಯೂ ಬೂವು.
281. ಕಾಲ ಕಂಡ ಕಣಕ್‌ಕೂ ನ್ೕಳ ಕಂಡ ಮರಕೂ ಊನ ಇಲ್ಲೆ.
282. ಕಾಲ ಬಂದನ್ನಕೆ ಕೋೕಲ ಕೆಟ್ಟಂಡು.
283. ಕಾವೇರಿ ಕಂಡಂದಿತ್ ಕೈತೋೕಡ್‌ಲ್ ಅಳಿ ಪೋನನ್ನಕೆ.
284. ಕಾಶಿ ಕುಳಿಕಂಡು, ಕೈಲಾಸ ಸೇರಂಡು.
285. ಕಾತಿಕ್ ಪೋೕಚೆಂಗಿ ಕಾಸ್‌ಕ್ ಒರ್ ಕುದ್‌ರೆ.
286. ಕಾಳಿ ಕರಂದಾಂಗ್ ಮೋೕಳಿರ ಕೊರುವು.
287. ಕುಟ್ಟ್ಯೊ ತಿಂದ್ ಕುರ್‌ಚಿಯೂ ತಿಂದ್ ಪುಗ್ಗುಲ ತಿಂಬಕ್ ಬಂದಿಯ ಮೋೕಳೆ.
288. ಕುಡಿಚ ಕಳ್ಳ್ ಅರಿಯುವ ಮನೆರ ಭಂಗ ಬಡತನ?
289. ಕುಯಿಪಕ ತುಳ್ಳುವ ಕುಪ್ಪಂಡ ಕೂಳಿ.
290. ಕುರ್‌ಕ ಪೋೕನ ಬಟ್ಟೆ – ಪುಯ್ಯಲೂ ಮೊರೆಯೂ.
291. ಕುಲ್‌ಕ್‌ಕ್ ಬೊಡಿ ಬೆಪ್ಪಕಾಗ.
292. ಕುಂದತ್ ಬೊಟ್ಟ್‌ಲ್ ನೇಂದ ಕುದ್‌ರೆ, ಪಾರಣ ಮಂದ್‌ಲ್ ತಾಂದ ಕುದ್‌ರೆ.
293. ಕುಂದಿ ಕುಪ್ಪೆಕ್ ಬುದ್ದಕಲೂ ನರ ಕೆಡ.
294. ಕುಂದ್ಯುರ್‌ಪ್ ಕುಯಿಂದ್‌ನಾಂಗ್ ಕುಂದೋೕಳ ಕೂತ್.
295. ಕುಂಬಾರ ಚತ್ತತ್‌ಂದ್ ಕುಂಡ್‌ಲ್ ಇಟ್ಟಂಡ್ ಉಂಬಾ?
296. ಕುಂಬ್ಯೇತ್ ಕಕ್ಕುಡಿ ಆದರೆಲರಿಯು.
297. ಕೂಕ್ರಿರ ಮಕ್ಕಕ್ ಪೋೕಕ್ರಿರ ಬುದ್ಧಿ.
298. ಕೂಟ್ ಪಣಿ ತ್ೕಟ ಪಣಿ.
299. ಕೂಡ್‌ನ ಕೂಳಿ ಕೊಂಡೇ ಪೊಕು.
300. ಕೂಟಿಯಂಡ್ ಕುಲ ಪಾಡ್‌ನನ್ನಕೆ.
301. ಕೂಳ್ ಕೊಡ್‌ಪಂಜಿ ಕುತ್ತ್ ಕೊಡ್‌ಪ.
301a.ಕೂಳ್ ಕೊಡ್‌ತವಂಗ್ ಕುತ್ತ್ ಕೊಡ್‌ಪ.
302. ಕೂಳ್‌ಕ್ ಒರ್ ಮಾರಿ, ಭೂಮಿಕ್ ಒರ್‌ಪೊರೆ.
303. ಕೂಳ್ ಮಿಙ್ಙಲ್ ಬೆಚ್ಚಂಡ್ ಕೂಪಡೆ ಪೊಪ್ಪ.
304. ಕೂಳ್ ಕೊಡ್‌ತವಂಗ್ ಕೂಪೊದಿ ಬೋೕಂಡ.
305. ಕೂಳಿ ಅಂದ್ ಅರಕು. ದೇವ ನಿಂದ್ ಅರಕು.
306. ಕೂಳಿನ ಕಂಡ ಪಿಙ್ಙ ಕಣಿಯನ ಕೇಪ ಎನ್ನಂಗ್?
307. ಕೂಳಿರ ಕೈಕ್ ಮಕ್ಕಳ ಕ್‌ಟ್ಟ್‌ನನ್ನಕೆ.
308. ಕೂರ ಕಣ್ಣ್ ಮರಿಕಟ ಮರಿಪ.
309. ಕೆಜ್ಜದೂ ಕೆಯ್ಯತದೂ ಏಡ ಮನಸ್‌ಲುಂಡ್ ಅಬ್ಬೆ, ಕೊಚ್ಚಿ ಅಳೆರಿ.
310. ಕೆಟ್ಟಕ ಬುದ್ಧಿ, ಪೊಲಂದಕ ಒರಕ್.
311. ಕೆಟ್ಟಿ ಬಿತ್ತ್ ಚುಟ್ಟಲ್ಲಿ ಪೋೕಗ.
312. ಕೆಟ್ಟಿ ಪೊಣ್ಣ್‌ನ ಬಾವಲು, ಬುಟ್ಟಿ ಪೊಣ್ಣ್‌ನ ಬಾವಕಾಗ.
313. ಕೆಟ್ಟ್ ಮುಡಿಂಜಿ ಪೋೕನಕ ಪಟ್ಟಣ ಸೇರಂಡು.

* ಪಾಠಾಂತರ – ಕರಿಕ್ ಅರತನ್ನಕೆ

314. ಕೆಟ್ಟಿಬ್ ಬುಟ್ಟಿದ್ ಎಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿಮಾಡ್‌ಕ್.
315. ಕೆಟ್ಟಿಪಂಗ್ ಕೆಟ್ಟಿ ಶಿವ.
316. ಕೆಟ್ಟಿಯಂಗ್ ಬುಟ್ಟಿಯಂಡ ಬೆಂದು.
317. ಕೆತ್ತುವಕ್ ಬಂದವನ ತೊತ್ತಕ ಬುಡುವ?
318. ಕೆತ್ತ್‌ನ ಕತ್ತಿನ ಒಳ್‌ಕ್ ಕೂಟುವಕಾಗ.
319. *ಕೆತ್ತೆಕ್ ಕಲ್ಲ್ ಕನಿಚಿತ್ ಮೂಡ್‌ಕ್ ಪಾರಿಚಿಟ್ಟವ.
320. ಕೆತ್ತೆಲ್ ಪುಟ್ಟ್‌ನ ಕೆಂದಾವರೆ.
321. ಕೆತ್ತೆ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಚವುಟು. ನೀರ್ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಕತ್ತು.
322. ಕೆಮಿಕ್ ಮೂಪ? ಕೊಂಬ್‌ಕ್ ಮೂಪ?
323. ಕೆಲತ್ ಎರೆ ಪಾಂಬ್ ಆಯಿ ಪೋನಕ ಕೂಳಿಯೆಲ್ಲಿ ದೇವರೆಲ್ಲಿ?
324. ಕೆಲಕ್ ನಾಯಿ ಕೂಡ್‌ನನ್ನಕೆ ಕಳಿಪ.
325. ಕೇಡ್ ಕಾಲಕ್ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲೆ, ಚಾವ ಕಾಲಕ್ ಮದ್ದ್ ಇಲ್ಲೆ.
326. ಕೇತ್‌ರಪ್ಪಂಗ್ ಪಾತ್‌ರೊಡನೆ.
327. ಕೇರೆ ಒರ್‌ನನ್ನಕೆ ಒರ್‌ವ.
328. ಕೇರೆ ತಿಂಬ ನಾಡ್‌ಕ್ ಪೋನಕ ಕೇರೆರ ನಡುಕಂಡ ತಿಂಗಂಡು.
329. ಕೇಂಬ್ ಕರಿಕ್ ಮಂಜ ಇಟ್ಟನ್ನಕೆ ಬೊಳ್‌ಪ್!
330. ಕೇಂಬ್‌ರ ತೊಪ್ಪ್‌ರ ನಾತೊಂದ್ ಬೋರೆ, ಪೋಲಿ ಪೊರಿಕಿರ ಬುದ್ಧಿಯೊಂದ್ ಬೋರೆ.
331. ಕೇಂಬ್‌ರ ಚೀಲ ಪೊಂದವಂಡು.
332. ಕೈಪೆ ಮೀನ್‌ಕ್ ಕಣ್ಣ್ ಮರಿಚನ್ನಕೆ.
333. ಕೈಯ್‌ಲ್ ಕಾಸಿಲ್ಲೆ, ಮೂಡ್‌ಲ್ ಬವ್‌ಸಿಲ್ಲೆ.
334. ಕೈಯ್‌ನ ಕೆತ್ತಿತ್ ಬಾಯಿಕ್ ಕೊಡ್‌ತನ್ನಕೆ.
335. ಕೈಯಿಲ್ಲೆ ಕಾಲಿಲ್ಲೆ ಬಲ್ಯಬ್ಬೆ, ಎನ್ನ ಪೊಲೆಯ ಪುರ್‌ಡ್ ಪರೆವ.
336. ಕೈ ಬೆರ ಚುಟ್ಟಿತ್ ಕೌಳ್ ತೊಡತನ್ನಕೆ.
337. ಕೈಯಿಲ್ಲತವಂಗ್ ಬಾಯಿ ಏರ, ಒಣಂಗತ ನೆಲ್ಲ್‌ಕ್ ಚೆಂದ ಏರ.
338. ಕೈಯ್‌ಲ್ ಉಂಡೇಂಗಿ ಪೊಳ್‌ದ್, ಇಲ್ಲೆಂಗಿ ಒಂದಾಂಗ್ ದಂಡ್ ಎಳ್‌ದ್.
339. ಕೊಕ್ಕ ಪುಳ್ಳಿ ಒಲೆಕಾಗ, ಕೋಡೆ ಕಣ್ಣಿ ಮನೆಕಾಗ.
340. ಕೊಟ್ಟ್ ಮುಡಿಯುವ ಕಾಲತ್ ಚೋಮನ ಪೆತ್ತ, ಒಕ್ಕ ಮುಡಿಯುವ ಕಾಲತ್ ಪೊಣ್ಣ್‌ನ ಪೆತ್ತ.
341. ಕೊಟ್ಟ್‌ಕ್ ಕೂಡುವಕ ಕೊಂಬ್ ಅಲೆ ಪೊಯ್ಯುವ!
342. ಕೊಟ್ಟ್‌ಕ್ ಕೂಡುವಕ ಕೊಂಬ್‌ಕ್ ಪೊಜ್ಜ.
343. ಕೊಟ್ಟ್‌ಲ್ ಗೋವುನ ಕೂಟಿಯಂಡ್ ಕಾಶಿಲ್ ಗೋವುಕ್ ಪಿಲ್ಲ್ ಎಡ್‌ತಂಡ್ ಪೋನನ್ನಕೆ.
344. ಕೊಟ್ಟಿಂಡಚ್ಚಂಡ ಕೋಳಿ ಕರಿಕ್ ಕೊಂಗಂಡಚ್ಚಂಡ ಕೊರು.
345. ಕೊಡವಕ್ ಚಾಚೆ ಇಲ್ಲೆ, ಈಂಡ್‌ಕ್ ಮಂಡೆ ಇಲ್ಲೆ.
346. ಕೊಡ್‌ತ ಕೈಕ್ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲೆ.
347. ಕೊಣಿ ಬಾತ್ ಮಾಪಿ ಪಣಿ ತಾರಿ.

---

* ಪಾಠಾಂತರ – ತೀಟಕ್.

348. ಕೊದಿಚಿತ್ ಕಾಂಗಂಡು ಬೆಂದುನ, ಪದಿಚಿತ್ ಉಂಗಂಡು ಕೂಳ್‌ನ.
349. ಕೊದಿಚಿತ್ ಬೆಚ್ಚಾನ ಬೊರಿಚಿತ್ ಎಡ್‌ತತ್.
350. ಕೊಯಿಲೆ ಮೀನ್‌ಕ್ ಕೊರಳೆ ಕೂಟ್‌ಚಿಂದ್ ಎಣ್ಣ್‌ನನ್ನಕೆ.
351. ಕೊಯಿಕತ್ತಿಕಾರಂಗ್ ಕೊಡ್‌ಪ್‌ಲೆ, ಕೊಟ್ಟ್‌ಕತ್ತಿಕಾರ ಕೇಪ್‌ಲೆ.
351a.ಕೊರಿಯ ಶಪ್ಪಿ ನಿಂದನ್ನಕೆ.
352. ಕೊರವುಕಾರಂಡ ಕಣ್ಣೊ, ಚಾಮುಂಡಿ ಬೀರಂಡ ಸೋಕೂ ಒಂದೇ.
353. ಕೊಂಡವನುಂಡೇಂಗಿ ಕೋಯಿಮೆ ನಡಕು.
354. ಕೊಂಡವನುಂಡೇಗಿ ಕೊಂಡಾಟ, ಇಲ್ಲೆಂಗಿ ಮುಂಡೆರ ಬಂಡಾಟ.
355. ಕೊಂಡಾಡ್‌ಚೆಂಗಿ ಕೊರಂಡಿಯೂ ದೇವ.
356. ಕೊಂದವಂಗ್ ಕೊಲೆ ಏರ, ತಿಂದವಂಗ್ ರುಚಿ ಏರ.
357. ಕೊಂಬ್ ಪೊಳಿಂಜ ಪೋರಿ ಬೇರಡಿಕಂಜ.
358. ಕೊಂಬ ತೊಪ್ಪಿಯಕಾರ ಕೋಂಬರೆಕಾರ; ಚೀಯ ಚೇಲೆಕಾರ ಚಿಂಗಾರಕಾರ; ಅಜ್ಜ ಕುಪ್ಪಿಯಕಾರ ಒಕ್ಕಾಮೆಕಾರ.
359. ಕೋಡ ಮನೆ ಕೆಟ್ಟ್‌ನನ್ನಕೆ.
360. ಕೋಡಂಗೊರ್ ಕೊಣಿ ಪುಣ್ಣ್.
361. ಕೋಡ ಚತ್ತ ಕೊರಮನನ್ನಕೆ.
362. ಕೋಡ ತಾಂಡ ಬಾಲ್‌ನ ಅಡಿಕ್‌ಟ್ಟಂಡ್, ಮುಚ್ಚಂಡ ಬಾಲ್‌ನ ಅಳತೆ ಮಾಡ್‌ಚಲೊ.
363. ಕೋಲಾಡ್‌ನ ಪಲ್ಲೊ ಕಾಲಾಡ್‌ನ ಪೊಣ್ಣೊ ಆಗ.
364. ಕೋಳಿ ಕಳ್ಳ ಕುರ್‌ಕಂಡ ಸಾಲು ಬಗೆ ಒಂದೆ.
365. ಕೋಳಿ ಕೊತ್ತ್‌ವಕ್ ಅಂಜ, ಪೊರಿಕಿ ಬಾಕ್‌ಕ್ ಅಂಜ.
366. ಕೋಳಿ ತಿಂಬಾಂದ್, ಕೋಳಿರ ಪೂವು ಚೂಡಿಯಂಡ್ ನಡಕಂಙುವ?
367. ಕೋಳಿನ ಕೇಟಿತ್ ಮಳು ಅರಪ?
368. ಕೋಂದಲೆ ಕಯಿಚಕ ಕೋಯಿಮೆ ನಡಕು.
369. ಗ್ರಹಣ ಪುಡಿಪಕ "ನಾನೂ ಪಾಂಬ್, ನಾನೂ ಪಾಂಬ್"ಂದ್ ಞಾಞೊಳಿ ಎಣ್ಣುವನ್ನಕೆ.
370. ಗಿಣಿಕ್ ಎಣ್ಣ್‌ನನ್ನಕೆ ಎಣ್ಣ್‌ನ.
371. ಗುರು ಮರಂದ ವಿದ್ಯೆಯೂ ಎಣ್ಣೆ ಮರಂದ ಮಂಡೆಯೂ ಆಗ.
372. ಗುದ್ದಲಿ ಪೊಟ್ಟಂಡ ಕೂಳ್, ಚೋರಂಗೆ ಪುಂಡಿಯಂಡ್ ಉಂಗ.
373. ಗೊಳ್ಳಿಲೂ ಬಾಯಿಲೂ ತಕ್ಕ್ ಪರೆಯುವ.
374. ಚಕ್ಕೆ ಕಳ್ಳ ಅಪ್ಪಂಡ ಪಲಚಿ ಕಳ್ಳ ಮಕ್ಕ.
375. ಚತ್ತವಂಗ್ ಓರಾಂಡ್, ಬುಟ್ಟವಂಗ್ ಆರ್ ತಿಂಗ.
376. ಚತ್ತವಂಡ ಮಂದ್‌ಲ್ ಕೊಂದವಂಡ ಮೊರೆ.
377. ಚತ್ತಕಲೂ ಚಾವುಲೆ ಮಾತಂಡ ಮಾಣು.
378. ಚತ್ತ ಎಮ್ಮೆಕ್ ಪಾಲ್ ಏರ.
379. ಚಂಗೀರ ಬೆಚ್ಚದ್ ಚಾವುಕ್ ಆಚಿ.
380. ಚಾಣ ಬೈಪಕಾಚಿ ಮೈಕಣಕಾಚಿ.
381. ಚಾವಕನ್ನಕೆ ಪೊರಟಕಲೇ ಬದ್‌ಕುವಕ್ ಬಟ್ಟೆ ಉಳ್ಳ.
382. ಚಾವುಕ್ ಅಪ್ಪ. ಚಾವತವಂಗ್ ತೊಪ್ಪ.

383. ಚೀಯಕಂಡ ಬದ್‌ಕ್‌ಕ್ ಮಾಯಕಂಡ ಕೊರು.
384. ಚೀಗ್‌ಡಿಕ್ ಸಿರಿ ಬಂದಿತ್ ತಾವರೆಲ್ ಎಳತಿಯ.
385. ಚುಟ್ಟಿವನ್ ಮರಂದಕ ಬೆಂಜವನ್ ಮರಕುವ?
386. ಚುಂಡೆ ಮರಕ್ ಪಣಿ ಕೆಟ್ಟುವ.
387. ಚುಂಡೆ ಮುಳ್ಳ್ ಪಟ್ಟ್ ಲ್ಯೆಯ್ಯಾಂಡೆಳತಿತ್ ಲ್ಯೆಯ್ಯಾಂಡೆಕಂಜಿ ಕುಮಾರನ ಪೆತ್ತ.
388. ಚುಂಡೆ ಕೊಡ್‌ತಿತ್ ಬ್ಯೆನೆ ಕೇಟುವ.
389. ಚೂಟ್‌ಕುದ್ದ ಉಳ್ಳವಂಗ್ ಮಾರುದ್ದ ಚೇಷ್ಟೆ.
390. ಚೂಂಡ ಕುಲ್‌ಕ್‌ನಕ ಮುಂಡ ಕುಲ್‌ಂಗುವ?
391. ಚೂದ್ ಪೋಪಾನ ನೋಟು. ಗುದ್ದಲಿ ಪೋಪಾನ ನೋಟ.
392. ಚೂದ್‌ಲ್ ನಿಂದಿತ್ ಪೊದ್ದಾವ ಆಡಿಚಿರ್‌ತ್.
393. ಚೆಟ್ಟ್ ಪಾರ್‌ಚೆಂಗಿ ಮುಟ್ಟೋಳ, ಪರ ಪಾರ್‌ಚೆಂಗಿ ಚಟ್ಟಿಲ್.
394. ಚೆಟ್ಟಿ ಬುಟ್ಟಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣ. (ಬುಟ್ಟಲ್ಲಿ = ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಎಂಬರ್ಥ)
395. ಚೆರ್‌ಪತ್ ಬಲ್ಪ್ ಕಂಡಕ ಬಲ್ಪತ್ ಎಳ್ಪ್ ಬಕ್ಕು.
396. ಚೆಂಡೆಕ್ ಅಡಿ, ಮಾರಾಯಂಗ್ ಪಣ!
397. ಚೊಕ್ಕ್‌ಚೆಂಗಿ ಚೋರೆ ಕುಡಿಕು, ಚಿಕ್ಕ್‌ಚೆಂಗಿ ಉಚ್ಚೆ ಕುಡಿಕು.
398. ಚೊಕ್ಕ್‌ನವಂಗ್ ಕ್ಯೆಬ್, ಚಿಕ್ಕ್‌ನವಂಗ್ ಇಂಜಿಯೂ ಮಂಜ.
399. ಚೋಕಿಯ ಪೊರ್‌ತತೆಂಗಿ ಪಾಕಿಯ ಕ್‌ಟ್ಟು.
400. ಚೋದ್ ಕಂಡ ಚಾಂಡಾಳ ಚಟ್ಟುವ ಪುಡಿ ಕೊಂಡ.
401. ಚೋಮ ಕುಂದ್ ಪೊಯಂದಕ ಮಳೆ ಒರಪ್.
402. ಜಾತಿ ಅರಿಯತೆ ತೋಕ್ ಒಪ್ಪ್‌ಚಿರುವಕಾಗ.
403. ಞಾಣಂಗೆಟ್ಟ ನಂದಿಚ್ಚ ಕೋಣ ಕೆಟ್ಟತೆ ಆಡುವ.
404. ಞಂಡ್‌ಕ್ ಕಲಕ್, ಮೀನ್‌ಕ್ ತೆಳ್‌ಕ್.
405. ಞಂಡೂ ಇಲ್ಲೆ, ಞಂಡ್‌ಕ್‌ಟ್ಟ ಕ್ಯೆಯ್ಯೂ ಇಲ್ಲೆ.
406. ತಕ್ಕ್‌ಲೀ ಕೋಟೆ ಕೆಟ್ಟ್‌ನನ್ನಕೆ.
407. ತಕ್ಕಂಗ್ ತರಿ ಪಣ, ಕೂಳಿಕ್ ನಿರ್‌ಪಡೆ.
408. ತಕ್ಕನ ನಂಬಿತ್ ಕೂಟಾಗ, ಮಕ್ಕಳ ನಂಬಿತ್ ಕೂಳ್‌ಡುವಕಾಗ.
409. ತಕ್ಕಂಡ ಕುಞ್ಞಿನ ತೆಕ್ಕಿ ನಡಕಂಡು.
410. ತಕ್ಕ ತುಕ್ಕಿ ಆಚೆಂಗಿ ಊರ್ ಪೊಲೆ ಕೇರಿ.
411. ತಕ್ಕಾರ ಇಲ್ಲತವಂಡ ಮನೆಕ್ ಬಟ್ಟೆಯೇಲೆಂದ್ ಕೇಟನ್ನಕೆ.
412. ತನ್ನ ಬುಟ್ಟಿತ್ ಪೊಳ್‌ದಿಲ್ಲೆ.
413. ತನ್ನೆಣಂಗ್ ಪೊನ್ನೆಣಂಗ್
414. ತಬ್ಬ್‌ಲಿ ಮಕ್ಕಕ್ ಪೆಬ್ಬುಲಿ ಬುದ್ಧಿ.
415. ತಮ್ಮಾವಿ ಮೋವಡ ಮೇಲ್ ಮೊದ್‌ರ, ನೀಲ ಕ್ಯೆಬ್‌ಡ ನೀರ್ ಮೊದ್‌ರ.
416. ತಲೆ ಉಂಡೇಂಗಿ ಎಲೆ ಮಾರಿತೂ ಉಂಗಲು.
417. ತಲೆ ನೀರ್ ಇಲತ ಮಣ್ಣೂ, ತಾಮನೆ ಇಲ್ಲತ ಪೊಣ್ಣೂ ಆಗ.
418. ತಂಬುಟ್ಟ್ ಪುತ್ತರಿಕ್, ತಂಗೂಳ್ ಮೀಂಗರಿಕ್.
419. ತಾಟಕ ತಲೆ ಪತ್ತ, ನಾಯಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಇಡ.

420. ತಾಡಿಕ್ ಪುಳ್‌ಂಗೊಡ್ ಬೋರೆ ಬೋಂಡ.
421. ತಾತೆಡ ತೊಪ್ಪ್‌ಡ ನಾತೊಂದ್ ಬೋರೆ, ಪೊರ್‌ಕಿಚಿ ಅಬ್ಬೆಡ ಆಟೊಂದು ಬೋರೆ.
422. ತಾನ್ ಕೆಟ್ಟತೆಂಗಿಯೂ ನೆರೆ ನಂದಾಂಡು.
423. ತಾನ್ ಪೋಚೆಂಗಿ ನೀರ್ ಮೋರ್, ಕಂಡವ ಪೋಚೆಂಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಃಮೋರ?
424. ತಾನ್ ಪರಂದ ಕುಂದ್‌ನ ಪಂದಿಯೂ ಕಳೆಯ.
425. ತಾನ್ ತಿಂಬದೇ ತವುಡ್, ಪವುದಿಕ್ ಪಂದಿ ಚಾಕುವ.
426. ತಾನ್ ಉಂಡೇಂಗಿ ಮೂಂದ್ ಲೋಕ ಉಂಡ್.
427. ತಾನೇ ಉಪ್ಪ ಪಂದಿಕ್ ಕೊಬ್ಬ್ ಬೋಂಡ.
428. ತಾನೇ ಬಂದ ಆಟ್‌ಕ್ ಕೊಟ್ಟೊ ಪಾಟೂ ಎನ್ನಂಗ್?
429. ತಾಂಗ್ ತಾನಾಂಡು, ತಂಬುಟ್ಟ್‌ಕ್ ತೇನಾಂಡು.
430. ತಾಂಗ್ ತವುಡ್ ಇಡಿಯ, ನಾಟಕ್ ಇರ್‌ಂಬ್ ಇಡಿಕು.
431. ತಾಂಡ ಕೈಯ್ ತಾಂಡ ತಲೆಕೋರಕ್ ಬಪ್ಪದಲ್ಲತೆ ನಾಟಃಡ ಕೈಂಯ್ ಬಕ್ಕುವ?
432. ತಾಂಡ ಪಲ್ಲ್‌ಕ್ ಕುತ್ತಿತ್ ನಾತ ಕಾಟುವಕ್ಕಾಗ.
433. ತಾಂಡ ಪೊಣ್ಣ್‌ನ ಕಂಡವಂಗ್ ಕೊಡ್‌ತಿತ್, ಪೊಂದೇಡಿ ಪೋಃನಕ ಪೆದವು ದಾಡ.
434. ತಾಂಡ ಮಂಡೆ ತಾಂಗ್ ನೆಳ ತರ.
435. ತಾಂದ ಕೈಯ್‌ಲ್ *ನೇಂದ ಬೊಳೆ.
436. ತಿತ್ತ್‌ಂದೆಣ್ಣಕ ಬಾಯಿ ಬೇವುವ?
437. ತಿತ್ತ್ ಮೊಟ್ಟಿ ಒಡೆಯಂಗ್ ತಿತ್ತ್ ಚೆಡಿ ಪೊಣ್ಣ್.
438. ತಿತ್ತ್ ಬಿರಿಂಜಿ ಕಾಯಂಡು, ಪೊಣ್ಣ್ ಬುಟ್ಟ್ ಕೆಟ್ಟಂಡು!
439. ತುಪ್ಪ್‌ನಕ ನೆಲ ಬೇವು. ಅರಕ್‌ನಕ ಕೆಲ ಬೇವು.
440. ತುಳಿ ತುಳಿ ಕೂಡಣೆ ಕಾವೇರಿ ಮರಿಂಜ.
441. ತುಳ್ಳಿತು ಕುಟ್ಟಿತು ಪನ್ನೆರಂಡಚ್ಚಿ, ತುಳ್ಳತೆ ಕುಟ್ಟತೆ ಪನ್ನೆರಂಡಚ್ಚಿ. ಆಳ್ ತೂಕ ಪೊನ್ನ್ ಪನ್ನೆರಂಡಚ್ಚಿ.
442. ತುಂಡ್‌ಟ್ಟ್ ಕೊಯ್ಯಂಡು, ಗುಡ್ಡೆ ಇಟ್ಟ್ ನಡಕಂಡು.
443. ತೂರ್‌ನವನ್ ತಡಿಕು, ಕಾರ್‌ನವನ್ ತಳೆಯು.
444. ತೂರ್‌ನವನ ಪೋರ್‌ಚೆಂಗಿ ಪೋರ್‌ನವನ್ ನಾರು.
445. ತೂವ ಬಲಿಕಣೆ ಕರ್ ಬಾತ್ ಮೋಳೆ.
446. ತೆರೆ ಸೀಂಗಿತುಂಡ ಕಪ್ಪಲೋಡುವ?
447. ತೇನ್ ತೊಟ್ಟವನ್ ಕೈ ನಕ್ಕತಿಕ್ಕುವ?
448. ತೇಳ್ ಮಾಯಟ ಮಾಯುವ.
449. ತೊಪ್ಪ್ ಕರಿಕ್ ಉಪ್ಪ್ ಮುಂದು.
450. ತೋಕ್ ಕೊಡ್‌ಪದೆನ್ನ, ಪೊಣ್ಣ್ ಕೊಡ್‌ಪದೆನ್ನ?
451. ತೋಕ್ ಕಂಡ ಕಾಕೆನನ್ನಕೆ ಕಳಿಪ.
452. ತೌಡ್ ತಿಂದಕಲೂ ತಗ್‌ರದಿ ಬುಡ.
453. ದುಂಬ್‌ನ ಕಲ ಒಮ್ಮಲೂ ದೊಳಂಬ.

---

* ಪಾಠಾಂತರ – ನ್‌ಂಡ ಕದ್

454. ದೂರತ್ ಬೆಂದುನಾ ಕಾಣಿ ಪಕ್ಕಲ್ ಶತ್ರು ನಂದ್.
455. 'ದೊರೆ ಬಪ್ಪ'ಂದ್ ಎಣ್ಣ್‌ಚೆಂಗಿ ಕಂಡ ಚಕ್ಕಿ ಪಣ್ಣಾಕುವ?
456. ಧರ್ಮಕ್ ಒರ್ ಕೆರೆ ತೋಡಿತ್ ಕರ್ಮಕ್ ಒರ್ ಮೊಸಳೆ ಬುಟ್ಟಿತ್.
457. ನಟ್ಟಿಡ ನಟ್ಟಿ ನೊಣೆ ನಟ್ಟಿ.
458. ನಡಂದ ಕಾಲ್‌ಕೇ ಮುಟ್ಟ್ ಪಡುವ.
459. ನಡುಪೊಳೆಲ್ ಕೈ ಬುಟ್ಟನ್ನಕೆ.
460. ನರಿಕ್ ಉಂಡ ಪಯ್ಯುಕೊಲಿ, ಪೊರೆಕ್ ಉಂಡ ಪೊಂಗೊಲಿ?
461. ನರಿ ಚತ್ತತ್, ನಾಯಿರ ಆಟ ನಿಂದತ್.
462. ನರಿ ಪಟ್ಟಣಿ ನರಿತೀನಿ.
463. ನರಿಡ ಬಾಯಿಕ್ ಕಡ್‌ಚಿ ಕ್‌ಟ್ಟ್‌ನನ್ನಕೆ.
464. ನರಿ ಪರಂದ ಕಾಡ್‌ಲ್ ನರಿ ಪರಯತೆ ಇರ.
465. ನರಿ ಪಯ್ಯುಕ್ ಬೈಶ್ಯ ಕೆಜ್ಜನ್ನಕೆ.
466. ನಲ್ಲವಂಡ ಕೆಲತ್ ನಾಯಿ ಪರಂದನ್ನಕೆ.
467. ನಲ್ಲದ್ ಎಣ್ಣ್‌ಚೆಂಗಿ ಅರಿಯ, ನಾಯಿಡ ಮಕ್ಕ.
468. ನಲ್ಲವಂಗ್ ಒರ್ ಚೊಲ್ಲ್, ನಲ್ಲ ಎತ್ತ್‌ಕ್ ಒರ್ ಕೋಲ್.
469. ನಲ್ಲವಂಡ ಚೊಲ್ಲೂ ಮೀಂಗರಿರ ಕಣ್ಣಿಯೂ ಒಂದೆ.
470. ನಂದ್‌ಂದೆಣ್ಣ್‌ನ ಚಕ್ಕೆ, ಜಾಣಂಗ್ ಕ್‌ಟ್ಟುವಕ ಕೊಟ್ಟೆ.
471. ನಂಬಿತ್ ಬೋಳಿ ಅರೆತನ್ನಕೆ.
472. ನಾಡರಿಂಜ ನಂಬಿಕ್ ಪೂಣೆ ನೂಲ್ ಬೋಂಡ.
473. ನಾಡ್‌ಡ ಮಿಞ್ಞಲ್ ಮಡ್ ಕೈಚನ್ನಕೆ.
474. ನಾಡಡಕುವಂಗ್ ಬೂಡಡಕುವಕ್ ಕೈಯ್ಯುಲಿ.
475. ನಾಡ್ ಓಡುವಕ ನಾಡ್‌ಡ ನಡುವೆ ಓಡಂಡು.
476. ನಾಡ್ ಬಿದಿಚ ಬಿದಿ, ತಕ್ಕ ಕೆಟ್ಟ್‌ನ ಕೆಟ್ಟ್.
476a.ನಾನೊಂದೆಣ್ಣುವಕ ನೀನೊಂದೆಣ್ಣುವ. ಅಕ್ಕಲ್ಲಾ ನೀಡ ಕೆಲ ಎಣ್ಣಿ ಬುಡು.
477. ನಾಯಿ ಕಂಡ ಮಾಪಳೆಯಳನ್ನಕೆ ಕಳಿಪ.
478. ನಾಯಿರ ಪುಣ್ಣ್‌ಕ್ ಬೊಣ್ಣೂರ್ ಮದ್ದ್.
479. ನಾಯಿರ ನಾವುನನ್ನತ ಒಟ್ಟಿ.
480 . ನಾಯಿಕ್ ಎಣ್ಣುವಕ, ನಾಯಿ, ನಾಯಿರ ಬಾಲ್‌ಕೆಣ್ಣ್‌ಚಿಲೊ.
481. ನಾಯಿ ತೊಟ್ಟಿ ಚಟ್ಟಿ ನಾಯಿಕೇ ಇರಡ್.
482. ನಾಯಿಯಳನ್ನಕೆ ಜಗಳ ಮಾಡಿರ; ಪಿಞ್ಞ ಕಂಡಕ, ಮೂಡ್ ನಕ್ಕಿಯ ಬೂವ.
483. ನಾಯಿ ಚತ್ತಕ ನಾಯಿರ ನಾತೇ ಪೋಚಿ.
484. ನಾಯಿ ಚತ್ತೆಕ್ ಪೋನನ್ನಕೆ.
485 . ನಾಯಿ ಸಮುದ್ರಕ್ ಪೋನಕಲೂ ನಕ್ಕಿತೇ ಕುಡಿಕಂಡು.
486 . ನಾಯಿರ ಪಲ್ಲ್ ಪೋನಕ ಎನ್ನ? ತಂಡ್‌ರ ತಲೆ ಪೋನಕ ಎನ್ನ?
487. ನಾಯಿರ ಬಾಲ್‌ಕ್ ಕೊಳಪೆ ಇಟ್ಟನ್ನಕೆ.
488. ನಾಯಿರ ಮೊಲೆಲ್ ಪಾಲಿಂಜಕೆನ್ನ? ಕರಪಕಲ್ಲ ಕಾಚುವಕಲ್ಲ.
489. ನಾಯಿನ ಕೆಟ್ಟಿ ಚಾಕಂಡು, ಮಕ್ಕಳ ಪೊಜ್ಜಿ ಚಾಕಂಡು.

490. ನಾರಿ ಬಾಯ ನೇಡುವಕ್, ಸಕ್ಕರೆ ಬಾಯ ತಿಂಬಕ್.
491 . ನಾವುಲ್ ಮದ್ದ್.
492 . ನಾಳ್ ಪೋಚೆಂಗಿಯೂ ನ್ಯಾಯ ಪೋಯಿಲೆ.
493. ನಿನ್ನಡ ಮಕ್ಕಡ ಆಟ್‌ಕ್, ಪಿಚ್ಚೊಳೆ ಕಣ್ಣ್‌ರ ನೋಟ್‌ಕ್.
494. ನಿನ್ನಾಂದೆತ ಮಳೆಕ್ ಇಂದ್ ಪುಟ್ಟ್‌ನ ತಾತೆ.
495. ನಿಂದ ನೆಳ ಕಂಡಕಾಗ.
496. ನೀಡ ದೋಸೆಕ್ ತೂತ್, ಏಡ ಕಲ್ಲ್‌ಕೇ ತೂತ್.
497 . ನೀರ್‌ಕ್ ಬಂದವಕ್ ಊರ್ ಪಾರುಪತ್ಯ ಎನ್ನಂಗ್?
498. ನೀರ್‌ಕ್ ಇಳಿಯತೆ ಮೀನ್ ಪುಡಿಪ!
499. ನೀರು ಮೀನನ್ನಕೆ.
500. ನೀರಲ್ಲತ ಕೂವತ್ ಪೊಂಗಕೆನ್ನ ಜಂಬರ?
501. ನೀರ್‌ಲುಳ್ಳ ಕಪ್ಪೆ ನೀರ್ ಕುಡಿಚತ್, ಕುಡಿಚ್‌ಲೆಂದ್ ಎನ್ನನೆ ಎಣ್ಣುವ?
502. ನೂರ್ ಅರಿಂಜವನಾಚೆಂಗಿಯೂ ಆರ್ ಅರಿಂಜವಂಡ ಬೇರ ಕೇಕಂಡು.
503. ನೆಕ್ಕೊರಪ ಅಪ್ಪಂಗ್ ಮಕ್ಕ ಪರಂದಕ ಮಕ್ಕಡ ಮಕ್ಕ ನೆಕ್ಕೊರಿಕು.
503a. ನೆಟ್ಟಿಲ್ ನಡಕು.
504. ನೆತ್ತಿಲ್ ಬರಂದ ಬರೆಯೂ, ಕಲತ್‌ರ ಅಡಿಲ್ ಅರೆಯೂ.
505. ನೆನತ ಕುತ್ತಿಕ್ ಪಾಲ್ ಕರಂದನ್ನಕೆ.
506. ನೆರೆಮನೆಲ್ ತೆಂಗೆ ಒಡೆಪಕ ತಾಂಡ ಮನೆಲ್ ಚೆರಟೆಯಾಚೆಂಗಿಯೂ ಒಡೆಕಂಡು.
507. ನೆರೆಮನೆ ಪೊಣ್ಣೊ ಮುಂಗಾಲ್ ಪುಣ್ಣೊ.
508. ನೆಲಚಿ ಬೂವದು ನಾಯಿರ ಕೊರೆ ನಿಂದತ್.
509. ನೆಳಚಿನ ಕಾಂಗಣೆ ಬೊಳ್‌ಚಿನ ಮರ್‌ಂದತ್.
510. ನ್ಯಾಯ ತ್‌ಂದ ಮಂದ್‌ಲ್ ಬಾಲಂಗೆನ್ನ ಜಂಬರ?
511. ಪಜ್ಜಳ ಕಾಂಬಕ ಪೋಪಕ್ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲೆ, ಪದ್ದ್ ಪಳ್ಳಿ ಕಾಂಬಕ ಇಪ್ಪಕ್ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲೆ.
512. ಪಣ್ಣ್ ಮರಕ್ ಪಕ್ಕಿ ಬುದ್ದನ್ನಕೆ.
513. ಪಣ್ಣ್ ಎಲೆ ಬೂವಕ ಕಾಯಿ ಎಲೆ ತೆಳಿಚನ್ನಕೆ.
514. ಪಣಾವೂ ಇಲ್ಲೆ ಪಂದಿಕುಟ್ಟಿಯೂ ಇಲ್ಲೆ.
515. ಪಣಿ ಇಲ್ಲೆಂದ್ ಎಣ್ಣುವ ಆಣ್‌ನೊ, ಕರಿಕ್ ಇಲ್ಲೆಂದ್ ಎಣ್ಣುವ ಪೊಣ್ಣ್‌ನೊ ಕೆತ್ತಿರಂಡು.
516. ಪಣಿ ಅರಿಯತ ಮೂಡಿನ ಮೇದಂಗ್ ಕೊಡ್‌ಕಂಡು.
517. ಪತ್ತ್ ಕೆಟ್ಟಿಚೆಂಗಿ ಒರ್ ಮುತ್ತ್ ಕೆಟ್ಟಂಡು, ಪತ್ತ್ ತಿಂದತೆಂಗಿ ಒರ್ ಪಂದಿ ತಿಂಗಂಡು.
518. ಪತ್ತೊ ಒತ್ತಕ ಮುತ್ತ್.
519. ಪತ್ತೆಲೆಕ್ ಒರ್ ಕಣ್ಣೆಲೆ.
520. ಪದಿಚಕ ಕೂಳೇ ಕರಿ.
521. ಪನಿ ಬುಟ್ಟಕಲೂ ಕುಳ್‌ರ್ ಮಾರ್‌ಲೆ.
522. ಪಯ್ಯು ಚತ್ತ ಪಿಞ್ಞ ಮೋರ್‌ರ ಪುಳಿ ಅರಿಯು.
523. ಪಯ್ಯು ನಕ್ಕಿ ನಕ್ಕಿ, ಕಡ್‌ಚಿ ಕುತ್ತಿ ಕುತ್ತಿ.
524. ಪಯ್ಯುಡ ಪಾಲ್‌ಕ್ ನಂಜಿ ಇಲ್ಲೆ, ಪಳಂಜೊಲ್ಲ್‌ಕ್ ಪಳಚ್ ಇಲ್ಲೆ.
525. ಪರೆಯ ಪರೆಯ ಬಾಕ್, ಕಳೆಯ ಕಳೆಯ ಮಣ್ಣ್.

526. ಪಲ್ಲ್ ಕುತ್ತಿತ್ ನಾತ ಕೊಡ್‌ತನ್ನಕೆ.
527. ಪಳಮೆ ಪರ್‌ನ ಕುರುಬಂಗ್ ಮಾಡ್ ಇಲ್ಲೆ.
528. ಪಳ್ಳಿರ ಒಡೆಕಾರಂಗ್ ಪಳ್ಳಿ ಇಲ್ಲತಾಚಿ, ಸಾಲಿಯ ಬಂದವಂಗ್ ಆಚಿಲ ಪಳ್ಳಿ.
529. ಪಾಡ್‌ನ ಪಾಟ್ ಪಳಂಬಾಟ್.
530. ಪಾತೆರ ಕಾಲ್ ಪೊಳಿಪ ಕೈಯ್ಯುಲೆ.
531. ಪಾಹಿ ನಿಂದಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳ, ನೀರ್ ನಿಂದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತೆ.
532. ಪಾರುವ ಪಕ್ಕಿರ ಬಾಲ್ ಆಂಡೂಂದೆಣ್ಣ್‌ನನ್ನಕೆ.
533. ಪಾರುವ ಕಯ್ಯುತ ಕಾಕೆ, ಕಲ, ಮೊರ ಕಡಿಚಂಡ್ ಪಾರ್‌ನನ್ನಕೆ.
534. ಪಾಲ್ ಕುಡಿಚಕ ಪಲ್ಲ್ ಪೋಕುವ?
535. ಪಾಲ ಕಡಕಣೆ ನಾರಾಯಣ, ಪಿಞ್ಞ ತೂರಾಯಣ.
536. ಪಾಲೂರಪ್ಪ ಕೊರಳೆ ಕಿರಿಯ, ನೀಕೂ ಬೋಂಡೆಂಗಿ ನಾಕೂ ಬೋಂಡ.
537. ಪಾಂಡಿಕಾಂಡು ಪೈಬಟ್ಟಿ; ನೆಲಜಿಕೆಲ್ಲಿಂಜಿ.
538. ಪಾಂಬ್‌ಡ ಮಂಡೆಂಜಿ ಪರ ಬುದ್ದನ್ನಕೆ ಕಳಿಪ.
539. ಪಾಂಬ್‌ರ ಪಲ್ಲ್‌ನನ್ನತ ಅಕ್ಕಿ.
540. ಪಾಂಬ್ ಚಾವಕಾಗ, ಕೋಲ್ ಪೊಳಿಯುವಕಾಗ.
541. ಪಾಂಬಾಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಲಿ ಆಡ್‌ನನ್ನಕೆ.
542. ಪಿರಾಂದುಂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕರಿಂಗಲ್ಲ್‌ಕುಂಡ ತಿರ್?
543. ಪಿಲ್ಲ್ ಕಡ್ಡಿಯಾಚೆಂಗಿಯೂ ಪಲ್ಲ್ ಕುತ್ತುವಕಾಕು.
544. ಪುಟ್ಟ್‌ನ ಮಂಡೆ ಪೊಟ್ಟಂಡು, ಗೆದ್ದ ಚೋತಂದೆಣ್ಣಂಡು.
545. ಪುಟ್ಟ್‌ನ ಪಿಞ್ಞ ಪುಟ್ಟರಿಯ; ಪುಟ್ಟು ಕುರಿಂಜಿರ ಬೇರರಿಯ.
546. ಪುದ್‌ಕಕ್ ಮಡಿಯೊಳ ಕೋಣ ಒಲಿಚ, ಪಿಞ್ಞ ಮಡಿಯೊಳ ತುಂಡ ಒಲಿಯ.
547. ಪೂಞ್‌ರ ತೋಲ್‌ನನ್ನಕೆ ತಳ್ಳನೆ.
548. ಪೂಞ್‌ರ ಕೂಟ ಪುಳಿ ಮೋರ್‌ಲ್ ತ್‌ೀರು.
549. ಪೂಞ್‌ಕೂರ್ ಎದ ಕಲ ಬೋರೆ ಬೋಂಡ.
550. ಪೂವ್ ಬೆಪ್ಪಲ್ಲಿ ಪೂವ್‌ರ ಎಸಳ್.
551. ಪೂವ ಕೊಣಿಂಜ ಕೊಣಿ ಎಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚ, ಪಾತ್ ಕಳತ್‌ಲ್ ಪಲಚಡಿಲ್ ಬೆಚ್ಚ.
552. ಪೆತ್ತಕ ತೊಟ್ಟ್, ಕೆಟ್ಟಕ ಕಾಡ್.
553. ಪೊಕ್ಕ್‌ಡ ಮೀದಲ್ ಕೂಳಾನ ಪಿಞ್ಞ ಮುಕ್ಕಾಟಿ ರಾಯನ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲತಾಚಿ.
554. ಪೊಗೆವ ಕೊಳ್ಳಿ ಪೊರಮೆ ಇರಂಡು.
555. ಪೊಟ್ಟ ತೆರ್‌ಚ ಮಕ್ಕ ಪೊಲೆಯಡ ಮಕ್ಕ ಜಡ್ಡ್ ಕೊಂಬೆಡ್‌ತ್ ದೇವ ಕಳಿಪ.
556. ಪೊಟ್ಟಿಲ್ ಪಣವೂ ಪೋಚಿ ಕೊಟ್ಟ್‌ಲ್ ಕಾಳೆಯೂ ಪೋಚಿ.
557. ಪೊಣ್ಣಾಳ್‌ಕ್ ಪೊಳಿವಾಡಿಲ್ಲೆ, ಪೊಳ್ಳೆನಾಯಿಕ್ ಬಟ್ಟಿಲ್ಲೆ.
558. ಪೊಣ್ಣ್ ಬಯಂದಲ್ಲಿ, ನೀರ್ ಬಗೆತಲ್ಲಿ.
559. ಪೊದಪುಳ್ಳಚ್ಚಕ್ ಕಾಲ್ ನ್‌ೀಟಂಡು.
560. ಪೊನ್ನ್ ತೂಕ ಮನುಷ್ಯ ಪನ್ನೆರಂಡಚ್ಚಿ.
561. ಪೊಪ್ಪಕ್ ಪೊರಟವನೊ ಚಾವಕ್ ಪೊರಟವನೊ ತಡಪಕ್ ಕೈಯ್ಯುಲೆ.
562. ಪೊಮ್ಮಕ್ಕಡ ಉಟ್ಟಣ ಪಟ್ಟಣ ಬೇವು.

563. ಪೊಮ್ಮಕ್ಕಡ ಬುದ್ಧಿ ಮೊಳ ಕೈಯಿಲ್.
564. ಪೊಮ್ಮಕ್ಕಡ ಮಾಯ ಮರ್‌ಮಾಯ ಪಾಂಬೆ. ಅರಿಯತೆ ತಿರಿಯತೆ ಕೊರಿಯತೆ ಪಾಂಬೆ.
565. ಪೊಮ್ಮಕ್ಕ ನಲ್ಲೋರ್ ಉಮ್ಮಕ್ಕ ದೇವಿ, ಏತಿತ್ ನೋಟಣೆ ಏತಕೂ ಬೋಂಡ.
566. ಪೊಯ್ಯತ್ ಮೀನಾಂಡು, ಪೊಲಿಕ್ ಕೋಂದ ನೆಲ್ಲಾಂಡು!
567. ಪೊಯ್ಯುವಕ್ ಕೈ ಮೊದ್‌ಪ!
568. ಪೊಯ್ಯುವಕ್ ಮನಸುಂಡೆಂಗಿ ಬೆದಕೆ ತಂಡ್ ಮದಿ.
569. ಪೊರ್‌ಕಿ ಎರಪಕ್ ಅಂಜ. ಅಜ್ಜ ಕುಪ್ಪಿಯ ಮುಳ್ಳ್‌ಕ್ ಅಂಜ.
570. ಪೊರ್‌ಕಿ ತಡಿಚಕ ನಿರ್‌ಪಡೆ ಅರಿಯ, ನಿರ್‌ಪಡೆ ಪುಟ್ಟ್‌ಕ್ ನೆಯ್ಯ್ ಅರಿಯ.
571. ಪೊರ್‌ಕಿಡ ಕುಪ್ಪಿಯ ತೊಪ್ಪಿಯಕಾಗ.
572. ಪೊರ್‌ಕಿಡ ಬೆಂದೂ ಕುಡಿಕೆಲ್ ಕೂಳೂ.
573. ಪೊರ್‌ತವಂಡ ಭಾರ ಚತ್ತವಂಗ್ ಗೊತ್ತ?
574. ಪೊಲೆ ಬಾಯಿ.
575. ಪೊಲೆಯಂಡ ಬೆಂದು ಉಪ್ಪ್‌ಕ್ ನಾಜ; ಅಬ್ಬೆಡ ಬೆಂದು ಪಲಂಬ್‌ಕ್ ನಾಜ.
576. ಪೊಲೆಯನ ಉಬ್ಬಿಚಿಟ್ಟಿತ್ ಕೋಳಕ್ ಕೈ ಇಡ್‌ಚಿಟ್ಟನ್ನಕೆ.
577. ಪೊಲೆಯ ಶಾಪ ಇಟ್ಟಕ ಪೋರಿ ಚಾವುವ?
578. ಪೊಲೆಯ ಪಚ್ಚುವದ್ ತ್‌ೀರ ಉಪ್ಪ್‌ಕ್.
579. ಪೊಲೆಯನ್ ಪೊಜ್ಜಾನ ತಲೆಯಂಗ್ ಎಣ್ಣುವಕಾಗ.
580. ಪೊಲೆಯಂಗ್ ಪುಳ್ಳಿಯೇ ಪೊರೆ.
581. ಪೊಲೆಯಂಗ್ ಪೊನ್ನ್ ಕ್‌ಟ್ಟಣೆ, 'ಎಲ್ಲಿ ಬೆಪ್ಪ ಆದನೆ'ಂದ್ ಕೇಟತಲೊ.
582. ಪೊಲೆ ಮೋವನ್ ತಲೆ ಮೋವನ್.
583. ಪೊಲೆ ಕಾಂಬಾಂಗ್ ಮಿಞ್ಞ ಪುಲಿಯಾಡಿ ಪೋನನ್ನಕೆ.
584. ಪೊಲ್ಲುವವಂಡ ಬಲತೂ ಮೊರಡುವವಂಡ ಎಡತೂ ಇಪ್ಪಕಾಗ.
585. ಪೊವುಲ್ ಪೆತ್ತದೂ ಆಗ ಇರ್‌ಳ್ ಪೆತ್ತದೂ ಆಗ.
586. ಪೊವುಲ್ ಕೊಡ್‌ತಿತ್ ಇರ್‌ಳ್ ಕೊವ್ವ!
587. ಪೊಳೆ ಕರೆ ಭೂಮಿಯೂ ಬರೆ ಕರೆ ಮನೆಯೂ ಆಗ.
588. ಪೊಂಗಯಪ ಮರ ಆಚೆಂಗಿಯೂ ಮನೆರ ಪಕ್ಕ ಇಪ್ಪಕಾಗ.
589. ಪೊಂಜಾಂಡ ಅಚ್ಚು ನಂದೇಂಗಿ ಕೋತ್ ಮುಂದಲೆಲ್ ಪಡೆಯಿಲ್ಲೆ.
590. ಪೋಕ್ ಕಾಲಕ್ ಪೋಳೆಕ್ ಕನಿಚ.
591. ಪೋಕ್ ಕೆಟ್ಟ ಪೂಞೆ ಕಲತಡಿ ಪಾಂಜ.
592. ಪೋಪಕ್ ಪೊರಟ ಮುಂಡೆ ಪಾಲ್‌ಕ್ ಒರೆ ಕೊಡ.
593. ಪೋಪವಂಡ ಬೆಂದೂ ಆಗ, ಇಪ್ಪವಂಡ ಶತ್ರೂ ಆಗ.
594. ಪೋಪಿ ಪೋಪಿಂದೆಣ್ಣುವಳವ್ವ, ಕಟ್ಟೋಳೆ ಕಂಡಿ ಕಡಪ್‌ಲೆ.
595. ಪೋರ್‌ನವನ್ ಪೊಯತಕ ಎಳೆಯೂ ಪೊಳೆಯೂ; ಪೋರತವನ್ ಪೊಯತಕ
ಕುಂಡಿಕ್ ದಂಡ್ ತಟ್ಟ್.
596. ಪೋರ್ ಪೊತ್ತಲ್ಲಿ ಪೊಂಗೊಡ ಪೊಳಿಯು.
597. ಪೋರಿ ಕಾಣತ ಮುಟ್ಟವೂ, ಮೇದ ಕಾಣತ ಕೇಕಳವೂ ಇಲ್ಲೆ.
598. ಪೋರಿಕೂ ಪೊಲೆಯಂಗೂ ಉಂಡ ಶನಿ ಚಂಗ್ರಾಂದಿ?

599. ಪೋರಿ ಚೋತ ಎತ್ತ್‌ನ ನೀಕುಡಿಕುಳ್‌ಪಂಡು; ಕೆಜ್ಜಿ ಚೋತ ಪೊಂಗಳ ಪಾಕುಡಿಕುಳ್‌ಪಂಡು.
600. ಪೋರಿರ ಕೊಂಬ್‌ಲುಂಡ ಮೂಲಿ ತೇನ್?
601. ಪೋರಿರ ಬೆನ್ನ್‌ಕ್ ಮಳೆ ಪೊಜ್ಜನ್ನಕೆ.
602. ಬಗ್ಗಿತ್ ಏವಣೆ ಬೈನೆ ಕರಿ ಬೆಂಜತ್.
603. ಬಟ್ಟೆಲ್ ಪೋಪಕ ಅರೆ ಪಣ ನೇಡ್‌ಚಿ.
604. ಬಟ್ಟೆ ಉತ್ತಿತ್ ಒರ್ ಮಾಂದಲ್, ಕಡಪೆ ದಾಟಿತ್ ಒರ್ ಓತಲ್.
605. ಬಡವಂಗ್ ಒರ್ ಆಷೆಯೂ, ಬಲ್ಯವಂಗ್ ಒರ್ ಭಾಷೆಯೂ ಎಣ್ಣುವಕಾಗ.
606. ಬಡವಂಗ್ ಚೌತೆ ಕೀಚುವಕೂ ಬಲ್ಯವಂಗ್ ಕೈಬ್ ಕೀಚುವಕೂ ಕೊಡ್‌ಕಂಡು.
607. ಬಡವಂಡ ಬದ್‌ಕ್, ಕಂಜಿಲೇ ಪೋಚಿ ನೀರ್‌ಲೇ ಪೋಚಿಂದ್ ಆಚಿ.
608. ಬಡವ ಚತ್ತದೂ ಎರಿ ಚೆಲ್ಲನದೂ ಅರಿಯುಲೆ.
609. ಬಡವಂಡಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊಣ್ಣ್ ಕೊಂಡ್‌ಬರಂಡು, ಬಲ್ಯವಂಡ ಒಕ್ಕಕ್ ಪೊಣ್ಣ್ ಕೊಡ್‌ಕಂಡು.
610. ಬಡುವಂಡ ಬಾಯಿ ಆಗ; ಕೊಡವಂಡ ಕೈ ಆಗ.
611. ಬಡುವನ ಕಂಡಕ ಬಂಡಾಟ, ಕೊಡವನ ಕಂಡಕ ಕೊಂಡಾಟ.
612. ಬದ್ದಂಜೆಟ್ಟಿ ಮಾಣಿಚಂಗ್ ಅಡತಿ ಬುಡ್‌ತಿ ಎಣ್ಣಂಡು.
613. ಬಪ್ಪಕಾಲಕಾಡ್ ಮಾಡಿಮನೆ ಕೆಟ್ಟನ.
614. ಬಯ್ಯುವಕ್ ಅರಿಯತವನ್ ಅವ್ವನೆ ಬಜ್ಜ. ಪೊಯ್ಯುವಕ್ ಅರಿಯತವನ್ ಮಂಡೆಕೆ ಪೊಜ್ಜ.
615. ಬರಪಕ ಚೆಡಿಂಜಿತ್ ಬರೆಲ್ ಪುಟ್ಟ್‌ನದ್.
616. ಬರತಿತ್ ಆಕಣೆ ಕೊರಿಚಿತ್ ಆಚಿ.
617. ಬರಿಕೆ ಚಕ್ಕೆ ತಿಂದಕ ಪೀಲಿಯಣ್ಣ ಪನಿ.
618. ಬರಿಯತ್ ಬುದ್ದಿಂಜ ಬಡುವತಿ ಮೂಡಿ, ಅಕ್ಕಿ ಬರಕಣೆ ಚೆಟ್ಟಿಚಿ ಆಚಿ.
619. ಬಲ್ಲವಂಗ್ ಬಿಲ್ಲ್ ಆಯುಧ.
620. ಬಲ್ಪತ್‌ರೆಡೆಲ್ ಒರ್ ಚೆರ್ಪ.
621. ಬಲ್ಯವಂಗೂ ಬಕ್ಕು ಬಲ್ಯ ಪೊಯತ.
622. ಬಲ್ಲಿಯ ಎತ್ತ್ ಬರೆಗುತ್ತ ಬುದ್ದನ್ನಕೆ.
623. ಬಲ್ಲಿಯವಂಡ ಪದಿ ತ್‌ರಣೆ ಬಡವಂಡ ಪ್ರಾಣ ಪೋಕು.
624. ಬವ್‌ಸ್ ಇಲ್ಲತವನ್ ಚತ್ತೆಕ್ ಪೋನಕ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಮೂಂದ್ ಪಣ ಚೇದ.
625. ಬಳ್ಳಿಕ್ ಕಾಯಿ ಪೊರೆಯ?
626. ಬಂಡಂಗೆಟ್ಟ ಪೋರಿ ಬಣ್ಣಾಂಡ ಪೋರಿ, ಪಿಞ್ಞಲೂ ಬಪ್ಪ ಓಣಿ ಮರಿಯ.
627. ಬಂದವನ್ ಬೂಡಂಡು, ನೊಂದವನ್ ನೆರಕಂಡು.
628. ಬಂದ ನೀರ್, ನಿಂದ ನೀರ್‌ನ ಒಕ್ಕ್‌ಚಿರ್‌ತ್.
629. ಬಂದವನ್ ನೆಲ ಕಳೆಯು, ಬಂದಲಕೆ ಮರ ಕಳೆಯು.
630. ಬಂಬನರಿಯ ಞಾಯ, ಮಲೆ ಅರಿಯ ಬೊಳ್ಳ, ಬಾಕೆಕುಳ್ಳ ಟೂಕೆಯಾ?
631. ಬರಂಗೆಟ್ಟ ಕಾಲತ್ ನೆರಂದಿಯ ಮೋಳೆ.
632. ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ತಕ್ಕ್, ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ ಕೆತ್ತ್.
633. ಬಾಯಿ ಸಕ್ಕರೆ, ಕೈಯ್ ಕೊಕ್ಕರೆ.
634. ಬಾಯಿ ಇಲ್ಲತೆ ಪೋಚೆಂಗಿ ಕಾಕೆ ಎಡ್‌ತಂಡ್ ಪೋಕು.

635. ಬಾಯಿಲ್ ಮದ್ದ್ ಉಂಡ್.
636. ಬಾಯಿಕ್ ಬಂದಾನ ಕಿರಿ ತಟ್ಟಿರ್‌ತ್.
637. ಬಾಯಿ ಉಳ್ಳವಂಡ ಬಟ್ಟ್, ನಾಯಿ ಉಳ್ಳವಂಡ ಬೋಟೆ.
638. ಬಾಲ್ ಉಂಡೆಂಗಿ ಬರಿಯತ್ ನಿಕ್ಕು, ಕೊಂಬ್ ಉಂಡೆಂಗಿ ಕೊಟ್ಟ್‌ಕ್ ಕೂಡು.
639. ಬಾಲ್ ಬಂದವ್ವಂಡ ಎಲೆ ಬಂದ ಮಕ್ಕ, ಅಟ್ಟಕು ಬುಟ್ಟಕು ಕಾಬೆಚ್ಚಂಡಿಪ್ಪ.
640. ಬಾಲ್ಯ ಇಾಯ ಬಡತನರಿಯ.
641. ಬಾವ ಮಂಡೆಕ್ ದಂಡ್ ಕೆಮಿ, ಬಾವತ ಮಂಡೆಕ್ ನಾಲ್ ಕೆಮಿ.
642. ಬಾವಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಬಲಂಬೇರಿಕಾಲೆ.
643. ಬಾವಲಿ ಪಟ್ಟಿಲ್ ಕೂಟ, ನಾಳಿಯಂಡ ಮನೆಲ್ ಊಟ.
644. ಬಾಳೆಲೆ ಚತ್ತೆಕ್ ಪೋನನ್ನಕೆ ಆಚಿ, ಬೊಳ್ಳರ ತೇಕಿ ನಡಂದನ್ನಕೆ ಆಚಿ.
645. ಬಾಳ್ ಎಡ್‌ಕತವನ್ ಬಾಳ್ ಎಡ್‌ತಕ, ಬಾಳೆಲ್ಲ ಬಳಿ ನಾರು.
646. ಬಾಳ್ ಎಡ್‌ತವಂಗೆಲ್ಲಾ ಬೊಳಿಚ ಪಾಡ!
647. ಬಿತ್ತ್ ನಂದೇಂಗಿ, ಕೊಚ್ಚಿ ನಂದ್.
647a. ಬಿರಿಚಲ್ಲಿ ಬುದ್ದವಕಿಲ್ಲೆ.
648. ಬುದ್ದಲ್ಲಿ ಬರಜಂಡು.
649. ಬುದ್ದ ನೆಲ ನಕ್ಕುವ.
650. ಬುದ್ದದ್ ಪೋರಾಂದ್ ಪಲ್ಲೊಂದ್ ಪೋಚಿ.
651. ಬುದ್ದಿ ಕೇಡ್ ಎಣ್ಣುವಕ ಚದಿ ಕೇಡಾಚಿ.
652. ಬೂಡ್ ಬುಟ್ಟವನ್ ತುಕ್ಕಿ, ನಾಡ್ ಬುಟ್ಟವನ್ ಪಟ್ಟಿ.
653. ಬೆತ್ತಲೆ ಬುದ್ದಂಡವಂಡ ಬೆಂಬರತ್ ಬುದ್ದಂಡನ್ನಕೆ.
654. ಬೆಪ್ಪ್ ಚೆಪ್ಪೆಲ್ಲ ಕಾಳಮ್ಮಂಡಲ್ಲಿ, ಕೂಟ ಕುರಿಯೆಲ್ಲ ಪೊಯ್ಯಟಿರಲ್ಲಿ.
655. ಬೆಲ್ಲತ್ ಪೊಟ್ಟಿನ ಬೀದಿಲ್ ಬೆಚ್ಚನ್ನಕೆ.
656. ಬೆಂಜವಂಗ್ ಅರಿಯು ತಿತ್ತ್‌ರ ಉರಿ.
657. ಬೇಯಣೆ ಇಕ್ಕು ತಣಿಯಣೆ ಇರ.
658. ಬೇರ್ ಅರಿಂಜ ಬಾಲಂಗ್ ಎಲೆ ಇಬುಂಡಿ ನೋಟಂಡುವ?
659. ಬೈಟಾಕಣೆ ಕಾಂಬಾಡಿ, ಬೈಟಾನ ಪಿಞ್ಞ ಪಾಂಬಾಡಿ.
660. ಬೊಟ್ಟ್‌ಲ್ ಮೊಡವಂಡ ಪಾಂಗೊಳ ಕೇಟಿತ್ ಕಾಜು ನಲ್ಲ ಬೋಜನ ಕೂವ ಕುಂದಿತ್‌ಟ್ಟನ್ನಕೆ.
661. ಬೊಟ್ಟ್‌ಲ್ ಕೂಪೊದಿ ಕಾಕ್‌ನಕ್ಕ ಕೇಳ.
662. ಬೊಳ್‌ತ ಪೊಲೆಯನೋ ಕರತ ಪಟ್ಟನೋ ನಂಬುವಕಾಗ.
663. ಬೊಳ್ಳಡ ಪೊಟ್ಟ್‌ಕ್ ಬುದ್ದಿಯ ನರಿ?
664. ಬೊಳ್ಳಡಾಟ್‌ಕ್ ಕಡೆಯಲ್ಲ.
665. ಬೊಳ್ಳರ ಬುಡತ ಕೂಳಿ ಎಂಗಳ ಬುಡುವ?
666. ಬೊಳಿಕ್ ಬುದ್ದ ಪೆರಿಚೊಳಿನನ್ನಕೆ.
667. ಬೋಟಿ ಇಲ್ಲತ ಕಳ.
668. ಬೋಟೆ ನಾಯಿಕುಂಡ ಕೂಳ್‌ರ ಕೂಟ.
669. ಬೋಂಡತ ಕೂಳ್‌ಕ್ ಈರುಳ್ಳಿ ಕಂಡೆ.

670. ಭೂಮಿ ಪಟ್ಟ್ ನಡ್‌ಕಂಡು. ಪೊಣ್ಣ್ ಬುಟ್ಟ್ ಕೆಟ್ಟಂಡು.
671. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲತ ಚಿಕ್ಕ್‌ಕ್ ಕೋಡ ಕುಞ್ಞಿನ ಚಾಕ್‌ನನ್ನಕೆ.
672. ಮಕ್ಕಳಾಪಕ ಒಕ್ಕಳಾಚಿ, ಆಳಾಪಕ ಪಾಳಾಚಿ.
673. ಮಕ್ಕಡ ತಕ್ಕ್‌ಕ್ ಒಕ್ಕ ಪೋಚಿ.
674. ಮಕ್ಕಕ್ ನರಿ ಪೂಞ್.
675. ಮಕ್ಕ ಕಳಿ ಒಕ್ಕ ಕೇಡ್.
676. ಮಕ್ಕಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪಕ್ಕಿ ಕರಿ.
677. ಮಕ್ಕಡ ಕೂಡ ಕಳಿಪಕಾಗ, ಉರುಟ್ ಕಲ್ಲ್‌ಕ್ ಮೊಟ್ಟುವಕಾಗ.
678. ಮಕ್ಕಳ ಪೊಜ್ಜಿ ಚಾಕಂಡು, ಪಾಲ್ ಏಂದಿ ಕಾಚಂಡು.
679. ಮಕ್ಕ ಉಂಡ ಜಾಗವೂ ಕಡ್‌ಚಿ ಮೇಂಜ ಬೇಲೂ ನೋಟುವಕ್ಕಾಗ.
680. ಮಡಿಯೊಳಂಡ ಕೈ ಸೊಗಸ್, ಕುಂಬಾರಂಡ ದೊಣ್ಣೆ ಸೊಗಸ್.
681. ಮಣ್ಣುಂಡೇಂಗಿ ಪೊನ್ನುಂಡ್.
682. ಮಣ್ಣೂ ಪೊಣ್ಣೂ ಬೆಚ್ಚಂಡನ್ನಕೆ.
683. ಮಣ್ಣ್‌ರ ಕಾಲ್ ನೀರ್‌ಕಾಗ; ಮರತ್‌ರ ಕಾಲ್ ತಿತ್ತ್‌ಕಾಗ.
684. ಮದ್ದ್ ಕೊಂಡ್ ಬಾ ಎಣ್ಣುವಕ ಮದ್ದ್‌ರ ಬೇರ್ ಕೊಂಡ್ ಬಂದನ್ನಕೆ.
685. ಮದ್ದ್ ಇಟ್ಟವಂಡ ಮದ್ದ್‌ಕೊಂದ್ ಇರ, ಕೂಳಿ ಕೂಟ್‌ನವಂಡ ಕೂಳಿಕೊಂದ್ ಇರ.
686. ಮನೆ ಕೆಟ್ಟಿತ್ ನೋಟಂಡು ಮಂಗ್‌ಲ ಕೈಚಿತ್ ನೋಟಂಡು.
687. ಮನೆಲುಳ್ಳ ಕೋಳಿಕ್ ಅಂಬ್ ಬಿಲ್ಲ್ ಎನ್ನಂಗ್?
688. ಮನಸಾಚೆಂಗಿ ಮಾದೇವಿ, ಇಲ್ಲೆಂಗಿ ಮೂದೇವಿ.
689. ಮನಸ್ ಪೋಲೆ ಮಚ್ಚಪಂಡ ಕತ್ತಿ.
690. ಮನ ಒತ್ತಕ ಗಣ ಒತ್ತತ್.
691. ಮನಸ್ ಉಂಡೇಂಗಿ ಚಕ್ಕೆ ಬೇರ್‌ಲೂ ಕಯಕು.
692. ಮರ ನೋಟಿತ್ ಕೊಡಿ ಬೆಕ್ಕಂಡು, ಆಳ್ ನೋಟಿತ್ ಪೊಣ್ಣ್ ಕೊಡ್‌ಕಂಡು.
693. ಮಲೆನಾಡ್ ನಾಯಿ ಒಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಾಂಗ್, ಪಟ್ಟಣತ್ ನಾಯಿರ ಕೆಮಿ   ಅರೆತನ್ನಕೆ.
694. ಮಳೆನ ತಡೆಯತ ಕೊಡೆ ತೆಡ್‌ನ ತಡಕುವ?
695. ಮಳೆ ಕಾಲತ್ ಕೊಡೆಯೂ ಪಡೆ ಕಾಲತ್ ಆಯುಧವೂ ಬುಃಟುವಕಾಗ.
696. ಮಳೆ ಮಾಯ ಪಡೆ ಮಾಯ.
696a. ಮಂಡೆ ಉಂಡೇಂಗಿ ಮಂಡೆತುಣಿ ನಾಳೆಯೂ ಕೆಟ್ಟಲು.
697. ಮಂಡೆಲ್ ಪುಣ್ಣ್‌ಕ್ ಮಣಿ ಪೊಜ್ಜಿ ಕೈಯ್ಯ್.
698. ಮಂಡೆಲ್ ನಡಪ, ಮಾಡ್‌ವಂವ ಬೂಡುವ.
699. ಮಾತಂಗೆ ಮಡ್ ತರ, ಅಂಗರೆ ನೆಳ ತರ.
700. ಮಾತ ಪೊಲಿಕ್ ಕೊಡ್‌ತನ್ನಕೆ.
701. ಮಾನ ಕೊಡ್‌ಪಕ ಬೆನ್ನಟ್ಟ್ ಪೋನನ್ನಕೆ.
702. ಮಾಯಕ್ಕಂಡ ಮನೆಲ್ ಚೀಯಕ್ಕಂಡ ಕೊರು.
703. ಮಾರ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಕೆತ್ತಂಡು, ಸಾಲ್ ಇಟ್ಟಿತ್ ಉಕ್ಕಂಡು.
704. ಮಾಲವ ತೇತ ಮಲಕ್‌ಟ್ಟ ತೇತ, ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಮೂಂದ್ ಕುಣ್ಃಟ್ಟ ತೇತ.
705. ಮಾಲಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಂಡ ತಕ್ಕಾಮೆಂಗುಂಡ್ ಬೇಂಗ್ ನಾಡ್ ತ್ೀ ಪುಲಿಯಾಡಿ ಪೋಚಿ.

706. ಮಾಲೆ ಮುಕ್ಕಾಟಿ ಬೇಲಿ ಪಣಿ ಕೆಜ್ಜನ್ನಕೆ.
707. ಮಾವಿರ ಮಂಡೆಲ್ ಕೈಯ್ಯ್, ಬೇಲಿ ಸಿರೆ ಸಿರೆ ಕಣ್ಣ್.
708. ಮಾವಿಕ್ ಪೊರಪಣಿ, ಮೈಮಕ್ ಮನೆ ಪಣಿ.
709. ಮಾವಿಕ್ ಮೂತ ಮೈಮಳೂ ಕಿರಿಕ್ ಮೂತ ಪಲ್ಲೂ ಆಗ.
710. ಮಾವಿರ ಕಾಲ ಒಮ್ಮ, ಮೈಮಡ ಕಾಲ ಒಮ್ಮ.
711. ಮಾಂಗೆ ನೊಣೆಯೂ ಬೊರ್‌ಪುಡಿ ತೇತವೂ.
712. ಮಾಂಗೆ ಮೂತಡ ಪುಳಿ ಏರ, ಮನ್‌ಸ ಮೂತಡ ಕೇಡ್ ಏರ.
713. ಮಿನಿಂಜವಂಗ್ ಕರಿಂಜದೂ ಇಲ್ಲೆ.
714. ಮೀನ್ ಕತ್ತ್‌ನ ನೀರ್‌ಲ್ ಮೂಡ್ ಕತ್ತಂಡು.
715. ಮೀಂಗರಿ ಬೇವಕೂ ನೇಂದಿತ್ ಚಾವಕೂ ಎಚ್ಚಕ್ ನೇರಾಂಡಿಯ?
716. ಮಿಞ್ಞ ಬಂದವ ಮಾದೇವಿ, ಪಿಞ್ಞ ಬಂದವ ಮೂದೇವಿ.
717. ಮುಟ್ಟಿತ್ ಭೂಮಿಯೂ ಪೊಟ್ಟಿತಿ ಪೊಣ್ಣೂ ಆಗ.
718. ಮುಚ್ಚ ಮನೆ ಕೆಟ್ಟುವನ್ನಕೆ – ಬಪ್ಪ ಕಾಲಕ್.
719. ಮುಟ್ಟೋಳ ಕಳತಕ ಕೇರೆಯೂ ಕೊರಿಕು.
720. ಮುಳ್ಳಾಚೆಂಗಿಯೂ ಮುರಿಕಿ ಪುಡಿಕಂಡು.
721. ಮುರಿ ನಂದೇಂಗಿ ಕರಿ ನಂದ್.
722. ಮುಂಗೈ ನ್‌ೀಟ್‌ಚೆಂಗಿ ಮೊಳಕೈ ಮಡಕಲು.
723. ಮುಂಗೈ ಬಲ ಉಂಡೇಂಗಿ ಪಾರೆ ಕಲ್ಲ್‌ಲ್ ಪಂಜೆ ಎಪ್ಪಲು.
724. ಮುಂಜೊಡಿ ಮುಂಬಲ್ಲ್‌ಕ್ ಕೇಡ್.
725. ಮುಂಬಲ್ಲ್ ಪುಟ್ಟಿಟ ಪುಟ್ಟ್‌ನದ್.
726. ಮುಂಬಣಿ ಪೊಂಬಣಿ.
727. ಮೂಕ್‌ಲೂ ಬಾಯಿಲೂ ಉಂಬ.
728. ಮೂಕ್ ಇಲ್ಲತ ನಾಡ್‌ಕ್ ಮುರಿ ಮೂಕ ಬಂಬ.
729. ಮೂಡಿ ಮುರ್‌ಕಿತ್ ಕ್‌ಣ್ಣ ಅಯಂದಿತ್.
730. ಮೂಡಿ ಪೆರ್‌ತ ಮನೆಯೂ ಕೋಡ ಪೆರ್‌ತ ಮಕ್ಕಿಯೂ ಆಗ.
731. ಮೂವಳ ಬೇವಾಂಗ್ ಅರುವಳ ಇಟ್ಟಕ ಕೂಳ್‌ರ ಕೊಟ್ಟಳೆ ನೋಟುವಕ್ ಕೈಯ್ಯ.
732. ಮೇದ ಕ್‌ಬ್ಬೂಣೆ ಬೋಟೆ ಪೋನನ್ನಕೆ.
733. ಮೇದ ಮಳು ಕೊಡಿ ಬೆಚ್ಚನ್ನಕೆ.
734. ಮೇದ ಕುಪ್ಪಿಯ ಕೂಟ್‌ನನ್ನಕೆ.
735. ಮೇದ ಚಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟನ್ನಕೆ.
736. ಮೇದ ತೇನ್ ಪರಿಚನ್ನಕೆ.
737. ಮೇದ ನೆಲ್ಲಿಕೆ ತಿಂದನ್ನಕೆ.
738. ಮೇದಂಗ್ ತಂಗೂಳ್ ಮಿಂಜ್‌ನನ್ನಕೆ.
739. ಮೇದಿರ ಪೊಡೆಯ ಉಡ್‌ತನ್ನಕೆ.
740. ಮೈಲೆನ್ನಂಗಾಡುವ? ಪೀಲಿಯುಂಡ್‌ಂದಾಡುವ; ನೀನೆನ್ನಂಗಾಡುವ ಚೆಂಬ್‌ಕ?
741. ಮೈಲ್‌ಡ ಕಣ್ಣ್ ನೀರ್ ಬೋಟೆಕಾರಂಗ್ ಮುದ್ದ?
742. ಮೊನಕ್ ಓಟ್ ಮುರಣೆ ನಾಯಿಕ್ ತ್‌ೀಟ ಮುರ್‌ಚಿ.

743. ಮೊರಟ ಕುಞ್ಞೆಕ್ ಮೊಲೆ.
744. ಮೊವುಪ ಪಾಲ್‌ಕಾಗ, ಪುಳಿಪ ಮೋರ್‌ಕಾಗ!
745. ಮೋರ್ ಬೂಕಿತ್ ಬೋರೆ ಬೆಪ್ಪ!
746. ಮೋರ್‌ಕ್‌ಂದ್ ಕೋಂದ ಮೋಪೆನ ಒಳಿಪಿಚಿರುವ ಎನ್ನಂಗ್?
747. ಮೋರ್‌ಕ್ ಬಂದವಂಗ್ ಎಮ್ಮೆರ ಕ್ರಯ ಎನ್ನಂಗ್?
748. ಮೋಂದಾಯತ್ ಕುಂಬಳನ್ನಕೆ ಅತ್ತೊ ಇತ್ತೊ.
749. ರಾಕ್ರಾಸಿ ಕೋಟೆಕ್ ಮಕ್ಕ ಬಾವುವ? ಮಕ್ಕಕ್ ಚಕ್ಕೆ ಬಾವುವ?
750. ರಾಜ್ಯಕ್ ಬಂದವನೇ ದೊರೆ, ಅವ್ವನ ಬೆಚ್ಚವನೇ ಅಪ್ಪ.
751. ಸರಿ ಸರಿ ಉಂಡೇಂಗಿ ಪೊರಿ ಪೊರಿ ನಟ್ಟ.
752. ಸಾಮರ್ಥಂಡ ಸಾಮರ್ತಿಗೆ ಒಲೆರ ಮಿಞ್ಞಲ್.
753. ಸಾಲ ಮಾಡಿತ್ ಓಲೆ ಮಾಡಿತ್, ಓಲೆ ಮಾರಿತೂ ಸಾಲ ತ್ಀಂದ್‌ಲೆ.
754. ಸಾಕ್ಷಿ ಚತ್ತತ್ ಓಲೆ ಮುತ್ತತ್.

ಕೊಡಗರ ವಿಷಯ ಇತರ ಜಾತಿಯವರ ಗಾದೆ

ಬಡಗ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ, ಕೊಡಗ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ.
ಕುಡಿಚ ಕೊಡವನೂ ಮದಿಚ ಆನೆಯೂ ಒಂದೆ.
ಕೊಡವರ್ ಪಿಲ್ಲಾವುಂಬೊ ನೋಕು, ನೆಲ್ಲಾವುಂಬೊ ನೋಕುವಿಲ್ಲಾ.

ಪಳಂಜೊಲ್ಲ್

1. ಕೃತ, ತ್ರೇತ, ದ್ವಾಪರ, ಈ ಯುಗತ್‌ಲ್ ಆಳೋಳ ಬೊಳೆ, ಕೈಯ್ಯೋಳ ಕದ್, ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಮೊಳ ಆಳ್.
ಕಲಿಯುಗ ದಿನ, ಕನಿಷ್ಠ ಕಾಲ, ವಿನಾಶ ಕಾಲ, ವಿಪರೀತ ಬುದ್ಧಿ; ಅವ್ವನ ಪೊಯ್ಯು, ಅಪ್ಪನ ಬೈಯ್ಯು, ಅರೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಮೊಯ್ಯು, ಅರೆ ಓಲೆ ಕುತ್ತು, ಅರೆ ಞಾಯ ಪರೆಯು; ಅಂಬ್‌ಲ ಚುಡು, ಅದ್ದ್ ಕಲ್ಲ್ ಪೊರಿಕು; ಕುಮ್ಮಚ್ಚಿರ ಬಾಯಿಚ್ಚೆ, ಪೊಮ್ಮಕ್ಕಡ ಏಳಿಚ್ಚೆ; ಅಡಿಯಂಗೂ ಕುಡಿಯಂಗೂ ಅಹಂಕಾರ, ಗುರು; ಮಳೆಯೂ ಬೊಳೆಯೂ ಕೊರಂದ್ ಬಕ್ಕು, ಭೂಮಿ ಬರಂಡ್ ಬಕ್ಕು, ಮನುಷ್ಯ ಕುರ್‌ಂಡ್ ಬಕ್ಕು, ಚುಂಡೆ ಮರಕ್ ಏಣಿ ಕೆಟ್ಟು; ಕಾಣತದ್ ಕಾಂಗು, ಕೇಳತದ್ ಕೇಕು, ಉಣ್ಣತದ್ ಉಂಗು, ಕುಡಿಯತದ್ ಕುಡಿಕು; ಪದಿನಾರ್ ಬಯತ್‌ಲ್ ಕಂಠಕ, ನುಪ್ಪದ್ ಬಯತ್‌ಲ್ ಅಂದೊಳಕೇರು, ಮಕ್ಕಡ ಕ್ರಿಯ ಅಪ್ಪನೂ ಅವ್ವನೂ ಕೈಕು; ನರಿಯೂ ಪುಲಿಯೂ ಪೆರ್‌ಕು; ಎಲಿ ಪೋಯಿ ಪೂಞೆನ ಪುಡಿಕು, ನಾಯಿ ಪೋಯಿ ನರಿನ ಪುಡಿಕು; ಪೊಮ್ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಪರಂದೆಳಕು, ಆಣಾಳೆಲ್ಲ ಕೇಟಳಕು; ಮಲೆಪೋಯಿ ಬೊಳಿಯಾಕು; ದೇವರೆಲ್ಲ ಕೈಲಾಸ ಸೇರು.
2. ತಕ್ಕುಂಡೇಗಿ ತಕ್ಕಾಮೆ, ಮಕ್ಕಳುಂಡೇಂಗಿ ಒಕ್ಕಾಮೆ, ಮಣ್ಣುಂಡೇಂಗಿ ಮನಸ್ಥಾನ, ಪೊನ್ನುಂಡೇಂಗಿ ಅರಸ್ಥಾನ, ಇಲ್ಲೇಂಗಿ ಕೆದಿಕೇಡ್ ಎಂದೆಣ್ಣುವ ಪಳಂಜೊಲ್ಲ್.
3. ಪಟ್ಟಮ ಪಡೆಕಾಂಗ ಪೀರಕೆ ಕರಿಕಾಗ; ಬೆಪ್ಪನ್ನಕೆ ಬೆಚ್ಚತೇಂಗಿ ಪಟ್ಟಮ ಪಡೆಕಾಕು ಪೀರಕೆ ಕರಿಕಾಕು.

ಒಡಪ ಪಡಿಮ

1. ಅಕ್ಕಂಗು ತಂಗೆಕು ನೋಟೇ ಬೋಂಡು. ಇಚ್ಚುಳಿ ತೋಡ್ ಕಡಪಕ್ ಕೈಯ್ಯುಲೆ.
2. ಅಕ್ಕಂಗ್ ಆರ್ ಕಣ್ಣ್, ಮುಕ್ಕಂಗ್ ಮೂಂದ್ ಕಣ್ಣ್, ನಾಕ್ ಒರೇ ಕಣ್ಣ್.
3. ಅಕ್ಕಚಿ ಪೂವ್‌ನ ತೆಕ್ಕ್‌ಚಿ ಕೈಯ್ಯ್, ಎಣ್ಣೆ ಮರತ್‌ನ ಎಣ್ಣಿಚಿ ಕೈಯ್ಯ್.
4. ಅಟ್ಟತ್‌ಲ್ ಒರ್ ಗೆಜ್ಜೆ ತಂಡ್.
5. ಅಟ್ಟತ್‌ಲ್ ಕುಟ್ಟಿಚಾತ, ಒಲೆ ಕೆಟ್ಟ್‌ಲ್ ಕಣಕಾಪಿಳ್ಳೆ.
6. ಅಡ್ಡ ಪೋನ ಕೊಂಬಲ್ ದಡ್ಡೇಕನ್ ಎಳತಿಯ.
7. ಅಡಿಲ್ ಮುಟ್ಟೆ ಕೊಡಿಲ್ ಕಾಪ್.
8. ಅಡಿಲೂ ಪಾರೆ, ಕೊಡಿಲೂ ಪಾರೆ, ನಡುಲ್ ನೀರ್.
9. ಅಡಿಲಾಯಿರ ಕೊಡಿಲಾಯಿರ ತೊಟ್ಟ್ ಪುಡಿಚ ತೊಳ್ಳಾಯಿರ.
10. ಅತ್ತ ನೋಟತೆ ಪಾಲ್ ಕುಡಿಪ, ಪುಳ್ಳಿ ಕೋಂದರತೆ ತಿತ್ತ್ ಕಾಯುವ.
11. ಅಬ್ಬಿ ಮೊರೆವ ಕುಂಡ್‌ಲ್ ಪಕ್ಕಿ ಕುಡಿಪಕ್ ನೀರಿಲ್ಲೆ.
12. ಅಲ್ಲಿ ಬರ ಬರ, ಇಲ್ಲಿ ಬರ ಬರ, ಮಕ್ಕಳ ಕಂಡಕ ಓಡಿ ಬರ ಬರ.
13. ಅವ್ವ ಬೋಳಿ, ಮೋವ ಆಟಾಳಿ.
14. ಅವ್ವ ಕರತಿತೆ, ಮೋವ ಬೊಳ್‌ತಿತೆ, ಮೋವಡ ಮೋವ ಪೊಂದೇವಿ.
15. ಅವ್ವ ಮೂಳೆ ಪೆರುವ, ಮೋವ ಕುಞ್ಞ್ ಪೆರುವ.
16. ಅಳತಂಡ್ ಗ್‌ಡ್‌ಪಕ ಬೊಳ್‌ತಿತೆ ಬೂವ.
17. ಅಂದೊಳತ್ ಮರತ್ ಕೆಂದಳತ್ ಪೂವ್, ಓರಾಂಡ್ ಪೊರ್‌ಕ್‌ನಕ ಒಯಿ ಬಳ್ಳ ಕ್‌ಟ್ಟ.
18. ಆನೆ ಬೆಂಜಕಲೂ ಆನೆರ ಕಾಲ್ ಬೇವುಲೆ.
19. ಆನೆಕ್ ಬಲಿಪಕ್ ಕೈಯ್ಯತ ಪೇನಂಗುತ್ತಿ.
20. ಆಯಿರ ಮಕ್ಕಡ ಒಮ್ಮಕ್ಕಲೇ ಕೆಮಿಕುತ್ತಿ ಮಂಗ್‌ಲ.
21. ಆಯಿರ ಮಕ್ಕ ಒಮ್ಮಕ್ಕಲೇ ನೀರ್‌ಕ್‌ಳಿವ.
22. ಆಯಿರ ಗಿಣಿಯಕ್ ಕೊಕ್ಕ್ ಒಂದೇ.
23. ಆವಿಜತ್ ಬೊಡಿ ಪೊಟ್ಟಣೆ ಕ್‌ಬ್ಬೂಮಿಲ್ ಮಂಡೆ ನೇರುವ.
24. ಆಳ್ ನೋಟ್‌ಚೆಂಗಿ ಕೇಂಬ್‌ಡ ತಾಳೋಳ, ಕೂತ್ ನೋಟ್‌ಚೆಂಗಿ ಕುಂದ್‌ರ ಮೋಳೋಳ.
25. ಇಟ್ಟಡಿ ಬಟ್ಟೆಲ್ ಚಿಕ್ಕಿಚಿ ಗೊಂಡ್, ದಡ್‌ಕ್ ಬಡ್‌ಕ್‌ಂದ್ ಎಣ್ಣಿಚಿ ಗೊಂಡ್.
26. ಇಲ್ಲಿಂಜಿ ಬೀಜಿನ ಬೀಜ್‌ಕೇರಿ, ಕಾಣತ ಮೊಟ್ಟೆಲ್ ತಾಂದಕೇರಿ.
27. ಉದ್ದಿಯ ಪೊಮ್ಮಕ್ಕ ಅಕ್ಕಿ ಬೇಕುವ.
28. ಎತ್ತ್ ಬುದ್ದಂಡ್ ಕೇರ್ ಮೇಂಜಂಡ್.
29. ಎಲ್ಲಾ ಮರತ್ ಕಾಕೆ ಎಳಪ, ದೇವ ಮರತ್ ಕಾಕೆ ಎಳಪ್‌ಲೆ.
30. ಎಲ್ಲಾ ಮರತ್ ತೊಪ್ಪ್ ಒಲಿಯುವ, ನಂದಿಯ ಮರತ್ ತೊಪ್ಪ್ ಒಲಿಯುಲೆ.
31. ಎಂಗಡ ಮನೆಕ್ ಒರೇ ಕಂಬ್.
32. ಎಂಗಡ ಒರ್ ಅಜ್ಜ ಚೇಲೆ ಸುತ್ತುವ, ಸುತ್ತುವ, ಸುತ್ತುವ ತ್‌ೀರುವದೇ ಇಲ್ಲೆ.
33. ಎಂಗಡ ಒರ್ ಅಕ್ಕಂಡ ನೆರಿ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡುವಕ್ ಕೈಯ್ಯುಲೆ.
34. ಎಂಗಡ ಅಟ್ಟತ್ ಒರ್ ನೆರತ ಮೋಲಿ.
35. ಎಂಗಡ ಒರ್ ಅಜ್ಜಿಕ್ ಆಯಿರ ಕಣ್ಣ್.

36. ಎಂಗಡ ಒರ್ ಪಯ್ಯ್‌ಕ್ ಬರಿಲ್ ಕೊಂಬ್.
37. ಎಂಗಡ ಒರ್ ಅಕ್ಕ ನಿಂದಂಡ್ ಪೆರುವ.
38. ಎಂಗಡ ಒರ್ ಅಜ್ಜಿ ಬರಿಯ ಸುತ್ತ ಕಣ್ಣ್ ನೀರ್ ಬೂಕುವ.
39. ಎಂಗಡ ಒರ್ ಅಜ್ಜಿ ಅಟ್ಟತಿಂಜ ಕಾಲ್ ನ್'ಟಿತ್ ಎಳತಿಯ.
40. ಒರ್ ಪುಡಿ ಕೇಂಬ್‌ಲ್ ಆರ್ ತಿಂಗ ಕರಿ ಬೆಪ್ಪ.
41. ಒರ್ ಕುಪ್ಪಿಲ್ ದಂಡ್ ತರ ಎಣ್ಣೆ.
42. ಓಡ್ ಕುದ್‌ರೆ, ಪಾರ್ ಕುದ್‌ರೆ, ನೀರ್ ಕಂಡಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲ್ ಕುದ್‌ರೆ.
43. ಕಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲತ ಕೆರೆಲ್ ಬೇರಿಲ್ಲತ ತಾವರೆ.
44. ಕಣ್ಣಿಲ್ಲತಜ್ಜಿ ಪಾಲ ಕಡಪ.
45. ಕಾಡ್‌ಲೊರ್ ಬೊಳ್ಳಿ ತಳಿಯ.
46. ಕಾವೇರಿ ಪೊಳೆ ಕಲಂಗುವ, ತಾಂದಿ ಮರ ಮುಳುಂಗುವ.
47. ಕಾಂಜ ಪಾರೆಲ್ ಬೀಂದ ಕುಮ್ಮ್.
48. ಕೊಟ್ಟ್‌ಕ್ ಕೂಡುವಕ ನಾಲ್ ಅತ್ತ್, ಬುಡುವಕ ಚೋಮನೊಂದೆ.
49. ಚತ್ತೆಕ್ ಪೋಪವಂಡ ಗೊಳ್ಳಿ ಮರಿಯ.
50. ಚಿಣ್ಣಿ ಚಿಣ್ಣಿ ಬುರುಡೆ, ಚಿಂಗಾರತ್ ಬುರುಡೆ, ಮಕ್ಕಳಾಡ್‌ಚಿರುವ ಮಾಯತ್ ಬುರುಡೆ.
51. ಚಿಣ್ಣಿ ಚಿಣ್ಣಿ ಪೊಟ್ಟಿ, ಚಿಂಗಾರತ್‌ಪೊಟ್ಟಿ, ಮುಚ್ಚ್ ತೊರಪಕ ಮುನ್ನೂರ್ ಪೊಟ್ಟಿ.
52. ತ್'ಂಡುವಾಂಗ್ ಮಿಞ್ಞ ತುರ್'ಂಡುವ.
53. ದೇವಡ ಕೆರೆಲ್ ನೀರ್ ಬತ್ತುವಕ ಕೆಂಬಕ್ಕಿಕ್ ಮರಣ.
54. ನಾಲ್ ಕಾಲುಂಡ್ ನಡಪಕ್ ಕೈಯ್ಯ್‌ಲೆ; ನೂರಾರ್ ಕಣ್ಣುಂಡ್ ನೋಟುವಕ್ ಕೈಯ್ಯ್‌ಲೆ.
55. ನೀರ್‌ಲೇ ಪುಟ್ಟುವ ನೀರ್‌ಲೇ ಬೊಳೆಯುವ, ನೀರ್‌ಕ್ ಇಟ್ಟಕ ಕಾಣತೆ ಪೋಪ.
56. ಪಟ್ಟ ಬೆಂಜತೆಂಗಿಯೂ ನೂಲ್ ಬೆಂಜ್‌ಲೆ.
57. ಪಿರಿಯತ ಕೇರ್, ತಿದ್ದತ ಮಂಡ, ಅಂವೆಯತ ಅಕ್ಕಿ, ತೊಡೆಯತ ಪಾತ್ರ.
58. ಪುಡ್‌ಚತೆಂಗಿ ಒರೇ ಪುಡಿ, ಬುಟ್ಟತೆಂಗಿ ಮನೆ ದುಂಬ.
59. ಪೊಮ್ಮಕ್ಕ ಪೊಲೆ ಕಂಡಕ ನೀರ್‌ಲ್ ಕುಳಿಪ, ನೀರ್ ಪೊಲೆ ಕಂಡಕ ಎನ್ನನೆ ಕುಳಿಪ?
60. ಪೊವುಲ್ ಇಡೀ ನೇಂದಂಡ್, ಇರ್‌ಲ್ ಇಡೀ ಪಾರಿಯಂಡ್.
61. ಬಾಯಿಲ್ ತಿಂಬ ಬರಿಲ್ ತೂರುವ.
62. ಬಲ್ಯ ಪರಂಬ್‌ಲ್ ಗುಜ್ಜ್ ಕುಮ್ಮ್.
63. ಮಂಡೆ ಇಲ್ಲತೆ ಮುಂಡಂಗುಂಡೋಡುವ.
64. ಮಿಞ್ಞಲ್ ಓಡಿಯಂಡ್ ಓಡಿಯಂಡ್, ಬಯ್ಯ್‌ಲ್ ಆಡಿಯಂಡ್ ಆಡಿಯಂಡ್.
65. ಮುಳ್ಳ್ ಮುಳ್ಳ್ ಪಕ್ಕಿ ಮುತ್ತ್ ಮುತ್ತ್ ಮುಟ್ಟೆ.
66. ಮೂಕಳೆರವ ಬಟ್ಟಿ ಪೊರೆ ಆಯಿತ್ ಪೋಪಕ ಕೈಬಿಲಿರವ ತಟ್ಟಿ ಪಾರ್‌ಚಿಟ್ಟ್‌ರ್‌ತ್.
67. ಮೊಟ್ಟೆಲ್ ಮನೆಕ್ ಪಡಿಯೇ ಇಲ್ಲೆ.
68. ಸುತ್ತ್ ನೋಟ್‌ಚೆಂಗಿ ಚುಣ್ಣತ್'ರ ಕೆಂವ, ಎತ್ತ್ ನೋಟ್‌ಚೆಂಗಿಯೂ ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲೆ.
69. ಸೂರ್ಯ ಕಾಣತ ನೀರ್, ಮಡಿಯೊಳ ಮಾಡತ ಮಡಿ, ಕುಂಬಾರ ಮಾಡತ ಮಡಿಕೆ.

ಉತ್ತರ: 1. ಕಣ್ಣ್, 2. ಪಾಂಗೊಳ, ತೆಂಗೆ, ಚೂದ್, 3. ತಿತ್ತ್‌ಕಂಡ, ತಲ್‌ಮಿ, 4. ಪುಳ್‌ಂಗೊಡ್, 5. ಎಲಿ, ಪೂಞ್, 6. ಚಕ್ಕೆ, 7. ಕೇಂಬ್, 8. ತೆಂಗೆ, 9. ಪಲಃಚೆಟ್ಟಿ, 10. ಪೂಞ್, 11. ದುಡಿ, 12. ಇಂಡ್, 13. ಕಡಿಚೆ ಕಲ್ಲ್, 14. ಬೊಳ್ಳರಿ ತಾಳಿ, 15. ಮುಟ್ಟೆ, 16. ಅಕ್ಕಿ

ಪೊಡಿ, 17. ಬೊಳೆ ಪೂವ್, 18. ಮನೆರ ಕೆಂವ, 19. ಕಣತೆರೆ, 20. ಪುಂಡ ಕೊಯಪ, 21. ಅಕ್ಕಿ ಕತ್ತುವ, 22. ಬಾಳೆ ತೊಂಬಕೆ, 23. ಆಳ್ ಕುಮ್ಮ್, 24. ತೋಕ್, 25. ಮೋರ್ ಕಲಕುವ, 26. ಸೂರ್ಯ, 27. ಬಾಳೆ ಮರ, 28. ಕುಂಬಳ, 29. ಬೊಳೆ, 30 ಪನೆ ಮರ, 31. ಕುಮ್ಮ್, 32. ಮಾರ್ಗ, 33. ಕುಮ್ಮ್, 34. ಬೂದಿ ಕುಂಬಳ, 35. ಒನಲಿ, 36. ಕ್ಂಡಿ, 37. ಬಾಳೆ ಮರ ಕೊಲೆಪ, 38. ಏಂಬೆ, 39. ಏಣಿ, 40. ಪನೆ ಕೈಲ್, 41. ಮುಟ್ಟಿ, 42. ಕಾಮೊಟ್ಟ್, 43. ಸೂರ್ಯ, 44. ಉಂಬ್ಳ್, 45. ತೇನ್‌ರ ಎರಿ, 46. ಮೋರ್ ಕಲಕುವ, 47. ಪೊರಿ, 48. ಕೊಡಿಯಲೆ ಅಡಕೆ ತಿಂಬ, 49. ಕೋಳಿ, 50. ಮೊಲೆ, 51. ಚಕ್ಕೆ, 52. ಮುರಟೆಯಕ್ಕ (ಅಡಕೆ ಪುಳು) 53. ಬೊಳ್‌ಚ, 54. ಕುರ್ಚಿ, 55. ಉಪ್ಪ್, 56. ಕಾಡ್‌ಲ್ ಬಟ್ಟಿ, 57. ಪಾಂಬ್, ನರಿ, ಉಪ್ಪ್, ಕೆಲ, 58. ಬೊಳ್‌ಚ, 59. ಕೂವ ತೂಚುವ, 60. ಪಾಪಕ್ಕಿ, 61. ಬೀಜುವ ಕಲ್ಲ್, 62. ಬಾಣತ್ ಮೀನ್, 63. ಇಂಡ್, 64. ನಾಯಿ, 65. ಚೋರಂಗೆ ಪುಳಿ, 66. ಚಾರ್, 67. ಮೂಕ್, 68. ಮುಟ್ಟಿ, 69. ತೆಂಗೆ.

ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ

ನಾಯರು, ಭಂಟರು, ಒಕ್ಕಲಿಗರು, ಗೌಡುಗಳು, ವೆಳ್ಳಾಳರು ಮತ್ತು ಈ ತರಗತಿಯ ಶೂದ್ರರು ಕೊಡಗರ ಮನೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಬರಬಹುದು.

ತೀಯರು, ಬಿಲ್ಲವರು, ಹೆಗ್ಗಡೆಗಳು, ಐರಿಗಳು, ಬಣ್ಣರು, ಅಗಸರು ಮತ್ತು ಈ ತರಗತಿಯ ಶೂದ್ರರು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಗೂ ಕನ್ನಿ ಕೋಂಬರೆಗೂ ಮತ್ತು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೂ ಸೇರಕೂಡದು. ಆದರೆ ಮದುವೆಗೆ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆಯೂ, ಕಾರಣ ತೆರೆ ಕಟ್ಟುವ ದಿವಸವೂ, ಈ ತರದ ಶೂದ್ರರು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಗೆ ಬರಬಹುದು. ಆ ಮೇಲೆ ಶುದ್ಧ ಮಾಡುವರು.

ಬ್ರಹ್ಮ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರರಿಂದ ಮತ ಬದಲಾದರೂ ಮತ್ತು ಮ್ಲೇಂಛರೂ ಕೈಯ್ಯಾಲೆಗೆ ಬರಬಹುದು.

ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಶೂದ್ರರು ಕೊನೆಗೆ ಮ್ಲೇಂಛರೂ ಸಹ ಕೊಡಗರಂತೆ ಕುಪ್ಪಸ ಧರಿಸಿದರೆ ಕೊಡಗರೊಡನೆ ಮಿಶ್ರವಾಗಿ ಮಂದು ಮಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯಬಹುದು.

ಎರವರು, ಕುರುಬರು, ಪಾಲೆಯರು ಮತ್ತು ಆ ತರಗತಿಯ ಜಾತಿಯವರು ಜಗಲಿಗೆ ಹತ್ತಬಹುದು.

ಮೇದರು, ಹೊಲೆಯರು, ಮರ್ತರು ಮತ್ತು ಆ ತರಗತಿಯ ಜಾತಿಯವರು ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು.

ತನ್ನ ಮತ ಅಥವಾ ಜಾತಿ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಯಾವ ಮತದವನು ಅಥವಾ ಜಾತಿಯವನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬರಬಹುದೊ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅಥವಾ ಮೋಸದಿಂದ ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಮತ ಬದಲಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿ, ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಮತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಕಳ್ಳ ಬಸುರಿಯಾಗಿ ಬೆಂದು ಪರಿಜೆ ಅಥವಾ ಕುಟ್ಟ ಪರಿಜೆ ಮೇರೆ ಹಕ್ಕು ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೂ ಕೊಡಗನಿಂದಲೇ ಗರ್ಭವಾಯಿತೆಂದು ಗರ್ಭ ಮಾಡಿದವನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೆ

---

* **ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಅಥವಾ ಹೆತ್ತ ಹೆಂಗಸರಿಂದ ಅಥವಾ ಅವಳ ಕಡೆಯವರಿಂದ ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ತಪ್ಪು ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಕೂಡದು. "ಪೋಣ್ಣಾಳ್‌ಕ್ ಪೊಳಿವಾಡಿಲ್ಲೆ– ಪೊಳ್ಳೆ ನಾಯಿಕ್ ಬಟ್ಟಿಲ್ಲೆ."**

ಇದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಕೊಡಗನಿಂದಲೇ ಗರ್ಭವಾಯಿತೆಂದು ಪಂಚಾಯಿತಿಗ ಮುಂದೆ ರುಜುವಾತು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಪೊರಂಬಡಿ ಮಾಡುವರು.*

ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಊರು ಅಥವಾ ನಾಡವರು ಪೊಳೆಯಾಡು ವಿಧಿಸಿ ಆ ಪೊಳೆಯಾಡು ಕೊಡಲು ತಪ್ಪಿದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಪೊರಂಬಡಿ ಮಾಡುವರು. ಇವನು ಜಾತಿ ಭ್ರಷ್ಟನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಇವನನ್ನು ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿಸಕೂಡದು. ಅವನಿಗೆ ಏನೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಕೊಡಕೂಡದು. ಅಗಸನು ಇವನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒಗಿಯಕೂಡದು. ಹಜಾಮನು ಅವನಿಗೆ ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಕೂಡದು. ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಕೈಗಾರಿಕೆಯವರು ಸಹ ಇವನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಕೂಡದು. ಆದರೆ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನು ತನ್ನ ಹಕ್ಕಿರುವ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು.

ಪೊಳೆಯಾಡು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಅರ್ಧ ಹಣವು ಆ ಊರಿನ ಅಥವಾ ನಾಡಿನ ದೇವತೆಗೂ, ಅರ್ಧ ಹಣವು ಪಂಚಾಯಿತದಾರರಿಗೂ ಹಕ್ಕು.

ಇತರ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ಸೋಮವಾರ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಉಳಬಾರದು.
ಹಸುವನ್ನು ಉಳಲೇ ಬಾರದು.
ಹೆಂಗಸರು ಉಳಬಾರದು. ನೇಗಿಲು ದಾಟಬಾರದು.
ಎತ್ತು ಹಸುಗಳಿಗೆ ಬೆತ್ತದಲ್ಲಿ ಹೊಡಿಯ ಬಾರದು.
ನಾಯಿಗೆ ಹಿಡುಗಲಲ್ಲಿ ಹೊಡಿಯ ಬಾರದು.

ಹೆಣವನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಕಾಗೆ ಹದ್ದು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದು. ಅಪಾಯದಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಬೇಕು.

ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡು ಬಾಡೆಗೂ ಕನ್ನಿ ಕೋಂಬರೆಗೂ ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆ ದೀಪ ಮಡುಗಬಾರದು.

ಮನೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ಗುಡಿಸಿ, ಸಗಣಿ ನೀರು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಹೊತ್ತಾರೆ ಕೋಣೆಗಳನ್ನು ಗುಡಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಚರ್ಮದ ಪಾದರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಯ್ಯಾಲೆಯವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ತರಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಳಗೆ ಸೇರಿಸಕೂಡದು.

ಗಂಡಸರು ಹಿಡುಗಲು ಮುಟ್ಟಬಾರದು. ಅಪಾಯದಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿ ಹೋದರೆ ಹಿಡುಗಲನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಡುವರು.

ಹೆಂಗಸರು ಗಂಡನ ಮನೆಯ ಕೈಯ್ಯಾಲೆ ಆೈಮರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆ ಆೈಮರದಲ್ಲಿ ಕೂರ ಬಾರದು. ಮದುವೆ ಹುಡಗಿಯು ಬೈಮಂಗ್‌ಲದ ದಿವಸ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆ ಆೈಮರದಲ್ಲಿ ಕೂರುವುದು ಈ ಮೊದಲೇ ಬರೆದಿದೆ. ಆದರೆ ತಾನು ಅಥವಾ ತಾನು ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಗಂಡನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಮನೆಯಾದರೆ, ಆ ಮನೆಯ ಆೈಮರಗಳಲ್ಲಿ ಕೂರಬಹುದು.

ಒಬ್ಬ ಕೊಡಗನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕೊಡಗನನ್ನು ತನಗೆ ನೆಂಟನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹಿರಿಯವನಾದರೆ ಹೆಸರೆತ್ತಿ ಅಣ್ಣ ಎಂದು ಕರೆಯಬೇಕು. ಉದಾ: ಕಾಳಪ್ಪಣ್ಣ. ಹಾಗೆಯೇ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವಳನ್ನು ಅಕ್ಕ ಎಂದು ಕರೆಯಬೇಕು.

ಹೆಂಗಸರು ಮದುವೆ ಆದ ಹೊರತು ಕಾಲಿಗೆ ಉಂಗುರ ಹಾಕ ಬಾರದು.

ಗಂಡಸರು ಮದುವೆಯಾದ ಹೊರತು ನಿಪ್ಪಕ್ ತುಣಿ ಹಾಕಬಾರದು; ಕೊಂಬಂಚೌರ

ಮಾಡಬಾರದು.

ಮದುವೆಯಾದ ಹೊರತು ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಮುಕ್ಕಾಲಿ ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಬಾರದು.

ಚಾಂಡಾಳರು ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ಕಟ್ಟಳೆಗಳು

ಕೋವಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದು.
ಕಾಲಿಗೆ ಪಾದರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹಾಕಬಾರದು.
ಬಟ್ಟೆ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿಯಬಾರದು.
ಭತ್ತ ಸಾರಾಯಿ ಮಾಡಬಾರದು. (ಭಟ್ಟಿ ಇಳಿಸಬಾರದು.)
ಪುಳಿ ನೀರ್ ಕಾಯಿಸಬಾರದು.
"ಪುಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ್" ಮಾಡಬಾರದು.
ಭತ್ತವನ್ನು ಬೇಯಿಸಬಾರದು.
ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗರಣೆ ಹಾಕಬಾರದು.
ಹಸು ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಸಾಕಬಾರದು.
ಚಿನ್ನದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬಾರದು.
ನಿಂತ ಮರವನ್ನು ಕಡಿದು ಸೌದೆ ಮಾಡಬಾರದು.
ಹಣೆಗೆ ಗಂಧವನ್ನಾಗಲೀ ಕುಂಕುಮವನ್ನಾಗಲೀ ಹಾಕಬಾರದು.

ಭಕ್ತಿಯೋ ಮೂಢ ಭಕ್ತಿಯೋ?

1. ಕೋಳಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಗುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾತಾಡುವಂತೆ ಕಂಡರೆ, 2. ಕಾಗೆಯು ವಿಕಾರವಾಗಿ ಕೂಗಿದರೆ(ಕೂಳ್ ಬಾಕ್‌ಚೆಂಗಿ), 3. ಬೆಂಕಿಯು ಚಿಪ್ಪು ಬೇಯಿಸುವಾಗ ಶಬ್ದವಾಗುವಂತೆ ಶಬ್ದವಾದರೆ (ತಿತ್ತ್ ಮೊರಂದತೇಂಗಿ), 4. ಕೊತ್ತಿಯು ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಉಜ್ಜಿದರೆ (ಪೂಞ ಮೂಡ್ ಕತ್ತ್‌ಚೆಂಗಿ) ನೆಂಟರು ಬರುತ್ತಾರೆ.

1. ಮಾತಾಡುವಾಗ ಸೀನು ಬಂದರೆ, 2. ಗಂಟೆ ಶಬ್ದ ಅಥವಾ ಗುಂಡು ಶಬ್ದ ಕೇಳಿದರೆ, 3. ನಾಯಿ ಒದರಿದರೆ, ಮಾತಾಡುವ ಸಂಗತಿ ಸತ್ಯ.

ಮಾತಾಡದಿರುವಾಗ ಸೀನು ಬಂದರೆ ಅವನ ವಿಷಯ ಯಾರೂ ಒಬ್ಬರು ಬೇರೆಯೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆ.

1. ಆಗ ತಾನೇ ಮರಿ ಹಾಕಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಕುರಿ, ನರಿ (ಈತ್ ಪೋಳ್ಳೆ) ಕೂಗಿದರೆ, 2. ನಾಯಿಯೂ 'ಊ' ಎಂದು ಕೂಗಿದರೆ ಅವು ಯಾವ ದಿಕ್ಕನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಕೂಗುತ್ತವೋ ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬೇಗನೆ ಒಂದು ಮೃತ್ಯು ಉಂಟು.

ಕಾಗೆಯು ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಪದೇ ಪದೇ ಬಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ಸಾವು ವರ್ತಮಾನ ಬರುವುದು.

1. ನಾಯಿಯು ಉರುಳಾಡುವುದನ್ನು, 2. ಕಾಗೆಯು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮೀಯುವುದನ್ನು 3. ನಾಯಿಯು ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಜ್ವರ ಬರುತ್ತದೆ.

ಕಾಗೆಯು ಬೆನ್ನು ಮೆಟ್ಟುವುದನ್ನು ಕಂಡರೆ, ಕಂಡ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬೇಗ ಮೃತ್ಯು.

ಪರಿಹಾರ:– ಅಂಥ ಮನುಷ್ಯನು ಸತ್ತು ಹೋದುದ್ದಾಗಿ ಅವನ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವಿನೋದವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ ಊಟ

ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು.

1. ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗಿದ ಮೇಲೆ ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರಿಯ ಒಳಗೆ ಕೋಳಿ ಹುಂಜವು ಕೂಗಿದರೆ, 2. ಕೋಳಿಯು ಹಾರಿ ತನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಕೂತರೆ, 3. ಕೋಳಿಯು ಕೂಗುವಾಗ "ಏಳತ್ತೇ ಪೊ" ಎಂಬಂತೆ ಕೂಗಿದರೆ, ಹೆಣ್ಣು ಕೋಳಿ ಕೂಗಿದರೆ (ಕೂಂದತೆಂಗಿ) ಕೆಟ್ಟದು.

ಪರಿಹಾರ:– ಆ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿಸಾಡುವುದು, ಆ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನಬಹುದು.

ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ದೀಪವು ಕೆಟ್ಟುಹೋದರೆ ಕೆಟ್ಟದು.

ಪರಿಹಾರ:– ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅನ್ನವನ್ನು ತೆಗೆದು ಬೇರೆ ಅನ್ನವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಊಟಮಾಡಬೇಕು.

ಕಾಗೆಯು ಮೈ ಮೇಲೆ ಹೇತರೆ ಸಾವಿರ ಚೆಂಬು ನೀರು ಮೀಯಬೇಕು. ಅದರ ಬದಲಿಗೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಒಂದರಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಒಂದರಿ ಮೇಲೆ ನೀರು ಹುಯಿದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಗೂಬೆಯು ಕೂಗುವಾಗ "ತ್ಕ್ಕಿ ಪೆರ್" ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದರೆ ಒಳ್ಳೇದು. "ಕುತ್ತಿ ಚುಡ್" ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಕೇಳೀದರೆ ಕೆಟ್ಟದು.

ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಇದ್ದು ಅಥವಾ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೆ, ಬಹಳ ಕ್ರೂರನಾಗಿದ್ದು ಅವನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅವನ ಪಿಶಾಚಿಯು ಮನೆ ಜನರನ್ನು ಬಾಧಿಸು ವುದೆಂದು ಸಂಶಯವಿದ್ದರೆ ಅವನು ಸಾಯುವಾಗ ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ಚಿನ್ನ ಹಾಕುವುದರ ಬದಲಿಗೆ ಕಾಞಣತ್ ಕಾಯಿ ಹಾಕುವರು.

ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಶಪಿಸಿದರೆ ಶಪಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಸತ್ತು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಕಾಲು ತೊಳೆದ ನೀರನ್ನು ಶಪಿಸಿಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯನು ಕುಡಿದರೆ ಆ ಶಾಪಗಳು ತಟ್ಟು ವುದಿಲ್ಲ. ಶಪಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಜೀವಂತನಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಸಹ ಕಾಲು ತೊಳೆದ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯಬಹುದು.

ತಿನ್ನುವಾಗ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗದೆ ಶ್ವಾಸಕೋಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೆಮ್ಮಲು ಬಂದರೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಅವನ ಬೆನ್ನು ಹಿಂದೆ ಬೈದರು ಅಥವಾ ತಾನು ಯಾರ ವಿಷಯವಾಗಿಯಾದರೂ ಕೆಟ್ಟದು ನೆನಸಿದನು.

ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ ಸೀನು ಬಂದರೆ ಕೈ ತೊಳೆದು ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು.

ಒಂದು ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತರೆ ಕೆಟ್ಟದು.

ರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ "ಹಜಾಮ" ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಎತ್ತಬಾರದು. ಹೇಳುವ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದರೆ "ಮಂಡೆ ಕೆರಪವ"ನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

ಮೈಗೆ ಹಾಕಿದ ಬಟ್ಟೆಯು ಬೆಂದು ಹೋದರೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ದನಗಳಿಂದ ತುಳಿಸಿ ಆ ಮೇಲೆ ಒಗೆದು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಚಂಚ ಅಥವಾ ಸಟ್ಟುಗದಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿ ಪದಾರ್ಥ ಹಾಕಬಾರದು.

ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಮುಂತಾದ್ದು ಹಾಕುವಾಗ ಹಾಕುವವರೂ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೂ ಮಾತಾಡಬಾರದು.

ಉಗುರು ರಾತ್ರೆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗಿಯಬಾರದು. ಹಗಲು ತೆಗೆದರೂ ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಮನೆಗೆ ದರಿದ್ರ.

ಹೊಕ್ಕಳು ಹೂತಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಿರುಗಾಡುವರು. ಹೇಗೂ ಆ ದಿಕ್ಕಿನ ಮೇಲೆ

ಬಹಳ ಪ್ರೇಮವಿರುವುದು.

ದೀಪವನ್ನು 'ಕೆಡಿಸು' ಎಂದು ಹೇಳಬಾರದು. ತುಂಬಿಸು(ದುಂಬ್‌ಚಿರ್) ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

ಮೈಯಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನೆ ಹೊಲಿಯಬಾರದು.

ಕೋಳಿ ಮಾರಿದರೆ ಅದರ ಒಂದು ಗರಿಯಾದರೂ ಕಿತ್ತು ಬಿಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕೋಳಿಗಳು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ದನ ಮಾರಿದರೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಗ್ಗ ಅಥವಾ ಹಂಬು ಸಹ ಕೊಡಬಾರದು.

ಅಕ್ಕಿಯಾಗಲೀ ಭತ್ತವಾಗಲೀ ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಂದೆರಡು ಕಾಳನ್ನಾದರೂ ಅಳತೆ ಮಾಡಿದ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಕಣ್ಣನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿ ತೆಗೆದರೆ ಅವನು ಕುರುಡನಾಗುವನು.

ಕೊತ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಕೊಂದವನ ತಲೆ ಅಲ್ಲಾಡುವುದು.

ಉಪ್ಪನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿಯ ಮುಳ್ಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ, ಬೊಳಕೆ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕತ್ತಿಯಿಂದ ತಿಕ್ಕಿದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜಗಳ ಉಂಟಾಗುವುದು.

ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳನ್ನಾಗಲೀ ಸಣ್ಣ ಹಸುವಿನ ಕರುವನ್ನಾಗಲೀ ಮನೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ತಂದರೆ "ತೆಳಿ ನೀರ್" (ತಿಳಿ ನೀರು) ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಬೇಕು.*

ಒಂದೇ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಬಾರದು.

ಬಾಳೆ ಎಲೆಯನ್ನು ಹರಿದರೆ ಸಾಲವಾಗುವುದು.

ಕೋವಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಾಗಿರುವ ಹೆಂಗಸರು ಅಥವಾ ಹೊಲೆಯರು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ದಾಟಿದರೆ ಅಥವಾ ಅದರಿಂದ ಕಾಗೆಗೆ ಗುಂಡು ಹೊಡೆದು ತಪ್ಪಿ ಹೋದರೆ ಅದಕ್ಕೆ "ಮುಟ್ಟು"ಯಾಗುವುದು. ಆ ಮೇಲೆ ಅದರಿಂದ ಹೊಡೆದ ಗುಂಡು ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುವುದು.

ಪರಿಹಾರ:– ಕೋವಿಯ "ಮುಟ್ಟು" ತೆಗಿಸಬೇಕು.

ಮೀನ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಬಾರದು.

ಕರ್ಕಾಟಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸಾಯಬಾರದು. ಆ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗದ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿರುವುದು.

ಕರ್ಕಾಟಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಬೋಳಿಸಬಾರದು.

ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತರೆ ಆ ನೀರನ್ನು ಸೋಸಿದರೂ ಕುಡಿಯಬಾರದು. ಆ ಬಾವಿಯನ್ನೇ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಆ ಬಾವಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲೇ ಬೇಕೆಂದಾದರೆ ಮುಚ್ಚಿದ ಮೇಲೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾಳೆ ಗಿಡವನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಅದು ಗೊನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಲಿತು ಕಡಿದ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಆ ಬಾವಿಯನ್ನೇ ತೋಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.

ಕೈ ಪುಳಿಯ (ಕಹಿ ಹುಳಿಯ) ಅಥವಾ ಬಾಳೆಯ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಸೋದರಮಾವ ನಿರುವವರು ಸಾಯಂಕಾಲ ತಿನ್ನಬಾರದು.

ಮದುವೆ ಹುಡುಗಿಯು ಗಂಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವಾಗ ಒಡೆಯುವ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯು ತೂತದ ಕಡೆ ದೊಡ್ಡ ಭಾಗವಾದರೆ ಅವಳು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಹೆರುವಳು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ದೊಡ್ಡ ಭಾಗವಾದರೆ ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಹೆರುವಳು.

*** ತೆಳಿ ನೀರು ಎಂದರೆ ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನ್ನವನ್ನು ಹಾಕಿ ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿ ಕೆಂಡವನ್ನು ಹಾಕಿ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು.**

ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ಹೆರಿಗೆ ನೋವು ಸುರುವಾಗಿ ಹೆರಿಗೆ ತಡವಾದರೆ ಅವಳಿಂದ ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಒಡಿಸುವರು. ಅದಕ್ಕೆ 'ತಡೆ ಒಡೆಪ' ಎರಡು ಹೇಳುವರು.

ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದರೆ "ಹಾವು ಕಚ್ಚಿತು" ಎಂದು ಹೇಳಬಾರದು. "ಬಳ್ಳಿ ತ್‌ೕಂಡಿತ್" (ಹಂಬು ತಗಲಿತು) ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಹಾವು ಕಚ್ಚಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಬೇಗನೆ ವಿಷವೇರಿ ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಸತ್ತು ಹೋಗುವನು.

ಮಕ್ಕಳ ಹಲ್ಲು ಕಿತ್ತರೆ ಹಲ್ಲನ್ನು ಸಗಣಿಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ಮನೆಯ ಮೇಲಿನ ಹುಲ್ಲಿನ ಹೊದೆಗೆ ಬಿಸಾಡಬೇಕು.

ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ತಿನ್ನುವುದಾದರೆ ವೀಳ್ಯದೆಲೆಯ ತುದಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕಣತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಸಬೇಕು. ಅಥವಾ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕೈಯಿಂದ ಕೈಗೆ ಸುಣ್ಣ ಅಥವಾ ಉಪ್ಪು ಕೊಟ್ಟರೆ ಕೊಟ್ಟವನಿಗೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವನಿಗೂ ಜಗಳವಾಗುವುದು.

ನಾಯಿಯು ತನ್ನ ತಿಕವನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಉಜ್ಜಿದರೆ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕಾಯಿಲೆ ಬರುವುದು.

ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಮೊಲವು ಕಂಡರೆ ಆ ದಿವಸ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಏನೊಂದೂ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಾಡು ಜಾತಿಯನ್ನು ಕುಯಿದರೆ "ಏಚಿ ಸೊಪ್ಪಿ"ನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಕುಯ್ಯಬಾರದು.

ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ಅನ್ನವಾಗಲೀ ಬುತ್ತಿಯಾಗಲೀ ತಂದರೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯು ಆ ಅನ್ನವನ್ನು ಊಟ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೀಚೆ ಕತ್ತಿ ಮತ್ತು ಒಂದು ಸಟ್ಟುಗವನ್ನು ಹೂಣುವರು, ಮತ್ತು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮಗುವಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ತೆಗಿಯಲು ಹೇಳುವರು. ಪೀಚೆ ಕತ್ತಿ ತೆಗೆದರೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯು ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನೂ ಸಟ್ಟುಗವನ್ನು ತೆಗೆದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನೂ ಹೆರುವಳು.

ಮೃಗಗಳ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕೂಗುಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹೆಸರುಗಳು.

ಅತ್ತ	ಅರಪ
ಕೊರಿ	"
ಆಡ್	"
ನರಿ	"
ಕಾಟಿ	"
ಪದ್ದ್	"
ಎತ್ತ್	ಕೆನೆ ಬೆಪ್ಪ, ಕೆನಪ
ನಾಯಿ	ಕೊರಪ
ಪೂಞ್	ಕಾವ
ಕಾಕೆ	"
ಕೋಳಿ	ಕೆಕ್ಕ್‌ರ್‌ಚಿರುವ
ಪೋಡೆ	ಮುಟ್ಟೆಕ್ ನೆರಕುವ
ಕೋಳಿ	ಕೂವ
ಕೋಂಬಕ್ಕಿ	ಮೂಳುವ
ಕಡಮ	ಚಂಗ್‌ಡುವ
ಕೇಮ	"
ಮಿಗ	"
ಕಬ್ಬೆಕ್ಕ್	ಮುರುಡುವ

ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥಗಳು ಮತ್ತು ವಿವರಗಳು

ಅಡ್‌ಪ = ಒಲೆ; ಹತ್ತಿರ ಬರುವ

ಅಣಿಯುವ = ಧರಿಸುವ

ಅದಿಮದಿ = ಅತಿಮತಿ, ಅತಿ ಬುದ್ಧಿ

ಅನು ಅಥವಾ ಅನುವಾದ = ಅಪ್ಪಣೆ

ಅಪ್ಪ = ತಂದೆ; ಎದೆ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಅಳುವುದು.

ಅರುವ (ಅರಿಯುವವನ್) = ಪುರೋಹಿತ

ಅಲಿವ = ಕರುವ, ಕರಗುವದು

ಅಲುವು = ಕವುಡಿ

ಅಳುವು = ತುಂಬಿ

ಅಂಗನು = ತಾನು, ಯಜಮಾನನು

ಅಂಬೆ = ಗಂಡು ತುಂಬೆ ಅಥವಾ ಬಾಣೆ ತುಂಬೆ.

ಆಜಾರ = ಆಚಾರ

ಆದ = ಎಜಮಾನ

ಆನೆ ಸೊಂಗ ಬಿಲ್ಲ್ = ಆನೆ ದಂತದ ಹಾಗಿನ ಬಿಲ್ಲು

ಆರ = ಆಶೀರ್ವಾದ

ಆರಯು = ನೀರು

ಆರಿಜ = ಸಾವಿಗೆ ಕೈ ಕೊಡುವುದು

ಇಲ್ಲವನು = ಮನೆಯವನು

ಈಡ್ = ಸಂಚಿಕಾರ

ಊರೊರ್ಮೆ = ಊರ್+ಒರ್ಮೆ; ಊರು ಒಂದಾಗಿರುವದು

ಊಂಜ = ಉಗಿದ

ಎಣಂಗ್ = ಕೆಣಕು ಎಣ್ಣ ಲೆಕ್ಕ

ಎರಣ = ಋಣ

ಎರೆ = ಮೇವು

ಎಲಂಗುವ = ಹೊಳೆಯುವ

ಎಲಂಗೆ = ರಸಭರಿತವಾದ ಮಾತು

ಏಜುವ = ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯಾಗಿ ಮಾತಾಡುವುದು. (ನಾಮಪದ – ಏಜಾರ)

ಏನಳತ್ = ತಿರುಗಾಡಿಕೊಂಡು

ಏಯಿ = ಅಪ್ಪೀಲು

ಏಳರೆ = ಕೋಣೆಯ ಒಳಗೆ ಕೋಣೆಯಾಗಿ ಏಳನೇ ಕೋಣೆ

ಒಡ್ಡೊಳಿ = ಒಡ್ಡ್‌ನ ಒಳಿ

ಒಯಂದ = ಎತ್ತರವಾದ

ಒರ್ಮೆ = ಪ್ರೀತಿ

ಒರಪ್ = ನಂಬಿಕೆ, ಬಲ, ಕೂಗಿ ಓಡಿಸು

ಒಲಿ = ಶಬ್ದ, ಒಗೆಯು

ಒಲಿಪಿಚಿಟ್ = ಹೊರಡಿಸಿ

ಕ್‌ಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟಿ = ಡಂಗುರ ಹೊಡೆದು.

ಕಣ್ಣ್‌ಕಯಿಂಜವ = ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೆದರದವಳು

ಕಣ್ಣ್‌ರ ಏಂಬೆ = ಕಣ್ಣಿನ ರೆಪ್ಪೆ ಕೂದಲು

ಕಂದ್ = ಬುಡ

ಕನ್ನಿ (ಮೂಲೆ) ಕೋಂಬರೆ = ನೈರುತ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೋಣೆ. (ಟಿಪ್ಪಣಿ – ಗೃಹ ದೇವತೆಯ ಕೋಣೆ.)

ಕರೆ = ರಂಗು; ರಕ್ತ

ಕಲ್ಲಳೆ ದೇವ = ಹುಲಿ

ಕಾಜು = ಚಿನ್ನ

ಕಾದಳಿ ಅಥವಾ ಕಾದಲ್ = ಮರದ ಒಳಭಾಗ.

ಕಾಯಿಚೆ = ನಜರು

ಕೀಕಟ್ಟ್ = ಸಣ್ಣ ಗಂಟು.

ಕುಟ್ಟತಿ = ಕುಳ್ಳಿ

ಕುಡುಪಿ = ಶತ್ರುತ್ವ

ಕುಪ್ಪೆ = ತಿಪ್ಪೆ

ಕುಮ್ಮಚ್ಚಿ = ಮಚ್ಚಿಯ ಮಚ್ಚಿ

ಕೂಕ್ರಿ = ಆಳಿನ ಆಳು.

ಕೆಂದುವ = ಪತ್ತುವ

ಕೈಮಾತ್ = ಸಣ್ಣ ಮಗು (ಕೈ = ಸಣ್ಣ; ಮಾತ್ = ಗರ್ಭಕೋಶ)

ಕೊಚ್ಚಕ = ಹೆಡ್ಡ

ಕೊಟ್ಟ್ = ಎಲುಬು; ಕೊಟ್ಟಿಗೆ; ಹೊಡಿ

ಕೊಟ್ಟಳೆ = ಕಷ್ಟ

ಕೊದೆಪ = ಒದಿಯುವ

ಕೊಯಲ್ = ಉಪಾಯ

ಕೊರವು = ಕಡಿಮೆ

ಕೊರವುಕಾರ = ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವವನು

ಕೊರಳೆ = ಚಾಡಿ

ಕೊರಂಬ್ = ಎತ್ತು

ಕೊರಿಪ = ಕಚ್ಚುವುದು.

ಕೋಡಿ = ಹೊಸ

ಕೋಂದಲೆ = ವಸ್ತ್ರದ ಮೂಲೆ

ಕೋಪ್ = ಬಲ್ಲರಿಕೆ, ದೊಡ್ಡಸ್ಥಿಕೆ

ಕೋವೆ = ಅಕ್ಸಾಲಿಗರ ಚಿನ್ನ ಕರಗಿಸುವ ಮಡಿಕೆ.

ಚಂಬ್ಲ = ತಾಂಬೂಲ, ತಿಂದ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ.

ಚಾಯ = ಇಳಿಜಾರಾಗಿ

ಚಿಪ್ಪರತೆ = ಸೊಗಸಾಗಿ

ಚೀಯೋದಿರ = ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ

ಚೀಲ ಪಣ = ಒಂದು ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ತಾಂಬ್ರದ ನಾಣ್ಯಗಳು ಹಾಕಿ ಕೈಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು

ಚೂರಲಿಟ್ಟ = ಮೊನೆಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಈಟಿ ಇರುವ ಬೆತ್ತದ ದೊಣ್ಣೆ

ಚುಳ್ಳಿ = ಕೊಳ ಮುಳ್ಳು

ಚೆಕ್ಕೊತ್ತ ಸರ = ಚೆಕ್ಕೊತ್ತ ಹೂವಿನ ಸರ

ಚೆಮ್ಮಾಯಿ = ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ

ಚೆಲ್ಲ್ = ಹೇಳು

ಚೇರೋಡೆ = (ಚೇಲೋಡೆ) ಸಾಂಗವಾಗಿ

ಚೊಲ್ಲ್ = ಕೀರ್ತಿ; ಮಾತು

ಚೋಕಿಯ = ಕಷ್ಟ, (ಪಾಕಿಯ = ಸುಖ)

ಚೋನಾರು = ಮಾಪಿಳ್ಳೆ

ಜಬ್ಬೂಮಿ = ಜಂಬು ದ್ವೀಪ

ತ್ಏಂಡುವ = ಹತ್ತಿರ ಬರುವುದು

(ಟಿಪ್ಪಣಿ – ಒಬ್ಬ ಕೀಳು ಜಾತಿಯವನು ಒಬ್ಬ ಮೇಲು ಜಾತಿಯವನ ಎಷ್ಟು ಹತ್ತಿರ ಬರಬೇಕೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಮುಟ್ಟದಿದ್ದರೂ 'ತ್ಏಂಡಿ ಪೋಚಿ' ಅನ್ನುವರು. (Distance pollution)

ತಕ್ಕ್ = ಮಾತು

ತಕ್ಕ್ ಬಾಕ್ = ಮಾತು ಕತೆ

ತಗ್‌ರದಿ = ಗರ್ವ

ತಂದು ಬೆಂದು ಪರೆವ = ತನ್ನ ಸಂಗತಿ ಹೇಳುವುದು ಮತ್ತು ನೆಂಟಸ್ಥನ ಮಾಡುವುದು; ಹೆಣ್ಣು ಕೇಳುವುದು.

ತಪ್ಪಿ ಪೋನ ಪೊಂಜರ = ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿದ ಚಿನ್ನದ ಅಂಬು

ತಪ್ಪ್ ನೆಪ್ಪ್ ಮಾಡುವ = ತಪ್ಪನ್ನು ನೆನಪಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು

ತಮ್ಮಾನ್ = ಇನಾಮು

ತರ = ರೀತಿ; ಮರ್ಯಾದೆ; ಸ್ವರ; ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ

ತವ್ವಡೆ = ಮೊದಲಿನ ಹೆರಿಗೆ

ತಳತುವ = ದಣಿಸುವುದು

ತಿರುತಿಲ್ = ತೀರದಲ್ಲಿ; ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ

ತಿರುವುಳ್ಳ = ತಿರಿಂಜಿತುಳ್ಳ

ತುಟ್ಟಿ = ಚೀಲ

ತುಂಡೆ = ದವಡೆ

ತೂಣ್ = ಸಣ್ಣ ಕಂಬ

ತೂಪನೆ = ಪೈಲತೆ = ಮಂದವಾಗಿ

ತೂಪೆ = ಸುಡುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸುಡುವ ಸ್ಥಳ

ತೇಂಗಿಚಿ = ಮುಗಿಯಿತು.

ತೇಂದತ್ = ತೇರ್, ಬೆಳೆಯಿ; ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತು

ತೊಡ್‌ತಿತ್ = ತೊಟ್ಟು; ತೊಡಿಸಿ,

ತೊಡುವ = ಮುಟ್ಟುವುದು

ತೊನಂಗ್ = ತೊಲಗು

ತೊರ = ದಾರಿ

ತೋಲೊಳಿ = ತೊಪ್ಪ್ ತೋಲ್‌ರ ಒಳಿ

ತೌಂದಾರಿ = ತಾನು + ಉದಾರಿ ; ಧರ್ಮಿಷ್ಠನು (ಕೋಂದಲೆ ಕೈಪವನ್)

ದಂಡಿಲ್ಲೆ = ಸೈನ್ಯವಿಲ್ಲ; ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಇಲ್ಲೆ

ದಾವನೆ = ಸಂಬಳ

ನಡುವಾಕಣೆ = ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಆಗುವವರೆಗೆ

ನಾಗ ಮೊಗ = ಹಾವಿನ ಮುಖದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಮುಖ

ನೆನ್ನ = ವಾಸನೆ

ನಾಟ = ಇತರರು

ನೆಕ್ಕೆನಚಿ = (ನೆಟ್ಟುವ ಕೆನಚಿ) ಹೆದರಿಕೆ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಸ್ವಪ್ನ.

ನೆತ್ತಾಕಡ = ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದ್ರ

ನೆರ್ಯ – (ನೆರ್ಯ ಕೂಡಿತ್) = ಮೆದುಳು ಇರುವಲ್ಲಿ ಹಾರುವ ಸ್ಥಳ

ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡು ಬಾಡೆ–ನೆಲ್ಲ್ + ಅಕ್ಕಿ ಇರುವ –ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಸ್ಥಳ.

ನೈ ಕತ್ತಿ = ಸಣ್ಣ ಕತ್ತಿ

ನೊಂದ್ ಪೋನ = ಸತ್ತು ಹೋದ

ಪ್ೀಡ = ಕೂರುವ ಮರದ ತುಂಡು

ಬೆಪ್ಪ = ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಪಟ್ಟಿ = ಹಟ್ಟಿ; ಹೆಣ್ಣು ನಾಯಿ

ಪಣಂಗ್ = ಜಗಳ ಮಾಡು

ಪತ್ತ್ = ಹತ್ತು; ಚಕ್ಕೆ

ಪನ್ನೆರಂಡಚ್ಚಿ ಪೊನ್ನ್ = ಹುಡುಗನ ಮತ್ತು ಹುಡುಗಿಯ ಮುಹೂರ್ತವು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಆದ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗನು ಹುಡುಗಿಗೆ 'ಚೀಲ ಪಣ' ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹುಡುಗಿಯ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸಿ, ಅವಳಿಗೆ ಹುಡುಗನ ಮನೆಯ ಸಮ್ಮಂಧವನ್ನು ಕೊಡುವರು. ಕೂಡಲೇ ಹುಡುಗಿಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಸಮ್ಮಂಧವನ್ನು ಹುಡುಗಿಯ ಮನೆಯವರು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಆ ಕ್ರಯವನ್ನು ಕೊಡುವರು. ಈ ಸಮ್ಮಂಧಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೇ ಬೆಲೆಯೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾದುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು – ಮನೆ, ಮಠ, ಕೊಟ್ಟ್, ಪಟ್ಟಿ, ತೋಟ, ತೊಡಿಯ, ಭೂಮಿ, ನೀರ್, ಬಾಣೆ, ಬಾರಿಕೆ, ಕಲ್ಲ್, ಮರ ಎಂಬ ಹನ್ನೆರಡು ಪಾಲು ಮಾಡಿ ಒಂದೊಂದಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದಚ್ಚಿ ಚಿನ್ನದಷ್ಟು ಬೆಲೆ ನಿಶ್ಚೈಸಿ "ಪೊನ್ನ್ ತೂಕ ಮನುಷ್ಯ ಪನ್ನೆರಂಡಚ್ಚಿ" ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಹನ್ನೆರಡಚ್ಚಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಕೊಡುವರು. ಆದರೆ "ಪೊಣ್ಣ್ ಕೆಟ್ಟಕ ತಾಮನೆ" ಎಂಬ ಪಳಂಜೊಲ್ಲಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಹಕ್ಕೊಂದನ್ನುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಹನ್ನೊಂದಚಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೇ ತವರು ಮನೆಯ ಅಥವಾ ಬಾಳಿಕೆ ಮನೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಡೇ ಆಸ್ತಿಗಳಾದ "ಕಲ್ಲ್" "ಮರ" ಮಾತ್ರ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು "ಕಲ್ಲ್ ಮರ ಕೈಪ" ಎಂದು ಹೇಳುವರು.

ಪರಜೆ ಅಥವಾ ಪರಿಜೆ = (ಪರಜುವ ಎಂಬ ಕೃದ್ವಾಚಿಯ ನಾಮಪದ) ಹುಡುಕುವುದು.

ಸಮ್ಮಂಧ ಪರಜೆ = ಸಮ್ಮಂಧವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕೊಡುವುದು.

"ಒಕ್ಕ ಪರಜೆ" ಅಂದರೆ "ಒಕ್ಕಕ್ ಸಮ್ಮಂಧ" ಪರಜೆಯೆಂತಲೂ, "ಮಕ್ಕ ಪರಜೆ" ಅಂದರೆ ಮಕ್ಕಕ್ ಸಮ್ಮಂಧ ಪರಜೆಯಂತಲೂ, "ಬೆಂದು ಪರಜೆ" ಅಂದರೆ "ಬೆಂದುಕ್ ಸಮ್ಮಂಧ ಪರಜೆ"ಯೆಂತಲೂ, "ಕುಟ್ಟ ಪರಜೆ" ಅಂದರೆ "ಕುಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ನಂತರ (ಅಂದರೆ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ) ಸಮ್ಮಂಧ ಪರಜೆ"ಯೆಂತಲೂ ಅರ್ಥವು.

(ಟಿಪ್ಪಣಿ : ಆದುದರಿಂದ ಸಮ್ಮಂಧವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಶವನ್ನೂ ಹುಡುಕಿ ಹೇಳುವುದಾಗಿದೆ.)

ಪರಪ = ಹುಟ್ಟುವುದು; ಚಲಿಸುವುದು.

ಪಲಿಸ = ಪರ್ಯ

ಪಳಮೆ = ಹಳೆ ಮಾತು

ಪಳಿಚ್ = ಆಕ್ಷೇಪಣೆ; ಹಳಸು

ಪಾಕಿಯ = ಸುಖ x ಚೋಕಿಯ–ಕಷ್ಟ

ಪಾಜೆ = ಭಾಷೆ

ಪುದುಮೆ = ಹೊಸ ಮಾತು.

ಪುರ್‌ಡ್ = ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ; ಶ್ರದ್ಧೆ

ಪುಲಿ+ಪುತ್ರ = ಹುಲಿಯಂಥ ಮಗ

ಪುಲಿಯಾಡುವಕ = ಪುಲಿ–ಹುಲಿ, ಆಡುವಕ–ಆಡುವುದು.

ಪೂಜ್ = ಎಳೆ ನೀರು

ಪೂಳಿ = ಕೆಡದ ಹುಲ್ಲು

ಪೆಬ್ಬೆ = ಹಬ್ಬ

ಪೈಪ್‌ಂಗೊಂಡ್ = (ಪದಿಪ್‌ಂಗೊಂಡ್) ಹಸಿವುಗೊಂಡು.

ಪೈಪ್‌ಲ್ = ಸಂಧಿನಲ್ಲಿ (ಪರಿಪ್‌ಲ್)

ಪೈಪಟ್ಟಣಿ = (ಪದಿಚ ಪಟ್ಟಣಿ) ಉಪವಾಸ

ಪೊರ್‌ಂದ್‌ಲೆ = ಹೊಂದಿ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ

ಪೊರಿಂಜಿತ್ = ಅಂಗಲಾಚಿ ಬಿದ್ದು

ಪೋಲೊ = ಅಂತೆ

ಬದ್ದ = ಬಾಳ್‌ನ = ಬಾಳಿದ

ಬಯಕೆಣಿ = ದೊಡ್ಡ ಯಂತ್ರ

ಬಯಕೇಡ್ = ಕಾಯಿಲೆ

ಬಲ್ಯಪೊಯತ = ಹೆಚ್ಚಾದ ಹುಚ್ಚು

ಬವ್‌ಸ್ = ಅದೃಷ್ಟ

ಬಾಕ್ = ಮಾತು

ಬಿಕ್ಕೆಣಿ = ಸಣ್ಣ ಯಂತ್ರ

ಬಿದ್ದಣ = ವಿಶೇಷವಾದ ಕಾರ್ಯ

ಬಿನ್ನಣ = (ಕೋಪಟೆ) ಪ್ರೀತಿ

ಬೀಚಕ = (ಬೀಪ್‌ನಕ) ಸಿಳ್ಳು ಹಾಕಿದಾಗ

ಬೀರ್ಯ ಪರಂದತ್ = ವೀರ್ಯವಿರುವವನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅಂದರೆ ಗಂಡು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿತು.

ಬೇಂಗುವ = ನಿಲ್ಲುವ

ಬೈಯ್ಯಲ್ = ಬಯ್ಯುವ

ಬೊಳಿಚಪಾಡ್ = ತಿರುವಾಳ

ಬೊಳ್ಳೆ = ಮರದ ಹೊರ ಭಾಗ

ಬೋಳ್ ಮಂಗ್‌ಲ = ಮದುವೆಯಾಗಿ ಊರಿಗೆ ಬರುವಾಗ ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದೆ ಬರುವುದು.

ಮಕ್ಕಿ ಬುದ್ದೊರವ = ಘೋರ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುವುದು.

ಮಣ = ವಾಸನೆ

ಮರ್ = ಜೊತೆ (ಉದಾ : ಮರ್‌ದಲೆ ನಾಡ್, ಮರ್‌ದಲೆಕ್ ಇಲ್ಲೆ.)

ಮಾಲವ = ಮಾನವ ; ಮನುಷ್ಯ

ಮುಡಿಂಜಿ ಪೋಪ = ಬೀಜದಿಂದಲೇ ಹಾಳಾಗು

ಮುಮ್ಮೊಯಿ = ಮೂಂದ್ ಮೊಯಿ

ಮುರಿ = ಬಟ್ಟೆ;

ಮ್ಲೇಂಛ = "ಮ್ಲೇಚ್ಛ ಪಾಮರ ಭೆದೇಚ ಪಾಪ ರಕ್ತೆ

ಪ್ರಭಾಷಣೆ = ಮ್ಲೇಂಛ ಅಂದರೆ ದುಷ್ಟ ಮತದವನು. ಪಾಪ ರಕ್ತದಿಂದ ಕೂಡಿದವನು.
ಕೆಟ್ಟ ಮಾತಾಡುವವನು (ಮೇದಿನ ನಿಘಂಟು ನೋಡು)

ಬೇಧಾ : ಕಿರಾತ ಶಬರ ಪುಳಿಂದಾ ಮ್ಲೇಚ್ಛ ಜಾತಯಃ, ಅಂದರೆ ನವಿಲು ಗರಿ ಉಟ್ಟ ಬೇಡನು, ಸೊಪ್ಪನ್ನುಟ್ಟ ಬೇಡನು ಮತ್ತು ಬೇಡರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುವವನು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಜಾತಿಯವರಿಂದ ಭೇದವಿರುವ ಮ್ಲೇಂಛ ಜಾತಿಗಳು. (ಅಮರ ನಿಘಂಟು 706ನೇ ಶ್ಲೋಕ ನೋಡು.)

ಮೈಕಣ = ಹಾದರ

ಮೈ ಪಚ್ಚಡ ಕೊವ್ವ = ಮೈಗೆ ಹಚ್ಚಡ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಪಚ್ಚಡಕ್ ನಡಪ ಹಚ್ಚಡ

(ಟಿಪ್ಪಣಿ = ಪಚ್ಚಡಕ್ ನಡಪ ಎಂಬುದು ಇದೇ ಅರ್ಥ.)

ಮೊಯಿ; ಮೊಯ್ಯ್ = ಜಗಳ (ಉದಾ : ಮೊಯಿ ಒತ್ತತ? ಮೊಯಿಕ್ ಕೆಣಿಯುವಕಾಗ)

ಮೋಣ್ ಕೊಕ್ಕೆ = ಅಂಬು

ಲಾಮ್ = ಸಾಲು

ವೈಯ್ಯನೆ = ನೆಟ್ಟಗೆ

ವೈಪೋರೆ = ವೈಪೋಲೆ

ವೈ = ಸುಮಾರು

ಮರ್ ಕಳ್ಳ್ ಮರ್ ಮಾಯ ಮೊಯಿಯೂ ಮನಕೇಡೂ–ಮಾತು ಮತ್ತು ಗೈರಾದ್ರು)

ಸಕಾಯ = ಸಹಾಯ; ಕಡಿಮೆ

ಸಮುಂದಿತ್ = ಸಮ ಮಾಡಿ

ಸಾಮೆ = ಕುಮುರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಭತ್ತ

ಸಾಲ್ = ಸಾಲು; ಅಲಂಕಾರ (ಉದಾ:- ಸಾಲ್ ಬಾಕೆ; ಸಾಲ್ ಕಟ್ಟೋಳೆ ಅಥವಾ ಸಾಲೀಯ ಕಟ್ಟೋಳೆ)

ಸೂರಿಯ ಚಳಕತ್ತಿ = ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಥಳ ಥಳಿಸುವ ಕತ್ತಿ

ಸೇಸೆಲ್ ಸೇಯೊಂಡ್ = ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ

ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪ

ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪ ಕೊಡಗ್‌ರ ಬೇಂಗ್‌ನಾಡ್ ಪಟ್ಟಮಾಡ ಮನೆಲ್ 1875ಲ್ ಪುಟ್ಟ್‌ಚಿ. ಮಡಿಕೇರಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಲ್ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಷನ್ ಪಾಸ್ ಮಾಡ್‌ಚಿ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಮಂಗಳೂರ್‌ಕ್ ಪೋಯಿತ್ ಅಲ್ಲಿಯತ್‌ರ ಸರಕಾರಿ ಕಾಲೇಜ್‌ಲ್ ಎಫ್.ಎ. ಪಾಸಾಚಿ. ದುಡ್ಡ್ ಕಾಸ್‌ರ ತೊಂದರೆನುಂಡ್ ಮಿಂಞಕ್ ಓದುವಕ್ ಕಯಿಂಜಿಲೆ. ಇನ್ನನಾಯಿತ್ ಮಡಿಕೇರಿ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಲ್ ಉಪಾದ್ರಿ ಚಾಕ್‌ರಿಕ್ ಕೂಡ್‌ಚಿ. ಅದಾನದು ಉಪಾದ್ರಿ ಚಾಕ್ರಿ ಬುಟ್ಟಿತ್ 1900ಲ್ ರೆವಿನ್ಯೂ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಆಚಿ. 1902ಲ್ ಮಡಿಕೇರಿಲ್ ಇಂಜನ್ನತ ಕೊಡಗು ರೆಜಿಮೆಂಟಲ್ ಜಮೇದಾರನಾಯಿತ್ ಕೂಡ್‌ಚಿ. 1904ಲ್ ಕೊಡಗು ರೆಜಿಮೆಂಟ್ ರದ್ದಾನ ಪಿಂಞ ಮಿಲಿಟರಿ ಸುಬೇದಾರ ನಾಯಿತ್‌ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡ್‌ಂದತ್. ಅದೇ ಕಾಲ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಕ್ ಕೂಡಿತ್, ಮದ್ರಾಸ್‌ರ ವೆಲ್ಲೂರ್ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಕೂಲ್‌ಲ್ ಸಬ್‌ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಆಯಿತೂ, ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟಿಂಗ್ ಸಬ್‌ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರಾಯಿತೂ ಚಾಕರಿ ಮಾಡ್‌ಚಿ.

ಈ ಸರಕಾರಿ ಚಾಕ್‌ರಿರ ಎಡೆಲ್ "ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ" ಪಿಂಞ "ಭಗವಂತಂಡ ಪಾಟ್" ಎಣ್ಣುವ ದಂಡ್ ಪುಸ್ತಕ ಎಳ್‌ದ್‌ಚಿ. "ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ"ನ ಪಾದಿ ಕನ್ನಡ ಪಿಂಞ ಪಾದಿ ಕೊಡವ ತಕ್ಕ್‌ಲೂ "ಭಗವಂತಂಡ ಪಾಟ್"ನ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಲ್ ಉಳ್ಳನ್ನತ ಕೊಡವ ತಕ್ಕಲೂ ಎಳ್‌ದ್‌ಚಿ.

ಚಿಣ್ಣಪ್ಪ ಅಯಿಂಗ ಸಹಕಾರ ಸಂಘತ್‌ರ ಪಣಿಕ್ ಏರ ಮುತುವರ್ಜಿ ಇಡುವಯಿಂಜತ್. ಕೊಡಗ್‌ಲ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ, ಪೊಲೀಸ್ ಉದ್ಯೋಗಕಾರಡ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ, ಪಿಂಞ ಕೊಡಗ್ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಇನ್ನತಾಂಡ ಸ್ಥಾಪನೆಕ್ ನಯಿಚತ್. ಅಯಂಗ ಕನ್ನಡತ್ ಕವನ ಎಳ್‌ದುವಯಿಂಜತ್. ಕ್ರೀಡೆಲೂ ನಲ್ಲ ಪುರ್‌ಡ್ ಇಂಜತ್. ಕ್ರಿಕಟ್ ಕಳಿಲ್ ನಲ್ಲ ಬೌಲರ್ ಆಯಿತಿಂಜತ್. 1931ನೇ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 12ಲ್ (12-9-1931) ತಾಂಡ 57ನೇ ವಯಸ್ಸ್‌ಲ್ ಮರಣ ಪಟ್ಟತ್.

ಚಿಣ್ಣಪ್ಪ ಆಯಿಂಗ "ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ"ಲ್ ಕೊಡವ ಆಚಾರ ವಿಚಾರ, ಪದ್ಧತಿ ಪರಂಪರೆ ನಡ್‌ಪ್‌ಂಗೊಡ್‌ಪ್, ನಮ್ಮ ನಾಳರ್ ವಿಷಯತ್‌ನ ವಿವರೋಡೆ ಎಳ್‌ದಿತ್.

ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಸಿ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ
(ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪ ಅಯಿಂಗಡ ಮೋಂಪೊ)